De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 2

Willem Bilderdijk

bron
Willem Bilderdijk, *De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 2*. A.C. Kruseman, Haarlem 1856

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bild002dich03_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

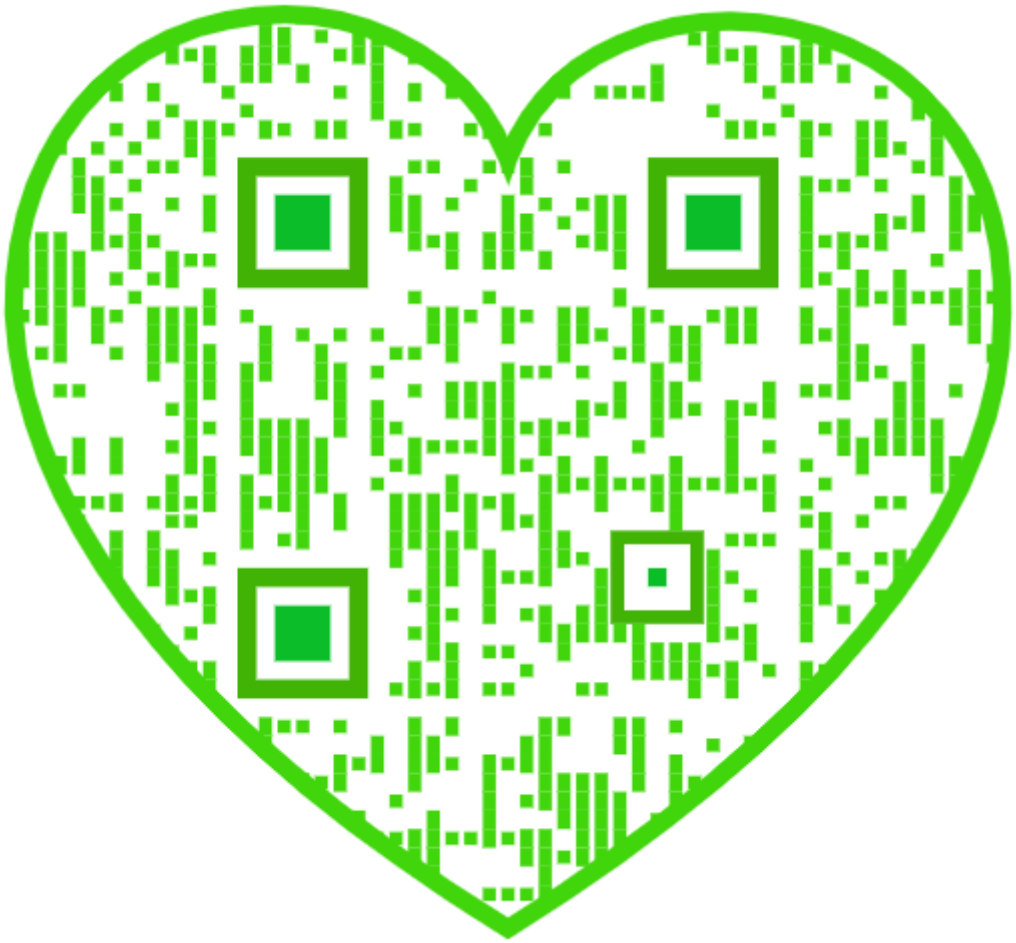

KAART
VAN
DE EERSTE WARELD.
Noord
Westeney.
Middelbyn
Zuid
ALLES OMRINGENDE ZEE,
OF
OCEAAN.

Schotsche zangen.

De krijg van Inisthona.*

Helaas! de jeugd is even als de droom
Eens jagers, op een uitgerukten boom
In barre hei', van sluimring overvallen.
Hy slaapt, en smaakt den zachten zonnegloed,
Voor 't matte lijf zoo koestrende en zoo zoet;
Maar waakt straks op, in storm en donderknallen.
De rosse vlam des bliksems vliegt in 't rond;
't Geboomte schudt zijn kruinen tot den grond;
De noodwind giert langs de afgeschaafde klingen;
De hagel slaat en kruid en scheutjens neêr:
Hy ziet met vreugd te rug naar 't lieflijk weêr,
En naar zijn droom, zoo vol begochelingen.
Ach, Ossiaan! wanneer keert uwe jeugd?
Dat zich uw oor in Wapenklank verhcugt?
Dat ge in den glans uws zwaards naar roem moogt streven?
ô Stroomen! ô gebergt' van Kona! hoort!
Hoort naar zijn stem: zijn zangdrift breekt hervoort,
Als 't morgenlicht, dat aan de kim ontgloort!
Ik voel de lust van vroeger tijd herleven!

ô Zehna! 'k zie uw torens, hoog van stal:
'k Zie de eiken van uw bruinbeschaaûwden wal:
Uw stroomgeruisch zuist door mijn oor. Uw helden,
In 't rond vergaârd, verbergen muur en velden.
Vorst Fingal zit in 't midden van den kring.
Hy leunt op 't schild, dat hy ten erf ontving
Van Trenmor[1]: zijn geduchte speer staat tegen
Den muur: zijn helm is nevens hem gelegen:
Hy luistert naar der Barden Oorlogsdicht.
De daden, door zijn dappren arm verricht;
De wapendaân van 's Konings lentejaren;
Zie daar de stof, gemengeld op hun snaren!

* Mengelpoëzy I, 18.

Held Oskar keert, belaân met bloedig wild,
En hoort dien lof. Hy grijpt naar Brannoos[2] schild;
De tranen staan, en blinken in zijne oogen;
Een fiere blos heeft zijn gelaat betogen;
Zijn hart is vol; zijn adem beeft en brandt;
Mijn speer[3] beweegt en glinstert in zijn hand;
En met een stem, bedeesd uit eerbetooning,
Aanvaardt hy 't woord tot Morvens eedlen koning.

'ô Fingal, vorst der Helden! en ô Gy,
In 't oorlogsveld de naaste aan 's koning zij'[4]!
Gy hebt gestreên, en heldenroem ontfangen:
Uw namen zijn verheerlijkt in gezangen!
Daar Oskar slechts een flaauwe mistdamp schijnt,
Die zich vertoont en weêr tot niet verdwijnt.
Der harpen toon zal nooit mijn dood beklagen:
De jager, nooit naar mijne grafplaats vragen:
Mijn naam zal onbekend zijn by den Bard.
ô Helden! hoort de zuchten van mijn hart!
Laat my den Krijg van Inisthona voeren,
Om, verr' van bier, uw teêrheid niet te ontroeren.
Gy znlt den val van Oskar niet verstaan
Wanneer hem daar het krijgszwaard neêr zal slaan.
Daar moog me een Bard in 't bloedig gras ontdekken;
Daar moge een Bard mijn' naam een lied verstrekken!
De maagdenrei zal daar mijn tombe zien,
En aan de jeugd des vreemdelings misschien
Een losse traan van medelijden plengen;
Die van zoo verr' den dood een prooi kwam brengen.
En 't snarenspel der gindsche Dichtrenschaar,
By tafelzang en plechtig Feestgebaar,
Zal my daar ook misschien met de Oorlogshelden,
Als Oskar uit het verre land, vermelden.'

Hy zwijgt en bloost. 'Ja, Oskar (zegt de Vorst)!
Gy zult, gy zult ten strijd' gaan: fiere borst,
Den grooten naam van Trenmors afkomst waardig!
Men maak mijn' held mijn holle krijgsboot vaardig!
Maar, zorg, mijn zoon, dat gy uw roem betracht!

Gy draagt den naam van een doorlucht geslacht.
Laat nooit ons bloed by vreemden zijn gelasterd,
Als van de deugd van Morvens teelt verbasterd!
Wees, in den slag, een buldrend stormgeweld
Dat alles sloopt, verstrooit, en nedervelt;
In vrede, zacht, als de avondzonnestralen,
Wen zy den gloed eens heeten dags bepalen!
En, Oskar! zeg, als gy den koning groet,
Die Inisthon' zijn wetten eeren doet,
Dat Fingal thands, in d'afgang van zijn dagen,
Zijn jeugd herdenkt en de oude sabelslagen,
Wanneer wy t' saam, om Aganikkaas hand,
Ons jeugdig bloed verkwistten aan zijn strand.'

Men hijst het zeil, dat aanvangt op te bruischen:
Men hoort de wind door reep en zeelen[5] ruischen
En lispelen, langs mast en waterboord.
De golf groeit aan, en stuwt het vaartuig voort,
In 't geesselen der ruigbegroeide rotsen.
Thands bouwt men zee. De woeste baren klotsen
Met dubble kracht op 't ranke pijnboomhout.
Men vordert weg; men snijdt door 't zwalpend zout;
En 't sombre land der hooggetopte dennen
Doet zich welhaast van uit de golf herkennen.
Men streeft den stroom, die altoos bruischt en ziedt,
Aan d'inham in van Runaas ouden vliet;
En Oskar zendt, by de eerste strandontmoeting,
Zijn kenbaar zwaard aan Annir ter begroeting'.

De grijze Held, die hier den scepter voert,
Rijst ijlings op, in 'tingewand ontroerd,
Wanneer hy 't zwaard, door Fingal eer gedragen,
Aanschouwt. Zijn oog, op 't dier kleinood geslagen,
Staat gantsch in vocht. Het aanzien van dien kling
Vernieuwt zijn jeugd aan zijn herinnering.
Tweewerv' hadt hy, in d'uchtend van zijn leven,
In 't oorlogsveld de krijgsspeer opgeheven,
Daar heir en heir, ten aanval toegereed,
Zich weêrzijds op een afstand schudden deed;

Als zaagt ge in 't zwerk een paar vergramde spoken
Elkanderen met enkle lucht bestoken.

‘Maar nu (dus ving de grijze Koning aan)
Nu ben ik oud; mijn krachten zijn vergaan.
Nu ligt mijn zwaard, onbruikbaar voor mijn handen,
Te roesten by mijne afgelegde panden. -
ô Gy, die van 't geslacht van Morven zijt!
Ja, Annir zag den zwaren speerenstrijd;
Maar thands verflenst, verbeten, en bezwijkend,
Is hy den eik van Lanoos[6] boord gelijkend. -
Ik heb geen zoon; geen zoon, die naar den eisch
In de opperzaal van 't vaderlijk Paleis
U met een stoet van wakkre jonge lieden,
Den blijden groet der welkoomst aan kan bieden. -
Ach! Argon ligt in 't stille graf ter neêr!
Mijn Argon, ach! en Runo zijn niet meer! -
Mijn dochter, by mijn vijand opgehouên,
Verlangt alleen, heurs vaders graf te aanschouwen. -
Haar Echtgenoot daagt met een talrijk heir
(Een wolk des doods!) my op van Lanoos meir. -
Maar neen, genoeg! koom thands uw leden rusten,
En deel mijn disch, gy, zoon van Morvens kusten!
Gy, wiens gelaat een trek van Argon draagt,
En my vernieuwt al wat mijn hart beklaagt!’

Zy zitten aan, en Annir reikt den beker
Den jongeling, gezonden tot zijn wreker. -
Drie dagen zijn, met koninklijke pracht,
Aan 's Gastheers disch, in vreugde, doorgebracht.
Den vierden dag hoort hy den naam des vreemden,
Wiens trekken zoo naar die van Argon zweemden!
Nu treden zy naar Runaas groenen boord,
En wandlen met des Landstrooms golven voort.
Zy zetten zich, om 't moede lijf te lenen,
Naast een fontein van groenbemoschte steenen.
Hier, hier bekruipt een heimelijke traan
Vorst Annirs oog; zijn hart begint te slaan.
Hy houdt den zucht, van uit zijn borst gestegen,

Kloekmoedig in, en staat zijn tranen tegen.
‘Hier (zegt hy) rust in 't eeuwigduistre graf
Het dierbaar kroost, waar aan ik 't leven gaf.
Dees ruwe steen houdt Runo opgesloten!
Dees willig, uit mijns Argons terp geschoten,
Buigt hoofd en tak naar zijn vermolnd gebeent. -
Mijn zonen, ach! zoo teêr, zoo lang beweend!
ô Hoort gy ooit in uw bekrompen woning,
Uws vaders klacht en stomme rouwbetooning?
En is 't uw stem, die, als de wind verheft,
In 't ritslend loof zijne ooren somtijds treft?’ -

‘ô Vorst! vergun (sprak Oskar) my, te vragen,
Wat heeft uw kroost in 't krieken hunner dagen
Ter neêr gerukt? De woeste Landstroom schiet
Langs hun gebeent', maar stoort hun sluimer niet.
Zy gaan ter jacht op schuchtre neveldieren,
Die door de lucht in mist en wolkdamp zwieren[7],
Terwijl hun vuist den dunnen luchtboog spant,
Op aard, de lust van hun gezwinde hand:
Zy smaken nog, wat zy op aard beminden.
En stijgen blij' op d'adem van de winden.’

De Vorst herneemt, en doet zich dus verstaan:
‘Kormalo voert tienduizend speeren aan.
Hy woont van ons door Lanoos meir gescheiden,
Wiens wateren den damp des doods verspreiden. -
Hy kwam weleer in Runaas koningshal[8],
(Een dag, die nooit mijn hart ontglippen zal!)
En zocht den roem, waarnaar de Helden jagen,
Met Ridderspeer en worstlen[9] weg te dragen.
Beminnelijk als de eerste zonnestraal,
Ontmoet zijn jeugd een hartelijk onthaal.
Slechts weinigen, wier kunst en Heldenkrachten
Hem met de lans in 't renperk af kon wachten!
Mijn heldenjeugd bezwijkt aan zijnen voet:
Mijn dochters borst ontsteekt in liefdegloed. -
Mijn beide zoons, nu van de jacht verschenen,
Zien heel mijn Hof zich in zijn roem vereenen.

Een fiere traan vliet langs hun konen neêr:
Hun heldenhart ontsteekt op 's vreemdlings eer;
Bedwingt den mond, maar rolt verwijtende oogen
Op Runaas jeugd, die voor een vreemde bogen. -
Drie dagen lang, vol heimlijke ergernis,
Vergasten zy den jongling aan mijn disch.
De vierde rijst, en Argon treedt hem tegen!
Maar waar, waar leeft, die Argon op kon wegen?
Kormalo zwicht. Zijn opgeblazen hart
Zinkt ijlings neêr, en zwelt nu op van smart;
Verkropt zich; maar beraamt in heimlijk wrokken,
Den laffen moord, aan bei' mijn zoons voltrokken.

Slechts luttel tijds verliep er voor zijn wraak. -
Gelijk in drift voor 't edel jachtvermaak,
Vertrekken zy naar Runaas heuvelklingen,
En doen het wild uit hol en leger springen.
Men rent het na, met ongelijken draf;
Mijn kroost voor uit! Kormaloos schicht gaat af,
En boort mijn zoons van achtren door de lenden.
Zy storten neêr. - Hy gaat zijn feit volënden
En keert tot haar, wier teder hart hy won,
Mijn blonde Arreen, den roem van Inisthon';
Ontrukt me ook die, en, laffe maagdenroover,
Vliedt hy met haar de woeste bergen over:
En Annir blijft, beroofd van al zijn schat,
Nog onbewust, wat hem getroffen had.

De nacht viel neêr: de vroege morgen gloorde:
Geen Argons stem, geen Runo, die men hoorde!
In 't eind biedt zich hun vlugge jachthond aan,
De trouwe Ruun, nooit van hun zij' gegaan.
Hy treedt, bedrukt, en met het hoofd gebogen,
De Hofzaal in, en huilt, en trekt onze oogen.
Hy vat mijn kleed, en springt, en sleurt my voort,
Tot op de plaats van zijner meestren moord.
Daar vinden wy mijn neêrgeslagen loten,
In 't plassend bloed, uit hunne wond gevloten,
En leggen hen aan dezen stroom ter rust'.

Zie daar de plaats van Annirs hartelust!
Hier trekt hy heen, als hem de keer der dagen
Niet meer vergunt de hinden na te jagen.
Hier kromme ik my (gelijk een wilgesprnit
Naar 't vlietend nat, dat langs haar henen spuit)
Naar 't dierbaar stof, dat ik uit stroomende oogen
Met tranen sproei, die nooit zijn op te droogen.'

De Koning zwijgt, en zijgt het grijze hoofd
Op 't treurend hart, als van den rouw verdoofd.
'ô Ronnan! (roept, met fier en grimmig wezen,
De jonge Held, ter zitplaatse afgerezen)
En Ogar, die mijn speerbende aanvoert! kom,
Verzamel straks mijn braven Heldendrom!
Nog dezen dag wil ik aan Lanoos plassen,
Den booswicht in zijn schuilhoek gaan verrassen.
Kormaloos vreugd zal uit zijn, eer hy 't denkt,
Daar hem de dood van onze zwaardspits' wenkt.'

Zy trekken door 't gebergte, als onweêrbuien,
Die wind aan wind langs heî en heuvels kruien.
Haar kanten zijn met aaklig licht omzoomd:
Het dal verzucht, en galmt het boschgeboomt'
In dof geluid het nakend noodweêr tegen,
Dat de aard bedreigt, waar heen zy zich bewegen. -
Nu scheurt de lucht van Oskars krijgstrompet,
Die Lanoos boord, in 't rond, in noodroep zet.
De zoons des Meirs verzaamlen zich in menigt',
Op 't klinken van Kormaloos schild vereenigd,
Rondom hem heen. De moedige Oskar strijdt,
En spreidt de dood en doodschrik wijd en zijd'.
Kormalo valt door zijn gevreesden degen.
Zijn krijgshoop vliedt, langs afgelegen wegen,
Naar 't uiterst oord van hun gevloekt gewest,
Door Lanoos meir met zijnen damp verpest.
De jongeling voert in zijn zegepralen
Vorst Annirs telg in zijn gewelfde zalen
Te rug. 't Gelaat des Grijzaarts blinkt van vreugd,
En 't dankbaar hart verheft zijns wrekers deugd.

Hoe voelen zich de rommlende ingewanden
Van Ossiaan, van teedre vreugd' ontbranden,
Wanneer hy nu in 't blaauwe zeeverschiet,
Het naadrend zeil van zijnen Oskar ziet!
't Was even als een lichtwolk, die van 't Oosten
Den reizenden in vreemden oord komt troosten!
Terwijl een nacht, met schrikbaarheên vervuld,
Rondom hem in heur schaduw zit verhuld.
Wy voerden hem, met daavrend zegeschallen,
De wanden in van Zelmaas Koningshallen.
Vorst Fingal geeft, daar hy hem teêr begroet,
Een heerlijk feest ter eer' van zijnen moed.
Zijn naam klinkt door, in duizend Bardenzangen;
Met schel gejuich, heel Morven door, vervangen.
Held Toskars spruit vereende zich met hem
In Oskars roem. Haar zilvren maagdenstem
Was even als de harp, wanneer heur tonen
Door d'afstand zich aan 't luistrend oor verschoonen,
En de avondkoelt', die door de dalen zuist,
Met zachten aâm door haar akkoorden ruischt!

ô Kiest my, gy, wier oogen 't licht erkennen,[10]
In 't hangen van de rots, met dichte dennen
En hazelaars omschaâuwd, een rustplaats uit,
Die na mijn dood mijn overschot besluit.
Laat op dat graf geen groene mosch ontbreken;
De klaatrende eik zijn kruin naar boven steken;
En 't murmlen van den wijdgelegen stroom
Zich hooren doen als in een' flaauwen droom.
Gy, Toskars telg, stel gy de harpakkoorden,
En hef voor my den dierbren zang van 't Noorden[11]
Bevallig aan! dat een gewenschte rust
Mijn ziel verrass' in 't midden van de lust!
Dat zich de reeks van Fingals grootsche dagen,
Met wat mijn jeugd voor glorie weg mocht dragen,
Vernieuwen moog aan mijn verrukt gemoed,
Met al het vuur van 't jeugdigbruischend bloed! -
ô Zelma! 'k zie uw hooge torentranssen:
'k Zie uw geboomt'; uw bruinbeschaâuwde schanssen:

'k Zie 't Heldental van Morven! 'k Hoor den toon
Der Barden! 'k Zie de glorie van mijn zoon!
Kormaloos zwaard blinkt in zijn dappre handen.
De breede jeugd beschouwt de koopren randen,
Den groven riem met doorgesmeed beslag,
En 't zware staal, met bevend zielsontzag.
Zy zien zijn vuist dat gruwzaam slagzwaard zwieren;
Zy zien de kracht van zijn verstaalde spieren
Bewondrend aan. - De vreugd', zijns vaders oog
Uitstralend, heft hunne eerzucht hemelhoog.
Hun hart ontvlamt, om door verheven daden,
Op Oskars spoor, in Heldenroem te baden.
En ja! u wacht, ô Morvens frissche jeugd,
De glorie ook, verknocht aan Heldendeugd!
'k Voel door den zang mijn ziel weêr opgeluisterd!
Mijn geest herdenkt aan dagen, lang verduisterd!
De sluimering daalt in den harptoon neêr!
Een zoete droom verheft zich meer en meer!
Gy, Jaagrenstoet! staat af, en koomt niet nader,
Noch stoort mijn rust! Sta af, ô zangversmader!
De grijze Bard is met zijn voorgeslacht,
De Hoofden van den lang in diepen nacht
Verkeerden tijd, in onderhoud! - Niet nader,
ô Jaagrenstoet! Sta af, gy zangversmader!
ô! Stoort de rust, en breekt den droom niet af,
Die Ossiaan mag beuren[12] in zijn graf!

Naar OSSIAAN.
1795.

Eindnoten:

1 Fingals grootvader, door Trathal. Zie hier de geslachtvolging: Trenmor, Trathal, Fingal, Ossiaan, Oskar.
2 Branno, vader van Everallin; een der voorvaderen van Oskar, door krijgsroem, nevens Trenmor, vermaard.
3 De speer van Ossiaan-zelven, zijnen vader.
4 Ossiaan. De rede is aan zijn grootvader Fingal, en tevens aan zijn vader gericht.
5 Lederen zeelen of riemen strekten den ouden Noorschen Volken in de plaats van onze touwen; als, by gebrek van genoegzamen Landbouw, natuurlijk was.
6 Lano, een meir, vermaard wegens de doodlijke dampen die het opgaf, Van daar ook de gelijkenis of Metonymia van het leger van Kormalo, van dien kant tot Annirs verderf opkomende.
7 Een staal van de begrippen der Berglanderen, over den staat der afgescheiden zielen na de dood.
8 Men weet, dat deze benaming de echte is voor een Zaal of Paleis. 't Is van dit woord, dat ons z a a l afstamt.
9 Dit w o r s t e l e n is het gebruik van de speer in aanvallen en verweeren; een soort van schermkunst met de lans, die veel kracht zoo wel als behendigheid vorderde, met het oude kunstwoord by ons w o r s t e l i n g genoemd; by de Franschen somwijlen l u t t e r , doch meestal j o û t e r , waarvan men by ons in bastaardsprake ook j o e s t e n zeide.

10 Ossiaan had in den tijd van 't vervaardigen dezer gezangen, door den ouderdom het gezicht verloren.

11 De zang of gezangen van Zelma, by plechtige feesten in gebruik, (hierachter door ons gegeven.)

12 Dit b e u r e n is niet het zelfde woord met g e b e u r e n , of daar voor by afkorting gesteld. Neen, maar het verschilt daarvan, beide in beteekenis en woordvoeging. - I e t s g e b e u r t a a n i e m a n d ; maar i e m a n d b e u r t e e n g e s c h e n k . Het eerste is voorvallen, ontmoeten; het laatste is verkrijgen, wegdragen, behalen, genieten. Dit is het oude b o r e n , dragen, voorheen met de o geschreven, doch wier uitspraak e u was, waarvan b o r d e of b u r d e , b e u r d e , pak, dracht. Hier van ook een b o r d , een w a p e n -, een u i t h a n g -bord, en honderd, deels nog gebruiklijke, deels in onbruik geraakte woorden.
Zoo is, bl. 4, het woord v e r s t r e k k e n , dat verstrekken niet, hetwelk plaatsvervullen beteekent en een v e r b u m n e u t r u m is: maar het is een v e r b u m a c t i v u m , en heeft de beteekenis van v e r l e e n e n , t o e r e i k e n , g e v e n , doch met minder volheid. - De meer en meer toenemende vermenging van geheel onderscheiden woorden, wier klank de zelfde is, maakt tegenwoordig (hoe zeer niet tot eer onzer Natie) dergelijke aanmerkingen noodzakelijk, als men verstaan wil worden, en geene dwaze gispingen van halfkundigen afwachten.

Darthula.*

Schoon zijt ge, ô Nachtvorstin! uw somber aangezicht
Is lieflijk! Gy verschijnt met zilverglanzig licht.
De starren treden by uw optred voor, in 't Oosten:
Het sombre wolkjen lacht wanneer gy 't koomt vertroosten,
En bloost zijn wangen met den weêrschijn van uw glans.
Wie is er, u gelijk, aan 's hemels breede trans?
De starren staan beschaamd en staken 't flikkeroogen,
Verbleekt, waar gy verschijnt, en met een floers betogen.
Doch waar, waar wijkt gy thands op 't midden van uw baan?
Wat neemt uw stroef gelaat voor donkren sluier aan?
Verschuilt ge, als Ossiaan, u ergens in spelonken,
En ligt ge, als hy, misschien, in diepen rouw verzonken?
Is uwer zustren rei ten hemel uitgebonsd?
Of vlieden ze uw gezicht, wanneer gy 't voorhoofd fronst?
ô Ja, zy zijn niet meer, die, scharende om u henen,
Met u, den stillen Nacht zijn heerlijkheid verleenen.
Zy weken, heerlijk licht! en een verborgen smart
Omwindt u 't schuw gelaat met aaklig nevelzwart!
Dan, als ge uw blaauwend spoor verweigert op te klimmen,
Verheft zich 't bleek gestarnte op onvermogend glimmen,
En 't geen zich, aan uw zijde, in schaamrood blozen hult,
Braveert dan, dat zijn glans het halve rond vervult.
Thands zijt ge in 't blinkend kleed ter renbaan opgetogen;
Ai! toon uw glinstrend hoofd aan mijn verlangende oogen.
Breekt, winden! winden, breekt het wolkgespansel door,
Dat ze uit, dat ze af moog zien van 't heldre wandelspoor;
Dat berg en heuveltop van zilvren glans moog blikkeren,
En de Oceaan heur licht op zijn gegolf zie flikkeren! -

De dappre Nathos doolt langs 't bruischend pekelveld,
Van Athos, de eer der jeugd, en van Ardijn verzeld.

* Mengelpoëzy I, 32.

Dees wakkre broedrentrits, in 't onweêr fier te moede,
Vliedt in dees donkre nacht voor Kairbars dolle woede.
Wie is 't, die aan hun zij' in droefheid roerloos staat?
De nacht verbergt het schoon van 't overschoon gelaat;
Haar vlechten drijven los op d' adem van de orkanen;
Haar sluier golft en zwiert als kronklende oorlogsvanen.
In 't midden van dees mist, door licht noch glans bestraald,
Gelijkt ze een Hemelgeest, van 't luchtzwerk afgedaald.
Wie is zy, dan de bloem van Erins eêlste schoonen,
Die, Kairbars min ontvloôn, haar lot met Usnoths zonen
Vereenigde, en, genoopt door de allerteêrste vlam,
In Nathos dappren arm heur dierbre toevlucht nam?
Maar ach! vergeefsche vlucht, Darthula! ijdle poging!
De winden spannen saam tot spot van uw beooging!
Zy weigren u de kust waar u het hart naar trekt.
't Is 't boschrijk Etha niet, dat zich uw oog ontdekt.
Dit zijn de bergen niet, die Usnoths scepter eeren,
Noch de oeverbrandingen, die Ethaas strand verweeren;
't Paleis van Kairbar schuilt by gindschen heuveltop;
Ginds heft uws vijands burcht den trotschen schedel op.
't Is Erin ('t geen ge ontvlucht), vervuld van moordenaren,
Dat hier 't bemoschte hoofd u toestrekt uit de baren,
En Turaas baai omvangt uw vaartuig in heur schoot.
Rampzaalgen! ze is voor u de woonplaats van den dood.
Waar, waar onthieldt ge u toch, gy Zuidelijke winden,
Toen duisternis en storm die braven dus verblindden?
Ach! dartlend op de heide in fladderzieke lust,
Vervolgde uw speelzieke aâm de distels van de kust.
Ach! dat ge aan Nathos hulk uw aandacht had gegeven,
En met uw ademtocht zijn floddrend zeil gesteven!
Het strand van Etha waar hem spoedig opgedaagd,
En 't hem aanbiddend volk had nooit hun Hoofd beklaagd!

Lang waart ge, ô Nathos, van uw vaderland verstoken:
Uw weêrkomst stond bepaald: de dag was aangebroken;
Ja de avond dekte 't strand, en gy verscheent er niet.
Maar minlijk werdt ge onthaald in 't overzeesch gebied!
Beminlijk waart gy in Darthulaas minlijke oogen.
De blos van 't morgenlicht had u 't gelaat betogen;

Uw hoofdhair droeg den prijs op 't glinstrend ravenzwart;
Een heldere avondzon scheen stralende uit uw hart.
Uw stem was als 't geruisch van Loraas gladde stroomen,
Of 't zangrig rietgezuis aan henr bewassen zoomen;
Doch als zich de Oorlogskreet op 't slagveld hooren liet,
Dan waart ge een stormend meir dat uit zijne oevers ziedt.
Ontzetlijk was de klank der wapens om uw leden,
De heirspits schokte en deinsde op 't naadren van uw treden.
Darthula zag u dus in 't blinkende geweer,
Ontzachlijk, en vergood door hartverheffende eer,
Daar ze uit Zelamaas burcht, van heur bemoschte transsen
De zon in wapenschonw zag flikkren op de lansen.

‘ô Vreemdeling, gy zijt beminlijk (sprak heur hart,
Van zoete mijmering en trillende angst benard).
Hoe heerlijk voegt die leest zoo fier een moedbetooning!
Rechtschapen, edel vriend van mijn vermoorden Koning!
Maar ach! waar rukt ge heen, vervoerd door zoo veel moed!
Hou op! Wat zegt uw kracht by Kairbars gantschen stoet? -
ô Dat me een gunstig lot van 's Dwinglands min bevrijdde!
Hoe zalig zoude ik zijn aan Nathos dierbre zijde!
Gezegende Ethaas kust, die al zijn stappen telt
Wanneer hy op de jacht langs uw gebergte snelt!
Wanneer een dartle wind zijn golvend hair doet zwieren,
En blanker boezem toont, dan wy met parels sieren!’

Darthula, dit's de taal, die ge uittede op die stond. -
Maar thands zweeft de aakligheid des nachtschriks om u rond.
De mist misleide uw hulk; de wind vervoerde uw zeilen,
En deed u in den streek van uw verlangen feilen.
Darthula! hoor 't geloei van 't saamgepreste zwerk!
Houd op, gy Noordenwind, en stel uw grommen perk!
Laat me aan heur teedre stem een luistrend oor verleenen!
Beminlijk klinkt heur toon door 't stormgebulder henen.

‘Zijn dit de rotsen dan van Nathos (vraagt de Maagd)?
Is dit het stroomgeruisch dat van zijn heuvlen jaagt?
Schiet gindsche lichtstraal uit zijns vaders nachtvertrekken,
Dien 't nevelachtig weêr ons naauwlijks laat ontdekken? -

Ach! 't licht van mijne ziel huist in die burcht alleen!
Maar - Usnohs dierbre zoon! - wat vreemde angst valligheên!
Die afgebroken zucht heeft recht mijn hart te ontrusten.
Ach, Nathos! zijn we licht op vijandlijke kusten?'

'Dit zijn (dus andwoordt hy) uws Nathos rotsen niet,
Noch 't ruischen van den stroom, die van zijn heuvlen schiet.
Die lichtstraal koomt niet voort uit Usnoths nachtvertrekken.
Neen, de afstand is te wijd, om hier hun licht te ontdekken.
Wy zijn in vijandlijk, in wreeden Kairbars land,
Darthula! Ja de wind verzeilde ons op dit strand.
't Is Erin, dat gy hier zijn heuvlen op ziet beuren. -
Mijn broeders, haasten we ons, een schuilplaats op te speuren!
Gy, Athos, neem uw weg naar 't Noorden, landwaart op;
Ardijn, houd gy de kust tot gindschen torentop;
Daar ik, van mijne zijde, op dezen strandweg passe,
Dat ons de vijand hier in 't duister niet verrasse,
En alle hoop ontrukke op 't vaderlijk gewest! -
En gy, mijn dierbaarst heil! Gy, 't eenigst, dat my rest!
Darthula! zet u neêr, en toef hier middlerwijlen:
Mijn zwaard zal om u zijn, als 's Hemels bliksempijlen.'

Hy ging; zy bleef alleen. De onmetelijke vloed
Bespoelt het deinend strand, en breekt zich voor heur voet.
Een dikke traan staat in heur oog, dat t' elken stonde
Naar Nathos weêrkomst ziet, angstvallig ziet in 't ronde.
Haar ziel wordt met den wind, nu hier, dan ginds gesleurd.
Zy scherpt heur luistrend oor, of zy zijn stap bespeurt.
Zy hoort dien voetstap niet. 'Waar zijt gy, mijn Geliefde?
De stormwind ruischt om haar, die gy zoo teder griefde;
De nacht dwaalt zwarter en steeds zwarter over de aard;
En Nathos, keert gy niet? Hoe is my 't hart bezwaard!
Wat wederhoudt u toch? Of vondt ge, in 't herwaart treden,
U door des vijands macht den hertocht afgesneden?'

Hy keerde; maar zijn oog stond ijslijk, half ontzind!
Hy had den geest gezien van zijn vermoorden vrind:
't Was Tura, dat van verr' zijn wallen openbaarde,
Waar, Kuthullijn, uw geest in 't eenzaam rond om waarde.

Zijn boezem hijgde zwaar naar elken ademtoog,
En 't uitgeblaakte vuur glom aaklig in zijn oog.
De speer stond als een rook, die, door den wind gedreven,
In bochten opwaart stijgt, in 's Konings hand te beven.
De starren schenen door zijn neevlig aanschijn heen:
Zijn oog was als een licht, dat uit de verte scheen:
Zijn stem was als 't geluid van opgesloten winden,
Wanneer zy onder de aard een naauwen doorgang vinden,
En kondigde onheil aan. Des jonglings hart was flaauw,
Als de aanblik van de zon in zwaren avonddaauw.

'Waar, waarom treurt ge dus, (zoo sprak de teedre schoone)?
Hoe duister 't om ons heen, hoe aaklig 't zich vertoone,
Gy zijt me een zuil van licht, waar al mijn hoop op staart.
Waar heeft Darthule een vriend dan Nathos op deze aard?
Mijn Vader viel door 't zwaard; mijn Broeder is gevallen;
En de eenzaamheid des doods bewoont Zelamaas wallen:
De rouw is over 't land mijns erfdeels uitgebreid:
Mijn vrienden kwamen om met Kormaks roekloosheid:
Mijn steunsels stortten neêr in Erins jongste slagen!
Hoor, zoon van Usnoth! hoor, hoe veel ik moet beklagen.

De deinzige avond zonk van 's Hemels valen boog;
Het glanzend stroomkristal verdween van voor mijn oog,
En 't huivrig koeltjen ruischte in den- en popelboomen,
Die op Zelamaas wal den groenen boord bezoomen.
'k Zat aan den voet eens booms in 't vaderlijk plantsoen;
Als Truthil aan mijn geest zich scheemrende op kwam doen,
Die broeder, my zoo waard! hy, in den krijg afwezig,
En tegen Kairbars macht in 't blinkend harnas bezig!
Mijn grijze Vader kwam, gebogen op zijn speer.
De rouw van 't zuchtend hart sloeg oog en aanschijn neêr.
Het zwaard omgordt zijn heup: de stormhoed zijner vaderen
Bedekt zijn wagglend hoofd: de Krijg gloeit door zijne aderen.
Hy tracht zijn weedom te verbergen in zijn hart.

Darthula! teedre telg! dus zegt hy, vol van smart:
Thands zijt ge 't overschot van Kollaas dierbre loten:
De laatste van mijn stam: - uw broeder is doorstoten!-

Zelamaas hoop bleef op het slagveld! Kairbar naakt
Met duizenden, wier hart naar mijn verdelging haakt.
Ik wil hem tegentreên, mijne afkomst op hem wreken;
Maar waar, mijn dierbre spruit, zal zich uw schoon versteken?
Waar zult gy veilig zijn by 's trotsaarts zegepraal?
Gy, minlijk als het licht van d' uchtendzonnestraal!

Hoe! dappre Truthil viel! Dus borst ik uit in tranen:
Zijn krijgsmoed blinkt niet meer by de uitgerolde vanen! -
Mijn vader! - In dees boog berust mijn veiligheid.
De hinde zag mijn schicht nooit vruchtloos aangeleid:
Is Kairbar niet zoo licht door 't eerloos hart te boren
Als 't hert der wildernis? - Of hoeft mijn wraakzucht sporen?

Een glans van vreugd verscheen op 's Grijsaarts dof gelaat.
Zijn tranen rolden neêr, en kenden tal noch maat.
Zijn lippen sidderden: zijn baard en achtbre lokken
Beweegden, met zijn borst, van zuivre vreugd doortrokken.
Gy zijt de zuster van mijn Truthil, dierbre spruit,
Gy, van zijn vuur bezield! dus riep hy eindlijk uit.
Darthula! neem dees speer, hy voegt in uwe handen,
Dees koopren beukelaar met zijn metalen randen,
Dees helm van blinkend staal. Het zijn de Krijgstrofeèn
Eens Krijgsmans, in den knop zijns levens afgesneên.
Zoo haast de morgenzon zijn eersten straal zal zenden,
Spoên we onverschrokken heen naar Kairbars legerbenden.
Maar houd u, daar gy 't bloed eens broeders wreken wilt,
Naby uws Vaders arm, in schaduw van zijn schild!
Darthula! 'k mocht voorheen mijn weêrloos kroost beschermen;
Thans siddert de ouderdom in mijne ontzenuwde armen;
Mijn kracht bezweek, en 't wee werd meester van mijn hart.

De nacht ging traaglijk om in onverbeeldbre smart.
De morgen rees. 'k Verscheen in 't glinstrend oorlogswapen.
De grijze Held trok voor. En, met vergrijsde slapen,
En weinig in getal, vergaârde tot den tocht,
Wat in Zelamaas vest nog wapens voeren mocht.
Helaas! de Jonglingschap van die geringe wallen
Was in den jongsten slag aan Truthils zij' gevallen.

Gy, (dus sprak Kolla ze aan) Gy vrienden van mijn jeugd!
Gy, wien een blijder tijd in vroeger dagen heugt!
't Was niet op deze wijs, dat ge eertijds, mijn Getrouwen,
My in mijns levens bloei in 't harnas placht te aanschouwen.
't Was dus niet, dat gy me eer ten oorlog streven zaagt,
Toen dappren Konfads val van de onzen werd beklaagd.
Maar ach! die tijd is om. De nevel van de jaren
Koomt op gelijk een mist, vervuld van zielsbezwaren.
Mijn schild is met den tijd in werkloosheid verroest;
Mijn zwaard verkreeg de plaats, die 't steeds bewaren moest.
Ik zeî me een avondstond van kalmte en zielsgenoegen,
Een zachten uitgang toe, na 't doorgeworsteld zwoegen.
Maar 't onweêr steekt weêr op; en 'k buig in 't buldrend weêr,
Gelijk een dorrende eik, met kruin en takken neêr.
Ik sidder, waar ik sta: ontbloot van kracht en lover,
Schiet me in mijn machtloosheid noch hoop noch nitzicht over.
't Is aaklig om mij heen. Mijn hoopvol overschot
Bezweek voor de overmacht van 't my vijandig lot.
Waar zijt gy, waar uw stoet, die met u viel, gebleven,
Mijn dierbre Truthil? waar? - ô Mocht gy me andwoord geven!
Uws Vaders boezem schreit. - Maar neen, zijn rouw heeft uit.
Mijn hart springt hupplend op by 't daavrend Krijgsgeluid!
'k Voel de oude kracht mijns arms de slappe spieren stijven;
Of ik, of Kairbar zal op 't bloedig slagveld blijven!
Welaan dan! sta uw arm mijn jongste poging by,
En dat dit uur het laatst van onze klachten zij!

De Grijzaart trok zijn zwaard. De schitterende klingen
Zijns aanhangs blinken, om hun juichstem aan te dringen.
Hun mars vangt aan. De wind speelt met hun zilvren hair.
In Lonaas zwijgend dal wordt Kairbar hen gewaar,
Daar hij zijn Oorlogsvolk aan d'open disch vergastte,
En d' eedlen korenwijn by breede stroomen plaste.
Hy roept zijn Hoofden tot den veldslag, en...Maar ach!
Wat zoude ik Nathos een verhaal doen van dien slag?
U zag ik in den strijd, die, midden onder duizend,
Een straal van bliksem scheen, het geen hy trof, vergruizend.
't Was schoon, 't was vreeslijk schoon, 't was aaklig voor 't gezicht!
't Stort alles om u neêr, waar heen ge uw stappen richt. -

De speer van Kolla vliegt: zijn strammen arm onmachtig,
Bleef hy zijn jonglingschap vol oorlogsroem, gedachtig. -
Een pijl snort op hem af, doorboort hem 't ingewand;
Hy zijgt op 't rammlend schild in 't bloedverslorpend zand.
Mijn lichaam schokt van schrik. Ik zie zijn boezem bloeden,
En strek mijn beuklaar uit om 't knikkend lijk te hoeden;
Maar 't zwellen van mijn borst verraadt me aan Kairbars oog.
Hy nadert met zijn speer en heft den arm om hoog;
Aanschouwt me; een zacht gevoel, in 't gram gezicht te ontdekken
Ontfronst op 't oogenblik de woestheid van zijn trekken;
En de opgeheven spiets zinkt werkloos aan zijn voet. -
Hy sticht mijn vader 't graf, dat ik hem danken moet.
Hy voert my schreiende in Zelama: blij te moede,
Sprak hy de taal der min, maar vruchtloos, aan mijn woede.
Ik zag de schilden van mijn vaadren, Truthils zwaard,
Der dooden wapentuig, op hoopen saamvergaârd:
De tranen stonden op mijn bleekbestorven kaken.
Toen was 't, dat mijn geluk mijn Redder deed genaken!
Gy naderde, en hy vlood. - Hy vlood, als 't nachtgebroed
Der wildernis zich bergt voor d' eersten morgengloed.
Zijn heir was niet naby, en tegen Nathos slagen
Was Kairbars arm te zwak. - Wat kan u 't hart vertsagen?
Wat treurt ge, ô Nathos,' sprak ze, en eindigt met een lach.

''t Was sints mijn vroegste jeugd, dat ik den oorlog zag,
Herneemt de Held. Mijn arm kon nog geen speer verheffen,
Wen de eerste wapenkreet mijne ooren kwam te treffen.
Een sombre zonneschijn verrees er in mijn hart,
Wanneer my 't Oorlogsveld ter vaste woonplaats werd.
Gelijk 't in 't grazig dal, waarop de zon heur stralen
By een trekt, eer een storm haar 't hoofd doet onderhalen,
Den matten reiziger een sombre vreugd verwekt,
Wanneer hy 't donker ziet, dat langzaam samentrekt,
Zoo glansde 't in mijn hart in 't midden der gevaren,
Eer nog Zelamaas eer mijne oogen had doen staren,
Eer ik de schoonheid zag, waar zy heur roem op draagt,
Uitblinkende als een star, die uit de kimmen daagt,
Die op den heuvel schijnt en vriendlijk lonkt in 't duister!
Helaas! een wolk rukt aan, en dreigt heur zuivren luister.

Rampzalig uitzicht! ach! - Wy zijn in 's vijands land!
Het noodlot wierp ons hier, op dit gevloekte strand,
Het sterflot in den mond! - Bedriegelijke winden
Verwijderden ons verr' van vaderland en vrinden.
Geen hulp is hier naby, geen Etha. - Dierbre Maagd!
Waar laat, waar berg ik u? Zie daar het geen my knaagt!
Ja, Nathos broeders zijn, onwederspreeklijk, dapper;
Zijn zwaard bevocht zich roem; nog is zijn arm niet slapper.
Maar wat zijn Usnoths zoons by Kairbars gantsche macht? -
Ach, Oskar! had de wind uw zeilen hier gebracht!
(Gy zeide uw bystand toe om Kormaks dood te wreken.)
Zoo waar mijn arm, gehard om hier den Krijg te ontsteken,
Een vlammende arm des doods, die Kairbar 't hart doorstiet,
En Kollaas dierbre spruit ontbrak de schuilplaats niet!
Doch wat vertwijfelt gy, ô neêrgedrukte zinnen!
Het kroost van Usnoth k a n , gewis, het k a n verwinnen!'

'Ja, 't z a l , ô Nathos! 't z a l (roept Kollaas eedle spruit
Met opgeheven stem en ruimen boezem uit)!
Nooit zal Darthule op nieuw de buit des Dwinglands worden,
Neen, laat my 't bloedig zwaard aan dees mijn heupen gorden!
Geef my, mijn Dierbre! geef dien koopren wapendosch,
Die ginds in 't hobblend schip by ieder golfgeklots
Met flaauwe scheemring glimt! Ik wil het lot braveeren,
Mijn vrijheid aan uw zij', my-zelve en u verweeren.
Zijt gy 't, mijns vaders geest, dien ik in 't neevlig licht
Van gindsche wolk aanschouw? misleidt my mijn gezicht? -
Wat is die scheemring daar, die aan uw zijde wemelt?
Is 't strijdbre Truthil? Ja, mijn broeder, thands verhemeld! -
Zal ik 't gehaat paleis (gy, Geesten, die my hoort!)
Des vloekbren wreedaarts zien, bezoedeld met uw moord?
Neen, 'k zal, ik wil dit niet, ô diergeliefde schimmen!'

Nu zag m' in Nathos oog een zachte vreugd ontglimmen
Op 't hooren van de taal der minnelijke maagd.
'Zelamaas luister! Ja, gy hebt die nacht verjaagd,
Die heel mijn ziel beving: ik ben my-zelf thands weder.
Kom met uw duizenden van uw gebergte neder,
ô Kairbar! Nathos moed is sterker dan voorheen. -

Neen, stokoude Usnoth, nooit zult gy vernemen, neen,
Dat Nathos, dat uw zoon, een vijand heeft gevloden.
'k Herdenk uw lessen nog, uw vurige geboden,
Die gy me op Etha gaaft, wen, meerende aan de rce,
De landwind naar mijn wensch mijn zeilen zwellen deê;
En ik naar Erins kust, waarvan ik 't leed niet kende,
Naar Turaas ruigen wal, de spitse steven wendde.
‘Gy gaat, dus sprak hy, naar den wakkren Kuthullyn,
Den oorlogsman, die nooit gevaren heeft ontzien.
Uw arm zij nimmer slap, waar 't moed vereischt en krachten,
En 't denkbeeld van te vliên koomt nooit in uw gedachten!
Dat Zemoos zoon niet zegge, als hy uw weekheid ziet,
Het kroost dat Etha teelt, heeft Erins krijgsdeugd niet.
Zijn taal mocht over 't meir tot Usnoths ooren snellen,
En, midden in zijn Hof, zijn vaderhart ontstellen.’
Een traan hing op de wang des Grijzaarts by dit woord:
Hy gaf my 't flikkrend zwaard; en ik, ik rukte voort.

‘Ik kwam in Turaas baai. 'k Vind Turaas Hof ontledigd.
Ik zie vergeefs in 't rond, verbaasd en onbevredigd.
Geen stervling daaromtrent! geen wachter! geen gezin!
De Feesthal doet zich voor: ik treê die wanden in,
Die met de wapens van uw vaadren voormaals blonken,
Maar, thands beroofd en naakt, met hollen weêrgalm klonken.
De wapens waren weg, en, 't aanschijn nat beschreid,
Zat grijze Lamhor daar, in diepe troostloosheid. -
Van wien dit blinkend staal? riep Lanhor opgevlogen.
De schittring van den speer is hier reeds vreemd aan de oogen.
Gy, vreemdling, koomt gy hier van 't ongestuime zout,
Of van Temoraas Hof, dat om zijn Koning rouwt? -

Ik andwoord: Van de zee. Van Usnoths steile sloten.
Wy zijn Slissémaas kroost, uit Zemo voortgesproten.
Waar's Turaas Vorst, de heer van dees verlaten zaal?
Dan ach, wat eische ik meer! ik ken die stomme taal!
Uw tranen spreken: 'k heb geen ander blijk te vragen.
Hoe viel dat strijdbaar Hoofd, en door wiens arm geslagen?

Wat vraagt gy? voerde my de Grijzaart in 't gemoed:

Geen dove star, by nacht met uitgeschenen gloed
Omzwervende over 't zwerk, en flux tot niet verdwenen,
Geleek de wakkre held om wien mijne oogen weenen;
Maar die Verheveling[1], die, aan den Hemelboog
Zich naar eene andere kreits ontrukkende uit ons oog,
Verwoesting met zich voert, en, met ontvlamde roede,
De slachting en den dood ons toewenkt in heur woede.
De kust van Lego weent, met Laraas rookend strand:
Daar viel hy, de Oorlogsheld! de wapens in de hand. -

Hy viel dan (riep ik uit, onwillig losgebroken
In tranen), als een held, door eigen vuist gewroken!
Zijn arm was in den strijd ontzachlijk in het slaan:
De dood zweefde op zijn kling bliktandende af en aan. -

Wy kwamen aan 't geruisch van Legoos oevers; - vonden
Zijn grafterp; - 't vriendental, aan zijne deugd verbonden; -
Zijn Barden, rijk in zang. - Wy treurden over 't graf,
Tot dat de vierde dag zijn morgenschijnsel gaf.
Toen deed ik Kaitbats schild ter oorlogsdagvaart klinken,
En 'k zag de Heldenspeer my rondsom tegenblinken.
Wy trekken. Korlath was naby ons met zijn macht,
Des strijdbren Kairbars vriend. - Een waterstroom by nacht
Gelijk, die onverhoeds den sluimrende overrompelt,
Stort hen ons heir op 't lijf, in diepen slaap gedompeld.
Zijn helden vielen; en de vroege morgengloed
Toonde aan 't ontwakend volk hun saamgevloten bloed.
En wy, wy streefden voort, als wolken uit het Westen,
Om Kormak door ons zwaard in zijn Paleis te vesten.
Dan ach! Temoraas Hof was ledig: 't was te laat!
De Vorst van Erin viel in 's levens dageraad!

De rouw sloeg Erins kroost om 't eerlijk hart. Zy weken,
Maar langzaam; met dien tred, waar toorn en smart in spreken;
En statig, als een wolk, met donderweêr bevrucht,
Die dreigende, aan de kim zich wegtrekt van de lucht.
Het kroost van Usnoth trekt, in deze lotgevallen,
Naar Turaas inham heen, en langs Zelamaas wallen;
En Kairbar, als een mist, van d'Oostenwind gejaagd,

Schijnt in een oogenblik van de aarde weggevaagd.
't Was toen, dat gy me u 't eerst, beminlijkste aller schoonen,
Als 't licht van Ethaas zon, aan de oogen kwaamt vertoonen.
Aanbidlijk is het licht, dat uit dat aanschijn schiet,
Dus riep ik, en mijn hart weêrhield zijn zuchten niet.
Dus zonkt ge, in al uw glans, aan Nathos brandend harte,
En wischte 't denkbeeld uit van zijn geleden smarte.
Maar ach! Darthula! 't weêr, de wind heeft ons misleid
En 's vijands macht is na! Wat lot is ons bcreid!' -

Ja 's vijands macht is na (riep Athos, toegeschoten,
Daar stroomen Heldenzweets langs borst en voorhoofd vloten).
Ik hoorde 't ramm'len zelfs der waapnen aan de kust;
'k Zag 't fladdren der banier, ten optocht toegerust.
De stem van Kairbar is herkenbaar by hen allen,
Luidschellende als 't geluid van Kromlaas watervallen.
Eer nog de duistre nacht de kusten overviel,
Vernam hy reeds op 't meir de donkere oorlogskiel.
Zijn volk heft op het plein, waar zich de benden schaarden,
Tienduizend zwaarden op.' - 'Het heff' tienduizend zwaarden
(Zegt Nathos, met een lach)! Nooit siddert Usnoths bloed.
Maar waarom bruischt gy dus, ô Erins woeste vloed?
Wat ruischt ge, stormwind, dus op uwe onzichtbre vleugelen?
Of waant ge op deze kust mijn stoutheid in te teugelen?
't Is, telgen van de Nacht, uw tegenworstling niet,
Maar 't is zijn eigen hart, dat d' aftocht hem verbiedt.
ô Athos, breng my hier (by 't scheemrend stargeflonker
Ziet gy ze in bleeken glans uitschittren in het donker)
Mijns Vaders rusting aan: breng Grootvaâr Zemoos speer.'

Hy ging, en bracht den held het afgevraagd geweer.
De Veldheer doscht zich-zelv' in 't Vaderlijke wapen.
Beminlijk staat die dosch by leden zoo volschapen!
Ontzachlijk is de gloed, die hem de borst ontsteekt!
Verschriklijk, 't vuur van vreugd, dat uit zijne oogen breekt!
Hy ziet, naar Kairbars komst verlangende, onverschrokken:
Het koeltjen kust zijn wang, en dartelt met zijn lokken.
De Maagd staat naast zijn zijde, en zwijgende; 't gezicht
Aanhoudende op 't gelaat van dien zy mint gericht.

Vergeefs wil ze in heur borst een vlotten zucht bedwingen:
Het traantjen staat gereed, heur zwellend oog te ontspringen.

‘Mijn Athos, 'k zie daar ginds (zegt Ethaas Legerhoofd)
De barre strandrotsklip in 't midden opgekloofd:
Plaats daar de teedre Maagd eer wy den vijand naken.
Mijn broeders! laat uw arm zich-zelven niet verzaken!
Thands trekken we op hem aan. Ardijn, wanneer wy slaan,
Roep woesten Kairbar dan voor my ten tweestrijd aan.
ô Dat de snoodaart my in 't harnas op kwam dagen,
En proef nam van dit zwaard en zijn geduchte slagen! -
Darthule! indien gy slechts dit doodsgevaar ontvliedt,
Zie naar 't verslagen lijk van uwen Nathos niet!
Geef gy uw zeilen slechts, ô Athos, aan de winden,
En tracht het dierbre strand des Vaderlands te vinden.
Meld Usnoth, dat zijn Zoon met heldenroem bezweek;
't Hem toebetrouwde zwaard de slachting nooit ontweek: -
Zeg hem: Uw Nathos is op 't oorlogsveld gevallen,
En mengelde zijn bloed aan 't bloed van duizendtallen.
Laat hy die teedre vreugd genieten in zijn smart,
Die zoo gevoelig is aan 't echte Vaderhart.
En, Kollaas dierbre telg! roep gy uw Maagdenreien
Naar Ethaas holle zaal, dat zy mijn moed verbreien.
Laat ze, als de schrale herfst het bladrijk woud ontbloot,
Heur steigerenden zang vernieuwen om mijn dood!
ô Mocht by 't heldental, die voor de glorie vielen,
De naam van Nathos ook der Barden zang bezielen!
ô Dat eens Konaas stem, dat zangrige Ossiaan
Gehoord wierde in mijn lof! Wat stierve ik wel voldaan!
Dan zou mijn ijdle geest, omzwevende in de winden,
Nog wellust na de dood, nog teêre wellust vinden!’
(ô Ja, mijn stem zal u verbreiden, wakkre Held!
Gy, Hoofd van 't boschrijk oord, dat steeds uw roem vermeldt!
Ja, Usnoths brave Telg! ik zal uw naam verheffen:
De zang van Ossiaan moge u verrukkend treffen!
Ach! waarom was ik niet aanwezig by 't gevecht!
Ik had u 't lijf verweerd, of 't met u afgelegd!)

Wy waren d' eigen nacht in Zelma aangezeten.

De drinkhoorn ging in 't rond, en deed de zorg vergeten.
De wind gonsde. in den top der eiken om ons heen.
De berggeest[2] smolt zijn stem met dat geluid in één.
't Geblaas drong ruischende in de Feestzaal, en beroerde,
Als met een zachte toets, de dischharp die ik voerde.
De klank was treurig, laag; als 't nokkend rouwmisbaar.
Vorst Fingal werd het eerst dien droeven galm gewaar:
Hy luisterde, en, ontzet op 't onverwachte teeken,
Begint hy, maar de schrik verbiedt hem uit te spreken.
De zuchten drongen saam in zijn verheven borst:
'Mijn Helden lijden nood (dus zegt de grijze Vorst):
Ik hoor den doodgalm op de harp. Gy, wakkre zanger,
ô Tokkel gy die snaar, van dood en weedom zwanger!
Gebied de smart! Hef aan, en 't zwervend Geestendom
Vlieg' juichend herwaart aan op 't doodlijk wellekom!'
Ik tokkelde de snaar op 't Koninklijk bevelen,
En treurig, met den toon van 't zachte tortelkwelen.
Ziet van uw wolken neêr, gy Geesten (hief ik aan)!
Gy, Geesten van 't geslacht voor eeuwen opgestaan!
Ziet neêr en staakt de drift van dat ontzetlijk zweven,
Waarin we uw sombre kruin met vlammen zien omgeven!
Ontfangt 't verslagen Hoofd, dat tot u henen vliedt,
Het zij van 't golvend meir, of uit een vreemd gebied!
Laat hem geen wolkendosch, geen nevelkleed ontbreken;
Geen speer, gevormd van mist, zijn' oorlogsmoed ten teeken!
Plaatst aan zijn heldenzijde, ontzachlijk voor 't gezicht,
Ter beeltnis van zijn zwaard, een half vervonkeld licht:
En ach! maak zijn gestalt' geen voorwerp van verschrikking!
Maar vrienden van zijn hart tot zachte zielsverkwikking!
Ziet van uw wolken neêr, gy Geesten (riep ik uit)!
En leent een gunstrijk oor aan 't sombre maatgeluid!

Dus zong ik, in den kring die aan mijn tonen kleefde,
De zachte harpsnaar toe, daar ze in mijn vingren beefde.
Maar Nathos stond op 't strand, van redding afgesneên.
Hy hoort des vijands stem door 't golfgebulder heen;
Hy hoort ze in zwijgende ernst, en op zijn speer gebogen.
De morgen middlerwijl had de Oosterkim betogen,
Wen Erins kroost verscheen; als rotsen, langs de kust,

Met rijen van geboomte ontzachlijk toegerust:
En Kairbar toonde zich in 't midden van de bende.
Hy hoonlachte, als zijn oog zijns vijands staat erkende.
Met onverschrokken moed streeft Nathos op hem aan.
Darthula kon zich niet van zijnen arm ontslaan;
Zy volgt, den blanken speer kloekmoedig opgeheven. -
En wie zijn deze twee in 't prilste van hun leven,
In 't harnas uitgedoscht? - Wie anders zouden 't zijn
Dan Usnoths jonger zoons? 't Is Athos met Ardijn.
‘Kom, kom, Temoraas Hoofd (roept Nathos)! treed my tegen!
Betwisten we ons op 't strand dees schoonheid door den degen!
Zie Nathos aan uw kust, ontbloot van Oorlogsvolk!
Zy zijn van dit hun Hoofd gescheiden door dees kolk.
Wat voert ge uw duizenden om Ethaas Hoofd te omringen
(Voor wien ge op 't slagveld vloodt) nu niets hem by kan springen?
Kom van uw heuvlen af, bevecht my op dit strand,
Gelijk 't een' Krijgsman voegt, het slagzwaard in de hand!’ -

‘Vermeetle! zou de Vorst van Erin met u strijden!
Waar werd uw stam vermaard in de afgeloopen tijden?
Waar is hun Koninkrijk? waar pronkt hun wapenzaal
Met vijandlijken roof of grijzen wapenpraal?
De naam van Kairbar is beroemd door duizend slagen;
't Waar onëer, aan zijn kracht uw zwakken arm te wagen.’

Een traan ontsprong aan 't oog van Nathos. Roerloos stom,
Ziet hy met hol gezicht naar beî zijn broeders om.
Hun speeren vliegen in één oogenblik. Drie helden
Bedekken met hun lijk de in 't bloed geverfde velden,
En 't uitgetogen zwaard glimt in der Broedren vuist.
De heirspits deinst als 't graan, wanneer de stormwind ruischt.
Nu dondert Kairbars stem: Zie daar drieduizend bogen
Gespannen in één wenk! drieduizend afgevlogen!
Drieduizend pijlen vliên: de Broedrentrits zinkt neêr,
Doorboord en overstelpt van 't schichtige geweer.
Zy vallen even als drie jeugdige eikenloten,
Te samen op den top eens heuvels opgeschoten:
De wandlaar schouwt haar aan met stillen zegengroet,
Verwonderd, wat ze daar zoo eenzaam rijzen doet.

De nare nacht koomt op met dol en buldrend weder,
En legt haar 't groene hoofd in 't dorre zandbed neder.
Hy keert in d' uchtend weêr, maar ach zy zijn vergaan,
En 't barre heiverschiet toont blad noch wortel aan.

Darthula bleef verstomd in weedom, en beoogde
Hun schrikbren val. Geen traan, die zich te ontlasten poogde!
Heur blik is aaklig, woest; heur rozenwang, misverfd:
En bevend vormt ze een woord, dat op heur lippen sterft.
Heur zwarte hairlok vliegt in wanorde om heur slapen. -
Onëedle Kairbar koomt: ‘Waar is die bloem der knapen,
Waar is uw Minnaar thands? Waar Ethaas Legerhoofd,
Die uw bevalligheên aan Kairbar had ontroofd?
Zaagt ge Usnoths zalen reeds, of Fingals bruine bergen?
'k Had Fingal-zelv' door 't zwaard dien diefstal af gaan vergen,
Had niet de wind Darthule in mijne macht hersteld,
En Zelma ware in rouw, zijn Koning neêrgeveld.’

Nu liet haar machtlooze arm den zwaren beuklaar zinken;
Men hoorde 't hol metaal op 't dorre steenzand klinken.
Heur hagelblanke borst was nu aan 't oog ontdekt.
Ontdekt! maar t' eenenmaal met sijplend bloed gevlekt.
Een schicht stak uit heur zij', die haar de hartaâr kliefde.
Zy valt op 't bloedig lijk van heur zoo teêr geliefde.
Heur hair verspreidt zich op zijn aanschijn. Beider bloed
Vermengt zich om hen heen, ten tuige van hun gloed.

Hoe deerlijk, Kollaas Telg! hoe zijt gy omgekomen!
Zelama zwijgt en treurt aan heur azuren stroomen,
En Truthils stam heeft uit. ô Erins schoonste Maagd,
Waar, waar is de uchtendstond, die voor uwe oogen daagt!
Uw slaap is eindloos in de grafkuil, en 't ontwaken
Verr' af. De Morgenzon zal nooit uw koets genaken,
En roepen: ‘Rijs, Darthule, ô glansrijkste in 't Heelal!
De zoele lentelucht zweeft lisplend door het dal:
De bloemen schudden 't hoofd op 't zachte groen der duinen;
De wouden ritslen reeds met halfgevormde kruinen -’
Wijk af, gy zon, wijk af! Darthula ligt ter rust;
Haar schoon verrijst niet weêr, haar glans is uitgebluscht!

Naar OSSIAAN. 1797.

Eindnoten:

1 Een komeet; hoedanige de Ouden niet als in een wijduitgerekten kring rondloopende Dwaalstarren, maar als bloote Luchtverhevelingen beschouwden.
2 Een dof geluid in 't gebergte, 't welk in hooge landen de stormen voorgaat.

De gezangen van Zelma.*

ô Star des vallenden Nachts! omhuld met goud en stralen,
Heft gy 't omschitterd hoofd van uit zijn sluier op!
Met statelijken tred bestijgt gy 's heuvels top!
Maar wat beschouwt gy in de dalen? -
De stormwind zeeg in diepe rust;
Het bruischend zeegegolf beklimt de waterkust;
De mommlende avondzwerm, met d' avond neêrgestreken,
Gonst op zijn dunne vlerkjens rond,
En zoekt den stillen boord der beken,
Wier murmling zich van verr' aan 't luistrend oor verkondt.
Maar wat beschouwt gy in dees streken?
Wat trekt uw aandacht in dees stond? -
Gy lacht my toe, en gaat verdwijnen.
De golven scholen zich met blijdschap om uw licht.
Zy wasschen u het zweet van 't glinstrend aangezicht.
Vaarwel, vaarwel, vertrouwlijk licht!
ô Laat het licht der ziel in Ossiaan herschijnen!

't Herschijnt, het herrijst in zijn kracht! 'k zie mijn verstorven vrinden
Op Lora (als het plach in vroeger tijdsgewricht)
Verzameld! - Fingal stapt in 't licht,
Gelijk een zuil van damp, die wandelt op de winden.
Zijn Helden staan in 't rond. - Zie daar de Bardenschaar!
Ullijn, den grijzen Harpenaar;
De tedere Minone; Alpijn, den stouten zanger;
En Rijno, fier van toon, van grootschen Dichtgeest zwanger!
Mijn vrienden! hoe zijt gy veranderd sints den tijd
Van Zelmaas Feest en onzen lauwerstrijd!
Wanneer we, als 't krekeltjen in Lentegroente, zongen,
Daar 't langs de heuvels vliegt, en met zijn dartle sprongen
De teedre scheutjens kromt van 't flaauwkens lispend kruid,
En 's Wandlaars hart verkwikt door 't zangrig veldgeluid!

* Mengelpoëzy I, 80.

Minona verschijnt in haar schoon, met neêrgeslagene oogen
En tranenvol gezicht. Heur ongevlochten hair
Zweeft golvende op den daauw. Der Helden schaar
Gevoelt zich 't ingewand door zachten rouw bewogen,
Daar zy heur zuivre stem verruklijk hooren doet.
Vaak zagen zy de terp, die Zalgars beenders dekte,
Het graf, dat Kolmaas stof ter duistre bergplaats strekte,
Maar nimmer zoo geschokt in 't diep geroerd gemoed.
‘De schoone Kolma treedt, verdiept in bittre klachten,
In 't hangen van 't gebergt', dat heur geween herhaalt.
Hier toeft zy Zalgars komst; maar vruchtloos is heur wachten,
Daar de avond om haar heen op vale vleuglen daalt.
Hoort Kolmaas stem, verneemt heur klachten,
Terwijl ze in eenzaamheid langs 't kaal gebergte dwaalt.’

KOLMA.

't Is nacht; ik ben alleen op 't stormgebergt' verloren.
De winden steken langs den heuvel ijslijk op.
Het water, aan mijn zij', gutst stroomend van den top.
Geen hutjen, waar ik hier een schuilplaats op kan spooren,
Op 't aaklig stormgebergt' in eenzaamheid verloren! -
Rijs, Maan, en breek uw kleed, uw wolkensluier, door!
Rijst, Sterren van de nacht! Uw glinstring licht' my voor!
Geleidt my tot de plaats, waar Zalgar rust van 't jagen;
Zijn handboog nevens hem, met losgemaakte pees,
Zijn Jachtstoet, hijgende om hun meester neêrgeslagen!
Ik zwerf hier eenzaam rond in woedende onweêrvlagen,
En roep in 't stroomgeruisch mijn moeden gorgel heesch.
Vergeefs! ik hoor de beken klateren,
De winden ruischen door de wateren,
Maar de aangebeden stem van mijn Geliefde niet.
Waar mag mijn Minnaar toch, wat mag zijn komst verwijlen?
Dit is de rots, de boom, en dit de snelle vliet!
Met de avond zou hy hier in Kolmaas armen ijlen;
En ach! die avond viel, en Zalgar is er niet.
Ach! waar mag Zalgar toch, mijn dierbre Zalgar blijven?
Met u ware ik gereed te ontvliên,
Mijn' Vader door mijn vlucht den dolk in 't hart te drijven,
En, zonder naar mijn huis of maagschap om te zien.

Ons wederzijdsch geslacht was lang in haat ontstoken;
Maar wy, mijn Dierbre, haten niet:
De doodlijke Oorlogstoorts moog om ons henen rooken,
't Is Liefde, die in ons, ons beider hart, gebiedt.
Staak, voor een poos, gy wind, uw ruischen! Zwijgt, gy stroomen!
Laat mijn bedroefde stem zich hooren doen in 't rond,
Dat ze in het hol gebergt' van de Echoos word' vernomen,
En vriendlijk toegekaatst aan die mijn hart doorwondt.
ô Zalgar! Zalgar! 't Is uw Kolma, hier aan 't klagen,
Die roept. Hier is de rots, en hier het hoog geboomt'.
Beschouw de stille Maan, die helder op koomt dagen,
Den vloed, die door het dal met heldre kronkels stroomt!
't Gebergt' steekt graauwend af op 't bruin der duistre velden
Doch 'k zie hem in het licht van deze hoogtens niet.
Geen Jachtstoet schiet vooruit om zijne komst te melden.
Ik zit alleen, alleen, in pijnigend verdriet. -

Maar wat, wat worde ik daar in 't hellen dezer heide
Gewaar? Wie ligt daar neêr aan 's heuvels rechter zij'?
Zijt gy 't, mijn Minnaar, of mijn Broeder? Zijt gy 't beide?
Mijn waardsten! spreekt, ai spreekt tot my!
Geen andwoord geven zij. Geen andwoord! ach, kan 't wezen
Spreekt tot my, spreekt! ik ben alleen.
Mijn boezem wordt verscheurd door duizend, duizend vreezen.
Wat onheil voegt zich hier by zoo veel aakligheên?
Helaas! zy zijn ontzield. Hun uitgetogen klingen
Zijn rood van 't bloed gevlekt, getuige van hun strijd.
Wat deedt ge, ô wreede twee! geliefde Jongelingen!
Wat dreef u, dat ge dus mijn boezem open rijt?
ô Broeder! Broeder! ô waarom mijn teêrgeliefde,
Geliefde! waarom 't hart mijns Broeders dus doorboord?
ô Wist ge, wien uw zwaard door borst en hartaâr kliefde!
Wie ge in elkanders borst wreedaartig hebt vermoord!
ô Beide, my zoo waard! hoe zal ik beider sneuvelen
Beweenen naar den eisch? hoe recht aan beide doen?
Gy, waart van duizenden de schoonste langs de heuvelen!
Hy, vreeslijk boven al in 't hevige Oorlogswoên. -
Spreekt tot my, hoort mijn stem, gy, teêrgeliefde panden! -
Zy zwijgen, en hun borst is onbeweeglijk koud.

Ach! van de gindsche rots, van 's afgronds smalle randen,
   Spreekt, Geesten, die daar zweeft, van die mijn hart berouwt.
Spreekt! - of vergunt voor 't minst, me u eenmaal aan te blikken.
(My zal uw dierbre stem, uw aanschijn, niet verschrikken.)
   Waar gingt gy, waar uw ziel, in stillen doodslaap schuil?
In welk een heuvelgrot zal ik uw schaduw vinden? -
Helaas! geen enkel woord verheft zich door de winden!
   Geen zuchtjen, half gesmoord in 't holle stormgehuil!

Ik baad in tranen. 'k Toef in mijn wanhopig schreien
   Den morgen. Delft het graf, wie beiden dierbaar waart!
         Schenkt beider overschot aan de aard!
      Maar wilt my aan den kuil verbeien:
   Ik volg; ô sluit hem niet! mijn dagen vlieden heen,
      Een' droom gelijk. Waarom te rug getreên?
Hier ruste ik by mijn bloed, by die my teder minden,
   By 't murmlen van de beek, die van den heuvel vloeit.
De Nacht bestijg' de kim, en ratel' van de winden,
Mijne afgestorven ziel zal mijn verslagen Vrinden
   Beweenen in den storm, die door de klippen loeit.
De Jager zal mijn klacht van uit zijn rietstulp hooren,
   En huivren voor mijn stem, maar tederlijk geroerd:
Want lieflijk zal zy 't hart, en aaklig zijn in de ooren,
   Als haar de schrale wind door de ijdle velden voert.

   Dus was uw zang, Minone! Een stroom van tranen vloeide
Voor Kolma, daar ons hart in zachten weedom gloeide.
Ullijn greep flux de Harp en hief zijn maatzang aan.
't Was Rijno en Alpijn, wier zang hy deed verstaan.
Alpijn, uw toon was zoet, en Rijnoos geest verheven;
Maar beide hadden lang den adem opgegeven,
En rustten 't snikkend hoofd in 't eeuwigzwijgend oord.
Ullijn had beider zang, hun beurtzang, aangehoord,
Wen hy, in de avondstond van beider roemrijk sneven,
Te rug kwam van de Jacht om in hun arm te streven.
Hun toon was zacht, maar droef, aan Morars dood gewijd,
Hy! de eerste sterveling, die uitblonk in den strijd!

Geen moed kwam Fingals moed, geen zwaard kwam Oskars nader.
Hy viel en kostte 't licht aan zijn bedroefden Vader.
Minonaas aanschijn stond in tranen om zijn dood;
Minona, die met hem uit de eigen lenden sproot!
Ze onttrok zich, als Ullijn zijn treurtoon op ging heffen,
Aan 't veel te aandoenlijk lied, dat haar zoo teêr moest treffen;
Afdeinzende, als de Maan, die, wen ze een bui voorziet,
Zich 't blank gelaat omwolkt, en voor den stormwind vliedt. -
Nu sloeg mijn hand de Harp om met Ullijn te paren;
Wy speelden, en de rouw bezielde beider snaren.
De sombre treurgalm steeg en sloop de harten in:
Nu zweeg ik, en de zang van Rijno nam begin.

RIJNO.

De regenvlaag is van de lucht geweken,
De stormwind leî zich neêr aan de opgeklaarde trans:
Na onverwacht de wolken door te breken,
Vliegt de onstandvaste zon het groen gebergte langs.
Van 't rosse gruis bevracht der afgeschuurde klippen,
Stort de afgegleden beek zich uit in 't steenig dal.
Verkwiklijk ruischt uw vocht, ô waterval!
Maar zoeter is, Alpijn, het murmlen van uw lippen,
Dat zich mijn oor ontdekt in aaklig rouwgeschal.
Zijn hoofd buigt onder 't wicht der dagen,
Zijn tranendruppend oog is eindloos rood geschreid.
Alpijn! gy zanggenoot! hoe doolt ge dus verslagen
Op 't kale rotsgebergte, in zwijgende eenzaamheid?
Wat klaagt gy, als de wind, die, huilend door de blaâren,
Het slingerende woud met zijn gejoel ontzet?
Wat vloeit ge in water weg, gelijk de zilvren baren,
Die de opgeruide vloed op 't eenzaam strand verplet?

ALPIJN.

Mijn tranen zijn voor hun, die niet meer ademhalen,
Mijn klaagtoon is voor hem dien de enge kluis besluit. -
Wees rijzig op 't gebergt', bevallig in de dalen,
Eens zult ge als Morar zijn en worden 't graf ten buit.
De heuvlen zullen u en uwe stem vergeten,
Die thands zoo klinkend schalt in 't woeste Jachtgedruisch,

En, met de pees daar afgereten,
Uw handboog werkloos zijn in uw verlaten huis.

Snel waart ge, ô Morar, als een ree in 't vlak der dalen;
Verschriklijk, als een vuur, dat zich door 't zwerk verspreidt.
Uw gramschap was een storm; uw zwaard, als bliksemstralen,
Als weêrlicht aan de kim by 's avonds aakligheid:
Uw stem, een' stroom gelijk, door regen opgezwollen;
Ja, donders, die van verr' op 't steil gebergte rollen;
En alles stortte neêr voor uw ontzachbre kracht.
Hoe menig, wien de gloed van uwen gram verteerde!
Maar, wen gy uit den Krijg bevredigd wederkeerde,
Hoe helder stond u 't oog, hoe teder, en hoe zacht!
Uw voorhoofd scheen de zon na uitgegoten regen,
De boezem van het meir, na dat de stormen zwegen,
De maan, in 't stille van den nacht.

Nu is uw woning eng in 't eeuwigduister graf!
Drie stappen meten thands uw gantsche woonplaats af,
ô Gy, die eens uw roem ten hemel uit deed steken!
Vier steenen, 't hoofd met mosch begroeid,
Zie daar uw gantsch Gedenk-, uw eenig Eereteeken!
Het lange Kerkhofgras, waar door de stormwind loeit,
Een boom, waar schaars een enkle knop aan bloeit,
Wijst in deze afgelegen streken
Verdoolde Jagers 't graf des grooten Morars aan. -
ô Morar, welk een lot! Geen moederlijke traan
Mag druipen op uw zerk; geen teêre liefdeklachten
Hebt ge uit een Maagdlijk hart op uw gebeent' te wachten.
Uw Moeder stierf; ze is dood, van wie gy 't licht ontfingt;
En Morgans Dochter viel, gelijk een werpsteen zinkt.

Wie is dat, op zijn staf gebogen,
Wien de ouderdom de kruin zoo wit verzilverd heeft?
De tranen bigglen uit zijn roodgekretene oogen,
Terwijl zijn voet op elke schrede beeft.
Al wanklend, siddrend, treedt hy nader.
Het is uw Vader, Morar! Vader,
Die van geen Zoon dan u den naam van Vader draagt!

Hy hoorde van uw roem in 't Oorlogsveld verkregen;
Van 's Vijands overmacht, verpletterd door uw degen:
Hy hoorde Morars roem ten hemel opgestegen;
   Maar waarom niet den pijl, door Morars borst gejaagd?
Schrei, Morars Vader! schrei! ô Mocht uw Zoon het hooren!
   Maar neen! hy kan uw stem, uw weeklacht niet verstaan.
Der dooden diepe slaap is door geen klacht te stooren;
   Hun peuluw ligt in 't stof, geen droefheid reikt daar aan.
Gy roept! maar uw geroep doet Morar niet ontwaken.
   Waar is de morgenstond, die in den grafkuil licht;
      De sluimrende oogleên open maken,
   En 't overkleed des doods kan heffen van 't gezicht? -

      Vaarwel, gy bloem der Oorlogslieden!
   Gy, Overweldiger in 't bloedig perk der eer!
Het veld zal aan uw voet geen plekjen gronds meer bieden!
   Het woud ontfangt geen glans van uwe wapens meer.
Gy liet geen spruitjen na, dat uwen naam doet leven;
   Maar Dichtkunst zal dien naam behoeden voor 't vergaan,
      En de Eeuw van onze laatste Neven
      Zal Morars heldendood verstaan!

   De weedom rees alom. Maar Armins barstend harte
Gaf, zwaar verzuchtend, blijk van diepverholen smarte.
Een Zoon, die in zijn jeugd door 't doodlijk ijzer viel,
Vernieuwt zich op den stond aan 's Grijzaarts teedre ziel.
De fiere Karmor stond naby hem, en, bewogen:
‘Wat wil die diepe zucht aan Armins borst ontvlogen?
(Dus zegt hy.) Waarom 't hart geleverd aan de smart?
't Muzijk is met zijn' zang tot streeling van het hart.
't Is als een zachte damp, die, uit het meir geheveld,
Het zwijgend veld bedaauwt, het bloeiend dal benevelt,
En 't veldgebloemt' bedrupt: maar 't lieflijk zonnelicht
Keert in zijn kracht weêrom, en alle nevel zwicht.
Wat deert u, Armin? spreek! gy, Gormaas eedle Koning!
Wat drijft uw zuchtend hart tot zulk een rouwbetooning?’

‘'k Ben droevig. Niet gering is de oorzaak van mijn leed.
Ach! Karmor, kent ge een ramp als die my 't hart doorsneed?
Helaas! gy hebt geen Zoon, ontijdig neêrgeslagen,
Geen Maagdelijke telg, van 't noodlot weêr te vragen.
Uw dappre Kolgar leeft: uw schoone Annira leeft,
Met al de aantreklijkheid die door heur aanschijn zweeft.
Uw stamboom heft zich op in minnelijke spruiten;
Maar Armin zal zijn stam met zich in 't graf besluiten.
ô Daura! duister is uw rustkoets onder de aard;
Onbreekbaar de ijzren slaap die Dauraas oog bezwaart.
Wanneer zult ge, ô mijn Telg, met uw gezang ontwaken!
Wanneer uw zuivre stem het Vaderhart weêr raken!

Rijst, Najaarswinden! rijst! blaast over heide en zand!
Bruischt door mijne eiken heen, en ratelt langs het strand!
Bruischt, stormen, joelt en huilt, door woud en waterkolken!
En, wandel door een reeks van afgebroken wolken,
Gy, Maan! Vertoon uw bleek, uw graauwend aangezicht
By tusschenpozing, met een halfverduisterd licht!
Herroep mijn ziel de nacht, waarin mijn kindren vielen:
Nacht, die Arindal voor mijne oogen zag ontzielen,
Die Daura 't leven kostte. ô Daura, dierbre Maagd!
Schoon waart ge als 't zilvren licht, dat met den avond daagt;
Blank, als de zuivre sneeuw op 't hoog gebergt' vergaderd;
En lief, als de ademtocht der koeltjens door 't gebladert'.
Arindal, ach, uw boog was stevig in uw vuist,
Uw speer, gezwind in 't veld; uw krijgsmoed, onbezuisd;
Uw opslag, als een mist op de opgeruide baren;
Uw schild, een zwangre wolk, die stormen uit doet varen.
De wakkere Armar kwam, en stond naar Dauraas min:
Zijn teêrheid nam weldra het hart dier schoonheid in,
En beider Maagschap hoopte, in hun gewenscht verbinden,
Den wensch van beider stam weldra vervuld te vinden.

De Zoon van Odgal wrokte; en om eens broeders dood
Ontstoken, nadert hy de onnoozle met een boot,
In zeemansdosch vermomd, verhuld in grijze lokken.
De kalmte in 't stroef gelaat verborg zijn innig wrokken.
‘Volschoone (sprak hy ze aan), Vorst Armins lieve spruit!

Een rots niet verre in zee, steekt uit de baren uit.
Zijn helling draagt een stam met groenend veil omkronkeld.
Van hier bespeurt men 't ooft, dat aan zijn takken vonkelt.
't Is daar dat Armars drift op schoone Daura wacht.
Hy zendt my met mijn hulk om die geliefde vracht.
Zy ging. Zy riep hem toe, die (dacht zy) op haar toefde;
De rotsgalm, anders niet, beandwoordt haar, bedroefde!
‘Mijn dierbare Armar! ô mijn Armar (roept de Maagd)!
Waartoe mijn teedre ziel een doodschrik aangejaagd?
Hoor, Zoon van Arnart, hoor! zoudt gy mijn hoop bedriegen!
't Is Daura, die u roept, die in uw arm koomt vliegen.’
Verrader Erath vlood al lachend landwaart heen.
Nu kreet ze, en met een stem, verstikkende in 't geween,
Riep ze om heur Broeder en heur Vader. ‘Broeder! Vader!
Ach! redt ge uw Daura niet, vervoerd van dees Verrader!’

Heur stem klonk over 't meir. Arindal hoort heur klacht.
Hy daalt ten heuvel af, beladen met zijn Jacht:
Zijn schichten rammlen aan zijn lenden onder 't ijlen
De boog wankt in zijn vuist, en klettert op de pijlen;
Zijn Jachtstoet volgt het zeel, besloten in zijn hand.
Hy ziet verwilderd rond, ziet Erath op het strand,
En grijpt, en bindt hem aan een eik. Met vruchtloos wringen,
Tracht Erath aan den klem van 't knellend leêr te ontspringen,
En huilt den winden toe, in 't siddren voor den dood.
Arindal steekt in zee, met Daura in de boot.
Heur minnaar nadert, en, in wild, dolzinnig woeden,
Laat hy 't gevleugeld staal door 't leêge luchtruim spoeden.
Het vliegt, het treft, het zinkt, ô ongelijkbre smart!
Het zinkt, en boort mijn' zoon, mijn wellust, in het hart:
Hy stierf in Eraths plaats. Op eens te rug gedreven,
Voert hem de boot aan wal, om daar den geest te geven.
ô Daura! welk een smart, wanneer uws Broeders bloed
Tot om uwe enkels spoelt, en rondplascht om uw voet!
Het vaartuig stoot en berst. Op 't zien van heur gevaren,
Stort Armar zich, het hoofd voor over, in de baren,
En wil zijn minnares behoeden, of vergaan.
De wind stak op. Hy zonk, om nooit weêr op te staan.

‘Alleen, op de open rots, van golf en vloed geslagen,
Zit zich mijn hulploos kind, in doodsangst, af te klagen.
Men hoort heur schreeuwen aan den oever, keer aan keer.
Wat kon haar Vader doen? Daar was geen redding meer!
'k Stond heel de nacht op 't strand. By 't flaauwe maangeflonker,
Bemerkte ik heur gewaad, daar 't fladderde in den donker.
Ik hoorde heel de nacht haar jammrend noodmisbaar.
De regen klaterde, de stormwind bruischte zwaar.
Voor 't daglicht had heur stem haar helderheid verloren
Nu sleet ze allengskens uit, en bleef in 't hart versmooren.
Van 't kermen uitgeput, ontsliep ze, en liet me alleen.
De lust mijns ouderdoms, mijn luister is daar heen!
Mijn kracht in 't Oorlogsveld, mijn Krijgsroem, is me ontnomen!
Mijn roem by 't schoon geslacht, mijn wellust, omgekomen!
Wanneer de storm zijn hoofd in 't buldrend zwerk verheft!
Het Noord de golven schokt, de huilende oevers treft
Dan zit ik aan het strand, by 't klotsen van de baren,
Op 't aaklig rotsgevaart' met hol gezicht te staren.
Vaak zie ik in de nacht, by de ondergaande maan,
De geesten van mijn kroost in neevlen voor my staan.
Ontslippende aan 't gezicht, bewandlen zy de kimmen
Der heuvlen, wen die flaauw van 't zinkend schijnsel glimmen,
In rouwvol onderhoud. Mijn kinders! Dierbaar kroost!
Spreekt geen van beide dan een enkel woord tot troost?
Helaas! zy wenden 't oog van hun bedroefden Vader!
'k Ben droevig, Karmor, ja! wien trof ooit onheil nader!’

* * *

Dus zong de Bardenschaar op Fingals blinkend Feest,
Als 't streelend Harpmuzijk den Koninklijken geest
Vermaakte, door 't herhaal van oude treurgeschichten
En aller aandacht boeide aan hun vereende dichten. -
Hoe juichte 't al de stem van Konaas Dichter toe[1],
Van duizend zangers de eerste, en nimmer zingensmoê!
Maar thands heeft de ouderdom mijn gorgel ingenomen:
Mijn ademtocht, mijn geest, 't is alles omgekomen!
Somwijlen hoor ik wel der Barden Geesten nog,
En leer hun puikgezang in mijmrend zelfbedrog.

Maar ach! ik voel de wet der onverbidbre jaren;
't Geheugen weigert my die schatten op te gaâren.
Nu zegt hy, die my hoort: ‘Wat zingt die grijze Bard?
Zijn voetstap helt naar 't graf, reeds voor hem opgespard,
En geen der Dichtren zal zijn glorie luister geven.’ -
Rolt, duistre jaren, rolt; rol, avond van mijn leven!
Geen spel, geen zangtoon voegt by al uw aakligheên.
Ontsluit my 't rustvol graf: mijn krachten zijn daar heen.
Heel 't zangchoor ging ter rust; mijn stem alleen is over,
Gelijk een schrale wind, die ritselt door het lover.
De Wandlaar, die van verr' zijn piepend ruischen hoort,
Omwikkelt zich het hoofd en gaat onachtzaam voort.

1797.

Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Door de stem van Kona, of de Dichter van Kona, verstaat Ossiaan zich-zelven.

Karrikthura.*

‘Zoo hebt ge uw blaauwend spoor aan 't luchtzwerk afgeloopen;
ô Blonde Hemelzon! De Westerpoort staat open,
Uw rustkoets is gereed. De golven vlieten aan,
Om uwe schoonheid in uw nachtrust gâ te slaan.
Zy heffen 't bevend hoofd, en zien uw gloênde wangen;
Maar deinzen straks te rug, van kille vrees bevangen.
Slaap zacht, ô moede zon, in uw gewelfde grot!
Uw weêrkomst zij verzeld van juichend heilgenot!

Maar rijze op d' eedlen toon der schelle Maatgedichten,
Van Zelmaas Harpenaars een duizendtal van lichten!
Laat heel de Hofzaal zich vervullen van hun gloed!
De Koning keerde weêr van d' ongestuimen vloed!
De strijd van Karun is voorby als ijdle galmen!
Zingt, Barden! zingt den Held! Hy keert met zegepalmen,
Hy keert, bedekt van 's vijands bloed!’ -

* Mengelpoëzy I, 55.

Dus klonk uw taal, Ullijn, in blijde welkomzangen,
Wen Fingal in triomf in Zelma wierd ontfangen;
In de open bloesemknop van 's levens Lentetijd,
Verwinnaar weêrgekeerd uit hachelijken strijd.
Men zag zijn blonde vlecht afgolven langs zijn slapen:
Zijn blaauwe wapendosch scheen hem om 't lijf geschapen,
Bedekte 't, maar verborg zijn schoonheid niet voor 't oog;
Als of een dunne wolk zijn leden overtoog.
Zoo ziet men 't licht der zon in 't heete middaggloren,
Wanneer 't in nevels duikt, door 't waatrig dundoek boren.
Men ziet haar door de mist, maar in den luister niet,
Waarmeê zy 't oog verblindt, en vuur en stralen schiet.
Zijn Helden volgen hem. Het feest is aangezeten;
Als zich de Koning wendt tot Zelmaas Hofpoëeten,
En met een blijden lach, het Feestmuzijk beveelt.

'Gy (zegt hy), van wier zang 't weêrgalmend Kona kweelt!
Gy, grijze Bardenstoet, wier hartdoordringbre tonen
Der vaadren Geestenheir van uit hun zetels troonen!
Aanvaardt de Harp en speelt! doet my uw zang verstaan!
't Is lieflijk, by de vreugd den treurtoon aan te slaan!
Beminlijk is 't vermaak, in treurigheid gelegen;
Verkwiklijk voor 't gemoed gelijk een Lenteregen,
Wanneer. ze om 't knobblig hout de taaie schors doorweekt,
En 't frisch ontspruitend loof zijn hoofd naar boven steekt.
Hef aan, ô Dichtrenstoet, en laat me uw zangen treffen!
Op morgen zullen wy de zeilen weêr verheffen.
Mijn pad is dwars door zee naar Karrikthuraas kust,
Naar Zarnoos ouden muur, waar mijn Komala rust.
Daar spreidt Kathullaas hand den Feestdisch voor mijn Helden,
En 't daavrend jachtgeluid zal klinken door de velden.
De wouden krielen daar van Evers, fel van tand.'

'Gy, Konnan, sprak Ullijn, gy die de zangkroon spant!
En teedre Harpnares, bevallige Minone!
Koomt, heft van Schelrik aan, en zijn geliefde schoone!
Brengt ons Vinvela hier met al heur glans voor 't oog,
In zuiverheid gelijk aan 's hemels regenboog,
Dan, wen hy boven 't meir zijn schedel op gaat beuren,

En de ondergaande zon den gloed geeft aan zijn kleuren. -
Zy koomt, ô Fingal, op uw wenken! 'k Hoor heur stem!
Ze is zacht, maar 't teder hart geeft aan heur tonen klem.'

VINVELA.

't Dierbaar voorwerp van mijn liefde woont op gindschen heuvelkling.
Hy vervolgt de vlugge hinden
En zijn graauwe hazewinden
Liggen hijgende om hem henen in een uitgebreiden kring.
Aan een olmtak opgehangen,
Dreunt zijn boogpees van den wind.
Maar, waar rust gy, mijn verlangen,
Dat mijn hart u wedervind'? -

Zijt gy by de bron gezeten, die uit gindschen steenklip spuit?
By de breede watervlieten,
Die van 't hoog gebergte schieten,
Waar de waterhalmen buigen by het schorre stormgeluid?
Zit gy aan de staande plassen,
Waar de mist zich uit verheft?
'k Wil mijn Minnaar gaan verrassen,
Zonder dat hy my beseft.

'k Zag u 't eerst, ô teêrgeliefde, dicht aan Brannoos blaauwen stroom
Van het jagen kwaamt gy weder,
Zette u met uw jachtstoet neder
Aan den grijsbemoschten wortel van een steilen eikenboom.
Duizend, die op schoonheid brallen!
Maar wie ooit op schoonheid boog,
De allerschoonste van hun-allen
Is mijn Schelrik in mijn oog.

SCHELRIK.

Welke zangstem treft mijne ooren, als een zachte zomerwind!
'k Zit niet, waar de halmen ruischen;
'k Hoor de steenrotsbron niet bruischen;
'k Ben niet meer der bosschen vrind.
Sta vrij af, sta af, Vinvela! 'k Ga naar Fingals oorlogsvaan.
'k Zal geen heuvel meer betreden,

'k Voer mijn brakken niet meer aan.
'k Zal geen heuvel meer betreden,
Niet meer afzien naar beneden
Op uw lieve aanminnigheden,
Lieflijk als de glans der maan.

VINVELA.

Zo zijt ge dan van hier geweken,
ô Schelrik! - 'k Zwerf alleen op dezen heuveltop.
De hinden grazen hier by d' afloop van de beken.
En hupplen, vrij van vrees, de steile klippen op.
Zy schroomen nu niet meer voor 't ruischen van de winden,
Voor 't ritslen van het loof. De Jager is van hier.
Hy streeft naar 't oorlogsveld, om daar zijn graf te vinden
By d' overzeesche Krijgsbanier.
ô Spaart hem, spaart hem, vreemdelingen!
Gy, Gasten van het golvend meir!
ô Spaart hem, bliksemende klingen!
Geeft my mijn dierbren Schelrik weêr!

SCHELRIK

Indien ik in het veld moet sneuvelen,
Vinvela! Laat my dan de lijkterp niet ontstaan.
De graauwe steen uit onze heuvelen,
Een luttel hoopjen aards, wijz' my den Nazaat aan!
Zoo zegg' de Jager eens, by 't grafmerk neêrgezeten,
Wen hy in 't middaguur zijn bete broods geniet:
'Hier ligt een Oorlogsman!' Zoo worde ik nooit vergeten;
Zoo lang een volgende eeuw op mijn gedenkstuk ziet! -
Maar schoon het door den storm ook wierd omverr' gesmeten,
Wie immer Schelrik moog vergeten,
Vinvela! gy vergeet my niet!

VINVELA.

Neen, nooit vergeet ik u! - Gy gaat het Krijgslot tergen,
Mijn dierbare, ach! wat vange ik aan?
'k Wil by den middaggloed omdwalen langs de bergen,
Om in hunne eenzaamheid uw stappen na te gaan.
Daar zet ik me op de plaats, waar ge uw vermoeide leden

Verpoosde van de jacht, in treurig peinzen, neêr.
Ach, Schelrik gaat den dood op 't slagveld tegentreden!
Maar zijn gedachtenis blijft me altijd even teêr.

'Ook my (herneemt de Vorst)! Hy streed met Leeuwenmoed!
Maar thands hervindt mijn oog hem nergens by mijn stoet.
Ik vond hem eenmaal op den heuvel, bleek van wangen,
En 't voorhoofd met een wolk van droefenis bevangen;
Zijn boezem zuchtte diep van 't hevigst zielsgetij';
Zijn stappen wend'den zich naar 't hart der woestenij.
Maar waar, waar is hy thands? Of ligt hy ook verslagen?
Hy, op wiens heldenhart Karmora roem mag dragen!'

'ô Kronnan (sprak Ullijn), hef Schelriks treurzang aan,
Wanneer hy wederkwam van over d' Oceaan!
Vinvela was niet meer. - Zy had den geest gegeven;
Hy, leunende op heur zerk, geloofde haar in 't leven.
Hy zag haar, zwevende in heur schoonheid voor hem heen;
Maar ach! die lieve vorm was ijdel, en verdween.
Die zonnestraal vlood van het aardrijk, zoo lieftallig! -
Hoor Schelrik thands! zijn toon is lieflijk, maar angstvallig.'

SCHELRIK.

'k Zit by de springbron neêr op 't hoogst van deze klingen;
Een enkle boom staat my te ritslen boven 't hoofd.
De golfjens rollen af die nevens my ontspringen,
En spartlen door de rots, van hun geweld gekloofd.
Het dalmeir staat beroerd, als door een storm bewogen.
De hinde daalt den heuvel af.
Geen jager, die van verr' zich opdoet aan mijne oogen!
't Is middag, en in 't rond zoo eenzaam als in 't graf.
De weedom roert my 't hart, daar ik versmachtend wachte.
ô Dat mijn dierbre hier, en zy-alleen, verscheen!
My wandlend langs de hei van verre tegenlachte,
Met de oogen, om heur vriend nog badende in 't geween!
Hoe zoude ik haar in d' arm, hoe aan mijn boezem drukken,
En kussen haar 't gelaat van al die tranen droog!
Mijn dierbre! met wat vreugd, wat zalig zielverrukken,
Zou mijn verlangend hart zich spieglen in uw oog!

Maar zacht! wie zie ik daar verschijnen,
Gelijk een straal van licht, die op de vlakte zweeft?
Zy is 't! zy-zelv, de bron van mijn verliefde pijnen,
En op wier nadering my 't teder harte beeft!
Ach! lieflijk, als de maan in Herfstmaands korte dagen,
Beminlijk, als de zon by zomerönweêrvlagen,
Koomt ge, over heî en berg en rots,
Uw' minnaar dan in de armen vallen,
Vinvela! - Maar helaas! waar is heur frissche blos?
Zy spreekt! - Is dit heur stem, die helder plach te schallen?
Hoe flaauw, hoe zwak van toon! Mijn oor herkent haar niet.
Ze is, als de krekeltoon in 't rommlend donderknallen,
Of 't piepen van den wind in 't riet.

VINVELA.
Mijn dierbre! zie ik u in 't leven? -
Keert ge uit den Krijg behouden weêr? -
Waar is uw vriendenstoet gebleven? -
Of vielen ze op het slagveld neêr? -
Helaas! ik hoorde langs de heuvelen
't Gerucht verbreiden van uw sneuvelen,
Ik hoorde 't, en beweende uw dood. -
Ach! Schelrik! -

SCHELRIK.
Ja, ik ben in 't leven,
'k Ben aan uw zuchten weêrgegeven;
Maar 'k koom alleen te rug, van Vriend en Maag ontbloot.
Zy-allen zijn door 't zwaard verslagen!
'k Heb ze allen naar het graf gedragen,
En de aard besluit hen in heur schoot.

Maar waarom, waarom langs de heiden
Dus eenig, eenzaam, omgedwaald?

VINVELA.
'k Ben eenig, Schelrik! afgescheiden
Van alles wat nog adem haalt.
'k Verging van rouw en minverlangen.

Om u, mijn Schelrik, treurde ik me af.
Ik lig met uitgebleekte wangen
In 't eeuwig koud en duister graf.

SCHLLRIK.

Zy vlicdt, zy drijft van hier voor d' adem van den wind!
Vinvela! blijf, ô blijf! zie hoe mijn hart u mint!
Blijf! zie mijn tranen! - Ach, beminlijkste aller schoonen!
Ach! dat ik u de vlam die my verteert, mocht toonen!
U toonen, hoe dit hart u mint! -
By deze springbron wil ik wonen,
Op dezen heuveltop, van stormen overdekt.
Vinvela! laat me u daar aanschouwen,
Kom daar uw Schelrik onderhouën,
Als 't eenzaam middaguur zich over de aarde strekt!
Kom op de dun gevlerkte winden,
Op 't luchtjen dat door 't Westen speelt!
Laat, laat me u immer wedervinden,
Uw minnelijke stem met oor en hart verslinden,
Als 't eenzaam middaguur den langen dag verdeelt!

Dus luidde Konnans zang in die zoo blijde nacht.
Maar 't licht verrijst in 't Oost met al zijn morgenpracht.
De baren schittren met de weêrglans van zijn stralen;
Als Fingal aan de kust de zeilen op doet halen.
De winden blazen van hun heuvlen in het wand,
En haast ontdekt het oog het Inistorer strand.
Men ziet in 't blaauw verschiet Kathullaas torens rijzen,
Maar, met de teekenen, die Oorlogsnood bewijzen.
De vlam van noodhulp blonk van heur bemoschten top,
En dreef een wolk van smook ten hoogen hemel op.
De Vorst van Morven schrikt, en voelt zijn spijt ontbranden!
In éénen, staat de speer te glinstren in zijn handen.
Hy slaat zijn donkren wenk naar 't strand dat voor hem ligt,
En ziet, en deinst te rug met afgekeerd gezicht.
Zijn hair hangt ordenloos te zwieren langs zijn lenden.
Een vreeslijk zwijgen volgt, dat slechts in bloed wil enden.

De nacht daalde over 't meir; men landt in Rothaas baai,

Daar kromt zich 't bochtig strand met wonderbaren zwaai.
Een rots, op 't kantig hoofd met wouden dichtbewassen,
Buigt over d' oever heen, en spiegelt in de plassen.
Om hoog toont zich 't verblijf van Lodaas Offersteen[1],
De Godheid van de kust, door 't Landvolk aangebeên.
Eene enge vlakte om laag, bedekt met oude stammen,
Die 't buldrend windgeweld uit de aarde wist te rammen,
Daar, van den ruigen berg, verbolgen neêrgesmakt,
Ziet ijlings op zijn plein drie eiken omgehakt,
En Fingal legert zich. Men ziet er beekjens vloeien,
En 't windtjen van de kust met bloem en distel stoeien.
De vlam der eiken klimt, de velddisch is gespreid,
Maar Fingal zit verdiept in stille treurigheid.

Het rijzende avondlicht vertoont zijn bleeke wangen,
En Morvens Jonglingschap ligt van den slaap bevangen.
Heur helmen glimm'ren schoon by 't schijnsel van de maan.
't Ontstoken vuur verzwakt om smeulende uit te gaan. -
Maar Fingal vindt geen slaap voor zijn vermoeide leden.
Hy rijst, en neemt zich voor, den heuvel[2] op te treden.
Gewapend klimt hy op, en schouwt, van hooger grond,
De vlam van Zarnoos burcht, en heel den streek in 't rond.

De vlam was duister door den afstand. Maar in 't Oosten
Scheen de eeuwigbleeke maan van gloeiend vuur te roosten.
In 't eind bezwijmt zy gants. Een hevig windgebrom
Rolt van den bergtop af en uit het heiligdom.
De geest van Loda zweeft en zet zich op zijn vlerken,
Om 's Koning fieren moed en stoutheid in te perken;
Vertoont zich op zijn rots met al zijn schrikbaarheên,
En zwaait de duistre knots als woedend voor zich heen.
Zijn oogen staan als vuur in 't dof gelaat te branden,
En 't dondren van zijn stem treft hart en ingewanden.
De Koning steekt zijn speer in 't aaklig donker uit,
En nadert, met een toon, die op de wolken stuit:

‘Terug, gy zoon der Nacht! Ontvlucht my op uw winden!
Wat laat ge u, daar ik strij', met uw geschemer vinden?
Maakt my uw wapentuig, gevormd uit ijdle lucht,

Of de akelige vorm van uw gestalt', beducht?
Afschuwelijke geest! vertoon u dezen Volken!
Wat zou me uw neevlig zwaard, uw schild van dikke wolken?
Één ademtocht verstrooit ze, en al uw kracht met één.
Vlied op uw winden! vlied, gy zoon der nacht! Vlied heen!'

'Gy durft my op mijn grond in 't aangezicht braveeren?
(Herneemt de holle stem.) 'k Heb Volken, die my eren.
Ik ben 't, die in den slag des oorlogs kans gebied'.
'k Zie op de Volken neêr, en alles wordt tot niet.
Mijn adem voert den dood. In raatlende onweêrvlagen
Doorwandel ik de lucht, op stormen rondgedragen.
Maar stille, onstoorbre rust vervult het blij gewest,
Waar, boven 't wolkend zwerk, mijn woning staat gevest.'

'Blijf in dat zalig oord (was 't andwoord van den Koning)!
Bestorm ik van mijn kust uw stoorelooze woning?
Of val ik met mijn speer op uwe wolken aan?
Gy, geest van Loda, spreek! Wat wilt ge dan bestaan?
Wat grijnst gy me aan? Waartoe? Wat moogt ge uw knots bewegen?
Uw grijnzen is om niets; vergeefs staat gy my tegen.
Nooit week ik in den krijg voor ware Heldenkracht;
En zou me een ijdle damp vertsagen zonder macht?
Neen, Fingal kent te wel de zwakheid van uw wapen.
Vlied henen, Lodaas geest! zoo machtloos als wanschapen.'

'Vlied gy (hernam de geest)! Keer naar uw Vaderland!
Ontfang den voordenwind: ik draag hem in mijn hand.
De storm hangt van my af, en waait op mijn bevelen;
Aan my is 't, om den wind zijn posten uit te deelen.
De Vorst van Zora is mijn gunstling, die me ontziet:
Hy buigt zich voor den steen, waarin mijn macht gebiedt.
Zijn leger ligt geschaard om Karrikthuraas wallen:
De zege is hem bestemd; Kathullaas rijk moet vallen.
Vlied, zoon van Komhal! vlied, en zoek uw Vaderland!
Of voel de grimmigheid die in mijn boezem brandt!'

Hy hief zijn schaduwstaf op 't grimmigst in den hoogen,
En boog 't gedrochtlijk lijf. Maar, 't lemmer uitgetogen,

Vliegt Fingal op hem toe. Des Konings schittrend zwaard
Doorklieft met eenen slag het reuzig wolkgevaart',
En vormloos stort het saam, in ijdle lucht verloren:
Eene enkle rook gelijk, uit smeulende asch geboren,
En wie een kinderhand, die met heur golving speelt,
Naar willekeur bedwingt en door de lucht verdeelt.

De geest van Loda deinsde, en, als in één getrokken,
Voer opwaart met den wind. Men voelt de heuvlen schokken
Van 't daavren van 't geluid. De grondlooze Oceaan
Verneemt het in zijn kolk en houdt zijn golven staan.
De Krijgsmacht van den Vorst, in diepe rust gelegen,
Schiet ijlings uit den slaap, en grijpt naar speer en degen.
Zy zoeken naar hun Vorst. Zy tieren als verwoed
En aâmen niets dan wraak, dan wapenklank, en bloed.

Men zag de schuchtre Maan op nieuw te voorschijn treden,
En Fingal blinkt in 't staal dat flikkert om zijn leden
Den zijnen in 't gezicht. Wat grooter vreugd op aard!
Hun ziel gelijkt een meir, dat van den storm bedaart.
De wakkre Ullijn heft aan, de Hoogtijdzangen stijgen
Ten hoogen hemel op, en doen de winden zwijgen.
Het zeestrand wedergalmt van 't daavren van de vreugd;
De vlam der eiken klimt; en alles is verheugd.

Maar Frothal, Zoraas Vorst, in 't wrokkend hart bekommerd,
Zit treurig onder 't loof, dat zijne tent belommert.
Zijn leger sluit den wal van Karrikthura in.
Met dolheid slaat hy 't oog op torentrans en tin.
Hy dorst naar 't bloed des helds, met rustloos knarsetanden,
Die eenmaal in 't gevecht hem knevelde in zijn banden,
Toen nog zijn Vader heerschte op Zoraas waterkust;
En 't prikklen van de wraak vergunt hem duur noch rust. -
Een stormbui greep hem aan in 't midden van de baren,
En dwong hem, Zarnoos reê ter redding in te varen.
Drie dagen zat hy aan in 's Konings gastvrij Hof,
Waar hem 't bekoorlijk oog van Vrouw Komála trof.
Zijn gloed, in 't jeugdig hart ter lichter laaie aan 't blaken,
Dreef hem, de blanke Maagd aan 's Vaders arm te ontschaken.

Kathulla haalt hem in. Het krijgszwaard wordt geroerd,
En Frothal wordt in 't Hof gekluisterd weêrgevoerd.
Drie dagen ligt hy daar op 't kerkerstroo ter neder:
Den vierden zendt de Vorst hem naar zijn vaartuig weder,
En 't wachtend Vaderland ontfangt hem met zijn kiel.
Maar de onverheerbre spijt bedwelmde hem de ziel.
Kathullaas bloed-alleen kan dezen wrok verzaden. -
Vorst Annir stierf weldra, van jaren overladen:
Hy stijgt op 's Vaders throon. Hy rukt zijn macht by een,
En slaat een talrijk heir om Zarnoos vesten heen.

De morgen liet op strand zijn eersten lichtstraal blinken
En Frothal deed zijn schild door 't rustend leger klinken.
Zijn Hoofden vliegen t' saam. Maar 't zeestrand trekt hun oog.
Ze ontwaren Fingals macht, die landwaart henen toog.
Men ziet zich zwijgende aan; doch Thubar[3] breekt dit zwijgen.
'Wie (roept hy) koomt ons hier van d' Oceaan bekrijgen?
Hy koomt als vijand aan. Ik zie zijn Oorlogsspeer
In de opgeheven hand, aan 't voorhoofd van zijn heir!
Wellicht is 't MQrvens Vorst, de roem der Oorlogshelden.
Zijn daden zijn bekend in Lochlins dorre velden,
En Starnoos Hal was laauw van zijner haatren bloed.
Zijn zwaard is als 't geweld van 's hemels bliksemgloed.
ô Frothal! zal ik hem den Koningsvrede[4] vragen?' -

'Kleinmoedige (andwoordt hy)! zal de opgang van mijn dagen
Zich dus bedelven in de nevels van de vrees?
Ik wijken, eer mijn arm mijn heldenmoed bewees?
Wat onuitwischbre smaad zou eeuwig op my kleven!
Wat waar me, in zulk een hoon, het onverduurbaar leven?
Neen, Thubar, 'k zwicht niet, neen! Mijn glorie, eer ik zwicht,
Zal schittren om mijn kruin, gelijk het zonnelicht.'

Hy stroomde met zijn Volk het heir van Fingal tegen,
Maar stuitte als op een rots, onvatbaar voor bewegen.
Zijn heirspits brijzelt zich op 's Konings ijzren stoet.
Gebroken, tuimlen ze af, en storten in hun bloed.
Zy trachten door de vlucht aan Fingals zwaard te ontsnappen;
Maar Morvens Oorlogsspeer vervolgt hen op hun stappen.

Het veld is wijd en zijd met lijken overdekt,
Tot daar een hoogte rijst die hen aan 't oog onttrekt.

De spijt nam Frothal in, daar hy zijn heir zag vluchten.
De woede van zijn borst ontvlamt in heete zuchten.
Hy slaat het schaamrood oog, doch vonklend, naar den grond,
En roept tot Toraas Hoofd, die aan zijn zijde stond.
‘Mijn Krijgsvolk is gevloôn, ô Thubar! 'k ben verloren.
Mijn roem is uitgedoofd om nimmer weêr te ontgloren.
Mijn binnenst kookt in my van onuitbluschbre spijt.
Roep Fingal voor my op tot een gelijken strijd!
Ga, doe een grijzen Bard[5] hem tot den tweestrijd dagen!
'k Wil plassen in zijn bloed of vallen door zijn slagen.
Weêrspreek my niet! - Maar 'k min, ô Thubar, 'k min een Maagd.
'k Ben zeker dat heur hart my wederliefde draagt.
't Is Hermans schoone spruit[6]. Zy woont aan Toraas stroomen.
Zy zuchtte, en scheen in 't hart Komálaas min te schroomen,
Wanneer ik 't wapprend zeil den winden overgaf.
ô Meld haar van mijn vlam, wanneer ik lig in 't graf!’

Dus sprak hy met een oog, waar liefde en spijt in blaken.
Maar 't voorwerp van zijn min stond by hem, bleek van kaaken.
Zy was door 't Oorlogsvuur, door 't golvend zeegeklots,
Den jongen Vorst gevolgd, in mannen wapendosch.
Zy sloeg een bevend oog op 's Konings woeste blikken,
En meende in de enge borst van 't nijpend wee te stikken.
Zy zag den Dichter gaan. Tot driewerv' viel de speer
Uit hare ontstelde hand op 't klinkend steengruis neêr.
Haar blanke boezem schokt van de opgeprangde zuchten.
Zy spreekt, maar voelt de stem heur matte borst ontvluchten.
Zy heft heure oogen tot den Koning; ziet hem aan;
En blijft met star gezicht verstomd en roerloos staan.

Vorst Fingal hoort den Bard; verschijnt in 't glinstrend wapen.
De doodelijke speer snort langs der strijdren slapen,
Maar mist ter wederzij. Het schittrend staal vliegt uit,
En kruist zich door de lucht met kletterend geluid.
Maar Fingals zwaard stort neêr, en, Frothals arm ontvlogen,
Stelt zijn verbrijzeld schild zijn zijde bloot voor de oogen.

Hy deinst en wacht den dood, maar met een eedlen trots.
't Wordt nacht voor Uthaas ziel, heur tranen barsten los.
Zy vliegt, om 't dierbaar lijf met heur rondas te dekken;
Doch struikelt, om den grond met eigen bloed te vlekken,
En kneust den blanken arm. De stormhoed en 't rondas
Stuift onder 't vallen af, en wentelt over 't gras.
Haar boezem blaauwt en gilt. Haar donkerbruine lokken
Verspreiden zich op 't zand, van 't sijplend bloed doortrokken.

De deeruis voor de Maagd bewoog den dappren Vorst.
Hy wederhield zijn kling, gericht op Frothals borst.
De traan welde in zijn oog, en, met een minlijk wezen:
‘Neen, Koning, Fingals zwaard is niet voor u te vreezen.
't Was nooit met bloed besmet van d' overwonneling.
Geen wapenlooze borst is 't voorwerp van zijn kling.
(Dus sprak hy.) Laat uw Volk zich in uw Jeugd verblijden!
De schoonen uwer min u al heur teêrheid wijden!
Wat zoudt ge in 's levens bloei zoo deerlijk ondergaan!’

De Jongling hoort die taal met diepe ontroering aan,
En ziet de teedre Maagd die thands van schaamte gloorde;
Maar twijflend wat hy zag, zoo wel als wat hy hoorde. -
Zy rees. - Daar stonden ze in hun schoonheid, rijk van zwier!
Als telgjens op het veld, in blijden Lentetier,
Wanneer een zachte daauw heur bladers doet ontluiken,
En storm en onweêrwind in hunnen kerker duiken.

‘Mijne Utha (sprak de Vorst van Zora)! kan 't geschiên?
Kwaamt gy van Toraas stroom, om my verneêrd te zien!
Moest Frothal voor uw oog zijn glorie zien verduisterd! -
Maar, schoone! indien ik zwicht, ik zwicht niet gants ontluisterd.
Geen arm heeft me overmocht, die met my wordt genoemd,
Maar de onweêrstaanbre Held in 't Oorlogsveld beroemd.
Uw arm, ô Morvens Vorst! beslist van d'Oorlogszegen,
Doch lieflijk als de zon, wen ze afziet door de regen,
Den bloemen 't minlijk hoofd weêr opbeurt uit het stof,
En 't koeltjen uit het West te rug roept in den Hof;
Zoo is uw minzame aart wen de Oorlogsstormen rusten.
ô Dat ge u in mijn Hal den Feestdisch liet gelusten!

't Toekomstig Nageslacht, dat Zora moet gebiên,
Zou uwe wapenen[7] met heilgen eerbied zien.
Dan zouden zy 't geluk van 't voorgeslacht benijden,
Dat Fingal had gekend, met Fingal mogen strijden!'

'ô Annirs wakkre Zoon (hernam de Koning weêr)!
Het kroost dat Zora teelt, zij rijk in wapenëer!
Wen dapperheid in 't veld de zege weg mocht dragen,
Dan mag der Barden zang der Vorsten roem gewagen!
Maar wen zich 't bloedig zwaard op d' overwonnen wreekt,
En 't bloed der machtloosheid van 't rookend lemmer leekt,
Dan zij hun doembre naam in 't harpgezang vergeten!
Hun grafplaats onbekend! hun lijksteen omgesmeten!
Dan kome een vreemde hand, en bouwe op 't roemloos graf,
En delv' de beenders uit waaraan het schuilplaats gaf!
Een halfverknaagde kling mag zich in de aard ontdekken,
Maar 't zal hem geen ontzag voor 't naamloos stof verwekken.
't Zijn waapnen, zegt hy dan, van d'een of d'andren Held
Der Oudheid; maar zijn naam wordt niet in zang vermeld. -
Doch, Frothal, volg gy my naar 't feest van Inistore
Met uw geliefde Maagd! Dat alle weedom smoore!'

De Koning neemt zijn speer en stapt naar Zarnoos wal.
De poorten oopnen zich met juichend vreugdgeschal.
De Feestdisch is bereid. - De Hoogtijdharpen klonken,
En stemden met de vreugd waarvan onze oogen blonken.
Ullijn, men hoorde uw stem, de harp van. Ossiaan.
De minlijke Utha hield om iets aandoenlijks aan.
Een traan van zoete smart zwol in heur drijvende oogen,
Wanneer Krimoraas zang heur ziel hield opgetogen.
Krimora, Rinvals Telg, bekend aan Lothaas vliet!
Het lied was lang, maar teêr, en haar verveelde 't niet.

KRIMORA.
Wie koomt daar van den dorren heuvel dalen,
Gelijk een wolk, van de avondzonnestralen
Omgloeid? Wiens stem is dat, die op den wind gevoerd,
Als 't harpmuzijk, mijn teedren boezem roert?

't Is Konnal, die, in 't schittrend staal geklonken,
Mijn maagdlijk hart in liefde wist te ontfonken.
Maar 't duister voorhoofd staat betrokken! - Konnal, ach!
Wat of uw ziel zoo aaklig aandoen mag?
Mijn dierbaarste! ai, wil my uw hart ontblooten!
Leeft Fingal niet, met zijn doorluchte loten?

KONNAL.

Hy leeft, ô ja! met zijn beroemd geslacht.
Zy keeren saam al schittrend van de Jacht.
De zonnegloed kaatst van hun schilden weder;
Een streek van vuur daalt van den heuvel neder,
Waar heen zy gaan. De stem der fiere Jeugd
Mengt Jachtgeschreeuw door één en wapenvreugd.

De Krijg, mijn Lief, waart om langs onze stranden.
Op morgen zal de ontzachbre Dargo landen.
My daagt hy uit, uit Koning Fingals stoet:
Dien stoet, tot enkel Krijg en wonden opgevoed!

KRIMORA.

Ik zag zijn vloot, gelijk een graauwe mist
Op 't donkerblaauw der watergolven zweven,
En voelde my den boezem beven,
Schoon van geen vijand vergewist.
Zy sleepte langzaam langs de kusten,
En voerde een lange reeks van logge kielen aan.
ô Konnal! moet die maar mijn boezem niet ontrusten!
Ontzachlijk is de schrik voor Dargoos Oorlogsvaan.

KONNAL.

Breng my dat ronde schild, dien beuklaar van uw Vader!
De volle Maan gelijk, wen ze aan den hemel taant.

KRIMORA.

ô Konnal, 't dekke uw borst en mijne ziel te gader!
Maar 't heeft mijn Vader niet van 't doodlijk staal gespaand.
Hy viel door Gormars speer, na zoo veel zegeschallen!
Ach, Konnal! gy, gy kunt, gelijk mijn Vader, vallen!

KONNAL.

'k Mag vallen; maar bouw dan een grafterp op mijn lijk.
Krimore! een handvol aards verschaff' me een stillen wijk!
Een opgerechte steen bewaar mijn naam voor sterven!
Buig dan 't bekreten oog op dat vroegtijdig graf,
Dat uwe tederheid my gaf,
En laat mijn schim geen rouwklacht derven!
Krimora! ja, uw zoet gelaat
Is schooner dan de dageraad;
Uw liefde, aanminniger dan de eêlste lust van 't leven!
Maar moedig zal ik u voor 't Oorlogsperk begeven;
En, zoo ik in den slag bezwijk,
Zoo sticht' me uw dierbre hand een grafterp op mijn lijk!

KRIMORA.

Geef, geef my dan die wapens, die daar blinken!
Dat zwaard! die stalen speer! geef aan!
'k Zal nevens u, met Dargo slaan,
U redden, of met u aan uwe zijde zinken.
Vaartwel, gy rotsen van dit oord!
Gy, hinden, die mijn afscheid hoort!
En gy, ô stroomen dezer heuvelen!
Wy zien, wy zien u nimmer weêr:
Wy zullen met elkander sneuvelen,
En zinken, verr' van hier, in 't graf der helden neêr!

'En keerden zy niet weêr (vroeg Uthaas zuchtend hart)?
Viel Konnal in den strijd? Bezweek zy van de smart?
Een aaklig voorgevoel dat haar had ingenomen,
Verzekert my, zy is met Konnal omgekomen. -
Was Konnal haar niet waard, wier teder hart hy won?
Niet minlijk als de gloed van de ondergaande zon?
Niet in den bloei der Jeugd?' - Men ziet heur tranen blinken:
Ullijn aanvaardt de Harp en doet de snaren klinken.
De toon was teder, droef; en alles zweeg in 't rond.

De Najaarsmist hangt dik op dezen heuvelgrond.
't Is duister in 't gebergt'. De wervelwinden loeien
De dorre heide langs. De smalle beekjens vloeien,

En kronklen, langs de rots, de groene vlakte rond.

Een boom staat op den top ten doelwit van de orkanen,
En teekent daar de rust van dappren Konnal af;
En, by gebrek van vriendentranen,
Strooit hy zijn bladers over 't graf.
Men zag der afgestorvnen schimmen
Hier somtijds uit hun graven klimmen,
Wanneer een Jagersgast in stille mijmering
Met afgemeten tred langs deze heide ging.
Wie kan de aaloude bron ontblooten,
Waar uit ge, ô Konnal, zijt gesproten?
Wie telt de Vaadren op, uit welker bloed gy daalt?
Uw stam groeide als een eik, die op den kruin der bergen,
Met zijn verheven kroon de winden stond te tergen,
Maar thands, met kroon, en stam, en wortel, omgehaald.
Wie, Konnal! zal voortaan, wie kan uw plaats bekleeden? -
Hier klonk de wapendosch en rammelde om uw leden!
Hier bliest ge in golven bloeds uw laatsten adem uit!
(Hoe bloedig, Fingal! zijn de slagen
Die uwe helden met u dragen!)
Hier viel de dappre neêr, aan 't vratig graf ten buit!
Zijn arm was als de storm, geborsten uit zijn holen:
Zijn zwaard een bliksemstraal in 't raatlend wolkgeklots:
Zijne oogen, vlammende ovenkolen:
Zijn rijzige gestalte, een rots!
Zijn stem gierde als een storm door 't vlak der Oorlogsvelden,
En vestte, waar zy klonk, de zege met den roem!
Zijn slagzwaard velde held by helden,
Als 't spelend kind een distelbloem.
De ontzachbre Dargo kwam, in arren, euvlen moede.
Zijn wenkbraauw trok zich zwart op 't strakke voorhoofd saam.
Zijne oogen stonden hol, en tintelden van woede.
Doch Konnal trad hervoort, wel waardig Dargoos naam.
Hun zwaarden schitterden en schoten vuur en vonken;
En kletterden op een, zoo aaklig als zy blonken.

Krimora was naby in mannenwapendosch.
Heur blonde hairvlecht hing om hals en schouders los.

Heur boog was in heur hand. Zy volgde haar Geliefde.
Zy legt een scherpen pijl op trotschen Dargo aan,
Maar bevend, dwaalt haar hand als zy hem af doet gaan:
ô IJslijkheid! ô ramp! 't is Konnal, dien zy griefde! -

't Is Konnal! - Konnal ploft gelijk een eik in 't zand,
Of als een steile rots, die instort op het strand.
Rampzaalge, droeve Maagd! wat ging uw arm verrichten?
Is dit de zegepraal, bevochten door uw schichten?
Uw Konnal smoort in 't bloed en zieltoogt! - Heel de dag,
En de eindloos lange Nacht zijn tuige van heur kermen.
‘Mijn minnaar, en mijn Vriend! mijn dierbre Konnal, ach!’
Dus zegt ze, en klemt hem vast in heur verstijvende armen.
Zy sterft van weedom. De aard ontfing hun beider lijk;
En, met hun, 't minlijkst paar van Fingals Koninkrijk.

Het kruid schiet welig langs de steenen
Der tombe. 'k Zit hier vaak op 't treurig mosch te weenen:
Het koeltjen ruischt door 't gras; mijn zinnen zijn verward;
En hun gedachtenis valt me als een steen op 't hart.
Dan zegge ik: ‘Slaapt gerust in de eenzaamheid der bergen,
Geliefden! Wee de hand, die ooit uw rust zou tergen!’

‘Ja, lieflijk zij hun rust (riep Utha)! Rampvol paar!
Mijn tranen zullen u met zang en harpesnaar
Herdenken: u ter eer' uit weenende oogen leken:
En als aan Toraas stroom de stormwind op zal steken,
Dan zal ik peinzen aan uw jammer, dierbre twee!
Dan zal zich mijn gemoed verteedren in uw wee!’

Drie dagen duurde 't Feest. De vierde was aan 't klimmen:
Men scheidde, en liet terstond de witte zeilen glimmen.
De Noordwind dreef den Vorst naar Morvens boschrijk Land;
Wijl Lodaas geest het zeil van Frothals schepen spant.
Hy hield zich achter die, op zijne wolk gezeten,
En had den sabelslag van Fingal niet vergeten.
Nog vreesde hy zijn hand. Hy blaast uit volle kracht,
Verwijdert zich van ons, en zinkt in diepe nacht.

Naar OSSIAAN. 1798.

Eindnoten:

1 Dees steen was of een Altaar, of een zinnebeeld van de Godheid van Loda, (welken velen meenen de zelfde geweest te zijn met Odin) by de Scandinaviers gediend. Men noemde de plaats in het bosch, waar hy stond, de Omtrek van Loda. Veel overeenkomst schijnt er te zijn tusschen dezen Boschtempel en dien van Thor, nog by de Afgodische Laplanders geeerd. Men zie mijne Romance van Yrwin en Vredebag, voorheen geplaatst in den Post van den Helicon, thands onder mijne Verspreide Gedichten [Nieuwe Mengclingen].
2 Den heuvel van Loda.
3 Thubar, Krijgshoofd van Tora, onder Frothals gebied.
4 Een eerlijke vrede, als tusschen Koningen, die elkander erkennen.

5 De Barden deden in dien tijd de verrichting van een Heraut, en geuoten als zoodanig, nevens den hoogsten eerbied voor hunne kunst, ook eene volstrekte onschendbaarheid: even als in latere tijden de M i n s t r e l s of Harpenaars.
6 Utha.
7 By de oude gastvrijheid was het gebruikelijk dat men by 't afscheid, met zijn vergaster, van wapenen verwisselde. En dus bleven eens vreemdelings wapens in den Hal waar hy onthaald was geworden, ten gedenkteeken hangen.

Berrathon.*

ô Lutha! wend uw blaauwe baren
Om dit bekrompen heuvelvlak!
Laat de overhangende eikentak
Het overschaâuwen met zijn blaâren,
En 't zonnelicht daar blind op staren,
Van uit des Hemels middagvak!

De distel in zijn steenige aard
Staat pal, en schudt zijn ruigen baard
Den lispelenden winden tegen.
Het bloemtjen hangt het hoofd bezwaard,
En 't wankelt op zijn steel, en strooit zich langs de wegen.

'Wat koomt gy me in mijn bloeien stooren,
(Dus kermt het tot den storm) houd op!
Ontzie den zoelen Hemeldrop
Die zich verparelt om mijn knop! -
Maar ach! vergeefs! - ik ga verloren!
't Geducht verwelkensuur is daar!
Hy nadert, de Geweldenaar,
Die al mijn bloeisels gaat verspreiden.
De Wandlaar, die mijn schoonheid zag,
Keert weêr met de aanbraak van den dag;
Zijn oog zal me eischen van de heiden;
Maar zonder dat het baten mag!' -

Zoo zal men ook vergeefs naar Konaas zangstem zoeken,
Na dat zy in het dal bezweek.
De Jager zal op 't veld de morgenzon verkloeken,
En 't stemsel van mijn Harp niet hooren aan de beek.
'Waar, waar is Fingals zoon?' - Met tranen op de wangen,

* Mengelpoezy I, 95.

Vraagt hy zich-zelv' dit af, van 't voorgevoel bekneld.
Treedt gy dan voort, Malvine, en hef die teedre zangen,
Dien toon van weemoed, aan, waardoor gy 't hart versmelt!
Leg Ossiaan in 't dal van Luthaas stroom omvangen,
En recht zijn grafsteen op in dat bekoorlijk veld. -
Waar zijt ge, ô Zangeres, zoo lieflijk en zoo teder?
Waar is uw zuivre stem, die door de harten dringt,
Wanneer gy aan mijn zijde zingt?
Wanneer hoore ik uw' tred, uw' zachten voetstap weder? -
Gy, afkomst van Alpijn, dien roem der Poëzy,
ô Zeg me, zijt gy hier naby,
En hoort gy d' armen Grijze, ontbloot van 't licht der oogen,
En roepend die somtijds mijn stem niet hooren mogen;
Zeg my, waar Toskars Dochter zij?

‘'k Ging, zoon van Fingal, langs Torluthaas graauwe wallen.
De Feesthal rookte niet, 't was alles doodsch en naar:
Men hoorde 't Jachtgeschrei langs heî noch heuvlen schallen,
En 'k wierd in 't stil geboomt' een huivrende angst gewaar.
'k Zag een der noeste Jaagrenspruiten:
Ik vroeg haar naar Malvine, en 't andwoord was een zucht.
Zy keerde 't aanzicht af, en kon geen woorden uiten:
De rouw omwolkte 't oog van buiten;
Inwendig, scheen de vreugd van uit het hart gevlucht.
Zy scheen my als een star, die, rijzende uit de kimmen
In regenachtig weêr, met halfbezwemen glans
Op d' effen heuvel staat te glimmen,
En door den nevel ziet van uit heur zuivre trans.’

ô! Zalig zij uw rust! gy, ons te dra ontweken,
Beminlijk, dierbaar licht, en aller Maagden eer!
Vroeg daaldet ge over ons in 't scheemrend Westen neêr.
Volstatig was uw tred in 't afscheid van dees streken;
Volstatig, als de maan op 't voor haar trillend meir!
Maar ach! gy liet ons hier in 't zwart en troostloos duister.
Wy zitten op een rots, en zien verloren uit;
En, daar is zangstem noch geluid,
Daar is noch glans, noch licht, noch luister,
Dan 't weêrlicht, dat van verr' uit donderwolken stuit. -

Malvina! haastig gingt gy onder,
Gy, eedlen Toskars telg! gy, Luthaas roem en wonder!
Maar, als een morgenstraal, verrijst ge in hooger kreits:
Daar, waar de Geesten uwer Vrinden
In onweêrzalen, wervelwinden,
En nevelsloten, zich hervinden,
Daar wacht u Toskars mistpaleis.

Een wolk blijft over Kona zweven:
Heur blaauwe omkrulde zijde is naar omhoog gestrekt:
De wind drijft lager heen om haar een steun te geven:
Van binnen is 't vertrek, dat Fingals geest bedekt.
Daar zit de Held in 't neevlig donker:
De speer, van lucht gevormd, ontbreekt den Krijgsman niet;
Zijn beuklaar, half bewolkt, gelijkt naar 't Maangeflonker,
Wen zy, ter halver schijf nog badende in den vliet,
Met de andre helft slechts flaauw op 't aardrijk neder ziet.
Zijn Vrienden zijn in 't rond, gelijk een lichte keten
Van starren, naast den Vorst, op nevels aangezeten.
Zy luistren naar Ullijn, die met een stoute hand
De halfonzichtbre harp ten hoogen Feesttoon spant.
De mindre helden staan, als luchtverhevelingen
Van verre in de uitgebreide zaal,
En lichten met hun flikkeringen,
De wolkgewelfsels toe by 't Vorstlijk avondmaal. -
Malvina nadert, bloost in 't naderen,
Ziet de aan haar onbekende Vaderen
Niet zonder siddring aan, en keert haar oogen af.
‘Zijt ge ons zoo spoedig nagetogen,
(Zegt Fingal) Toskars dierbaar kroost!
Met u is alle vreugde uit Luthaas hal vervlogen;
Mijn afgeleefde Zoon ontbeert zijn laatste troost!
'k Hoor 't koeltj' op Konaas heuvlen ruischen,
Dat met uw vlechten speelde in stillen avondstond;
Het zoekt de Feestzaalmuren rond,
Maar smoort in 't wapentuig, met morrend, treurig bruischen:
Want gy, gy zijt er niet, ô lieve Guldenmond! -
Ga, met uw ritselende vlerken,
Gy, windtjen! ga vrij heen, zucht op Malvinaas graf!

Daal gindschen steilen heuvel af,
Daar zult ge, aan Luthaas stroom, dat eenzaam graf bemerken.
De Maagden voerden reeds heur laatsten lijkplicht uit:
Gy, windtjen, offer daar uw treurig rouwgeluid!' -
Maar wie koomt ginds, van 't duistre Westen
Gedragen op een Wolk? Een vriendlijk lachjen staat
Op 't flets en waterig gelaat,
Terwijl hy 't neevlig hair den winden geeft ten besten.
Hy buigt het statig lijf voor over op zijn speer.
Uw Vader is 't, Malvine. Om u in d' arm te ontfangen,
Verschijnt hy, hijgend van verlangen:
'Hoe zien we elkaâr zoo haast op deze wolken weêr,
(Dus spreekt hy), minlijk licht van Luthaas groene boorden!
Maar droefheid drukte u 't hart ter neêr:
Uw Vrienden waren weg uit die onzalige oorden:
Een krachteloos geslacht kwam Fingals plaats bekleên:
En van de Heldenteelt die de aarde had doen beven,
Was niemand overig gebleven,
Dan zangrige Ossiaan alleen.' -

* * *

Zoo hebt ge, ô Konlochs Zoon, op uwe wolk gezeten,
Zoo hebt ge uw Ossiaan, ô Toskar! niet vergeten!
Zoo denkt ge nog aan hem! - Hoe menig felle strijd
Verheerlijkte onzen naam in 's levens Lentetijd!
Uw zwaard en 't mijne zijn te samen uitgetogen.
Men zag ons, als m' een rots ziet storten uit den hoogen,
Met siddring aan, en vlood. 't Zijn Konaas Oorlogsliên!
(Dus riep men trillende uit.) Zy naadren! laat ons vliên!'
Kom nader, Bardenzoon[1], en hoor naar's Grijzaarts zangen!
Mijn geest wordt met den geest van vroeger tijd bevangen!
Mijn ziel staart met het oog op vroeger tijdsgewricht, -
En dappren Toskars jeugd herschijnt my voor 't gezicht.
Kom nader! 'k voel mijn geest van heeten Dichtvang zwanger!
Kom tot den jongsten toon van Konaas grijzen zanger!

De Vorst van Morven heerschte. Ik hees het zeil in top,
En streefde voor den wind de waterheirbaan op,
Met Toskar aan mijn zij'. Wy stierden roer en steven

Naar 't stormig Berrathon, van d' Oceaan omgeven.
Daar sleet zich de ouderdom van strijdbren Larthmor af:
Van Larthmor die een feest aan Koning Fingal gaf,
Wen Fingal Starnoos hal met zijn bezoek verblijdde,
En Agandekkaas min zijn jeugd en krachten wijdde.
Maar thands, nu de oude dag zijn kruin verzilverd had,
Was zijn verwaten Zoon in heerschzucht uitgespat.
Hy, Uthal, blond gelokt, de min van duizend schoonen,
Maar toon- en gruwelbeeld van plichtvergeten Zonen!
Hy lei den grijzen Vorst in ijzren ketens vast,
En leefde in zijn Paleis, in weeldrigheid verbrast.

Lang leed de Koning in zijn diepen kerkerkelder,
Naby aan 't bruischend meer. Geen zonneschijn, hoe helder,
Bestraalde 't naar verblijf; geen brandend fakkellicht:
Maar de adem van den wind doorwaaide 't hol gesticht.
De Roodstar[2], eer zy dook en op de golven beefde,
Zag glurende op hem neêr, en twijfelde of hy leefde.
De brave Snitho kwam in Zelmaas Hofzaal aan;
Hy, vriend van Larthmors jeugd; en deed zijn lot verstaan.
De gramschap, fel in 't hart van Fingal opgestegen,
Greep driewerv' met zijn hand naar oorlogsspeer en degen,
En driewerv' lei zy toe op Uthals snoode borst.
Maar 't denkbeeld van zijn' roem verhief zich by den Vorst.
Hy bleef, en zond zijn zoon met Toskar door de baren
Ter wraak van 't gruwelstuk. - Wy juichten onder 't varen!
Ons hart verwijdde zich op 't golven van de zee.
Vaak togen we onzen kling ten halven uit de scheê:
Want nooit nog hadden we in de legerspits gevochten,
Door eigen moed geschraagd, gelijk wy thands vermochten.

De vale nacht viel neêr op 't hart van d' Oceaan.
Het windtjen zeeg in slaap, en doodbleek scheen de maan.
De Roodstar hief het hoofd half schittrend in den hoogen.
Wy drijven langzaam voort, door d' enklen vloed bewogen,
En schuren langs den boord van 't Berrathonsche strand,
Terwijl de witte golf omtuimelt op het zand.
'Wat klaagstem mag dat zijn, die aan 't geluid der baren
(Vraagt Toskar) van dat strand heur zuchten schijnt te paren?

Ze is lieflijk, maar zy vlijmt aandoenlijk door het hart,
Gelijk de lijkzangtoon van d' afgestorven Bard.
Maar zacht! ik zie een Maagd, op gindschen klip gezeten!
Haar hoofd buigt over d' arm, als hooploos weggesmeten.
De donkre hairlok zwiert en floddert in den wind.
Hoor, Fingals Zoon! hoor toe, wanneer zy weêr begint!
Heur vloeibre zangtoon zwelt met ongemeene krachten!' -
Wy naderden de klip, en hoorden naar heur klachten.

'Hoe lang zult ge om my henen waren,
Gy, tuimlend water, dat me omstroomt!
Mijn woning was niet steeds by 't huilen van de baren,
Noch onder 't ruischend veldgeboomt'. -
Thorthomaas feesthal klonk van weelde;
De Jeugd vond Ninathoma schoon;
Terwijl ik door mijn stem eens Vaders harte streelde,
Spreidde al mijn luister zich ten toon. -

Toen was 't, dat gy verscheent, ô Uthal, en mijne oogen
Verblindede, als een zon, van 't firmament gedaald!
De harten aller maagden vlogen
U juichend in 't gemoet, van 't krachtvolst oog bestraald. -
Maar waarom hebt ge my verlaten
In 't midden van 't gebrnisch der golven op dit strand?
Wat was er in mijn ziel, dat u had kunnen haten?
Wat moorddolk duchtte uw hart van mijne onnoozle hand?
Ach! waarom hebt ge my verlaten,
Gy, die Finthormoos rijkskroon spant!'

De traan ontsprong mijn oog, als ik de schoone hoorde.
'k Stond voor haar in 't geweer, terwijl mijn boezem gloorde.
'k Begroet haar: 'Lieve Maagd, die dezen klip bewoont,
Wat zucht is 't, die my 't wee van uwen boezem toont?
Zal Ossiaan zijn arm ter uwer wraak verheffen?
Zoo spreek: hy brandt van drift, uws vijands hart te treffen.
Thorthomaas telg! rijs op! 'k Heb deernis met uw leed.
Wy zijn van Morvens teelt, die zwakken nooit misdeed.
Onze arm aanvaardde 't zwaard ter straffe van de snoden;
En wordt aan 't ongelijk gulhartig aangeboden.

Kom tot ons vaartuig, kom! neem mijn bescherming aan,
Gy, die den glans beschaamt van de ondergaande Maan!
Wy zetten onzen koers naar Uthals steile kusten,
En naar Finthormoos hal, de schouwplaats van zijn lusten.'
Zy kwam, de schoone kwam, met al de aanminnigheên
Omzweven, immer in een schoonheid aangebeên.
Een stille vreugd blonk uit heur aanschijn door de zorgen,
Als wen de nevels vliên voor d'eersten Lentemorgen;
Het blaauwend beekjen rolt, met zilver overspat,
En 't groene braambosch buigt zijn takken over 't nat.

De dageraad verrees, met rozen op de wangen.
Wy worden met de hulk in Rothmaas bocht omvangen.
Men landt. Een everzwijn vliegt straks de struiken uit.
Mijn speer doorboort zijn zijde, en 't wordt mijn eerste buit.
Ik juichte om 't vlietend bloed, dat me al mijn roem voorspelde,
Als Uthals stoet verscheen en van 't gebergte snelde.
Zy vliegen langs de vlakte, in uitgebreide schaar,
Met losse toomen heen, en zetten 't boschdier naar.
Hy-zelf stapt statig aan in 't midden van zijn bende,
Die van den heuveltop naar 't vlakke zeestrand wendde.
Twee speeren voert zijn arm; het zwaard hangt aan zijn zij'.
Een dubbel jachtzeel vliegt, en stuift den wind voorby.
Een drietal (rijkgedoscht) van rankgewassen knapen
Draagt hem de bogen na, zijn uitverkoren wapen.
Zijn Helden blijven op een afstand van hun Vorst,
Verwonderd van zijn zwier en Koninklijke borst.
Een vorstelijke moed was op 't gelaat te ontdekken.
Maar donker was de ziel, verholen in die trekken:
Ja, donker, als de maan in 't overwolkt gelaat,
Wanneer ze een' storm voorspelt, en zich verschuilen gaat.

Wy naadren langs de heî, en treên hem onder de oogen.
De Koning staakt zijn ren, en, van zijn stoet omtogen,
Zendt een der Barden af, met ijsgraauw hair bedekt.
'Van waar dat uitlandsch Volk, dat onze kust betrekt?
Zy zijn (dus luidt zijn taal) tot jammer voortgesproten,
Wien 't Berrathonsche strand de vlucht heeft afgesloten!
Wie Uthals zwaard bereikt! Hy toeft geen vreemdeling

Op schaatrend dischgejuich, maar op den stalen kling.
Het bloed der Vreemden stroomt door 't water van zijn beken.
Maar, koomt ge uit Zelmaas wal of Fingals dorre streeken,
Kiest uit uw midden zelf een enkel zevental,
Dat Fingal van uw dood de tijding brengen zal.
Wellicht, dat de Oorlogsheld ons hier dan zelf bestoke,
En zijn Doorluchtig bloed van Uthals lemmer rooke!
Zoo klimt Finthormoos roem ten hoogen hemel op,
Gelijk de in 't weeldrig dal opschietende eikentop!' -

'Nooit, nimmer zal die roem tot zulk een hoogte klimmen!
(Dus zeide ik in een spijt, die my 't gelaat deed glimmen.)
Hy zonk in onmacht weg, voor Fingals bloot gezicht!
Den vijand is dat oog een doodelijke schicht!
Ja, Komhals zoon verschijnt, en Koningen bezwijken,
Als nevels in de lucht, die voor den stormwind wijken:
Voor d' adem van zijn stem verstuiven ze als het kaf. -
En zal een zevental hem melden van ons graf! -
Ja, laat het, Dichter! ja, maar tevens zal het melden
Dat wy gevallen zijn als Fingals Oorlogshelden.'

Ik voelde my de kracht verdubblen op dit woord,
Zag Toskar aan mijn zijde, en trad blijmoedig voort.
De vijand kwam, gelijk een bergstroom, op ons storten.
Men hoorde 't staal op staal, en schild op schilden horten.
De mengling van 't geschreeuw, 't geklikklak van 't geweer,
Was ijslijk, wijd en zijd, door 't wederzijdsche heir.
't Was niets dan blinde woede in algemeen bedwelmen.
De speeren klonken hol op malien en helmen.
De zwaarden schaardden op de beuklaars, half doorkloofd.
De pijlen zweefden ons al sissende over 't hoofd.
't Rumoer was als 't geluid dier ijsselijke stormen,
Die 't eeuwenheugend woud in vlakke heî hervormen,
Wen duizend Geesten saam, in dolheid opgebracht,
De stammen uit den grond ontwortlen by de nacht.
Als eindlijk 't gunstig lot my Uthal deed ontmoeten.
Wy strijden, en hy valt doorstoten aan mijn voeten.
De zijnen vliên. 't Was toen, dat ik zijn schoonheid zag.
De traan hong in mijn oog, daar hy verslagen lag.

‘Gy vielt, ô jonge Telg, met al uw Lentelover!
(Dus weende ik over hem) en wat, wat blijft u over!
Gy vielt, en 't veld bleef naakt, dat roem droeg op uw schoon!
Het windtjen ruischt niet meer door uwe bladerkroon!
Het waaie, en blaze u aan, en wemel' door uw bladeren,
Daar is geen klank meer in, geen sappen in hunne aderen!
Maar minlijk zijt gy nog, na dat gy de oogen sloot,
ô Larthmors wakkre Telg! beminlijk in de dood! -

De teedre Ninathome, op d' oever neêrgezeten,
Verneemt het Krijgsrumoer. Met de oogen nat bekreten,
Wendt zy 't bedroefd gelaat tot Lethmal, d' ouden Bard,
Die met haar op het strand alleen gelaten werd.
‘ô Zoon van d' ouden dag, wat schrikbaar wapenschallen
(Dus zegt zy) hoore ik daar! Ach, Uthal! gy zult vallen!
Reeds wierdt gy handgemeen met Zelmaas heldenstoet!
Reeds, mooglijk, ligt ge op 't veld te wentlen in uw bloed!
Ach! ware ik op mijn klip, in 't golfgeklots gebleven!
'k Zou treuren, maar mijn hart niet siddren voor uw leven.
Uw dood bleef me onbekend, en reikte niet tot my!
Finthormoos eedle Vorst, waar zijt, waar zieltoogt gy?
Ach! wringende in het stof, van 't moordend zwaard doorregen! -
Verliet gy me, ach, mijn ziel vliegt de uwe brandend tegen. -
Waar werd, Finthormoos Vorst! uw dierbaar bloed gespild?’ -

Vol siddring rijst zy op; ziet Uthals bloedig schild
Aan d' arm van Ossiaan ten zegeteeken hangen:
Zy gilt: de doodkleur verft haar natbedaauwde wangen.
Zy vliegt den heuvel op, met lijken overspreid;
Zy vindt hem; geeft een zucht, een zucht van tederheid;
Ploft roerloos op zijn hart; en- heeft den geest gegeven.
Heur arm omvangt zijn borst, waarop heur lippen kleven.
Mijn tranen barsten uit. Ik roer de Lijkzangsnaar,
En richt een grafzuil op voor 't ongelukkig paar.
‘Rust, rust, onzaalge twee, rampzalig omgekomen!
Slaap rustig op 't geruisch van dees begroeide stroomen!
De lieve Maagdenstoet beschouwe uw groenend graf,
En wende 't schreiend oog uit diepen weemoed af!
De Dichtkunst zal uw naam niet roerloos laten smooren,

Maar Zelmaas Maagdenrei uw beider lofzang hooren.
Uw naam zal overgaan van de een naar de andre kust.
Rust, rust, onzalig paar! heb in uw grafkuil rust!' -

Twee dagen toefden wy. De Berrathonsche helden
Vergaderden, dat zy den grijzen Vorst herstelden.
Wy brachten Larthmor tot zijn zalen weêr. 't Was feest,
En de overmaat van vreugd vervulde 's Grijzaarts geest.
Hy zag de wapens aan met innig zielsgenoegen,
Die rondsom aan 't gewelf den Feestzaalmuur besloegen:
Voorvaderlijk geweer, het geen hy achterliet,
Als Uthals godloosheid hem in den kerker stiet!
De glorie van ons Heir was meer dan we ons beloofden.
Hy sprak den zegen uit op Morvens Legerhoofden.
Hy wist niet, dat zijn zoon, dat Uthals fiere kracht
Op 't doodlijk slagveld viel, en, met hem, zijn geslacht.
Men meldde hem, zijn Zoon was naar het woud gevloden.
Helaas! waar vlood hy heen? naar 't eenzaam rijk der dooden!
Hy lag in 't zwijgend graf op Rothmaas dorre hei'.

Vier dagen vloten heen in 't gnlle Feestgeschrei.
Nu heesen wy het zeil, gereed om zee te kiezen..
De golven ruischten zwaar; de Noordenwinden bliezen.
De grijze Vorst genaakt de kust. De Bardenschaar
Heft straks de vreugde in top op 't tokklen van de snaar.
De Koning had het hart van blijdschap opgetogen:
Maar Rothmaas bruine hei' ontdekt zich aan zijne oogen.
Hy ziet de tombe van zijn Uthal. 't Treurig graf
Herroept den zoon aan hem, aan wien hy 't leven gaf.
Wie (zegt hy) ligt hier toch van mijn verstorven helden?
Zijn grafzuil schijnt het lijk eens Konings aan te melden.
Zegt: was hy voor mijn ramp reeds in mijn Hof beroemd? -
Gy zwijgt! Uw hart verbiedt dat gy zijn naam my noemt! -
Mijn helden -! Is 't de Prins -? Is Uthal hier begraven? -
Is dit de prijs der vreugd, die my mijn vrienden gaven! -
Mijn hart smelt over u, ô Uthal! ô mijn Zoon!
Al strektet ge uwe hand naar deze uws Vaders kroon. -
Ach, ware ik heden in mijn kerker opgesloten,
Dat Uthal in mijn plaats den zetel had genoten!-

Ik had dan mooglijk nog zijn stappen soms gehoord,
Wen hy in 't woeste woud het zwijn had nagespoord.
'k Had door mijn Kerkermuur zijn roepen soms vernomen,
En waar vertroost geweest, wat me over waar gekomen!
Maar nu, nu ligt mijn heil, mijn levenslust in 't stof,
En eeuwig is de vreugd verbannen uit mijn hof!' -

Dus waren, Komlachs Zoon, ons beider Krijgsbedrijven!
Dit wrocht ik toen de jeugd dees slappen arm mocht stijven!
Dit wrocht ge aan mijne zijde, ô vroegverstorven Held!
Thands zetelt ge op een wolk, die door de ruimte snelt,
En ik, ik ben alleen aan Luthaas landstroom over.
Mijn stem is als de wind, die wegtrekt uit het lover.
Maar 'k zal, ik zal niet lang alleen zijn in mijn nood.
Ik zie den nevel reeds die me opneemt in zijn schoot.
'k Aanschouw de dikke mist, die my ten kleed moet strekken,
Wanneer ik me op 't gebergt' mijn' vrienden wil ontdekken.
't Verzwakte nageslacht zal me aanzien met een schreeuw,
En schrikken van de leest der afgestorven Eeuw[3].
Met siddring zal 't het oog verheffen tot den hemel,
Waar ik op wolken stap, en door 't onzichtbre wemel,
En dikke duisternis zich uitbreidt aan mijn zij'.

Gy, afkomst van Alpijn! ô Kom, geleid gy my!
De wind begint van verre al bruischende op te steken;
De golf van 't meer wordt hol, en wedergalmt in 't breken.
Kom, leid den Grijzaart[4] heen naar 't bygelegen woud,
Waar hy zijn avond slijt in 't met hem dorrend hout.
Beschouwt ge daar geen eik met bladerlooze takken?
Hy laat de geele kruin op 't naadrend koeltjen zakken.
Mijn Harp hangt aan een rank, van alle groen ontbloot:
Zy klinkt, maar met een klank, mistroostig als de dood.
Mijn speeltuig! heeft de wind dien treurtoon uitgedreven;
Of is 't Malvinaas hand die u geluid doet geven?
ô Breng ze my, die Harp! 'k Stem andre tonen aan!
Mijn ziel zal in dien klank ten hoogen hemel gaan!
Mijn Vaadren 't in hun lucht- en nevelzalen hooren,
Hun aanschijn met vermaak door 't wolkgespansel boren,
En reiken aan hun zoon de vaderlijke hand!

De schuddende eik buigt neêr aan 's Landstrooms oeverkant.
Hy zucht, met al zijn mosch, waar van hy is omtogen.
Het welke heigras ruischt door d' eigen wind bewogen,
En mengt zich, daar 't verstrooit, aan 't hair van Ossiaan.

Gy, winden, roert de Harp, en zet mijn zangtoon aan!
Spoedt op uw wieken, spoedt, gy worstelende winden,
En leert mijn' toon den weg naar Fingals woning vinden!
Voert, voert hem derwaart op, waar hy mijn stem verneemt!
Die stem, van 's Vorsten deugd en glorie niet vervreemd!

De Noordwind blaast door 't zwerk en stoot uw hofpoort open,
ô Koning! 'k Zie u daar de neevlen samenhoopen,
En schittren flaauw van glans, in vollen wapendosch.
Uw aanschijn is niet meer verschriklijk voor den trots.
't Is als een waterwolk, wanneer wy door heur randen
De starren scheemren zien, en flaauw en treurig branden.
Uw beuklaar is de maan; uw uitgetogen zwaard,
Een halfontvlamde damp, die van u opwaart vaart.
Uw oogen staan verdoofd die zoo ontzachlijk blonken.
Uw krachten, zoo geducht, zijn aan uw arm ontzonken.
Toch wandelt ge op den wind, die in den afgrond huist,
En kneedt de stormen saam met eene ontzachbre vuist.
Verbolgen, grijpt gy 't licht, verschuilt het in uw wolken,
En schudt het onweêr uit op de ondermaansche volken,
Maar wilt ge een lachend oog naar 't siddrend aardrijk slaan,
Dan vliegt de morgenkoelte uw' stappen af en aan.
Dan lacht de blijde zon uit zijne azuren zalen,
De zilvren landstroom lacht en kronkelt door de dalen,
Het braambosch schudt en kruin en bloesem in den wind,
En 't hupplend hert vliegt rond, waar hy zijn hinde vind'.

Hoe ruischt het langs de hei'! De stormwind legt zich neder.
'k Hoor Fingal, 'k hoor zijn stem -! ô Stem, mijn hart zoo teder!
Lang was die dierbre stem afwezig aan mijn oor.
‘Kom, Ossiaan, treed toe!’ dus treft zy mijn gehoor.
Ja, Fingal heeft heel de oogst van zijnen roem ontfangen.
Wy leven slechts op de aard, tot andren ons vervangen,
En flikkren als een lamp, die voor één nachtwaak licht;

En, leefden wy voor de eer, daar is genoeg verricht.
Al zweeft mijn naam niet meer door de eenzame Oorlogsvelden,
De grafsteen op mijn lijk zal mijn verdienste melden.
De stem van Ossiaan is wijd en zijd vermaard,
Hy, die in Zelmaas hal de Feestharp heeft gesnaard!
‘Kom, Ossiaan, treed toe (roept Fingal) tot uw Vaderen!
Zy drijven op de wolk, en trachten u te naderen.’ -
Ik kome, ik ben bereid, ô Vader! ô mijn Vorst!
Het leven is me een pak, ik heb my doodgetorscht.
'k Bezwijk, ik leg my neêr. Vaart wel, ô Zelmaas wallen!
Haast zult ge aan Morars steen my in den slaap zien vallen.
Geen koeltjen wekt my weêr dat door mijn vlechten zuist;
Geen storm, die om mijn hoofd met stalen wieken ruischt.
Vliegt henen: 't is vergeefs, uw adem op te steken,
Gy, winden! 't is vergeefs, gy zult mijn rust niet breken.
De nacht is eindloos lang; maar, van den slaap bezwaard,
Bezwijken de oogleên my, en neigt my 't hoofd ter aard.

Maar, waarom dus geroerd? Wat doet den nevel groeien,
Die u de ziel omwolkt? Wat doet uw tranen vloeien,
ô Fingals grijze zoon? Wat weemoed grijpt u aan?
De aaloude Hoofden zijn dit voetpad voorgegaan.
Zy stierven zonder roem. Het kroost van later dagen
Is 't eigen voetspoor van hun vaadren ingeslagen.
Een spader nageslacht gaat even eens voorby.
Een andre teelt spruit voort. En waarom aarzlen wy?
Het menschdom wisselt af als 't wentlen van de baren,
Of als in 't dichte wond de ritselende blaâren[5].
Zy vallen dorrende af wanneer de koelte blaast,
Door nieuwe loverpracht en jeugdig groen verplaatst.

ô Rijno, was uw schoon, was Oskars kracht bestendig?
Is alles niet op aard veranderlijk en endig?
Ach! Fingal-zelf verscheidde, en zijner Vaadren zaal
Vergeet zijn voetstap zelfs, strekt vreemden tot onthaal!
Zijt gy, vergrijsde Bard, alleen dan uitgenomen,
Daar al wat machtig was, als hy is omgekomen?
Neen, Aarde, 'k ben mijn stof u schuldig door de dood,
En leg 't vermoeide hoofd wilvaardig in uw schoot.

Neen! maar mijn roem blijft na, en steigert na mijn sneuvelen,
Gelijk de welige eik van Morvens steile heuvelen,
Die op zijn breede kruin het stormgebulder keert,
En, stevig op zijn stam, geweld en tijd braveert.

1798.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 De zelfde, welke te voren zoon van Alpijn genoemd is, en dien hy thands in zijn zangdrift tot Toehoorer verlangt, naderhand tot Geleider vraagt.
2 Het is onzeker, welke star onder dezen naam te verstaan zij. Het moet een vaste star, of wel, een gestarnte zijn, 't welke door het Zenith van Berrathon draait.
3 Ossiaan beklaagt zich hier van 't afnemen van 't geslacht der menschen, die welhaast schrikken zullen van de gestalte hunner Voorvaderen, als van eene Reuzengestalte. Deze klacht is die van alle Volken en van alle eeuwen, en ieder heeft ze kunnen waarnemen.
4 My-zelven, Ossiaan.
5 Het is opmerklijk, en een groot voorrecht van deze Gelijkenis, dat zy gelijkelijk oorspronklijk, tevens by Salomo, by Homerus, en by Ossiaan voorkomt.

Karthon.*

't Gemurmel, Lora, van uw stroomen
Voert d' afgeloopen tijd aan mijnen geest weêrom.
Garmallar, 't ruisschen uwer boomen
Is lieflijk in mijn oor door 't doffe windgebrom.
Malvina, ziet ge ginds in 't Oosten
Geen rots, die de achtbre kruin ten hoogen hemel beurt?
Een drietal beuken, ros door 't Zuiderzonneroosten,
Buigt stam en takken neêr, door stormen losgescheurd.
Groen is 't bekrompen dal, waar, aan heur' voet ontsproten,
De bergbloem 't witte hoofd naar 't Westenwindtjen buigt,
De distel, eenzaam opgeschoten,
Van zijn' vergrijsden baard de velden strooit met ruigt'.
Twee steenen, van den tijd der langverstorven Vaderen,
Verschuilen 't mosschig hoofd ten halven onder de aard:
De huivring van die plaats doortintelt hart en aderen;
De hinde van 't gebergt' ontziet het oord te naderen,
En krimpt er voor den geest, die om de grafsteê waart.
Daar ligt in 't dompig stof der graven,
Malvina, de eer van Erins braven,
Twee Helden, vreeslijk door het zwaard!

Wie koomt van 't land der Vreemdelingen
Met zijne duizenden omstuwd?
Het zonlicht straalt hem toe, om de eedle kruin te omringen;
Zijn hair ontmoet den wind, die uit zijn bosschen luwt.

* Poëzy I, 18.

Zijn aanschijn is van 't oorlogsgrimmen
Bedaard: zijn ziel is kalm als de avondstraal in 't West,
Die van de heldre hemelkimmen
Op Konaas zwijgend dal zijn vriendlijke oogen vest.
Wie is 't dan Komhals zoon[1]! de Vorst, de Krijgsbedrijver!
Hy ziet zijn hal met vreugd, met zielsvoldoening weêr.
Hy spreekt, en duizenden met één gelijken ijver,
Verheffen zang en stem, zijn' zegepraal ter eer.
'Gy vloodt, gy vloodt langs uwe velden,
ô Zoons van 't verr'gelegen land!
De Koning van 't Heelal[2] zit midden in zijn helden
En hoort de vlucht zijns volks, aan 't overzeesche strand.
Hy heft zijn oog, van hoogmoed gloeiend,
Nu schaamrood op, zijn lot verfoeiend,
En grijpt zijns Vaders zwaard in de onbesuisde hand.
Gy vloodt, gy vloodt langs onze velden,
Gy vloodt voor Fingals Oorlogshelden,
ô Zoons van 't verr'gelegen land!'

Dus klonk der Barden taal, wanneer ze uit Kronaas velden
Den Koning zegerijk in Zelmaas hal verzelden,
Terwijl een duizendtal van lichten door de zaal
Den dag verspreideden op 's Vijands wapenpraal.
De Feestdisch is gedekt: de vlugge nacht vliegt henen
In disch- en zanggenot, van vreemde glans[3] omschenen.
Waar is Klessammor toch, vroeg Fingal, blij van geest;
Waar Mornaas[4] broeder toch, by 't vieren van mijn feest?
In donkre mijmering brengt hy zijn sombre dagen
In Loraas dalen door met heimlijk boezemknagen.
Maar neen, daar daalt hy van den heuvel, 't moedig ros
In de eerste kracht gelijk, en vol van eedlen trots,
Daar 't snuivende in den wind, met zijn gespelen dartelt,
De blanke manen schudt, en langs de weide spartelt.
Klessammor, neem van my het vriendlijk welkom aan!
Waar-, waarom Zelmaas burcht niet vroeger aangedaan?

Zoo keerde de Oorlogsheld omringd met al zijn glorie!
(Dus andwoordt de oude Schot) in de edelste viktorie!
Zoo glansrijk was de roem, aan Komhals jeugd verknocht!

Vaak hebben we over zee de uitheemsche kust bezocht,
Het zwaard te rug gebracht, van 's Vijands bloed doordrongen,
En 's Warelds Koningen op eigen grond besprongen.
Maar wat herroep ik hier dien ouden Oorlogsprijs!
Mijn hairen zijn doormengd met onaanzienlijk grijs:
Mijn langverstramde hand vergat de speer te drillen,
En voelt de onzeekre schicht zich in de vingren trillen.
ô Dat mijn vreugd, mijn jeugd, nog eenmaal wederkwam,
Als toen ik 't voorwerp vond van mijne onbluschbre vlam,
De lelieblanke maagd met donkerblaauwende oogen,
Moïna, in 't gewest der Vreemden opgetogen! -

Deel (sprak de wakkre Vorst) ons een der tochten meê
Van uw doorluchte jeugd. - Het oogbeneevlend wee
Beschaduwt als een wolk Klessammors ziel en zinnen.
Verdiept in de eenzaamheid, die 't leed u doet beminnen,
Versteent ge in droef gepeins by 't murmlen van den vliet.
Meld ons uw zorgen vrij en 't doorgestaan verdriet.

‘Het glinstrend oorlogszwaard verroestede in de schede,
(Dus ving Klessammor zijn Geschiednis aan,) 't was Vrede.
Ik landde met mijn kiel, op 't bruischend windgeblaas,
Naby Balklijdes burg, in Kluaths ankerplaats.
Drie dagen toefde ik in Reuthamirs Koningshallen,
Als Vreemdling, en vergast met juichend vreugdeschallen.
Ik zag zijn Dochter daar, dien straal van hemelsch licht!
Ik zag ze, en 't gantsch heelal verdween voor mijn gezicht.
De drinkhoorn ging in 't rond met onbek rompen teugen,
En laafde 't dorstend hart met mannelijk verheugen:
De Vorst doorzag mijn borst - hy schonk my de eedle spruit.
Haar boezem was als 't schuim dat op de golven kruit;
Haar voorhoofd, als de glans van 's hemels morgenkrieken;
Haar halsomgolvend hair, als 't git der ravenwieken:
Haar ziel was edel, zacht, en ademde enkel deugd:
'k Aanbad haar, en mijn hart vloeide over van zijn vreugd.

Een Vreemdling kwam; een Vorst, die mijn Moïna minde.
Zijn stem doorklonk de zaal als van een halfontzinde:
Hy sloeg de hand aan 't zwaard, ontblootte 't voor een deel,

En bromde als woedende uit, met donderschorre keel:
Is Komhal hier omtrent, die zwerver van het Noorden?
Voorzeker trekt zijn macht by één aan Kluaths boorden:
Klessammor, zonder dat, waar zeker niet zoo fier. -

De luister van mijn moed blinkt door zijn eigen vier,
ô Krijgsman, andwoordde ik. - 'k Stond midden onder honderd
Met onbeklemden geest, van bystand afgezonderd. -
Neen, Vreemdling, 'k ben alleen: van daar uw hooge toon!
Maar wacht u, 'k draag een zwaard, het krijgszwaard duldt geen hoon!
Reeds trilt het aan mijn heup om in mijn vuist te blinken:
Spreek van geen Komhal meer, en laat uw hoogmoed zinken!

Zijn trotschheid bruischte in eens gelijk een stormwind op.
Wy streden, en mijn zwaard doorkliefde 's jonglings kop.
Hy viel, en de oever dreunde: een duizendtal van speeren
Blonk ijlings om my heen; ik moest mijn lijf verweeren.
Ik streed; maar de overmacht was voor mijn arm te groot.
Ik sprong in Kluaths vloed, en won mijne oorlogsboot.
Mijn zeilen woeien uit en golfden met de baren,
En 'k stevende, om den mond des Landstrooms uit te varen.
Moïna komt op 't strand. Ik zie heur bleek gelaat,
Het roodgekreten oog dat ze op mijn vaartuig slaat,
Heur hairen, losgescheurd en door den wind gedreven,
En 'k hoor haar nog van verre een kreet van wanhoop geven.
Wat zoude ik? de Oostenwind, de golving, sleept my meê.
Ik wend de steven om; maar vruchtloos; 'k raak in zee;
En nimmer zag ik Klijde of mijn Moïna weder.
Zy viel, de teedre Maagd! de droefheid sloeg haar neder.
Ik heb heur schim gezien: mijn hart herkende haar:
Zy zweefde in duistre nacht met murmlend rouwmisbaar.
Zy scheen als de eerste maan door saamgepakte nevelen,
Wen wolken losse sneeuw het firmament begevelen,
En stille duisternis het aardrijk heeft belaân.'

Gy, Barden, sprak de Vorst, ô! heft heur lofzang aan!
Zingt de ongelukkige, zingt haar onzalig sneuvelen,
En roept met uw gezang heur geest op onze heuvelen,
Op dat zy rusten moog by Morvens schoon geslacht

De wellust van eene eeuw, met eerbied nagedacht.
Ik zag Balklijdes vest, maar gants in puin gevallen.
Het vuur had ze afgeweid met Slot en Koningshallen:
Geen menschenadem meer werd in heur kring gehoord:
De loop van Kluaths stroom was door heur val gestoord:
De distel stond er slechts zijn eenzaam hoofd te zwiepen[5],
De grashalm, op het veld het windtjen toe te piepen:
De Vos stak 't rosse hoofd door de ijzren vensters heen,
Langs 't uitgegroeide ruig van d' ingestorten steen.
Reuthamirs woning viel, zijn erfdeel is verlaten:
De stilte van de dood bewoont Balklijdes straten!
ô Barden, heft een zang op 't land der Vreemden aan!
Zy hebben met hun val ons niet dan voorgegaan:
Want allen moeten we eens, of vroeg, of later vallen.
Wat hoopt ge bergen steens, wat sticht gy burcht of wallen,
Gy, kindren van den snel-, den vluggewiekten dag,
Thands ziet gy van uw burg met steigerziek gezag,
En, weinig jaren slechts, 't zijn onbewoonbre kuilen.
De woeste heîwind zal door 't hol gewelfsel huilen;
En ritslen met den riem van uw vermolmd rondas. -
Maar kom, verwoesting, kom! leg stad en burcht in de asch;
Wy zullen naar den roem door groote daden streven:
Mijn arm zal in den Krijg, mijn naam in Harpzang leven.
Heft aan, ô Barden! zingt, en zendt den beker rond!
Mijn feestzaal galm' van vreugd tot onze laatste stond!
Dan, wen ge aan 's hemels trans onmachtig zult bezwijken,
Alkoestrend Hemellicht, en uit uw aspunt wijken,
Zoo gy, zoo al wat is, als Fingal, sterven moet,
Dan overleeft mijn roem uw uitgeschenen gloed!

Dus luidde Fingals zang. Met oogen vol verlangen
Scheen 't luistrend Bardenchoor zijn adem op te vangen,
En boog zich van d' Altan voorover naar den Vorst,
Als wilde 't zelfs zijn stem verrassen in de borst.
Het was als 't Harpmuzijk by 't zachte Lenteruischen. -
Aandoenlijk dacht uw ziel, ontzachlijk was heur bruischen,
ô Fingal! Waarom, ach! moet zangrige Ossiaan
By uwen sterken geest zoo eindloos achterstaan!
Maar gy, gy stond alleen, mijn Vader, in uw waarde;

Wie was er, die den Vorst van Zelma evenaarde!
Ach! Fingal, 'k schenk dees traan aan uw gedachtenis;
Doch nooit verschijnt op de aard, wat uwer waardig is!

De nanacht stierf in zang. Een aangename morgen
Ontdekte 't grijs gebergte, in neevlig zwart verborgen.
Het waterblaauw gelaat des afgronds loeg ons aan.
Het zilvren golfjen rolde op de effen waterbaan.
Een dunne mist rees op, als sluipende uit de baren,
En vormde 't beeld eens mans, gebogen door de jaren.
Het wandelde over 't veld met forse reuzenleest,
Maar zwevende in de lucht, als rustende op een geest.
Het kwam naar Zelmaas hal en trad den Koning tegen,
En zweette een daauw van bloed, die neêrviel als een regen.

De Koning, die alleen dit doodlijk spooksel zag,
Voorzag 't verderf zijns Volks in d' aangebroken dag.
Hy stapte naar 't paleis in stil en somber zwijgen,
En greep zijns Vaders speer, beroemd in veertig Krijgen.
Zijn malienkuras klonk rammlend om zijn borst.
Zijn Helden rezen op, en schaarden om den Vorst.
Zy zagen op elkaâr met oogen vol verschrikken,
En merkten Fingals drift. De dood was in zijn blikken;
En 't bloed van duizenden scheen drupplend van zijn speer.
Hy spreekt, en duizenden staan ijlings in 't geweer.
De hal van Zelma blinkt van de uitgetogen zwaarden;
't Gewelfsel vangt den klank der schilden en standaarden;
De honden huilen in hun keetnen op 't geluid;
Maar niemand, die een woord in dees verschrikking uit.
Een ieder houdt het oog gevest op 's Konings oogen,
En houdt zijn legerspeer ten halve naar den hoogen.

't Is, zoons van Morven, sprak de Koning, 't is geen tijd
Voor schaatrend dischgejuich. De hachelijke strijd
Daagt op, de dood zweeft over 't land. Want Fingals Vaderen
Verkondden me in een geest het Vijandlijke naderen,
En de Oorlog koomt ons op van over d' Oceaan.
Ik heb 't vervaarlijk spook uit d' afgrond op zien staan.
Laat elk zijn legerspeer in de ijzren vingers voeren,

En 't Vaderlijk rapier om heup en lenden snoeren!
Laat elk zijn fiere kruin bewaapnen door 't helmet,
En gespen 't harnas aan, met malien bezet.
De strijd trekt samen als een stormwind, in wiens bruizen
Het brullen van de dood ons over 't hoofd zal zuizen.

De Krijgsheld trok zijn heir naar 't eenzaam strand vooruit,
Gelijk een wolk de vlam der jeugdige elzenspruit,
Wen de uitgedreven rook verdikt in 't opwaart snellen,
En Zeeliên uit heur vorm een naadrend onweêr spellen.
Zy hielden op den top van Konaas hoogte stand,
En schenen van omlaag een mastbosch, dat heur rand
Omzoomde. Een siddring grijpt de blanke maagdenreien
In 't bloed, daar ze uit den schoot der zwijgende valleien
Beangstigd opzien, en de veege jonglingschap
(Met kaken, nat bedaanwd,) na-turen, stap voor stap,
Of, met verbijsterd oog op 't blaauwend zeeruim staren,
En niets dan zeilen zien in 't witte schuim der baren.

De Zon ging eindlijk op, en 't schittrend morgenrood
Vertoont in 't hel verschiet een talrijke Oorlogsvloot.
Eerst zag men ze aan de kim als in de wolken zweven,
En naadren als een mist, door d' Oostenwind gedreven.
Zy landen, en hun jeugd zet ijlings voet aan 't strand,
Hun Heirvoogd aan de spits, de krijgsspeer in de hand
Hy praalde als 't moedig hert in 't midden van zijn kudde,
Daar hy 't gevederd hoofd met heldenfierheid schudde.
Zijn beuklaar was rondom in schittrend goud gevat,
En de eedle zwier van 't lijf verried hem waar hy trad.
Hy trok op Zelma aan; zijn heirkracht volgde, en hulde
Heur menigte in het stof dat heel de lucht vervulde.

Ga met den Vredegroet, sprak Fingal, ga, Ullijn,
Vertoon aan 't legerhoofd wie Morvens helden zijn.
Zeg, dat wy de oorlogsspeer met heldenglorie slingeren,
Zeg, dat zy druipt van 't bloed van haatren en bespringeren,
Maar onverganklijke eer het deel dier braven is,
Wie Zelmaas Koningshal vergastte aan Fingals disch.
Men toont in 't verste land de wapens onzer Grooten:

De Vreemde ontzet er voor en wenscht ons bondgenoten:
Want Morvens eedle naam klonk roemrijk heinde en veer,
En 's Warelds Koning beefde in 't midden van zijn heir.

Hy zweeg. De Dichter ging; en met gefronste slapen
Zag Fingal 't rustig lijf des Vijands in zijn wapen.
Hoe statig, sprak de Vorst, al leunende op zijn speer,
Hoe statig blinkt ge, ô Vreemde, in 't blinkende geweer!
Uw heirspiets is een pijn, die bliksems tart en winden;
Uw zwaard, een straal van vuur, die oogsten gaat verslinden.
't Gelaat der volle maan verbergt zich voor uw schild.
Uw jeugdig aanzicht gloeit; uw lokken dartlen wild.
Maar mooglijk wordt dees eik ten wortel afgereten,
En zijn gedachtenis by 't nageslacht vergeten!
Balklijdes Weêuw misschien zal siddren voor uw val,
En waken de oogen blind aan uw verlaten wal,
Als 't jong en argloos kind haar over 't ruim der baren
Het scheepjen aanwijst dat uw dood haar koomt verklaren.
De tranen rollen dan langs 't Moederlijk gezicht,
En vloeken 't verre land, waar gy begraven ligt.

Zoo sprak hy, als Ullijn den Vijand kwam begroeten.
Hy toonde de oorlogsspeer, hy lei haar voor zijn voeten,
En sloeg den Vredetoon. ‘Koom tot Vorst Fingals zaal!
Koom, Karthon, van de Zee tot Zelmaas vreugdemaal!
Deel 's Konings gastvrij feest, of geef het oorlogsteeken!
Ontelbren zijn in 't Veld voor Fingals arm bezweken;
Maar de eer omstraalt het hoofd van Morvens bondgenoot.
ô Karthon, zie dit veld vol teekens van de dood!
Dees heuvlen, gants in mosch en lisplend gras gedoken,
Zijn 't overschot van elk wie Morven kwam bestoken.’

‘Tot wien, ô grijze Bard (sprak Karthon) richt ge uw taal?
Tot kindren, zwak van arm, en onbekend met 't staal?
Spreek, Morvens Vreêheraut! en andwoord op mijn vragen.
Of ziet gy me op 't gelaat de verf der bloôheid dragen?
Wat dan verbeeldt ge u-zelv', dat zich mijn hart bekroont
Wat graven ge op uw kust uit ijdle praalzucht toont?
Mijn vuist is 't zwaard gewend, mijn naam beroemd in 't strijden;

Raad bloodaarts, zoo 't u lust, om Fingals speer te mijden! -
Hoe! 'k heb Balklijdes wal in rookend puin gezien,
En durft my Komhals Zoon zijn disch en beker biên!
Ik zitten aan zijn disch! ô onverduurbre schande!
Wiens Vaderlijk Paleis door Komhals toorts verbrandde,
Wen hy 't verdelgend vuur door dak en welfsel smeet.
'k Was jong, en 'k stond verbaasd by d' algemeenen kreet;
'k Zag met een kindsche vreugd de rook ten hemel klimmen
En drijven me over 't hoofd, en van den vuurgloed glimmen,
En 'k keek ze al lachend na met onbekreten oog,
Terwijl mijn vluchtend Volk langs heî en heuvels vloog.
Doch wen mijn jeugd zich vormde, en, in mijne eenzame uren,
De vleêrmuis nestlen zag in de omgestorte muren,
Toen voelde ik 't vuur diens brands my gloeien dwars door 't hart;
En de uchtend werd me een beul, de nachtrust dubble smart.
Mijn zuchten klommen met den morgen naar den hoogen;
Met d' avond schoot me een nacht van tranen over de oogen.
Hoe, sprak ik tot my-zelv' in 't knagend zielsverdriet!
Het kroost mijns vijands leeft, en ik bevecht het niet!
Neen, Dichter, 'k wil 't, ik zal, ik moet het gaan bevechten;
Mijn hart verzaakt zich niet, noch wantrouwt aan zijn rechten.'

Op eenmaal sloten zich zijn benden om den Held,
En 't lemmer bliksemde in hun handen over 't veld.
Daar stond hy, even als een vuurzuil, die in 't donker
Wat om haar is verlicht, in 't schittrend staalgeflonker,
En scheen met sterker glans in 't midden van den kring.
Men zag een traan van smart, die aan zijne oogleên hing.
'Balklijde!' zuchtte hy, maar met een zucht vol woede,
Waar in zich 't hart verried, dat ongeneesbaar bloedde,
En zy'lings zag hy naar den heuvel, waar ons heir
In 't heldenwapen blonk. Hy zwaaide de esschen speer,
Maar bevende in de hand. Men zag hem te onswaart neigen
En Fingal, zoo 't ons scheen, met sturen blik bedreigen.

Wat zal ik? sprak de Vorst, daar 't heir ons nader toog,
Als mijmrende in zich-zelv' met halfbevochtigd oog.
Trede ik met krijgsmans arm den fieren jongling tegen,
En stuite ik, eer zy rijst, zijn glorie door mijn degen?

Neen! zegge de afgunst vrij, by 't zien van Karthons graf,
Dat Fingal 't lot des strijds aan andren overgaf!
Doch eenmaal mochte een Bard...! Neen, Bard van later dagen,
Vergeefs zoudt ge aan den roem van Koning Fingal knagen!
De Jongling strijde met mijn Helden: 'k zie het aan
Verwint hy, dan is 't tijd, hem zelf te keer te gaan.
Dan storte ik in mijn kracht, als de opgezwollen stroomen,
Op 't zegepralend heir, om de overmacht te toomen.
Wie, riep hy vriendlijk uit, gy, Hoofden van mijn heir,
Wie uwer gaat voor my dien Waterwolf te keer?

De dappre Konnal rees. Driehonderd Jongelingen
Gaan met hem, hem gevolgd van Karuns schrale klingen.
Hy streed; maar's Krijgshelds arm bezweek voor Karthons zwaard:
Hy viel, zijn Helden vliên of tuimlen over de aard.
Kathul hervat den strijd: maar, woedende aangedreven,
Breekt de ijzren speerspits af; ontwapend, laat hy 't leven,
En Karthon slaat zijn Volk, weêr hoofdloos, op de vlucht.

Klessammor, zegt de Vorst van Morven, met een zucht,
Waar is uw oorlogsspeer? Gy ziet Kathul bezweken,
Uw Vriend aan Loraas stroom, en, zonder hem te wreken?
Gy, die de strijdgenoot van dappren Komhal zijt!
Kom, rijs in 't blanke staal, en toon u in den strijd.
De Vreemdling voel' 't geweld van Morvens heldenspieren!

De Grijzaart rees in 't staal. Zijn graauwe lokken zwieren
Om 't hoofd; hy grijpt zijn schild, en stort zich in 't gevecht,
Met al de koelheid van een ouden Oorlogsknecht.

Zijn houding, zijn gelaat, trof Karthon. Opgetogen,
Beschouwt hy 't edel vuur van die ontzachlijke oogen,
Die fiere heldenleest, met grijsheids kroon gehuld.
‘Hoe (zegt hy, van 't gevoel eens wondren schriks vervuld),
Hoe zal ik tegen hem deze oorlogsspeer verheffen,
Die nooit een Vijand trof, dan om voor 't laatst te treffen!
Of zal ik d'ouden Held den groet der Vrede biên,
En sparen de achtbre kruin, die 't hart my dwingt te ontzien?
Wat eedle heldentred by 't wanklen van de jaren!

Wat minnelijke zwier by de oversneeuwde hairen!
Wat weet ik 't! mooglijk is 't Moïnas Echtgenoot!
Mijn Vader! zoudt gy 't zijn, gy, uit wiens heupe ik sproot!
Vaak hoorde ik dat hy woonde aan Loraas stroomgeklater,
Waar 't holle rotsgebergt' zijn weêrgalm breekt op 't water.'

Dus was des Jonglings taal, daar hy hem naadren zag.
Klessammor drilt zijn speer; maar hy ontfangt den slag
Op 't ondoordringbaar schild, en spreekt de taal van Vrede.
'Gy, zilvergrijze Held! begon des Jonglings rede,
Wat doet ge? Of koomt men hier aan Jonglingschap te kort,
Wier hand de krijgsspeer voere en op den Vijand stort'?
Of hebt ge zelf geen Zoon, om in des Oorlogs woeden
Zijns Vaders borst voor 't staal met eigen borst te hoeden?
Is de Ega, die gy minde, u afgescheurd van 't hart?
Of ligt ze op 't graf uws Zoons in onvergeetbre smart?
Wie zijt gy? zijt ge een Vorst, die in uw dood koomt snellen?
En welk een roem voor my, zoo u mijn arm mocht vellen?'

'Die roem zou groot zijn (sprak Klessammor,) fiere borst!
'k Ben in den Krijg vermaard, en 'k voer den rang van Vorst.
Mijn arm liet wijd en zijd, in Land en Watertochten,
De teekens van een roem door 't Heldenzwaard bevochten:
Maar nimmer noeme ik me aan een Vijand dien 'k bestrij'.
Zwicht, Zoon der golven, zwicht! en dan verklare ik my.'

'Nooit zwichte ik, Legerhoofd (sprak Karthon verontwaardigd):
'k Ben ook met de eer bekend, en 'k weet wat zy rechtvaardigt.
'k Heb mede 't zwaard gevoerd by 't baldrend Krijgsgeschal,
En 'k starooge op den roem, die me eenmaal volgen zal.
Veracht mijn krijgsmoed niet, vereerenswaarde Grijze!
Verschoon my, dat ik u de kracht mijns arms bewijze!
Keer, ongekrenkt aan de eer, in uwer Vrienden stoet,
En laat den Oorlogspalm aan jeugdig heldenbloed!'

'Wat grieft ge my de ziel (hernam de grijze Strijder;)
(Een traan borst uit zijn oog)? Vermeetle, ga niet wijder!
Nog heeft geen Ouderdom mijn dappren arm ontwricht,
En 'k zou lafhartig vliên, in Fingals aangezicht?

In 't aangezicht mijns Vriends! Verhef uw speer, gy Vremde.'
Hy zweeg, terwijl zijn vuist om 't trillend wapen klemde.

Gelijk twee winden, die van onderscheiden kant
De baren klotsen, en zich weêrzijds de overhand
Betwisten in den storm dien ze op het meir verheffen,
Zoo streên zy. - Karthons arm verbiedt zijn speer te treffen:
Nog zoekt hy in den Held Moïnaas Echtgenoot,
En siddert, dat hy niet zijns Vaders hart doorstoot.
Behendig wringt zijn arm Klessammors speer in stukken;
Nu tracht hy 't blinkend zwaard aan 's Grijsaarts vuist te ontrukken,
't Gelukt, en de achtbre Held zinkt weerloos neêr in 't zand.
Volvrolijk schiet hy toe, en reikt hem de open hand;
Maar, woedende van spijt, en schaamte, en wrevel tevens,
Vloekt de overwonnen Vorst het overschot zijns levens.
Hy trekt een kleine dolk, ziet Karthons zijde ontbloot,
En jaagt hem 't staal in 't lijf, en met het staal, de dood.

De Vorst van Morven zag den dappren Grijzaart vallen.
Hy vliegt ter hulpe en ijlt. Des Konings duizendtallen
Staan roerloos op den wenk van 't Vorstlijk aangezicht,
En houden 't vierig oog op zijnen blik gericht.
Hy naderde, als 't gegrom des bergwinds in zijn kuilen
Voor dat hy 't hoofd verheft: de Jager hoort het huilen,
En bergt zich met de vlucht voor 't woeden van d'orkaan.
Gewonde Karthon stond met stervenszweet belaân;
Het bloed stroomde uit zijn zij'. Hy zag den Koning naderen.
Zijne eerzucht gloeide, en ach! de kracht vloeide uit zijne aderen.
Zijn kaak was bleek: de helm stond wagglend op zijn hoofd:
Zijn lichaam zwankte en boog, maar niet van moed beroofd.

De Vorst zag 's Jonglings bloed langs heup en schenkels vlieten.
Hy wederhield zijn speer, die d'arm reeds stond te ontschieten.
'Zwicht, Heirvoogd, (riep hij uit): ik zie uw golvend bloed!
Uw roem zal eeuwig zijn, gy streedt met Heldenmoed.'

'Zijt gy (vroeg Karthon straks) die Koning zoo vol glorie?
Zijt gy dat licht des doods, beslisser der Viktorie,
Die 's Warelds Koningen met angst en siddring sloeg?

Doch wat, waar vraag ik naar! reeds hebbe ik blijks genoeg:
Hy is een stroom gelijk in d' afloop niet te teugelen;
Zijn snelheid, als de vlucht eens arends op zijn vleugelen;
't Buigt alles voor hem neêr, als voor een Watervloed,
Die de akkers overstelpt met stortend menschenbloed.
Ach! dat ik van uw hand den doodsteek had ontfangen,
Verzekerd van een roem, vereeuwigd in gezangen!
Hoe heerlijk, zoo men eens mijn tombe toonen mocht,
Als 't graf eens Oorlogsmans, die tegen Fingal vocht!
Maar 'k sterf, en Karthons naam zal nooit uit de asch verrijzen:
Hy heeft zijn kracht gespild op krachtelooze Grijzen!'

'Neen (andwoordt Morvens Vorst), uw naam zal leven. Neen!
Roemruchtig zal hy zijn door tijd en eeuwen heen,
En leven in 't gezang van Morvens Dichtrenchoren.
Het kroost der volgende eeuw zal Karthons naroem hooren,
Wanneer ze in breeden kring om 't schittrend eikenvier
Heur Legerfeesten houdt naar Ouderlijken zwier,
En de uchtendstond verwacht in oude Heldendeunen.
De Jager zal in 't veld den stormwind hooren dreunen,
En schuilen by 't geboomt' dat Karthons graf omsluit,
En teeknen met het oog de plaats uws tweestrijds uit.
Dan zal hy ze aan zijn Zoon met deze lofspraak melden:
Hier streed Balklijdes Vorst ten schrik van Fingals Helden.'

De vreugd ontgloeide 't oog des Jonglings op dees taal:
Hy hief 't gebroken op, gaf Fingal 't oorlogsstaal:
'Geef (sprak hy), geef 't een plaats in uw gewelfde muren,
Dat mijn gedachtenis in Morven voort moog duren.'

Reeds had de strijd een eind. De vredetoon hief aan.
De Hoofden sluiten zich om Karthon, teêr begaan;
Klessammor onder hen, met neêrgeworpen blikken,
En de achterste in den kring in heimlijk boezemstikken,
Daar de onbeschrijflijkste angst hem siddert door 't gebeent'.
't Staat al in zwijgende ernst op de oorlogsspeer geleend,
En staart den stervende aan. Zijn boezem stokte in 't spreken,
Zijn stem was dof en flaauw, en bleef in d' adem steken.

Hy opent de oogen weêr, en hijgend vangt hy aan:
‘ô Fingal, 'k sterve - ik viel in 't midden van mijn baan;
En 't was een Vreemde grond die Karthons bloed moest zwelgen,
En dekken 't overschot van Vorst Reuthamirs telgen.
Een nacht van weedom stort op heel mijn Vaderland!
Maar geef me een lijkgesticht aan Loraas oeverzand.
Mijn Vader sproot van daar, en 'k ben getroost te sneven,
Mag hy Moïnaas Zoon een handvol tranen geven.’

Hy stierf. Zijn laatste taal, Klessammor, treft u 't hart.
Daar ploft ge op 't lijk uws Zoons, beweegloos van de smart!
Het Leger blijft versteend. Geen zuchtjen liet zich hooren.
De nacht zonk over de aard. De Maan begon te gloren,
En zag van uit de kim 't weemoedig dal in 't rond:
Nog stonden ze, als van schrik geworteld in den grond;
Een dorrend woud gelijk, wanneer de winden zwijgen,
En de aakligheên der Herfst zich naar den Winter nijgen.

Drie dagen treurden wy om Karthon met het heir.
Het vierde licht brak door: zijn Vader was niet meer.
In de engte van 't gebergt' rust beider kil gebeente.
Daar waart een sombre geest, die wacht houdt op 't gesteente.
Daar, in de duistre nacht, by 't flaauwe stargeglim,
Beschouwt de reizende Moïnaas bleeke schim.
Daar zweeft ze door 't geboomt' en ritselt door de bladen,
Maar eenzaam, en bekleed met vreemde rouwgewaden.

Het hart van Fingal was geroerd door Karthons val;
Vaak klonk des Jonglings lof in Zelmaas feestgeschal.
‘Wie, zong men, daagt daar op, met donkren nacht omtogen,
Van uit het baldrend golfgetier?
De Herfstwind voert hem aan; de dood straalt uit zijne oogen,
En bliksemt uit zijn vuist met vlammend hemelvier!
Wie brult er dus langs Loraas heuvelen?
Wie anders dan Balklijdes Held?
Hy nadert: zie de Krijgers sneuvelen,
Als door d'onzichtbren geest van Morven neêrgeveld!
Maar ach! daar ligt hy neêr, als een der cederboomen,
Door onverhoedschen storm ten wortel afgescheurd!

Rijs, Jongling! ô herrijs, gy lust van Kluaths stroomen!
Gy, Krijgsheld, om wiens val het moedig Krathmo treurt!
Wie nadert daar, met nacht omtogen,
Van uit het baldrend golfgetier?
Wie voert dien bliksem in zijne oogen?
Wiens boezem gloeit er dus van 't blaakrend heldenvier?'

Zoo klonk der Barden lied, wen zy zijne uitvaart zongen!
Vaak voegde ik me in hun zang, door 't volle hart gedrongen;
Want 'k was weemoedig om den Jongling en zijn dood:
Hy sneuvelde in zijn jeugd. - Maar gy, uit wien hy sproot,
Klessammor! heeft uw Zoon zijn wonden u vergeven,
En durft gy aan zijn zij' op d'aâm der winden zweven?

Malvina! 'k voel den gloed der stovende avondzon.
ô Leg my 't hoofd ter rust by 't ruischen van een bron;
Licht, dat hun beider schim me omwemele in mijn droomen!
'k Hoor, dunkt me, een flaauwe stem, die fluistert door de boomen.
De straal des hemels schenkt zijn koestring aan hunne asch:
'k Gevoel den zachten walm zich heffen uit het gras.

Gy, die wy boven 't zwerk ons over 't hoofd zien rollen!
Gy, rond als Fingals schild! gy, roem der hemelbollen!
Van waar, ô Zon, uw gloed, uw onvergankbre glans?
Wat stijgt ge ontzachlijk schoon aan 's hemels blaauwe trans!
't Gestarnt' verbergt het hoofd in ondoordringbre wolken:
De Maan verbleekt, en krimpt, en duikt in 's afgronds kolken.
Alleen en onverzeld doorsnelt ge uw breeden kring!
Wie streefde u ooit op zij' in deze uw wandeling!
De bergeik valt en sterft; ja, bergen zien wy zinken:
De onmeetlijke Oceaan wast aan met beurtlings slinken:
De Maan verliest zich aan den hemel: Gy-alleen,
Gy zijt de zelfde altijd, door 't eeuwgewentel heen!
Wen zwangre bui by bui de Wareld zet in 't donker,
De donder raatlend rolt by 't scheemrend blikgeflonker,
Dan ziet ge in al uw glans op 't wolkgespansel neêr,
En lacht den stormwind toe, en 't onweêr is niet meer.
Doch vruchtloos toont ge aan my die stralen, zoo vol luister!
Mijne oogen zien ze niet. Voor my is 't eindloos duister;

't Zij dat ge uw blonde hair op de Oosterwolken spreidt,
Of 't afgematte hoofd in 't Westen nederleidt.
Doch mooglijk zijt ge, als wy, slechts voor een poos geboren,
En mooglijk, dat de tijd een eind maakt van uw gloren.
Ja, ook uw leven heeft een eindperk en begin!
Eens sluimert ge uitgeblaakt op uwe wolken in,
Ontrefbaar voor de stem van d' aangebroken morgen,
En eeuwig in den schoot van 't peilloos niet verborgen.
Juich dan, ô heldre Zon, in 't bloeien van uw jeugd!
De Grijsheid heeft noch lust, noch vatbaarheid voor vreugd.
Ze is als de schemering van 't maanlicht aan de kimmen,
Wanneer wy 't flets gelaat door dikke mist zien glimmen,
De wind zich opzet en de nevels samendrijft,
En de arme Reiziger op 't donkre pad verstijft.

1802.

Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Fingal.
2 De Keizer, toen Caracalla.
3 Naamlijk de Waschlichten der Romeinen, in de buit gevonden.
4 M o r n a , Fingals Moeder.
5 Gelijk men thands om de uitspraak meestal p i e p e n schrijft voor p i j p e n (want het woord is i k p i j p , i k p e e p), zoo dient men nu ook (zie bladz. 73) z w i e p e n voor z w i j p e n te schrijven. Het woord is i k z w i j p , i k z w e e p , (een Verbum Neutrum) en beteekent een waggelend schudden. 't Is het Thema van d e z w e e p , 't welk van het p r a e t e r i t u m gemaakt, en daarom (als alle naamwoorden van p r a e t e r i t a gemaakt) Vrouwelijk is; en waarvan weder het gelijkvloeiend z w e p e n . Even gelijk, g l i e z e n van zijn p r a e t e r i t u m g l o o r het naamwoord, en van dit, het werkwoord g l o r e n heeft doen vormen. Het is geen verouderd woord, maar nog van dagelijksch gebruik in de Bouwkunde.
Ik geloofde deze Aanmerking noodig voor het algemeen. Moet ik ook het woord b l i k g e f l o n k e r verklaren, het welk op het einde van dit Dichtstuk voorkomt, op dat men 't niet voor een verkorting van b l i k s e m g e f l o n k e r houde? - Dat die het niet verstaat, slechts een kundige raadplege!

Kalthon.*

Behaaglijk is uw stem, ô stille grotbewoner![1]
Zy wandelt op den stroom, door 't eng en slingrend dal.
Heur weêrgalm in 't gebergt' verheft zich immer schooner,
En smoort zich onder de aard in 't dompig rotsgeschal.
Zy wekt mijn ziel van uit den droom der jaren,
En 'k strek d' ontwrichten arm weêr uit naar de oorlogsspeer!
Maar ach! de kracht diens arms, voor eeuwig weggevaren,
Herinnert me aan my-zelv'; en 'k zink in weemoed neêr.
Doch, luister, Zoon der Grot! ô luister naar mijn zangen!
Van wat waanzinnigheid bevangen,
Vervult mijn borst zich dus van 't langbeschreid voorheen!
De blijdschap van mijn jeugd lokt tranen op mijn wangen,

* Poëzy I, 40.

En stort me een nieuwe kracht in de uitgeputte leên.
Zoo zien we soms aan de avondkimmen
De dagtoorts, lang in storm verhuld,
Met onverwachte glans herglimmen,

Die 't nevelblaauw verschiet met purpren blos verguldt.
De heuvlen heffen op heur vonklen
Het natbedropen hoofd als lachende uit het groen;
En. 't beekjen huppelt onder 't kronklen,
Om, met haar, d' Oceaan in d' open arm te spoên.
De Grijzaart, op zijn staf gebogen,
Rijst op, en juicht in 't koestrend licht,
En de avondweêrschijn blindt hem de oogen,
En gloort op 't achtbaar aangezicht.

Hoor, Grotbewoner, hoor mijn zangen,
En keer 't opmerkend oog naar my.
Zie hier het schild eens Vreemdlings hangen;
't Draagt kerven, in den Krijg ontfangen,
't Is door de roest des tijds van glans beroofd als wy.
Dat schild, gebeukt in vijftig slagen,
Heeft Teuthaas dapper Hoofd gedragen,
Eer dat hy door mijn krijgsspeer viel.
Hoor, Rotsbewoner, hoor mijn zangen!
De zangdrift gloeit my op de wangen,
Het langbeschreid voorheen vernieuwt zich aan mijn ziel.

De wakkre Rathmor heerschte in Kluaths Koningswal.
Verdrukte onnoozelheid vond schuilplaats in zijn hal:
De poort van Rathmor was by dag noch nacht gesloten;
Zijn tafel steeds gedekt voor vriend en bondgenooten.
De Vreemdling zag zijn weelde, en riep zijn glorie uit:
Den droeve ontviel zijn smart by 't streelend harpgeluid!
Helaas! Dunthalmo kwam, vervoerd door ijdel snoeven,
Om Rathmors oorlogsspeer in 't worstelperk te proeven.
Hy viel voor Kluaths Vorst. De spijt ontsteekt zijn bloed.
Hy koomt by donkre nacht met heel een Oorlogsstoet,
En Rathmor wordt geslacht in de eigen vreugdezalen,
Waar 't edelmoedig hart den Vreemde plach te onthalen.

Gevallen' Rathmors kroost, in d'eersten knop der jeugd,
Kwam, om in 's Vaders hal, te deelen in zijn vreugd.
Zy zien hem in zijn bloed. Hun beider tranen stroomen.
Dunthalmo wordt voor 't eerst van deernis ingenomen;

Hun kindschheid jammert hem. Hy voertze verr' van daar,
En Baltwieds ruime muur ontfangt het Broedrenpaar.

Hier wiessen ze onder 't oog huns Vijands op tot mannen:
Hier leerden ze, op zijn wenk, den taaien heirboog spannen:
Hier vormden zy hun arm voor zwaard en oorlogsspeer;
En volgden hem ten Krijg, gedoscht in zijn geweer.
Nu hoorden ze op het puin der Vaderlijke wallen
Den Nachtuil onder 't dak der leêge Feestzaal knallen,
By d'afgeworpen muur, met distels overspreid.
Hun tranen borsten los van diepe aandoenlijkheid.
Zy zwegen, maar hun oog verried een heimlijk treuren,
Dat d'argwaan des Tyrans hun gantsche ziel liet speuren.
De Dwingland zag 't, en beefde, en zwoer hun beider dood.
Hy zond ze 't kerkerslot, dat Teuthaas arm ontsloot.
Daar, van elkaâr gescheurd, in 't kelderhol geketend,
Om 's Broeders lot beducht, van eigen lot onwetend,
Sleet elk de oneindbre nacht in de onderaardsche krocht,
Waar 't vriendlijk oog der Zon geen lonkjen schieten mocht.

Dunthalmoos Dochter weende in 't heimlijk: de Overschoone!
De traan van weemoed stolde op de elpen maagdenkone,
Van knellende angst verbleekt. Haar blaauwend oog werd rood,
En doofde in zilte bron de vonken die het schoot.
Dat oog had in 't geheim de kracht van Kalthons oogen
Beproefd, en uit hun vuur d'onleschbren gloed gezogen,
Waarvan heur boezem golft. Den gorgel toegeschroefd,
Beeft ze en verwelkt om 't lot, dat heur Geliefde toeft.
Maar ach! wat kan zy doen? Voor 't prangend oorlogswapen
Is Kolmals teedre hand, heur boezem, niet geschapen.
Heur arm had nooit de speer heurs Vaders opgelicht,
En 's Krijgers norsche wenk was vreemd van heur gezicht.
Wat dan, wat kan zy doen? Met losgereten hairen,
Niet anders dan een geest door hei en struiken waren'
Heur knïen knikken, en verwilderd staart heur blik
Door 't weemlend tranenvocht, als opgespard van schrik.
Zoo zwiert ze in 't eenzaam, rond. De Nacht geleidt heur schreden
Naar 's Vaders wapenhal. Zy schiet heur' tengren leden
Het staal eens Jonglings aan, wiens bruischende Oorlogsmoed

By de eerste wapentocht gedoofd wierd in zijn bloed.
Nu vliegt ze in Kalthons hol, en breekt des Jonglings kluister.

‘Rijs, (zegt ze) ô Rathmors Zoon, begunstigd door het duister!
Ontvliên wy naar den Vorst, die Vorsten wreken zal!
'k Ben Langals Zoon, uw Vriend, en deel uw lotgeval.
Uw Vader was weleer de Gastheer van mijn Vaderen:
'k Vernam uw ongeluk, en 't bloed kookte in mijne aderen. -
Rijs, Zoon van Rathmor, rijs! bedien u van dit uur.’

‘ô Zoete, ô dierbre stem (riep Kalthon, vol van vuur)!
Daalt ge uit de wolken neêr, en heb ik in de droomen
Van 's kerkers duisternis uw roepen reeds vernomen?
Of zijt ge een Zoon eens Vriends, mijn' Vader steeds zoo dier?
Maar vlieden -! Kan ik 't doen? ik laat mijn Broeder hier!
Zou Kalthon veilig zijn daar Kolmar blijft in 't lijden!
Neen, geef me uw speer veeleer, ik wil ons saam bevrijden.’

‘De wakkre Kolmar wordt door duizenden bewaard,
(Riep Kolmal) 't waar vergeefs de legerspeer aanvaard.
Neen, vliên we! In Fingals hal is zeekre schuts te hopen:
Zijn arm, ten allen tijd, staat onderdrukten open;
Zijn krijgsstaal bliksemt steeds voor 't ongewroken recht:
Maar waag u niet, ontzind, met legers in gevecht.
Rijs, Ratbmors Zoon, rijs op: de Nacht is reeds aan 't dalen;
Vlied, eer ons 't licht ontdekk', of vluchtende in doe halen!’

Hy rees, maar zuchtte diep. Zijn tranen stroomden neêr.
‘Vaarwel dan (riep hy uit), ô Kolmar, 'k zie u weêr!’
Zy dubblen tred en spoed. Hy treedt aan Kolmals zijde,
En weet niet, dat zy 't is, wier teêrheid hem bevrijdde.
De helm bedekt de Maagd het lelieblank gelaat:
Heur bart zwoegt onder 't staal, waar 't siddrend tegen slaat.
Zy naadren Zelmaas hal. - Te rug gekeerd van 't jagen,
Vindt Fingal de eedle twee, die zijn bescherming vragen.
Hun jeugd, hun eedle zwier, blonk even als een straal
Van 't zuiverst Hemelsch licht in 't midden van de zaal.
De Koning hoort den nood der beide Broedren melden;
Zijn opslag wandelt rond door de aangezeten Helden,

En duizend rijzen op, tot Teuthaas Krijg gereed.
Ik kwam de heuvlen af: ik hoor een Oorlogskreet:
De lust van 't Krijgsgejuich verspreidt zich door mijne aderen,
Daar Fingal me onverwacht in dezen kring doet naderen.
‘Afzetsel van mijn moed- en glorievolle jeugd,
(Dus sprak hy me ernstig aan: mijn boezem zwol van vreugd,
En 'k groefde in 't brandend hart dees onvergeetbre woorden.)
‘Ga, neem uws Vaders speer; vertrek naar Teuthaas boorden,
En red Held Kolmar. Ga, en streve als Fingals spruit,
De glorie, wen ge keert, uw' zegetocht voor uit!
Laat zich mijn Vaderhart in eenen Zoon verblijden,
Die d' ouderlijken roem vernieuwt aan onze tijden!
Wees braaf, mijn Ossiaan! in krijg, een woênde Orkaan;
Maar, als uw Vyand zwicht, gereed hem by te staan.
Zachtmoedigheid-alleen deed Fingals naam verheffen!
Wees Fingals bloed, mijn Zoon, en tracht hem te overtreffen!
Mijn oog verlaagt zich nooit, om trotschaarts aan te zien;
Maar nooit vertraagt mijn arm om de onmacht hulp te biên.
Ons zwaard behoort der deugd, den braven hulpeloozen.’

Deze eer ontstak my 't hart, en deed my 't voorhoofd blozen.
Ik klep mijn ramlend schild. Men schaart zich om my heen,
En 'k breng op 't oogenblik mijn leger op de been.
Diaran deelt mijn tocht, met Dargo, stout in 't wapen;
Driehonderd volgen my, uit Zelmaas braafste knapen;
't Beminlijk paar verzelt me, en 'k naak den Tweedschen grond.

De maar van onzen marsch vliegt door de velden rond.
Dunthalmo hoort ze, ontzet, en wapent Teuthaas krachten,
En legert ze in 't gebergt', om de onzen af te wachten.
De breede Landstroom vloot vóór 't ongeordend heir,
Dat, als gebroken rots, na 't baldrend donderweêr,
Met dorgeschroeid geboomt' en neêrgeslagen struiken,
Zich daar langs hoogten toonde en hier scheen weg te duiken.
Ik daag Dunthalmo straks ten tweestrijd door een Bard.
Verachtlijk sloeg hy 't af in grimmigheid van hart.
Zijn leger vliegt door een, en wemelt langs de hoogte,
Een zwangre wolk gelijk by heete zomerdroogte,
Die om de bergkim zweeft, en, door den wind gesold,

Zijn kronkelenden damp nu her- dan derwaart rolt.

Zy brachten Kolmar straks, met riemen stijf gebonden,
Aan de overzij' des strooms, in wiens gezicht wy stonden.
De brave Jongling vestte een droef doch statig oog
Op de eedle Vriendenrij, die hem ter hulpe toog.
Helaas! Één oogenblik, en Kolmar was verloren;
Wy zien Dunthalmo-zelf hem met zijn speer doorboren:
Hy viel op d'oever neêr, en wentelde in zijn bloed;
Zijn doodsnik galmde ons toe met de Echo van den vloed.

De droeve Kalthon gilt en werpt zich in de stroomen.
Wy volgen, gantsch van woede en wraakzucht ingenomen.
't Geslacht van Teutha valt. De Nacht daalt neevlig neêr,
En maakt een eind des strijds, maar Kolmar was niet meer.
Zijn broeder had geen rust, om 's broeders dood te weenen,
Voor d' opgang van zijn roem in de eerste jeugd verdwenen.
Daar stond hy naast een boom, van diepen rouw bezwaard,
En stiet met de oorlogsspeer by vlagen tegen de aard,
Terwijl men 't grimmig oog in tranen weg zag zwemmen.
'k Gaf last, om, hem ter troost, den lijkzang aan te stemmen,
Maar vruchtloos: 't treurmuzijk had op zijn sombre smart
Geen werking; zy-alleen bleef meester van zijn hart.
De teedre Kolmal beefde, en zag met spraakloos snikken
De woede en wanhoop toe, die uitstraalde in zijn blikken;
Dunthalmoos ondergang of Kalthons dood brak aan.

Nu was de halve nacht in rouwzang omgegaan;
De stilte en duisternis beheerschten lucht en velden,
De sluimring vatte post in 't oog der Oorlogshelden.
Bedroefde Kalthon rustte, indien het rusten heet,
Met worstelende ziel te zwijmen onder 't leed;
Zijn boezem waakte en sloeg; zijn oog was half geloken;
Toch hoorde hy de golf in Teuthaas bochten koken;
Wen Kolmars bleeke schim, met open boezemwond,
En wijzende op de borst, nog drupplend, voor hem stond.
Zy bukte 't scheemrend hoofd tot op zijn legerstede,
En hield, met flaauwe stem, dees aaklige afscheidsrede:

‘Hoe, Rathmors Zoon, gy rust, terwijl uw broeder viel!
Waar bleef die broedertrouw, die eensgestemde ziel,
Waar mede ons 't hoog gebergt' door kreupelbosch en dalen
De hinden volgen zag, en vliegende achterhalen?
Ach! nooit vergat ge my terwijl ik adem toog!
Ik lig by Lonaas rots met ongeloken oog.
Rijs, Kalthon! de ochtend rijst, ô wil die schennis weeren!
Dunthalmo staat gereed, mijn overschot te onteeren.’

Dus sprak hy, en verzwond in damp en ijdle lucht,
Doch liet een bloedstreep na ten kenmerk van zijn vlucht.
De ontroerde Kalthon rees; hy zag het zichtbre teeken,
En werpt zich in 't kuras om 't broederbloed te wreken:
En teedre Kolmal volgt door nacht en aakligheên,
Met sleepende oorlogsspeer en sidderende leên.
Hy koomt aan Lonaas rots: hy vindt het lijk zijns broeders.
Nu kent de razerny niets schrikbrers noch verwoeders!
Hy stort, gelyk een beir van IJslands sneeuwbergtop,
Op 's Vijands leger in. De kreet des doods gaat op;
M'ontwaakt, m'omringt den held: vermeesterd en gebonden,
Wordt hy met smaad en spot Dunthalmo toegezonden;
En 't gansch gebergte dreunt van vreugde en zegepraal.

Ik schrikte op 't hol gejuich, en sloeg de hand aan 't staal.
De Hoofden aan mijn zij', met één den slaap ontschoten,
Staan naast me in 't vol geweer met al de Legergrooten,
Maar Kluaths Vorst ontbrak. De rouw beknelt mijn borst,
En 'k sidder voor den roem, dien 'k eenmaal hopen dorst.
Mijn moed ontwaakt, en 'k spreek: ‘ô Kroost van Morvens Helden!
Waar rustte onze afkomst ooit in vijandlijke velden,
Zoo lang zy 's Vijands heir niet t' onder had gebracht?
Der Heemlen hoogste kreits bereikt hun oorlogskracht!
Maar wy, vervallen kroost van zoo doorluchte Vaderen,
Wy zijn van 't bloed ontaart dat ombruischte in hun aderen?
Hoe! durven we ooit den blik van Fingal ondergaan,
Indien wy Teutha niet in onze banden slaan!
Op, Krijgers, in 't geweer! Wat zoude uw arm verslappen?
Vliegt op den weêrgalm af van uws Geleiders stappen!
Hy keert naar Zelma niet, dan overdekt met eer.’

De morgen rees terwijl op 't blaauwend watermeir,
En schoone Kolmal stond met bleekbestorven lippen.
Zy sprak van Kluaths Vorst, en liet de speer ontglippen.
Mijn drift ontstak zich, want mijn boezem leed om hem.
‘Verwijfde (beet ik ze af, met bulderende stem)!
Voert Teuthaas Jonglingschap den Oorlog dan met tranen?
Zijn 't zuchten, die den weg door 's Vijands heirspits banen?
Ga, weekhart, tot de hinde op Karmuns dorre heî,
Verberg u daar in 't riet by 't naadrend Krijgsgeschrei;
Maar leg dees wapens af (zy voegen by geen treuren),
Eer dat ze u in 't gevecht een Vijand af moog scheuren!’
Met eenen ruk ik haar het maliepantser los,
En d' open boezem bloot. Haar voorhoofd kreeg een blos,
En bood zich, of heur blik de maagdenborst mocht dekken!
'k Bleef roerloos, en een droom scheen me aan my-zelfte onttrekken.
Ik zag de Hoofden aan, maar spraakloos en verschrikt;
My ook ontviel de speer; mijn boezem scheen verstikt.
Doch als my de eedle Maagd heur afkomst openbaarde,
Stroomde uit mijn zwellend oog een tranenvloed ter aarde.
Ik zegen zoo veel mins, en 't voorwerp van die min,
En 'k geef het teeken tot den aanval, en 'k verwin!

Wat zoude ik, Berghermiet, u van dien slag verhalen?
Het volk van Teutha viel, en wy, wy zegepralen.
Hun naam is, door den tijd, 't geheugen uitgeroeid,
Hun grafterp op de heî met ruigten overgroeid:
De jaren stormden ze af, hun asschen zijn verstoven:
Naauw steekt Dunthalmoos steen zijn graauwe spits naar boven.
De speer van Ossiaan had de eer van 's Dwinglands dood.
De grijze strijder slechts, die hier zijn bloed vergoot,
Mag, stram van ouderdom, den kindren zijner Zonen
De schouwplaats van den slag en mijn trofeën toonen,
En 't oog der Jonglingschap zien vonklen op 't verhaal,
Zoo dikwerf hy mijn naam dien grootschen cijns betaal!
'k Vond Kalthon aan den stam eens groenen eiks, in banden;
En sneed met eigen zwaard de koorden van zijn handen.
Ik voerde Kolmal in zijne armen, hem ten throon,
En Fingals moedig hart verhief zich op zijn Zoon.*

Eindnoten:

1 Een Hermiet, aan wien Ossiaan zijn verhaal richt.

* Naar OSSIAAN. 1803.

Kathlin.*

Gy, zuivre lichtstraal in het duister, dierbre, kom!
Keer van uw' nachtwaak, van de schrale hei, weêrom!
De winden gonzen, met den weêrgalm van de rotsen
Vereenigd, om u heen, de ontroerde baren klotsen
In 't rustloos golvend meir. 't Verglaasde pad der dood[1]
Dekt d'onbetrouwbren vliet, van 's hemels weêrschijn rood,
De geesten, hupplend op de worstelende stormen,
Vertoonen zich by nacht in de akeligste vormen!
Maar heeft de zangtoon dan geen lust, geen zoetheid in?
Kom, Toskars teedre telg, geliefde Zangerin,
Kom, stort' me uw blanke hand, in 't tokklen van de snaren,
Op 't galmen van uw harp het leven weêr in de aâren.
Ach! 't is een watervliet die in zijn' stroom bezweek!
Malvine, ô vloeie uw zang als de afloop van een beek!

Ik hoorde u uit den nacht van Selmaas duistre daken,
Van waar ge in eenzaamheid de nachten door blijft waken.
Wat, wat onthieldt ge uw' zang aan mijn bezwijkend hart,
Daar 't naar uw tonen smacht, in 't midden van zijn smart?
Als 't ruischen van een' stroom, die van den bergtop klatert,
Wiens weêrgalm wijd en zijd van rots op rotsen schatert,
Den moeden jager streelt, wen hy 't gebergt begeeft,
En 't natbedaauwde hair hem aan de slapen kleeft;
Zoo is uw teedre stem, ô roem van Luthaas zangeren,
Voor 't hart van Ossiaan. - Ik voel mijn borst bezwangeren!
Zy zwelt, zy rijst, zy klopt, van jeugdig Dichtrenvuur!
'k Zie op de stond te rug van 's levens morgenuur,
Mijn ziel te vroeg ontglipt! - Keer van uw' nachtwaak weder,
Gy, zuivre straal van licht, en daal den heuvel neder!

Een vaartuig kwam ter reede aan Karmons donkren voet.
De masttop voerde een schild, besmeerd met sijplend bloed.

* Mengelingen I, 13.

Een jongling bood zich aan, gedoscht in 't heldenwapen,
Maar helmloos, met het hair rondzwierende om de slapen,
Waar 't natbetraand gelaat in wegschool voor 't gezicht.
Hy droeg, voor de oorlogsspeer, een doorgebroken schicht.
De Koning[2] reikt hem straks den drinkhoorn der vergasting.
De Vreemdling zwijgt en drinkt. - Na hand- en bekertasting,
Diepzuchtend: ‘Kathmol ligt in eigen' hal vermoord.’
(Dus zegt hy, met een stem, die door de harten boort)
‘Duthkarmor zag zijn spruit, en nam den vader 't leven.
Ik was ter jacht: ik keer - hy had den geest gegeven,
Ik had geen' vader meer, en de euveldader week.
Geef, Koning, geef me uw hulp, dat ik den gruwel wreek!
Ik wacht haar: 'k zoek by u geen werkloos mededogen!
Uw glorie is een zon, die ieder straalt in de oogen!’

De Koning zag in 't rond naar 't luistrend Heldental.
Wy rezen, elk om strijd, met juichend krijgsgeschal.
Maar wie is 't, die het schild ten optocht zal verheffen,
Daar elk in d'oorlogsnood den roem wenscht aan te treffen? -
De nanacht valt: wy gaan, en ieder blij te moê,
Trekt met de hoop in 't hart naar 't eenzaam geestbed toe,
Dat, als de hand des slaaps de sluimrende oogleên klemde,
Eens afgestorven' schim het Legerhoofd bestemde.
Wy slaan der dooden schild by 't mommlend lijkgebrom;
Tot driewerf roepen wy 't verstorven Geestendom,
En leggen 't hoofd ter rust. - Ik had het oog geloken,
En Tremmors achtbre schim kwam voor mijn nachtkoets spoken,
In rijzige gestalte als in der vaadren tijd.
Zijn leger stond, omwolkt, geordend tot den strijd,
En schuilde in dunne mist, met scheemring van geleden:
Ik zag ze in 't blaauwe staal, maar zonder voort te treden.
Ik luisterde ernstig toe, maar hoorde geen gerucht:
't Verschijnsel was niet meer, dan saamgedrongen lucht.

'k Vloog uit mijn sluimring op. Een fladdring uit het Zuiden
Blies door mijn zuizend hair, en schudde boom en kruiden.
De geest nam afscheid met dit ritslend bladgeruisch:
Ik grijp mijn' beuklaar aan. Ik hoor een nieuw gedruisch:
't Was Oskar, 't was mijn zoon. Hy meê, hy zag zijn Vaderen,

En 't jeugdig heldenbloed vloot ziedend door zijne aderen!
‘Niet anders dan de wind door 't schuim der golven snelt,
Zoo stuive ik door de zee naar 's vijands krijgsgeweld,
Mijn Vader! 'k Ben gerust: ik zag der Helden schimmen.
Ik zag ze, en zag mijn' roem gelijk de dagkim glimmen,
Wanneer de ontwaakte zon in 't rijzend morgenuur
Den hemel opstijgt en de wolken zet in 't vuur.’

‘Ja, Brannoos kleinzoon! ja! (dus sprak ik, vol verblijden)
Maar Oskar zal alleen den vijand niet bestrijden.
Ik-zelf, ik streef door zee naar Klutaas boschrijk oord.
Kom, toonen we ons, mijn zoon, door de eigen drift gespoord!
Den arenden gelijk, die 't zelfde nest begeven,
Wanneer ze in stoute vlucht de winden tegenstreven,
En 't halve hemelruim vervullen met hun zwang!’

Wy hijssen 't zeil in top. De hooge stevenstang
Toont op de golf mijn schild aan twee paar oorlogsbarken,
Aan wie ik 't zeespoor baan met uitgespannen vlerken,
Het oog gevestigd op de zeestar, die ons leidt.
Vier dagen zworven wy in diepe onzekerheid.
Nu deed zich Lumon op, met blaauwe mist omtogen,
Waarin zich 't stormig woud bedekt hield voor onze oogen,
Door flaauwen zonnestraal slechts nu en dan verlicht,
Maar 't schuimend stroomgebruisch verried het aan 't gezicht.

Een vlakte, van rondom in heuvels opgesloten,
Loopt kronklend langs den stroom, ten bergtop afgevloten.
Hier, onder 't bladgeruisch der eiken, stond het hof
Der Koningen van ouds, eer 't wreevle lot hen trof.
Thands hadden stilte en schrik, sints onnadenkbre dagen,
In Rathkols grazig veld hunn' zetel neêrgeslagen,
Want de afkomst van 't geslacht dier helden was niet meer,
En 't aangename dal verwelkte zonder heer.
Hier vond Duthkarmor zich met menigte van schepen,
Door 't onweêr, dat hem dreigde, in de open baai benepen.
De zeestar had het hoofd ten wolken ingehaald,
En 't moedig watervolk in hunnen tocht bepaald.
Wat kon hy? 't Was een dwang, de zeilen hier te ontbinden,

En 't noodlot gunde ons thands, den booswicht hier te vinden.
Wy kwamen. 'k Deed den Bard hem dagen tot den slag.
Duthkarmor hoort den bode, en andwoordt met een' lach!
Zijn ziel was als een vuur; een vuurvlam, hel in 't duister,
Maar, die door zwarte rook bezwalkt wordt in heur' luister:
Zijn arm was dapper, en zijn boezem vol van moed;
Maar zwart zijn euveldaân, en honend voor zijn bloed.

De nacht viel aaklig neêr met dof en dompig weder.
Wy zaten by de vlam der brandende eiken neder.
De schoone Kathlin stond van verre, by den gloed,
En 'k speurde op zijn gelaat de worstling van 't gemoed.
De wisling van zijn kleur op voorhoofd, mond en kaken,
Vertoonde een' killen schrik by diepverholen blaken,
En wandelde af en aan op 't jeugdig aangezicht,
Als over 't neevlig veld een zwevend flikkerlicht.
Zijn lokken zweefden op den wind van Rathkols rotsen.
Ik schuwde, 's jonglings wee door schampre taal te trotsen;
'k Beval den Legerzang. - De Barden hieven aan;
Maar Kathlin bleef ontroerd en onbeweeglijk staan.

'Ga, Oskar (zeide ik toen), neem gy het Veldheerteeken!
Wijk gy naar de eenzaamheid: de voornacht is verstreken!
Pleeg, in uw nachtrust, met der helden schimmen raad,
En klink het oorlogsschild by d' eersten dageraad!
Op morgen zult gy 't heir, als Morvens Vorst, bevelen,
En leiden 't tot den slag; en ik - uw glorie deelen.
'k Zal van dees hooge rots mijn' wakkren Oskar zien,
In 't midden van 't gevecht den oorlogskans gebien,
En zweven door 't gevaar, als schrikbre geestendrommen
In stormen, die ze ontslaan en om zich heen doen brommen.
Ga henen! 'k Wend mijn oog niet rugwaart naar 't voorheen!
'k Wacht alles van uw' moed, en van uw' moed alleen.
Nooit zult ge uws Vaders wensch, nooit Fingals hoop verraden.
Doch de afgeloopen tijd was rijk in groote daden.
Gelijk de zeeman 't oog naar 't meirgestarnte richt,
Zoo zweve u Tremmors roem, uw Grootvaâr, voor 't gezicht!

't Ontruste Karacha had Karmals volk zien landen.

Het was een golvend meir op de overstelpte stranden,
En 't grijze Bardental geleek aan 't blanke schuim,
Dat aan der golven spits voor uit streeft over 't ruim.
Zy bliezen vlam en krijg uit gloeiendrollende oogen,
En met hun was een zoon van Lodaas nachtvermogen,
Wiens stem de geesten van hun wolken riep en dwong,
Wen hy op gruwbren toon zijn tooverliedren zong:
Hy woonde op Lochlins kust, in 't ongenaakbre midden
Eens bladerloozen wouds, dat Loda aan doet bidden.
Vijf steenen heffen 't hoofd, en 't ruischend stroomnat spoelt
Naby 't ontzachlijk oord, dat 's afgods invloed voelt.
Vaak daagde hy den wind-, en lucht- en hemelspoken,
Wanneer de onthulde maan in wolken lag gedoken:
De dooden hoorden, en verschenen op zijn last,
En voerden krijg voor hem, - en 's vijands val stond vast!

Doch Tremmors dappre ziel werd moedloos noch verlegen:
Hy streefde aan 't hoofd des heirs den Wonderwerker tegen.
't Was donker. Lodaas zoon trok aan in 't diepst der nacht.
(Vermeetle! maar gy vondt geen weerlooze offerslacht!)
Een Koningstreffen[3] rees in 't midden van het duister;
Maar 't was geen stormgeweld, maar zuizend vlerkgefluister
Van Zomerwinden, zich bejeegnende op het meir.
De wakkre Trathal streed in zwartomboord geweer,
En scheen een morgenstar, die flikkert uit de baren.
Zijn vader week voor hem - hy had geen' roem te gaâren!
De vijand zwichtte en vlood, en Morven was behoed,
Ja, de afgeloopen tijd was rijk in heldenmoed!'

De morgen brak nu voort, maar van een wolk omgeven;
Wanneer men van 't gebergt' den vijand aan zag streven.
De strijd ging aan, gelijk het buldren van d' orkaan,
Wen hy op 't wareldmeir de golven op doet staan.
Zie beide Koningen! - Ik zie hen zich bejegenen
Ter zij' van gindschen Olm. - Ik zie het vonken regenen!
Het oog verliest zich in de splittring van het staal,
Door 't splittrend staal gebeukt, of krijschende op 't metaal
Der schilden. 't Is aldus dat donders samenhorten
En uit hun zwangre buik den bliksem nederstorten.

Het dal weêrgalmt er van, het weêrlicht breekt door 't zwerk,
En, 't onweêr schiet zich af op strandabeel en berk.
Duthkarmor stort in 't bloed, mijn zoon heeft overwonnen!
't Was Fingals bloed, Malvine, en zou hy zwichten konnen?

Maar Kathlins voetstap was op 't slagveld niet gezien;
Doch peinzende en ontroerd, met sidderende kniên,
Stond hy aan d' oeverrand, waar Rathkols watervlieten
Vereenigd met den stroom, door 't mossig steengruis schieten.
De treurige Cypres beschaâuwde 't bukkend hoofd,
En strooide 't graauwend loof, door 't windtjen weggeroofd.
Zijne omgekeerde speer, die in zijn vingers beefde,
Roerde onbemerkt den stroom, die langs de boorden streefde.
Maar Oskar naderde, de degen in de scheê,
En bracht de teekens van Duthkarmors sneuvlen meê:
Zijn pantser, rood bevlekt, zijn' helm met arendsveêren,
Zijn beuklaar, gants doorkliefd, en afgebroken speeren.
Hy legt ze voor den vreemde: ‘Uws vaders vijand viel,
(Dus sprak hy): 't geestenrijk ontfing zijn dappre ziel.
De roem hoort Morven, u het voordeel van dees zegen!
Maar waarom, Kluthaas vorst, dus zwijgende en verlegen?
Wat oorzaak werkt op u dien voortduur van de smart?’

‘'De Wanhoop, Brannoos telg, is meester van mijn hart!
Zie Kathmols wapendosch: - mijn' vader ligt verslagen,
Aanvaard hem, 'k leg hem af, om nimmer weêr te dragen.
Ga! hang dees Oorlogspraal in Selmaas koningshal,
Dat ze u herroepe aan haar, die dit besterven zal!’
't Ontgespte harnas valt: de malien ontblootten
Een blanke Maagdenborst, waar langs de tranen vloten.
't Was Kathmols Dochter-zelv. Duthkarmor zag haar schoon,
Ontvlamde, en werd versmaad, en wrokkende om den hoon,
Stort 's nachts op Kluthaas wal. De Grijzaart trekt hem tegen,
Maar valt, in wederstand van 's jonglings zwaard doorregen.
Hy rooft de schoone en juicht! zy steekt zich in 't geweer,
En vliedt, heur' stam getrouw, en ongekrenkt aan de eer.

Dan ach! haar boezem zucht: heur hart bemint den roover!
Zy wapende ons ter wraak; hy viel: wat blijft haar over?

Zy sterft, en voert in 't graf den weedom die haar doodt,
En Lumon bergt heur lijk in 's aardrijks kalmen schoot.
Sulmallaas voetstap plach in Rathkols sombre dalen
Om 't eenzaam Maagdegraf weemoedig rond te dwalen;
Zy hief den Lijkzang aan voor de eedle Koningsspruit,
En roerde 't teêr gemoed door 't sleepend harpgeluid.

Kom, Toskars dierbre telg! keer van uw' nachtwaak weder,
Gy, zuivre straal van licht! ô daal den heuvel neder!
1803.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Het ijs
2 Fingal.
3 Een algemeene slag; geen schermutseling, waar in de Vorsten geen deel namen.

Komala.* (Beurtzang.)

DERZAGRENA.
De jacht heeft uit. 't Wordt laat! - Op Ardun geen geschal,
Dan 't bulderend gebruisch van stroom en waterval!
Kom, Mornis dochter, kom, laat Kronaas oevers varen,
Leg hier uw' jachtboog neêr, en stem de cymbelsnaren:
Begroet den avond met een vrolijk welkomlied!

MELILKOMA.
De nacht valt plotslings neêr, mijn zuster! verg het niet.
Een sombre scheemring graauwt in 't holle van de dalen.
Ik zag aan Kronaas vliet een' schuwen reebok dwalen:
Het scheen me een hoop van mosch by 't flaauwe twijfellicht,
Maar ijlings nam 't een' sprong en vloog my uit 't gezicht.
Een aaklig dwaallicht zweefde om zijn getakte hoornen;
En 't warend Geestendom gaf teekens van vertoornen:
Ik zag ze op 't drijvend zwerk, in 't aanschijn bloedig rood.

* Mengelingen I, 22.

DERZAGRENA.

Ach! dit zijn teekenen van Koning Fingals dood.
Gewis heeft Karakal [1] de zege weggedragen,
En dappre Fingal ligt door overmacht verslagen.
Komala! kom van uit uw grot! kom, Zarnoos spruit!
Kom! stort vrij tranen, kom, ô reddinglooze bruid!
Waar vindt ge heil op aard, waar troost, na Fingals sneuvelen!
Hy viel; zijn geest zweeft om, en waart langs onze heuvelen!
Rampzaalge, neen vertoef! wat zeg, wat roepe ik, ach!
Blijf eeuwig (mocht gy 't slechts!) onkundig van dien slag!

MELILKOMA.

Daar zit Komala, in vertwijfling neêrgezegen!
De jachtstoet, aan heur zijde in 't mollig gras gelegen,
Snuift, de ooren schuddende, naar 't koelend windtjen rond.
Haar handpalm ondersteunt het voorhoofd, glanzend blond.
De bergwind dartelt met de goudgelijke vlechten.
Men ziet haar 't blaauwend oog op 't verre strandpad hechten,
Van waarze, in rustlooze angst, den krijgsheld wederwacht!
Waar zijt ge, ô Fingal? waar, waar blijft gy? keer, 't is nacht!

KOMALA.

ô Helderspieglend nat, dat langs de heuvels kronkelt,
Wat rolt ge uw' stroom in bloed? - Of ging de slag reeds aan,
En ligt de Vorst geveld? - Rijs schichtig, bleeke Maan,
En toon my waar zijn helm in 't scheemrend duister vonkelt!
Of liever, laat de bliksemschicht,
Die op het pad der nacht der vaadren schimmen licht,
My dwars door schrik en dood naar 't bloedig lijk geleien!
Helaas! waar berg ik my, verloren Gemalin!
Wie redt me en geeft my lucht in mijn wanhoopig schreien!
Wie redt my van my-zelv! wie van Hidallans min! -

Neen, nimmer zien mijn starende oogen
Hem midden in 't geweer uitschittren onder 't heir,
Als de aanbraak van den dag aan de overwolkte bogen,
Wanneer een regenvlaag de kimmen heeft betoogen,
En 't nachtverdrijvend licht zich opheft boven 't meir.

HIDALLAN.

Gy, nevel die op 't mistig Krona woont,
ô Dek het pad, dat Fingals voetstap toont!
Verberg het spoor des helds, dat ik hem moog vergeten!
De band van Morvens Legermacht,
Die duizende in den strijd vereende, is losgereten,
En de arm der zege ligt verkracht. -
Zijn ramm'lend staal hield op te klinken!
Geen benden gaadren zich om 't blinken
Van de altijd zeegrijke oorlogsspeer!
ô Karun, rol uw heldre baren
In 't bloed, in 't rokend bloed van Morvens Legerscharen!
Het hoofd der helden leeft niet meer.

KOMALA.

Wie viel aan Karuns holle boorden,
Gy, stem, die door het duister dringt?
Zeg, was zijn schedel blank gelijk de sneeuw van 't Noorden,
Of, gloeiende, als de boog die in de wolken blinkt?
Zeg, kronkelde zijn hair in goudgelijke lokken,
Of hong het, als van daauw doortrokken,
Langs nek en slapen sierloos neêr?
Zeg, was hy in des oorlogs woede
Als 't licht van 's bliksems schrikbre roede
Ontzachlijk in het krijgsgeweer?
Of vlood hy als de schuchtre hinden,
Ontbloot van oorlogsmoed en eer?

HIDALLAN.

ô Mocht ik zijn geliefde vinden,
Daar ze op heur' blanken arm zich neêrvlijt op de rots
Met overhellend hoofd en roodbekretene oogen:
Het hemelschoon gelaat op de elpen borst gebogen,
En half bedekt in 't haar, dat afsteekt op zijn' blos!

Blaas, koeltjen, blaas met dubbel pogen,
En hef die lokken op, dat haar mijn oog aanschouw'!
Ontdek die blanke borst aan mijn verlangende oogen!
Dat hemelschoon gelaat, nog schooner door den rouw

KOMALA.

Gy, Hoofd der jammerboôn! ligt Komhals zoon verslagen? -
De donder ratelt op den heuvel! 't weêrlicht snelt
Op gloênde vlerken neêr! wat kan my thands versagen?
De onschatbre Fingal is geveld! -
Zeg, zeg my, Hoofd der jammerboden,
Is hy voor wie de helden vloden,
Is Fingal....? Zeg my, wat gy meldt!

HIDALLAN.

De benden zijn verstrooid en wijken;
'k Zag Fingal....

KOMALA.

Zwijg, hy is geweest!

HIDALLAN.

'k Zag Morvens Legermacht bezwijken.

KOMALA.

Genoeg! verhaal my niets: het krijgshoofd gaf den geest!
't Verderf - ô hoort my, Heldenzielen,
Die op de wolken zweeft, indien gy iets vermoogt!
't Verderf vervolg' hem op de hielen,
Die thands op de overwinning boogt!
Wat ijslijk, gruwzaam is, ontzetbaar,
Vervolge u, waarge u keert, verteere, en delge u uit,
Gy, Koning van 't Heelal![2] één maagdelijke spruit
Weene op uw eenzaam graf - ontroostbaar en onredbaar!
Dat ze, als Komala, lijde in d' opgang van haar jeugd,
En vloek schreeuwe over 't licht en over 's levens vreugd!

* ⁎ *

Hidallan! waarom my dit doodlijk nieuws ontdekt?
'k Had mooglijk nog een' wijl mijn vlotte hoop gerekt;
'k Had nog een korte poos zijn weêrkomst wachten mogen;
My mooglijk zijn gestalte op gindsche rots verbeeld:
Een boomtronk had my licht een oogenblik bedrogen:
De wind mijn luistrend oor, als met zijn stem, gestreeld!

* * *

ô Ware ik meê aan Karuns boorden!
ô Mocht in 't midden der vermoorden,
Mijn heete tranenvloed op zijn verbleekte kaak
Afbigglen, tot mijn oog den vloekbren dag verzaak'!

HIDALLAN.

't Is niet waar Karuns golven bruizen,
Dat Fingals Vorstlijk lichaam ligt.
Waar Arduns spichte dennen zuizen,
Daar wordt hem 't Heldengraf gesticht.
Zie op hem neder van de kimmen,
Gy zilverbleeke Maan, zie neêr!
Schijn! dat zijn heldenborst in 't minlijkst oog moog glimmen!
Het Hoofd, het roemrijk Hoofd der helden leeft niet meer!

KOMALA.

Houdt stand, gy die hem 't graf gaat delven,
Tot ik den held aanschouwe, om wien mijn ziel versmacht. -
Helaas! hy liet me alleen in 't woest vermaak der jacht,
En hy, hy vloog ten strijd, niet duchtend voor zich-zelven!
Ach! hy bestemde 't uur van 't henchlijk wederzien! -
Keer, Fingal, laat me uw' mond den groet der welkomst biên!

Wat hebt ge my zijn lot verborgen,
Gy, grijze Grotbewoner, spreek!
Gy zaagt by d' aanblik van den morgen
Den Held alreeds bebloed en bleek.
Waar, waarom hebt gy 't my verborgen?
Gy Wichlaar, gy trouwlooze, spreek!

MELILKOMA.

Wat hoor ik ruischen door 't gebladert?
Wat glinstert daar in 't dal? Wat meldt die tred my aan;
Die met de drift eens bergstrooms nadert,
Wanneer zijn steigrend nat te rug glanst van de maan?

KOMALA.

Wie is 't, dan 't Hoofd der Dwingelanden,

Wiens zwaard d' omwolkten Fingal trof?
Bestier, ô Fingals schim, de jachtboog in mijn handen,
En ploff' hy, als een ree, in 't stof. -
Neen, 't is de geest des Helds, omstuwd van heldenzielen
Die met hem in de slachting vielen.
ô Schim van mijn Geliefde! ô zeg my wat gy wilt?
Wat koomt ge in de aakligste oogenblikken
Een hart verheugen en verschrikken,
Dat stervend, voor uw' aanblik trilt?

FINGAL.

Heft, heft den zangtoon op, gy Barden!
Heft aan van Karuns krijg! De Vorst der Aarde vliedt,
Gelijk een onweersbui die beuken rijt aan flarden,
Voor d' adem van den wind langs woud en heuvlen schiet;
Hy vliedt langs de ingenomen velden
Voor d' arm van Morvens Oorlogshelden,
En wijkt naar eigen grondgebied!

Maar hoorde ik daar een stem of 't zachte windgefluister
Van 't avondkoeltj' in 't ritslend bosch? -
Is 't Arduns Jageres, die op my wacht in 't duister?
Geliefde! ô andwoord my; zie neder van de rots!

KOMALA.

Beminlijk aanschijn mijns beminden!
Ach! voer my in den schoot der rust!

FINGAL.

Kom, kom haar in mijne armen vinden,
Aanminnige, al mijns levens lust!
Het onweêr week, de zon keert weder,
Daal tot my van de bergrots neder,
En 'k voere u in den schoot der rust.

KOMALA.

Kan 't zijn! ik heb hem weêr! hy keerde met den zegen!
ô Hemel! 'k druk die hand, die nooit dan roem bevocht!
Maar zet me een oogwenk neêr - mijn hart eischt ademtocht,

Ik wankel - 'k kan niet meer! - Ik heb hem weêrgekregen!
Mijn zinnen zijn bedwelmd. - Gy, kroost van Morni, ach!
Versterkt my! roert de harp, dat ik herleven mag.

DERZAGRENA.

Kom tot het Feest van uw Geliefde
Op Arduns heuvelrijken top:
Het feestvuur stijgt ten hemel op!
Zie 't wild, dat uw Komala griefde!
Kom, Morvens Koning, kom ten feest:
Komala wacht op u, heur jachtboog ligt ontpeesd!

FINGAL.

Heft aan van Karuns krijg, gy Zelmaas harpenaren,
En streelt 't aandoenlijk hart van mijn geliefde Bruid!
Ik wissel voor haar disch de strenge krijgsgevaren;
Wischt gy in 't teêr gemoed die schrikbre ontroering uit!

DE BARDEN.

Stroom, Karun, stroom met welbehagen
Langs dit van dwang bevrijde dal.
De Roomsche Krijgers zijn geslagen!
De trots des Dwinglands kwam ten val!
Geen hoef van brieschende Oorlogspaarden
Vertrapt het bloeiend veld, op 't wappren der banier!
De bliksem hunner krijgsstandaarden
Voert zijn verwoesting verr' van hier!
De morgen zal thands vredig blinken,
De nacht verheugd op 't aardrijk zinken,
De jacht langs hei en heuvels klinken;
De schilden hangen aan den wand!
Thands gaan wy over 's warelds plassen
Den vijand onzes stams verrassen,
In Lochlins bloed de handen wasschen,
En voeren Morvens naam aan 't afgelegenst strand!
Stroom, Karun, stroom met welbehagen!
De Roomsche hoogmoed ligt verslagen!
De schrik der volken ligt vermand!

MELILKOMA.

Daalt, nevels, van het zwerk - gy, zilvren maanlichtstralen!
Beurt, beurt heur ziel omhoog! de onschatbre geeft den geest!
Daar ligt ze in 't jongste zweet, beroofd van ademhalen,
Haar matte borst bezweek - Komala! - ze is geweest!

FINGAL.

Komala! Zarnoos telg! verscheiden!
Gy, voorwerp van mijn liefde, en al mijn lust op aard!
ô Toon me uw lief gelaat by avond op de heiden,
Wanneer ge in donkre mist om Fingals heuvlen waart!

HIDALLAN.

Hoe! Arduns Jageres heeft de oogen dan gesloten?
Ach! waarom heeft mijn mond haar teedre ziel ontroerd!
Mijne oogen schreit, ô schreit! ik heb haar 't hart doorstoten,
Ik-zelf haar in den dood gevoerd!

FINGAL.

Ga, Jongling! wijk uit Fingals oogen! -
Gy, die zijn vriendschap hebt bedrogen,
Daar is voor U geen deel aan Fingals feestdisch meer!
Gy zult door 't steil gebergt mijn jacht niet meer verzellen,
Uw boog mijn hinden niet meer vellen!
Mijn vijand zal voortaan niet vallen voor uw speer!

* * *

Gy, laat my nog voor 't laatst haar maagdlijk schoon beschouwen,
Haar kaken uit mijn oog bedauwen!
Helaas! daar ligt zy neêr met eeuwigbleeken mond!
Het noodlot heeft haar oog voor eeuwig toegeloken!
De jachtpijl in haar hand, ligt onder haar gebroken!
Het windtjen beurt heur hair al golvend van den grond!

* * *

Zingt Zarnoos spruit ter eer', en voeren lucht en winden
Haar' naam door 's hemels welving rond!
En, harpen, kunt ge een' weg naar 't bloedend harte vinden,
ô Zalft mijne ongeneesbre wond.

DE BARDEN.

Zie duizend luchtverhevelingen[3]
Zich vormen over 't schoon, 't aanminnig Maagdlijk lijk
Zich rond om 't neevlig wolkjen drigen,
Dat de afgescheiden ziel vereenigt met hun rijk.
Zie de achtbre Geesten van haar Vaderen
De aanminnige in heur opvaart naderen!
Zie Zarnoos duistren blik met statige ernst vervuld!
Fidallans rollende oogen branden!
De schoone reikt de blanke handen,
Het hoofd in donkre mist gehuld.

Wanneer, ô geest, te vroeg verscheiden!
Vernemen we uwe stem in 't loeien van den wind?
De Maagden zoeken u langs de uitgestrekte heiden,
Maar niemand, die u wedervindt!
Somwijlen zult ge in zoete droomen,
Onzichtbaar voor heur sponden komen,
En storten vrede en rust in 't zuchtend Maagdenhart;
Uw stem zal lieflijk in haar ooren,
Zal lieflijk door haar boezems boren,
En sussen de onverheerbre smart.

Zie duizend luchtverhevelingen
Zich rond om 't neevlig wolkjen dringen,
Dat de afgescheiden ziel aan 't Geestenrijk vereent!
Zy rijst op zilvren maanlichtstralen.
En laat een' wenk van deernis dalen,
Op al wat heur verlies beweent!

1803.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Keizer Karakalla, by de oude Schotten Karakol genoemd.
2 Dus noemden zy den Keizer.
3 De Geesten der verstorvenen.

Oïna.*

Gelijk by sombre lucht, met wolk by wolk doorsneden,
Een heldre zonnestraal voorby zweeft over 't veld;
Zoo zweven door mijn' geest de schimmen van 't voorleden,
Wanneer de donkre nacht heur slepende uren telt.
Dan, als der Barden Choren zwijgen,
De harp in Zelmaas hal geen luistrend oor meer trekt,
Dan schijnt me als uit mijn borst een zangstem op te stijgen,
Die tot my roept in 't hart, en 't uit de sluimring wekt.
Die stem hernieuwt me een' tijd, reeds lang in 't niet bedolven:
Hy schemert voor mijn oog met duizend heldendaân!
Zy tuimlen voor my heen als wentelende golven,
En 'k grijp ze in dees heur vlucht, met zielsverrukking aan.
Dan zwelt, dan rijst mijn borst, ik grijp de ontstelde koorden,
Mijn zangdrift stort zich uit:
Zy vliet, als Luthaas stroom langs haar begraasde boorden,
En streelt, als 't veldmuzyk dat langs heure oevers stuit.
Hoe galmen, Lutha, rots en baren,
Wanneer Malvinaas blanke hand
Gevoelens tokkelt uit de snaren,
Aan niets dat menschlijk heet, verwant! -
Maar, gy, ô zonnestraal by akelige dampen,
Die door de somberheid van 't treurigst harte dringt!
Gy die mijn' boezem zalft in 't nijpen van de rampen,
Malvine! ô leen het oor aan 't geen uw Stamheer zingt.
Kom, zangrig kroost eens helds, zoo groot in 't oorelogen!
Mijn eenigst overschot alleen!
Ik roep voor mijn verduisterde oogen
Een' dag van glans te rug uit d' afgrond van 't voorheen.

Vorst Fingal heerschte, en ik, omkruld met blonde hairen,
Stond op de stevenplecht de Noordstar aan te staren;
Mijn Krijgsboot hield den boeg naar Fuurfads kust gewend,

* Mengelingen I, 35.

En stoof op d' aâm des winds door 't golvend Element.
De Koning had my tot Melorchols hulp gezonden.
Van vijanden omringd die naar zijn leven stonden,
Zijn hulp behoeftig, en zijn Gastvriend van weleer.

Ik streek in Kolkoils baai mijn blanke zeilen neêr,
En zond den Vorst[1] het zwaard dat Fingal had gedragen.
Zijn oog herkende 't straks, zijn blijdschap was volslagen!
Hy kwam, en greep mijn hand, en drukte ze aan zijn borst.
'Veracht dan 't Heldenvolk geen' ongelukkig' vorst!
(Dus sprak hy, daar de rouw de tranen perste uit de oogen)
Sardronloos strijdbaar Hoofd, geweldig in vermogen,[2]
Zag mijn geliefde Telg, Oïna; vond haar schoon,
En vroeg ze my ten Echt, maar doelende op mijn kroon.
Ik weigerde, om den haat, die tusschen beide stammen
Bestond, en 'k duchtte een' zoon, die op mijn rijk mocht vlammen.
Hy viel in Fuurfads grens, en sloeg mijn Legermacht.
Maar gy, ô Heldenkroost, wat heeft u hier gebracht?'

'k Verschijn (dus andwoordde ik) hier geenzins aan uw kusten,
Om d' oorlog aan te zien, en daar men strijdt, te rusten.
Vorst Fingal houdt uw' naam en gullen vriendendisch,
ô Gastheer van zijn jeugd, in zijn gedachtenis.
Die Krijgsheld vliegt in my, den afsprong van zijn lenden,
Tot bystand van zijn' vriend met dees zijn dappre benden.
Uw oog was niet omwolkt, wen gy den held ontfingt;
Uw feesthal galmde een vreugd die uit het hart ontspringt.
De erkentnis zal voor u mijn' arm, mijn zwaard, verheffen,
En mooglijk, wil 't het lot, uws vijands schedel treffen.
Ons hart vergeet geen' vriend in 'tnijpen van den nood,
En voor d' oprechten wil is de afstand nooit te groot.

'Gy, stouten Tremmors spruit! sprak Fuurfads Vorst, verwouderd,
Uw taal is als de stem die uit de wolken dondert!
Ach! menig een genoot de vreugde van mijn' disch,
Maar niemand meer die weet, wie vorst Melorchol is!
'k Zag, dagen achter een, naar 't draaien van de winden;
Maar nergens was op zee een troostrijk zeil te vinden.
Doch thands weêrgalmt mijn hal van 't klettren van het staal,

En van geen dischgeruisch of schaatrend feestonthaal.
Maar treê mijn woning in, gy, waardig kroost der helden!
De sluier van de nacht verspreidt zich op de velden.
Treê toe, en hoor den zang van mijn geliefde spruit!'

Ik ging, en werd vergast op 't streelendst maatgeluid.
Oïnaas blanke hand, die over 't speeltuig zweefde,
Gaf elke snaar een ziel, die in de tonen leefde.
Het was heur eigen ramp, die ze uit de harpsnaar toog.
Ik zag haar zwijgende aan met onbeweeglijk oog.
Aantreklijk was het hare, in 't blonde hair gedoken,
En glinsterde als een star door 't onweêr heen gebroken!
De zeeman ziet ze om hoog, en juicht in 't lieflijk licht!
Een traan van weemoed dreef door 't minlijk aangezicht.

't Werd helder, en ik trok naar Tormuls woeste stroomen,
Om met den morgenstond den vijand op te komen.
Zijn benden vloeiden saam op 't daavren van zijn schild.
Wy streden. Welk een bloed aan wederzij' gespild!
't Was niet dan één gevecht van d'een tot d'andren vleugel!
Één woede en razerny die breidel had noch teugel!
Ik trof Tonthormo in de mengling aan: 'k hou stand:
Wy strijden: 't lemmer vliegt in splinters uit zijn hand:
Ik grijp hem: 'k voer den held in ketenen gesloten
Melorchol in zijn hof voor 't oog der feestgenooten.
Oïna smolt ons 't hart door de eêlste melody,
Tonthormo zag ze en bloosde, en wendde 't oog ter zij'.
'ô Zoon van Fingal (sprak Melorchol), zijner waardig!
'k Ben alles u yerplicht; mijn hart is edelaardig:
Gy zult niet van my gaan dan met een waardig loon.
Oïna koomt u toe met de erfschap van mijn kroon!
Ik schenk ze u! Moog haar min uw ziel gelukkig maken
De hare zal voor u uit dankbre erkentnis blaken.
Zy zal, verlieze ik haar, by Fingals edel kroost
Veracht zijn noch gesmaad: zie daar heurs vaders troost!'

't Was nacht. Ik lag ter rust. Mijn halfgeloken oogen
Bezweken van den slaap, met heel mijn denkvermogen.
Een zachte en tedre galm verraste my het oor!

't Was als 't gezuis der koelte in mijn bedwelmd gehoor,
Die spelende over 't veld om bloem en distel wispelt,
En eindlijk zich verheft en door de hagen lispelt.
't Was Fuurfads Koningstelg; zy hief dees nachtzang aan:
(Zy wist het, dat mijn ziel geen' maatzang kon weêrstaan!)

‘Wie (zong zy) toont zijn hoofd van uit de strandrotsdennen,
   En ziet naar d' ijsbre mist, die opstijgt uit het meir?
Zijn lokken, 't git gelijk der zwarte ravenpennen,
   Zijn drijvende op den wind en golven op en neêr.
Zijn voetstap is vol ernst, als door den rouw gebonden!
   De traan bezwaart hem 't oog, gezwollen door de smart:
Zijn mannelijke borst lijdt van onzichtbre wonden,
   En hijgt en wordt geschokt van 't rustloos hijgend hart!
Verlaat my, 'k ben hier vreemd; vervreemd van bloed en magen;
   Van Koningsbloed omringd, verteere ik toch in pijn.
Ach, waarom moet het kroost de schuld der vaadren dragen,
   En boeten 't met het hart, zoo zy vijandig zijn
Tonthormo! voorwerp van de tederste aller liefde!’ -

   Hier zweeg ze en bleef verstomd! - Een zucht die 't hart doorgriefde
Voleindde 't geen zy zweeg. - ô Teedre Zangerin,
Dus riep ik, spreek! vaar voort! en houd uw hart niet in!
't Geslacht van Tremmor rooft geen weerelooze vrouwen.
Gy zult door 't woeste meir geen verre kust aanschouwen!
Niet wandlen aan een strand waar ge alle troost ontbeert!
Volschoone, ô vrees dit niet waar Fingal triomfeert!
Mijn boezem voelt een stem, die nimmermeer zal smoren;
Die leert me, in 't ongeval des droeven klacht te hooren.
Ga, teedre Zangeres, geen braafheid toont zich wreed.
Tonthormo zal aan 't strand niet worstlen met zijn leed!

   Ik wacht den ochtend af en ga den Koning vinden.
‘Gy hebt me uw woord verpleegd, ik koom om 't weêr te ontbinden.
Ja, Fuurfads Koning! ja! ik sta uw dochter af!
Mijn hart gevoelt den prijs van 't geen me uw goedheid gaf!
Maar waarom, dierbre Vorst, zoudt gy Tonthormo haten?
Ontzachlijk munt hy uit in de ijzren harnasplaten.
Hy is van koningsbloed en 't uwe niet onwaard.

Uw Vaadren streden, ja, maar 't onweêr is bedaard!
Hun schimmen zweven saam op 't licht der zonnestralen,
En reiken zich de kelk in Lodaas hemelzalen!
Rechtschapen Heldenteelt, vergeet hun razerny!
De storm heeft uitgewoed en 't onweêr is voorby!'

1803.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Melorchol.
2 Tonthormo.

Kroma.*

Ja, 't was de stem van mijn' Geliefde!
Ach! zelden komt me uw stem in droomgezichten voor,
ô Oskar! Lieflijk zuist ze in mijn bedwelmd gehoor,
En weêrgalmt in het hart, dat ge eens voor eeuwig griefde.
Ontsluit uw Wolkenzalen, kom,
ô Toskars Vaadrenstoet, ontzachlijk Geestendom!
Bonst, bonst uw poorten los! ontsluit uw neveldeuren!
Malvina nadert u - zy strekt haar handen uit
Naar 't tot haar roepend stemgeluid.
Het huppelt in heur borst om zich aan de aard te ontscheuren.
Wat kwaamt ge, ô schemerdamp van 't ongenaakbaar meir,
Op mijne legerstede neêr!
Het ruischen van uw vlerk bewoog de popelboomen,
En 't nachtgezicht verdween met sluimering en droomen;
Maar 'k zag mijn' dierbre nog wanneer zijn neevlig kleed
Zich uitspreidde op den wind. Een zoom van zonneglansen
Omboordde 't met een' gloed als 't goud der hemeltransen,
Wen 't morgenlicht te voorschijn treedt.
Ja, 't was uw stem, ô mijn Geliefde!
Uw stem was 't, die my 't hart doorsneed.

Daar woont gy, in dit teder harte,
Dat eindloos naar u hijgt, ô zoon van Ossiaan!
Met elken straal van 't Oost verrijst de zucht der smarte
Met elken avonddrop valt de onverdroogbre traan!

* Mengelingen I, 41.

'k Was aan uw zij', ô roem der helden,
Een mayplant, rijk van schittrend loof:
Uw dood strooide als een storm, mijn takken langs de velden
En gaf mijn groenend hoofd aan 't vuig gewormt' ten roof.
De Lente keerde, en bracht den regen,
Den vruchtbren regen, weêr op 't kruid: -
Mijn loovrenkroon in 't stof gezegen,
Bot in geen frissche scheutjens uit.
De Maagden zagen my met ongevlochten hairen,
En zwijgend smoren in verdriet.
Zy tokkelden de vreugdesnaren,
Maar 't trof Malvinaas harte niet.
De tranen stroomden langs mijn wangen;
Zy zagen ze op mijn' boezem hangen,
En riepen: Waartoe zoo bedrukt?
Al was hy als het staatlijk pralen
Der eerst ontwaakte morgenstralen,
Hy is voor eeuwig weggerukt!

Behaaglijk is uw stem in 't oor van Ossiaan,
ô Eer van Luthaas blonde stroomen!
Voorzeker hebt ge in zoete droomen
Der oude Barden zang verstaan:
Wen ge ingesluimerd op 't geklater
Van Moruths oorverdovend water
't Aanminnig hoofd te rusten lagt!
Of wen ge, by de middagstralen,
Vermoeid de heiden langs te dwalen,
U nedervlijde van de jacht!
Voorzeker hebt ge in zoete droomen
Der oude Barden zang vernomen,
En ons, vertederd, weêrgebracht!

Vertederd? Ja, uw teedre toonen
Versmelten my 't aandoenlijk hart.
Wat steekt 'er zoetheid in de smart,
Waar rust en deugd de borst bewoonen!
Doch weemoed breekt de dagen af,
En kort den korten weg naar 't graf.

De droeve welkt in 't eerste bloeien,
Gelijk een bloem door 't zonneschroeien,
Na de overstelping van den daauw.
Het moede hoofd begint te nijgen,
De slappe stengel neêr te zijgen,
En 't saamgerimpeld blad wordt graauw.

Maar, laat een' wijl uw zangdrift varen,
ô Minnelijke zangheldin!
En schenk uw aandacht aan mijn snaren!
Ik zing den roem van vroeger jaren;
Zy houden 't zoet mijns levens in!

De Koning heerschte, en ik, met uitgespannen doeken,
Ging dwars door 't golvend diep de baai van Kroma zoeken.
Die stille en zeekre ree van 't lieflijk Inisfal!
Ik land, en berg mijn boot aan 's eilands steilen wal.
De burcht van Kromaas Vorst verhief zich voor mijne oogen:
Van Krothar, in zijn jeugd beroemd in 't ooreloogen.
Maar thands had de ouderdom zijn strijdbre vuist verslapt,
En Rothmar d' achtbren Vorst op 't edel hart getrapt.
Het wetloos lemmer blonk. Van ongeduld aan 't blaken,
Zond Fingal me, om een eind aan 't ongelijk te maken,
Want de eedle Grijsaart was zijn halsvriend van voorlang.
Ik zond den Bard vooruit met vrede en welkomzang.
Ik volgde; en vond den Vorst in Koninklijken luister
Gezeten in zijn Hal, maar 't vriendlijk oog was duister.
Een grijs doch kronklend hair hing tot zijn schouders af,
En de opgeheven arm boog leunende om zijn' staf.
Hy neuride op den trant van de oude Legerwijzen,
Wen 't kleppren van mijn' tred hem staatlijk op deed rijzen.
Hy reikt my de armen toe, reeds bevende en verstramd,
En zegent me als een spruit, uit Tremmor afgestamd.

'De kracht, ô Ossiaan (dus vangt hy aan te spreken)!
De kracht van Krothars jeugd is uit zijn' arm geweken.
ô Dat ik 't oorlogszwaard dit tijdstip voeren mocht,
Als toen, wen Morvens Vorst op Struthaas boorden vocht!
Hy was in 't oorlogsveld alleen de roem der Helden,

Maar Krothar plach men ook by de oorlogsbloem te melden.
Zelfs Fingal gaf my lof, en schonk my 't ijzren schild,
(Dat naauwlijks één misschien van de aard had opgetild)
't Geen strijdbre Kalthar droeg, door zijnen arm verslagen.
Helaas! ik heb het steeds den held ter eer' gedragen,
Thands hangt het aan den wand by 't uitgediend geweer!
Beschouwt gy 't, jeugdig held? Want Krothar ziet niet meer.
Doch geef me uw' arm, mijn Zoon! Bezit gy de eigen krachten,
Die de afkomst uit den held van Morven doet verwachten?'

Ik bied mijn' arm hem aan. Met ongewisse hand
Betast hy me, en beproeft hoe spier en vezel spant.
Een zucht ontslipt zijn borst, een traan ontvalt zijn oogen:
'Uw sterkte is groot, mijn Zoon! (dus spreekt hy, teêr bewogen)
Ze is groot, maar niet als die, die Fingal onderscheidt.
Doch, wie gelijkt dien held in kracht en dapperheid! -
Men richte 't feestmaal aan, en stemm' de tafelzangen!
Groot is hy, Kromaas Volk, dien we in mijn hof ontvangen.'

De feestdisch wordt gespreid, de blijde harptoon klinkt.
Maar 't was een kwijnend licht dat op een' nevel blinkt.
Die vreugd verborg een smart in 't hart der dischgenooten,
Uit voeglijkheid gesmoord en in de borst besloten.
In 't eind, de zangtoon zweeg; de Koning vatte 't woord;
Geen traan, maar 't diepst gevoel brak in zijn rede voort.

'Licht kunt ge, ô Fingals Zoon, een heimlijk boezemtreuren
In 't midden van de vreugd van Krothars hart bespeuren.
Nooit vreemdling zag me ontroerd by 't zangrig vreugdemaal,
Maar heel mijn ziel nam deel in 't vrolijk gastonthaal,
Zoo lang de bloem mijns Volks by zoo veel honderdtallen,
Zoo lang mijn dierbre Zoon door 't zwaard niet was gevallen.
Mijn Zoon, ô Ossiaan! mijn Fovargormo! - Ja,
Zijn glans verdween van de aard en liet geen schijnsel na!
Hy viel in 't oorlogsveld, in 't strijden voor zijn' Vader;
En, met hem, al mijn hoop, en al mijn troost te gader!
De snoode Rothmar hoort, van Tromloos groene kust,
Hoe 't noodlot me in mijn hal gedoemd had tot de rust.
Straks rukt de booswicht aan, en zoekt my 't rijk te ontrukken,

En houwt, in d' eersten slag mijn legermacht in stukken.
Ik greep de wapens aan; maar 't faalt my aan 't gezicht,
Wat kon ik? ijdle drift! mijn oog verloor zijn licht.
Mijn voeten struikelen, gebonden zijn mijn handen,
En tasten wild in 't rond of klemmen aan de wanden.
Hoe leed, hoe zuchtte ik toen! hoe wenschte ik me in den tijd,
Toen zege en oorlogsroem my toelachte in den strijd!
Maar ach! vergeefsche zucht! - Mijn Zoon keert weêr van 't jagen.
Zijn nog te jeugdige arm had nooit een schild gedragen,
Nooit oorlogsspeer gedrild: maar 's jonglings hart was fier,
En 't blozend voorhoofd glom van 't edelst heldenvier.
Hy zag zijns Vaders nood en ijdle moedbetooning;
Hy zuchtte, en, diep geroerd: Helaas, bedrukte Koning!
Zoo hebt ge dan geen' zoon? of is mijn arm te zwak
Om voor uw recht te staan? dus was het, dat hy sprak.
Mijn vader, zucht niet, neen! 'k begin mijn kracht te voelen:
Ik voel ze in 't bruischend bloed door borst en aadren woelen,
Reeds heb ik 't zwaard beproefd en tegen 't zwaard gekruisd,
En zelfs de Legerboog gespannen in de vuist.
ô Laat my met uw volk den vijand tegentreden,
Mijn vader! 'k smeek het u; vergun my deze beden! -
Gy zult, dus andwoordde ik, ô blinden Krothars zoon!
Die eedle heldenmoed is by uw jonkheid schoon.
Doch waag aan 's Legers spits u-zelv' niet onbezonnen,
Waar andren in den nood u niet ontzetten konnen!
Maak, dat mijn luistrend oor uw' voetstap weêr verneemt:
Mijn oog vermag het niet, het daglicht werd my vereemd!
De Jongling ging, en streed, en keerde nimmer weder.
Een slag van Rothmars arm hieuw 't jeugdig spruitjen neder.
Zijn moorder nadert thands met heel zijn talrijk heir.'

Hier zweeg hy. - 'k Zwol van woede en tastte naar de speer.
''t Is (sprak ik) hier geen tijd voor wijn en feestvermaken.'
Mijn krijgsvolk zag my 't vuur in oog en voorhoofd blaken;
't Rees alles om my heen. In weêrwil van de nacht
Begeven we ons op marsch waar ons de glorie wacht.

De morgen graauwde in 't Oost met nevels overtogen.
Een eng en grazig dal ontdekt zich aan onze oogen,

Doorkronkeld van een' stroom die langs de velden schiet.
Daar had zich Rothmars heir gelegerd aan den vliet.
De schittring van het licht op wapentuig en lansen
Scheen aaklig van omlaag by de eerste morgenglansen:
Wy vallen 't machtig heir in dees zijn leegring aan.
't Vliedt alles, buiten staat, mijn slagorde af te slaan.
De snoode Rothmar-zelf stort neder voor mijn' degen.
De zon besteeg de kim en zag mijn' Oorlogszegen,
En naauw verloor zy zich in 't scheemrend avondrood,
Wanneer ik Kromaas Vorst zijns Vijands wapens bood.
De held betast den helm en weegt hem met zijn handen,
En 't diepst gevoel van vreugd beroert zijne ingewanden.

Men vloeit naar Kromaas hal, de berkemeier klinkt.
Men stemt een' harptoon aan, die door de wolken dringt.
Vijf Barden treeden voort met beurtelingsche zangen,
En rukken Fingals zoon de tranen op de wangen.
Hoe storten ze in zijn' lof hun zielen vlammende uit!
De harpsnaar andwoordt, en versmelt zich in 't geluid!
De vrede werd hersteld, de blijdschap kent geen zorgen:
De nachtrust ademt vreugd; de vreugd verrast den morgen;
Men weet van wapenkreet noch glinstring van geweer:
De blijdschap is volmaakt, want Rothmar is niet meer.

Ik hief den treurzang aan op Fovargormoos sneven,
Wanneer men 't jeugdig lijk aan de aarde weêr zou geven.
De grijze Krothar stond by 't plechtig rouwgebaar,
Maar niemand werd een zucht van 't lijdend hart gewaar.
Hy voelde naar de wond des Jonglings, en hy beefde:
Hy vond haar in de borst, en al zijn vreugd herleefde!
Hy kwam en sprak my aan: ‘Mijn zoon, ô Oorlogsheld,
Is vroeg, maar niet onteerd, noch zonder roem geveld.
De Jongling vlood niet, neen! Hy heeft den dood bejegend
Als Krijgsman, onverwrikt en strijdende. - Gezegend,
Die sneuvelde in zijn jeugd, met zulk eene eer gekroond!
Geen lafaart, die hem ooit in 't siddrend aanschijn hoont.
Zijn lof zal heinde en verr' van alle lippen vloeien!
De traan van 't Maagdlijk oog zijn overschot besproeien!
Maar ach! de Grijzaart welkt gelijk een dorre loot:

De glorie van zijn jeugd vergaat reeds voor zijn dood.
Hy sneuvelt onbemerkt, van al wat leeft vergeten.
Zijn lijk wordt onbeschreid in 't eenzaam graf gesmeten.
Zijn grafzerk hoort geen klacht, maar 't hupplen van devreugd!
Gezegend, die met roem mocht sterven in zijn jeugd!' -

1803.
Naar OSSIAAN.

Oithona.*

Een dichte nevel houdt Dunlathmon overtogen.
De Maan vertoont zich half en wendt heur blakende oogen
Ter zij', van doodschen schrik voor 't naadrend ongeval.
De Zoon van Morni stapt door 't stil en eenzaam dal.
De feesthal galmt geen vreugd. Geen troostrijk luchtgeflonker
Schiet zelfs een' enklen straal, die de oogen treft in 't donker.
Men hoort door 't dof gebruisch van 's Landstrooms zilvren vliet
Oithonaas teedre stem uit haar gewelven niet.
'Waar zijt ge, ô Nuaths telg! waar zijt gy heen geweken?
Wat dreef u, 't heilig woord dat gy my zwoert, te breken?
Uw Vader is in 't veld - en gy verlaat dit oord,
Waar ge op my toeven zoudt naar uw gegeven woord!
Ja, riept ge! ik blijf u hier van Strumons boord verbeiden.
De traan bedaauwde uw wang by ons aandoenlijk scheiden:
Een zucht ontglipte uw borst: en ik, ik keer weêrom,
En zang en harpmuzijk zijn by mijn aankomst stom!'

Dus luidde Gaöls taal, wcn hy de steile toren
Van Lathmons burcht genaakte, in diep gepeins verloren.
De poort stond open, en 't was duister, overal.
De winden ritselden door feest- en wapenhal.
De drempel was bestrooid met afgevallen bladeren;
En 't gure herfstgeblaas joeg ijzing door zijne aderen.

* Mengelingen I, 50.

De Jongling zet zich neêr, stilzwijgende en benard,
En de angst voor die hy mint, slaat siddrende in zijn hart.
Waar wendt, waar keert hy zich in deze onzekerheden!
Waar vindt hy 't dierbaar pand, zoo vurig aangebeden!
De strijdbre Morlo kwam, zijn wakkre tochtgenoot,
En hoorde d' Oostenwind die door zijn lokken schoot,
Maar deinsde zwijgende af. Hy zag zijn' halsvriend treuren,
En schroomde, de open wond nog dieper op te scheuren.

De sluimring daalde nu op 't leegrend oorlogsvolk,
En droom en nachtgezicht verrezen uit hun kolk.
Hy sliep. Oithonaas beeld verscheen voor 's Jonglings oogen.
Heur hair hong los om 't hoofd, als uit den band gevlogen.
Heur zacht, heur minlijk oog zonk weg in tranenvloed:
Heur sneeuwwitte arm was bloot en overspat met bloed:
Het kleed ontdekte een borst, met wonden opgereten:
Heur stem smoorde in de keel, als ware 't, heesch gekreten.
Zy zag hem treurende aan. ‘Slaapt Mornis dappre Zoon? -
Hy, in Oithonaas oog zoo minlijk en zoo schoon! -
Oithona geeft den geest, en Mornis Zoon kan rusten! -
De golf des Oceaans omspoelt Tromarthons kusten -
Daar zit ik, in 't gebergt', versmeltende in geween -
Gekerkerd, Gaöl, ja - en hemel! niet alleen! -
Neen, Godals Vorst bewaakt me, en dringt zich, dol van minne,
Met gruwbre wreedheid op aan Gaöls zielsvriendinne.
Wat kan de onnoosle doen! - ô Gaöl, spoed en red!
Ontruk me aan 's roovers macht en aan zijn eerloos bed!’

Een ruwer windvlaag bruischt door eik en popelboomen,
En 't nachtgezicht verdwijnt. Zijn slaap is weggenomen.
Hy neemt zijn esschen speer. In snerpend ongeduld,
Vraagt zijn ontzachlijk oog, van bliksemgloed vervuld,
Den dag aan 't dralend Oost. Hy vloekt den tragen morgen,
Die eindloos achterblijft, gevoelloos voor zijn zorgen.
In 't eind verschijnt het licht. - De Winden zetten op
Van 't hooge duingebergt'. Hy hijst het zeil in top,
En streeft door 't golvend diep. Op 't derde morgenklaren
Verheft Tromarthons kust heur aanschijn uit de baren,
Een blaauwend schild gelijk, van builen hobblig rond.

De slag der golven breekt op 's eilands steenrotsgrond.
Oithona zat aan 't strand, van rotsen ingesloten:
Zy zag naar 't wentlend meir, terwijl haar tranen vloten,
Maar, als de ontroerde held in 't harnas voor haar staat,
Zoo vliegt zy schrikkende op, met afgewend gelaat;
Haar hals en voorhoofd bloost, haar holle kaken gloeien,
En de arm schijnt langs haar heup, als ware 't, neêr te vloeien.
Tot driewerf poogt zy zich te bergen met de vlucht;
Tot driewerf wankt heur voet, ontzenuwd met een zucht.

‘Wat vliedt gy (sprak de held) voor Gaöl, dierbre schoone!
Of voert zijn oog den dood in 't hart van zijne Oithone?
Is 't haat, waar van het blinkt! - ô Minnelijke maagd,
Gy zijt me een morgenlicht, dat van den hemel daagt!
Maar ach! gy hult uw oog in biggelende tranen!
Is uw Verdrukker hier? of wat, wat moet ik wanen!
Mijn boezem blaakt van spijt, van liefde, en razerny,
En 'k voel het hunkrend zwaard, dat aanklopt aan mijn zij'.
Spreek, Nuaths dochter, spreek! of zien uw minlijke oogen
De tranen die ik stort, onvatbaar voor meêdogen?’

‘Wat koomt gy (sprak ze en weende), ô Strumons dierbre held.
Om Nuaths redloos kroost door golf en dood gesneld?
Ach! mocht ik aan 't gezicht van al wat leeft ontscholen,
Hier onbemerkt vergaan in ongenaakbre holen,
Als 't bloemtjen, dat zijn hoofd uit de open rotsspleet beurt,
En ongezien verwelkt, verbloeid en afgetreurd!
Wat kwaamt ge om aan dit strand mijn zuchten aan te hooren?
Ach! laat me 'er ongezien, vergeten, in versmoren!
Mijns levens morgenstond was tot dit lot gedoemd.
Mijn bloote naam wordt zelfs van niemand meer genoemd.
Dan neen! hy wordt gewis het aardrijk rondgedragen,
Maar om mijns vaders hart een moordpriem in te jagen!
Gy zelf zult treuren, ja, als uwe Oithona sneeft,
Om de oneer, die voortaan op haar gedachtnis kleeft.
Maar verre van de stem die om heur lot moog klagen,
Zal ze in den schoot der rust heur onschuld met zich dragen.
Wat kwaamt ge, ô Strumons held, aan dit onzalig strand?’

Hy andwoordt: ‘'k Koom ter straff' van Godals dwingeland.
Zijn dood zweeft door mijn brein, mijn woedend brein! 'k wil sneven,
Of 'k zal den onverlaat den wissen doodsteek geven.
Oithona! wen ik valle, ô sticht mijn koud gebeent'
Een teeken aan den voet van 't gindsche rotsgesteent';
En wen een hobblend schip voorby dit strand zal varen,
Zoo wenk het zeevolk toe en roep hen uit de baren.
En, naadren zy de kust, ô geef hun dit mijn zwaard,
Dat Morni 't pand herkenne en 't lot zijns zoons ervaart:
Dat de afgeleefde vorst dan eindlijk op moog houen
Van langer om dien zoon naar 't bergdal heen te schouwen!’

‘Ik leven! (zucht de maagd, uit 't innigst van heur ziel:)
Ik leven aan dit strand; als Strumons krijgsheld viel!
Helaas! zoo waar' mijn hart gevormd uit deze rotsen,
Mijn ziel, als deze zee die we om heur voet zien klotsen.
De stormwind die u volt, slaat ook mijn bladers af!
Wy zullen beî te gaâr verwelken in het graf!
ô Gaöl, 't graf is zoet: de doodzerk streelt my 't harte;
En nooit verlate ik u, ô tuige van mijn smarte,
Omgolfd Tromarthon, en gy rotsen, die my hoort!
De duisternis der nacht kwam uit heur' afgrond voort,
Als Lathmon 1 tot den krijg zijns vaders heengetogen,
My argloos achterliet in mijn gewelfde bogen.
't Was donker! 'k zat gerust by 't vlammende eikenhout,
En luistrend naar 't gedreun des stormwinds door het woud.
'k Hoor waapnen! 'k geef een' schreeuw, bevangen van de vreugde!
Ik waande u weêr te zien, ziedaar wat my verheugde!
Ik trad ter slotpoorte uit - hoe deerlijk zag ik op!
't Was Godals grimmig Hoofd, met roodgehairden kop,
Het oog van woede ontvlamd. Ik zie hem nader treden,
Gants druipende van 't bloed van hun die voor my streden.
't Valt alles voor zijn zwaard, wat my te hulpe vloog.
Wat kon ik? ach, mijn arm hief nooit een speer omhoog.
Hy grijpt me, en sleept my heen, schoon worstlende in zijne armen,
Hy steekt de kiel van land, in weêrwil van mijn kermen,
Voor Lathmons wederkomst in 't eerloos hart beducht,
En voert me in dit verblijf, omringd van zee en lucht.
Maar 'k zie hem naadren met zijn Krijgsvolk! zie my beven!

Het stuivend waterschuim vliegt bruischend voor zijn steven.
Waar wijkt ge, ô Mornis zoon, in dees verwarring heen?
Zijn benden zijn te sterk, te ontzachlijk op de been.'

'Nooit week ik (sprak de Held) wen 't aan kwam om te strijden,
(En toonde 't bloote staal.) - Oithona! 'k zie u lijden,
Uw vijand nadert my, en ik zou siddren? Ach! -
Ga, dierbre, hou slechts moed tot de uitkomst van den slag!
Gy dappre Morlo, kom! breng hier de taaie bogen
Der vaadren, goed geproefd in vijftig oorelogen,
Breng Mornis pijlbus hier, die rammelde aan zijn zij'.
Plaats onze krijgers 2 daar, u-zelven nevens my.
Laat dit ons klein getal den taaien ijfel krommen;
Wy vallen met de speer op 's vijands legerdrommen.
Zy dekken ons de rug, van 't rijzig berggevaart'!
De heirspits zijn wy zelf, wy, heel een leger waard!'

Oithona week ter zij'. Een vonkjen van genoegen
Ontgloorde in 't zuchtend hart, in 't midden van zijn zwoegen,
Den flaauwen glans gelijk die 't donderwolkjen boort.
Uit haar verwilderd oog brak nu geen traan meer voort;
Haar ziel verhardde zich, getroost haar lot te dragen:
Als midden in zijn heir Dunrommath op kwam dagen.
Hy zag de strijdbre twee, gereed hem 't spits te biên.
Een stijfgedwongen lach deed zijn verachting zien;
Zijn voorhoofd trok zich saam, zijn ruige wenkbraauwhairen
Verborgen 't grimmig oog, dat op hen scheen te staren.

'Van waar die zeeliên toch (dus sprak hy, gram te moê)?
Dreef u de onstuime wind naar deze rotsen toe?
Of koomt ge om aan dit strand de schoone maagd te zoeken?
Rampzalig! die, wie 't zij, Dunrommath wil verkloeken!
Hy spaart d'onweêrbre niet, maar schept vermaak in 't bloed,
En wee hem, dien den slag van zijnen arm ontmoet!
Oithona is mijn roof; zy doet mijn' boezem gloren,
En koomt gy, als een wolk, mijn' zonneschijn verstoren?
Vermeetlen, waagt het niet; ontziet mijn eigendom!
Of nimmer ziet ge op aard uws vaders huis weêrom.'

‘Kent gy me, ô Godals Hoofd? Of hebt gy reeds vergeten,
(Dus andwoordt Mornis Zoon) wie Gaöl zij geheeten?
Ik ken u! Vlug van voet, wen 't zwaard u achterhaalt,
Ontvloodt ge aan d'eigen kling, die in mijn handen praalt.
Herdenk aan Morvens kust en Lathmons dappre slagen,
Vermeetle, groot van moed om hinden na te jagen!
Thands voert ge een hooge taal, van heel uw heir omringd;
Maar vreeze ik voor uw macht zoo lang dit wapen blinkt!’

Hy zwijgt. Dunrommath grijnst, maar ziet hem tot zich treden,
Deinst naar zijn volk te rug, en achter hun geleden.
Vergeefs! des jonglings speer doorboort hem 't ingewand,
En 't zwaard ontrukt hem 't hoofd, nog krimpende in het zand,
Hy schudde 't met de hand nog driewerf by de hairen,
En toonde 't bleek gelaat aan Godals oorlogsscharen.
Zy vliên; maar achterhaald door Mornis schutgeweer,
En storten, hoop by hoop, op 't klinkend steengruis neêr.
Het overschot ontvlucht, en laat de zeilen zwellen,
Om over 't bruischend meir de schicht des doods te ontsnellen.
Nu roept de dappre held, herwinnaar van zijn bruid,
Oithona! met een' kreet van liefde en blijdschap uit.
‘Oithona! keer, ô keer! de vijand is verdwenen.’
Hy ziet een' jeugdig' held zich aan een' rotsklomp lenen.
Een pijl stak uit zijn zij': zijn machtloos hart bezweek,
En 't half bedekt gelaat vertoonde een doodlijk bleek.
De ziel van Mornis zoon gevoelt zich teêr bewogen.

‘Zou (zegt hy) Gaöls hand uw wonden heelen mogen,
Bedrukte Jongling? spreek; of is u 't hart doorboord?
Ik heb in 't steil gebergt' de kruiden nagespoord:
Ik heb ze in 't morgenuur gezameld aan de stroomen.
Mijn hulp is meer dan eens met blijdschap aangenomen,
En braven dankten 't licht aan mijnc ervarenis. -
Wie zijt ge, ô jeugdig held, wiens lot my dierbaar is?
Helaas! 'k gevoel dat lot! In 't bloeien van uw dagen,
Zal huis en Vaderland uw vroege dood beklagen!’

‘Mijn Vaders (andwoordt hem de droeve Jongeling,)
Zijn machtig en van roem en afkomst niet gering.

Maar nimmer zal mijn graf een' traan van hun verwerven;
Mijne eere is weg van my - niets rest my dan te sterven.
Duvrannaas oever torscht een hoogen torenwal,
Omspiegeld van heur' stroom, en heerschende over 't dal:
Een hemelhooge rots, begroeid met spitsche dennen
Doet zich van achter 't slot op verren afstand kennen.
Daar woont mijn naaste Maag, een roemrijk Oorlogsheld:
Geef hem dees koopren helm! - ik heb genoeg gemeld.' -

De helm ontviel zijn hand. - Helaas! het was Oithone,
Die in zijne armen zeeg, de teedre! de overschoone!
Zy week naar 't grotgebergt' en schoot dees wapens aan,
En keerde, en zocht den dood, en had hem ondergaan. -
Nog scheen haar brekend oog, zoo lang haar 't bloed bleef vlieten,
Op Mornis dappren zoon een' teedren lonk te schieten.
'ô Gaöl, delf me een graf (dit was heur laatste taal)
Dit hart is 't uwe alleen zoo lang ik ademhaal.
Ach! stierve ik, van den glans der maagdlijke eer omschenen,
En mocht een maagdlijk oog mijn droevig lot beweenen!
Maar ach! ik sterf versmaad, ontbloot van alle troost,
En laat een' Vader na, die om zijn dochter bloost.'

Nu viel ze in 't dorre zand: heur adem was geweken.
De Krijgsheld delft haar 't graf, en stelt het grafkuilteeken.
Hy kwam aan Morvens kust; de droefheid van zijn hart
Was zichtbaar, en zijn oog verduisterde in de smart.
Ik greep de Dichtharp aan tot lof van zijne Oithone;
De glans keert weêr in 't oog en op de ontverfde kone:
Een diepe zucht nochtands die uit zijn' boezem welt,
Toont d' ongeneesbren rouw die 't lijdend hart beknelt.
Zoo heft, wanneer de storm zijn ketens uitgebroken,
In 't eind tot kalmte koomt en 't hoofd heeft neêrgedoken,
Een enkle windvlaag nog zijn vlerkjens in de lucht.
Maar ach! die windvlaag bleef tot 's Jonglings laatste zucht!

1803.
Naar Ossiaan.

De krijg met Karos.[*1]

Reik, Toskars dierbre spruit, ô reik my 't speeltuig aan!
De morgenstond gaat op in 't hart van Ossiaan.
't Is even als het veld, van de eerste zon beschenen.
Het duister overdekt de heuvlen nog in 't rond
Terwijl de schaduw slinkt op zijn' verlichten grond;
Maar de aakligheid der nacht is reeds van de aard verdwenen.

Malvina! 'k Zie mijn' Zoon ter zij' van Kronaas vliet:
Maar 't is een enkle mist gekleurd van de avondstralen!
ô Minlijk nevellicht, blijf voor mijne oogen dwalen!
En, winden, breekt dien damp, verspreidt dien nevel niet,
Wanneer ge uit Arduns woud langs 't vlak der heuvlen schiet;
Maar laat me aan Oskars bceld den hoogsten lust behalen,
Die 't streelend zinbedrog aan 't hart eens vaders biedt!
Helaas! ik zag dien zoon Natuur den tol betalen!
't Is alles wat my overschiet.

Wie daalt daar voor mijn oog van Konaas steenrotsklippen?
Wie wendt zich tot mijn' zoon met murmelende lippen,
Waarop de zangtoon smoort, die in zijn' gorgel dreunt?
Zijn vuist beknelt een' staf, die 't krommend lichaam steunt.
De winden dartlen met zijn zilvergrijze hairen.
Een sture en sombre vreugd schijnt uit zijn oog te staren.
Hy ziet naar Karos heir, als ware 't, zorglijk om.
't Is Rijno, de eedle Bard, geëerd by 't heldendom.
Hy ging aan Karuns boord de Roomsche macht bespieden.
‘Wat doet de Waterwolf, ô steun der Oorlogslieden?
(Dus spreekt de wakkre spruit van droeven Ossiaan.)
Spreek, zaagt gy de Adelaars op onze kusten staan?’

* Mengelingen II, 119.

‘Ik zag ze (zegt de Bard): ik zag zijn veldstandaarden,
Maar achter 't woest gebriesch van zijne ontembre paarden.
Een opgeworpen muur omgordt zijn krachtloos heir.
Hy ziet van dezen wal met siddring op ons neêr.
Verschriklijk zijn wy hem, gelijk de donderwolken
Voor zijn geschokte vloot op 't vlak der waterkolken.’

‘Ga, Hoofd der Barden (sprak de Heirvoogd)! neem mijn speer,
En hecht een vlammend vlasch aan 't spitse van 't geweer,
En slinger het in 't rond naar alle vier de winden.
Ga Karos met die vlam in zijn verschansing vinden,
En vorder hem ten strijd'. Dat hy zijn' wal verlaat,
En 't tuimlend zeegegolf dat op de strandrots slaat.
Zeg hem, mijn hart verlangt een' vijand op te dagen:
Mijn jachtboog heeft een' walg van hinden na te jagen.
Zeg hem, mijn arm is jong en nog geen' krijg gewoon,
En Fingal verr' van hier, zoo wel als Fingals zoon.’

De Bard aanvaardt zijn last, en mompelt onder 't treden
Den zang dien hy ontwerpt, naar 't kleppren van zijn schreden.
Doch Oskars donderstem verheft zich door de lucht,
En dringt door Arduns woud, als 't daavrend golfgerucht,
Wanneer Togormoos zee de holgewelfde rotsen
Verwrikt, en 't stormgeloei vereenigt met heur klotsen.
Zijn helden hooren 't, en, als stroomen van 't gebergt'
Afwentlend met een drift door 't herfstweêr aangetergd,
Zoo vloeien ze op zijn stem de heuvlen af, en scharen
Zich om hem met 't gedruis der murmelende baren.

De grijze Rijno stapt naar 't overzeesche heir,
En zwaait de ontvlamde wiek op de opgeheven speer.
‘Kom (zingt hy) tot den strijd, gy, Hoofd der zeeberijders!
Held Oskar is alleen, hy daagt u uit, als strijders!
Vorst Fingal, verr' van hier, vermeidt zich in zijn hal
Met zangrig snarenspel en vrolijk feestgeschal.
Zijn wijdgeduchte speer, die zoo veel roems vergaârde,
Staat werkloos aan zijn zij', zijn beuklaar ligt ter aarde.
Kom tot den veldslag op! 't Is Oskar die u wacht:
De Krijgsheld is alleen, en steunt op eigen kracht!’

Maar Karos hield zijn heir in Karuns bocht besloten.

De nacht had nu op de aard haar duister uitgegoten
De Bard was weêrgekeerd. Men spreidt het avondmaal,
En Kronaas heuvelgrond verstrekt voor Koningszaal.
Het schemert langs de hei' van honderd eikenstammen,
Die, ruischende in den wind, ten hoogen hemel vlammen.
De geesten zwerven door de flikkring aan en af,
En toonen 't vormloos lijf en weemlen om hun graf.
Men ziet Komalaas schim van schittrend licht omgeven,
Met halfbedekt gelaat door 't neevlig duister zweven.
Hidallan schemert flaauw en met een' sombren glans,
Als wen de omwolkte maan verduistert aan den trans.

't Was Rijno, die alleen des Krijgsmans[2] schim ontwaarde.
‘Wat deert u (sprak de Bard)? Wat zoekt uw ziel op de aarde?
Hidallan! hebt ge uw deel van oorlogsglorie niet,
En wijdde u Ossiaan geen hartontroerend lied?
Hoe huppelde uwe schim, hoe scheen zy 't hoofd te nijgen,
Wanneer zijn harpgezang ten wolken op kwam stijgen!
Waartoe, ô sombre geest, dan pijnlijk omgezwierd?
Bevredig u, ô held, uwe uitvaart is gevierd!’

‘Wat hoore ik! ziet uw oog Hidallans geest verschijnen
(Vraagt Oskar)? draagt zijn wolk de teekens nog van 't kwijnen?
Ai, zeg me, ô Rijno, hoe die krijgsheld, zoo vermaard
Op Konaas heuvlen, viel, dat nog zijn' naam bewaart?
'k Heb menigmaal zijn graf met eerbied mogen naderen!
Gewis, zijn oorlogsroem was groot by onze Vaderen.’

‘Vorst Fingal (sprak de Bard) had d' altijd dappren held
Ontzegd zijn Legermacht te volgen in het veld.
Des Konings ziel treurde om Komala. Voor zijne oogen
Kon hy 't erinn'rend oog des jonglings niet gedogen.
Verlaten, eenzaam, droef, onzeker wat hy deed,
Doorkruisde hy 't gebergt', verteerende in zijn leed.
Zijn armen hongen flets, by 't lichaam neêrgezegen,
Langs de ongegorde heup, verlaten van den degen.
Zijn hair zwierde ongekemd langs slaap en wenkbraauwboog;

De traan des weemoeds zwol in 't neêrgeslagen oog:
Een halfverstikte zucht bleef in zijn' adem smoren.
Drie dagen doolt hy rond, in diep gepeins verloren.
Den vierden voert hem 't lot aan Balvaas stillen stroom,
In 't vaderlijk gewest. - In 't lommer van een' boom
Zat Lamor voor de poort van zijne ontvolkte muren,
En hoorde 't vlietend nat zijn grazige oevers schuren.
Hidallan had zijn volk naar Fingals krijg geleid;
Van daar om 's Grijzaarts burcht die doodlijke eenzaamheid!
Zijn eertijds vurig oog was door de hand der jaren
Verduisterd, en zijn hoofd besneeuwd met zilvren hairen.
Hy zong een oorlogslied op lang verouden toon.
Hy hoort Hidallans stap en kent hem voor zijn' zoon!'

'Hoe! klinkt de voetstap van Hidallan my in de ooren?
Of is 't zijn geest misschien, en heeft hy 't licht verloren?
Indien 't zijn voetstap is, waar is mijne oorlogsmacht?
Of zijn zy met hun Hoofd op Karuns boord geslacht?
Hidallan! zijt gy 't zelf? is al mijn volk gebleven?

Neen, zucht de Jongling, neen! uw benden zijn in 't leven.
Zy leven, en, omstraald met blinkende oorlogseer,
Mijn Vader! maar uw Zoon...! hy heeft zijn roem niet meer.
Daar veld en heuvel dreunt van woeste krijgsrumoeren,
Moet ik aan Balvaas boord een werkloos leven voeren!

Een werkloos leven? neen! riep Lamor woedende uit.
Uw Vaadren rustten nooit by 't daavrend krijgsgeluid.
Beschouwt gy gindsche terp van opgehoogde zoden?
Daar rust Garmallons lijk die nimmer heeft gevloden.
Komt, helden, roept zijn schim, by 't Vaderlijke graf!
Zou ik Garmallon zijn, en in mijne afkomst laf?

ô Vorst van Balva, zegt Hidallan, diep verzuchtend!
Wat foltert gy mijn ziel! de zoon van Lamor vluchtend!
Neen, waan dit nimmer. Hoor mijn onheil. Morvens Vorst
Voerde om Komalaas dood de wanhoop in zijn borst,
En weigerde uwen zoon, zijn krijgsbanier te volgen.
Ga, sprak hy, fel ontroerd, en tot de dood verbolgen,

Keer tot uw Vaderland! verga in Balvaas wal,
Gelijk een dorrende eik, die nooit weêr groenen zal!

En my, hernam de Vorst, is 't noodlot dan beschoren,
In de eenzaamheid van 't dal, Hidallans tred te hooren!
Daar duizenden hun naam verheffen door 't geweer,
Buigt hy 't beschaamd gelaat op Balvaas oevers neêr!
Garmallons eedle geest, kom grijzen Lamor halen!
Hy is te veel op de aard: zijn oog verloor zijn stralen,
Zijn ziel bezwijkt van rouw. Zijn Zoon, zijn dierbre Zoon,
Is van zijn' roem beroofd, en overdekt met hoon!

Waar, zegt de ontroerde Held, in welke wareldhoeken,
Mijn Vader, zal uw Zoon naar Heldenglorie zoeken,
Dat hy uw droefheid zalve, uw teder hart verblij,
En dat zijn wederkomst uw oor behaaglijk zij?
Waar laat zich de oorlogsroem dan by de wapens vinden!
Vergeefs vervolgde ik hem by weerelooze hinden!
Ach! Lamor kan den hond niet troetlen op zijn' schoot,
Die om zijn' meester hupt by 't scheemrend avondrood:
Hy kan naar berg noch krocht, naar dal noch heuvel vragen,
Waar zijn vergeten zoon het wildbraad op mocht jagen!
Het bloedig oorlogszwaard gaat hem alleen ter hart'!

'k Moet sterven, 'k moet vergaan, verkwijnen in mijn smart,
'k Ben als een dorrende eik, zegt Lamor, nat van tranen:
Zijn wortel had geen' grond, hy zwichtte voor de orkanen!
Mijn afgescheiden geest zal waren om 't gebergt',
En treuren om den Zoon, die al mijn tranen vergt.
ô Neevlen! moge uw damp mijne oogen dan bedekken,
En 't voorwerp dat my moordt, aan mijn gezicht onttrekken!
Mijn Zoon, ga tot mijn hal, die 't wapentuig bewaart
Der Vaadren van ons huis; en haal Garmallons zwaard.
Hy won het in den strijd. -
De Jongling haalt den degen
Met d'overkostbren riem met blinkend goud doorregen.
De Grijzaart neemt het zwaard, en rukt het uit den band,
En onderzoekt de punt van 't lemmer op de hand.

Mijn Zoon, gelei my thands, herneemt de Grijzaart weder,
Naar held Garmallons graf. (Zijn boezem zuchtte teder.)
Het rijst ter linkerzij' van gindschen popelboom,
Het koeltjen ruischt er langs. Een kleene waterstroom
Ontspringt aan d' andren kant, en zendt zijn helder water
Aan Balvaas ruimen kil. - Ik hoor het loofgeklater.
't Is middag, zet my hier in schaduw van het blad:
De zon staat over 't veld, mijn ziel is afgemat.

De Jongling leidt hem naar de grafterp; en de Vader
Doorstoot hem 't lillend hart. Zy sterven beî te gader.
Hun oud geslacht verdween. Hun burchtslot valt in puin.
De geesten waren er langs dal en heuvelkruin.
De streek is eenzaam en verlaten, en zy beven,
Die naadren tot de plaats van hun erbarmlijk sneven.'

'Hoe treft me uw droef verhaal (zucht Oskars teedre ziel)!
Hoe voele ik voor den held, die zoo ontijdig viel!
Ach, Rijno! zelfs zijn schim schijnt werklijk na zijn sterven,
Op d' adem van den wind onrustig om te zwerven! -
Doch, Zoons van Morven, koomt, verdrijft de stille nacht
In schellen wapenzang, tot schrik van Karos macht.
'k Begeef my middlerwijl naar Arduns bergrotsholen,
Waar 't zwervend Geestendom in 't een zaam saam koomt scholen,
Zich op zijn wolken heft en midden uit zijn mist,
Voor 't aangaan van den slag, van de uitkomst vergewist.
Hidallan, vindt ge u daar, ô toon uw sombre kwijning
Aan 't oog van Fingals Zoon! het haakt naar uw verschijning.'

Der Helden wapentoon steeg tot den hemel op;
En Oskar nam zijn' weg naar Arduns hoogsten top.
Een menigte aakligheên, in dampen opgeheven,
Schijnt vonklend voor hem heen de steilte langs te streven:
Een verre waterval ruischt flaauwkens in zijn oor:
Een schrale herfstvlaag zuist het dorrende Olmloof door:
De halfverlichte maan bezwijmt in donkre kringen;
En flaauwe stem by stem weêrgalmen langs de klingen.
De Heirvoogd trekt zijn zwaard: 'Ontzaglijk Geestental!
Gy die de macht bedwongt des Konings van 't Heelal!

(Dus roept hy) meldt me, ô meldt den jongsten uwer loten
De toekomst, die u 't lot vergund heeft hem te ontbloten.
Meldt hem de daden van zijne afkomst, en 't gesprek
Waarmeê ge u onderhoudt in uw omwolkt vertrek!
Of, weigert ge, aan uw' zoon zijn naadrend lot te melden,
Ziet op uw moedig kroost in 't glorieperk der helden!'

Hy zweeg, in biddende ernst, en Tremmors geest verscheen.
Een wolk van heldren damp omgaf zijn reuzenleên,
En droeg hem door de lucht gelijk een oorlogswagen,
Maar zwanger van den dood en doodelijke plagen.
Een halfvervonkeld licht verstrekt hem voor een zwaard.
Zijn voorhoofd schuilt in mist die 't vormloos hoofd omwaart.
Hy ziet zijn' kleinzoon aan, en zucht herhaalde malen.
De nachtgeest brult hem na door heuvelen en dalen.
Zijn stem tot Oskar klonk als 't momm'lend windgegrom,
Maar smoorde in dichten damp en gonzend luchtgebom.
Zijn taal droeg 't merk zijns tijds, in zin en uitspraak duister,
Eer 't licht der Poëzy nog opging in zijn' luister,
En trof 't aandachtig oor met onbestemd gerucht. -
In 't eind, de schim hield op, en werd tot ijdle lucht. -
't Was toen, ô Toskars telg, dat Oskar sloeg aan 't kwijnen.
Hy wist het, dat zijn stam van 't aardrijk moest verdwijnen.
Somwijlen smolt hem 't hart in dit vooruitgezicht,
En 't fier en manlijk oog benevelde in zijn licht.
Zoo zien we 't licht des daags, van 't wolkenfloers omhangen,
Ontluisterd nederzien met bleekgeverfde wangen:
Maar 't is een oogenblik! zijn gloed herstelt zich weêr,
En straalt van uit die nacht op Konaas beemden neêr.

De Heirvoogd sleet de nacht in 't midden dezer schimmen.
De morgen zag zijn staal aan Karuns oever glimmen.
Daar rees een oude tombe in 't midden van een dal,
Van heuveltjens in 't rond omcingeld, als een wal,
En hier en ginds omzet met grijze popeldreven,
Die 't afgebladerd hoofd den wind ten beste geven.
Hier kreeg hy onverhoeds des vijands macht in 't oog,
Die, door de nacht gedekt, den landstroom over toog.
Zy scheen een rij gelijk van bladerlooze dennen,

Maar 't steeds verheldrend licht deed heur beweging kennen.
De held stond by de tombe, en gaf een' schrikbren kreet,
Die 't galmend steengebergt' tot driewerf schudden deed;
De heuvels daverden, de schuchtre hinden vloden;
De siddring van den schrik trof levenden en dooden:
De geesten zonken weg in 't onderaardsche diep.
Zoo vreeslijk was zijn stem, wen hy te wapen riep!

Het volk van Karos vliegt met meer dan duizend speeren
Om d'onverschrikbren held, wiens arm hen koomt braveeren. -
Van waar die teedre traan, die langs uw' boezem schiet,
Malvine? - Ook gants alleen bezwijkt mijn Oskar niet.
Hy is een bliksemstraal, en treft aan alle zijden;
Wat om hem is, stort neêr; zijn zwaard is niet te mijden.
Zijn hand is de arm eens Geests, die van de wolken treft;
De doodsteek dringt in 't hart eer dat hem 't oog beseft. -
Mijn Zoon zag 's vijands macht in zulk een aantal naderen;
Hy stond en voelde 't bloed van Fingal in zijne aderen.
‘'k Word (zegt hy) in hun hoop van duizenden omringd.
Ontelbaar is 't geweer, dat naar mijn' boezem dringt.
Wat zal, wat moet ik doen? - Naar Arduns heuvel wijken? -
Mijn Vaadren, weekt gy ooit? - Zal Oskar u gelijken? -
De teekens van uw' arm zijn heinde en verr' verspreid!
Maar Oskar blaakt als gy van heldendapperheid.
Koomt, Geesten die my hoort! beschouwt uws naneefs daden:
'k Mag sneuvlen, maar mijn naam zal d'uwen niet verraden!’
Daar stond hy, wortelvast, in 't midden van den hoop!
Men streed, de vijand viel, en Oskars lemmer droop.

't Gerucht klonk middlerwijl zijn Legermacht in de ooren.
't Stroomt alles naar hem toe, de woede geeft hun sporen.
De Roomsche Krijgers vliên. Hy staat alleen in 't bloed
Gelijk een rots in zee by 't slinken van den vloed.
Nu doet de Roomsche Vorst zijn saamgedrongen benden
Met heel zijn' ruitrenstoet naar 't bloedig slagveld wenden.
Het aardrijk schokt er van en siddert wijd in 't rond!
De loop der beken smoort in d' omgetrapten grond!
De strijd vangt woedende aan, en beide legerspitsen
Staan ijlings als in 't licht van duizend bliksemflitsen.

Maar zwijg, mijn zwakke harp, van Oorlogsdaden! zwijg!
Ach, nimmer zal mijn staal weêr schittren in den krijg!
Met weemoed denke ik na aan wapens en banieren,
Wen ik de zwakheid voel van mijn verslapte spieren.
Gelukkig, driewerf! hy, die in zijns levens bloem
Mocht sneuvlen in den glans van zijn' verkregen' roem.
Nooit zag hy 't graf eens vriends met natbekretene oogen,
Noch voelde d' Oorlogsboog weêrspannig aan zijn pogen!
Gelukkig, driewerf, gy, ô Oskar, ô mijn Zoon.
Die thands op Wolken drijft in 't neevlig rijk der doôn!
Vaak zweeft gy over 't veld, nog juichend van uw glorie,
Waar Karos machtige arm u de eer liet der viktorie!

't Wordt duister in mijn ziel, ô Toskars dierbre spruit!
Ik zie mijn' Zoon niet meer: mijn zoete droom heeft uit.
Het fladdren van den wind, die de avondlucht beroerde,
Verdreef 't beminlijk beeld, dat me in dees mijm'ring voerde.
Niets rest my dan de smart die aan mijn hartaâr knaagt.
Maar reik me uw lieve hand, ô minnelijke Maagd!
Gelei my naar 't geruisch van woud en bergspelonken,
Waar 't daavrend jachtrumoer mijn' boezem moge ontfonken,
En de eens verzonken tijd herrijzen voor mijn oog!
ô Breng my daar de harp, dat ik haar tokklen moog!
Zit by my, lieve Maagd! geef aandacht aan mijn zangen:
Eens moog ze een later tijd van uwe lippen vangen,
En leeren 't Nageslacht den roem van Ossiaan!
Geen vreemdling zal het oog op deze rotsen slaan,
Of d'uitgeleefden Bard, vereeuwigd door zijn snaren,
Herdenken, en zijn' naam in 't zanggraag hart bewaren.

Zijn ziel zal d'ouden tijd bewondren met ontzag,
En zuchten om 't geslacht, der eeuwen flonkerbag!
En wy, Malvina, wy, op nevelen geheven,
Wy zullen op de vlerk der lichte winden zweven,
En galmen nu en dan aan 't eenzaam rotsgesteent'
Dien toon van weemoed toe, die in heur kloven weent.

1803.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Oithonaas Broeder.
2 Zy waren drie in getal.

Lathmon.*

Geen feestgalm, geen geruisch in Zelmaas Koningszalen!
Geen jachthoorn, geen rumoer in Morvens dorrend woud!
De heuvel bakert zich by 't vuur der Zonnestralen;
De blonde golf alleen vertoont zich boven 't zout.
Gelijk in 't neevlig graauw der wolken
De boog die 't aardrijk overspant,
Zoo praalt by 't blaauw der waterkolken,
De maagdenkring op 't eenzaam strand.
Zy turen naar den kant van Erins groene boorden
Met vlammende oogen heen, en zoeken 's Konings vloot.
Zijn weêrkomst was bepaald, maar 't wederstrevig Noorden
Verheft zich over 't vlak van 's waters hollen schoot.
Wie koomt daar van de bergkim stroomen,
Als 't golven van een' donkren vloed? -
't Is Lathmons talrijke Oorlogsstoet.
Hy heeft in zijn gebergt' van Fingals togt vernomen,
En 't Noorder koeltjen geeft hem moed.
Zijn ziel verheugt zich vast in 't denkbeeld van 't verwinnen! -
't Verwinnen - Lathmon! - en van wien? -
Wat dolheid speelt u door de zinnen!
Wie is er om u weer te biên?
Of koomt ge, om weerelooze vrouwen,
Om Morvens maagdenrei, te dagen tot den slag?
Om zwakke kinders neêr te houwen,
Wier arm geen zwaard verheffen mag?

Maar sta, ô bergstroom, zoo vermeten!
Hou stand in uwen loop, hou stand!
Wend, Lathmon, wend uw oog naar 't strand,
En zie in 't blaauw verschiet dees uitgebreide keten

* Mengelingen II, 132.

Van zeilen, die de Wind naar onze kusten spant. -
Verbleekt ge, en voelt ge uw' krijgsmoed zinken? -
Gewis, de stormbui naakt, die u de kruin vermaalt!
't Zijn Fingals wapens die daar blinken,
Zijn wraakzwaard heeft u achterhaald!

Wy rolden op den rug der tuimelende golven,
En zagen d'oever reeds, in graauwe mist bedolven,
Wen Fingal met een' schrik van uit de sluimring schoot,
De hand aan 't wapen sloeg, en 't lemmer had ontbloot.
Zijn helden rezen op. Wy zagen 't voorhoofd glimmen,
En de oogen, van 't gezicht der Vaderlijke schimmen
Met aakligheid vervuld. Want dikwerf werd zijn koets
Van 't zwervend Geestendom der helden zijnes bloeds
Bezocht, wen 's vijands zwaard het Vaderland bestookte,
Of 't smeulend oorlogsvuur op onze heuvels rookte.
‘Waar weekt ge, ô Zuidenwind, of waar versteekt ge u-zelv'?
(Dus sprak hy) Bruischt ge, in 't hol van 't onderaardsch gewelf,
De rijke kamers door van 't schattenteelend Zuien?
Of jaagt ge aan verre kust de zwangre donderbuien?
Wat weigert ge aan mijn zeil, aan dees mijn waterbaan,
Den adem dien gy voert, en houdt mijn kielen staan?
Ach! Morven is in nood! zijn Koning op de baren,
En 't Vaderland een prooi van vreemde Legerscharen!
Maar neen! ik voel den wind, die van den middag zuist.
Te wapen, Heldenkroost! het steigrend water bruischt!
Wy naadren. In 't geweer! het harnas aan de leden,
De speeren over 't boord, de sabels uit de scheden!
't Is Lathmon, dien we op 't strand aan 't hoofd zijns legers zien:
Hy, dien ge op Lonaas veld voor Fingals arm zaagt vliên:
Hy vlood, maar keert te rug als 't nat der wintervlieten,
En koomt met nieuw gebruisch door onze heuvlen schieten.’

Dus klonk des Konings taal. Wy streefden snel door zee,
En kwamen met de vloot in Kormons bocht ter ree.
Ik klom de strandrots op, en sloeg herhaalde malen
D' alarmklank op mijn schild. De weêrgalm van de dalen
Herhaalde 't hol geluid, en joeg het schichtig hert
Uit bosch en leger op. De vijand stond benard.

Stokoude Morni zat, bedekt met zilvren hairen
Aan Strumons waterkant, in schaâuw der hazelaren.
't Vooroverhellend lijf, als buigende over 't graf,
Werd door den arm geschraagd, zich steunende op den staf.
De jonge Gaöl hoort, met de oogen neêrgeslagen,
Zijn' Vader van zijn jeugd en oorlogsroem gewagen.
Vaak vliegt hy by 't verhaal van 's Grijzaarts helden daân,
Als ware 't vlammende, op, en ziet den hemel aan.
Maar 't daavren van mijn schild klinkt d'ouden Held in de ooren.
Hy kent dien wapenroep, en grimlacht hem te hooren.
Met drift verrijst hy van zijn zitplaats, schudt het hoofd,
En 't heldenvuur vlamt op, in de oogen reeds gedoofd.

'Mijn Zoon (dus luidt zijn taal), ik hoor den beuklaar klinken!
Vorst Fingal kwam te rug: zijn witte zeilen blinken
Den Oever in 't gezicht, en streven naar den wal.
Ga, haal mijn' oorlogsdosch uit Strumons wapenhal.
Maar breng my 't lichte schild, het geen mijn Vader voerde
Wanneer hem de ouderdom den slappen arm beroerde,
De mijne is ook verzwakt. Gy, steek u in 't geweer,
Vlieg in uw' eersten strijd, en streef naar wapenëer!
ô Moge uw arm in kracht voor geen' der Vaadren wijken!
Uw loop in 't oorlogsveld des aadlaars vlucht gelijken!
Wat zoudt ge een dood ontzien, van braven steeds gewenscht!
De dappre valt met roem; een' roem, die nooit verflenst!
Zijn beuklaar stuit den stroom by 't zwellen der gevaren,
En onverganklijke eer omstraalt zijn zilvren hairen.
Mijn Gaöl, ziet ge alom mijn grijsheid niet vereerd?
't Is Morni, roept men uit, waar heen mijn voet zich keert.
De Jeugd ontmoet my niet dan met ontzagbetooning,
En staart my zwijgend na! - Hoe zoet is die belooning!
Maar nimmer vluchtte ik ook: het schittren van mijn staal
Wees, waar 't het donkerst stond, den weg ten zegepraal.
De vreemdeling versmolt, de machtigen bezweken,
Waar ik in 't veld verscheen om Legers door te breken.'

De Jongling ging en bracht de wapens. - De oude Held
Staat overdekt van 't staal, en stapt naar 't oorlogsveld.
Zijn hand beknelt de speer, in menigte gevechten

Besprenkeld met het bloed van Komhals oorlogsknechten.
Zijn Zoon treedt aan zijn zij'. - Zy naadren Morvens Vorst,
En 's Grijzaarts achtbre tred verheugde 's Konings borst.

Hy rijst, en groet den held. ‘Hoe (zegt hy) konde ik wachten
Hier Strumons Vorst te zien na 't slinken van zijn krachten!
Vaak scheent ge in 't heetst des strijds, omflikkerd van het staal,
Gelijk by 't rijzend licht de blijde morgenstraal
Die de onweêrsbuien sloopt waar ze om den hemel hangen.
Doch waarom doet ge uw' arm niet eindlijk rust erlangen?
Uw roem weêrgalmt alom in 't klinkend Bardenlied!
Wie zegent Mornies kruin, of wie zijn daden niet!
Wat dwingt ge uw' ouderdom tot nieuwe heldenblijken?
De vijand, strijdbre Vorst, zal ook voor Fingal wijken.’

Hy andwoordt: ‘Komhals Zoon! gy weet, wie Morni was.
Helaas! de kracht verwelkt gelijk het heuvelgras.
Neen, 't is dees arm niet meer, die helden kluisters smeedde.
Ik sla de hand aan 't zwaard, maar 't klemt zich in de schede,
En stelt mijn drift te loor. Ik werp de Legerspeer;
Zij valt my verr' van 't merk en voor mijn voeten neêr.
Ik voel het koopren schild mijn' matten arm bezwaren.
Zie daar de dwinglandij der opgehoopte jaren!
Maar, Fingal, 'k heb een' Zoon in 's levens eerste bloem,
Wiens borst van ijver gloeit voor d'ouderlijken roem;
Doch nooit nog heeft hy 't zwaard in d'oorlog opgeheven:
Hem voere ik naar den krijg om op mijn spoor te streven.
Zijn' onbedreven' arm te stieren in den slag,
Zie daar mijn eenig doel, en wat ik nog vermag!
ô Mag de roem diens Zoons den mijnen doen vergeten!
Hoe zalig zal ik my in dees mijn zwakheid beeten!
Hoe zalig, zoo de jeugd, uit eerbied voor zijn' moed,
My met geen andren naam dan van zijn' Vader groet!’

‘Ja, Vorst (hernam de Held)[1], hy zal in 't oorlogstreffen,
(Gy wilt het, 'k ben te vreên) zijn blinkend zwaard verheffen;
Maar 't zal aan Fingals zij', en voor zijne oogen zijn.
Mijn arm zal Mornies bloed beschermen als het mijn.
Gy, rust in Zelmaas hal, en hoor de fixe snaren

Der feestharp uwen lof aan dien van Fingal paren.
Beveel het feestgezang, en stem de melody
Dat wie er sneuvlen moog zich in zijn' roem verblij',
En uw aandoenlijk hart zich aan de vreugden open'! -
Mijn Zoon (uw legerspeer is reeds met bloed bedropen),
Leid Gaöl in 't gevecht, en wees zijn strijdgenoot;
Maar wijk niet van mijn zijde, en geef u nergens bloot!
De vijand mocht u licht omcinglen onder 't strijden,
En ik uw teedre jeugd ontijdig af zien snijden.'

Ik zag den Jongling in zijn waapnen. 't Heldenvier
Blonk tintlend uit zijn oog. Zijn vriendschap werd my dier.
Mijn teêrheid vloot de zijne in onze omarming tegen.
Wy weken achter 't bosch en toonden ons den degen.
We aanschouwden 't blaauwend staal met kinderlijke zucht,
En proefden arm en zwaard in 't klieven van de lucht.

't Was avond. Fingal zat by 't licht der eikenstammen,
En Morni aan zijn zij'; de rosse gloed der vlammen
Vergulde 't zilvren hair dat langs zijn slapen droop.
Zy onderhielden zich van 't hooploos tijdsverloop,
En de onnavolgbre daân der langverstorven helden,
Terwijl het Bardenchoor den toon der harpsnaar stelden.
Ullijn begon den zang. Van Komhal was zijn lied;
Maar Mornies wenkbraauw zonk van heimlijk zielsverdriet.
Een oogwenk, vol van ernst, scheen tot den Bard te spreken,
En 's Dichters heldenzang bleef in den aanvang steken.
De Koning zag den Held met vriendlijke oogen aan:
'Van waar, ô Strumons Vorst, dus hevig aangedaan?
(Dus sprak hy) schuif 't gordijn voor de ouderlijke vede!
Onze ouders voerden Krijg, wy vierden 't feest der Vrede.
Ons beider oorlogszwaard is tegen hem gekant,
Die zich de vijand toont van 't dierbaar Vaderland.
Hy zwichte in 't veld van eer voor uw, voor Fingals slagen!
Ja, schuiven wy 't gordijn voor de afgeloopen dagen!'

'Neen, Vorst van Morven (sprak de Grijzaart) wees gerust!
'k Herkende uws Vaders roem met teedre hartelust.
Hy was in 't oorlogsveld ontzaglijk in zijn woede.

Mijn tranen biggelden, wanneer zijn hart verbloedde.
Helaas! de zwakke blijft, de dappren zijn niet meer!
Wat helden heb ik niet zien sneuvlen door 't geweer!
Toch schuwde ik geen gevaar, noch trachtte om hem te ontvlieden,
Wiens arm ik ooit met eer den tweestrijd aan mocht bieden.

Doch, Fingal, 't wordt reeds laat, de sluimring eischt heur recht,
En de ochtend roept ons licht met Lathmon in gevecht.
Ik hoor 't geruisch zijns heirs als 't afgelegen rommelen
Van donders in 't gebergt', die langs de heuvels stommelen.
Gy, strijdbare Ossiaan, en Gaöl, ô mijn zoon!
Uw Jonkheid, vlug ter been, is 't klautren best gewoon.
Gaat, neemt den vijand waar, van achter 't struikgebladert';
Doch wacht u, dat gy hem op korter afstand nadert!
Uw vaders zijn er niet, tot steunsel van uw' moed.
De roekloosheid der jeugd wordt al te zwaar geboet!

Zoo sprak hy. 's Grijzaarts last verrukte ons 't jeugdig harte.
Het rammlen van ons staal was hoorbaar in de verte.
Wy streefden naar de rots, omzet met struikgewas.
't Gestarnte blonk als goud om 's Hemels draaiende as;
De schimmen zweefden langs de velden, en we erkenden
Het gonzende gerucht der vijandlijke benden.
't Was toen, dat Gaöls moed, terwijl hy 't blanke staal
Ten halve hield ontbloot, zich uitstortte in dees taal:

"Mijn halsvriend (riep hy uit)! wat gloeit my zoo door de aderen?
Mijn boezem klopt en schokt, daar wy den vijand naderen.
Ik zie hem slechts van verr', en 't duizelt in mijn hoofd,
Ja, 'k voel mijn' voetstap-zelv' van zekerheid beroofd,
Mijn hand beeft op 't gevest des degens aan mijn zijde! -
Voelt zich de dappre zoo, wanneer hy brandt ten strijde? -
Het leger ligt ter rust. Wat vreugd voor Mornies ziel,
Indien zijn zoon met u op 's vijands benden viel!
Gewis, ons beider roem zou tot den hemel rijzen,
En wy, de kracht van 't bloed aan 't heldenvolk bewijzen."

Mijn ziel (hernam ik straks) schept lust in 't krijgsgevaar.
Ik blake om ook mijn' naam aan de eedle harpensnaar

Te leevren. - Maar, mijn vriend! wy wierden afgeslagen!
Hoe zoude ik ooit den blik van Fingals oog verdragen?
Ontzaglijk is die blik, en schrikbrer dan de dood.
Maar neen, ik vrees dien niet, mijn eedle strijdgenoot!
Verwinnen zal mijn arm, of in de poging sterven. -
Maar zal een nederlaag mijn poging roem verwerven?
Ach! de overwonnen held gaat als een schim voorby.
Maar neen, de heldenroem is weggelegd voor my!
Mijn daden zullen die van Komhals zoon gelijken.
Kom, vliegen we in den strijd, ons hart zal niet bezwijken.
En, keert ge alleen, mijn vriend, ô ga naar Zelmaas hal,
En meld aan Morvens kroost de glorie van mijn val.
Breng Brannoos spruit het zwaard dat gy mijn' arm zaagt voeren;
Dat zy 't in later tijd aan Oskars heup moog snoeren!'

'Ik keeren (andwoordt hy) na dat mijn halsvriend viel!
Wat dacht mijn Vader dan! wat Fingals grootsche ziel!
Geen lafaart zoo veracht, wiens oog my aan zou stralen,
Dan om my door 't verwijt den boezem op te halen,
Als die mijn' strijdgenoot in 't plassend bloed verliet!
Neen, Lafaarts, zulk een hoon past Gaöls afkomst niet.
Gy zult my nimmer zien, dan van den roem omschenen!
De moed weet aan 't gevaar een nieuwe kracht te ontleenen!
Wat hoorde ik, ô mijn vriend, van schrikbre heldendaân,
Door strijders, onverzeld, in 't holst des noods, bestaan!'

'Ja, zoon van Morni! ja, (hernam ik, voor zijne oogen
Langs de uitgebreide hei' op eens voor uit gevlogen).
Onze Ouders zal het hart niet treuren om hun kroost,
Of roemen 't om den moed, die 't by hun dood vertroost!
Een straal van teedre vreugd zal in hunn' boezem gloeien,
Wanneer hun de oogen ook van zilte tranen vloeien.
Hun hart zal zeggen: Ja, zy stortten in hun bloed,
Maar 't veld dat om hen ligt, draagt blijken van hunn' moed.
Doch waarom thands van 't graf, van 't aaklig graf te melden!
De dapperheid des arms verdedigt dappre helden;
Maar de onvermijdbre dood vervolgt die voor haar vlucht,
En tijdgenoot noch kroost vereert hem met een zucht.'
Wy vlogen middlerwijl door struiken en struweelen,

En kwamen aan een' vloed, omgeven met abeelen,
En met het hemelblaauw van 't helderspieglendst vocht
Het vijandlijke heir omarmende in zijn bocht.
Van d' oever zagen wy, aan 't flikkren van hun wapen,
De benden, wijd en zijd, by kleine hoopen, slapen.
Hun vuur ging smeulende uit. Toch hoorden wy den tred
Der wachten, hier en ginds om 't leger uitgezet,
Doch verre uit één verspreid, en van hun post verloopen.
Geen weêrstand deed zich op, de toegang stond ons open.
Ik stak mijn speer voor uit, terwijl ik nader trad,
Gereed, my met een' sprong te heffen over 't nat,
Als Gaöl my weêrhield met deze ontzetbre woorden:

‘Hoe! zullen we in den slaap een' weerlooz' vijand moorden?
Betaamt het Fingals zoon, omsluierd van de nacht
Te loeren op een prooi, die hy bloeddorstig slacht?
Zal hy een schrikgeest zijn, die in de nacht gedompeld,
Het groeiend boomgewas onzichtbaar overrompelt?
Neen, 't is een andre roem dien Fingal heeft behaald,
Of van de zilvren kruin van braven Morni straalt.
Sla, sla het oorlogsschild, dat 's vijands benden rijzen,
En laat me een strijdend heir de kracht mijns arms bewijzen!’

Mijn ziel verheugde zich in 's Jonglings eedle taal.
Mijn tranen borsten uit en drupten op mijn staal.
‘Gy zult het (sprak ik), ja, gy zult met glorie strijden.
De krijgseer, die u wacht, zal Mornies hart verblijden.
Doch stort u niet te diep in 't dringende gevaar,
En neem in 't heetst des strijds uws halsvriends sabel waar!
Slaan we onze handen saam, om ze in de purpren plassen
Van 't afgetapte bloed vereenigd af te wasschen!
Hou, Gaöl, deze rots geduurzaam in 't gezicht,
Wier steilte flaauwkens graauwt by 't weemlend starrenlicht.
Wordt 's vijands macht te sterk, zy dekke ons rug en lenden,
En dan bespringe ons vrij de keurbloem van zijn benden!’

Driewerven sloeg ik 't schild. De vijand werd ontwaakt.
Wy stuiven op hem los, dat alles schokt en kraakt.
Zy vlieden hoopsgewijs langs de onbegrensde heide,

En wanen 't Fingals heir, in 't vlieden voor ons beide.
Hun arm heeft kracht noch moed. Een ritslend veldgerucht
Verheft zich uit het dal by de algemeene vlucht.
Niet anders zuist het vuur dat woud en veld ontheistert,
Wanneer de schrikbre vlam door loof en takken kneistert.
Toen, toen vloog Gaöls speer met ongeloofbre kracht!
Toen blonk zijn zwaard in 't bloed van heel een legermacht!
De wakkre Kremor valt: Dunthormo wordt doorstoken;
En Letho stort in 't bloed waar van de velden roken.
De speer snort door de zij' van dappren Krotho heen,
En hecht hem met een struik in 't vlieden vast aan een,
Als steunende op de punt. Het bloed, de wonde ontvloten,
Zijgt sijplend langs het hout, het lichaam doorgeschoten.
Kathmijn, vervolgd door 't staal, beklimt een' ouden eik,
Maar 's Jonglings vlugge speer gaat boven zijn bereik,
De punt doorboort hem 't hart, met sidderende leden
Zich krommende om een' tak. Hy tuimelt naar beneden,
Hy valt, en wordt gevolgd van loverscheut en blad,
Dat Gaöls helm bestrooit en in zijn pluimen vat.

Dit waren, Mornies zoon, uw eerste heldendaden,
De borgen, dat uw moed u nimmer zou verraden! -
Maar sluimerde onderwijl de sabel aan uw zij',
Gy, Fingals laatste loot, niet minder held dan hy?
Ik hieuw met d' oorlogskling door alles wat zich roerde.
't Viel alles voor my neêr, wat schild of wapen voerde,
En stortte als 't spichtig gras dat voor de zeissen valt,
Wanneer zy over 't veld door 't rijzig halmtjen knalt.
Maar blindlings streven wy, als knapen, onbezonnen,
Den vluchtling in den rug, zoo fel wy volgen konnen.
Het morgengraauw breekt door: de kronkling van den stroom
Verzilvert zich om 't veld, gelijk een mantelzoom.
De vijand zamelt zich; de nachtschrik is vervlogen,
En Lathmon draagt de woede in zijn verwonderde oogen.
Hy bijt de tanden saam, en blijft beweegloos staan.
Nu slaat hy 't holle schild en voert zijn benden aan.
Ik zag ze, van omlaag, op een der heuvlen scharen,
En kon in 't fel gelaat de bittre spijt ontwaren.

‘Beschouwt gy 's vijands macht (dus vroeg ik Mornies spruit)?
Zy zaamlen zich daar ginds op 't holle krijgsgeluid.
Wy, keeren wy te rug, met deze moedbetooning
Te vreên, en stellen we ons ter kondschap voor den koning.
Hy-zelf zal opstaan, en de vijand in een' zwenk
Verstuiven met dat heir, voor zijn' ontzagbren wenk.
Hy daalt de hoogtens af, ik zie hem herwaart naderen.
Kom brengen we onzen roem aan onzer beider Vaderen,
En lezen we in hun oog de vreugd van hun gemoed!’

‘Welaan dan, wijken wy, maar op eens krijgsmans voet!
(Hernam hy). Dat m'ons niet den spotnaam doe bekomen
Van Helden by de nacht, die voor het daglicht schroomen!
Doch voer gy Gormars schild (die voor uw slagen viel)
Den grijzaarts voor het oog, en streele 't hun de ziel!’

Dus was ons-beider taal in 't midden van de vlakte,
Terwijl 't vijandlijk heir den heuvel nederzakte,
Als Zulmath, Duthaas Hoofd, die ons aan 't wijken zag,
Het woord tot Lathmon voerde, en, met een schampren lach:
‘Wat toeft ge, ô Nuaths zoon, een duizend uit uw benden
(Dus sprak hy), eer me ontvliê, op 't tweetal af te zenden?
Hun blaauwend wapen glanst by 't rijzend morgenlicht,
En 'k zie hun speer omhoog en van ons afgericht.’

‘Hoe nu (sprak Lathmon)! hoe! gy, moed- en krachtelooze!
Wat wilt gy? Dat mijn stam om Lathmons laf heid bloze?
Een duizend oorlogsliên te zenden tegens twee!
Neen, blijve ons zwaard veeleer voor eeuwig in de scheê!
Neen, 't waar voor Nuaths hart een doodsteek, dit te hooren,
En de af keer van zijn ziel waar me eeuwig toegezworen.
Ga, Hoofd van Dutha! ga, en spreek de Helden aan!
'k Herken in d' een van hun den stap van Ossiaan;
Zijn roem is mijner waard, wy zullen samen strijden.’

'k Zie Zulmath: 'k hoor zijn last met innig zielsverblijden.
Ik gesp mijn schild weêr op, dat langs mijn schouders hing,
En Gaöl wapent my met Mornies breeden kling. -
Wy keeren ijlings om, en Lathmon treedt my tegen.

Zijn heirspits volgt van verr', maar floddrend in 't bewegen,
Als 't schomm'len van een wolk, die door het luchtruim trekt;
Maar 't krijgshoofd droeg zich fier, van 't glinstrend staal bedekt.

‘Gy, zoon van Fingal (sprak de krijgsman), deze velden
Verkondigen uw' moed in 't bloed van onze helden.
Hoe velen liggen daar, door uwen arm geslacht!
Maar geef op Lathmons borst de blijken van uw kracht!
Hem moet ge by de geen die voor hem streden, vellen,
Of, dien verslagen' hoop in 't bloedig graf verzellen.
Nooit zegg' men, dat mijn volk geslacht werd voor mijn oog,
En zonder dat ik 't zwaard tot hun bescherming toog!
Nooit zal u zulk verwijt de tranen doen ontschieten,
Geliefde van mijn ziel! schoon al mijn bloed moest vlieten!’

‘En nimmer zegg' men ook dat Fingals afkomst vlood
(Hernam ik)! zag ik me ook voor de open kaak der dood,
Blijmoedig trad ik toe met onvertrokken wezen,
En zeide ik: Zelmaas Bard heeft nooit geleerd te vreezen;
Zijn vreugd is in 't gevaar!’ - Maar Lathmon velt zijn speer.
Zy zinkt my dwars door 't schild en langs mijn zijde neêr.
Ik voelde 't koude staal voorby mijn heup gegleën.
Ik trek den sabel uit en houw de speer in tweën.
De punt is onbebloed en glinstert in het gras,
En Nuaths oog ontvlamt van achter 't zwaar roudas.
Hy ziet me in dezen stand de rechter zijde ontblooten,
En wringt zich om my 't staal de ribben in te stooten,
Maar ijlings koomt mijn speer hem nog in 't zwaaien voor,
Vliegt, als een bliksemstraal, zijn beuklaar door en door,
En snijdt den armriem los. En, zonder af te breken,
Duikt ze achter hem in de aard, en blijft 'er trillend steken.
Zy nam den beuklaar meê, die hangende op de lans,
By 't schudden van heur hout verdubbelt in zijn' glans.
Doch Lathmon, buiten staat om de eenmaal aangenomen
Beweging van zijn lijf in 't toeslaan in te toomen,
Valt, schoon ontwapend, toe, en stort zich, in zijn vaart,
Met de onbedekte borst op 't hem verwachtend zwaard.
Dit ziet ge, ô Gaöl, en den wakkren held genegen,
Strekt ge ijlings in zijn' val uw' beuklaar voor mijn' degen,

En redt den vijand zelf, het reeds verloren licht.

Hy zag het, en de traan ontsprong hem op 't gezicht.
Hy smeet zijns Vaders zwaard weemoedig langs de velden:
‘Neen (sprak hy) 'k voer geen’ Krijg met de edelste aller helden.
‘De dood is op uw staal, de hemel in uw hart,
Gy, Krijgers, welker jeugd de grootste strijders tart!
ô Dat m' in Nuaths hal uw glorie dus zag schitteren!
Mijn neêrlaag zou den Vorst het leven niet verbitteren,
Maar 't waar zijn ziel tot troost, indien mijn arm bezweek,
Dat Lathmon in 't gevecht voor geene oneedlen week. -
Doch wie genaakt daar ginds met zulke ontzagbre stappen?
De heuvels staan in 't rond te daavren van zijn trappen!
't Zweeft op zijn blank rapier van geesten af en aan,
Die op den glans van 't staal een oog van siddring slaan!
Gelukkig zijt ge, ô Vorst van Morvens bergspelonken,
Uw kroost mag voor uw oog met de eêlste palmen pronken!
Zy streven voor u uit in 't schittrend veld van eer,
En keeren met den roem van de overwinning weêr!’

De Koning naderde, met blijken van genoegen
Op 't minlijk aangezicht. Een hevig boezemzwoegen
Vertoonde in Mornies hart de schokken van de vreugd,
Daar 't smeltend oog van glom, en zegende onze jeugd.
Nu waren we in de Hal ten feestdisch aangezeten.
De drinkhoorn ging in 't rond en deed de zorg vergeten.
Het zangrig Maagdenchoor verscheen in de opperzaal,
En hief den lofgahn aan op onzen zegepraal.
'k Zag Everallins kaak van zachten blos bevangen!
Haar hair om d' elpen hals met dartle lokken hangen!
Haar oog met steelschen lonk gericht op Ossiaan!
En 'k voelde 't wellend hart met zoete ontroernis slaan.
Zy tokkelde de harp: mijn ziel versmolt in weelde,
En sidderde in de snaar waarop heur vinger speelde.

Vorst Fingal rees in 't eind van zijn' verheven stoel.
Hy hief den arm omhoog en 't daavrend feestgejoel
Zweeg ijlings. Tremmors zwaard hing aan zijn heup te wapperen.
Hy vatte 't woord en sprak: ‘Gy, Hoofd van Duthaas dapperen!

Wat dreef u (meld my dit!) op Morvens grondgebied?
Wy immers plondren 't erf eens zwakken nabuurs niet.
Of kwamen we ooit uw grens met wapenschrik beroeren?
Neen, Fingal haat den krijg, al weet hy krijg te voeren.
Mijn roem is, de overmacht te teuglen door het zwaard:
De trotsche beve er voor! Die glorie is my waard!
Helaas! de slag vangt aan, de braafste helden vallen!
Mijn volk versmelt als sneeuw by gantsche honderdtallen!
Hun graven groeien aan langs de uitgestrekte hei!
En ik, die zegevier, ik zie het aan en schrei!
Maar 't noodlot wilde 't zoo: ik moet mijn' roem beschermen!
Gy, Lathmon, keer te rug en in uws vaders armen.
Maar wend uw wapens tegens andren. Morvens bloed
Wordt nooit vergeefs getrotst, maar fnuikt den overmoed.'

1803.

Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Carausius, die zich in 't jaar 284 onzer Tijdrekening den tijtel van Keizer aanmatigde, by Ossiaan Karos genoemd.

De nacht.* (Bardenwedzang.)[1]

't Was nacht. De Huisvoogd zat by 't lieflijk haardsteêvuur.
Vijf Zangers, arm van kunst, maar Dichters van natuur,
Die in 't herbergzaam dak 't genot der huisrust smaakten,
Daar 't stormweêr gierde en loeide, en dak en vensters kraakten,
Tot de opkomst van de maan de kalmte wederbracht,
Bezongen de aakligheên, de schoonheên van de nacht;
En hy, door 't vuur ontfonkt dat schitterde in hun zangen,
Zong zelf zijn' gasten toe, van d' eigen drift bevangen.

EERSTE BARD.
Hoe duister is de nacht! hoe vol van aakligheden!
De nevels dalen van den bergtop naar beneden!

* Mengelingen II, 204.

Geen star, die 't vonklend licht door 't trillend nachtfloers schiet!
Geen scheemring van de maan, die uit de wolken ziet!
'k Hoor wind en stormgeweld door woud en pijnboom bruizen,
Maar 'k hoor 't, als verr' van hier, met dof en dompig zuizen.
De bergstroom klatert, maar dit klaatren komt van 't dal
Met aaklige echoos weêr, door 't knappende uilgeknal,
Dat uit den hollen tronk der dorre grafabeelen
Den nachtraaf toeroept, om zijn schriklied na te kwelen.
Ik zie een scheemring die daar voor my zweeft: - zy staat! -
Ik zie 't, het is een geest in 't dunne luchtgewaad!
Zy wijkt, zy rijst, zy daalt, zy vliedt, zy is verdwenen!
Hoe! hoor ik onder de aard geen hartberoerend stenen?
Gewis! een lijkstoet naakt: de nachtgeest zweeft om 't graf,
En trekt voor de uitvaart heen, en merkt het pad haar af.

De ontzette wachthond huilt uit herderstulp en hutten,
Die 't leem noch 't kranke rijs voor 't baldrend weêr beschutten.
Het hert slaapt rustig op het bergmosch, en de ree
Zoekt trillende aan zijn zijde een veilge legersteê.
Zy dringt zich zijde aan zij', zy hoort den stormwind groeien
En door 't getakte hout van 's egaas horens loeien.
Zy hoort het, schrikt, springt op, maar vlijt zich weêr ter neêr,
En heeft in 't stallend bloed geen vonkjen levens meer.
Het veldhoen dekt zijn hoofd al bevend met zijn vlerken.
Geen dier, geen vooglenstem, doet zich op de aard bemerken,
Dan de enkle steenuil, en de nachtwolf daar hy huilt,
Waar zich de reebok in de steenrotskloof verschuilt.

Ontroerd, bedwelmd van angst, de siddring in de leden,
Mist de arme Wandlaar 't pad, en treedt met wankle schreden,
Door struik en dorens heen, langs 't ritslend beekjen voort,
Vol schrikkens voor moeras en steilen steenrotsboord,
Vol schrikkens voor 't gelaat des nachtgeests, thands aan 't waren.
De bergeik schudt het hoofd en rammelt met zijn blaâren:
't Verstorven hout breekt af en tuimelt onder een:
De wind drijft over 't gras de distels voor zich heen:
Hy hoort, hy ziet, hy beeft, door eigen angst bedrogen,
En 't is een schrikbre geest, die schemert voor zijne oogen!
De nacht is aaklig, zwart, met storm en schrik bevracht:
Mijn vrienden, geeft me in huis een schuilplaats voor de nacht!

TWEEDE BARD.

De wind steekt woedende op. De felle regen klettert
Op 't aardrijk, met een kracht, die kruid en bloem verplettert.
De berggeest geeft een' schreeuw. De wouden storten neêr
En wentlen van 't gebergt' in 't opgestegen meir.
De vensters klapperen in hut en koningszalen.
De Landstroom bruischt en zwelt en overstroomt de dalen.
De Wandlaar waadt vol angst door 't onherkenbre wed:
Daar gilt hy! 'k hoor zijn stem, hy wankelde in zijn' tred,
En 't groeiende geweld der opgezette golven
Sleept hem in d' afgrond meê, in 't doodlijk nat bedolven.
De stormwind drijft en ros en loeiend zuivelvee
Den rug der heuvlen af, naar de afgevloten zee
Die om hun hoogtens spoelt, en door heur hol geklater
De dieren siddren doet voor 't hen omgevend water.
De Weiman schiet, vol schriks van 't stroom- en stormgedruis,
Uit bed en sluimring op, in de enge Jaagrenkluis,
En wekt het sluimrend vuur in de uitgevlamde kolen.
Hy pleistert wand en dak, en stopt de vens erholen,
Terwijl zijn Jachtstoet rookt van 't ingedrongen nat,
Dat door den stulpmuur breekt, en om zijne enkels spat.
De grond waar op hy staat, verkeert in enkle poelen
Van stroomen zwalpend vocht, die om zijn leger spoelen,
En voeren de aarde en 't zand naar 't diepste der vallei.

De herder zwerft beangst langs de onbegangbre hei'.
En zet zich aan den voet eens olmbooms, kaal van takken.
Die ruischt hem over 't hoofd, dat kroon en armen knakken.
Hy wacht naar 't opgaan van de halfverlichte maan.

De geesten rijden op den stormwind af en aan.
Behaaglijk klinkt hun stem door 't grommen van de orkanen:
't Zijn liedren uit de kreits waar in de zielen planen!

De regen is voorby: het drogend Oosten blaast.
De stroomen bruischen op: het ramlend venster raast.
Verstijvende is 't gevoel van d' afdrop van de daken.
't Gestarnte vangt weêr aan zijn vensters op te maken.
Maar neen, de regenwolk vergaârt zich weêr by een.

Het West vertoont zich zwart en vol van aakligheên.
De nacht is stormig en afgrijslijk. Dierbre Vrinden,
ô Laat me in 't gastvrij dak een zoete schuilplaats vinden!

DERDE BARD.

Nog gonst de Wind door 't dal, door grot en steenrotsspleten,
En ruischt door 't schrale gras dat op den heuvel groeit.
De dennen storten neêr, den wortel afgereten,
De zoden hut stort in, van 't onweêr omgesmeten,
Dat over 't hol gebergte loeit.
De wolken vliegen door den hemel en verdeelen.
Het vonkelend gestarnt' ziet door heur scheuren heen.
De bliksem schiet door 't zwerk zijn moordvuur naar beneên,
En zet de heide in vlam met beuken en abeelen.
Hoe steekt dees dorre plek op 't mossig bergbruin af!
Hoe kraakt de schuddende eik op 't rokend heldengraf!

Wie schuilt daar onder 't loof eens pijnbooms by den oever,
En staart op 't rollend meir, hoe hooger 't stijgt, hoe droever?
De baren teistren 't strand en tuimlen wild door een;
Een watervolle boot zweeft drijvende op de golven;
De hobbling voert in 't nat de riemen met zich heen?
Ach! 't is een teedre maagd, verstikkende in 't geween!
Haar minnaar ligt misschien in 't doodlijk diep bedolven!
Zy wacht hem! Welk een angst! hoe is haar 't hart te moê!
Zy zag, by 't zinkend licht, zijn vaartuig op de stroomen;
Zou dit dat vaartuig zijn? haar wellust, omgekomen?
Of voert de wind haar nog zijn angstig kermen toe?

Maar zacht! de hagel snort en geesselt ons de leden!
Het sneeuwt; 't gebergte grijst, de stormwind breekt zijn kracht.
Onstuimig is de nacht en vol van aakligheden:
Mijn vrienden, schenkt me in huis een schuilplaats voor de nacht!

VIERDE BARD.

De nacht is kalm en schoon: de heldre starren blinken
Op 't effen hemelblaauw: de norsche wind ligt stil.
Het wolkjen trekt te rug, om in den vloed te zinken:
De nachttoorts spiegelt zich in 's Landstrooms glazen kil.

't Geboomte schemert, en de heldre waatren vlieten
Met zilvren wederglans in 't storten van de rots:
Verzilverd schijnt de stroom door 't bruine dal te schieten;
Verzilverd schijnt de golf in 't tuimlend meirgeklots.

'k Zie boomen uitgeroeid, en saamgetaste gerven
Verstrooid en weggespoeld door wind en regenplas:
De nijvre Landman zingt, en stapelt anderwerven
Zijn hooge bergen op van kostlijk graangewas.

De nacht is kalm en schoon. Wie koomt daar voor ons waren
Van 't aaklig doodenbed, in 't hagelwit gewaad,
Met de armen, blank als sneeuw, en donkerbruine hairen;
Wier Maagdlijke onschuld lacht van 't leliebleek gelaat?
Ach! 't is de vorstentelg, wier uitvaart wy beschreiden!
Treê toe, gy, lust der jeugd, te vroeg ontslapen Maagd!
Helaas! de flaauwe schim vliedt vormloos langs de heiden:
Het koeltjen heeft heur' damp met d' adem weggevaagd!
Het windtjen blaast de mist door de engte van de dalen:
Zy stijgt ten heuvel uit, en heft zich in de lucht.
De nacht is kalm en schoon, de maan verspreidt heur stralen:
Ik vraag geen nachtverblijf, de nacht is vol genucht.

VIJFDE BARD.

De nacht is kalm, maar aaklig; en de maan
Schijnt in het West, omneveld, pal te staan.
Heur flaauwe glans verlicht geen heuveltoppen.
Men hoort het zeegegolf van verr'.
De morgenwachter kraait; de daauw der uchtenddroppen
Zijgt neêr, en spelt de komst der bleeke morgenster.
Het huiswijf zoekt in de asch naar de uitgeblaakte vonken,
En blaast den laauwen haard in lichter laaie[2] gloed.
De Jager vliegt van 't bed en hoort zijn' jachthond ronken:
Hy fluit, en 't spartlend dier ontwaakt in nieuwen moed.
Hy klimt ten heuvel op, en neuriet onder 't treden.
De lucht verheldert zich: de Noordbeer straalt hem toe.
Hy zet zich aan een rots, de slaap bekruipt zijn leden,
En 't knikkend hoofd zinkt neêr, van 't eindloos dolen moê.

Maar zacht! wat nieuw geruisch in bosschen en valleien!
De stormwind ruischt door 't woud, de koelte zuist in 't dal!
Neen, 't is de legerstoet der geesten, lang verscheien,
Zy keeren uit het zwerk, ontelbaar in getal.

De maan schuilt achter 't bosch. Van heur verfletste stralen
Glimt gindsche heuvel nog. Der bosschen schaduw groeit.
't Wordt donker; 't is geen weêr om door de hei te dwalen:
Mijn vrienden, bergt me in huis voor 't onweêr dat er broeit!

DE HUISVOOGD.

Laat vrij het wolkgespan op berg en heuvels hangen!
De Reiziger vol schrik de geesten scheemren zien!
Laat wind en stormgeweld de golven samenprangen,
En schudden 't daavrend woud, onmachtig weer te biên!
Dat meir en landstroom bruisch', de bliksem snorre en flikker'!
De maan het bleek gelaat in donkre wolken hull',
Of achter 't steil gebergt' met zilvren weêrglans blikker'!
Ik vraag naar duistren nacht noch buldrend stormgebrul.
De nacht vliedt siddrend weg voor 't blijde morgengloren;
De dag keert zeegrijk weêr uit d' afgrond van de nacht:
Maar wy, tot zorg en angst, tot enkle smart geboren,
Wy sluim'ren d' avond in, die nimmer morgen wacht.

Waar zijn die Helden toch? op krijgsroem zoo vermeten?
Die koningen vol roems? Hun glorie ging te niet.
De grond, waarop zy streên, is zelfs hunn' naam vergeten,
En naauwlijks, dat de tijd hunn' grafsteen overliet!
Wy ook, wy gaan voorby, met al wat wy bejagen.
Dit trotsch gewelf stort in, zijn stuivend puin vergaat,
En 't Nakroost zal misschien der grijsheid naricht vragen,
Waar 't slot dier vaadren stond, door wie hun boezem slaat!

Hef aan, en sla de harp! roer pauken en schalmeien!
Steek duizend toortsen aan, en zend den wijnkroes rond!
Laat de eerbre Jonglingschap, de teedre Maagdenreien
Omhupplen op 't muzyk door nacht en morgenstond!
Laat my een grijze Bard van de oude tijden melden,
Van vorsten, groot van faam, hun roem en oorlogsdaân,

Van de ons verzwakt geslacht niet meer geloofbre helden,
Tot de uitgedoofde zon in 't Oosten op zal staan!
Laat dan de taaie boog, laat brak en hazewinden
Gereed zijn met den stoet, ten jachttocht toegerust:
Zoo vliegen we in het woud op vogelsnelle hinden
En schuchtren reebok los, met nieuwherboren lust.
1803.

Eindnoten:

1 De herhalingen van de zelfde bewoordingen in dit Stukjen stuiten niemand! Men heeft het oorspronklijke daarin moeten volgen, waar in de voor de vuist zingende Barden zich van eene menigte zulke gemeene uitdrukkingen bedienen, welke hun als tot hulpmiddelen schijnen gestrekt te hebben, om hunn' geest op te wekken, en tot eigen gedachten te geraken, om ze meê te doorweven.

2 Lichterlaaie is geen adjectivum en heeft dus geen' casus obliquus Het is een genitivus absolutus als er velen zijn, die altijd voor adverbia gebruikt worden, gelijk staandenvoets, 's morgens, 's avonds, grootendeels, wederzijds, enz. Lichter laaie is lichter vlamme; dat is, met lichte vlamme. Ik merk dit op, op dat men niet denke, dat ik het woord gloed in het Vrouwelijk geslacht gebruike.

De dood van Kuthullijn.*

Hoe! zou de wind op Fingals beuklaar spelen
Met zulk een liefelijk geschal?
Of koomt een zangstem in mijn' Hal
Mijne ooren met den klank der oude Liedren streelen?
Zing voort, ô zoete stem, zing voort!
Gy kort me een' eeuwge Nacht met aangenaam herdenken
Bragéla! wordt uw hart door deernis aangespoord,
ô, Weiger niet, mijn hart die zoete vreugd te schenken,
Waar meê het uw gezangen hoort!

Het is het blanke schuim van 't hevig-golvend meir;
Geen zeil van Kuthullijn! de nevels die me omzweven,
Bedriegen me in 't gezicht, en 't toont my keer aan keer
De Krijgsbark van mijn' Held, die zeegrijk aan koomt streven.
Maar 't is een loutre schim, die, van den wind gesold,
Mijn' geest, begoocheld door 't verlangen,
Vermeestert, en den blos te rug jaagt van mijn wangen,
Terwijl my traan by traan langs hals en boezem rolt.
Wat mart ge, Zemoos zoon! ô kom,
Breng, breng me u zelven weêr, en 'k heb my-zelv weêrom!

Tot vierwerf heeft de Herfst met haar ontembre winden,
Togormaas stille zee beroerd.
Bragéla, verr' van u, weet troost noch heul te vinden,

* Mengelingen III, 5.

Terwijl ge aan verre kust 't verwoestend krijgszwaard voert.
ô Heuvlen! en gy, strand, thands overdekt met wrakken!
Wen kondigt my uw galm zijn stem, zijn' jachtstoet, aan?
Wen andwoordt ge op 't geblaf van zijn getrouwe brakken?
Wen zal zijn voetstap weêr op uwe velden staan?

Maar ach! ik roep vergeefs. Mijn dierbre keert niet weder!
'k Zie d' avond, die haar floers het aardrijk over trekt.
Het veldhoen heeft zijn hoofd met d' eene vlerk bedekt:
De hinde zijgt ter rust: de reebok vlijt zich neder
En smaakt den zoeten slaap, tot hem de morgen wekt:
Maar ik, ik wake om niet, in tranen, niet te droogen,
En vrage u uur aan uur van 't doove lot weêrom.
Geliefde, keer ô keer, en wisch ze van mijne oogen!
Kom, Erins krijgshoofd, in mijne armen! kom, ai kom!

Behaaglijk is uw stem in 't oor van Ossiaan,
ô Zorlans eedle Telg! gy hebt zijn' wensch voldaan.
Ga, geef u tot het Feest, geniet de dischvermaken,
En zie d'ontvlamden eik in 't juichend voorhof blaken.
't Gemurmel van de zee, die Dunskais wallen kust,
Verwekke uw drijvend oog een liefelijke rust.
Uw Held moge in dien slaap verschijnen voor uw sponde,
En zalven in den droom uwe ongeneesbre wonde!

By Lagoos golvend meir zat dappre Kuthullijn.
De Nacht omringt den Held. De frissche gerstenwijn
Wordt wijd en zijd geplengd, en honderd brandende eiken,
Die met hun heldre vlam tot aan de wolken reiken,
Verlichten 't juichend heir door 't uitgestrekte veld.
Karril aanvaardt de harp, ten vreugdetoon gesteld.
Men ziet zijn blanke kruin van 't licht des feestvuurs gloeien,
En 's Grijzaarts graauwend hair langs hals en schouders vloeien.
De Lof van Kolgars zoon is 't voorwerp van zijn lied,
De vriend van Kuthullijn, die Gormoos strand gebiedt!
‘Wat wordt ge, ô Konnal, thands geslingerd op de stroomen!
Heel 't Zuiden voegt zich saam, om Kormak op te komen.
De stormwind geesselt u op 't ongestuime meir,
En duldt uw aankomst niet by 't u verbeidend heir.

Maar Kormak is in staat den vijand af te wachten,
Want Zemoos dappre zoon verleent hem moed en krachten.
Hy, aller krijgren schrik, en onweêrstaanbre Held,
Hy strijdt voor Kormaks zaak en trotst hun Krijgsgeweld.'

Dus zong de grijze Held wen een van 's vijands zonen
Zich in den Bardendosch aan 't vierend heir kwam toonen.
Hy wierp een speer ter aard' met afgebroken staal.
Hy kwam uit Torlaths naam, en voerde Torlaths taal.
Hy, Torlath, strijdbaar Hoofd van Legoos zwarte baren!
ô Jongling, 'k zie de dood onzichtbaar om u waren.
Hoe kort nog zwaait uw arm de forsche Legerspeer!

De wakkre Kuthullijn biedt hem de plaats van eer,
En reikt hem 't schuimend vocht in d' opgeheven beker.
'Wat laat ge, ô Legoos Bard, mijn wachtend hart onzeker!
(Dus zegt hy) deel me uw' last, den last van Torlath meê.
Verschijnt hy tot den strijd, of brengt hy ons de vreê?'

'Hy nadert tot den strijd. - By 't eerste morgengloren
Koomt Torlath met zijn heir uw Feestgejuich verstoren.
Gy, Koning, durft gy hem bejeegnen in 't geweer?
Ontzachlijk overal is Torlaths Heldenspeer.
Hy drilt ze, en wat weêrstaat stort neder voor zijn voeten.
Den Helden beeft het hart, hem in den slag te ontmoeten.
Zijn arm ontbloot het zwaard, en alles neemt de vlucht.
Ziedaar wie Torlath is! zoo schrikbaar! zoo geducht!'

'Wat koomt ge Kuthullijn van Torlaths Krijgsspeer melden;
Zijn hart, zijn arm, zijn braaf als duizend andre Helden
(Dus andwoordt de eedle vorst); maar 'k weet wat strijden hiet,
En 't blinkend oorlogszwaard rust aan mijn zijde niet.
De morgen zal my vroeg den Krijgsheld zien bevechten;
Dan zal de kracht des arms van de overmacht beslechten. -
Maar deel in onzen disch, in onze tafelvreugd,
ô Bard, en schenk me een' zang die 't luistrend hart verheugt.
Aanvaard den drinkhoorn, kom, en hoor ook onze zangen.'

'Hoe (sprak hy)! is 't nu tijd, een' Feestzang aan te vangen,

Terwijl de Helden zich, ten Lijfgevecht gereed,
Bereiden tot een' strijd, die van geen sparen weet?
Simora![1] hoe zoo zwart, zoo donker voor mijne oogen?
Helaas, geen enkle star die neêrziet uit den hoogen!
Geen straal die u beschijnt van de overwolkte maan!
Maar 't voorspook van de dood zweeft om u af en aan,
In schimmen, van den wind door 't weemlend zwerk bewogen.
Simora! hoe zoo zwart, zoo donker voor mijne oogen?'

De Jongling zwijgt en wijkt. - Karril verheft zijn' toon.
Zijn liefelijke zang, voor 't hart aandoenlijk schoon,
Was als de erinnering van vreugden, eens verloren.
't Verstorven Bardendom kwam naar zijn klanken hooren.
Simora was vervuld met streelend zanggeluid,
Dat door zijn wouden galmt en op de rotsen stuit.
Het stoorelooze dal, de zwijgende valleien
Vernemen 't flaauw muzyk van deze onzichtbre reien,
(Maar dompig, en gelijk aan 't momlen van de Bij,
Die door den bloemhof vliegt) en juichen even blij'

De Zangtoon zweeg een wijl. - Een honderdtal van Barden
Staat vaardig, waar hun zang, waar zy geroepen werden.
'Heft thands (zegt Kuthullijn van zangdrift aangedaan)
Den liefelijken zang van koning Fingal aan!
Dien zang, die als de slaap zijne oogleên komt bezwaren,
Zijn hart en ooren streelt, gestemd op Rijnoos snaren:
Of geeft ons Laraas Lied, den moederlijken rouw
Der van heur' dierbren Zoon beroofde Koningsvrouw,
Wen heuvelgalm en dal vergeefs zijn' naam herhaalde,
En zy den krijgsboog zag, die, in zijn hand, nooit faalde. -
Karril! leg Kaitbats schild op dezen boomtronk neêr,
En stel hier naast mijn' arm de Vaderlijke speer;
Op dat, als 't morgengraauw de kimmen door koomt breken,
Mijn vuist gewapend zij, om 's vijands hoon te wreken.'
De Held leende op zijn schild, en Laraas zang ving aan.
De Harptoon drong door 't hart: het juichen had gedaan.

'Alkletha, achtbre vrouw! wat wendt ge onrustige oogen
Naar heide en wildernis, dat ge uwen Zoon herziet!

Wat ziet ge? Een' jaagrenstoet, ten heuvel opgevlogen;
   Maar ach! het geen ge aanschouwt, zijn Kalmars Helden niet!
Wat hoort ge naar zijn stem? 't Is 't ruischen van de bladeren
   Van 't bijgelegen woud, het bruizen van den wind.
Alkletha! 't zij in 't hart dat ge uwen Zoon voelt naderen,
   Maar 't is eene ijdle hoop, waarmeê het zich verblindt!

Wie staat daar over 't vlak van Laraas stroom gebogen,
   Gy zuster van den Held? Ik zie zijne Oorlogsspeer.
Maar ach! een duistre damp ontrukt hem aan mijne oogen!
   Mijn Dochter, is 't mijn zoon? ô rek mijn hoop niet meer!

't Is slechts een dorrende eik, herneemt de teedre Elone;
   Alleen een dorrende eik, gebogen door den wind.
ô Wacht slechts tot ik u 't gewenschte voorwerp toone!
   Of is 't eene ijdle hoop, waar meê zich 't hart verblindt?

Wie spoedt met zulk een drift den steilen heuvel neder?
   Hy draagt de legerspeer van Kalmar, rood bevlekt! -
't Is vijands bloed, mijn Telg: zijn speer keert nimmer weder,
   Dan met het rokend bloed van duizenden bedekt.

Waar is Alklethaas zoon? gy, Jongling, zoo verslagen!
   Keert hy met eer bekroond? - Gy zwijgt? Hy is niet meer!
Verzwijg my, hoe hy viel: mijn hart kan niet meer dragen;
   Die doodmaar is genoeg, het zinkt er onder neêr.

Wat mocht uw driftig oog langs heide en heuvel streven,
   ô Moeder van den Held, bedroefde Koningsvrouw!
Licht ware een zoete hoop uw' boezem bijgebleven,
   En 't hart u niet verstikt in doodelijken rouw!'

   Karril, dus luidde uw zang. - Op 't bochtig schild gelegen,
Lag de eedle Kuthullijn met d'arm in 't gras gezegen.
De Barden rustten op hun harpen, en de slaap
Sloop zachtkens in de borst van elken Legerknaap.
't Was Zemoos zoon-alleen, die waakte. Zijn gedachten
Gevestigd op den krijg, lag hy den dag te wachten.
De brandende eik verviel en ging, al smeulende, uit.

Een kwijnend licht breekt voort! een aaklig stemgeluid
Verneemt zich! Kalmars geest met ongekemde hairen
En zwevende op de mist, koomt voor zijne oogen waren.
De wond zijns boezems gaapt; zijn oog staat fier en straf;
Hy treedt tot Kuthullijn, en wijst hem op zijn graf.

‘Wat wilt gy, zoon der Nacht? zegt Erins wakkre koning.
Spaar andren, week van ziel, uwe ijdle schrikvertooning!
Wat eischt ge? of is uw wil dat ik, my-zelv' ontrouw,
In nood den vriend begeef, dien ik beschermen zou?
Uw arm, ô Mathaas zoon, was immer stout in 't wapen;
Uw boezem aâmde krijg, en scheen ten krijg' geschapen:
En drijft gy me in dit uur tot schandelijk verraân,
Tot eedbreuk, eerloosheid, lafhartig vreezen, aan?
Nooit vluchtte ik, noch had vrees voor ijdle geestverschijning.
Hun kennis is gering, hun macht is enkle kwijning.
Maar ik, mijn borst verwijdt by 't klettren van 't geweer,
't Gevaar ontfonkt my 't hart. Keer tot uw grafkuil weêr!
Nooit zijt gy Kalmars geest: Hy wist van geen bezwijken,
En nimmer heeft men hem een' vijand zien ontwijken.
Keer tot uw grafkuil weêr!’ - De geest verdween op 't woord,
En aâmde een zachte vreugd: hy had zijn' Lof gehoord! -

Het eerste morgengraauw begon in 't Oost te blinken.
Men hoorde Kaitbats schild door heel het Leger klinken,
En alles stroomt door een, gelijk een watervloed;
Wen Legoos krijgstrompet de lucht weêrgalmen doet.
De strijdbre Trothal kwam. - ‘Waar toe die duizend strijderen,
(Dus zegt hy) Kuthullijn? Laat ons het heir verwijderen!
Ik ken uw' dappren arm, ik ken uw' Heldenmoed:
Uw boezem brandde steeds van onuitbluschbren gloed.
Kom, houden we onze Macht te rug, van wederzijden,
En laten we in dit dal voor aller oogen strijden!
Laat hen hun vorsten zien, verhit door woede en eer
Zich stortende op elkaâr als golven van het meir,
Zich met gezwinden zwaai in duizend bochten wringend;
En 't vuur, uit beider oog, uit helm, en zwaarden springend;
En wachten siddringvol den dood in elken slag,
Als waar 't hun eigen bloed, dat ons ontvlieten mag!’

Dus sprak hy, met de drift van zichtbre geestvervoering.
De koning hoort hem aan met blijdschap en ontroering:
‘Gy hebt mijn ziel verheugd, zegt Zemoos groote zoon.
'k Aanvaard dat grootsch tooneel, zoo edel aangeboôn.
Uw arm is sterk, ô vorst, en mijnen niet onwaardig!
De grootheid van uw ziel betoont zich edelaardig!
Gy, Erins benden, wijkt tot gindsche waterbron.
Beschouwt me, en ziet den dag waarop mijn roem begon!
Karril! indien my 't lot gedoemd heeft om te sneven,
Zeg Konnal, dat mijn hart hem altijd aan bleef kleven.
Hy grijp' 't zeeghaftig staal tot Kormaks redding aan,
En moog hy d'overmoed in vaste kluisters slaan!’

Nu stoof hy weêr naar 't dal. De klank der harnasplaten
Weêrgalmde aan wederzij' op 't wapen der soldaten.
Hem streefde, daar hy trad, de schrik des doods vooruit
Aan Lodaas geest[2] gelijk, wen 't bulderend geluid
Van duizend stormen saam, die door elkander horten,
Om met vereend geweld hun dolheid uit te storten,
Het aardrijk daavren doet, en op de golven stuit,
Daar zijne ontzachbre vuist zijn nevelwolk ontsluit,
En slachting, dood, en pest, gebrek, en oorlogswoede
Door 't zuchtend volk verspreidt, het voorwerp van zijn roede!
Hy zetelt op zijn wolk, verheven boven 't meir.
Zijn hand omvat zijn zwaard, of bliksemt met zijn speer.
De stormen staan in 't rond en wachten zijn bevelen,
Terwijl zy met hunn' aâm zijn vlammend hoofdhair streelen.
De halfonthulde maan met heur bekrompen licht,
Verspreidt een' doodschen glans op 't schrikbaar aangezicht.
Zoo vreeslijk, zoo geducht, zoo schrikbaar 't allen tijden,
Was dappre Kuthullijn in 't oogenblik van strijden.
Nu, vreeslijker dan ooit. Men treedt in Lijfgevecht,
En strijdbre Trothal valt. De zege werd beslecht!

De smart vervult het hart van Legoos Oorlogslieden.
De wanhoop neemt hen in. Wat doen zy? troostloos vlieden?
Neen, grimmende en verwoed omringen zy den vorst.
't Heft alles 't zwaard omhoog, en dreigt zijn fiere borst,
En duizend pijlen gaan op 't onverschrokken harte

Van alle kanten, af, ter wrake van hun smarte.
De vorst blijft als een rots. in 't hart van d' oceaan
Van 't golfgeklots bestookt, in al hun woede staan.
't Valt alles om hem heen, het bloed bespoelt de velden.
Simora geeft een' schreeuw. Nu naadren Erins helden.
Hun gantsche Leger stort op Legoos eerloos heir,
En dappre Kuthullijn behoudt het veld van eer.
Hy keert in vollen roem. - Maar ach! verbleekt van kaken!
Zijn vreugd schijnt op 't gelaat zich-zelve te verzaken.
Stilzwijgend slaat hy 't oog, ontluisterd, naar het strand:
Het nog ontbloote zwaard hangt, bevende in zijn hand:
Zijn knieën weigren zich; terwijl men onder 't treden
De krijgsspeer buigen ziet, by ieder van zijn schreden.

Zijn kracht bezwijkt in 't eind. Hy roept Karril ter zij':
'Mijn Krijgsroem heeft zijn perk: mijn dagen zijn voorby
(Dus zegt hy.) Voor mijn oog zal nooit weêr morgen rijzen:
Maar 't Nakroost zal mijn' naam een billijke eer bewijzen.
Der Barden Heldenzang zal wagen van mijn' moed,
En prikklen door mijn' lof het jeugdig Heldenbloed.
"ô Dat ik eens den dood van Kuthullijn mocht sterven!"
Die lofspraak zal mijn deugd by 't Nageslacht verwerven.
"De roem omkleedt hem als een schittrend pleeggewaad,
De glorie kroont zijn hoofd, en straalt hem van 't gelaat!"
Trek nu den scherpen pijl van uit mijne ingewanden.
En hoor de jongste dienst die 'k vordre van uw handen.
Leg me aan den voet eens Eiks aan 's heuvels Westerzij',
En 't vaderlijke schild van Kaitbath nevens my,
Met speer en oorlogszwaard: dat, die my mogen naderen,
Mc omringd van Wapens zien van mijn beroemde Vaderen.'

'Zoo is dan Zemoos Zoon (roept Karril zuchtende uit)
Gevallen! - Welk een smart! - ô Zorlans frissche spruit,
Zoo blijft ge in 't prilst der jeugd, verlaten Weduwvrouwe,
Geleverd tot een prooi aan nooit vertroostbren rouwe!
De vrucht van uwe min, van zulk een tederheid,
Vraagt, hupplende aan uw' schoot, waarom zijn moeder schreit.
Haast zal hy 't lief gezicht naar 't feestgewelf verheffen,
En 's Vaders Oorlogszwaard zijn vurige oogen treffen;

Dan vraagt hy met een' lach, aan wien dat zwaard behoort;
En 't moederlijke hart wordt telkens meer doorboord. -
Weent met haar, Turaas vest, en Dunskais hooge wallen!
Uw roem, uw steun, uw heil, zijn thands in puin gevallen,
En Helden, die met hem in 't krijgsveld hebt gestreên,
Getuigen van zijn' roem, neemt deel in ons geween!

Maar, hemel! wie, wie vliegt als 't hert der woestenijen
Den heuvel op, om 't lijk een' teedren traan te wijên?
ô Konnal! ach, waar waart ge als Erins Krijgsheld viel?
Was 't, dat Kogormoos zee uw kielen wederhiel?
Was u de Zuidenwind in 't spannend zeil gevallen?
Wy streden, overstelpt van 's Vijands duizendtallen;
En gy, gy hieldt u verr' van dit rampzalig strand! -
Dat niemand dit verhale in Morvens boschrijk land!
Ach! Fingal zou met ons, zijn deerlijk lot beweenen,
En - heel zijne Oorlogsschaar zich met hunn' Vorst vereenen!'

Naby aan 't dof gebruisch van Legoos golvend meir
Wordt 's Konings graf gesticht met ijdle krijgsmans eer.
De trouwe Luath ligt aan 's meesters voet begraven.
Der Barden lijkzang scheen 't gestarnt' voorby te draven.

Gezegend zy uw ziel, ô Zemoos dappre Zoon!
Groot waart ge in 't Oorlogsveld, en aller Helden kroon.
Uw kracht was als een stroom, door geen geweld te teugelen;
Uw vlugheid, als de spoed van wapprende Arendsvleugelen.
De dood zweefde op uw spoor door 's Vijands drommen heen,
En 't krijgslot was beslist, waar Erins Held verscheen.
Gezegend zij uw ziel, ô Hoofd van Dunskais kusten!
ô Moge uw eedle geest in zachte kalmte rusten!

Gy vielt, ô wakkre Vorst, door 't staal der Helden niet.
Geen speer, waar langs het bloed van Erins koning vliet!
Een wreede, een vloekbre schicht, ten heirboge afgesprongen,
Heeft als een bliksem, zich in 't edel hart gedrongen;
Onzichtbaar, als de schicht, die uit den pestdamp treft:
Van hem, wiens hand ze ontvloog, van ieder, onbeseft.
Gezegend zij uw ziel, ô Hoofd van Turaas wallen,

Gy, onverwinbre Held, verraderlijk gevallen!

De Hal van Kormak is verlaten. Kormak treurt,
Wanhopig dat hem 't lot heeft van uw zij' gescheurd.
Uw beuklaar klinkt niet meer, van d'Oorlogskreet vervangen.
Hoe ziet hy naar u uit, met radeloos verlangen!
De vijand zamelt zich en dreigt zijn zwakke Macht.
Ach (roept hy), Erins Vorst, waar blijft uw Heldenkracht!
Rust zacht, ô strijdbaar Hoofd van Erins Oorlogshelden!
Rust in den schoot van 't graf, daar wy uw glorie melden!

Bragéla smoort de hoop, waar van heur boezem brandt,
En zoekt geen zeilen meer, aan 't platgetreden strand.
Steeds zit zy in de Hal de wapens aan te schouwen
Van hem die de oogen sloot. Rampzaligste aller Vrouwen!
Heur oogen smelten weg in een' onstelpbren vloed,
Terwijl haar borst versmacht in ondoorstaanbren gloed.
Gezegend zij uw ziel, ô Roem van Erins braven!
Het hart van wat u minde, is nevens u begraven!

1804.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Een heuvel.
2 Men zie de K a r r i k t h u r a .

De slag van Lora.*

Gy, Vreemdling[1] die in 't stil en eenzaam kluisjen huist!
Wat hoore ik van de rots met zulk een kracht weêrgalmen?
Bedrieg ik me? is 't de Wind, die door uw bosschen ruischt,
Of hoore ik flaauw 't muzyk van uw gewijde psalmen?
De waterval verdooft my 't oor;
Maar, 't geen ik, door zijn bruischen, hoor,
Is 't zangrig stemgeluid van menschelijke tonen.
Doch wien, wien zingt ge in 't statig lied

* Mengelingen III, 19.

Met zoo veel eerbied toe, ô grijze Strandhermiet? -
Zeg, geldt het de eer van koningskronen!
Of 't machtig Geestendom dat op de winden zweeft?
Ai, matig dezen toon, die door de wolken streeft,
En (wilt ge) geef een' zang aan dees verlaten velden!
Hier ziet ge (sla uw oog in 't rond!)
De terpen (ruig begroeid) van 't overschot der Helden;
De steenen geel bemoscht, die hun begraafplaats melden;
En 't rank en piepend gras van hunn' verheven' grond.
Gy ziet het, Vreemdling! vest uwe oogen
Op de achtbre merken van 't voorheen:
De mijne met een nacht van duister overtoogen,
Zijn voor geen daglicht meer, maar enkel voor 't geween.

Een bergstroom, met gekraak zijn bronwel uitgebroken,
Omkronkelt in zijn' loop een hoogte, groen begraasd.
Vier steenen houden 't hoofd in 't spichtig gras gedoken,
Waar langs de Noordenwind met dompig zuizen blaast.
Twee boomen, door de kracht der stormen kromgebogen,
En van hun groenend sap berooid,
Slaan de armen wijd uit een, of zuchtend naar den hoogen,
Terwijl zich 't dorre loof langs 't vlak der velden strooit.
Dit, Ergon! dit, ô Held, dit is uw enge woning.
Geen Zora heugt de galm van uwe Feestzaal meer:
Uw schild verroestte alreê, en machtig Waterkoning,
Uw nagedachtenis stortte in een' afgrond neêr.
ô Zoraas dapper Hoofd, hoe streedt ge op onze heuvelen!
Hoe bliksemde uwe kling door onze drommen heen!
Hoe edel was uw roemrijk sneuvelen;
Hoe waardig aan den moed, waarmeê gy hadt gestreên! -
Gy, Kluisnaar, schept ge lust in zingen,
ô Hoor, ô hoor dan Loraas slag.
't Gerammel van den strijd, 't geklikklak van de klingen,
Is lang voorbygegaan gelijk een Winterdag.
De zon keert weder in heur' luister, en de dalen
Heroopnen hunnen schoot, door nieuwen gloed gestoofd;
't Lacht alles van gebloemt', ontwikkeld door heur stralen,
En 't woud herstelt zijn groenend hoofd.

Van Erin weêrgekeerd naar 't Vaderlijke strand,
Was Fingals oorlogsvloot in Konaas baai geland.
De zeilen hingen los, door reep noch zeel weêrhouden.
De Winden bulderden van achter Morvens wouden.
Des Konings Jachthoorn klinkt; men laat de brakken los;
De pijlen sijfelen en vliegen door het bosch.
De Feestdisch wordt gespreid. De blijdschap kent geen palen
Om schrikbren Zwarans val en Fingals zegepralen.
Twee Helden middlerwijl ontbraken by de Jeugd,
Vergeten in 't gewoel der zorgelooze vreugd.
De spijt bevangt hun 't hart, van eedlen trots ontsteken.
Hun boezem gloeit en zwoegt, en vlamt om zich te wreken.
Men zag ze, met een oog, van woede en gramschap rood,
In heimelijk gesprek. Zy wezen naar de vloot,
En smeten de oorlogsspeer ter aarde. - Wakkre Helden,
Ach! dat ge met uw grief die Feestvreugd moest ontgelden!
Ach! waarom deze wolk in zulk een' schoonen dag!
Zy schittert in de zon, maar vrees een' donderslag!
Die grief is, als een mist, uit de effen zee gerezen,
De zeeman weet den storm uit haar gelaat te lezen.

‘Men hijss' mijn zeilen op (dus was Maronnans taal)
En lever ze aan den wind! - Geweerd van 't vreugdemaal,
Is de arm toch niet verslapt, zoo vaak met bloed bedropen.
Kom, Aldo! de Oceaan, het Noorden, staat ons open.
Verlaten wy de kust van hun die ons versmaân,
En biên wy onzen arm den Vorst van Zora aan.
Ik ken dien strijdbren Held, ontzachlijk in zijn krijgen:
Kom laat met Ergons naam ook onze glorie stijgen.
Wat houdt of u, of my, aan Fingal vastgesnoerd?
De krijgsroem is alom waar 't oorlogszwaard zich roert.’

Zy namen zwaard en schild, en stoven door de baren
Naar Lumars holle bocht. De Haven ingevaren,
Begroetten zy den Vorst. Hy keerde van de Jacht;
Zijn speer was rood van bloed; zijn wenkbraauw, enkel nacht.[2]
Hy zag ze, en streek de wolk van de altijd grimmige oogen.
Zy streden nevens hem in al zijne Oorelogen.

De wakkere Aldo keert, na duizend Heldendaân,
Naar Zoraas trotschen wal, met Krijgsroem overlaân.
Van 't hoogst der torentrans, door zoo veel roems bewogen,
Zag Ergons schoone Bruid, met heur bewaterde oogen,
Den Jongling. 't Blonde hair zwiert golvend heen en weêr;
Heur boezem, blank als sneeuw, rijst siddrende op en neêr.
Haar oogen vesten zich op 't voorwerp, als geklonken,
En schittren van een' stroom van uitgeschoten vonken.
Zy zag hem, en hy straalde, in vollen wapenglans,
Als 't licht der Avondzon aan 's Hemels Westertrans.
Haar boezem was geraakt, haar hart bezweek van binnen,
Versmolten van den gloed van 't heimelijk beminnen.
Heur kaken zijn bedekt met tranen, en misverfd:
Het hoofd hangt moedloos neêr en 't vuur van 't oog versterft.
Drie dagen zat zy daar, bedacht heur wee te ontveinzen,
Verloren en verward in duizende gepeinzen:
De vierde morgen rees. Zy vliedt met d'Oorlogsheld
Door de ongestuime zee, uit Erragons geweld.
De burcht van Kona ziet hen landen, en zy vragen
Aan Fingal hulp en schuts voor die hen na mocht jagen.

'Vermeetle (zegt de vorst, terwijl zijn oog ontsteekt)!
Ik de ontrouw bystand biên, wen 't heilig recht haar wreekt! -
Wie zal voortaan mijn Volk in zijn gebied onthalen,
Daar gy mijn' naam onteerde in Zoraas Koningszalen?
Ga, Lafaart! wijk van hier! verberg u voor het zwaard
Dat tot uw straf genaakt, in 't middelpunt der aard!
Beklaaglijk is de Krijg, die ons staat op te komen:
De trots van Zoraas Vorst liet nimmer zich betoomen.
ô Geest van Trenmor! ô mijn Vader! zie, zie neêr!
Wanneer vindt Fingal rust van zwaard en oorlogsspeer!
Geboren in den strijd, in al zijn gruwzaamheden,
Moet ik naar 't wachtend graf door bloed en lijken treden:
Het strijden is mijn lot. Maar, Vader, ach! gy weet,
Of immer mijne hand den zwakken onrecht deed?
Mijn staal ontzag hem steeds, wiens arm, te slap in 't wapen,
Geen' Krijgsman kon weêrstaan, voor 't Oorlogszwaard geschapen.
ô Morven! 'k zie de reeks van stormen, die mijn Hal
(En hoe naby veellicht!) geheel verstoren zal,

Wen 't rustelooze zwaard mijn Telgen zal verslinden.
En Zelmaas ledig Hof niet één' bewoner vinden.
Dan neemt de onweerbre licht bezit van mijn gebied,
En kent, tot zelfs de plaats van Fingals tombe niet.
Mijn roem zal niet bestaan dan enkel in gezangen!
Mijn daden zijn een droom voor hen die ons vervangen.'

Gelijk de stormen zich vergaadren in de lucht,
Zoo zamelt zich het volk op 't eerste krijgsgerucht,
Daar Ergon van den top van Zoraas heuvelklingen
Hen opdaagt tot den tocht naar 't land der Vreemdelingen.
Hy koomt op Konaas strand, en, eer hy bloed vergiet,
Eischt Fingal tot een' slag, of afstand van 't gebied.

De Vorst rustte in zijn Hal, omringd van grijze Helden:
De Jeugd, ter Jacht gerust, doorkruiste hei' en velden.
Een minlijk onderhoud had aller hart verheugd;
Men zong van d' ouden tijd, de daden hunner jeugd;
Wen Narthmor zich vertoont, met witbesneeuwde hairen,
Hy, Loraas achtbaar Hoofd, gekromd door zielsbezwaren!

''t Is (zegt hy) thands geen tijd, te luistren naar gezang.
De vijand dekt heel 't strand, en dreigt ons d' ondergang.
Tienduizend is 't getal der zwaarden die er schitteren.
Zijn ziel is louter wrok, en wraakzucht, en verbitteren.
Men wachte zich!' - Hy zweeg. - 'Welaan (riep Fingal uit)!
Welaan! verlaat uw Hal, mijn jongste Huwlijksspruit!
Bosmina! - Narthmor, neem der vreemden hakkeneien,
En wil mijn Dochter zelf naar 's vijands heir geleîen.
Roep' ze Ergon tot ons Feest; en, mocht hy 't ook versmaân,
Bosmina, bied den Vorst en vrede en vriendschap aan;
Met Aldoos gantsch bezit, zijn misdaad ter verzoening'.
Men geef gerechte wraak rechtmatige voldoening!
De Jonglingschap is verr' en wijd en zijd verstrooid,
Terwijl hier de ouderdom de weerloosheid voltooit.' -

De maagd verscheen in 't heir des vijands met een' luister,
Die als een lichtstraal blonk door de aakligheid van 't duister.
Haar rechterhand omvatte een' drinkhoorn, rijk omzet,

De linker voerde een' pijl, met droppels bloeds besmet.
Dit, teeken van den Krijg; het ander van de Vrede;
Als evenzeer bereid tot pais en Oorlogsvede.

De Koning vond zich daar van d'opslag van heur oog
Bestraald, gelijk een wolk aan 's hemels blaauwen boog,
Wen 't doorgebroken licht heur boorden door koomt schijnen,
En damp en duister in een oogenblik verdwijnen.

'ô Zoon van Zoraas kust (dus ving zy blozend aan)!
Kom tot Vorst Fingals Feest. Laat krijg en oorlogsdaân
Thands rusten, en neem deel in Zelmaas dischvermaken.
Aanvaard den Vrede, ô Vorst, waar naar Verwinnaars haken!
En, zoo gy boete vergt voor Aldoos euveldaad,
Zoo hoor me, en neem den schat, dien hy u overlaat.
Hy biedt u tot een' zoen, tweehonderd fiere rossen,
Met breidels, stijf van goud, en toom, en vederbosschen.
Hy biedt een vijftigtal van Maagden, overschoon,
Aan verre kust geroofd, en 't Juk nog ongewoon,
Met honderd gordels, die in 't pijnlijk kinderbaren,
De moeder en de vrucht van doodsgevaar bewaren,
En honderd sperwers, die met uitgespreide vlerk
Zich werpen op de prooi en steigren door het zwerk.
Tien bekers van kristal, uitschittrend van robijnen,
Die 't water in hun glas als helle wijn doen schijnen.
Eens waren zy de lust des Konings van 't Heelal[3],
Wanneer hy in zijn pracht zich zetelde in zijn Hal!
Dit alles zult ge, ô Held, ten zoen der wraak ontfangen:
Ten waar ge uw schoone bruid nog weder mocht verlangen.
Begeert gy 't, Lorma zelv keert onder uw gebied.
Schoon Fingal Aldo mint, hy heelt zijn misdaad niet.
Hy, Fingal, die nooit held een onrecht deed verduren,
Hoe machtig, hoe ontzien by al zijn Nageburen!'

'ô Konaas zoete stem (hernam de jonge Vorst,
Maar met een zachter toon, dan eigen aan zijn borst)!
Ga heen, zeg Fingal aan, dat hy zijn' Feestdisch spreide,
Maar Zoraas Koning nooit in Zelmaas muur verbeide!
Laat Fingal, ('k eisch dit) zich verneedren voor mijn macht,

En brengen my den roof van Zelmaas Wapenpracht:
De Wapens van zijn' stam, waar in zijn Vaders streden!
Eer repp' men my van Vreê, noch zoen, noch kostbaarheden!
Mijn kroost moet ze eenmaal zien in Zoraas Koningspoort,
En zeggen: Dit 's 't geweer dat Fingal heeft behoord!' -

'Nooit zal het (riep de maagd, van eedle spijt aan 't branden)!
Men rukt geen Wapenen uit Fingals Heldenhanden.
Beef, Zoraas Koning! beef voor 't onweêr dat er broedt!
Voorziet ge niet, wat storm u hier verplettren moet?' -

Zy kwam naar Zelmaas Hal, het hoofd ter aard gebogen.
De Koning las 't verslag in heur benevelde oogen.
Hy rijst in al zijn kracht. Hy schudt het achtbaar hoofd,
En wee hem, die zijn' arm eens Grijzaarts arm gelooft!
Hy prangt zijn breede borst in Trenmors rammlend wapen.
Het staal van Komhals helm blinkt schriklijk om zijn slapen.
Zijn arm aanvaardt het schild, door Trahals arm gevoerd.
Hy grijpt naar de Oorlogsspeer, en Zelmaas Hal ontroert.
De geesten zweven aan van zijn beroemde Vaderen,
En zien den ondergang van duizend Helden naderen.
Den Grijzaarts aan zijn zij', ontsteekt het bleek gelaat:
Zy branden naar den strijd, die hun voor oogen staat.
Zy trekken juichende uit, gereed, een roemrijk leven
Te kronen met den glans van een heldhaftig sneven.

Naby aan Trathals graf verscheen een deel der Jacht.
De Jeugd van Zelma volgt, maar op geen' Krijg bedacht.
De Koning staakt zijn' marsch, en toeft hun fiere bende.
't Was Oskar, die zich 't eerst naar 't Heir der Grijzaarts wendde,
Van Nemies strijdbaar kroost, en Mornies Zoon verzeld,
En Ferguths stroef gelaat, en Dermids jongen Held.
Ik-zelf, ik ben de laatste, en mompele onder 't treden
Een' zang van d' ouden tijd, die maat houdt met mijn schreden.
Mijn speer heft me onder weg by kreek en smalle vliet,
Half hupplende, over 't nat, en meer bemerk ik niet. -
De Koning slaat op 't schild, ten blijk van Oorlogsvede.
De zwaarden vliegen straks by duizend uit de schede,
En schittren langs de hei' de middagzon in 't oog.

Drie Barden zenden 't lied der slachting naar omhoog.
Die zangtoon doet ons 't hart in statige ernst verzinken;
De drift die ons bezielt, doet elken voetstap klinken;
En de ongeschaarde rij streeft voort op 't dof geluid,
Gelijk een onweêrwolk, die langs den hemel kruit.

Ons Leger was gevormd: wy hadden post genomen,
Ter wederzij' gedekt door ondoorwaadbre stroomen,
En Morvens Vorst zat op een hoogte, waar zijn oog
De vlakte van rondsom bestendig overvloog.
De Krijgsvaan was geplant en flodderde op de winden.
De Koning was omstuwd van de oude Wapenvrinden,
Deelhebbers in den roem van zijn veroude Jeugd,
Nu, alle, grijs besneeuwd! Zijn boezem zwol van vreugd,
Als hy zijn Zoons aanschouwde, in 't blanke staal geklonken,
In 't midden van 't geweer, waarvan de velden blonken,
En van de Heldendaân des Voorgeslachts vervuld. -
Maar, Ergons Heir trekt uit. Gelijk de stormwind brult,
Niet anders is 't gedruisch van zijn ontzachtbre benden,
Die zich in breede rij naar onze heuvels wenden.
De slachting en de dood gaat aan zijn zij' geklemd,
En kiest zich de offers uit, die zij ten prooi bestemt.

‘Wie streeft daar (zegt de Vorst), zoo vluchtig in 't bewegen,
Als 't rendier van 't gebergt', den trotschen vijand tegen?
Zijn schild glimt aan zijn zij'. Zijn blaauwe rusting klinkt
Ontzetlijk, met een' klank, die tot in 't harte dringt.
Hy geeft zich in 't gevecht met Ergon. - Zie hen strijden!
Wat woede zweept hen aan, wat haat, ten wederzijden![4]
't Is als de worstling van de geesten tegens een,
Wanneer de Nachtstorm loeit, door Noord en Zuid bestreên.
Wat doet ge! stort ge neêr, ô Held van onze heuvelen?
Moest Aldo dus door 't zwaard van die hy hoonde, sneuvelen!
Schrei, Lorma! schrei bedrukte! Uw Aldo leeft niet meer.’

De Koning stortte een' traan, en vat zijn Legerspeer.
Hy slaat een oog van wraak op Zoraas fieren Koning,
Doch Gaül koomt hem voor. - Wat eedle moedbetooning!
Strijdt, Helden, beider moed is d'ander niet onwaard.

Wat snelheid, welk een kracht beweegt hun vonklend zwaard!
Dan, wie beschrijft een strijd waar in het oog verdwaalde!
In 't eind. De vreemdling viel, en Gaül zegepraalde.

‘Weêrhoudt, ô Konaas zoons (roept Fingal ijlings uit),
Weêrhoudt het moordend staal. De dood bekwam zijn buit. -
Ach! dapper was de Held, in moed en eer verheven,
Die thands in 't bloedig gras den doodsnik ligt te geven.
Hoe wil zijn Vaderland niet treuren om zijn' val!
De Vreemdling zal, van wijd, hem zoeken in zijn Hal,
En hooren geen gejuich. - De Koning is verslagen,
ô Vreemdling; laat uw hart zijn bloedig eind beklagen!
De vreugde van zijn huis heeft uit, voor eeuwig uit!
Hoor, hoe zijn strandwoud loeit van 't grimmig stormgeluid!
Licht is 't zijn droeve geest, die door 't geboomt' koomt waren,
En door de struiken zucht van esch en hazelaren.
Maar ach! hy is geweest: een verr' gelegen strand
Verwacht zijn bloedig lijk van zijns bestrijders hand!’

Dus is des Konings taal, daar wy den toon der Vrede
Uitgalmen, en ons zwaard te rug keert in de schede.
Wy sparen 't vluchtend Volk, ontwaapnen 't vreemde Heir,
En leggen Zoraas Vorst in 't zwijgend zandbed neêr.
Ik, hief den treurtoon aan. - De Nacht bedekt de velden,
En Ergons geest verschijnt aan eenige onzer Helden.
Zijn aanzicht was omwolkt. Een halfgevormde zucht
Dwaalde in zijn' boezem rond, maar gaf zijn hart geen lucht.
Gezegend zij uw ziel, ô Vorst van Zoraas streken!
Uw arm was sterk gespierd; uw Krijgsmoed, onbezweken.

De teedre Lorma zit in Aldoos hal, en wacht
By 't vlammende eiken vuur het dalen van de Nacht.
Die daalde: maar, helaas! heur Aldo keert niet weder.
Zy weent. Een wondere angst drukt haar den boezem neder.
‘Wat houdt u op de Jacht zoo onbegrijpbaar lang,
(Dus roept zy)? 'k Had uw woord voor 's daglichts ondergang.
Is 't Wild zoo wijd ontvloôn? - of zijn het felle winden,
Die u op de open hei' de vlugge voeten binden?
Ach, Aldo, 'k ben alleen, in onbekend gebied:

Wat bleef my, welk een troost, zoo de uwe my verliet! -
Kom van uw heuvlen af, ô gy, voor wie ik leve!
Keer, dat mijn juichend hart aan uwen boezem kleve!'

Heur aandacht wendt zich thands naar d'ingang van de Poort.
De storm verheft: zy waant, zy heeft zijn' tred gehoord.
De vreugd blinkt uit haar oog. - Maar ach, heur angsten keeren
In 't lijdend hart te rug, en zijn niet af te weeren!

'Nog keert ge niet weêrom, geliefde (roept de Maagd)! -
Kom, zien wy naar 't gelaat des heuvels waar gy jaagt!
Wat zoude ik langer hier in schroevende angsten toeven,
Onzeker, wat mijn hart een recht heeft te bedroeven!
De Maan staat hel in 't Oost. De boezem van het meir
Is kalm, en kaatst den glans van heure stralen weêr. -
Hoe zal ik thands zijn' stoet van trouwe hazewinden
By 't keeren van de Jacht, in 's heuvels afloop vinden?
Hoe scherpe ik thands het oor, dat ik zijn stem verneem,
Dat de afstand, noch de wind, my heur geluid ontvreem?
ô Jager zonder rust! gedenk aan Lormaas blaken:
Kom eindlijk, kom een eind aan heur ellende maken!'

Zy sprak. Zijn Geest verscheen aan heur verstarrend oog,
Een maanlichtschijn gelijk van d' overwolkten boog,
Wanneer de Middernacht den Oceaan der Hemelen
Ontsluit en 't twijfellicht op gras en boom blijft wemelen.
Zy volgt deze ijdle schim door 't midden van de hei'. -
Nu weet zy, dat hy bleef. Heur grievend rouwgeschrei,
Op wieken van den wind den omtrek rond gedreven,
Doorboorde my de ziel. Ik waande meê te sneven.

Zy kwam, zy vond den Held. Haar jammerk lacht heeft uit!
Vol schriks verdraait zy 't oog; heur borst geeft geen geluid:
't Verwilderde gelaat misvormt haar eedle trekken.
Zy zinkt op Aldoos mond, om nooit weêr op te wekken.
De Vorst beveelt den zang. De Barden heffen aan.
't Weent alles. Lormaas schim! ô wees op 't minst, voldaan!
De Maagdom onzer kust vereert u met gezangen,
Zoo vaak 't verdorrend Woud zijn takken neêr laat hangen.

ô Vreemdling! Gy die heerscht in 't rijk der schelle faam!
Ai, geef somtijds een' toon aan haar, aan Aldoos naam.
Laat, laat hun Geesten zich in uwen lof verblijden,
En op een' Maanlichtstraal voor uwe sponde glijden.
Dan ziet ge 't minlijkst oog u danken voor uw' zang;
Maar - de onopdroogbre traan hangt eeuwig op heur wang.

1804.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Een Kuldeër.
2 Donker als de Nacht.
3 Des Keizers.
4 L.W. Ik zeg TEN w e d e r z i j d e n , niet TER. 't Is het M e e r v o u d .

Konlath en Oithona.*

Hoe! heeft mijn oor een stem vernomen;
Of is 't het lang ontglipt voorheen
Dat zich in 't ruischen van de boomen
Aan 't peinzend hart vernieuwt met schijnbaar rouwgesteen?
Vaak blinkt me een schemering van afgeloopen dagen
Met zachte flikkring in 't gemoed,
Der avondzon gelijk, die dwars door onweêrvlagen
Nog soms een weêrglans schenkt van goud en purpergloed.
Dan treft my 't Jachtgerucht in de ooren;
Dan grijpe ik speer en everspriet!
Maar neen! het was een stem. Zy deed zich werklijk hooren:
Verbeelding, gy bedroogt my niet!
Wie zijt gy, Zoon der Nacht, die wandelt door het duister?
Het zwakke menschlijk kroost verloor zich in de rust.
Of is 't een lisplend windgefluister,
Dat door mijn slaapzaal zweeft en muur en welfsel kust?
't Is mooglijk Fingals schild, dat, hangende aan de wanden,
Het zachte windgeblaas beandwoordt met een zucht.
'k Betast het menigmaal met mijn verstijfde handen,
En 't geeft mijn angstig harte lucht. -
Wat zeg ik? - Waardste mijner Vrinden,

* Affodillen II, 73.

ô Neen, 'k herken uw stem, ô Mornis dappre zoon!
Wat doet u op uw wolk uw Halsvriend wedervinden?
Wat wil die sombre, die van weemoed sombre toon?
Koomt ge onverzeld, of, met de Helden
Van d' ouden dag omstuwd? - Is Oskar aan uw zij'?
Ach! in 't rumoer der oorlogsvelden
Was Oskar Konlath steeds naby.

DE GEEST VAN KONLATH.

Zwijgt Konaas zoete stem[1], in diepen slaap gedoken?
En is met haar de Trouw, de Vriendschap, uitgedoofd?
Daar wy, aan 't licht ontrukt, om 't stille rustbed spoken,
Vergeten in de dood, van Krijgsmans eer beroofd!
De zee omgolft Ithone, en lekt zijn dorre kusten,
En Mora heeft geen plek waar onze tombe rijst:
Hoe kunt ge, Zelmaas Bard, hoe kan uw boezem rusten,
Eer ge uw verstorven Vriend den Heldenplicht bewijst?

OSSIAAN.

ô Dat mijn oog u aan mocht staren,
Mijn Vriend; gy, dien ik in den wind
Onzichtbaar op een wolk voorby my heen voel waren:
Wiens stem mijn luistrend oor met gretigheid verslindt!
Wat zijt ge? Een vormloos luchtgewemel,
Aan Lanoos mist gelijk, wen ze opstijgt naar den hemel,
Of half verschoten starrenlicht
Dat door den dampkring zweeft naauw merkbaar voor 't gezicht?
Wat hemelglans omboort den zoom van uw gewaden?
Wat voert ge voor een boog in de opgeheven hand? -
Wat wijkt gy achter 't scherm der ritselende bladen?
Onttrek me uw aanschijn niet, hou stand!
Mijn harp! verlaat den wand! Trilt hoorbaar, slappe snaren!
Der Helden naroem stijge op wind en wolkenboog,
Verdove 't grommen van de baren,
En schittere eeuwen lang den Naneef nog in 't oog! -
Brengt my mijn Vrienden weêr te voorschijn, harpgezangen! -
Ik zie hen - dank, ô harp - ik zie, ik heb hen weêr:
Geen nevel houdt hen thands omvangen,
Zy dalen voor mijn oog op 't woest Ithone neêr.

Ik zie de bergspelonk met haar bemoschte klippen,
   Van 't slingerend geboomte in 't hangen overdekt:
Ik zie een kabblend vocht voorby haar ingang glippen,
   En Toskar, die 't gezicht naar 't vlietend beekjen strekt.
De wakkre Ferguth staat (zijne oogen neêrgeslagen)
   Naby hem, met den trek des weemoeds op 't gelaat.
Oithona zit daar ginds haar boezem uit te klagen. -
Wat hoor ik? - 't Dof gegons van grommende onweêrvlagen? -
   Of is 't mijns Toskars stem, die door mijne ooren gaat?

TOSKAR.

Stormig was de nacht en treurig. Worstlend met het baldrend weer,
Tuimelden de krakende eiken van de heuvelhoogtens neêr.
De afgrond opende aan de winden zijn verschrikkelijken kuil,
En het schuim besteeg de rotsen met een dompig noodgehuil.
't Weerlicht flikkerde aan den hemel, en vertoonde, slag op slag,
De aakligheden der verwoesting in een telkens heller dag.
Ferguth! 'k heb den Geest zien waren die het woud aan flarden stormt.
Zwijgend stond hy op dees steenklip, maar in 't aanzicht gants misvormd
't Nevelkleed vloot van zijn schouders op den wind. Ik zag hem aan.
'k Zag het vuur der oogen blinken, maar verduisterd door een traan!
't Scheen een Grijzaart. Ach! hy schreide, en zijn boezem was zoo vol!
   'k Zag hem, Ferguth, en versteende,
   'k Voelde, dat, terwijl hy weende,
   Zich mijn hart daarmeê vereende,
      En van de eigen tranen zwol.

FERGUTH.

Gy voelde 't, Toskar? 't Was uw Vader! Wees des zeker!
   Zijn geest voorziet den dood van iemand van zijn bloed:
Niets anders trad zijn schim, ontzachbre speerverbreker,
   Wanneer uw Broeder viel, hem treurende in 't gemoet.
      ô Erins klaverrijke dalen,
   Hoe lieflijk lacht uw kust, met grazig groen omboord!
      Met wellust schiet de Zon heur stralen
         Op uw gelukkig, zalig oord!
Verkwiklijk klinkt de harp Selamaas blijde wanden
   En hooge welfsels door, wanneer de feestzaal blinkt;
Verkwiklijk 't jachtgeschreeuw van Erins lustwaranden,

Wanneer het berg en woud doordringt!
Maar ach! wy staan alleen op dees verlaten stranden,
Van storm en holle zee omringd.

TOSKAR.

Waar is uw strijdbre ziel geweken,
ô Ferguth? - Grijzaart, hoe! gy ducht?
'k Zag in 't gevaar u nooit bezweken,
Maar tintlen op 't gelaat van moed en gloriezucht!
Waar is uw strijdbre ziel geweken?
Wat weet een Krijgsman van verbleeken!
Heeft Erins afkomst ooit gevlucht?
Ga, zie in 't rond: de woeste baren,
De schrikbre branding wil bedaren;
De stormvlaag legt zich neêr. De watervlakte beeft
En schudt slechts van den schrik voor 't geesslen van de winden,
Die 't naauwlijks doorgeworsteld heeft,
En hijgt om van dien schok verademing te vinden.
Reeds breekt het graauwend licht by gindsche rotsen door;
Haast rijst de morgenzon in al heur schoonte en gloor!
Nog eens, de zee bedaart, ô waardste mijner Vrinden!

Maar hoor my. 'k Had nog naauw, aan Konlaths disch vergast,
De zeilen opgehaald, en weêr in zee geplascht,
Of 'k streef voorby een klip, gekroond met schrale dennen,
Waar ik een Jageres de hinden na zag rennen.
Ik zag haar, 't was Oithone - ach! schooner dan de glans
Der schoonste morgenzon aan de onbewolkte trans.
Het hair zwierde om haar hals in ongebonden vlechten.
Ik zag ze een nieuwe pees aan d' ijfflen jachtboog hechten.
Nu buigt zy 't slanke lijf en spant het schietgeweer
Met uitgestrekten arm, en velt een reebok neêr!
Ach! de arm was als de sneeuw van Kromlaas heuveltoppen,
En 'k voelde 't brandend hart my in den boezem kloppen.
‘Kom, schoone Jageres (dus riep ik), aan dit hart!’
Helaas, ik zag haar oog verduistren van de smart.
Haar tranen vloeien steeds. Zy blaakt van Konlaths liefde!
Ach! hoe vergelde ik haar, dat haar mijn stoutheid griefde!
Waar vinde ik haar weêrom! - Oithona, schoonste maagd!

Waar is 't gelukkig zand dat uwen voetstap draagt? -

OITHONA.

Een steil en rotsig strand verheft zich uit de golven,
Omgord met klip aan klip, in bosschen als bedolven.
De zeebaar beukt den voet van de onomgangbre kust,
En 't afgejaagde hert vindt in haar strandkloof rust.
Men noemt het Mora. - Daar, daar rijzen trans en tinnen
Van dien mijn boezem mint en eeuwig zal beminnen.
Daar, daar ziet Konlath naar de weêrkomst van zijn Bruid
Van uit zijn waterburg met heet verlangen uit.
De Jachtstoet keerde weêr, met de oogen neêrgeslagen!
Hy vraagt naar Rumars telg. Wat mag de ontroostbre vragen!
De maagden zwijgen! - Ach! Wat worde ik hier bewaakt!
Op Mora woont het heil, dat my gelukkig maakt.

TOSKAR.

Oithona zal dat heil (zy wenscht het!) weêr genieten,
En keeren in den arm van die zy teder mint.
Ja, de eedle Konlath is des dankbren Toskars Vrind!
'k Heb aan zijn disch gespijst, en roof, door liefde ontzind,
De wellust van zijn hart, en doe heur tranen vlieten?
Neen, nimmer worde 't waar! Rijs, Westerkoeltjen, rijs,
Voer op mijn vlotte kiel mijne ongerechte prijs[2]
Naar Mora, dat haar wacht! Zy zal op Mora rusten,
En leven voor de liefde en zuivre huwlijksvrengd,
En Toskars troostelooze jeugd
Zal vreugd noch leven meer gelusten!
'k Zal wijken naar een woeste grot,
En eeuwig treuren om mijn lot,
Onvatbaar voor alle andre weelde,
Dan dat ik in het windgezuis
My soms Oithonaas stem verbeelde.
Oithonaas stem, helaas! Bruis, windtjen, bruis, ô bruis!
Ik voer haar Konlath toe. Doorklieven wy de baren!
De plicht, de vriendschap roept: zwijg, dwaze minnegloed
Van 't al te licht ontstoken bloed!
Vergeten we, ô mijn hart, dat ik haar aan mocht staren!

OITHONA.

Wat wolk verschijnt daar in de lucht!
Ik zie haar langs de vlakte naderen!
Zy voert de Geesten mijner Vaderen!
Ik zie hun blank gewaad daar 't floddert in de vlucht.
Ja, Rumar! 'k zie u zonder beven:
Gy kondigt my den dood; en ik, ik ben gereed.
Maar mocht my Konlaths mond den kus des afscheids geven,
Het sterven waar my minder wreed!

OSSIAAN.

Hy zal het, droeve Maagd! daar streeft hy door de golven!
De dood van Toskar blinkt verschriklijk op zijn speer!
De grafkuil gaapt hem aan, onzichtbaar opgedolven,
En 't stroomend hartebloed vloeit by zijn zijde neêr.[3]
Hy nadert, doodlijk bleek, en toont zijne open wonde!
'Waar zijt gy, mijn Oithone? uw minnaar geeft den geest.'
Daar ligt de lieflijkheid der teêrste huwlijkssponde!
Ach, Moraas dappre Vorst - ach, Konlath is geweest!

Hoe tuimelt het door een voor mijn verwonderde oogen!
Ik zie geen Toskar meer, geen Ferguth! 't is gedaan.
't Wordt duister, 'k voel mijn hart van vreemden schrik bewogen,
Mijn voorhoofd met het zweet der doodsangst overtogen;
Mijn speeltuig weigert zich, den minsten toon te slaan.
Maar gy, ô Bardenschaar der latere Geslachten,
Viert Konlaths vroege dood! schenkt tranen aan zijn graf!
De brave heeft in 't stof der Dichtren roem te wachten;
De oneedle lafaart valt gelijk de distel af.

Maar wakkre Konlath sneefde. Een dof en aaklig stenen
Klonk ijlings door zijn hal. Zijn moeder sloeg aan 't weenen,
Onkundig wat haar hart tot zulk een weemoed dwong.
Haar oog viel op zijn schild dat in de burgzaal hong;
'Ach! riep zy, 't is gedaan!' (Het was met bloed betogen.)
Dus spreekt ze, en geeft een gil, en sluit haar brekende oogen.

Maar gy, Oithona, gy! wat doet gy, droeve Bruid?
Ach! aan de zij' verbleekt der neêrgeslagen Helden,

Blaast ge aan uws Minnaars hart den laatsten adem uit!
De nacht ontplooit haar floers en spreidt het langs de velden,
De dag vervangt haar, en geen sterfling naakt het strand,
Die u, die een' van hun een teeken sticht in 't zand.
De raven zwieren om de lijken; doch ze ontvlieden,
En schijnen 't overschot der braven eer te bieden.
Het kroost van Zelma kwam. Zy vonden 't Heldenpaar
En de ongelijkbre Maagd. Met zwijgend rouwgebaar
Verheffen zy de terp. De moederschoot der aarde
Ontfangt het zielloos stof, herneemt het geen zy baarde,
En de overschoone slaapt, in Konlaths arm geklemd.

Rust, Konlath! 'k heb uw schim den zangtoon aangestemd!
Rust, zweef niet langer om, en stoor door schrikbre droomen
Uws halsvriends sluimring niet. Uw glorie is volkomen.
Laat, laat de zoete rust met zachtgepluimde hand
My stroken op het dons van 't zwijgend ledikant.[4]
Laat my mijn Vrienden thands, en hun gemis, vergeten,
(Mijn plichten zijn voldaan, mijn hart heeft zich gekweten!)
Tot dat ik 't grijze hoofd in 't zandbed nederbuig',
En my hun eedle kring het w e l k o m tegenjuich'!

1805.
Aan OSSIAAN toegeschreven.

Eindnoten:

1 K o n a a s s t e m is Ossiaan. Zie de Gezangen van Z e l m a .
2 Dat p r i j s , in de beteekenis van r o o f , noodwendig vrouwelijk is, zal ik op zijn tijd onwedersprekelijk bewijzen. Iets anders is het met p r i j s in den zin van l o f , dat van 't werkwoord p r i j z e n is. Zie mijne Verhandeling over de Geslachten der Naamwoorden.
3 Men begrijpe, dat beide T o s k a r en K o n l a t h , in deze ontmoeting, van elkanders hand sterven. O i t h o n a bezwijkt van droefheid.
4 Dat L e d i k a n t eigenlijk een v e l d - of l e g e r b e d is, merk ik hier aan voor dezulken, die er eene prachtige rustkoets onder verstaan: als my wel eens voorgekomen is.
Men begrijpt licht waarom ik den kwalijk klinkenden naam van K u t h o n a in O i t h o n a , woord van verwandschapte beteekenis, verandere. Het eerste beduidt G o l f s t e m ; het laatste G o l f - of Z e e m a a g d . - I t h o n a , het eiland waar het tooneel van deze gebeurtenis wordt gesteld, beteekent G o l f e i l a n d . Het I, waarmede 't saamgesteld is, is het zelfde woord met ons e e in D u i v e n e e , O v e r f l a k k e e enz. en ons ei in eiland. Het oud Schotsch van Ossiaan, hoe onverstaanbaar het ieder voorkome, is vol van woordwortelen, die het met onze taal zoo wel als met het Keltisch gemeen heeft.
Nog mag ik hier bijvoegen dat ik wel niet twijfele, of de oorsprong van dit Stuk is by Ossiaan te zoeken; doch het heeft meer dan andere door verplaatsingen van oude en oorspronkelijke woorden en spreekwijzen door latere, en daar door ontstane afwijkingen en verzwakkingen van den oorspronkelijken zin, geleden. Die mijne Navolging, waarin ik getracht heb met Kritisch te rugzicht op des Schrijvers trant van denken en uitdrukken te werk te gaan, met Macphersons Vertaling vergelijken wil, zal zich hiervan overtuigen kunnen.

Kathloda.*

* Wit en Rood II, 87.

Eerste zang.

Onzichtbre wandlaar door de lucht,
Wiens aâm de distel krookt in Loraas bergvalleien,
Waar zijt ge, (ô windtjen, spreek!) dat gy mijn oor ontvlucht?
Ik hoor geen murmlend stroomgerucht,
Geen ruischen van 't geboomt zich door de ruimte spreien.
Geen harpklank stroomt my van de rots
Door 't afgelegen strandgeklots
In sombre mengeling, in zoete tokk'ling, tegen.

Als laafnis van een daauw, in 't brandend hart gezegen.
Gy, Jageres, wier vlugge hiel
Langs heuveltoppen zweeft met aangeschoten vleugelen,
Malvine, roep, ai roep des afgestorven ziel
Dit jamm'rend lijf te rug, en help my 't lot beteugelen.
Heb dank! ik hoore uw zang, en 't daglicht breekt my aan;
Ik mag 't geopend oog op Lochlins zeekust slaan;
Uthornoos bochtig strand heeft hier zijn baai ontsloten,
Waar Fingal, uit het hart der golven opgetreên,
Het windgebulder wijkt, met weinig tochtgenooten,
In 't vreemd vijandlijk land met Fingal lotgemeen.

De woeste Starno zendt uit Lodaas koningshallen,
En noodigt Morvens Vorst ter feest.
Maar 't hatelijk voorheen verheft zich voor zijn geest,
En al zijn woede bruischt. ‘Geen Gormals grijze wallen
(Dus zegt hy) zal ik zien, geen Starno die my vreest!
De dood omzweeft mijn ziel in bleekbestorven schimmen,
Wen my die naam herroept aan de eens vervloten stond.
'k Zie Agandekkaas geest van uit haar grafkuil klimmen,
En toonen de open borst, nog bloedend van haar wond.
Ga, zoon van Loda, ga! het woord van Gormals koning
Is Fingal ijdle lucht, die ginds en derwaarts waait;
De distel buige er voor en wane 't gunstbetooning,
Geen eik wordt door 't gezwier zijns adems omgezwaaid.

Duthmarno, arm des doods! en gy, mijne oorlogshelden,
Die op de vleuglen woont van d' onbetoombren strijd,
Wier krijgsbark door de watervelden
Gelijk een zwaardstar streeft die door de wolken snijdt!
Rijst! voegt u aan mijn zijde, en schaart in 't ijzren wapen.
En gy, ô harpgespeel, daal van den bergtop neêr.
Hier zult gy met uw Vorst in 't zandig doodbed slapen,
Of wreken dees zijn hoon door 't bliksemend geweer!’ -

Daar stonden ze om den Vorst, van gramschap aangegrepen.
Geen woord ontvloot hun mond. Zy vatten speer en schild;
En elk gevoelt zijn borst van de eigen spijt benepen,
Die schriklijk in de stem van Koning Fingal trilt.

Op eenmaal stijgt de galm van 't schildgeklank naar boven.
Door lucht en holle rots herhaald,
En wisselt met den zang in beurtelings verdoven,
Die met de duisternis, van 't kaal gebergte daalt.
De maan verrees, maar flaauw, en flikkerde op de golven.
Duthmarno, groot van stal, trad op in d' ijzren dosch,
Wien 't klippig Kroma voedde, op felle krijgers trotsch.
Hy hobbelde in zijn kiel door 't woeste zeegebots,
En joeg den woudbeer af, en everzwijn, en wolven,
Wanneer Krumthormo met zijn menigte in het woud
Den held bestookte, alleen, maar onvervaard en stout.

‘ô Dappre Komhals zoon, zal, in dit uur van rusten,
Duthmarno landwaarts in, den vijand gaan bespiên?
Van 't rijzige gebergt', den scheidsmuur dezer kusten,
Vermag m'in 't schemerlicht zijn leger te overzien.
Die woeste Starno-zelf, met bloed als overgoten,
En forsche Zwaran staan als vijand tegen ons,
En 't woord, by Loraas steen hun lippen afgevloten,
Is meer dan enkle wind en ijdel luchtgegons.
Gy! keert Duthmarno niet; op Krathmokrauloos heiden,
Treurt mijn geliefde gâ aan d' oever van een vliet,
Door 't glooiend rotsgevaart' van d' oceaan gescheiden,
Waarop mijn wakkre zoon den meergier tuimlen ziet:
Geef aan Kandona 't hoofd eens evers, blank van tanden;
Meld hem zijns vaders moed en zucht naar oorlogseer;
Verhaal hem, waar hy viel, en hoe zijne oogen brandden
Wanneer Ithormoos kracht zich uitstortte op zijn speer.’ -

‘Neen (andwoordt Morvens vorst). Ik was mijn bloed gedachtig,
Wanneer ik 't meir doorstreefde; en nooit vergete ik dat.
'k Ontaardde niet van ziel. Mijn arm zij minder krachtig,
Maar 'k heb den zelfden moed dien Komhals borst bezat.
Aan my behoort die tocht, aan my de nachtgevaren,
Alschoon de lok der jeugd my om de schoudren zwiert;
Mijn Vaadren schudden nooit hun grijsbesneeuwde hairen,
Dat Fingal, dat in hem, hun bloed verbasterd wierd.’ -

Daar bruischt hy, met de last der waapnen om de leden,

Den stroom van Turthor door, die langs het neevlig dal
Van Gormal, nagegalmd door 't aaklig berggeschal,
Met korte golfjens klotst, de rotskloof doorgegleden.
Het maanlicht wemelde op een bergklomp, flaauw gedaagd.
Een rijzige gestalte, als van een schoone maagd,
Vertoont zich aan zijn oog, met losgebonden lokken.
Haar tred is ongelijk, als angstig, als verschrokken.
Zy galmt een flaauwen zang, gebroken door den wind.
Somwijlen wringt zy d' arm, als van de smart ontzind,
En slaat de blanke borst met hagelwitte handen;
Want doodelijke smart beroert hare ingewanden.

'ô Torkultorno! ô mijn vader! (roept zy uit.)
ô Grijzaart, liefde en troost van uw verlaten spruit!
Waar zweeft uw voetstap thands aan Lulans donkre stroomen?
Ach! op uw eigen grond rampzalig omgekomen....!
Ik zie, ik zie u nog, ô roem van uw geslacht,
By Lodaas koningshal in 't vreugdgegalm der jacht,
Terwijl het nachtfloers om den hemel trekt, aan 't zweven,
Als op de lichte vlerk des avondwinds geheven.
Nu beurt gy de elpen maan uw beuklaar voor 't gezicht;
Zy zwijmt; uw hoofdhair vlamt, en schittert uit van licht,
En zwiert als hemeltoorts door 't schrikverwekkend duister.
Ach! waarom wordt uw telg vergeten in haar kluister?
Zie, zie van Lodaas burcht, ô koning! O, zie af!
Zie uw mishandeld kroost in 't haar geopend graf!' -

Wie zijt gy, sprak de Vorst, gy nachtgeluid, zoo teder? -
Zy siddert, keert zich af. - Wie zijt gy? vraagt hy weder.
Daar zijgt zy aan zijn voet, by d'ingang van een hol,
Terwijl haar 't snikkend hart en 't oog van tranen zwol.
De koning breekt den riem, gewikkeld om heur armen,
En vergt haar met een oog vol innig zielserbarmen
Den naam haars vaders af, en 't noodlot dat haar trof.

Zy sprak: 'Aan Lulans stroom stond Torkultornoos hof;
Maar thands, thands woont zijn ziel in Loda, by het klinken
Der bekers die van meede en frisschen garstwijn blinken.
Hy trof in 't krijgsgevecht den woesten Starno aan.

Lang streden ze, en verwoed. Zijn arm heeft hem verraân.
Hy wankelde, om in 't bloed ter aarde neêr te ploffen.
Ik, had aan Lulans boord een vluchtig ree getroffen.
Mijn handpalm streek mijn hair, dat uitgolfde in de lucht,
By een, en 'k hoor van verr' een aaklig noodgerucht.
Ik vlieg, met stouten stap, en de oogen opgeheven,
De borst vol ongeduld, naar d' oorsprong van mijn leven.
't Was Lochlins schrikbre Vorst, 't was Starno, dien ik zag.
Zijn ruige wenkbraauw fronst by 't grijnzen van zijn lach,
Zijn gloeiende oogbol rolt, en vonkelt my in de oogen,
Als dartlend, en (het schijnt) in dolle vlam gevlogen.
Mijn vader (riep ik)! ach! de nooitbezweken held!
Waar is hy? - Gy vervielt in vijandlijk geweld,
ô Torkultornoos spruit! dus zegt hy; grijpt mijn handen,
Vervoert me, en hijst het zeil; en legt my hier in banden.
Hier is mijn kerker, hier, in deze duistre grot,
Waar niets mijn leed verzacht dan 't weenen om mijn lot.
Somwijlen koomt hy hier mijn gruwende oogen tergen,
(Geen mistwolk zoo geducht!) en durft my liefde vergen,
En stelt my 't blaauwend schild mijns vaders voor 't gezicht.
Maar dikwijls zweeft ook wel een minlijk hemellicht
Mijn moordspelonk voorby, en stoort mijn jammerklachten.
Ik sprak van Starnoos zoon; - dees leeft in mijn gedachten.' -

'ô Maagd van Lulan (sprak de Koning), droeve maagd,
Hoe deele ik in het leed dat gy zoo schuldloos draagt!
Een donderwolk van wee is op u neêrgeslagen.
Maar staak, de doffe maan uw ongeval te klagen.
Mijn glinstrend zwaard hangt hier, ten schrik der woestaardy.
't Behoort geen slappen arm, geens wreedaarts ziel, maar my.
Geen maagden sluiten wy in donkre rotsspelonken;
Heur armen zijn by ons in 't ijzer niet geklonken.
Zy luistren, schoon gehuld, in Morvens zalig rijk,
By Zelmaas koningsfeest, naar 't streelend harpmuzijk.
Geen klacht verschort haar stem in dorre woestenye;
Wy smelten by haar toon vol zachte melodye;
Haar oogstraal stort ons liefde en zachte tederheid,
Geen woeste dolheid in, die dartelt, als zy schreit.
't Ontzach verzelt haar, en geen opslag durft haar honen.

Bedrukte, zulk een lot is 't lot van Morvens schoonen.
Dit lot zal 't uwe zijn. Toef op mijn last alleen.'
Hy sprak, en vloog op nieuw door 't scheemrend duister heen.

t Geboomt' van Loda schudt, als hy die schrikplaats nadert.
Het huilen van den wind giert raatlend door 't gebladert'.
Drie steenen rijzen daar, de kruin met mosch begroeid,
Van 't rookend schuimgebruisch eens waterstrooms omvloeid.
De donkerroode wolk van Loda zweeft daar boven
Op mist en waterdamp, met gruizig zand doorstoven;
En van haar hoogte schouwt een luchtgeest naar beneên,
Of steigert als een rook door 't dunne luchtzwerk heen.
Somwijlen gromt zijn stem door 't bruischen van de stroomen.
Twee helden, aan den voet der neêrgebogen boomen,
Ontfingen op hun kniên, van diep ontzach verbleekt,
('t Is Starno met zijn zoon) de orakels die hy spreekt.
Zy leenden op hun schild, hun speeren opgestoken
Door 't mistkleed; en een wind, den nevel uitgebroken,
Blies krijschend door het vilt van Starnoos breeden baard.

Zy hooren Fingals stap. Zy rijzen op van de aard.
'Ga, Zwaran (zegt de grijze), en stoot dien vreemdling neder.
Neem 't schild uws vaders op en wees zijn plaatsbekleeder.
In fierheid is 't een rots.' - De jongling grijpt zijn speer,
Maar die, in de aard geklemd, ontzegt zijn eigen heer.
Nu rukt hy 't slagzwaard uit. De weêrpartijders strijden.
De klingen klaatren straks. Men stort van wederzijden
Zijn vijand op het lijf, en bliksemt met het staal.
Maar Fingals lemmer houwt, door 't harde schildmetaal,
Zijns vijands armriem door, en klieft zijn helm aan stukken,
Nu wederhoudt hy 't zwaard. - Gereed voor 't lot te bukken,
Rolt Zwaran 't grimmig oog, en werpt zijn kling in 't zand,
Ontsluipt, en zoekt den stroom, en wint den overkant.

Maar Zwaran was 't gezicht zijns Vaders niet ontslopen.
De Grijzaart voelt zich 't hart door woeste gramschap nopen.
Het grimmig voorhoofd fronst van dubble razerny,
En 't lichaam trilt en schokt van 't hevigst zielsgetij'.
Men hoort hem met zijn speer op grond en boomstam bonzen,

En 't grommen van zijn keel langs 't dor verhemelt' gonzen.
Zy naadren Lochlins heir langs onderscheiden pad,
Als stroomnat, hier en ginds door kloven heen gespat.

De vorst van Morven keert naar Turthors lager streken;
Wanneer het morgenlicht in 't Oosten door kwam breken,
En Lochlins roof bescheen, in Fingals hand gevat.
De grotmaagd trad in 't licht, en streek haar lokken glad.
Zy hief haar zangtoon aan, van droefheid ingenomen,
Haars vaders tafelzang, den zang van Lulans stroomen.
Zy zag het bloedig schild van Starno. 't Zacht gelaat
Blonk ijlings, van de vreugd, in heldren dageraad.
Zy zag 't gekliefd helmet van Zwaran; en haar oogen
Bewolkten, en zy schudde als van den wind bewogen.
‘Gy vielt dan (boezemt ze uit), geliefde van mijn hart!’
Zoo spreekt ze, en zinkt ter neêr, en zieltoogt van de smart.

Uthorno, met den voet in golven, zie in 't Westen
De nachtverschijnsels vrij die in de wolken vesten!
Ik zie de bleeke maan bezwemen op heur baan.
En, achter 't ruischend woud, verduisterd ondergaan;
De mist van Lodaas wolk uw topgebergt' beklimmen,
Het akelig verblijf van afgestorven schimmen.
Kruthloda zit aan 't hoofd, en schemert door haar rand
Met drinkhoorn en rondas, halfzichtbaar in zijn hand,
By 't schittren van zijn roof in duizend flikkervonken.

Zijne afkomst nadert vast, met blaauwend staal omklonken,
In schaduw van de wolk die op hun hoofden drijft,
Terwijl des stamheers geest het hart der zonen stijft,
En opwekt voor den roem, door 't reiken van zijn beker;
Maar 't zwakke hart ontzet, en ducht den schrikbren wreker.

De ziel van Lulans schoone, aan 't stervend lijf ontvloôn,
Stijgt middlerwijl om hoog en zoekt den nevelthroon. -

Tweede zang.

‘Waar zijt gy, koningstelg, gy Zelmaas hoop en luister!
(Dus roept Duthmarno uit, de bruingelokte held.)
Helaas! hy keert niet weêr van uit het holle duister:
De boezem van de nacht houdt Komhals zoon omkneld.
Waar blijft hy? - 'k Zie de kim van d'uchtend doorgebroken,
De morgen overspreidt Uthorno met heur glans;
De zon rijst staatlijk in haar nevel aan de trans:
Gy, Krijgers, heft het schild! uw koning moet gewroken!
Hy valt niet als een vuur dat in de lucht ontstoken,
Na dat het aarde en zee in doodschrik heeft gesteld
Verdwijnt, en onder zich geen voetstap laat op 't veld.

Maar neen! gy, helden, juicht, hy nadert voor onze oogen,
Gelijk een arendsjong op d' uitgespannen wind.
Daar treedt hy, met den roof des vijands overtogen!
ô Fingal! zie het hart uws legers teêr bewogen;
Gy, aller harten zorg, met heldendrift bemind!’ -

‘De[1] vijand is naby, Duthmarno. Ja, zy trekken
Als golven in een mist, die 't schuimend hoofd ontdekken,
Terwijl 't beneveld blaauw aan 's wandlaars oog ontduikt.
Welaan, het staal ontbloot! den overmoed gefnuikt!
Mijn heir, zal Fingals zwaard u thands naar de eer geleiden,
Of meer ervaren held uw arm den weg bereiden?
Wat wilt gy? - kiest, en spreekt, ô helden!’ - 't Was de taal
Des Konings, daar hy stond en rammelde in het staal.
De Hoofden zien zich aan, en zwijgen, op dees reden,
Wanneer Duthmarno spreekt, voor de andren toegetreden. -

‘Het pad der oudheid (zegt de Krijgsman) zij de baan
Waarop wy de oogen steeds met heilgen eerbied slaan,
ô Fingal! Tremmor zweeft, als in den bloei der jaren,
My nog in 't denkbeeld: hy, ten wolken ingevaren!
Zijn heldenziel was groot; nooit gaf hy in zijn borst,
Verholen zwakheên plaats, onwaardig aan een Vorst.
De stammen vloeiden van hun honderd stroombronäderen

In Kronaas dal by een, de zamelplaats der vaderen.
De Hoofden stonden voor uws grootvaârs aangezicht.
Zy twistten om 't gebied des legers. Niemand zwicht.
De zwaarden half ontbloot, van woede vonklende oogen,
Vertoonden woeste drift, geen helder zielsvermogen.
Men murmelt, woelt, en schreeuwt: “Wy allen zijn gelijk;
“Wien 't krijgsmans hart ontzinkt, dat die voor andren wijk”!”
De wakkre Tremmor, nog met jeugdig blonde lokken,
Ziet, onder dit krakeel, den vijand aangetrokken,
Zijn ziel, zijn oog omwolkt. Zijn borst verheft haar stem,
En 't heldenvoorhoofd blinkt, en geeft zijn voordracht klem.
Hy doet hen, beurt om beurt de Legermacht gebieden.
Zy stellen zich aan 't hoofd; maar vlieden volgt op vlieden,
Tot eindlijk Tremmor van zijn heuvel treedt in 't licht.
Hy leidt den oorlogstocht, en de overwinnaar zwicht.
't Juicht alles: “Tremmor heersch', der volken welbehagen!”
En sedert bleef 't gezag aan Morven opgedragen;
Doch, beurtlings was elk Hoofd geleider in 't gevecht;
't Beslissendst werd alleen aan 's Konings zwaard gehecht.’ -

‘Bekend, zegt Krommaglas, zijn onzer vaadren daden.
Maar wie zal thands 't bevel zich op de schoudren laden,
Daar 't kroost der Koningen zich aan ons hoofd bevindt?
De nevel van 't gebergt' zonk neder met den wind;
Vier heuvlen rijzen daar; laat elk een top bestijgen,
En op het armschild slaan, terwijl de stormen zwijgen.
Licht dat een Luchtgeest daar in dampkleed nederdaal,
En 't Legerhoofd bestemm' door 't klinken van 't metaal.’ -

Zy gaan. Der Barden oor spant de aandacht in op 't knallen.
Duthmarno, 't was uw schild dat uitklonk boven allen,
Gy voert het krijgsbevel. - Als 't buldren van den vloed,
Daalt Lochlins heirmacht af, en gloeit van oorlogsmoed,
Door Starno-zelv' geleid met Zwaran aan zijn zijde,
Beî, helden fier van hart, en afgericht ten strijde;
Beî, geessels over de aard, en wijd en zijd geducht,
En van de vlam geblaakt der stoutste gloriezucht.
Zy flikkren in het staal gelijk Kruthlodaas blikken,
Wanneer hy vonken zaait die aarde en lucht verschrikken,

Van achter 't tanend licht der maanschijf opgestaan.
Nu rukt men wederzijds by Turthors kronkling aan,
Als golven, die aan 't strand hun rijen opwaarts jagen.
Het staal weêrgalmt op 't staal in duizenden van slagen.
De schaduw van den dood waart over 't slagveld om,
Als buien, zwanger van losbarstend stormgebrom,
Die daavren door het zwerk en op elkander horten,
En d' afgrond onder zich met hagel overstorten.

Uthornoos strijd, waartoe uw wondren opgeteld!
Reeds zijt gy met 't verloop der jaren weggesneld:
Uw denkbeeld is verwelkt en met den wind vervlogen.

Maar Starno zwaait den kling, en bliksemt in elks oogen,
En Zwaran spreidt de vlerk der slachting wijd in 't rond. -
Duthmarnoos lemmer vlamt, en alles ploft te grond. -
De lijken strooien zich als 't krakend najaarslover,
En Lochlin tuimelt straks rivier en bergrug over.
De Vorsten grimmen van verwoedheid, bleek, en stom,
En zien de vlucht huns heirs voor Morvens heldendrom. -
Dan! Fingals krijgstrom klinkt! - 't Verwinnend heir keert weder.
Doch welk een aantal bleef, en viel op 't zandbed neder!

‘Gy, Hoofd van Krathmo (sprak de Koning), Morvens eer!
Mijn arend keert dan niet van 's vijands moordnest weêr,
Dan druipend van hun bloed, en van den roof verzadigd!
Duthmarno, Zelma juicht, door uwen arm verdadigd!
De blanke Lanul juicht aan de oever van heur vliet,
En zegent met haar zoon, van wien hy 't licht geniet.’ -

‘Vorst! Kolgorm (zegt de Held) was de eerste van mijn vaderen,
Wien 't Scandinavisch bloed den krijgsmoed dreef door de aderen.
Hy, Kolgorm, waterwolf, die d' oceaan bereed,
Maar op Ithornoos kust zijn broeder sneuvlen deed!
Hy koos een eenzaam oord, zijn vaderland ontweken,
In 't klippig strandgebergt' van Krathmokrauloos streken.
Zijn stam botte uit, en gaf den oorlog held by held,
Maar geenen, of hy werd door 't doodlijk staal geveld.
Ik deel dier Vaadren wond, wier roem ik 't leven wijdde.’

Hy spreekt, en rukt, op 't woord, een boogpijl uit zijn zijde.
De bloedstroom volgt de punt. Hy zijgt verbleekend neêr
Op 't overzeesche strand; - zijn ziel vliegt over 't meir
Zijn vaadren te gemoet' die om hun eiland zwieren
In mistig windgezuis en jacht op neveldieren.
De Hoofden slaan een kring om 't bloedloos lichaam heen,
En blijven spraakloos staan, verstijfd als Lodaas steen,
Die van zijn heuvelspits zich opheft naar den hoogen.
De wandlaar staart er op met dofbenevelde oogen,
En ziet hem van zijn pad, in d' angstneep van 't gemoed,
Voor geestverschijnsel aan, dat nieuwe krijgen broedt. -

De nacht viel neder op Uthorno daar zy stonden,
Als ware 't, met den voet beweegloos vastgebonden.
Het windtjen ritselt door hun hoofdhair, beurt om beurt,
Tot Fingal zich in 't eind dier doodsche smart ontscheurt.

Hy roept Ullyn, wiens harp de baren weet te dwingen,
En alles leeft op nieuw, herboren by zijn zingen.

‘Geen vluchtig dwaallicht, dat verschiet
Ontvlamt, en wederkeert in 't niet,
Geen vallend nachtgestarnt', voorbygaande in zijn blinken,
(Dus zingt hy) om in eens in neevlen weg te zinken,
Was hy, die hier met eer en oorlogsroem bedekt,
Na afgeloopen baan, de heldenleden strekt.
Hy straalde, in zonnegloed, verwoesting op de heuvelen.
Roept zijner Vaadren naam by d' eedlen nazaat uit!
Hun glorie schittert by zijn sneuvelen;
En 't is geen dompig graf dat zoo veel roems besluit.
Hun glorie schittert schoon by zijn heldhaftig sneuvelen,
Roept zijner vaadren naam by d' eedlen nazaat uit!

Ithorma, dat uit steigerende baren
Het groenend hoofd verheft, met dikke mist omhuld:
Uit u ontsproot het ras dier moedige adelaren,
Wier wieken 't morgenlicht met hemelglans verguldt:
't Geslacht van Kolgorm, doof voor 't brullen der gevaren,
Dat de aard met helden heeft vervuld!

Op Tormoths eiland, onder 't bruischen
Der golven, steeg 't gebergt' van Luthan, rijk in woud,
En buigt met hangend hoofd waar langs zijn stroomen ruischen,
Naar 't stil en vredig dal, daar Rurmar zich onthoudt.
Daar schuimt de heldre bron van Kruruth aan zijn voeten;
Daar velt zijn bloedig javelijn
Het bliksemvoerend everzwijn,
Eer 't vroege morgenrood het aardrijk komt begroeten.
De schoone Strinadone, in maagdelijken praal,
Blonk daar aan 's vaders zij' gelijk een zonnestraal.
Wat heldenkoningen, en welk een reeks van helden,
Wat jonglingschap vol moed, met oorlogseer bekroond,
Bezocht de zaligende velden
Waar Rurmar, waar zijn spruit, in stil genoegen woont!
Hoe drong men om uw gunst te winnen,
Bevalligste der Jagerinnen!
Maar - niemand wien gy weêrmin toont.

Haar boezem, daar zy langs de heide
In 't luchtig jachtkleed hupte en vloog
En naauwlijks met haar voet de teêrste scheutjens boog,
Scheen blanker dan narcis aan 't opgetogen oog; -
Wanneer zy zich aan 't strand vermeide,
Dan 't golfschuim, van het brekend nat
Op klip of oeverzand gespat.
Haar oogen waren 't lichtgeflonker
Van heldre starren in den donker;
Heur aanschijn, 's hemels boog die in de wolken staat.
Haar hairlok golfde in gouden stroomen,
Als wolken, door den wind in 't wandlen opgenomen
By 't gloeien van den dageraad.
Gy heerschte in aller hart, aanbiddelijke schoone!
Wat ademde in de jeugd, boog neêr voor Strinadone.

Nu landde Kolgorm met zijn broeder, in de ziel
Getroffen door haar oog, van uit Ithormaas kiel.
Zy zag hem in den dosch van 't oogverblindend wapen.
Haar hart viel Kolgorm toe, zoo moedig als volschapen.
Ullochlins oog bescheen hun wederzijdschen gloed.

En zag hun teedre min op 't huwlijksdons geboet.

Zijn broeder wrokt, uit spijt. - Zy zwegen; maar hunne oogen
Verkondden strijd en dood. In laaie vlam gevlogen,
Ontmoeten ze in het woud elkandren met het zwaard,
En Kolgorm triomfeert, zijn broeder stort ter aard.

De Vader brult van woede, en drijft den dappren strijder
Ithormaas strandring uit, ten prooi aan storm en zee.
Daar klieft hy d' oceaan, en, fieren golfberijder,
Biedt Krathmoos rotsgebergt hem schuilplaats aan zijn reê';
De blanke Strinadone, aan 's vluchtlings lot verbonden,
Verzoet hem 't bange leed in d' arm der trouwste min. -
Roept Kolgorm, roept zijn naam uit duizend koopren monden!
Duthmarno, overdekt met glorierijke wonden,
Hier nam uw heldenstam begin!'

Derde zang.

Wat vloeit ge, ô vlugge stroom der jaren!
Waar vliet gy, ach, waar vliet gy heen?
Waar voerdet ge al die glans waarop mijn oog mocht staren,
Die eens zoo rijk van kleur in haar schakeersels scheen?

Ik zie te rug naar de oude dagen:
Maar duister scheemren ze in mijn oog;
Als 't maanlicht in de zomervlagen,
Wanneer een nachtwolk haar betoog;
Als 't flikkren van een beek die van 't gebergt' koomt jagen
By 't graauwen van des hemels boog,
Eer de uchtend nog begint te dagen. -
Daar rijst een klaatrende oorlogsvlam
Met bloedrood schijnsel aan de kimmen.
Hier kruipt een zwak geslacht, verbasterd van zijn stam,

En machtloos 't steile pad der glorie op te klimmen.
Geen jaren teeknen zy door echte heldendaân;
Maar, vluchtiger dan de avondschimmen,
Zijn ze in hun nietigheid vergaan. -

ô Gy, die tusschen beukelaren
En heldenspeeren woont aan d' ingebogen wand;
Gy, die in 't kwijnend hart by 't hevigst zielsbezwaren
De woeste stormen kunt bedaren,
De donkre nevels op doet klaren,
Kom, Harp van Kona, tot mijne uitgestrekte hand!

Laat, laat uw zilvren stemmen hooren,
Ontsteek het luttel vuurs nog smeulende in zijne asch!
Waak op, en breng mijn geest die heileeuw weêr te voren,
Toen Ossiaan zich-zelf, en geen verworpling was!

* * *

Uthorno, stormig oord! Reeds zie ik op uw stranden
Mijn maagschap. Fingal buigt, by held Duthmarnoos graf,
Het moedig hoofd van rouw, zich lenende op zijn staf;
En Morvens heldenstoet, van ongeduld aan 't branden,
Brengt, nevens hem, de nacht in woelige onrust door,
En merkt haar op het zand in 't slingrend wandelspoor.
By Turthor ligt het heir van Lochlin neêrgedoken
In diepe schaduw. 't Hart en de ingewanden koken
In Starno en zijn zoon, en, ieder op een rots,
Zien ze op de vlakte neêr, in vollen wapendosch,
Al glurende over 't schild. Ze aanschouwen aan de kimmen
't Gestarnte, daar het helt om zeewaart af te klimmen.
Kruthloda drijft omhoog zijne afkomst boven 't hoofd,
Gelijk een mistwolk die der lampen glans verdooft,
En zendt de winden uit, en teekent hun met vieren
De hemelstreken af, om sijfflend door te zwieren.
Maar Starno ziet vooruit, dat Fingals kleen getal
Zich Lochlins overmacht niet onderwerpen zal.

Tot driewerf stampvoet hy van woede, scheurt de takken
Eens booms, terwijl hy spoedt de rotsklomp af te zakken,

En haast naar Zwaran, die, in mijmringvol gebaar,
Al momplend d' Oostenwind laat spelen met zijn hair.
Thands staan ze elkaâr ter zij', maar zonder zich te aanschouwen,
Met afgekeerd gezicht, uit schaamte en zelfmistrouwen,
Gelijk twee eiken, aan een zelfden stroom geplant,
Maar door een wervelwind, van onderscheiden kant
Geknakt, en, wederzijds, naar buiten af gebogen
By 't hellen van de kruin, zoo vaak zy wordt bewogen,
Daar d' een 't bezwarend hoofd ten Westen overhangt,
En de ander door zijn last naar 't Oosten wordt geprangd:
Zy schudden van den storm, maar zonder zich te naderen,
En strooien grond en beek met afgestorte bladeren. -

In 't einde, Starno spreekt: ‘Vorst Annir was een held,
Een alvernielend vuur op 't rookend oorlogsveld.
De welust van zijn ziel was moorden en verdelgen:
Hy scheen het menschenbloed met de oogen in te zwelgen;
En niets verzadigde ooit die koninklijke lust
Die Lochlin vreeslijk maakte aan de eene en de andre kust.
Bloed, was verkwikking voor zijn boezem; was verkoeling
Voor 't rustloos hart, getergd door onbetembre woeling;
Een zomerbeekjen, dat by 't steken van den gloed
Het dorrend dal verheugt en weêr herbloeien doet;
En niets op 't aardrijk was gelijkbaar by zijn woede.
't Gebeurde dat hy eens de golven overspoedde,
En, door de spoor der wraak geprikkeld in de borst,
Luthkormoos boorden zocht, ter straff' van Urlors vorst.

De grove Korman had met zwartgepekte vloten
Zich-zelv' den waterweg naar Gormals ree' ontsloten;
Ontscheepte, en zag de telg van Annir, schoon van leest,
Foïna. Waar dat uur heur laatste stond geweest! -
Hy zag haar; 't was vergeefs, naar heur bezit te trachten.
Hy, echter, won haar hart. In een der duistre nachten
Vlood ze in zijn arm, en hy vervoert haar, dwars door zee.
Hoe trof haar vader 't nieuws van dit afgrijslijk wee!
Hy volgt haar na door 't diep, bezweert de hulp der winden,
En klieft de baren door, om gier en prooi te vinden.
'k Was met hem in de bark, nog jeugdig; maar, 't gezicht,

Als 't jong eens arends, op mijns Vaders oog gericht. -

Wy streefden Urlor in, den hoofdstroom, waar wy landden,
'k Zag Korman, groot van stal, en 't slagzwaard, in zijn handen
Ontzachlijk. Hy verscheen met al zijn legermacht.
Wy vochten; maar onze arm moest zwichten voor zijn kracht.
Mijns Vaders razerny was niet om in te toomen.
Hy koelde 't bruischend bloed op boschplantsoen en boomen.
Zijn oog was louter vlam, en bliksemde in het rond.
Maar 't mijne ontsloot zijn hart en peilde 't tot den grond:
'k Verliet hem. 'k Nam op 't veld, het veld waarop wy streden,
Een doorgekliefden helm, een beuklaar, platgetreden
En met een speer doorboord, een afgebroken speer,
En zocht den vijand met dit weerloos krijgsgeweer.

'k Vond Korman, op een rots in kalme rust gezeten,
By d' aangestoken eik. Naby hem, natbekreten
En zuchtend, zat Foïne in lommer van een boom.
Ik nader haar, bedeesd, en met geveinsden schroom.
Ik wierp en schild en helm en krijgsspeer aan heur voeten,
En kwam als vredeboô de onnoozle maagd begroeten.
Aan d' overkant van 't meir ligt Annir neêrgeveld.
Doorstoken in 't gevecht, verbloedde de oorlogsheld;
En Starno staat gereed zijn grafterp op te rechten.
My zendt hy uit den kring van zijn getrouwste knechten,
En vergt u voor het lijk een enkle hairlok af,
Als uiterste eerbewijs dat met hem ruste in 't graf.
En gy, ô Urloos Vorst! (zie hier zijne andre bede.)
Steek gy 't verwinnend zwaard van oorlog in zijn schede,
Tot Annir op de wolk, by 't moedig voorgeslacht
Kruthlodaas drinkhoorn smake, aan helden toegebracht.'

'Zy hoort het; snikt; besterft; en wil, maar kan niet spreken.
Nu schijnen haar op eens de tranen uit te breken.
Zy stroomen; en zy rukt met sidderende hand
Een hairlok uit het hoofd, ten jongsten liefdepand.
Een hairlok, die haar hals met dartlen zwier omzweefde
En met haar boezem golfde, en van haar adem beefde!
En Korman reikt my straks, in zorgeloozen waan,

Den vredebeker toe, en biedt my 't gastrecht aan.
Ik buk me, en hou 't gelaat in 't diep helmet verscholen.
't Is nacht; men slaapt. Ik rijs, maar sluipende en verstolen,
En strijk gelijk een geest, naar Kormans koets; doorstoot
Zijn boezem 't eerst, en dan - zijn dartle mingenoot.

De morgen kwam. Men vlood als nevel voor de winden.
Geen enkle vijand meer was voor ons staal te vinden.
Mijn vader klonk op 't schild en riep zijn wakkren zoon.
Ik kwam, en spreidde 't bloed, waarvan ik droop, ten toon.
Tot driewerf steeg 't gejuich des Konings naar den hoogen,
Als 't joelen van den wind, een wolkbreuk uitgevlogen.
Drie dagen sleten we, als in 't vreugdgejuich verdwaasd,
En riepen 's hemels zwerm die op de lijken aast.
Zy schoten ijlings toe uit alle wareldhoeken,
En scheurden 't ingewand, bezwaard met duizend vloeken. -

Mijn zoon! naar 't krijgsgebruik, houdt Fingal deze nacht,
Als legerhoofd, alleen op een der heuvlen wacht.
Wat toeft gy? laat uw speer hem heimlijk 't hart doorboren;
Gy zult uws vaders ziel als Annir juichen hooren!' -

'Mijn vader (sprak hy), neen, ik moord in 't duister niet.
Mijn weg bestraalt het licht dat alles overziet.
De gieren snellen toe uit alle wareldhoeken!
Steeds vinden zy mijn spoor, waar glorie is te zoeken.' -

Des Konings spijt ontvlamt; zijn borst gevoelt den hoon;
Hy heft zijn krijgsspeer op....maar neen, hy spaart zijn zoon.
Hy vliegt, en vindt zich weêr by 't ruischend stroomgeruchte,
Waar Lulans droeve maagd in 't kerkerhol verzuchtte.
Hy legt den koningshelm daar neder voor de grot,
En roept haar met een stem, verzwolgen in den strot.
Vergeefs! zy hoort hem niet, en was in hooger streken
By Lodaas feestgegalm, zijn dwinglandy ontweken.

Zijn boezem zwelt op nieuw van twintigdubble drift;
Hy streeft, waar Fingal waakt op de afgescheiden klift.

Rechtschapen Legerhoofd voor wien alle andre zwichten,
Wat doet ge in 't eenzaam oord tot de ochtend aan zal lichten?
Geen minnelijke maagd ligt naast u uitgestrekt:
Uw lichaam drukt geen koets, met vlerkdons overdekt;
Maar 't varen peuluw steunt uw schedel, zwaar van peinzen,
En drukkende op de borst die argwaan kent noch veinzen,
En, van den plicht vervuld, de deugd, en menschlijkheid,
De zege van uw arm in 't teder hart beschreit.

En gy, ô bloedhond, gy oneedle nachtbespringer,
Wat waagt ge u in 't bereik van Lodaas geestbedwinger?
Vermeetle! neen, te rug! wat wilt gy? beef, en vlied:
De weerelooze maagd, de onnoozele, is hier niet.
Geen jongling, zwak van arm, of argloos ingeslapen,
Ontmoetge op deeze plaats, maar Fingal-zelv' in 't wapen.
ô Terg den dappre niet! - Maar woeste Starno naakt,
En sluipt door doorn en struik die van zijn voetstap kraakt.
‘Wie zijt gy (roept de Held den grijzen booswicht tegen),
Nachtwandlaar, hier ter sluik tot moorden opgestegen!’
Hy zwijgt: maar vest het oog al gluipende op den Vorst,
En slingert hem de speer behendig naar de borst.
Zy strijden. Starnoos schild, van Lunoos kling gespleten,
Ontvalt hem, en het zwaard wordt uit zijn vuist gereten. -
De vuist van Fingal ploft hem neder; slaat den band
Eens overwinnaars om zijn halfverwrichte hand,
En knelt zijn leden aan een boomstam, oud van dagen,
Wien 't onweêr kruin en tak en schorsch heeft afgeslagen.
Daar wringt hy in zijn boei, en worstelt zonder vrucht. -
Nu daagt de morgenstond, en 't sombre duister vlucht. -
De Koning ziet hem aan, kent Agandekkaas vader.
Hy zucht, en denkt te rug; vertedert; treedt hem nader,
En rukt de snoeren van zijn handen. ‘Starno, ga,’
(Dus zegt hy, met een toon van weemoed en genâ.)
‘Keer weêr naar Gormal. 'k Heb uw dochter voor mijne oogen:
Zy ziet me, en lacht my toe, en wenkt my uit den hoogen.
Ga, schrik des menschdoms, ga; herneem uw heerschappy;
En gruwe 't Nakroost nog van Starnoos razerny.’

Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Het is Fingal, die hier spreekt.

aant. Fingal.

Eerste zang.

Naby aan Turaas Wal, by 't ruischen van een pijn
Hem ritslend over 't hoofd, zat d' eedle Kuthullijn.
Zijn speer leunde aan de rots, zijn schild lag aan zijn zijde
In 't gras. Hy peinsde, en dacht (de Krijgsman, heet ten strijde!)
Den slag met Karbar na, door zijnen arm geveld.
Een sombre aandoenlijkheid vermeesterde den Held;
Wen Fithils wakkre zoon hem onverhoeds genaakte;
Hy, die aan 't Noordlijk strand de waterkust bewaakte.
Aâmechtig van den spoed, verried zijn woeste blik
In 't hol en starrende oog een' onbedwingbren schrik.
‘Rijs (sprak hy), Veldheer! rijs! Ik zie de Noordsche kielen.
Zy zetten strandwaart heen! Een menigte van zielen
Bemant ze, en Zwaran spoedt met duizenden door 't meir.
Te wapen, Erins Hoofd! hy nadert met zijn heir.’ -
De Veldheer ziet hem aan, verheft zijn blaauwende oogen
Al lachende, en herneemt: ‘De vrees heeft u bedrogen.
Steeds beeft ge, ô Fithils zoon, en siddert buiten nood,
En de angst, die u bedwelmt, heeft 's vijands magt vergroot.
't Is Fingal, die zijn hulp ons aanvoert door de baren!’ -

‘Ik zag het Oorlogshoofd (sprak Mornan, vol bezwaren),
Zoo rijzig als een rots die uitsteekt boven 't strand.
Hy voert, in plaats van speer, een' pijnboom in zijn hand;
De maan blinkt aan zijn' arm. Ik zag hem op den steven
Der Hoofdkiel, als een wolk langs 't deinend water zweven.
Hy landde. Ik sprak hem aan: “Ontzachlijk is uw Macht,
ô Krijgshoofd, en uw naam beroemd door Oorlogskracht.
Maar Oorlogskracht en moed vervullen Turaas wallen,
En Erins Heldenkroost heeft ook zijn duizendtallen.”

aant. Hy sprak (de forsche stem was als het golfgeklots,
Wen de opgezette baar zich brijzelt op een rots):
“Wie durft zich aan dees kust by Lochlins Vorst gelijken?
Geen Helden, die in 't veld niet voor mijn' arm bezwijken,
Niet siddren voor mijn oog! Wie kan my weêrstand biên
Dan Fingal, van wiens kracht ik wondren heb gezien?
Wy worstelden: 't geboomt' en stukken rotssteens vielen
Rondom ons, van den slag alleen van onze hielen:
En beeken, van het stof des strijdperks toegedempt,
Verkrompen in hunn' loop, als van den schrik beklemd,
Of scheenen als uit angst hunn' boord en kil te ontspatten.
't Was driewerf achter een, dat we onzen strijd hervatten.
Drie dagen achter een stond heel een Heldenkring
Van verre, en beefde op 't zien van 't ijslijk lijfgewring.
Den vierden....Fingal zeî, dat Zwaran was bezweken,
Doch neen! hy hield zich staande en wist van geen verbleeken;
En de uitgang, zoo verlangd, van 't hachlijk tweegevecht,
Liet zege en overmacht gelijklijk onbeslecht.
Laat sombre Kuthullijn voor zulk een sterkte bukken,
Ontzachlijk als de Orkaan die rotsen scheurt aan stukken!” -

“Nooit bukte ik (sprak de Held) voor eenig' sterveling.
De sombre Kuthullijn voert speer en Oorlogskling:
Hy zal verwinnaar zijn, of, met zijn glorie, sneuvelen.
Ga, Moran, neem mijn speer en stijg op een der heuvelen;
Klink Zemoos koopren schild; het hangt aan Turaas poort.
Geen zachte Vredetoon wordt in zijn' klank gehoord.” -
Hy ging, en sloeg op 't schild. Langs heuvelkling en velden
Verspreidde zich de klank en trof in 't hart der Helden.
De strijdbre Kurach daalt, op de echo van 't geluid,
Ter hooge rotsspitse af; de boezem van zijn Bruid
Verheft zich met een zucht, de traan bedaauwt heur konen.
Vergeefs! de wapenkreet verdooft de stem der schoonen.
De wakkre Konnal vliegt en doscht zich in 't geweer.
Tullijn verlaat zijn jacht, en grijpt naar de Oorlogsspeer.
Dubráöch schiet verwoed het harnas aan de leden,
En trilt van 't ongeduld, om elk voor uit te treden.
“'t Is Zemoos koopren schild”, roept Favis wakkre zoon.
“De speer van Kuthullijn (zegt eedle Fergudoon)!

aant. Te wapen, kroost der zee! rechtschapen Oorlogsknapen! -
Konallan! grijp uw staal! gy, Kalmar, vlieg te wapen!
Rijs, Runo! Dermid, rijs! Manhafte Lugar, op!
En gy, ô Ethon, stijg van Moraas steilen top!
Gy, Kairbar, laat geboomte en luwe schaduw varen! -
Gy, Rathmor, buig uw knie en klim van uit de baren;
En, Kathol, strek uw heup, zoo blank als 't schuim der zee,
Als op uw jachttocht uit, wanneer gy hinde en ree
Voorby streeft in heur vlucht, met wieken aan de hielen!
Te wapen! in 't geweer, rechtschapen Heldenzielen!" -
'k Beschouw de Hoofden reeds, op vroeger daden fier.
Hun harten blaken op, van nieuw ontglommen vier.
Hun oogen staan in vlam terwijl de boezems koken,
En zoeken, waar ze zijn, die 't Vaderland bestoken.
De gramschap blinkt in 't oog, de zielsrust op 't gelaat.
De bliksem schittert af van heup en harnasplaat.
Zy houden de eedle vuist op 't hangend zwaard geslagen,
En naadren als een stroom, vergroot door regenvlagen,
Die, bruischende uit zijn bron, in takken nedervliet,
En met verdeelden loop langs rots en vlakte schiet.
De Heirkracht volgt ze na, zich bij elkander hoopend,
Gelijk, op 't gloeiend licht dat haar de paden opent,
De zwangre regenwolk, die, dicht op een gepakt,
In sombre donkerheid van 't topgebergte zakt.
't Geraas van 't ramm'lend staal verheft zich tot de wolken:
De weêrgalm baauwt het na uit rots en waterkolken:
Het aaklig hondgehuil vermengt zich aan 't geluid:
Men galmt het Oorlogslied met schorren gorgel uit:
En Lenaas vlakte rookt en davert onder 't stampen
Der voeten. Als een mist van sombre Najaarsdampen,
Die, rijzend, heide en duin verbergen aan het oog,
Zoo heft zich 't rijzend stof, al wolkend, naar om hoog.
"Zijt welkom, zijt gegroet, gy, zoons der enge dalen!
Gy, Jagers, die op 't wild gewoon zijt buit te halen,
Ziehier eene andre, hier een vreeselijker jacht,
Die in dit oogenblik (gy weet het) op ons wacht!
Ze is als 't verwoed gebruisch, 't geworstel dezer baren.
Wat wilt ge, ô Heldenkroost, gy, Erins Legerscharen!
Wat wilt ge? strijden wy? of, buigt ons Vaderland

aant. Voor Lochlin? - Spreekt, beslist! ik doe uw woord gestand. -
Gy, eedle Konnal, spreek; gy, Schild- en Wapenklover!
Gy, die met Lochlin streedt, wat doet gy? geeft ge u over?
Of heft ge uws vaders speer voor de onaf hanklijkheid,
Den roem, de vrijheid, op, met hun die gy geleidt?" -

Zoo sprak de brave Vorst tot de aangetogen benden. -
Bedaard en kalm van geest, liet Konnal hem volenden,
En zweeg een' wijl. - Daar na: "Gy kent me, ô Kuthullijn,
(Dus sprak hy) 'k voed geen' schroom, van u misduid te zijn.
Ja, Konnals speer is scherp, zijn arm, ten krijg geschapen,
Schept lust in 't bloed, schept lust in 't glinstrend Heldenwapen,
Schept lust, bespat te zijn met edel Heldenzweet,
En, vlammende op den roem, is nimmer ongereed.
Maar, stemt mijn arm den krijg, mijn hart is voor de Vrede.
Beschouw, gy Legerhoofd, ons Hoofd in Kormaks stede!
Beschouw de ontzachtbre vloot, die Lochlins Vorst gebiedt.
Heur talrijk mastbosch, dicht als Lagoos waterriet,
Beschaduwt onze kust, en schijnt een woud van boomen,
Met graauwe mist omgord, en dobbrende op de stroomen.
Zijn Helden, in den strijd, beroemd door land en zee,
Zijn vreeslijk in getal! Neen, Konnal stemt de Vreê.
Ja, Fingal, Fingal zelf, zou Zwarans arm vermijden:
Hy, de eenigste in 't heelal, die Zwaran kon bestrijden!
Hy, die der Helden kracht gelijk een riethalm knakt,
Een' wervelwind gelijk, die wouden nedersmakt!" -

"Ga, man van Vrede, vlied (riep Kalmar, fel aan 't branden)!
Vlied heen naar de eenzaamheid van uw verlaten stranden,
Waar nooit een Krijgsspeer blinkt! vervolg het schuwe wild,
En spil op hinde en ree de pijlen die gy spilt!
Maar gy, ô Zemoos zoon! gy Veldheer, Hoofd der Helden,
Doe Lochlins Krijgsgebroed verstuiven langs de velden!
Bruisch door hun benden, door hun legerdrommen heen;
Vergruis hunn' overmoed, en delg hen uit tot één'!
Laat niet eene enkle hulk den weg naar Inis vinden!
Rijst, Erins stormen, rijst! rijst, Laraas wervelwinden!
Verplett' my 't onweêr zelv', of breng' my 't Geestendom
Dat door de stormen zwiert, in euvlen wrevel om!

aant. Verga ik in den storm, zoo Kalmar wenschen voede
Naar ander vreugdgenot dan 's Oorlogs eedle woede!" -

"'k Vlood nooit (voert Konnal hem, op zachten, kalmen toon,
En minlijk, te gemoet'). Neen Mathaas fiere zoon!
'k Was immer tot den strijd voor plicht en vriendschap vaardig;
En prale ik niet met roem, mijn daden zijn dien waardig.
Ik streed, en dapperheid behield het Oorlogsveld.
Maar hoor my, Zemoos zoon, daar 't Kormaks zetel geldt!
Geef goud, geef half het Land om de Oorlogskans te ontvlieden,
Tot Fingals vloot hier lande en ons zijn hulp koom bieden!
Doch grijpt gy 't Oorlogszwaard, het mijne kent geen rust,
En 't bloedig Krijgsvermaak is Konnals hoogste lust." -

"My (riep de Veldheer uit) zijn krijg en Oorlogsplagen
Verkiesbaar voor een Vreê, den vijand af te vragen.
Voor my is 't krijgsallarm, met schrik en dood gemengd,
Dien donderslag gelijk die Lenteregen brengt.
Maar roept de Stammen saam, dat ik onze Oorlogshelden
By een vergaderd zie, om hun mijn' wil te melden.
Dat ze als een zonneschijn voor dat de storm genaakt
Die 't bloeiendst mastboomwoud tot woeste heide maakt,
Verschijnen voor mijn oog! - Waar zijt gy, strijdgenooten?
Gy, steunsels van mijn' arm, wanneer wy 't zwaard ontblooten!
Waar zijt gy, Kathbar? Waar, waar blijft die Oorlogsschrik,
Duchomar? waar zijn arm en vreeselijke blik?
En gy, mijn Ferguth! gy, hebt gy uw' Vriend begeven
By 't naadren van den storm? Gy, wellust van mijn leven!
Gy, die my 't zoet volmaakt van vreugde en feestgenot!
Wiens arm de kans beslist van 't wanklend Oorlogslot!
Wat koomt ge, ô Rossaas zoon, zoo schichtig aangevlogen?
En welk een wolk van smart heeft u 't gelaat betogen!" -

"Vier steenen (was 't bericht, dat hy ten andwoord gaf)
Verheffen 't naakte hoofd op strijdbren Kathbars graf.
En 'k dolf met dees mijn hand Duchomars lijk in de aarde.
ô Kathbar, welk een hart hield niet uw deugd in waarde!
En gy, Duchomar, gy! gy waart een nevelwolk,
By Herfstlucht opgedaagd uit Lanoos waterkolk,

En zwanger met de dood van duizenden. - Bedrukte!
Gy, wie zijn woedende arm het levenslicht ontrukte!
Gy Morna, schoonste Maagd, en aller harten lust,
Die in de rotsspelonk in kalmen sluimer rust!
Gy vielt gelijk een star, die aan de Hemeltransen
Verschiet. De Wandlaar treurt om heur verdwenen glansen."

"Verklaar my ('t was de taal van Turaas Legerhoofd),
Wat heeft dit Heldenpaar aan 't Vaderland ontroofd?
Of vielen ze in een' strijd met Lochlins kustbespringeren?
Wat kluisterde in het graf de vuist dier Warelddwingeren?"

"Vorst! Kathbar (dus begon de Krijgsman zijn verhaal)
Viel dicht by Brannoos eik door held Duchomars staal.
De schoone Morna was in Turaas grot, en schreide,
Onrustig om 't vertrek[1], des minnaars dien zy beidde.
Duchomar trad tot haar: ô Aller Maagden bloem!
(Dus sprak hy) schoonste op aard, en Kormaks huwlijksroem!
Wat zit ge hier alleen, van enkel rots omgeven,
In de uitgehoolde klip? door welk een' geest gedreven?
Hoort gy 't gebruisch der vliet, die langs die klippen zwiert,
't Gehuil des stormwinds niet, die door heur spleten giert?
Zie, hoe hy, gindschen tronk ontscheurende aan zijn' wortel,
De laatste schuilplaats sloopt der weduwlijke tortel.
Het meer beroert zich voor uwe oogen, en de lucht
Betrekt zich met een wolk, van donderweêr bevrucht.
Maar schoonste, ô blank als sneeuw op vlakke hei' gevallen!
Hoe hangt u 't blonde hair om 't minlijk hoofd te wallen!
Hoe blinkt het als een wolk van de avondzon bestraald,
En golft u langs de borst wanneer gy ademhaalt!
Uw arm beschaamt den glans van Fingals hofpilaren,
Uw boezem 't zwellende ooft der edelste appelaren." -

"Van waar (dus andwoordt hem de minnelijke Maagd),
Duchomar, de aakligheid die ge op uw voorhoofd draagt?
Uw wenkbraauw staat gefronst: uw oogen zijn ontstoken,
En schijnen, door 't gelaat verwilderd heen te spoken!
Is Zwaran in 't gezicht? of op de kust geland?
Wat aakligs brengt gy meê van ons bedreigde strand?" -

“Ik keer van 't Landgebergt', ô Morna; en van 't jagen.
Drie hinden heeft mijn schicht in 't wildperk neêrgeslagen;
Drie andren heeft mijn brak veroverd voor zijn' heer.
Volschoone, ik min u; ja, ik min u eindloos teêr!
'k Heb één, één staatlijk dier voor Morna afgezonderd,
Om rijkgetakte kroon en teedren voet bewonderd.” -

“Duchomar (riep de Maagd)! neen, ik beminne u nooit!
Ik beef voor de aakligheid waar meê u 't voorhoofd plooit!
Uw hart van enkel rots! uw oog vol woede en toren!
Neen, Kathbar, gy alleen, gy kunt my 't hart ontgloren;
Gy zijt me een zonnestraal, die door de neevlen schiet.
Duchomar! zaagt gy hem, zaagt gy mijn' minnaar niet?
Hier wachte ik Kathbar op.” “Neen, eindloos zult gy wachten,
(Hernam hy, met een spijt, waar by zijn lippen lachten,
Maar 't hart inwendig gloeide in woeste razerny.)
Ja, eindloos wacht gy hem, verbeid dien minnaar vrij!
Zie dit ontbloote zwaard, met Kathbars bloed beloopen!
Hier stroomde en vloot het langs. Blijf op uw' Kathbar hopen!
Hy viel by Brannoos stroom. Op Kromaas groenen top,
Daar richte ik, dierbre Maagd, hem straks den grafsteen op.
Maar wend uwe oogen op Duchomar, wend uwe oogen!
Zijn arm beschaamt den wind, ten kerker uitgevlogen.” -

“Viel Tormans dierbre zoon! (dus borst zijn teedre bruid
Met heesche en woeste stem, in duizend tranen, uit.)
Viel Tormans dierbre zoon! En, Kromaas frissche heuvelen,
Gy, zaagt gy van omhoog uw' stouten Jager sneuvelen!
Den Jongling met die borst, zoo hagelblank, zoo fier!
Den vlugsten op de jacht van 't vluchtig hertedier!
Den moedigsten in 't veld om Lochlin aan te tasten!
Gy zaagt hem! gy het bloed, waarin zijn leden plaschten!
Duchomar! welk een slag waarmeê uw arm my treft!
Wreed zijt ge aan Morna: wreed! ja meer dan ge ooit beseft!
Mijn vijand! geef my 't staal met Kathbars bloed beloopen;
Ach! dat ik met het mijn zijn leven weêr mocht koopen!
ô Geef my 't! ach, dat bloed is dierbaar aan mijn hart.” -

Hy gaf haar 't bloedig staal, bewogen door haar smart:

Zy stoot hem 't zwaard in 't lijf. Daar stort hy plotsling neder,
Gelijk de ontwortelde eik getroffen door het weder.
Hy zamelt al zijn kracht en strekt zijn' arm omhoog.
Gy troft me, (roept hy uit, met half gebroken oog),
Gy troft me, ô Kormaks spruit, in d' opgang van mijn dagen:
Ik voel my 't kille staal de dood door de aadren jagen:
Ach, Morna! 'k voel zijn koude. ô Geef my aan de Maagd
Die om mijn liefde kwijnt,[2] dat zy mijn dood beklaagt.
Duchomar was de droom waar in heur ziel verdwaalde;
Ach! dat zy op mijn graf dien zoeten droom herhaalde!
Zy richt' mijn' Lijksteen op! de Jager moog hem zien,
En aan Duchomars naam den Krijgsmans lofzang biên!
Maar trek me, ô trek me 't zwaard van uit deze ingewanden,
ô Morna, 't staal is koud. - Met sidderende handen,
Genaakt ze en trekt hem 't staal uit de opgereten borst.
Hy grypt het woedende aan, nu met zijn bloed bemorst,
En treft haar blanke heup. Daar stort de roem der schoonen!
Het bloed gulpt uit de wond, de dood ontverft haar konen.
Haar lokken spreiden zich, in d'uitgestorten vloed
Op de aarde, en kleven saam van 't saamgeronnen bloed.
Haar poezele arm verstijft: zy blijft in d' adem stikken,
En 't holle rotsgesteent' weêrgalmt heur laatste snikken.' -

'Rust zij uw kil gebeente, ô glorierijke Twee!
(Riep wakkre Kuthullijn) uw zielen hebben vreê!
Uw daden waren groot, heldhaftig groot in 't strijden.
ô Zweeft op uwe wolk geduurzaam om mijn zijden!
Vertoont me in 't Heldenoog uw' onbezweken' moed,
En stort my d'invloed in van uw' verheven' gloed!
Dan zal mijn ziel de rots, in 't heetste der gevaren,
Mijn arm, den bliksemslag des hemels, evenaren!
En gy, ô Morna! wen, by 't rusten van mijn leên,
Mijn boezem rust geniet van 's Oorlogs ijslijkheên,
ô Koom dan op het licht waar meê gy zijt omgeven,
My naadren in den slaap, en om mijn sponde zweven!
Doch roep' men me onverwijld ('t is tijd) de gantsche kracht
Der stammen op de been! en schaart de Legermacht.
Vliegt tot een' eedlen krijg en zekere Viktorie!
Verzelt mijn' Oorlogskar, hy leidt u tot de glorie!

aant. Ontgloeie uw Heldenmoed op 't daverend geluid,
Waar meê hy in zyn' ren op rots- en steenbrok stuit!
Streeft op uws Veldheers spoor, op 't brieschen van zijn paarden,
Door 's vijands drommen heen, met uitgetogen zwaarden!
Dat zich mijn hart versterke in mijner Vrienden moed,
Wanneer in 't heetst des strijds, de slachting om mij woedt.' -

Als 't schuimend stroomgeweld, ten bergkil uitgeschoten,
Daar 't onweêr, op zijn' top by vloeden uitgegoten,
De halve kruin omwolkt en langs zijn kimmen zweeft,
Terwijl 't verzuchtend dal van 's donders raatling beeft,
En donkre Geest by Geest zich door den wolkscheur toonen;
Zoo schrikbaar stort de macht van Erins dappre zonen
Den vijand te gemoet. Aan 't hoofd der Oorlogstocht
Uitstekende, op zijn' kar, als 't schrikbre Zeegedrocht,
In 't breede zog gevolgd van duizend waterbaren,
Voert Turaas Legervoogd zijn strijdbre Heldenscharen
Als in een branding meê. Zijn teugellos gespan
Vertrappelt aarde en rots. De hemel dreunt er van.
Het balderend gelnid bereikt des vijands ooren:
Hy waant een' Winterstorm in Gormals woud te hooren,
En ziet verwonderd om naar 't steigren van de baar.
Doch Zwaran slaat terstond den koopren beukelaar.
'Wat murmlend veldgeluid verheft zich van de hoogte,
En gonst me als de avondzwerm by de eerste zomerdroogte,
Zoo onverhoeds in 't oor (dus vraagt hy)? Erins heir
Daalt zeker van 't gebergt', en neemt zijn' loop naar 't meir.
Of 'k hoor het stormgeweld door gindsche wouden bruischen.
Niet anders is 't geraas, waar meê de golven ruischen,
Eer nog de ontbonden wind van uit zijn' kerker schiet.
Vlieg, Arno, naar 't gebergt', en meld my wat gy ziet!' -

Hy ging, maar keert weldra met sidderende leden.
Zijn oog draait woest in 't rond: hy wankelt onder 't treden:
Zijn adem schokt en stokt van 't bonzen van zijn hart.
Met afgebroken taal, verwilderd, en verward,
'Rijs, Koning (roept hy)! rijs! Ik zag den bergstroom naderen!
Ik hoorde d' Oorlogskar en 't ruischen van zijn raderen!
Hy vliegt al dondrend voort, gelijk een bliksemschicht!

aant. Zijn glinstring in de Zon verblindde my 't gezicht!
Hy vonkelt van gesteente, en blikt den schrik in de oogen.
De holte van zijn schelp is golvende uitgebogen.
Zijn zetel is gewrocht van blinkend elpen been;
Zijn boom, van edel hout, op 't keurigst uitgesneên.
Zijn zijden zijn vervuld met macht van Oorlogsspeeren;
En 'k heb den Veldheer zelv' de teugels zien regeeren.
Ter rechter zij' der koets beschouwt men 't snuivend ros,
Met sterke en breede borst, op lange manen trotsch.
Geheel de veldgrond dreunt en davert van zijn springen.
De weêrklank van zijn' hoef doorgalmt de heuvelklingen.
Zijn manen zwieren los om d' ongetemden kop,
En zweven als een rook in zachte golving op.
Sifadda is zijn naam. Zijn gladde schoften blinken
De zon in 't aangezicht, en doen de maan verzinken.

Ter slinker zij' der koets beschouwt men 't andre paard,
Zijn' medgezel in 't juk, door moed en schoonheid, waard,
Die met hem door de lucht op wieken schijnt te zweven;
Maar, minder zwaar van maan; van hals, te meer verheven.
Dusronnal noemt men hem by 't Krijgsvolk. 't Blank gebit
Blinkt door de wolk van schuim die om zijn beugels zit.
De riemen, die 't gespan aan d' oorlogswagen hechten,
Staan stijf van smijdig goud: de riemen van hun vlechten,
Van steenen en kristal, die schittren van het licht.
Zy vlieden over 't veld als nevels voor 't gezicht.
De snelheid van het hert verwint ze niet in 't rennen!
Hun vaart is als de vaart des Aadlaars op zijn pennen,
Wanneer hy uit de lucht zich neêrstort op zijn roof.
Hun snuiven is 't gehuil des stormwinds door het loof;
Hun brieschen, 't fel geloei der dolle Wintervlagen
Die Gormals sneeuwrijk hoofd doen siddren voor hun slagen.

Ik zag den Legervoogd gezeten in zijn' kar.
De helderheid zijns oogs geleek de Morgenstar.
't Is Zemoos groote zoon, beroemd in honderd slagen.
Men ziet de Morgenstond op 't effen voorhoofd dagen;
Zijn hooggekleurde wang geblakerd van den moed.
Zijn blaauwend oog is wijd, en glimt van oorlogsgloed,

aant. En vonkelt onder 't zwart der forsche wenkbraauwbogen.
Zijn hairlok waait om 't hoofd, met vlammend goud betogen,
En schittert als een vuur, wanneer hy 't lichaam neigt
En 't oorlogswapen drilt, dat Lochlins helden dreigt.
Vlied, Koning, vlied! ô vlied! hy koomt (ik zag hem naderen)
En streeft den wind voorby. Ik hoor zijn wagenraderen!' -

'Ik vlieden (sprak de Vorst)! En heb ik ooit gevlucht?
Is 't Zwaran, die de speer in 's vijands handen ducht?
Die voor den strijd ontzet? - kleenmoedige! ik zou vlieden,
Die Gormals stormgeweld het moedig hoofd dorst bieden!
'k Heb, in zijn' felsten storm, den hemel niet ontzien,
En zoude ik voor de kracht van eenig' stervling vliên?
Neen, stond hier Fingal-zelf gewapend voor mijn oogen,
Mijne onverwrikbre ziel wierd van geen vrees betogen.
Te wapen, Lochlins kroost! vergadert Zwarans heir!
En schaart u om den glans van dees uws Konings speer.
Hy staat in 't onweêr pal als Lochlins hooge rotsen,
Die met een heldre kruin de woeste stormen trotsen,
En steken 't moedig hoofd, met Pijn en Den omgord,
Blijmoedig in den wind, die op hun spitsen stort.' -

Als donkre en van d' Orkaan elkander toegedreven
Luchtwolken, regenzwaâr, en, onder 't neêrwaarts streven,
Van onderscheiden kant zich stortende op elkaâr,
Dat aarde en hemel dreunt en weêrklinkt van 't misbaar; -
Als stroomen die elkaâr in 't storten van de rotsen
Bejeegnen, in hunn' val hun baren samenklotsen,
En bruischen over 't dal met toomeloos geweld;
Ontmoeten Inisfal en Lochlin zich in 't veld.
Daar horten tegens een kuras en harnasplaten,
En Krijgshoofd, en soldaat, met Krijgshoofd en soldaten.
Het staal wordt met het staal, en slag met slag, verzet:
En 't bloedbegeerig zwaard klooft halsberg en helmet.
Het slagveld stroomt en rookt van 't gudzend bloed der helden.
Een akelig gejoel verspreidt zich door de velden.
De losgelaten pees gonst drillende op de boog,
En de afgeschoten schicht snort vliegende uit het oog.
De speer, der vuist ontsnapt, beschrijft in 't nederzinken

aant. Een' heldren kring van licht, verschriklijk by zijn blinken.
Als 't buldren van de zee wen zich de storm verheft;
Als de ijsselijke knal, waar meê de donder treft;
Zoo is 't rumoer des slags. De kunst van honderd Barden
Zong vruchtloos harp en snaar op dezen toon aan flarden!
Zy drukte zelfs geen' zweem dier gruwbre mengling uit.
Ontelbren vielen neer, en 't graf won rijke buit.

Treurt, zangers! ô betreurt Sithallins bloedig sneven!
Fióna moge een zucht aan haren Ardan geven!
Zy vielen, even als twee hinden van 't gebergt',
Van Zwarans dappre hand, door wederstand getergd,
Daar hy in 't midden van den Krijgshoop vreeslijk brulde,
En alles om hem heen met moord en schrik vervulde.
Ook de uwe was niet stil, ô Erins Legerhoofd!
Uw arm wrocht wondren uit, ontelbaar! nooit geloofd!
Uw zwaard was als de straal des hemels in uw handen,
Die, waar hy heenblikt, doodt; door daken klieft en wanden;
Vallei en dal verwoest; gebergt' in vlammen zet;
En, honderden op eens met d'eigen' slag verplet.
Sifadda waadt door 't bloed, by stroomen uitgevloten,
Dusronnal snuift den rook, en trappelt Legergrooten
En Vorsten op het hart. Zy vliegen slechts voorby,
En 't slagveld achter hen is enkle woesteny
Met lijken overdekt; als of langs Kromlachs heide
De stormwind uit het Noord door de open vlakte weidde,
De terpen had geslecht, de graven omgewroet:
Maar deze wildernis rookt teffens van hun bloed.

Schrei op uw klipgebergt' by 't huilen van de Orkanen,
ô Maagd van Inistoor! stort tranen, ja stort tranen!
Stort tranen! Buig uw lief, uw minnelijk gezicht,
(Gy, minnelijker dan de rotsgeest in haar licht,
Wen ze op een' Zonnestraal op Morven neêr koomt dalen,
Om 't staatlijk middaguur op 't aardrijk door te dwalen!)
Ja, buig het over 't meir dat om den bergvoet spoelt.
Hy valt, de Jongling valt, voor wien uw hart gevoelt!
Het zwaard van Kuthullijn doorrijgt zijne ingewanden,
En 't zegepralend staal ontglipt hem uit de handen.

aant. Hy sneuvelt! de eedle Knaap, wiens roem, wiens Heldenmoed,
Hem ophief tot de koets van 't Koninklijke bloed!
Ach! Trenar is niet meer! zijn minlijk schoon vervlogen!
Stort tranen, teedre Maagd, om nimmer op te droogen!
Zijn Jachtstoet huilt van angst: zijn schaduw treft hun 't oog.
De koordpees springt op eens van de opgehangen boog,
En knalt door 't hol gewelf van zijn verlaten wanden;
En doodsche stilte heerscht, waar vreugdevuren brandden.

Als duizend golven op eene enkle rots in zee,
Rukt Zwarans Leger los, en voert de slachting meê.
Als één, ééne enkle rots de kracht van duizend vloeden
Verbreekt, breekt Erins heir der Noren oorlogswoeden.
De Dood vertalrijkt zich, en mengt zijn donderstem
In t rammlend schildgebots, geeft woede en wanhoop klem,
Holt rij en rijen door, en kent noch band noch teugel.
Het slachtveld wedergalmt van d' een tot d' andren vleugel
Als duizend mokers saam, die, vliegende af en aan,
Zich op 't doorgloeide staal by beurten nederslaan,
Maar zonder orde of maat hun slagen steeds herhalen.
Elk Krijgsman voert in 't zwaard een' vloed van bliksemstralen.
Wie zijn zy, deze twee, zoo grimmig in 't gezicht,
Waar alles in een' wenk het vlammende oog op richt?
Wie zijn ze, die dus fel als dondrend samenhorten,
Met bliksems boven 't hoofd, die ze op elkander storten?
En rots en heuvel springt, met groenbemoschten top,
By elken sabelslag met nieuwe siddring op!
't Is Erins strijdbaar Hoofd, 't is Lochlins dappre Koning.
Hun Legers staan in angst by de ijsbre schrikvertooning.
Wat onbetembre woede! en welk een Heldenkracht!
Wat slagen afgekeerd, en vruchtloos toegebracht!
Maar 't duister scheidt den strijd, en hult de beide Helden
In 't dekkleed, dat ze spreidt op de omgelegen velden.
Aan de overschaâuwde zij' van Kromlachs wildernis,
Lag, buit van vroeger jacht, het Wild ten avonddisch
Op hoopen saamgetast. Een honderd jonge knapen
Zijn ijvrig, heidestruik en takken saam te rapen:
Tien Krijgers stoken 't vier: driehonderd zoeken steen

aant. Ter dekking van 't gebraad, en ovenklei, by een.
De feestrook klimt om hoog. Het Hoofd van Erins benden
Hernam zijn kalmte op nieuw. Hy zag 't gestarnte wenden,
En 't uur der Feest naby. Hy leende op de Oorlogsspeer,
En riep Kinfenaas zoon, der Barden hoofd by 't heir.
‘Hoe (zegt hy)! zou men 't feest voor my-alleen bereiden,
En Zwaran, van zijn Wild en Feesthal afgescheiden,
Drukt Erins eenzaam strand, van woud en jacht ontbloot!
Ga, grijze Zanger, ga, hy zij mijn dischgenoot.
Ga! Dat hy aan den boord van deze watervlieten
De vreugde van mijn feest blijmoedig koom genieten,
En hoore hoe de wind door deze abeelen zuist,
Die met zoo sterk een' aâm langs de open Zeekust bruischt.
Hier moog hy in den zang der Oorlogshelden deelen,
En 't trillend Harpmuzyk zijn fieren boezem streelen!’ -

De grijze Bard vertrok met minnelijke taal:
‘Het Hoofd van Erins heir bereidt een vreugdemaal.
Koom, Vorst van 't boschrijk land! neem deel in 't feestgenoegen,
Hy noodigt u, zijn vreugd die vreugde toe te voegen!’ -

Hy andwoordt, met een stem als 't gonzend windgehuil,
Dat, eer de storm verheft op Kromlachs Waterkuil,
Zijn nadering verkondt met dof en aaklig brommen,
Waar tjilpend woudmuzyk en veldriet voor verstommen.
Dus spreekt hy: ‘Erins Bard! schoon heel uw maag denstoet
Heur armen, blank als sneeuw, met zachten minnegloed
In 't blaauw en teder oog, al zuchtende uit mocht strekken,
Geen smeeken ware in staat, my van dit strand te trekken.
Hier sta ik, als een rots, als duizend rotsen, pal,
Tot my de Morgengloed naar 't bloedbad lichten zal.
Behaaglijk in het oor is my de wind van 't Noorden.
Hy bruischt uit Lochlins zee; langs Lochlins stugge boorden.
Zijn adem, die door 't want van mijne schepen loeit,
Vernieuwt my 't dichte woud dat op hun steiltens groeit,
En 't bosch, waar in mijn speer geen eedle jachtprijs derfde,
Maar daaglijks zich in 't bloed van woedende Evers verfde.
Ga! dat my Kuthullijn zijns Konings zetel ruim',
Eer Luvars stroom van 't bloed van al zijn Helden schuim'!’ -

Hy zweeg, en 't brandend oog, van grimmigheid ontstoken,
Bevestigde zijn taal. Zijn hart had uitgesproken.

‘Wreed (sprak de grijze Bard), is Zwarans andwoord. Wreed
En bloedig!’ - ‘Hem-alleen, en tot zijn eigen leed,
(Hervat de Legervoogd). Thands smooren wij de zorgen
In zang en feestgenot! zy keeren met den morgen.
Verdrijf gy middlerwijl den nacht in Maatgeluid,
En schenk ons 't zoet vermaak dat uit den weemoed spruit.
Verlustig ons gemoed door Krijgs- en Liefdetonen.
Zoo Erin Helden teelt, het teelt ook eedle schoonen.
Ach! minlijk klinkt het lied der teedre Liefdesmart,
En lieflijk treft de rouw 't gevoelig krijgsmanshart.’ -

‘Het vredige Erin werd in onzer Vaadren dagen
(Dus ving de zanger aan) ontrust van Oorlogsplagen.
In duizend hulken, zwaar met Oorlogsvolk bemand,
Was 't dappre kroost der zee op Ullins kust geland.
De Jeugd van Erin vloog, met opgeheven' degen,
Blijmoedig uit heur rust de vreemde roovers tegen.
Daar vond zich onder haar de wakkre Grudamar,
En Kairbar, onder 't heir uitschittrende als een star.
Lang waren ze op elkaâr in fellen haat ontstoken,
Die driewerf met het staal verwoed was uitgebroken,
En dikwerf zat de dood op 't spits van hun rapier
En dreigde aan wederzij'. De witgevlakte stier
Die door 't weêrgalmend ruim van Golvans heide loeide
Zie daar, waarom de wrok hun boezems dus ontgloeide!
Hem eigende elk van hun als vaderlijke haaf,
Ter wederzijde oprecht, en even fier als braaf.
De vijand stond op 't strand. Zy streden zij' aan zijde.
Zy streden, en hy vlood. Hoe huppelde 't bevrijde
En juichend Vaderland hun redders te gemoet!
Wat klonken Grudamars en Kairbars namen zoet!
Maar waarom moest de stier oneindig blijven loeien!
Zy zien, zy hooren hem: hun haat raakt weêr aan 't gloeien.

Ze ontmoeten zich, verhit, by Labars heldren vloed,
En strijden. Grudamar stort neder in zijn bloed.

De fiere Kairbar keert. - De roem der Maagdeloten,
Met Kairbar opgevoed, uit d'eigen' schoot gesproten,
Hief in henr eenzaamheid een slepend treurlied aan.
Zy zong van Grudamar en van zijne Oorlogsdaân.
Van Grudamar! den man, voor wien haar boezem blaakte.
Zy treurde, dat de krijg hem aan heur' arm ontschaakte,
Maar wiegde 't hart met hoop op 't heuchlijk wederzien,
Haar mooglijk reeds naby! reeds op den weg misschien!
En waarom dan getreurd? wat drijft haar oog tot weenen?
Haar boezem golfde en blonk door kleed en sluiers henen,
Gelijk de blanke maan door 't luchte wolkenkleed.
De harp verslond haar stem in 't zingen van heur leed.
Haar ziel had Grudamar en anders niet voor oogen.
Hem ademde haar hart, hem had het ingezogen.
Haar boezem hijgde en riep, met eene onhoorbre taal:
Keer in mijn' arm, ô Held, maar keer in zegepraal!

Zy zong: maar Kairbar keerde. Aanvaard dit zegeteeken
Brassolis! Neem dit schild met edel bloed bestreken,
En vestig 't in mijn hal, aan 't hoogste van den wand.
Het is mijns vijands schild, gesneuveld van mijn hand. -
Dus sprak hy. 't Maagdlijk hart, door 't gruwzaam woord getroffen,
Bonst ijslijk in heur borst: men hoort zijn slagen poffen!
De loodverf van de dood blaauwt kaak en rozenmond!
De wanhoop rolt in 't oog met holle blikken rond!
Verwilderd, vliegt ze, en streeft waar heen haar 't lot moog leiden;
Snelt over stronk en struik langs de onbewoonde heiden;
Vindt Loraas groenen boord, met 's Jonglings bloed bemorst;
Erkent hem, stort, en sterft op zijn doorstoken borst.
Hier, op deze eigen plaats waar wy de Feestvreugd vieren,
Rust haar vermolmd gebeent. Dees grijze populieren
Ontsproten uit heur stof, en deelen 't schaduw meê
En afdak voor den storm die opkoomt uit de zee.
Schoon was de teedre Maagd, de luister van de dalen!
Beminlijk de eedle Held als de ochtendzonnestralen!
De zanger zal hunn' naam behoeden voor 't vergaan,
En leevren hem 't Geslacht, dat na ons op zal staan.' -

'Hoe heeft me uw teedre Zang door hart en merg gedrongen!

aant. (Roept Erins Krijgsvoogd uit.) ô Helden, nooit volzongen!
ô Tijden, door 't gezang ons weêr te rug gevoerd!
Hoe zoet is 't wen uw beeld ons ingewand beroert!
't Is voor 't aandoenlijk hart een kalme Lenteregen,
By zachten zonneschijn op 't lachend veld gezegen,
Wen 't wolkjen dat haar stort, op lichte vlerkjens zweeft.
ô Zing, begaafde Bard, zoo Dichtkunst tonen heeft
Die 't voorwerp waardig zijn, zing Haar die my doet blaken.
ô Doe me uw Harp nog eens dien teedren wellust smaken,
En tokkel 't snarentuig, Bragélaas schoon ter eer'!
Hoe toeft my de eedle Maagd aan de overzij' van 't meir!
Geliefde, uw helder oog staat vruchtloos op de baren
't Verheffend golvenschuim voor zeilen aan te staren.
De vloot van Kuthullijn bewaart de haven nog.
Wat juicht ge? 't is geen zeil, 't is enkel zinbedrog.
Keer, Dierbre, (de avond valt) eer de opgezette winden
In 't worstlen door uw hair zijn gulden vlecht ontbinden!
Keer tot mijn Feesthal, keer! herdenk aan vroeger tijd!
Ik keer niet, eer de storm voorby is van den strijd. -

Ach, Konnal, spreek my toe van Krijg en Wapenslachten,
En ruk 't vervoerend beeld uit Kuthullijns gedachten!
Zijn boezem wordt te week op 't denkbeeld van zijn bruid.
Ja, minlijk zijt ge en schoon, ô Zorglans dierbre spruit!'

De wakkre Konnal sprak (bedachtzaam en zorgvuldig):
'Mijn Veldheer, 'k ben mijn' arm, ik ben mijn' raad u schuldig.
De Noren staan op 't strand: mistrouw dit loos geslacht!
Bedrieglijk vallen ze aan in schaduw van de nacht.
Laat thands uw Legerwacht op hun beweging passen,
Eer ons hun trouwloosheid in 't sluimren koom verrassen.
Ik ben, mijn Legerhoofd, ik ijver voor de vreê,
Maar eenmaal is 't beslist, het zwaard is uit de scheê.
Thands wenschte ik, mocht het zijn, den oorlog uit te rekken,
Tot Zelmaas heldenkroost de kusten koomt bedekken,
En Fingal, als een zon die door de nevels daagt,
Het recht van Kormak sterkt, en 't strand van Noren vaagt.' -
Hy zweeg. De Veldheer rijst en geeft het wapenteeken,
Beveelt zijn Legerwacht den Nachtwaak af te breken,
En zendt ze strandwaart heen. Zy vliegen op zijn woord,

aant. En 't oovrig van het heir slaapt in den stormwind voort. -
De versch verslagenen, die om hun lijken zweven,
Verschijnen middlerwijl, in nevels opgeheven.
Zy zwieren over 't heir; en Lenaas holle schoot
Weêrgalmt een schikbre zucht, het voorspook van de dood.

Tweede zang.

De brave Konnal lag by 't ruischen van den stroom
Die van den bergtop vliet. Een grijsbemoschte boom
Beschaduwde zijn hoofd dat op den elboog leunde.
Hy hoorde een dof geluid waar van de heide dreunde.
Zijn rustplaats was van 't heir verwijderd. De Oorlogsheld
Sliep, op zijn zwaard gerust, in 't openliggend veld!
Hy droomde, en 't scheen hem toe, hy zag een' stroom van stralen,
Bloedkleurig in hunn' gloed van Lenaas heuvel dalen;
En Krugal zweefde op 't licht als op een effen pad,
Een' Oorlogshoofd gelijk, die op zijn krijgskar zat.
Hy, Krugal, in 't gevecht de stoutste van hun allen
Die Zwarans reuzenkracht door 't bloedig staal deed vallen.
Als de ondergaande maan vertoont zich 't bleek gelaat.
De nevel van 't gebergt' verstrekt hem tot gewaad.
Zijne oogen vonklen flaauw als uitgevlamde kolen.
Men ziet zijn boezemwond in 't pantser half verscholen.
‘Hoe, Krugal (zegt de Held), zoo roemrijk, door het zwaard!
Van waar die bleeke schrik, oneigen aan uw' aart?
Nooit sidderde u het hart, nooit wist ge van verbleeken!
Is d'afgestorven Held zijn stoutheid thands bezweken?
Wat deert u?’ - De achtbre geest geeft andwoord noch geluid,
Maar schreit, en strekt de hand naar dappren Konnal uit!
Dus roerloos blijft hy staan. Na weinige oogenblikken
Herkoomt hem de adem weêr, waarin hy scheen te stikken,
En met een flaauwe stem als 't zuizen van den wind
Wanneer hy 't meir beroert en nergens weêrstand vindt:
‘Mijn geest, ô Konnal, woont op de Ouderlijke heuvelen;
Mijn lijk drukt Erins zand. Het zag my strijdend sneuvelen.

aant. Gy zult uit Krugals mond geen Jachtgroet meer verstaan,
Noch langs het eenzaam veld zijn stappen gadeslaan.
'k Zweef als de schaduw van een nevelwolk daar henen;
En stijg op d'avondwind. Maar, Konnal, zie my weenen!
'k Ontwaar een wolk des doods, die over Lena hangt.
Het kroost van Erin valt. Zie daar het geen my prangt!
Wijk uit het aaklig veld, waar door de Geesten waren!' -
Hier zweeg hy, en verdween in 't ruischen van de blaâren,
De Nachtvorstin gelijk, wen ze aan den hemel taant.
'Hou stand, mijn Halsvriend! blijf (riep Konnal, nat betraand)!
Voer my uw' adem toe, voer hier uw hemelstralen,
En meld my, waar uw lijk in 's aardrijks schoot mocht dalen?
Waar rijst uw grafterp? spreek! wat aarde dekt uwe asch
Met mollig oeverzand of spichtig heuvelgras?
Zult ge in den stormwind, in 't geluid der bergrivieren,
Niet somtijds om ons heen, en door onze ooren zwieren?'

De ontwaakte Konnal rees in 't volle Krijgsgeweer:
Hy stoof naar Kuthullijn, en sloeg met de esschenspeer
Op 't schild. Het Legerhoofd vloog met verwilderde oogen
Ter rustkoetse uit, en sprak, bevreemd en opgetogen:
'Wat wilt ge, ô Konnal, in dit nachtuur, al te stout?
Ik sliep; maar 't bloote zwaard was aan mijn arm betrouwd.
Licht had het op 't geluid mijn teersten Vriend getroffen,
En ik de hand gevloekt, die hem in 't zand deed ploffen!
Doch spreek, ik hoore uw' raad: hy is me een hemelstraal,
Ik volg hem.' - 'Zemoos zoon (dus luidde 's Krijgshoofds taal),
De geest van Krugal is mijn legersteê verschenen:
't Gestarnte vonkelde door zijn gedaante henen:
Zijn stem was als 't geruisch eens verren watervliets.
Hy kondigt dood, en schrik, en neêrlaag; anders niets!
Zoek Vrede, Legerhoofd! of red uw brave benden
Door met een schandre list den Veldslag af te wenden!' -

'Hy sprak tot Konnal, hoe! en 't flaauw gestarnte scheen
(Herneemt de Veldheer) door zijn neevlig schijnsel heen!
Ach, Konnal, 't was de wind, die door uwe ooren boorde.
Of, zoo gy 't spooksel zaagt, zijn woorden waarlijk hoorde,
Waar, waarom my die schim niet meê voor 't oog gedaagd?

aant. Hebt gy d' ontzielden Held zijn rustplaats afgevraagd?
Ach! dat gy 't hadt! mijn zwaard zou door de grafterp dringen,
En Krugal in zijn rust tot nader andwoord dwingen.
Doch, Konnal! weinig is 't, het geen hy weten kan.
Op gistren nog met ons, en strijdend Oorlogsman,
Waar heeft hy in één nacht de toekomst leeren kennen?'

'De geesten die op wind en wolkgevaarten rennen,
(Dus andwoordt Konnal) zien wat aan ons oog ontschiet,
En nemen deel in 't lot. Ontken hun voorzicht niet!'

'Het zij zoo! Laat hen vrij in 't lot der toekomst lezen,
Moog Erins Legervoogd daar slechts verschoond van wezen!
Vergeten zy my in hun nachtrust! 'k Wil niet vliên.
Bezwijk ik, 't Nageslacht zal my zijne achting biên!
De Jager zal een' traan op mijn gebeente plengen,
Bragéla, met mijne asch haar eigen asch vermengen.
Geen dood is 't, dien ik vrees: ik vrees een laffe vlucht:
Zag Morvens Vorst my niet verwinnaar en geducht?
Vertoon u zelf aan my, gy Nachtgeest van de heuvelen,
Toon me in uw hand den dood; ik zal als krijgsman sneuvelen.
Maar vlieden? waan dit niet, ô machtloos nevelspook,
Gy, speeltuig van den wind, en niets dan ijdle rook! -
Ga, zoon van Kolgar, ga, en doe den beuklaar klinken,
Laat heel mijn strijdbaar heir in 't glimmend wapen blinken.
Schoon Fingal met zijn macht op d'oceaan vertoeft,
Die strijdend sterven wil, zeg of die hulp behoeft!' -

't Geluid verspreidt zich in de rondte. De Oorlogshelden
Verrijzen uit den slaap en woelen door de velden
Als 't hemelblaauw gegolf van 't opgezette meir,
En schittren in den glans van 't blaauwend krijgsgeweer.
Zy staan als eiken met ronduitgespreide takken!
Men ziet de neevlen zich in 't westen samenpakken,
En Kromlachs kruin vergrijsd van 't eerste morgenlicht,
Daar de opgestegen daauw een floers hangt voor 't gezicht.

De Vorst van Lochlins heir, thands uit den slaap geschoten,
Riep middlerwijl aan 't hoofd der vreemde Legergrooten,

aant. Zijn benden meê ten strijd'. ‘Rijst, Lochlins Heldenstoet,
(Dus spreekt hy) verft u weêr in 't Westerlandsche bloed!
Het kroost van Erin vlood: vervolgt ze, brave helden,
Drijft ze, als een' rundrentroep, door Lenaas dorre velden!
Gy, Morla, breng mijn last in Kormaks Koningshal!
Beveel hem, dat hy zwichte, eer heel zijn heirkracht vall'
En heel 't ontvolkt gewest in één woestijn verkeere!
Wat baat me een wildernis, wanneer ik 't land verheere!’ -
Hier zweeg hy, en zijn volk vliegt (even als een zwerm
Van zeegevogelt', dat met ijslijk luchtallarm,
Wen de aangezwollen vloed hen opjaagt van de stranden,
By een snort) door elkaar, met onbezuisde handen,
En grijpt de wapens met een vreeslijk Veldgedruisch:
Of duizend vlieten, met vereenigd stroomgeruisch
In Konaas bergvallei balsturig samenhortten,
En, door den storm gezweept, hun oevers overstortten,
Daar 't worstlend springgetij' hun water steigren doet,
En d' eersten glans der maan als heerscheres begroet.

Gelijk de schaduwen der donkre Najaarswolken,
Zoo trekt het grimmig heir van Lochlins strijdbre volken
Met aaklig dof gebons langs 't leeggevluchte veld;
Hun Hoofden aan de spits, in 't buigzaam staal gekneld.
Zoo rijzig als het hert van Morven, treedt de Koning
Met statigheid vooruit. Rechtschapen moedbetooning
Blinkt in zijn houding door. Hy voert een' beukelaar
Aan d'arm, den sterksten held van dezen tijd te zwaar.
Hy schittert als een licht, dat wemelt door de dalen,
Waarin de Reiziger een' Nachtgeest rond ziet dwalen.
De heuvels scheemren in de verte van dien glans,
En toonen 't eikenbosch, doch twijflend, op hun trans.
Nog houdt een graauwe mist hun optocht overtogen:
Een frissche koelte uit zee verraadt ze straks aan de oogen,
En Erins legerspits ontdekt zich in 't verschiet,
En schijnt één klippig strand dat nergens toegang biedt;
De Zeeman ziet de rij van ondoordringbre rotsen
En siddert. Wee den hulk die op haar aan koomt botsen!

‘Ga heen (zegt Lochlins Vorst), en bied hun 't vreêverbond

aant. Dat Lochlin Vorsten schenkt, als meester op hunn' grond,
Wen 't overheerde volk, geknield voor ons vermogen,
Zijn dapperen beweent, zijn zwakken neêrgebogen,
Zijn Maagden troostloos ziet, zijne akkers woest en leeg!' -
De wakkre Morla boog, en 't fiere Krijgshoofd zweeg.

Nu streeft de zoon van Zwarth met vleugels aan de voeten,
Om Erins Oppervoogd aan 't hoofd zijns heirs te groeten.
'Aanvaard mijns Konings vreê (dus sprak hy), en 't verbond,
Dat Lochlin Vorsten schenkt, als meester op hunn' grond.
Sta Zwaran, by 't gebied van Erins Noorderstreken,
Uw Bruid en Jachthond af, ten onderwerpingsteeken.
Uw Bruid, voor wie uw hart van teedre liefde zucht!
Uw Jachthond, die den wind vooruitsnelt in zijn vlucht!
Geef deze tot een borg, als blijk van uw verneêring,
En dat ge 't juk ontfangt van Lochlins overheering!' -

'Meld Zwaran, meld dat hart, gezwollen door den waan,
Dat Kuthullijn nooit zwicht. Zeg hem dit andwoord aan:
'k Sta hem in 't hart der zee, zijn Volk in Erins velden
Een grafkuil toe, niets meer. Ga dit den trotsaart melden!
Geen vreemde omhelst de borst, voor wie de mijne blaakt:
Geen hinde op Lochlin vreez' dat Luäth haar genaakt!' -

'Vermeetle! wilt ge dan (sprak Morla) hem bevechten,
Wiens vloot, wiens Legermacht, uw gantsch gebied kan slechten
En voeren 't op den wind aan de overzij' van 't meir?
Gansch Erin is een niets by aller golven Heer!' -

'Met woorden valt het licht een' Krijgsman te overheeren,
ô Morla! Erins Volk zal Kormaks scepter eeren,
Zoo lang of Kuthullijn of Konnal daglicht ziet.
In woorden zwicht ik, ja, maar met den degen niet.
ô Konnal, die mijn arm geleerd hebt om te strijden,
Gy hoort dit! kan uw hart dien wreevlen hoogmoed lijden,
En denkt ge nog aan Vrede, ô trouwe Hulpgenoot?
Gevallen Krugals schim! Wat kondigt ge ons den dood!
Ja 't graf ontfang me, omstraald van glorierijke daden!
Bereidt u, Erins zoons, in 's Vijands bloed te baden!

aant. Verheft, verheft de speer, en spant den legerboog!
Stort op hen, als een storm die neêrbruischt van omhoog!’

Hy zweeg. 't Geschaarde Heir, daar 't van den heuvel zakte,
Schokt op de Noordsche macht. Door de uitgebreide vlakte
Vangt thands de slachting met een ijslijk loeien aan,
En joelt en klatert als een gruwbre noodorkaan,
En wemelt als een mist, die uit den grond geheveld
Het wijdgestrekte veld met wolken houdt beneveld.
De zoon van Zemo stuift voor 't brullende oorlogsvolk,
Gelijk een gramme geest, die voor een Onweêrwolk,
Omkleed van vlammend vuur, de stormen met zijn handen
Door 't krakend mastbosch zwaait of bliksems doet ontbranden.
Karril staat verr' van daar, hy steekt de krijgstrompet,
En stemt een' zangtoon aan die elk in vlammen zet.

‘Waar (zegt de zanger) waar ligt Krugals lijk verslagen?
Waar ligt hy, afgemaaid in 't bloeien van zijn dagen?
Vergeten ligt hy daar. Zijn Feestzaal zucht van rouw,
En galmt de weeklacht na van zijn beweenbre vrouw,
Bedrukte, naauwlijks vrouw, reeds Weduw nagebleven,
Moet ze eenzaam, als een vreemde, in 't holle burgslot leven,
En slijten 't prilst der jeugd in troostloos treuren af.
Schenkt, Helden, ô schenkt wraak aan wakkren Krugals graf!
Maar wie, wie vliegt daar als een lichtstraal door de rijen
Des vijands? Is 't een ree van 't hart der woestenijen?
Helaas! 't Is Deogreen! Betreurbre gemalin,
Wat zoekt zy? 't Voorwerp van heur teedre huwlijksmin?
Heur hairlok zwiert in 't wild, wanhopig losgereten,
Haar helder oog is rood-, haar gorgel heeschgekreten!
Bedroefde, uw Krugal is....helaas! hy is niet meer!
Des aardrijks moederschoot nam 't zielloos lichaam weêr:
De heuvel dekt het stof der uitgebloede leden.
Nu zweeft hy door den nacht en om de legersteden.
Zijn stem is zacht en flaauw als 't mommlend Bijgegons
Of 't domlend vlieggebrom des zomeravondstonds.
Rampzaalge, treê te rug! - Ach, siddrend neêrgezegen,
Bezwijkt zy - Hemel, hoe! van Lochlins zwaard doorregen!
De wond gaapt in haar zijde! - ô Kairbar ziet gy 't aan!

aant. Zy sterft, voor wie uw ziel de dood wenscht te ondergaan!
Zy sterft, ô Kairbar! zy, voor wie uw boezem gloeide!
Aan wie u teêrder nog dan 't snoer des huwlijks boeide!'

De fiere Kairbar hoort het jammrend zanggeluid,
En schiet, als 't Meergedrocht des Oceaans voor uit
Dat wat hem naakt verzwelgt. Hy zag zijn dochter vallen,
En krijschend werpt hy zich in 's vijands duizendtallen.
Zijn speer stoot honderden door hart en ribben heen.
De dood weidt hupplend om door rijen en geleên.
Als honderd winden saam, die door de Wouden gieren,
Vereenigd met 't gekraak van duizend pijnboomvieren
Door 't woedend stormgeblaas het strandwoud doorgejaagd,
Zoo vreeslijk woedt de moord, uit d'afgrond opgedaagd.
Zoo klatert, giert, en kraakt, en loeit het allerwegen,
Zoo stort het, rang aan rang, voor d' opgeheven degen.
Een enkle bliksemslag van 't bliksemend geweer
Houwt rijen oorlogsvolk als distelbloemen neêr.
De ontembre Kuthullijn slacht duizend Noordsche Helden;
En Zwarans speer en kling ontvolken Erins velden.
Hy sabelt Kurach neêr, zijn speer drinkt Kairbars bloed,
En Morgan, rijk van roem, ligt stervende aan zijn' voet.
De schoone Kaölt beeft daar hy de dood voelt naderen,
Zijn blanke borst wordt blaauw, het bloed ontvliet zijn aderen,
Zijn blonde hairlok kleeft, van glans en verw beroofd,
In 't bloedig stof vertrapt, aan 't voorhoofd, half doorkloofd.
Hy dekt nu de eigen plaats met de uitgestrekte leden,
Waar hy zo menigwerv' den feestdisch mocht bekleeden,
Den harptoon stemmen, en den beker rond doen gaan,
Wen 't snuivend Jachtzeel hijgde om 't veldspoor in te slaan,
En 't jeugdig Jaagrenrot den nieuwen ijfel kromde.

Nu stuift hy, als een storm die langs de heuvels gromde,
Maar eindlijk 't mastbosch treft, en met één adem sloopt,
Door stapels dooden heen, rondom hem opgehoopt.
't Valt alles. Kuthullijn zet palen aan zijn woeden,
Een vaste rots gelijk in 't hart der watervloeden.
De wind beproeft zijn macht op de overschaauwde kruin:
De hagel klettert op zijn schoudren van arduin:

aant. Nog staat ze en dekt het dal voor 't ongestuime Noorden,
En slaat de stormen af en houdt de zee in boorden.
Zoo dekt ook Kuthullijn zijn halve Legermacht,
En op zijn ijzren borst breekt Lochlins reuzenkracht,
Het bloed der Krijgren zwalpt, en spoelt, als waterstroomen
Geborsten uit een rots of zwellende uit hun zoomen,
Om de enkels van den Held. Maar 't kroost van Erin hjdt
Aan d' andren vleugel nood, waar Zemoos zoon niet strijdt.

De ontroerde Grumal schreeuwt: ‘Ach, Lochlin heeft denzegen!
Wat streven we als een halm de kracht der winden tegen!
Vliedt, Erin, naar 't gebergt het geen ons schuilplaats biedt!’
Hy zwijgt, en vliedt vooruit: het oog bereikt hem niet.

Slechts enklen bergen 't lijf, die met den lafaart vloden.
Het meerderdeel houdt stand, omstapeld van zijn dooden,
En sneuvelt vechtende op den ingenomen' grond.
Het strijdend Legerhoofd zag van zijn' Krijgskar rond:
Hy slaat een' Noorman neêr van 's vijands braafste strijderen,
En roept zijn' halsvriend toe, terwijl zy zich verwijderen:
‘ô Konnal, braafste op aard, die immer sabel droeg!
Men vliedt: maar zijn wy beide aan 't krijgslot niet genoeg!
Karril, doe gy ons volk naar gindschen heuvel trekken!
Wy, Konnal, blijven wy om hun den rug te dekken!’
De dappre Konnal stijgt op 's Heirvoogds Krijgskaros.
Zy schittren, zij' aan zij' in blaauwen wapendosch,
En zwaaien 't blinkend schild rondom zich in den hoogen,
Gelijk de Nachtvorstin, aan 't ruim der Hemelbogen
Verduistrend, om haar bol een kring van scheemring trekt,
Die 't sterflijk kroost op aard ter schrikvoorspelling strekt.
Nog strijdt m' een' korten wijl. Hun beider speeren vliegen,
En zonder dat zy 't oog huns meesters ooit bedriegen.
De krijgskar holt in 't rond, van allen kant omzet:
Maar 't oogmerk is bereikt, het wijkend heir gered,
De rossen vliegen als een stormwind met den wagen
Den heuvel brieschende op, voor niemand na te jagen.
De vijand dringt nochtands den vliedende achterop,
En zendt een hagelbui van schichten naar den top.
Vergeefsch! zy vallen neêr, slechts halver weg gestegen,

En dekken 's heuvels voet gelijk een zomerregen.

Daar staat nu 't overschot van Erins troostloos kroost
Op Kromlaas rijzend klif en ziet zich aan en bloost!
Het vuur heeft ze afgeweid, de op een gegroeide stammen
Gedund, en loof en blad verslonden in zijn vlammen:
Nu staan zy wijd van een, van groente en kroon beroofd,
En bieden d' avondwind een afgebladerd hoofd.

De Heirvoogd middlerwijl, met grimmig rollende oogen,
Staat aan een' eikentronk, op de Oorlogsspeer gebogen,
En luistert naar den wind die door zijn lokken schiet.
De strandwacht nadert hem, hy ziet den krijgsman niet.
‘De vloot (juicht Mornan uit), de vloot van Morvens strijders
Genaakt ons. Fingal zelf, aan 't hoofd der zeeberijders!
De roem der Helden spoedt ter wrake van ons recht.
De golven breken voor zijn donkre stevenplecht.
Zijn masten toonen zich in 't zweven langs de kolken,
Als bosschen overdekt met graauwe nevelwolken.
Hy nadert! - ‘Winden, blaast (roept de opgetogen Held)!
Spoed, Zelmaas Koning, spoed naar 't doodlijk oorlogsveld!
Uw zeilen zijn mijn ziel eene aanbraak van den morgen,
Uw vloot, een schittrend licht in dezen nacht van zorgen!
Gy-zelf een vuurkolom, ten hemel afgedaald,
Die 't aardrijk in zijne angst met helle troost bestraalt!
Ach! Konnal, edelste van alle stervelingen,
Hoe lieflijk is een vriend, wen ons de rampen dringen!
Maar de avondschaduw valt. Voer, Zeewind, voer hem aan:
Hier wachten we op het licht, dat voor ons op zal gaan.’ -

De Winden daalden op de bosschen. Donkre buien
Die aaklig van rondom in 't hoofdpunt samenkruien,
Vergaadren als een wrong om Kromlachs opperrand,
De stroomen gudzen van de steiltens over 't land:
't Gestarnt' staat als van angst in 't drijvend zwerk te beven.
Aan d' afloop van een beek, den heuvel langsgedreven,
Wier murmlen door 't verdek van 't boomloof wordt herhaald,
Zet zich de Veldheer neêr, in diep gepeins verdwaald.
‘Rampzaalge Kuthullijn, het krijgslot is u tegen!

aant. Ach! vruchtloos zwaait uw hand en oorlogsspeer en degen
(Dus zegt hy) sints die hand uw' diersten Vriend versloeg.
Ach! Ferda, 'k minde u teêr, maar nog niet teêr genoeg!' -

De zoon van Kalgar hoort zijn halfgeuite woorden,
Die door den rouw van 't hart als op de lippen smoorden:
'Hoe (vraagt hy), Zemoos zoon, hoe kwam die krijgsheld om?' -
'ô Ferda (zucht de Vorst)! ô Frissche Lenteblom!
't Herdenken priemt me in 't hart met duizenden van dolken.
Wat waart ge? een regenboog in 's hemels waterwolken!
Ach! hoe betreure ik u, ô Dammans eedle spruit!
Waar storte ik al mijn wee, waar al mijn wroeging uit! -

Liefwaarde Ferda kwam van de Albionsche stranden.
Zijn Vader droeg de staf van twintig strijdbre landen.
Hy leerde 't Oorlogszwaard te handlen in mijn Hal,
En dwong me een vriendschap af die nooit versterven zal.
Wy streefden saam ter jacht naar de uitgestrekte heide,
En de eigen veldmat was tot nachtkoets aan ons beide.
Dungala was de Gâ van Kairbar, Ullins Hoofd.
Haar schoon omstraalde een glans die alle glans verdooft.
Maar hoogmoeds razerny was in heur hart gezeteld,
En vond zich door de min van Dammans zoon geketeld.
"Deel (sprak zy) Kairbar, deel uw kudde en runderstal.
Ik eisch de helft daar van. 'k Verlaat uw koningshal.
Verdeel ze" -! Kairbar sprak: "Gy wilt my dan begeven!
Ga, toon ze aan Kuthullijn, daar ze om de heuvels zweven:
Het nimmer kreukbre recht zit in zijn borst ten troon.
Hy deel ze; en gy, vertrek met uw aanloklijk schoon!"
Ik kwam, en scheidde 't vee in twee gelijke loten.
Daar bleef één blanke stier, die over was geschoten.
Ik wijs hem Kairbar toe. Dungalaas wrevel zwol.
"Ach! Ferda (riep zy uit, van gramschap woedend dol)!
Uw Vriend, uw Kuthullijn, heeft my de ziel doorstoken.
Ik sterf van woede en spijt, of wil my zien gewroken.
Ja, 'k sterf. Mijn bleeke Geest zal zwerven om uw zij',
En pijnigen uw hart met al zijn razerny.
Doorboor den Koning 't hart, of zie Dungala sneven!" -
"Dungala, (zegt hy) hoe! de wellust van mijn leven,

aant. Mijn hart-, mijn boezemvriend, die heel mijn ziel doorziet!
Hy sterven van mijn hand? Dungala! eisch het niet!" -
Drie dagen bleef zy hem vervolgen met haar schreien:
Den vierden zwicht zijn ziel. Ach, waartoe uit te weien?
De in 't hart gegrifte min was voor dat hart te sterk!
Wy streden. Murys grond was 't gruwbre wapenperk.
Het staal in onze hand ontzag een wond te geven,
Klonk op 't helmet te rug en scheen in 't slaan te beven,
Of bracht zijn slagen toe op 't schild der weêrparty.
Dungala, met een' lach, aanschouwt het van naby.
"Uw arm (dus zegt zy hem), ô Ferda, heeft geen krachten.
Uw jeugd is nog te onrijp voor 't schrikbre Heldenslachten.
Geef d' in uw slappe vuist nog machtelozen kling
Aan uw' bestrijder op, onweerbre Jongeling!" -
Knarstandend borst hy los (de traan ontsprong zijn' oogen):
"Hef (riep hy), dierbre Vriend, uw' beuklaar in den hoogen!
Bescherm u, dek uw borst - 'k Ben hooploos, 't is gedaan!
'k Moet wat my heiligst is, bloeddorstig nederslaan."
Ik zuchtede, als de wind in 't hol der steenrotskloven.
'k Hef, van de drift bedwelmd, het blikkrend zwaard naar boven.
't Slaat toe, doordringt zijn' helm, de Vriend mijns boezems valt,
En 's levens overschot is me eeuwiglijk vergald.
Ach! zege en krijgsgeluk zijn van mijn zij' geweken
Sints mijne ontrouwe hand dat dierbaar bloed deed leken!' -

'Beklaaglijk was uw lot, ô Krijgsvoogd (sprak de Bard,
Die aan zijn zijde stond). Uw droefheid treft my 't hart.
Ze erinnert me aan den tijd der langvervlogen dagen.
Doch Komal had als gy, zijn dierbaarst pand verslagen;
Hy echter voerde alom in krijg en lijfgevecht
De zege en glorie meê als aan zijn staal gehecht.

Heldhafte Komal was uit Albion gesproten.
Een uitgebreide kring hield zijn gebied besloten
In honderd heuvelen, met wouden dicht bezet.
In duizend stroomen ging zijn hertentroep te wed:
En duizend rotsen en begraasde bergvalleien
Weêrgalmden van 't geloei zijns slachtvees in de weien.
Zijn aanschijn was de jeugd in al heur minlijk schoon;

Zijn vuist, der Helden dood. Zoo groot was Duvrans zoon!
Eene eenige, als de roos waar van de hagen bloeien,
Ja eindloos schooner Maagd, deed Komals hart ontgloeien.
Haar oog was als de glans van 't opgehelderd zwerk:
Heur hair, als 't glinstrend git der zwarte ravenvlerk:
Haar lust was, op 't gebergt' heur jachtstoet af te richten.
Het luchtruim had geen rust van 't snorren van haar schichten.
't Was Konlochs eedle telg. Wat kon haar oog weêrstaan!
Heur ziel hing Komals ziel met geestvervoering aan.
Hun harten vloten saam in de allerteêrste lonken:
Hun minnekout was stom: hun ziel, van liefde dronken:
En de eenzaamheid der jacht herschiep hun, zij' aan zij',
De hoogste zaligheid uit rots en woesteny.
Maar Gornal minde haar; hy, Hoofd van Ardens bergen!
Hy nam heur' voetstap waar, en dorst haar weêrmin vergen.
Zy schuwt hem, vliedt te rug, en valt aan Komals borst,
En Gornal zweert de dood aan d' Albionschen Vorst.

Eens, van de Jacht vermoeid, die, wijd uit een gedreven,
Hun vrienden had verspreid, van neveldamp omgeven,
Ontmoette Komal haar in Ronnans rotsspelonk,
Waar ze in zijn armen stortte en aan zijn boezem zonk.
't Was daar dat Komal vaak verpoozing zocht van 't jagen.
Het grotgewelf hing vol met schilden zwaar beslagen,
En helm en borstpansiers, uit klinkend staal gewrocht.
“Galbina (zegt de Held), neem hier wat ademtocht!
Een hinde springt daar ginds van Moraas hoogte neder.
Ik ga, en keer terstond tot mijn geliefde weder.” -
“Ach (zegt ze) blijf! ik ducht....De donkre Gornal ijlt
Dees bergen op en af - ô keer toch onverwijld!
Ik blijf met ongeduld op uwe weêrkomst toeven.” -
Hy ging. De schoone rijst (zy wil zijn hart beproeven),
En steekt zich in 't geweer dat ze in het berghol vindt.
Nu streeft zy 't uit, en vliegt, gedachtloos en ontzind,
Heur' minnaar onder 't oog, reeds met zijn roof beladen.
Hy ziet ze als vijand aan en waant zich-zelv' verraden:
Zijn bloed ontsteekt en welt; het wemelt voor zijn oog.
Hy werpt het jachtdier van zijn schoudren, spant den boog,

aant. En ach! 't gevederd staal doorboort zijn zielsgeliefde.
Nu rent hy naar de rots, onwetend wie hy griefde,
En roept: “Galbine!” - Eilaas! geen andwoord, geen geluid,
Dan de Echo van heur' naam die op de klippen stuit!
“Galbina, mijn Geliefde! ô waar, waar weekt gy henen!”
Hy keert, en hoort haar 't hart nog in de doodsangst stenen.
“Gerechte Hemel! Gy, gy zijt het dan - mijn bruid!”
En zinkt op 't stervend hart, verstikkende in 't geluid. -
De Jagers vonden hem aan 't kille lichaam kleven,
Verstijfd en ademloos. Men riep hem weêr in 't leven.
Nu kruist hy nacht en dag de woeste heide door,
En wemelt om den plek, waar hy zijn heil verloor.
Een vloot van Lochlin kwam. Hy streed, de Roovers vloden.
Vergeefs zich in 't gevecht het staal ten prooi geboden!
Zijn onbedwingbare arm is schriklijk aan den dood.
Hy werpt zijn schild in 't zand, en geeft den boezem bloot.
Een afgeschoten pijl vindt weg naar 't moedig harte.
Hy valt, en 't eind is daar van zijne onlijdbre smarte.
Hy slaapt naast zijn Galbine aan 't ruischen van den vloed.
Hun grafsteen blinkt van verr' den zeeman in 't gemoet,
Wanneer zijn vlotte kiel op 't hobblen van de baren
Voorby streeft, om de ree' der Noordkust in te varen.

Derde zang.

‘Verkwiklijk is de zang voor 't rustverlangend oor,
En lieflijk voert hy ons den donkren voortijd door.
Hy valt ons als een daauw des hemels in den morgen
Op 't hart, en zalft den beet der heimelijkste zorgen;
Zijn laafnis neemt de zon, het stekendst van heur' gloed,
En 't golfjen legt zich neêr op 't blaauwen van den vloed.
Herneem, ô grijze Bard, herneem de Heldensnaren,
En zing my 't strelend lied van Zelmaas Harpenaren,
Waar van mijn hal weêrgalmde als Fingal my bezocht.
Dat lied, dat hem en my zoo groote ontroering wrocht!’

Dus sprak de Legervoogd. Karril verhief zijn tonen:

aant. ‘Beheerscher van het zwaard, en roem van Morvens zonen!
(Begon hy) vroeg ontlook uw strijdbre Heldendeugd,
En liep de knop vooruit der bloessemzware jeugd.
't Was Lochlin, 't geen uw wraak door 't oorlogsvuur verteerde,
Terwijl uw gaadloos schoon der Maagden hart verheerde.
Wat boezems lonkten u uit brandende oogen aan!
Geen schoonheid kon uw oog, geen held uw' arm weêrstaan.
Uw kracht was Loraas vloed, door geen geweld te toomen:
Uw heirmacht, één gebruisch van duizend waterstroomen.
Uw vuist sloeg Lochlins Vorst, als Krijgsbuit, in den band,
Maar gaf hem 't Kroonrecht weêr van 't afgestreden land:
Doch 's Konings boezem zwol van onbetembre woede.
't Was Fingals ondergang, die 't barstend harte voedde.
Zeeghaftig overal en roemrijk waar hy vocht,
Had niemand Starno ooit dan Fingal overmocht.
Nu zat hy in zijn hal, vergrimd en neêrgeslagen
In feest- en dischgeruisch, op 't wrokkend leed te knagen.
Hy roept een' ouden Bard. 't Was Snivan, grijs van hair,
Die Lodaas heiligdom met stem en feestgebaar
Deed daavren, daar zijn toon den stuggen God verwrikte,
Die in 't vijandlijk heir en schrik en slachting schikte.
“Ga, witbesneeuwde Grijze, en streef naar Ardens strand
(Dus spreekt hy) daar de zee door duizend rotsen brandt.
Roept Zelmaas Koning hier, den welgemaaktste op aarde,
Dat hy mijn Dochters hand van mijne hand aanvaarde!
Mijn Dochter, die den prijs van alle schoonheid draagt!
Meld hem de aanminlijkheên van de overschoone Maagd.
Haar armen, blank als sneeuw; haar boezem, die in 't zwellen
Het zilvren schuim beschaamt van Lochlins waterwellen.
Haar teedre en zuivre ziel, nog blanker dan haar borst.
Hy kome en winn' haar hart! zy voegt geen' andren Vorst.” -
De Bard volbrengt zijn last. Van tederheid ontstoken,
Streeft Fingal dwars door zee, en voelt zijn' boezem koken!
Zijn ziel vliegt brandende naar 't Noordlijk strand vooruit.
Zijn hart gevoelt niet meer, niet anders, dan zijn bruid.
Hy landt. - De Veinzaart reikt den Koning zelf de handen:
“Wees welkom, Morvens Vorst in Starnoos blijde wanden,
En gy, ô Heldenjeugd, die uwen Vorst geleidt!
Drie dagen zij mijn disch ter uwer eer gespreid!

aant. Drie dagen vliede 't zwijn van Lochlin voor uw wapen,
En stijge uw roem omhoog, terwijl de zorgen slapen!
De aanminnige in heur hal verneem' heurs bruigoms lof,
En de eerzucht sterk' de min die haar den boezem trof!" -
Hy doelde op Fingals dood, hy had dien dood gezworen.
Hy gaf een schittrend feest. Zijn poging was verloren.
De Krijgsheld leest zijn hart in 't onbetrouwbaar oog,
En houdt de wapens aan, of hy ten veldslag toog.
De Moorders siddren voor zijn' aanblik, en zy vluchten. -
De harptoon wordt gestemd, het zout der feestgenuchten!
En vreugde en blijdschap stijgt op 't hupplen van de stem
Al golvend naar omhoog, beneemt der zorgen klem,
En lenigt ziel en zin door de uitgezochtste weelde.
Men zong van d' Oorlogsroem die 't hart der braven streelde,
Men zong van 't kittlend zoet der eerste liefdesmart,
En de onrust, die ze ontsteekt by 't zwoegen van het hart.
Ullijn, gy hoorde 't aan! - Hy, Konaas grootste zanger,
Aan Fingals zij' gehecht, bedwong zijn drift niet langer;
Hy zong, en Lochlins Maagd, met al de aanloklijkheên,
Waar meê de teedre kunst de schoonheid weet te omkleên,
Betooverde elks gemoed. Nu zong hy Fingals glorie,
En alles gloeide en smolt van liefde en krijgsviktorie!
De schoone hoorde 't, en, vermeesterd van de vreugd,
Verschijnt ze in al heur' glans voor Morvens heldenjeugd.
Ach! wat 's de morgenstond aan de Oostkim opgetreden!
Eene andre luister zweeft om tengre Maagdeleden!
Haar zachte voetstap is het heerlijkst feestmuzijk,
En 't lachjen van heur' mond verwint een Koniukrijk. -
Heur oog aanschouwt den Vorst en siddert voor zijn lonken,
En staart, en vlamt hem toe, en drinkt een zee van vonken!
"ô Zalig, roept haar hart, ô zalig is de dag,
Die zoo veel glorie in mijne armen voeren mag!" -
De derde dag verrees. Men spoedde naar de bosschen,
En stoof op 't bergzwijn af, en blode das, en lossen:
De halve dag verdween in 't Heldentijdverdrijf.
De speer van Zelma was van 't bloed der evers stijf.
Toen was 't, dat Starnoos spruit (haar blaauwende oogen dreven
In tranen, en haar stem ontzag geluid te geven)
Toen was 't dat ze aan den Vorst haar gantsche ziel ontsloot.

aant. “Ach! Fingal (sprak ze), vlucht! mijn vader zwoer uw dood.
Het donkre woud besluit zijn gruwbre hinderlagen.
De moord, de afgrijsbre moord verwacht u onder 't jagen.
ô Berg u, dierbre held! beveilig u! ontvlied!
Maar ach! vergeet daar na uw Agadekka niet!” -
De jongling dringt in 't woud, maar midden in zijn helden.
Het bloed der moordren vloot en ruischte langs de velden,
En Gormals woud weêrgalmt van zege- en vreugdgeschal. -
De Jachtstoet keerde weêr en stond voor Starnoos hal.
Zijn voorhoofd was bewolkt, zijn oog van spijt aan 't branden.
“Voer (zegt hy, met een taal, doormengd met knarsetanden)
Voer Agadekka hier tot dien zy zóó bemint.
Zy sprak hem niet vergeefs; ik zwicht, en hy verwint!”
Zy kwam, het oog beschreid, met ongebonden hairen;
Haar boezem golfde om hoog als Luvars waterbaren,
En beefde in zucht op zucht als 't rijzend stormgetij'.
De ontmenschte Starno stiet den degen in heur zij'.
Zy zeeg, gelijk de sneeuw die afglijdt van de heuvelen,
En hechtte 't brekend oog op Fingal onder 't sneuvelen.
De Koning slaat een' blik op Morvens heldenstoet.
Zy grijpen 't zwaard; men strijdt; en Lochlin staat in 't bloed.
Hy sluit de ontzielde Maagd in zijn verwinnende armen,
En voert ze in 't hobblend schip. De stugge winden kermen
En huilen dwars door 't wand. Het vaartuig klieft de zee,
En de aarde ontfangt het lijk aan Ardens stille ree.’ -

‘Gezegend zij haar rust! gezegend zijn uw lippen,
ô Zanger, 'k voel heur troost my in den boezem glippen,
(Sprak Erins Legerhoofd) - Ach, Fingals jeugd was grootsch,
En de arm zijns ouderdoms is nog een arm des doods.
Ja, Lochlin zal op nieuw voor Morvens held bezwijken.
't Geluste u slechts, de wolk van 't voorhoofd weg te strijken,
ô Zilvren maan! Treed voort, en toon uw aangezicht!
Beschijn zijn zeilen op de zeekolk met uw licht!
En, zoo een hemelgeest van schrikbaar nachtvermogen
In 't wolkgespansel drijft dat de aard heeft overtogen,
Wend gy zijn kielen van de klippen, licht hun voor,
Gy, die de zee beveelt, en breek de nevels door!’

aant. Dit waren, Kuthullijn, terwijl gy aan de boorden
Des bergstrooms nederzat, uw hartelijke woorden,
Wen Kalmar, bloedende, op den heuvel voor u trad.
Zijn heup en zijde drupte, en 't hart was afgemat,
Doch de eedle heldenziel in 't lichaam onbezweken;
En steunende op de speer, begon hy dus te spreken:

'Wat schrikt ge, ô Helden, op mijn' aanblik? zijt gerust!
Ik leef nog. 't Krijgsgeruisch is nog mijn liefde en lust.
Ik ben van Heldenbloed, dat nimmer wist van beven.
't Is Kormar, die mijn' stam zijn' oorsprong heeft gegeven.
Hy huppelde op den rug der golven van het meir.
Zijn hulk vloog op den vloed, en ging den wind te keer.
Een Geest beroert de lucht. De zee en stormen loeien,
De bliksem snort door 't zwerk en doet de rotsen gloeien.
De schrik bevangt hem 't hart, hy zoekt de kust, en landt.
Nu bloost hy, dat de vrees hem ooit had aangerand,
Springt woedende in de boot, en zoekt in 't hart der golven
Den zwarten stormgeest op, van 't spattend schuim omdolven.
Drie knapen roeien 't vlot door de opgeruide zee,
Hy zelf staat op de plecht, den degen uit de scheê,
Als de onweêrwolk genaakt. Hy ziet haar voor zich waren,
Hy nadert, grijpt het spook by de ongekemde hairen,
En klieft den donkren buik des nevels met zijn zwaard.
De stormgeest zonk en week, de hemel was bedaard!
Zoo was, ô Legerhoofd, de stoutheid van mijn vaderen;
En Kalmar is als zy: hun bloed doorzweeft zijne aderen!
't Gevaar, hoe vreeslijk, vliedt voor 't opgeheven staal.
Den moed in 't Oorlogsveld behoort de zegepraal.
Maar, Helden, 't tijdstip dringt. - De krijgskans is verlopen!
Verlaat een Oorlogsveld met Erins bloed bedropen!
Rukt, wat ons overbleef van vrienden, op de been,
En trekt uw Legermacht met Fingals macht by een.
'k Heb Lochlins heir gezien, dat herwaart aan koomt trekken,
Ik keer, en zal door 't zwaard uw aftocht blijven dekken.
Mijn stem zal donderen door 't enge bergkloofpad,
Als of ik duizenden van strijders met my had.
Maar gy, ô Erins kroost, herdenk aan Kalmars sneven,
Vergeet zijn lichaam niet, voor u ten roof gebleven!

Als Fingal 't vaderland van Noren heeft bevrijd,
Zoo sticht me een lijkpylaar ten baak van later tijd,
Dat Kalmars moeder juiche als zy mijn' roem ziet rijzen,
En dankbaar kroost aan kroost mijn grafzerk eer bewijzen!' -

'Neen zoon van Matha (zegt de dappre Kuthullijn),
'k Verlaat u niet; ô neen, ik zal uw bijstand zijn.
Mijn ziel schept lust, als de uwe, in 't nijpen der gevaren:
Geen minder heldenmoed woelt my, dan u, door de aâren:
Wy blijven in den nood getrouw en lotgemeen! -
Karril en Konnal, gaat! leidt Kormaks benden heen.
Als de algemeene slag van Erins lot besliste,
Zoekt dan naar 't heldenpaar dat hier zijn bloed verkwistte,
Hier, in dees engen pas, naby deze esschenspruit,
Hier vallen we, in den strijd met duizenden, ten buit.
Gy, Fithils zoon, vlieg heen! snel Lenaas heiden over,
Toon Fingal Erins volk bezweken voor een' roover!
Smeek, dat hy herwaart ijle, en in dees onweêrvlaag,
Gelijk een vreugdezon tot hun verlossing daag!' -

Het eerste morgenlicht begon in 't Oost te glimmen.
De Noren staan gereed ter bergkloof op te klimmen,
En fiere Kalmar wacht ze in 't engste van de bocht,
Verbleekt, maar 't zelfde hart dat zoo veel roem bevocht.
Hy steunt zich met de speer zijns Vaders, scherp en bloedig;
Die speer, Alklethes gift, wen ze, aaklig en mismoedig,
Haar zoon beweende en kuste en 't doodlijk afscheid gaf!
Maar zijn gekreukte kracht nam ieder oogwenk af.
Haast zinkt hy, als een stam, van 's bouwmans axt doorsneden.
De donkre Kuthullijn zag grimmig naar beneden,
En stond niet anders dan een strandrots voor den vloed.
De golven breken zich en brijzlen op heur' voet.
Het schuim bespat heur kruin terwijl de ontzette dalen
Het schrikbre stormgeloei by elken slag herhalen.

Nu toonde 't blaauw verschiet der ruime waterbaan
Het witte zeilgestel van Fingals krijgsvloot aan.

Heur mastbosch rijst van verr' ontzachlijk uit de baren,
En bootst de glooiing van de golven na, in 't varen.
De Vorst van Lochlin zag, daar hy den berg beklom,
Hun naadring, en hy keert in éénen oogwenk om.
Als waatren, die in de eb het hooge duin verlaten,
Zoo stroomt de breede vloed der stijgende soldaten
In eens naar 't strand te rug. - De brave Kuthullijn
Beschouwt hunn' wijken met onlijdbre hartepijn.
Hy deinst naar Kromlaas woud, van wanhoop aangegrepen,
En laat zijne oorlogsspeer door 't mulle voetzand sleepen.
Daar treurt hy om 't verlies van zoo veel heldenbloed,
En siddert, schaamtevol, voor Fingals eerste groet!
‘Hoe velen liggen daar van Erins kroost verslagen!
Van Erins heldenteelt! (Dus ving hy aan te klagen.)
Zy, juichende in mijn hal, by 't hupplend feestgeluid!
Voor eeuwig heeft hun vreugd, hun kracht, hun glorie uit!
'k Zal op de woeste hei' hunn' stap niet meer ontdekken,
Hun stem zal op de jacht mijne ooren niet meer trekken.
Voor eeuwig spraakloos, bleek, met eigen bloed bevlekt,
Ligt wat my dierbaarst was, in 't zandbed uitgestrekt.
Verschijnt aan Kuthullijn, verslagen Legergrooten!
Ontmoet me in de eenzaamheid, getrouwe strijdgenooten!
Spreekt, in 't geblaas des winds, wen 't ritslen van de blaân
Door Turaas berggrot ruischt, uw' vriend, uw' broeder aan!
Daar zal ik buiten 't oog van die my kenden, zwerven,
Daar buige ik 't hoofd ter rust, en zal vergeten sterven.
Bragéla, 'k ben onteerd, betreur my, 'k leef niet meer!’
Hy sprak en zonk in 't loof, in sombre ontroering neêr,
‘Bragéla (zucht zijn hart)! ô tel my by de dooden!
Vergeet uw' Kuthullijn, hy was! hy heeft gevloden!’ -

Vorst Fingal, op zijn hulk, in 't naadren van het strand
Hield zijne ontzachbre speer in de uitgestrekte hand.
‘De veldslag is voorby (dus sprak hy): 'k zie de velden
Met lijken overdekt van Erins Oorlogshelden.
Hoe zucht het Eikenwoud! hoe treurt de doodsche hei!
Ach! 't bloed van Zemoos zoon beplascht de strandvallei!
Mijn Zoons, beklimt dees hoogte, en doet den veldhoorn klinken.

Roept 's vijands Krijgsmacht op, zoo verr' zijn wapens blin ken.
Men hoore uws Vaders drift, men hoor' zijn ongeduld
In 't buldren, waar uw stem de velden meê vervult!
Ik wacht op Lenaas strand, om Zwarans trots te straffen.
Ik wil in 't Noordsche bloed mijn' Vrienden wraak verschaffen.
Hy kome en storte op ons met heel zijn Legerkracht,
En proev' wie Fingal is, wanneer hy roovers slacht!'

Hun stem doorklinkt de lucht, en Lochlins benden hooren.
Zy wenden, en het strand staat overstelpt met Noren,
Den bulderenden vloed van d'Oceaan gelijk,
Die weêrkeert, zwaar van sneeuw van 't Noordsche winterrijk.
Hun Koning toont zich aan hun voorhoofd, fier in 't wapen.
De donkre hairlok krult om de ingedoken slapen.
De grimmigheid van 't oog vlamt over op 't gelaat,
Maar met dien heldenblik die waren moed verraadt.
Hy nadert Morvens heir. Een onbekend vermogen
Perst Fingal op 't gezicht een' zoeten traan uit de oogen:
Hy denkt aan Agadekke, aan de overschoone maagd!
Ach! Zwaran had haar dood met harteleed beklaagd.
Dit denkbeeld treft den Vorst: het was zijne eerste liefde!
De erinn'ring was zoo teêr waar meê zy 't hart hem griefde.

Hy zend een' zanger af. Ullijn, de Grijzaart, gaat.
'Gy, die aan 's aardrijks spits in 't bruischend pekel baadt,
(Dus spreekt hy) Starnoos zoon! koom Fingals disch genieten,
En laat in 't Feestgenot dees avond henenschieten.
Op morgen zij door 't zwaard het Oorlogslot beslecht!' -
'Neen, heden (roept hy uit) beslisse 't van ons recht!
Op morgen zal voor my de blijde feestwijn vlieten;
Maar Fingal zal hem niet met Starnoos zoon genieten,
Hy ziet geen morgen meer.' - Dus sprak hy, dol van geest.

'Welaan! op morgen dan hou Lochlins Koning feest;
(Zegt Fingal.) dezen dag zij 't zwaard zijn cisch gegeven!
Mijn Zonen, 't is genoeg! Den sabel opgeheven!
Bekleed uws vaders zij', gy, dierbare Ossiaan!
Gy, Gaöl, zwaai uw zwaard, van 't mijne bijgestaan!
Gy, Fergus, Krom uw' boog, en hou uw schichten vaardig!

aant. En Fillan, dril uw speer! ô Zijt uwe afkomst waardig!
Verheft uw schilden, ô mijn Vrienden! gaat ('t is tijd)
En volgt me op 't pad der eer, en strijdt als Fingal strijdt!' -

Als honderd stormen, uit hun kluisters losgebroken;
Als honderd meeren, van één stormgetij' aan 't koken;
Als 't raatlend zwerk omhoog, dat door het luchtruim snort;
Als 't buldren, daar de zee het strand mede overstort:
Zoo buldrend, zoo verwoed, zoo ijslijk is het gonzen
Waarmeê men 't Noordsche heir op Fingals heir hoort bonzen.
't Gedruisch der waapnen gaat, gemengeld met den kreet
Der Krijgren, naar omhoog, en schatert wijd en breed
De heide en heuvels langs, verdubbelt op de vloeden,
En bootst den donder na, waarin de Geesten woeden.
De Vorst van Morven streeft in al zijn heldenkracht,
Verschriklijk als de Geest van Tremmor in de nacht,
Wanneer hy in een' stoet van afgestorven vrinden
Op Morvens bergspits daalt, omstuwd van wervelwinden,
En 't fiere kroost bezoekt, waar op hy glorie draagt.
De rotsen storten, van hunn' bergvoet afgevaagd:
De beuken scheuren van hunn' wortlen, waar hy nadert.
Een gloênde toorts gelijk, die omzwiert door 't gebladert',
Verdwenen, zichtbaar, in het eigenste oogenblik,
Vervult hy 't gantsche veld met slachting, moord, en schrik!
Ach, bloedig was zijn hand waar hy den sabel zwierde!
De roem verdubbelt zich, die zijne jeugd versierde,
Het slagveld, waar hy wendt, is afgemaaid door 't staal!

De teedre Rijno blinkt gelijk een bliksemstraal;
Het zwaard van Gaöl klieft, en schild, en bekkeneelen;
En Fergus schijnt de dood omneveld uit te deelen.
Ik stort me in 's vijands spits, verhit door Fingals moed;
't Verderf vloog van mijn' arm, mijn degen droop van bloed.
Helaas! de grijsheid had mijn kracht my niet onttogen,
Mijn kniën 't gaan ontzegd, het daglicht aan mijne oogen!

Wie doet den daden van de Menigte in 't gevecht,
Wie, al de wonderen der Oorlogshoofden, recht,
Daar Fingal, als een vlam het Noordsche rijk verteerde,

aant. En 't aardrijk in een zee van louter bloed verkeerde!
Der stervenden gehuil groeide ijslijk, rij aan rij,
Van d' een tot d' andren kant der holle woesteny;
Tot 's avonds duistre damp een eind maakte aan 't vervolgen. -
Verbleekt, met wilden blik, en bevende, en verbolgen,
Trekt Lochlin, als een troep van hinden, die de jacht
Ter naauwer nood ontslipte, in schaduw van den nacht,
Aan Lenaas vloed by een. - Wy, zaten neêr, en hoorden
Naar 't klinken van de harp aan Luvars groene boorden.
Naast aan 't vijandlijk heir had Fingal zich geplaatst.
Hy luistert naar den wind die door den harptoon blaast.
Zijn' eedlen heldenstam, den roem van honderd jaren,
Verhief der Barden zang op zwellende oorlogssnaren.
Zijn halfgebogen arm leunt op 't metalen schild,
Dat voor zijn kniën staat, en van den weêrgalm trilt.
Naby hem, naast zijn speer op 't veldgras neêrgelegen,
Ziet hem mijn Oskar aan, mijn eerste huwlijkszegen.
Verwonderd staart zijn oog op d' ongelijkbren held,
Terwijl hem 't jeugdig hart van 's Grootvaârs daden zwelt.
‘ô Zoon van Fingals zoon, en hoop van Morvens loten,
(Sprak hem de Koning aan.) Ik zag u 't zwaard ontblooten;
Ik zag 't u zwaaien, ja, met meer dan jonglingskracht!
Vervolg, en word de roem van 't roemrijkst voorgeslacht!
Wees, wat uw Vaderen, wees, wat hun Vaders waren!
Zy streden in hun jeugd met gantsche legerscharen;
Zy zijn het voorwerp van der Dichtren zang. Vaar voort!
't Is de onschuld, 't is de deugd, aan wie uw arm behoort.
Wees dapper, spaar den zwakke, en strijd voor d' onderdrukte.
Wees held, maar toon u mensch, zoodra uw vijand bukte!
Een opgezette stroom voor wie het recht belaagt!
Een lentekoeltje in 't gras voor die u bijstand vraagt!
Zoo was 't, dat Tremmor leefde, en Trathal roem behaalde.
Zoo was ik-zelf, mijn Zoon, zoo lang my 't licht bestraalde.
Mijn arm was steeds de steun van 't onbeschermde recht.
De zege kleeft aan 't zwaard, dat overmoed bevecht.

Mijn Oskar, 'k was als gy, in d' ochtendstond van 't leven,
Wen minlijke Analyd naar onze kust kwam streven.
Dat hemellicht van schoonte, in wier bevalligheên

aant. Wat de aard bekoorlijkst draagt als saamgesmolten scheen! -
Ik keerde van een tocht naar Konaas dorre heide.
Een kleene Legerhoop trok aan in mijn geleide.
Een witgetakeld vlot vertoonde zich aan 't oog,
En scheen een nevelwolk die langs de kimmen toog.
Het naderde, en wy zien de schoonste Maagd genaken.
De traan der diepste smart bedroop heur rozenkaken.
Haar boezem golfde zwaar van diepe zucht op zucht.
Haar ongebonden hair dreef zwevende in de lucht.
“Volschoone (zeide ik haar), wat doet uw' boezem lijden?
Kan ik, zoo jong ik ben, uw ziel van 't leed bevrijden?
Mijn arm vindt in den krijg licht machtiger dan ik;
Maar 't hart waar op ik roem, is trefloos voor den schrik.”

“Ach (riep zy zuchtende uit)! tot u is 't dat ik vliede.
Grootmoedige! aan uw hulp beveelt zich Analiede.
Mijn Vader, Krakaas Vorst, gelukkig op den throon,
Vond al zijn lust en vreugde in mijn rampzalig schoon.
Kromalaas heuvel was getuige van de zuchten
Die menig edel hart om mijn bezit ontvluchtten.
'k Was aangebeên in 't rond, bewonderd, en geliefd.
Maar Zoraas Hoofd verscheen, en zag me, en werd gegriefd!
Zijn zwaard is glorierijk en blinkt met zonneluister,
Doch aaklig zijn gemoed. - Ik sidder voor zijn kluister!
Ik vlied langs d'Oceaan, dat ik zijn macht ontga!
Maar hy vervolgt me alom, en streeft mijn zeilen na.” -

“Rust (sprak ik) schoone Maagd, van uw angstvallig kermen.
Mijn arm (verlaat dien schrik) zal u voor hoon beschermen.
Geen stervling die op aard in d'aanslag niet bezwijkt,
Indien slechts Fingals arm aan zijne ziel gelijkt.
'k Mocht mooglijk op dees kust u aan zijn oog verbergen;
Maar neen, hy kome u vrij van Fingals handen vergen!
'k Onttrek my niet, noch veins. 'k Schep wellust in 't gevaar.” -
Haar tranen biggelen, en ik, ik schrei met haar.

Nu zag men 't bruischend schip van Borbar strandwaart vliegen.
De mastboom duikt en zwiert naar dat de golven wiegen,
En kromt van 't zware zeil, gespannen van den wind.

aant. Het water voor den boeg schuimt ieders oogen blind.
“Kom (riep ik) van de zee, gy stoute golfbestijger!
Neem in mijn feesthal deel aan 't gastmaal van een' krijger.
De vreemdling, wie hy zij, is welkom aan mijn' disch.” -
De schoone beeft op 't woord, gelijk een waterlisch.
Zy zucht: hy spant den boog: de onnoozele is getroffen,
En 'k zie haar aan mijn zij' zieltogend nederploffen.
“'t Gaat wel (dus zeide ik hem)! uw hand vergrijpt zich niet.
Maar eerloos is de hand die 't weerloos hart doorschiet!”
Dus riep ik woedende uit. Wy strijden als ontzinden.
Mijn zwaard doorklieft hem 't hoofd. Zijn bloed en kracht verzwinden.
Hy tuimelt, stort in 't bloed, en legt het leven af;
En 't hellen van 't gebergt strekt beiden tot een graf.
Dus was ik in mijn jeugd, ô Oskar! Volg mijn stappen:
Haak nimmer naar den krijg, noch tracht hem ooit te ontsnappen!

Ga Oskar, streef nu heen met Fingals jongste spruit,
(U kieze ik als de vlugste uit heel het leger uit)
En sla den woesten Noor in zijn beweging gade,
Dat hem geen duistre nacht in 't vlieden koom te stade,
En 't golvend element hem aan mijn zwaard ontschaak!
Hy boog; maar Erin viel, en Erins bloed eischt wraak.’ -
De knapen vlogen als twee donkre nevelwolken.
Der Geesten zetels, en de zweep der waterkolken,
't Was toen, dat Gaöl met zijn ijzren heldenborst
En donderende stem zich aanbood aan den Vorst.
‘ô Koning (riep de Held, van krijgszucht opgetogen)
Gebied den Bardenzang, dat we eindlijk rusten mogen.
Maar, als de morgen daagt, weêrhoud uw schrikbre speer,
En gun den roem des strijds aan uw verwinnend Heir!
Wy allen, hoe vol moeds verwelken in het duister,
Daar, waar de Koning strijdt, zwicht alles by zijn' luister.
ô Laat ons strijden, Vorst, en zie onze Oorlogsdaân,
Wy-allen smeeken 't u, van op een' afstand aan.
Laat Lochlin eens het zwaard van Mornis zoon gevoelen;
Laat me eens mijn woede en spijt op 's vijands benden koelen,
En laat ook Gaöls naam eens schittren in den zang!
Uw Vaadren deden zelf het geen ik thands verlang!
Gy ook, gy gaaft voorheen uw benden meer vertrouwen.’

aant. ‘ô Gaöl, 'k stel mijn' roem in uwen roem te aanschouwen,
(Zegt Fingal.) strijdt! mijn zwaard zal rusten aan mijn zij'.
Maar, zoo de nood u prangt, uw Veldheer is naby.
Gy Barden, laat uw zang de moede harten streelen
En sussen ze in den slaap. Ik luister naar uw kwelen,
En strek my hier ter rust, waar my de koelte omgeeft.
Gy, Agadekka, gy, daarge op de winden zweeft,
Zoo ge in de Legervloot van uwe Vaderkusten,
Op rade of masttoppet uw nevelwolk laat rusten,
Kom, dierbare, in mijn' slaap, en toon me uw lief gelaat,
En eisch me 't bloed niet af, dat door mijn' arm vergaat!’ -

De harp, de zangtoon, klonk. Zy klonk van Fingals daden,
Van Fingals voorgeslacht, met heldenroem beladen;
En somtijds werd met hun de naam van Ossiaan
In 't streelend lied gedacht. - Die vreugde heeft gedaan!
Ja, 'k streed, 'k verwon - maar ach! van licht en roem versteken,
Verkwijne ik weerloos, zwak in deze ontvolkte streken.
ô Fingal, 'k zie van u, van uw' heldhaften stam,
Geen enkel spruitjen meer dat tot zijn wasdom kwam.
De herten grazen op de grafterp van mijn' vader.
o Fingal, Heldengeest, ontzachbre geest, kom nader
Gezegend zij uw schim waar voor het bergwoud beeft!
Ach! roep my tot uw wolk, ik heb te lang geleefd.

Vierde zang.

Wie koomt daar zingende ten heuvel afgezegen?
Het ruischen van haar tred is als een zachte regen,
Die in een zomerwolk van Lenaas toppen daalt,
Waar in de hemelboog met al zijn' luister praalt.
Zijt gy het, Toskars spruit, gy, tederste aller schoonen!
Vaak gaf uw minlijk oog een traantjen aan mijn tonen.

aant. Wat koomt ge...? Uws Oskars roem verzwelgen met het hart?
Wat vergt ge my, helaas! by 't tintlen van mijn smart!
De kracht mijns levens is in bloed en moord verdwenen!
Mijn ouderdom vergaat in troost- en redloos weenen!

Mijn Dochter, 'k heb een' tijd van zachter lot beleefd!
Ik kende 't leed nog niet, dat my vernietigd heeft.
De Zon verrees voor my in heur' volkomen' luister;
Mijn oog verloor zich niet in 't ondoordringbre duister;
Als Everallin my haar liefde waardig hield.
Die teedre, met het reinst, het edelst hart bezield!
Een duizend helden draafde om 't maagdlijk hart te winnen!
Vergeefsch! Zy leefde alleen om Ossiaan te minnen!
Ik vloog, doorgloeid van liefde, en vlammende op haar hand,
Met kleen gevolg omstuwd, naar Legoos zwalpend strand.
'k Zag Branno, 't gastvry Hoofd van Lego, fier in 't wapen.
“Van waar die oorlogsdosch (dus sprak hy), roem der knapen?
't Is hachlijk, naar de hand der fiere Maagd te staan,
Die Erins wakkre jeugd verachtlijk af kon slaan.
Maar 't bloed van Fingal mag naar de eêlste lauwren haken.
Gelukkig is de Maagd, waar voor uw hart mag blaken!
Indien ik Heerscher waar van 't machtigst rijk der aard,
Ik schatte u, Heldenzoon, den keur der schoonen waard.”

Hy gunt my, de eedle Maagd in heur verblijf te groeten.
Hoe zalig! toen mijn oog het hare mocht ontmoeten!
Hoe vloog de onleschbre vlam der wederzijdsche min,
Van 't een door 't ander oog de ontsloten boezems in! -
Maar 't hellen van den berg vertoont ons Kormaks helden.
De glans van hun geweer doorschittert de open velden.
'k Zag dappren Kolla, 'k zag d' ontzachbren Frestal daar,
Met Tago, bolwerk voor een gantsche legerschaar,
Heldhaften Dairo, en, met teekens van zijn wonden
Bedekten Durra; die ten aanval vaardig stonden.
'k Zag Kormak aan hun hoofd, met d' Oorlogskling ontbloot,
Die aan zijns broeders zij' den strijdbren hoop gebood.
Mijn Heldenstoet staat pal. Wy zien hen tot ons streven,
En gaan hun zevental te keer met andre zeven.
'k Heb Mullo aan mijn zij', met Oglan en Ullijn,

aant. Dumargal, Schelacha, die Morvens luister zijn;
En waarom zoude ik u het laatst van andren noemen,
Gy, Ogar, Oorlogsschrik, wien Ardens heuvels roemen!

Wy strijden. Ogar treedt met Dala in 't gevecht,
Aan weêrzijde even sterk, ten tweekamp afgerecht,
In 't harnas opgegroeid, en voor den Krijg geschapen.
Hy, Ogar, voert den dolk, zijn meestgeliefkoosd wapen,
En ploft dien negenwerf in Dalaas ingewand.
Nu stormt het op elkaâr als 't buldrend meir aan 't strand.
Tot driewerf zag ik 't licht door Kormaks beuklaar schijnen;
Tot driewerf brak zijn speer aan splinters op den mijnen;
Wen hem mijn gonzend zwaard door hals en gorgel ging,
En 't moedig hoofd ontscheurde. Onzalig Jongeling!
Verwinnaar hef ik 't op, en beur het in den hoogen,
En schudde 't by het hair. Zijn Vrienden zijn vervlogen,
De zege is ons! - Helaas, wie had my, jeugdig held,
In 't schittren van die vreugd dees ouderdom voorspeld!
Zijn rusting had voor 't zwaard ontrefbaar moeten wezen,
Zijn arm geen menschlijke arm. - ô Die in 't lot mocht lezen!

De zang op Lenaas hei' sliep met het leger in:
Een sterker blazen van den nachtstorm nam begin,
En de Olmboom schudt zijn kruin met ritslend loofgeschommel.
Ik hoore een zacht gezuis als 't lieflijk biegemommel;
Mijn mijmrend hart was vol van Everallins beeld.
Ik zag haar op een wolk waar door een flikkring speelt.
'k Zag haar aanbidlijk oog van zilvren tranen leken.
Met naauwlijks hoorbre stem scheen zy my aan te spreken.
‘Rijs (sprak ze), ô Ossiaan, en red ons huwlijkspand!
Hy strijdt met Lochlins kroost aan Lubaas heuvelkant.
Red Oskar!’ - Op dit woord was licht en stem verdwenen.
Ik schiet het harnas aan, en vliegend streve ik henen.
De hei weêrgalmde van mijn wapens onder 't gaan,
En 'k stemde, als naar gewoonte, een' ouden Krijgsdeun aan.
De vijand hoort me, en vliedt. Mijn zoon vliegt ze op de hielen,
Gelijk een bliksem, na: een deel der strijders vielen.
Ik roep hem: ‘Oskar keer! vervolg geen' vijand meer!

aant. Herken uws vaders stem!' - Ik zweeg: hy keerde weêr.
Het ramm'len van zijn staal was streelend in mijne ooren.
'Ach (zegt hy)! 'k heb de kans des schoonsten roems verloren!
De zege ware aan my. Waar toe mijn' arm belet?
Wy vonden ze aan den stroom ter Heirwacht uitgezet,
En stortten ze op het hart als winden uit de wolken. -
Maar de onrust is verspreid in 't hart der Noordsche volken.
Zy naadren als een vloed langs Lenaas donkre hei.
't Gehuil der Geesten joelt door 't hart der bergvallei.
Ik heb de schemering der dooden om zien waren.
Laat my het geen ik zag aan Fingal-zelv' verklaren!
My dunkt ik zie den lach hem schittren op 't gelaat,
Dat de ochtend, van een' dag vol glorie, zwanger gaat.' -

De Koning middlerwijl was uit een' droom geschoten,
En leunde op Tremmors schild. Naauw had hy rust genoten,
Of Agadekkaas schim scheen voor zijn koets te staan.
Zy naderde op haar wolk van over d'Oceaan.
Angstvallig scheen ze en traag de heuvlen langs te sleepen.
De rouw had op heur kaak den bloesem aangegrepen;
Heur tranen vloeiden. Stom van weemoed, en 't gelaat
Verbergend, strekt ze een hand van uit heur dampgewaad,
En reikt ze Fingal toe. - 'Wat droefheid heeft uwe oogen
(Dus zegt hy), teedre Maagd, met zulk een mist betogen?' -
Zy zwijgt - de nachtwind ruischt, en voert haar door de lucht,
En laat den Vorst alleen, die opwaakt met een zucht.
Zy treurde om Lochlins kroost dat dezen dag moest vallen.

Nu hoort men Oskars tred door 't slapend leger schallen.
De Koning ziet het schild nog hangende aan zijn' arm;
(Want de eerste morgen scheen door 't dompig neevlenscherm.)
'Hoe (zegt hy)! Lochlins heir durft zelf den veldslag bieden!
Reeds streedt gy! - Oskar, ga, wek Morvens Oorlogslieden!' -

De Vorst stond by den steen van Lubar. Driewerf klonk
Zijn stem door 't rustend heir. De nacht der sluimring zonk.
De hinden schrikten op aan Konaas watersprongen,
De rotsen sidderden van d' adem van zijn longen.
Als 't woedend stroomgebarst, geklater, en geschuim;

Als 't dondrend wolkgeschok in stormend nevelruim;
Zoo was de samenvloed der uitgespreide troepen,
In 't harnas opgedaagd op 't velddoordaavrend roepen.
Zijne aanspraak trof hun 't hart. Van hem ten strijd gevoerd,
Was zege en Krijgsbuit steeds aan hunn' banier gesnoerd.

‘Koomt (sprak hy), Zelmaas kroost, en trekt den vijand tegen.
Het bloed van duizenden moet druipen van uw' degen.
Uw Vorst zal tuige zijn van uwen Oorlogsmoed,
En houden 't zwaard gereed, zoo 't lot u zwichten doet.
Doch nimmer moge 't ons tot zulk een punt bedroeven,
Dat Morvens heir de hulp zijns Konings zou behoeven.
Daar Mornis dappre zoon uw legerspits geleidt,
Hy, wien zijn strijdbare arm zoo roemrijk onderscheidt!
Gy, Geesten, hoort my aan! gy, afgestorven schimmen,
Die we in den duistren nacht het slagveld aan zien glimmen!
Wie 't gramme noodlot treff' van Morvens heldenvolk,
Neemt, neemt hen gunstig aan op uwe nevelwolk!
ô! Voer hen Lenaas wind naar onze Vaderkusten,
Op d' ouderlijken grond waar zoo veel Helden rusten,
En mogen ze in den drom van Konaas geestenstoet
Mijn slaapkoets zegenen met hunnen morgengroet!
Mijn zoons, valt moedig aan! houdt Mornis zoon voor oogen!
Uw zwaard gelijk' zijn zwaard, gewoon aan 't oorelogen!
Beschermt de vrienden van uw' Vader, dierbaar kroost!
En, valt gy, 't zij geen dood waarom uw Vader bloost!
Mijn afgestorven geest zal, golvende op de winden,
In Konaas heuvelmist mijn telgen wedervinden.’ -

Nu zag m', een wolk gelijk, van glinstrend licht omboord,
Die, wijkende uit de kim, de dagtoorts tegengloort,
Den Vorst van voor de spits des legers rugwaarts treden.
Verschriklijk blinkt de gloed van 't wapen om zijn leden.
Twee speeren vat zijn hand. Zijn graauwe hairlok zwiert
Met zilvren glans om 't hoofd, door 't blank helmet versierd.
Drie Barden volgen hem, gereed om zijn bevelen
In 't woeden van den strijd den Hoofden meê te deelen.
Hy stijgt op Kromlaas hoogte, en zwaait het blank geweer;
En op die schittering beweegt zich Morvens heir.

Wy rukken voort. De vreugd doet Oskars voorhoofd gloeien.
Zijn hart is overstelpt en doet zijne oogen vloeien.
Het zwaard blinkt in zijn vuist. Hy nadert me, onder 't gaan:
‘Mijn Vader, hoor uw' zoon, en neem zijn smeeken aan!
Bekleed des Konings zij'. Laat my uw' roem genieten:
Uw naam behoeft er geen'. En zoo mijn bloed mocht vlieten,
ô Denk dan aan Malvine, aan d' adem van mijn hart!
Vertroost haar, daar zy, 't hair om d'elpen hals gespard,
Met opgeheven borst en tranen op de wangen
Vast uitziet van de rots, in 't hijgendst zielsverlangen.
Meld, meld haar, dat ik reeds door Konaas neevlen zweef,
En hupplende op den wind haar adem tegenstreef!
Meld, meld haar...!’ -
‘Neen, mijn zoon, gy zult mijn grafterp stichten:
Ik geef den strijd niet op: mijn hart heeft dubble plichten!
Mijn arm zal aan de spits u leeren hoe men strijdt;
Maar wacht niet, dat men me ooit een laffe rust verwijt'!
Ontfang, mijn dierbre zoon, mijn voorbeeld by mijn' zegen,
En plaats gy, 'k verg dit u, mijn jachthoorn, boog, en degen
In de enge en duistre kluis, ons laatst, ons eenig deel!
'k Heb anders niets op aard wat ik u aanbeveel.
Mijn Weêrhelft is niet meer! ze is in mijn' arm ontslapen!
Ik draag de wond in 't hart, en 'k voel haar eeuwig gapen!’ -

Dus was ons beider taal, als Gaöl 't woest v a l a a n
Uitdonderde in een' kreet, afgrijslijk opgegaan.
Fluks zwaait hy 't zwaard om hoog. Één oogwenk! en wy vallen
Met één', één' enklen schok, op 's vijands duizendtallen.
Als 't kokend Meirgegolf, als rotsen, van hunn' voet
Gewenteld door 't geweld van d'opgedreven' vloed,
Bevecht men, wederstaat, en hort van wederzijden
Zijn' vijand op het lijf, en tuimelt onder 't strijden.
Het staal bonst tegen 't staal, en alles kraakt en stort,
Terwijl 't begraasde veld een ijslijk bloedbad wordt.

Gelijk een wervelwind met onbezuisde vleugelen
Streeft Gaöl woedende om, en door geen macht te teugelen.
Verwoesting stroomt van 't zwaard dat bliksemt in zijn vuist;
En Zwaran is een vuur dat door de velden bruist.

aant. Hoe schetse ik in mijn' zang den gruwel van 't ontzielen!
Mijn staal werd heet van 't bloed van hun die om my vielen.
Mijn Oskar! gy, ook gy, waart vreeslijk in den slag!
Hoe juichte ik, als mijn oog uw lemmer schittren zag!
Zy vloden met geweld langs de uitgebreide dalen.
Wy streven ze achter na, en slaan, en achterhalen.
Als stenen, rots by rots al wentlend afgerold;
Als donders, slag op slag, de heuvlen langsgehold;
Als golven, slag op slag, weêrgalmend langs de stranden;
Zoo volgen dood op dood, van mijn, van Oskars handen.

Wat streeft ge uw heir vooruit, vermeetle Jongeling!
ô Gaöl! - Zwarans macht omgolft hem in een kring!
Daar staat hy als een klip, by 't zwellend springgetijde
Omcingeld van de zee, bestookt van elke zijde.
De Koning ziet zijn' nood van Kromlaas heuveltop.
Hy rijst, en vat de speer alreeds ten halven op,
Bedwingt zich, en: ‘Ullijn, ga Gaöls krachten stijven!
Herroep hem door 't gezang zijns vaders krijgsbedrijven.
Vlieg henen! 't is de zang die de oorlogskracht herstelt.’ -
Dus sprak hy, en de Bard streeft siddrend naar den held.

‘Held (riep hy)! Heldenzoon! en Hoofd van zoo veel Helden!
De blijken van uw' moed vervullen lucht en velden!
Vaar voort, bekroon uw' roem! de dood is op uw staal:
Sla neder! dood! verdelg! verniel wat adem haal!
Geen zeil van Lochlin meer moog door de golven streven!
Verpletter, bliksem neêr waar heen uw oogen zweven!
Uw hart zij loutre rots! Ja, zwaai 't ontzachlijk zwaard!
Sla neder! dood! verdelg! dat niemand zij gespaard!’ -
Des krijgsmans boezem zwol, en alles voelt zijn slagen,
Als Zwarans reuzenkracht hem strijdende op koomt dagen.
Zijn beuklaar wordt op eens door Zwarans arm gekloofd,
En Zehnaas Leger vliedt. - Het waant zich zonder Hoofd!

De Koning grijpt het staal. Tot driewerf beeft de vlakte
Van 't dondren van zijn stem, die de afstand niet verzwakte,
Maar die met dubble kracht door bosch en berg en dal
Te rug klonk. 't Vluchtend heir staat in een' oogwenk pal,

aant. En buigt het hoofd naar de aard met neêrgeslagen blikken.
De schaamte doet hun 't hart voor 's Konings oog verschrikken.
Hy nadert als een wolk die frissche koelte brengt,
Wanneer de zomerzon de groene heuvels zengt,
Daar ze op de toppen van 't gebergte zweeft en regen
Belooft. Het aardrijk wacht in stilte naar dien zegen.
Maar 't onweêr broeit er in, en barst verschriklijk uit.
De Vorst van Lochlin ziet zijn' zegepraal gestuit:
Gramstoorig heft hy 't oog. Hy ziet den Krijgsheld naderen
En schijnt een waterwilg beroofd van kroon en bladeren,
Die 't plat gebliksemd hoofd mistroostig hangen laat,
En over d'oever buigt, en siddert waar hy staat.
Hy deinst, en wijkt te rug naar Lenaas heideklingen,
Terwijl zijn duizenden hun Legerhoofd omringen.
De heuvelrand staat zwart.
Gelijk een hemelstraal
Schijnt Zelmaas Koning in de flikkring van het staal,
Door Morvens drommen heen. Men ziet zijn Helden zwieren,
En hongren naar zijn last. - ‘Verheft mijn Veldbanieren!
(Dus zegt hy.) Waaien ze uit, en vlammen ze in de lucht,
En ruischen ze in den wind die langs de bergkim zucht!
Gy, kroost van Morven! gy, ô bruischende oorlogsstroomen,
Wier saamgedrongen' vloed geen weêrstand in kan toomen,
Schaart om uw' Legerhoofd, die 't krijgsbevel herneemt!
Gy, Gaöl, die in moed van de afkomst niet vervreemt,
Waar uit ge uw' oorsprong trekt! gy strijdbaarste aller Helden!
Gy, Oskar, gy, wiens roem een volgende eeuw zal melden!
En Konnal, eêlste bloem van Zoraas oorlogsteelt!
Gy, Dermid, wien de krijg door hart en aadren speelt!
En, zangrige Ossiaan! Bekleedt uws Konings zijde!’ -

Wy hieven 't teeken op, en vormden ons ten strijde.
De Koningsstandaart blonk, met schittrend goud bezaaid,
Als 't blaauwe stargewelf dat om de Noordstar draait.
Elk Krijgshoofd onder hem, gebood zijne eigen benden,
En voerde een mindre vaan, waar aan zy zich herkenden.

‘Beschouwt (zegt Fingal), hoe zich Lochlins macht verdeelt!
'k Herken den krijgsman niet, die aan hun hoofd beveelt!

aant. Zy staan, gelijk een wolk, met afgebroken vlokken
Zich hangende om de spits van enkle steenrotsbrokken:
Of overblijfsels van een half geblakerd woud,
Door wier verdunde kroon men 't avondlicht aanschouwt.
'k Zie ze ongeschaard en woest als door elkander loopen,
En wijd en zijd verspreid in ordenlooze hoopen.
Mijn Vrienden! elk van u vall' op zoo'n krijgstroep aan!
Omcingel' ze en verniel': niet een kan wederstaan!' -

'Voor my (riep Gaöl uit), voor my de zeven Hoofden
Van Lanoos dampig meir, die Zwaran hulp beloofden!' -
'Voor my (riep Oskar) 't heir, dat Toraas Vorst gebiedt!' -
'En my ontgaat de macht van Konnaas eiland niet
(Zegt Konnal)!' - 'Mudans Hoofd zal voor mijn' sabel bukken
(Roept Dermid), of zijn arm zal my het hart ontrukken.'
En ik, hoe machtloos thands, kies Termans Vorst voor my,
En zeg my 't armschild toe dat glinstert aan zijn zij'.
'k Beloof me, d' Oorlogswolf die schoone buit te ontrooven. -
'Mijn Helden (zegt de Vorst)! gy gaat mijn hoop te boven!
Gaat, strijdt, en overwint! - Voor Fingals oorlogszwaard
Zij 't fiere Legerhoofd van Lochlins heir gespaard!' -
Nu vliegen we (als een storm van onderscheiden winden,
Wanneer ze in 't hoog gebergt' verscheiden doorgang vinden,
In duizend richtingen verdeeld en weêr op een
Gedrongen) heuvelwaart en naar den vijand heen.
Gantsch Kromlach dreunt er van. De strijdende partijen
Bezwijken een voor een. Wy dringen door hun rijen,
Omvleuglen ze, en verslaan, en drijven ze uit elkaâr.
Hoe melde ik de Oorlogsdaân op mijn verstramde snaar,
Malvine! hoe 't gekerm! het spartlen van de leden
En rompen, half verplet, en in het bloed vertreden!
Ons wapen zegepraalt. Geen enkel Legerhoofd,
Wiens arm niet had vervuld hetgeen hy had beloofd!
Gy zette u peinzend neêr aan Brannoos heldre stroomen,
En zuchtte, ô Toskars telg, van onrust ingenomen.
Uw blanke boezem golfde, als 't dons der zilvren zwaan,
Wanneer men ze op den stroom haar vlerken op ziet slaan.
Gy hebt de omwolkte zon het hoofd zien onderhalen,
Het scheemrend avondfloers zien zinken op de dalen,

Terwijl de donderboô van 't strandgebergte woei.
Dan slaat de regen neêr met aaklig stormgeloei;
De donders ratelen; het weêrlicht aan de kimmen
Vliegt aaklig af en aan, en doet de rotsen glimmen;
De Geesten rijden op een' vuurgloed over 't veld,
De stroomen gudzen van hun heuvlen met geweld,
En buldren, dat het dreunt door bergen en valleien.
Zoo was 't rumoer des slags! - Geliefde, 'k zie u schreien!
Wat doet ge, dierbre? spreek, van waar die stille traan?
Laat Lochlins Maagdenrei in zilte tranen staan!
Haar Jongelingen zijn gevallen. Wy verwinnen!
Verheug u, dierbre (kom!) met Morvens Jachtheldinnen!
Maar ach! wat zegge ik? Ik! verlaten, grijs, en blind!
Ik, die den grafsteen zag tot van mijn laatsten vrind!
Ik heb geen aandeel meer aan zeegrijke Oorlogsvanen!
Aandoenlijke, ô geef my, geef my die teedre tranen!

Toen stortte een Oorlogsman door Fingals eedle hand.
Zijn grijze schedel bonsde, en wentelde in het zand.
Zijn oog verhief zich tot den Koning onder 't breken.
‘Hoe (riep de ontroerde Vorst)! Gy van mijn' arm doorsteken!
Gy, Agadekkaas vriend! gy, tuige van haar dood,
Die aan heur bloedig lijk den traan der Vriendschap boodt!
Hoe! 'k Heb voor die ik minde uw teder oog zien stroomen,
En ik, ik ben het zelf, die 't licht u heb benomen! -
Ullijn, schenk Mathons lijk aan 't roemrijk heldengraf.
Nooit scheide uw zang zijn' naam van Fingals wellust af!’

De droeve Kuthullijn hoort, dwars door Kromlaas bosschen,
't Rumoer des schrikbren slags, verborgen in de rotsen.
Hy roept tot Konnal en den grijzen Krijgsheraut,
En streeft naar 't slagveld toe door 't wedergalmend woud.
Hy kwam, en zag 't getij' der slachting schriklijk golven,
En d'uitgestrekten grond met lijken overdolven,
Als of een donkre wind, uit d'afgrond opgepord,
Een' Oceaan van bloed op 't veld had uitgestort.
De Zoon van Zemo gloeit, zijn oog begint te branden;
Hy legt de hand aan 't zwaard. Reeds knarst hy op de tanden,

En vliegt...Karril weêrhoudt zijn schreden. ‘Fingal strijdt,
(Dus zegt hy), 't is zijn arm die Erin heeft bevrijd.
Gy, zoek geen deel daar in, om hem den roem te ontrukken!
Blijf, Krijgshoofd! 't is genoeg, gy ziet den vijand bukken.’ -

‘Karril, zoo ga dan (zegt de wakkre Legervoogd),
Groet Morvens grooten Vorst, wen gy hem naadren moogt!
Wen Lochlin, als de stroom der zomerregenplassen,
De heuvlen met zijn bloed weêr zuiver heeft gewasschen,
En de Oorlogsonrust zwijgt, ô! roep zijn glorie uit,
En breng hem 't roemrijk zwaard dat dees mijn hand besluit!
Ik, ik verdien niet meer, mijns Vaders kling te voeren.
Zoo 't wapperde aan mijn heup, zijn schaduw zou ontroeren. -

Gy, achtbre Geesten, die om 't heuvlig Kromla zweeft!
Gy, Helden van zijn' stam, die hy vertorend heeft!
Verwaardigt, daar gy dwaalt door de onbewoondste streken,
D' onteerden, in zijn wee, vertroostende aan te spreken!
Mijn glorie is te niet, en nimmer rijst zy weêr.
Zy glinsterde, en hoe schoon! maar ach, zy is niet meer.
Ach! 't was een nevelglans: de morgen is verschenen,
En dreef den ijdlen damp en valsche flikk'ring henen.
ô Konnal, spreek niet meer van waapnen! 't is gedaan!
Mijn roem, mijn naam, mijn eer, mijn luister, zijn ver gaan!
Mijn zuchten zullen zich met Kromlaas wind vermengen,
Tot my mijn eenzaam pad aan 't roemloos graf zal brengen.
En gy, Bragéla, treur, betreur mijn overschot!
Nooit ziet ge me, eens onteerd door 't grimmig Oorlogslot.’

[aant.] Vijfde zang.

‘Wat laat ge door den rouw uw moedig hart verslinden?
De machtigste in den strijd zijn uw getrouwe vrinden!
Uw arm is nevens hen in 't Oorlogsveld beroemd,
En nooit wordt Kuthullijn dan als een Held genoemd!
Groot, talrijk, (denk slechts na) zijn uw doorluchte daden.
Hoe dikwerf zagen we u in 't bloed der Helden baden!
Hoe dikwerf vloog Bragéle, in opgetogen vreugd,
Haar dierbren held in d'arm, voor 't oog der Heldenjeugd,
Wanneer ge 't zeegrijk heir van uit den slag geleidde,
Daar 's vijands overschot zijn' ondergang beschreidde!
Hoe blonk haar 't hemelsch oog, hoe zwol haar teedre borst,
Wanneer de Harpstem zong van Turaas dappren Vorst!

Doch laat van deze spits uwe oogen nederdalen. -
De Vorst van Morven blinkt gelijk een zuil van stralen!
Zijn arm heeft Lubars stroom- en Kromlaas stormgeweld,
Dat in een oogenblik de wouden nedervelt
En van hun rotsen vaagt! Gelukkig zijn uw landen,
ô Fingal! de oorlogsvlam genaakt niet op hun stranden!
Uw arm beslist hun recht! - Het zwaard keere in de scheê:
Uw wijsheid schittert in de kalmte van de vreê.
Het oorlogsonweêr loei': in 't hevigst der gevaren
Vliegt ge aan hun spits vooruit, en strijdt om hen te sparen.
Gy spreekt; en duizenden staan vaardig op het woord!
Ja, Legers zinkt het hart, wordt Fingals naam gehoord!
Gelukkig is uw volk, ô Zelmaas dappre Koning! -
Maar, welk een donderkreet! Wat ijsbre schrikvertooning!
't Is Zwaran, Zwaran-zelf, die dus zijn stem verheft,
En, dwars door d'Oorlogsdrom, met Fingal samentreft!
Beschouw het heldenpaar, daar ze op elkander stooten!
Het zijn geen krijgers, neen; 't zijn stormen, losgeschoten,
Die zich 't gebied der zee betwisten in de lucht!
De Jager beeft van verr' op 't daverend gerucht:
De golven stijgen tot den bergkim op, en spoelen
De bosschen van hun grond als welke paddestoelen.’ -

aant. Dit, Konnal, is uw taal tot Erins Legervoogd,
Terwijl ge, op Kromlaas rots der Helden strijd beoogt.
Hoe galmt het door de lucht van beider sabelslagen!
Geen stormwind zweemt er na, geen duizend dondervlagen!
Ach! moordend is de blik van hun vergrimd gezicht;
Geen opslag van hun oog, of 't is een bliksemschicht.
Hun schilden zijn gekloofd; hun schrikbre klingen vlammen.
Zy brijzlen wederzijds op de ijzren stormhoedkammen,
En spatten door de lucht, versplinterd en vergruisd.
Daar smijten zy 't gevest, hun nutloos, uit de vuist,
En horten tegens een, dat borst en halsberg kraken.
Ze omgrijpen zich met d'arm, omklemm'ren, en omhaken,
En slingren kruisgewijs elkandren om het lijf,
En pletten borst op borst, van weêrzijde even stijf.
Hun lenden buigen in van 't worstlend overhellen,
En schokken ginds en weêr: hun boezem hijgt van 't knellen.
Nog staan ze onwrikbaar. Maar de weêrstand zet hun 't bloed
In vlam; en drift en kracht verdubblen met den gloed.
Geen vezel die niet spant. Men ziet hen 't lichaam wringen,
En overbuigen om elkander neêr te dringen:
De kniën wanken; en de voeten slaan zich uit
En trapplen, dat de rots by brokken om hen stuit!
In 't einde, Zwaran valt: zijn krachten zijn verslonden!
De ontembre Krijger wordt in kluisters vastgebonden.
Zoo zag ik op 't gebergt' van Kona, (maar helaas!
Geen' Kona zie ik meer!) by 't woedend stormgeraas,
Twee heuvels, door den vloed de bergspits afgebroken.
Zy tuimlen naar om laag, dat zand en golven rooken:
Hun eiken stuiven door elkandren in den val;
Zy rollen bosch en rots op 't platgebrijzeld dal,
En drijven beek en stroom, als vluchtende, uit hun killen;
En de ijsselijke schok doet aard en hemel trillen.

‘Mijn Helden (roept de Vorst), verzekert Lochlins Held.
Zijn kracht is als de storm op 't schuimend pekelveld:
Zijn ongelijkbare arm is afgerecht op 't strijden:
Zijn afkomst rekent zich van de alleroudste tijden.
Gy, Gaöl, grootste van mijn krijgren, waak voor hem!
Men zalf zijn hartzeer door de streelendste orgelstem!

aant. Beveel, ô Ossiaan, den harptoon. Eert zijn smarte!
't Is Agadekkaas vriend, zijn noodlot treft my 't harte!
Gy, Oskar, maak gy, met mijne andre zonen, jacht
Op 't vluchtende overschot der vijandlijke macht.
Verniel haar! dat geen spoor van Lochlin achter blijve!
Geen enkle bark voortaan om Erins kusten drijve!'

Zy vliegen over 't vlak der uitgestrekte hei',
En alles galmt op nieuw van daavrend krijgsgeschrei.
Hy-zelf stijgt, kalm van ziel, en staatlijk, van de hoogte,
Gelijk een donderwolk by gloênde zomerdroogte,
Die over 't zwijgend dal zijn sombre schaduw trekt.
Zijn alverdelgend zwaard is voor hem uitgestrekt.
Hy vindt een Krijgshoofd van de vijandlijke machten:
'Wie staat daar (roept hy uit) in 't midden der geslachten
Gelijk een rots, in 't bloed, met opgeheven speer?
Meld, Jongling, wie gy zyt. Behoort ge Morvens heir?' -

'Ik ben van Lochlin (is het andwoord); uw bestrijder!
Mijn arm behoort mijn' Vorst. Hier ben ik, vraag niet wijder.
Mijn weêrhelft hoopt vergeefs dat zy my wederziet.
Mijn Koning ligt geveld, ik overleef het niet!' -

'Neen, Krijgsheld (sprak de Vorst), gy zult, gy zult niet sneven.
Uw trouw bekoort mijn ziel. Sta af, en spaar u 't leven.
Wees Fingals vriend, mijn zoon! en jaag zijn hertentroep!
Gun, dat ik u behoude, en tot mijn' feestdisch roep'!' -

'Neen (zegt de Krijgsman), nooit! mijn arm is nooit bezweken.
Mijn plicht is 't, om de smaad mijns Vaderlands te wreken.
De Vorst van Morven zwicht' voor Orlaas dappre hand!
Geen andre Vreê voor ons! geen andre Vriendschapsband!' -

'Ik zwichten (zegt de Vorst)! - Welaan, ontbloot den degen!
Kies uit mijn Heldendrom, wien ge oordeelt op te wegen!' -

'Hoe! kiezen (zegt hy)! ik? Onttrekt zich Fingal dan?
Hy is 't, en hy-alleen, met wien ik strijden kan.
Geen ander voegt mijn' arm. - Doch (eenmaal moet men sneuvelen!)

aant. Bezwijke ik, schenk me een graf in 't midden dezer heuvelen,
En munte 't wijd en zijd op Lenaas slagveld uit!
Zend Orlaas sabel ook aan zijn geliefde bruid.
Zoo moog zy 't, zoo mijn kroost, met tranen oversproeien,
En de afsprong van heur' schoot van 's Vaders moed ontgloeien!
Dit, Koning, verg ik u: vergun my 't geen ik smeek!' -

'Rampzaalge (sprak de Vorst)! wat maakt gy 't hart my week!
Eens moet een Oorlogsman, eens moeten we allen sneven,
En 't uitgediend geweer den nazaat overgeven.
Maar, Orla, wacht een graf, uw' roem en krijgsdeugd waard!
Wacht tranen van uw Gade op uw zeeghaftig zwaard!' -

Zy streden. Orlaas arm had kracht noch zelfbetrouwen.
Zijn beuklaar wordt op eens van Fingal doorgehouwen,
En valt en glinstert op het heigras. - 'Morvens Vorst!
(Dus zegt hy,) neem uw zwaard en drijf het in mijn borst!
'k Ben in den slag gekwetst, en, machtloos van mijn wonden,
Verliet men me op het veld. Mijn roem bleef ongeschonden.
Doorstoot my dat mijn Gâ de tijding van mijn dood
Verneme aan Lotaas vliet, en wie mijne oogen sloot.' -

'Neen, Orla; 'k zal u nooit d'afgrijsbren doodsteek geven.
Neen, laat ze aan Lotaas stroom u weêr in de armen kleven,
Aan 't Oorlogszwaard ontsnapt en van den dood gered!
Laat, laat uw Vader, licht, door zorg en angst verplet,
Licht, van de tranen blind en doorgegroefd van wangen,
De dierbre stem zijns zoons met gretige ooren vangen,
En strekken de armen uit naar 't langgewenscht geluid!' -

'Neen, Fingal, 't is gedaan (roept Orla zuchtende uit.)
Hier moet ik sterven, hier! en niets kan dit verhoeden!
Mijn gordel dekt mijn wond en wederhoudt haar bloeden.
'k Ontbind hem. Morvens Vorst, ontfang mijn laatste zucht!
Mijn geest verlangt den dood. Ik geef mijn' boezem lucht.'

Hy zweeg. Het zwarte bloed ruischte uit zijne open zijde.
Afgrijslijk was de wond, wanneer zy zich verwijdde.
Beloodverfd zijgt hy daar op Lenaas heide neêr.

aant. Zijne oogen vallen in. De Krijgsheld is niet meer!
De Koning staat ontroerd, en, over 't lijk gebogen,
Benet hy 't met een' traan van 't tederst mededogen.
‘Mijn zonen (zegt hy) viert deze uitvaart glorierijk!
Verheft des Krijgsmans roem, en eert zijn heldenlijk!
ô Dat hy, verr' van huis, van haar die hy beminde,
In Lenaas heuvelzand een zachte rustplaats vinde!
De zwakke aanschouwt zijn' boog in zijn verlaten hal,
Maar ach! waar is de hand, die ze ooit weêr spannen zal!
Zijn brakken huilen op de heuvlen om zijn sneven:
Het boschzwijn juicht: de held, de Jager, liet het leven!
De strijdbare Oorlogsvuist, de roem der Helden, viel!
Toon, Morven, toon uw hulde aan 's Krijgsmans eedle ziel!
Blaas d'aftocht, Morvens kroost! stel palen aan 't vervolgen!
Men keer'! de dorstende aard heeft bloeds genoeg gezwolgen.
Men keer' tot Zwaran! Gaat, ô Zelmaas Heldendom!
Keer, Fillan! - Oskar, keer! - keer, Rijno! - keert weêrom! -
“Hoe! Rijno andwoordt niet. - Mijn Rijno, kom, kom nader!
Nooit zijt gy traag geweest by 't roepen van uw' Vader.” -
Ullijn verscheen. - “Ullijn, waar is hy? waar mijn zoon?” -
“Ach! Rijno (sprak de Bard, op hartbeweegbren toon)
Is met de Geesten van zijn Vaadren. - Morvens Koning,
Betreur hem! Rijno viel, bereid zijn enge woning!” -

Hy viel dan (riep de Vorst)! de snelste op 't gloriepad!
De schutter, scherp van oog, die nooit zijn weêrgâ had!
Ach, Rijno! naauwlijks was uw bloesemknop ontloken!
Naauw was uw zuivre bloem heur windsels doorgebroken!
Wat moest ge in 't morgenuur, pas rijzende, ondergaan!
Doch slaap op Lenaas hei', slaap zachtkens! 'k ben voldaan.
Haast zult ge uw' Vader, hy zijn' Rijno weêr ontfangen,
En op de nevelwolk in knellende armen prangen!
Welhaast, en Fingals stem is in de borst verstijfd!
Geen voetstap meer in 't veld die van hem overblijft!
Maar Fingal zal voor 't minst in 't lied der Barden leven,
De steenen om zijn graf zijn' naam getuignis geven.
Gy stierft, en liet geen' naam, geen Oorlogsglorie na!
Geen grafsteen, waar mijn oog een' teedren blik op sla!
Ullijn! ô roer de harp! ô meld den laatren dagen

aant. Wat hy geworden waar, wien wy te vroeg beklagen!
Meld hun d'ontzetbren gloed van eedle gloriedorst.
Die in zijn' boezem vlamde en uit zijne oogen borst!
Mijn Rijno, vaar, vaarwel! gy, vreugd van weinige uren!
'k Zal langer in uw hand den Jachtboog niet besturen,
Niet juichen in den glans die van uw voorhoofd scheen!
Vaarwel! mijn boezem bloedt, zijn teêrste hoop verdween!' -
De traan op 's Konings kaak bewees zijn boezemsmarte.
Ach, vreeslijk was de slag op 't edelmoedig harte!
Zijn zoon, een bliksemlicht, dat bosch en bergen plet,
Verwoesting met zich voert, en de aard in kolen zet,
Ontstoken, maar op eens verzonken in de kimmen!
Beklaaglijk uitgedoofd om nimmer weêr te ontglimmen!
Zijn Zoon - ô Hemel! hem van 't Vaderhart gescheurd!
Is 't wonder, zoo een Held, zoo Fingals boezem treurt? -

'Wat Krijgsman, rijk van roem, ligt in dees terp besloten
(Vraagt Fingal)? 't Is een held van Erins legergrooten.
Vier steenen heffen 't hoofd van uit zijn rustplaats op,
Met goudgelijkend mosch bewassen aan den top.
Legt Rijno hier in de aard! hy ruste met de braven!
Zijne asch beroer' hunne asch! zijn graf, der Helden graven!
ô Mag hy in den kring van Erins heldenvolk
Zijn' strijdbren Vaadrenstoet begroeten van hun wolk!

Ullijn, verhef uw stem in deze kreits van dooden!
Mijn zoon behoort by hen: by hen, die nimmer vloden!
Verhef hunn' Oorlogsroem, mijn Rijno deelt hun lot!
Hier, verr' van 't vaderland, vergaat zijn overschot!' -

Ullijn verhief zijn stem: 'ô Roem der Oorlogslieden
(Dus zong hy), wien we in 't graf dees teedre hulde bieden,
Rust zacht, en leen het oor aan ons aandoenlijk lied!
Ach! dappre Lamderg zwijgt, en hoort de treurstem niet!
Hier ligt hy, hier Arnijn, die schild- en helmenklover!
Wie drijft daar in een mist dit veld van afschrik over,
En hult haar flikkrend oog in 't dunne dampgewaad?
Beminlijke, ach, hoe bleek; hoe doods staat u 't gelaat!
Gelchossa, rustge niet in deze heuvelzanden?

aant. Wat zweeft ge schreiende om met saamgewrongen handen?
Van duizenden bemind, vervolgd, en nagejaagd,
Was 't Lamderg, die u 't hart ontgloeid had, teedre Maagd!
Hy kwam tot Turaas burg, de wapens om de leden.
“Waar (sprak hy) is de schoone, om wie ik heb gestreden?
Ik liet ze in Turaas hal (Ulfada wachtte me af,
En brulde naar den arm die hem den doodsteek gaf).
Keer spoedig, riep zy uit; mijn Lamderg, ô keer weder!
Ik toeve u, maar met angst. - Haar boezem zuchtte teder.
Haar wang, bedropen van de tranen, had geen' blos.
Heur anders sierlijk hair hong om de schoudren los. -
Thans keere ik, en zy draalt haar minnaar weêr te ontmoeten!
Haar lachjen moet my 't leed des felsten strijds verzoeten!
Ik nader: geen geluid, geen zangtoon, geen geschal,
Geen snarenspel noch vreugd in Twathals torenhal!
Geen wachthond aan de poort, die rammlend met zijn keten,
Zijns meesters vriend herkent en welkom schijnt te heeten!
Waar is Gelchossa? Waar de onschatbre die my blaakt?
Waar zijt gy, Twathals telg, naar wie mijn boezem haakt?” -

“De zoon van Adon hoort, en andwoordt op zijn vragen:
Gelchossa schept vermaak; de hinden na te jagen.
Zy zweeft langs Kromlachs top, gelijk een Lentewind;
En heel de Maagdenstoet verzelt haar die gy mint.” -
“Hoe, Ferchos (roept de Held, met zichtbaar zielsontroeren!)
Gelchossa -! 't Jachtvermaak haar aan mijn' arm ontvoeren!
Maar neen, geen Jachtgedruisch vernam ik uit het wond:
Geen hinde, die in 't veld zich opdeed uit het hout!
Geen Jachthond, die vervolgde! - Ik ben in duizend vreezen.
Gelchossa jaagt niet, neen; waar is, waar kan zy wezen! -

Ga, Ferchos, zoek, ô zoek den grijzen Bergdruied,
Hem, wiens doordringend oog 't verholenst feit doorziet!
Licht, dat zijn kloeke geest, in 't lotgeheim ervaren,
Het geen mijn dierbre trof, in staat zij op te klaren.” -

“De zoon van Adon ging. Hy sprak den grijsaart aan:
Gy, van 't geheiligd vuur der Geesten aangedaan!
Eerwaardige Allad! spreek. Wat zaagt gy dezen morgen?

aant. Want voor uw Godlijk licht is niets op aard verborgen.” -

“'k Zag (sprak de Bergdruied) held Kairbars strijdbren zoon,
Die langs den heuvel trok. Hy bromde op stroeven toon,
Gelijk een Noorder wind door de afgebladerde eiken.
Ik zag hem Turaas burg en Twathals hal bereiken.
Daar roept hy Lamderg op en daagt hem voor 't rapier.
Gelchossa hoort zijn stem. - De Krijgsheld is van hier,
Dus zegt ze, en in gevecht. Hy trok Ulfada tegen,
Die, licht, dit oogenblik ter neêr stort voor zijn degen!
Maar Lamdergs groote ziel heeft nooit den strijd ontzegd.
Vertoef slechts dat hy keere, opdat hy u bevecht'. -
Beminlijk zijt gy, sprak de schrikbre. 'k Ben uw minnaar.
Uw schoonheid zij mijn buit of die van mijn' verwinnaar!
Ik voere u in dit uur naar Kairbar, naar mijn hal:
Drie dagen blijv' 't aan 't zwaard, wie u bezitten zal!
Drie dagen blijve ik hier op 't heuvlig Kromlach wachten;
Den vierden zijt ge aan my, of Lamderg zal my slachten!” -

“Gezegend, Allad, zij uw Godlijk droomgezicht!
(Sprak Lamderg.) Adons Zoon, voldoen wy d'Oorlogsplicht!
Ga, steek mijn Veldtrompet. Laat 's roovers boezem beven,
Wanneer hy ze in zijn hal den Wapenkreet hoort geven!”
Nu vliegt hy als een storm het woud van Kromlach in,
En gloeit van woede en spijt, en haat, en teedre min.
Niets ademt hy dan bloed. Hy vlamt om zich te wreken,
En rolt, in ongeduld, het dondrend tweestrijdsteeken
(Eene afgebroken rots) ten hoogen bergtop af.
Zijn vijand hoort den schok, dien ze op de vlakte gaf,
En juicht in 't trotsche hart. Een grimlach siert zijn wangen
Terwijl hy 't krijgszwaard grijpt om aan zijn heup te hangen.
Hy neemt zijns Vaders speer. De dolk blinkt in zijn vuist.
Hy mompelt, met den toon waarin de stormwind bruist.

Gelchossa zag den held, die langs den heuvel stapte.
't Was, of haar elke tred het lillend hart vertrapte!
Zy slaat haar boezem, als wanhopig, blaauw en blond.
De weeklacht met de zucht besterft haar in den mond.
Zy vreest voor Lamdergs val. “Waar zal de onnoozle vlieden!

Ach dat ze u in den dood slechts eenen lonk mocht bieden!
Één' lonk van teedre min! en sterven aan uw zij'!”
Zy vliegt naar Kairbar toe, in 't stormendst driftgetij':
“'k Moet (zegt ze), 'k moet ter jacht om 't vlugge ree te vellen!”
Flux streeft ze en wenscht in 't gaan den wind voor uit te snellen.
Vergeefsche en ijdle wensch! Het woedend Heldenpaar
Beproeft de sabels reeds en kruist ze door elkaâr.
Dan, vruchtloos is 't, den slag der stoute Heldenklingen
Wanneer verbittring strijdt, in 't sleepend lied te dwingen!
Genoeg! de ontzachbre Arnijn stort neêr voor Lamdergs voet.
Verwinnend vliegt de Held zijn dierbre te gemoet:
Maar bleek, met bloed bedekt. - Hoe beeft ge, roem der schoonen!
De doodverf van zijn wang gaat over op haar konen!
“Mijn Lamderg, welk een bloed vloeit langs uw zijde neêr?”
Dus vraagt ze. - “Een nietig bloed. Genoeg, ik zie u weêr,
Aanminnigste! ik herleef -! Gelchossa, 'k moet u derven” -
Hier zwijgt hy, 't is gedaan, zy ziet haar Minnaar sterven.
“Rampzaalge (roept zy uit)! om my, om my geslacht!
Ach! voer me, ach, voer me meê in de eindelooze nacht!” -
Drie dagen treurt ze op 't lijk. De vierde was aan 't gloren,
Maar zag haar ademloos en in haar weedom smoren.
Een zelfde grafterp dekt de strijdren en de maagd;
En 't is dees eigen plek, die hun gebeente draagt.
Dees stenen kondigen hunn' naroem aan de kusten.
Ja, Rijno, 't is iets grootsch, om by hunne asch te rusten!
Uw jeugd verdient deze eer, en hun ontembre moed
Ontsiert den luister niet van Fingals heldenbloed.’ -

‘Hier zij dan 't graf mijns Zoons (sprak Morvens fiere Koning)!
Hy ruste, en aan zijn zij' zij Orlaas enge woning!
Mijn Rijno zal niet gants vergeten zijn in de aard,
Wanneer zijn overschot met Lotaas Krijgsheld paart.
Weent, Morvens Dochtren, weent! weent, Lotaas Maagdenreien!
Zy groenden als een struik in 't bloeiendst der valleien:
Zy vielen als een eik, die 't hoofd ten hemel beurt,
Door 't buldren van den storm zijn' wortel afgescheurd!
Mijn Oskar, bloem der Jeugd! gy zaagt die frissche loten
Zoo schrikbaar omgerukt! zoo welig opgeschoten!
Gelijk hen, ô mijn Zoon, in moed, in Oorlogsroem:

aant. Dat u der Barden zang by 't kroost der helden noem'!
Verschriklijk blonken ze uit in 't woên der Oorlogsvlagen;
Maar kalm was Rijnoos ziel in kalme Vrededagen.
Hy was gelijk de boog van 't zevenkleurig licht,
Die in de regenwolk zich opdoet aan 't gezicht,
En 't aardrijk overspant op Moraas heuvelkimmen,
Wanneer de omwolkte zon ons schroomt in 't oog te glimmen,
De winden zwijgen, en de bergtop bruin beschaâuwd,
Den zilvren stroom ontfangt die van den hemel daauwt.
Rust, Rijno! rust, mijn Zoon, by deze duizendtallen!
Wy allen volgen u. Eens moet de Krijgsman vallen.' -
Zoo treurde uw hart, ô Vorst, wen de aarde 't lijk ontfing.
Zoo stortte 't zich op 't lijk van d'eedlen Jongeling
In teedre weeklacht uit! Maar ik, hoe moet ik treuren!
Ik, die uw Vaderhart aan 't mijne voelde ontscheuren!
Ach! 'k Hoor uw stem niet meer, die door de heuvlen schiet.
Mijn oog bespeurt uw oog, uw vriendlijk aanschijn niet.
Ach! zittende aan uw graf, in Konaas dorre zanden,
Betaste ik 't in mijn' rouw met ongewisse handen.
Dan wane ik, 't is uw tred, uw voetstap dien ik hoor;
En 't is het koeltje alleen, dat ritselt in mijn oor.
Ach! Fingal is sints lang op 't zandbedde ingeslapen!
Hy, 't machtigst Oorlogshoofd! de roem van 't Heldenwapen!

Nu zaten we, aan den zoom van Luvars spieglend glas,
Met d'overwonnen Vorst op 't mollig oevergras.
Ik sla de harpsnaar aan, en tracht hem 't oor te streelen:
Maar 't neêrgedrukt gemoed kon in geen' harpzang deelen.
Naar Lena wendt hy 't oog en 't gloeiende aangezicht,
Dat rouwklaagt om zijn heir dat daar verslagen ligt.
'k Zie op naar Kromlachs hoogte; en, met verwonderde oogen,
Beschouwe ik Zemoos zoon den bergrand langs getogen.
Mistroostig keerde hy naar Turaas rotsspelonk,
En 't scheen by elken tred, of hy ter aarde zonk.
Zijn oog had Morvens Vorst den zege zien behalen;
Zijn vreugd verstikte in 't wee. De glans der zonnestralen
Scheen op zijn wapenen. Gevolgd van Kaithbats zoon,
Verdween hy achter 't bruin van Kromlachs heuvelkroon.

Zy schenen elk een vlam, die hemelwaart geheven,
Voor d'adem van den wind den berg wordt afgedreven,
En 't dorre heiverschiet doorwandelt met heur' gloed. -
Zijn berggrot wordt omschuimd van d' afgestorten vloed,
Die uit heur rotsen bruischt. Van hangende eikentakken,
Die van d' ontkruinden stam op 't water nederzakken,
Omgeven, duikt ze in 't loof, waarin zy 't oog ontschuilt,
Daar 't snerpend windgeblaas door de open kloven huilt.
Hier heeft zich Erins Hoofd zijn wijkplaats uitgekoren.
Steeds peinst hy op den slag, door zijnen arm verloren.
De traan staat op zijn kaak. Zijn oneer grieft hem 't hart.
Bragéla! Gy-alleen hebt balsem voor zijn smart!
Maar ach! aan verre kust, door golven afgescheiden,
Is doodlijke eenzaamheid het erfdeel van u beiden.
ô Dat uw minlijk oog het zijne laven mocht,
En 't bloemfestoen der Echt uw beider borst omvlocht!

Wie nadert ons daar ginds met zilvergrijzen schedel?
Karril is 't, de achtbre Bard, door deugd en Dichtkunst edel.
‘Heil, Hoofd der Zangren, zij uw' achtbren ouderdom!
Uw harpstem zingt den zang van duizend Dichtren stom!
Uw tonen zijn voor 't hart een frissche zomerregen,
In 't gloeiend middaguur verkwiklijk neêrgezegen!
Wat brengt ge, ô grijze Bard, van Zemoos Heldenzoon?’ -

‘U', strijdbare Ossiaan, voegt liefde- en Oorlogstoon
(Herneemt hy). Gy-alleen kunt hart en ziel beroeren!
U koomt het toe, en harp en Heldenkling te voeren:
Vaak was mijn Zangtoon zoet in Everallins oor;
En dikwerf klonk uw stem mijn' harpzang lieflijk door.
Vaak huwde de eedle Maagd haar zang aan beider tonen.
Dan trok haar zilvren stem de tranen op de koonen:
Herinnert ge u dien dag in Brannoos wapenhal?
Wanneer ze een treurlied zong op dappren Kormaks val.
De Jongling stierf om haar. - Van teedre smart bevangen,
Droop 't innigste gevoel van haar, van onze wangen!
Van deernis smolt haar borst voor dien zy afkeer droeg!
Waar ademde ooit een hart als in dien boezem sloeg!’ -

aant. ‘Karril (dus zuchtte ik uit)! ach, spaar my 't wreedst herdenken!
Hoe kan ik aan hare asch een kalme droefheid schenken!
Mijn boezem bloedt, mijn oog eischt tranen. - Grijzaart, ach!
Zy stierf - en ik, ik leef, na zulk een' donderslag! -
ô Zit, geliefde Bard, zit op dit veldgroen neder!
Verkwik ons door uw stem: geef ons de zielsrust weder!
ô Zuize ze ons door 't hart, gelijk een lentelucht,
Die door het heigebloemt' met zachte floddring zucht,
En de afgematte ziel des Jagers onder 't droomen
Met zoet gemurmel streelt. - ô Maak dit feest volkomen!’

Zesde zang.

Het schaduwkleed der nacht ontrolt zich langs de dalen.
't Gebergt' van Kromla schijnt zijn spitsen in te halen.
Het Noordgestarnte rijst op Erins golvend meir,
En schudt zijn vlammend hoofd door 't stormig nevelweêr.
De Nachtwind gonst door 't woud en fluistert door 't getakte.
Een doodsche stilte heerscht door Lenaas donkre vlakte.
De zangtoon van Karril vliet lieflijk door mijn oor.
Hy loopt den zoeten tijd van onze jonkheid door,
De vrienden onzer Jeugd, de lust van vroeger jaren,
Toen Legoos oever klonk van onzer beider snaren!
't Gebergt' geeft andwoord aan zijn klanken. 't Geestendom
Vliegt hupplend op zijn stem in nevelwolken om.

Gezegend zij uw ziel! gezegend! Roem der Zangeren.
ô Dat ze met uw vuur mijn' boezem mocht bezwangeren!
ô Trooste ze in de nacht mijne aaklige eenzaamheid!
Maar, ja, gy troost uw' vriend wanneer zijn boezem schreit.
Vaak hoor ik op mijn harp, aan 't rustbedde opgehangen,
De tokkling van uw hand, en waan den toon te vangen,
Waar mijn aandoenlijk hart uw grepen in herkent.
Ach, meld me, meld my 't perk, het eind van mijne ellend;
Meld, meld my 't uur, dat ik mijn Vaadren weêr moog vinden!

aant. Dan ach! gy gaat voorby in 't ruischen van de winden,
En niets, niets blijft my dan het weemlen van de lucht,
Die 't grijze hoofd beroert en door mijn lokken zucht.

Nu kwam 't verwinnend heir ten feestdisch aangetogen.
Een duizend eiken brandde en wolkte naar den hoogen.
De beker ging in 't rond. De gulle heldendronk
Ontvlamde 't Krijgsmans oog, dat van genoegen blonk.
Maar vruchtloos mocht de vreugd door lucht en hemel stijgen,
Het hart van Zwaran stikte in onverbreekbaar zwijgen.
Verzuchtend slaat zijn oog den donkren opslag neêr,
Of vraagt zijn Oorlogsmacht van 't bloedig slagveld weêr.
Zijn neêrlaag drukt zijn ziel. Hoe kan hy kluisters dragen?
Hoe Fingals kalm gelaat zijn noodlot zien beklagen? -

Zijn Overwinnaar leent op Tremmors beukelaar.
De gloed der eiken speelt door 's Konings zilvren hair.
Hy ziet, hy leest den rouw in 't hart van zijn' gevangen;
Zijn eedle ziel neemt deel in de angsten die hem prangen.
‘Ullijn (dus zegt de Vorst), my walgt van moord en bloed;
Verhef den Vredezang. En gy, ô Bardenstoet,
Vergeten we in uw' toon de woeste Krijgsrumoeren,
En sust de golven glad die Lochlins Vorst beroeren!
Hy keere naar zijn rijk met opgehelderd hart!
Men scheidt van Fingal niet in onvertrooste smart.
Ontzachlijk streve 't zwaard en schittringvol ten strijde;
Het streelt geen' waren Held, dan rustende aan zijn zijde!’

Der Barden zang begon: ‘Het buldrend Westen woei,
En Tremmor streefde op Zee door 't Noorder golfgeloei.
Het klippig Lochlin blonk, van 't eerste licht beschenen,
Met rots en bergkimbosch door 't blaauw der neevlen henen.
Hy plooit zijn golvend zeil, van 't morgenrood verguld,
En jaagt het Ever na, dat door het strandwoud brult.
't Afgrijslijk monster, door geen Jachtpijl ooit getroffen,
Had honderd Jagers reeds in 't bloedig zand doen ploffen,
En alles, alles vlood voor 't bliksemend gebit:
Maar 't vlucht voor Morvens held, die 't op de hielen zit.
De Krijgsheld streeft het na, bestookt het van ter zijden.

aant. 't Gelukt hem, onder 't vliên den weg hem af te snijden.
Nu rent het met de borst al woedende in zijn speer,
En spartlend tuimelt het voor 's Krijgsmans voeten neêr.
Drie Hoofden zagen 't dier op Tremmors wapen horten,
En sidderden van schrik. Zy zagen 't nederstorten,
En alles galmde in 't rond van 's Jagers Heldenkracht!
De Koning gaf een feest aan Lochlins Oorlogsmacht.
Hy riep den Vreemdling, zoo vol glorie, by zijn helden.
Drie dagen vloot de wijn in Gormals nevelvelden:
Drie dagen steeg de galm der feestvreugd naar omhoog;
En Lochlin had geen' held die niet voor Tremmor boog.
De vierde morgen rees. Met roem en eer beladen
Bereidt de held zijn' hulk om 't pekel door te waden.
Hy wandelt langs het strand en wacht den landwind af,
Die grommende achter 't woud zijn roepen andwoord gaf,
En d'adem reeds verhief. - Het harnas aangeschoten,
Vertoont zich daar een zoon van Gormals Legergrooten.
Zijn aanzicht schuilt in 't hair dat om zijn schouders zwiert:
Zijn hals beschaamt de sneeuw: zijn arm is week gespierd.
Bekoorlijk smelt hem 't oog, als van gevoel bezwemen,
En vruchtloos poogt zijn stem een' forschen toon te nemen.

"Hou stand, ô Tremmor (roept de Jongling uit)! hou stand!
Nog heeft uw Heldenarm geen' Lonval overmand.
De mijne ontziet geen zwaard, en vreest geen speer te slingeren;
En schriklijk drilt de pees gespannen door mijn vingeren.
Verweer u!" - "Jongling (zegt de Krijgsman, met een' lach)!
Neen, Tremmor gunt u de eer van 't geen uw arm vermag.
De mijne ontziet met u te strijden, bloem der knapen!
Die arm is niet gemaakt voor 't bloedig Heldenwapen.
Ga heen, en biedt den krijg aan Gormals schuwe ree.
Het staal versiert uw heup, maar blijve 't in de scheê!" -
"Ik ga (herneemt hy); maar met Tremmors zwaard, niet anders!
Mijne eerzucht paait zich niet met twintig Oorlogsstanders;
Zy eischt dat Tremmors kling zich overgeve aan my.
Die glorie trekt my meer dan 's Aardrijks heerschappy.
De Maagden zullen 't zien en juichen in mijn' zegen,
En siddren voor de punt, de zwaarte van uw' degen;
De lengte van uw speer bewondren in mijn hand,

aant. Wanneer ik ze in de zon ten eereteeken plant.” -

“Nooit zou uw krachtlooze arm die Krijgsspeer torschen konnen.
(Beet hem de Krijgsman toe, van 't ongeduld verwonnen).
Uw moeder zou op 't lijk verbleeken van heur spruit,
En roepen me over 't meir als kindermoorder uit.” -

“Weläan dan, laat de speer, laat kling en beuklaar varen!
Mijn arm zij nog te jong om d' uwe te evenaaren;
Ten minste biedt uw borst mijn pijlen vruchtloos trots;
Doch, leg dat pantser af, ik maak het mijne los,
Gy, werp uw krijgsspeer thands!” - Zy rijt den halsberg open,
En toont een Maagdeborst, waar langs de tranen dropen,
Te lang weêrhouden en nu gudsende als een vliet.
De helm beschaduwt nu het minlijk aanschijn niet.
De Krijgsheld staat ontzet; de speer ontglipt zijn handen;
Een nooitbeproefde gloed ontvlamt zijne ingewanden;
Hy slaat zijne oogen neêr, en, blozende en verward,
Maakt een ontembre schrik zich meester van zijn hart.
't Was Inibake-zelv, de zuster van den Koning.
Stoutmoedig was heur daad, maar edel haar verschooning.
Zy zag den Oorlogsheld; heur boezem was gegriefd;
En wat bestaat men niet om 't voorwerp dat men lieft!
“Gun me in uw hulk een plaats, ô roem der Oorlogslieden!
Laat me over 't woeste meir 't afgrijslijkst lot ontvlieden!
(Dus sprak zy.) Korloos trots maakt aanspraak op mijn min.
Niets gruwbrer voor mijn hart dan Korloos gemalin.
Tienduizend speeren staan gereed op zijn bevelen.
Mijn schuilplaats zij by u; ik wil uw noodlot deelen!” -

“Ontrust uw' boezem niet (zegt Morvens dappre Vorst)!
De oprechtheid van uw ziel maakt indruk op mijn borst.
Gy hebt, in Tremmors schuts, voor Korlo niet te duchten.
Maar 't waar mijn' arm een hoon, zijne overmacht te ontvluchten.
Tienduizend speeren staan op Korloos wenk gereed!
Mijn arm beveelt een zwaard, dat van geen siddren weet.” -

Drie dagen bleef de Held op Lochlins zeestrand wachten,
En driewerf zag 't gestarnt hem op de rots vernachten.

Drie dagen trilt de kust van Tremmors oorlogstoon;
Maar Korlo werd vergeefs de tweekamp aangeboôn.
De vreugd van Lochlins volk vervult gebergt' en stranden,
En juichend sluit de Vorst de teêrste huwlijksbanden.
De Landwind voert de schoone in Morvens heldenschoot.
En Trathal is de vrucht die uit hun liefde sproot.' -

'Uw bloed, ô Lochlins Vorst, vloeit in uws vijands aderen
(Zegt Fingal): De eigen moed blonk in ons-beider Vaderen.
Zy streden, maar om de eer, om geen oneedle wraak.
Vaak deelden ze aan den disch 't aandoenlijk feestvermaak.
Ontfrons uw voorhoofd ook. Verban het wrokkend zwoegen,
En open oor en hart aan zang en feestgenoegen!
Verschriklijk als de storm, die langs uw heuvlen weidt,
Hebt ge over Erins kust uw wapens uitgebreid.
Uw donderstem, uw arm heeft langs de ontvolkte heuvelen
Verwoesting omgevoerd, en heir by heir doen sneuvelen.
Wat wilt ge? geef eens rust aan 't woedend Krijgsgeweer!
Keer morgen op uw vloot, keer tot uw' zetel weêr!
Laat Agadekkaas bloed mijn eerbewijs ontfangen!
Voor haar zag dit mijn oog de tranen op uw wangen.
Mijn hart vereerde in u het broederlijk gemoed,
En kende in Starnoos hal u schuldloos aan heur bloed.
Mijn arm wist tegen u geen' degen op te heffen:
Wy voelden d' eigen' slag ons even teder treffen:
Onze oogen vloeiden van hetzelfde tranenvocht:
En sedert bleef mijn hart aan 't uwe steeds verknocht.
Of eischt uw Oorlogsmoed nog andre blijkbetooning?
Welaan, gy zijt me een held, en geen gevangen Koning!
Begeert gy 't, 'k biede uw' arm een' eedlen tweekamp aan.
Uw eer-, uw gloriezucht, uw' Krijgsroem zij voldaan!
Zoo moogt ge, als de avondzon, met al heur glans omgeven
In 't schittren van uw roem door 't vlak der golven streven.' -

'Neen, Koning (sprak de Vorst van Lochlin)! Neen, ô neen!
Nooit, nooit bevechte ik u. Het is te lang gestreên.
'k Zag u in Starnoos hal, in d' eersten bloei der jaren,
Ik hoorde uw' Oorlogsroem verheerlijkt op de snaren;

aant. Hoe vlamde my 't gemoed op 't juichend harpgeluid!
Slechts weinig liep uw jeugd aan mijne jeugd vooruit.
Wanneer toch, riep mijn ziel, zal ik als Fingal strijden!
Wanneer zijn' heldenarm, zijn glorie, niet benijden!
Sints streden we op de rots van Malmors heuvelkant,
Daar gy my met mijn vloot vergastede aan uw strand.
Ach! Edel was die strijd! wy bleven onverwonnen;
De zangtoon voegde ons saam, mijn glorie was begonnen!
Maar Fingal was de klip waarop zy stranden moest.
Vergeefs werd Erins veld door mijnen arm verwoest;
Gy kwaamt; de zege week en keerde my de hielen.
De dood vervult den buik van honderd van mijn kielen.
Wat is me eene ijdle vloot, ontvolkt en onbemand?
Neen, Fingal, ze is uw prijs, ontfang haar van mijn hand!
Ontfangze, en wees mijn Vriend. ô Dat uw dierbre zonen
Dezelfde Heldenkracht by de eigen grootheid toonen!
Verschijnen ze aan mijn kust, het minlijkst feestonthaal
Verwacht hen met den glans der rijkste zegepraal.' -
'Geen vaartuig (sprak de Held) zal Fingal ooit aanvaarden.
Geene overweldiging onteer' zijn Krijgsstandaarden!
Mijn dorre woesteny met woud en hertejacht
Is 't erfgoed, dat mijn ziel voor alle grootheid acht.
Keer met uw vloot in zee, ô Vriend van Agadekke!
Keer! dat het gunstig West uw blanke zeilen rekke!
Keer naar 't weêrgalmend strand van Gormals rotsen weêr,
En buige uw wettig erf voor uwen scepter neêr!' -

'Ja! edel is uw ziel en waardig te overwinnen
(Sprak Zwaran). 't Is een dwang om Morvens Vorst te minnen.
In d' oorlog zijt ge een storm die door de velden bruischt,
In vrede een Lentewind die door 't gebloemte zuist.
Ik biede u hart en hand: aanvaard dit vriendschapsteeken
En laat het laatst geslacht van dees verzoening spreken!
Dat Erin Lochlins volk, dat op zijn stranden bleef,
De rustplaats voor zijn stof en 't recht der uitvaart geef!
Men richt hun teekens op, dat duizend jaar na heden
Ons kroost het oord herken waar hunne Vaders streden.
De Jager, als de tijd de terpen heeft geslecht,
Toone aan zijn kindren nog de plaats van ons gevecht,

aant. En uwe en Zwarans roem blijv' duizenden van jaren
Zich in den dankbren mond van 't nageslacht bewaren!' -

'Dit uur (zegt Fingal) maakt mijns levens schoonsten dag.
Wy-zelf, wy gaan voorby gelijk een donderslag.
De tijd zal op de hei der Helden asch verstoren!
De Jager tracht vergeefs hun grafplaats na te sporen,
De Harptoon is 't alleen die onzen naam bewaart,
En eindloos meer vermag dan 't overwinnend zwaard.
Ach! wat is kracht of moed? - Gy slechts, regtschapen Zangeren,
Gy kunt den korten duur van ons bestaan verlangeren!
ô Gy, die Helden weet, van grooter roem dan wy,
Streelt ons 't aandoenlijk hart met heldenmelody!
Verdrijft den sombren nacht in zoete feestgezangen,
En rukt den Morgenstond het rouwfloers van de wangen!' -

Men zingt: de harptoon klimt door 't vrolijk Bardenlied.
't Juicht alles, alles lacht, en alle kommer vliedt.
't Gelaat van Zwaran blinkt als 't maanlicht aan de kimmen,
Wen zy 't verhelderd oog ten wolken uit laat glimmen,
De nevels ondergaan, en wijken voor heur glans,
En 't hemelsch kalm gelaat zich opheft aan den trans.

'Karril, gy grijze Bard, gy, roem van vroeger jaren!
Waar is de Heirvoogd toch van Erins Legerscharen,
De wakkre Kuthullijn? Geen schrikbre Luchtkomeet
Was schrikbrer dan het zwaard het geen hy blinken deed.
Maar even snel, helaas, is 't heldre licht verdwenen.
De ontzachtbre geesselroê heeft ijlings uitgeschenen!' -
Dus, Fingal, zuchtte uw ziel, geroerd door 's Krijgsmans lot.
'Hy trok (dus zegt de Bard) naar Turaas donkre grot.
Zijn vuist is om de greep van 't Heldenzwaard geslagen:
Zijn hart gevoelt niet meer dan voor zijn nederlagen.
Van droefheid overstelpt lei hy den sabel neêr.
"Breng Fingal (riep hy uit) dit uitgediend geweer.
Mijn heup verdient niet meer den degen aan te snoeren.
't Is Fingals arm-alleen die Oorlog weet te voeren."
Aanvaard, roemruchte Vorst, aanvaard dit Heldenzwaard!
Zijn glorie is voorby, maar 't blijft uw grootheid waard.' -

aant. ‘Neen, nooit (sprak de eedle Held) zal ik zijn zwaard ontfangen
De roem van Kuthullijn zal leven in gezangen.
Heldhaftig is zijn arm; zijn naam, des vijands schrik.
Geen heldendeugd hangt af van 't nijdig oogenblik.
Ach, duizend helden zijn op 't slagveld overwonnen,
Wier glorie van hunn' val op 't heerlijkst is begonnen.
Neen, Helden, schoon het lot uw poging ook verried,
De dapperheid maakt groot, de kans des Oorlogs niet.
De zon moge eens haar' hoofd verduisterd onderhalen,
Te schooner breekt zy voort met even heldre stralen,
En 't aardrijk juicht haar toe met driewerv' dubble vreugd.

Held Grumal was vermaard by Konaas heldenjeugd.
Hy zocht naar Oorlogsroem en vloog van kust tot kuste;
En bloed en wapenkreet was al wat hem gelustte.
Hy scheept zijn' Legerhoop op Krakaas oever uit,
Getroffen door den roem van 's Konings teedre spruit.
Hy zwoer, hy zou de hand der schoone maagd verwerven
Of op 't weêrgalmend strand van 't rotsig Eiland sterven.
De Vorst van Kraka trekt, van d' uitslag vergewist,
(Want dus had Brumoos macht van 't lot des strijds beslist!)
Hem tegen, en men strijdt. Drie afschrikvolle dagen
Weêrstaat men. Grumal valt, zijn benden zijn verslagen,
Hy-zelf, gebonden, wordt in 't Tempelperk gevoerd,
Waar 't spookend geestendom de donkre lucht beroert,
En om den merksteen huilt, van 's Afgods macht doordrongen.
Hier kermt hy in den band hem om den hals gewrongen.
Doch eindlijk, hy verbreekt de kluister die hem knelt;
't Valt alles voor zijn' arm; zijn glorie is hersteld! -

Nog eens, mijn Bardenstoet, den Lofzang aangeheven!
(Vervolgt hy.) Laat mijn ziel op uwe galmen zweven,
Streelt mijne en Zwarans borst door uw betoovrend lied!’ -
Hy zwijgt en legt zich neêr by 't murmlen van de vliet.
't Onzichtbre koeltjen speelt en fladdert door zijn hairen.
Op eenmaal stijgt de stem van meer dan duizend snaren
Ten hemel. De oudheid is het voorwerp van heur' toon;
De Helden, voor eene eeuw der Helden gloriekroon!
Helaas! waar zal my thands het lied der Barden streelen?

Waar zal ik in den lof van Morvens Helden deelen?
Geen roem, geen glorie meer in Konaas eenzaam dal!
Der Barden lied heeft uit met Morvens Heldental!
De dageraad ontluikt: een lieflijk ochtendgloren
Breekt aan: het licht verrijst; de morgen wordt geboren,
En schittert tegens 't licht, waar meê de bergkim blinkt,
Als Zwarans veldklaroen de heiden overklinkt.
De Zoons des Oceaans vergaadren op de stranden.
Stilzwijgend spoedt hun drom langs Erins oeverzanden,
Beklimt hun hulken, en verheft zich over 't nat.
De Landwind streeft hen na en krult het weem'lend pad.
Hun zeilen golven zich op 't golvend vlak der baren
En graauwen als een mist waar in de geesten waren.
“Roep hier mijn brakken (zegt de Koning): 'k Wil ter jacht.
Roept fieren Luath hier, en Brano, wit van vacht!
Dat Rijno my...! Maar ach! mijn Rijno liet het leven;
Wat zou hy aan mijn zij' op 't spoor der hinden zweven!
Gy Fillan, Fergus, blaast den Waldhoorn, dat het wild
Van uit zijn leger stuiv', zoo verr' de boschgalm trilt!”

Het daverend geluid doorklonk het hart der wouden.
De brakken laten zich aan 't Jachtzeel niet weêrhouden,
Maar storten vliegende in de donkre boschkluft in,
En spreiden schrik en dood door 't schuchtre woudgezin.
Geen Jachthond keert te rug dan met zijn roof beladen,
En juicht zijn' meester toe, als moedig op zijn daden.
De witgevlakte Braan, de schoften stijf van bloed,
Legt hert en reebok neêr voor Koning Fingals voet.
Een derde valt hy aan en drijft het naar den Koning,
Het spartelt en 't verstijft op Rijnoos enge woning.
Des Vorsten weedom keert: zijn helder oog betrekt:
Hy ziet den doodschen zerk die 't koud gebeente dekt:
‘Neen (zegt hy), 't is voor u, ô bloem van weinig dagen,
Voor u is 't thands voorby, de herten af te jagen,
Of deel te nemen in der jaagren vrolijkheid.
Haast heeft het spichtig gras uw' grafsteen overspreid.
De oneedle zal uw asch met die der Oorlogshelden
Voorbijgaan, en zijn stem uw glorie niet vermelden!

aant. Mijn zonen; gy, de roem van Fingals ouderdom!
En Gaöl, dapperst Hoofd uit heel mijn' Heldendrom!
Kom, gaan we om Turaas grot in 't Bergwoud op te sporen!
De dappre Kuthullijn is niet voor ons verloren. -
Hoe! is dit Turaas wal, zoo volkrijk kort geleên?
Zijn graauwe torentrans meldt niets dan aakligheên!
De doodlijke eenzaamheid omringt hem! ô Mijn zonen,
Zou Erins Legerhoofd dees woeste plaats bewonen?
Welaan, men nader hem en zalv' zijn boezempijn!
Maar toont me een schaduwschim het beeld van Kuthullijn,
Of is hy 't zelf, mijn zoon? De zon verblindt my de oogen,
En 'k zie de scheemring slechts door 't schommlend loof bewogen.'

'Neen (andwoordt Fingals telg), 't is Zemoos strijdbre zoon.
Nog spreidt zijn fier gelaat den echten held ten toon.
Heil zij u, Oorlogsheld, en roem der helmenklovers!' -

'Heil Morvens Heldenvorst, den schrik van Lochlins roovers!
Uw aanschijn, Fingal, is me een dierbre morgengloed
Die d' uitgeschenen dag te rug roept uit den vloed.
Uw zoons zijn me, als 't gestarnt, dat vonklend van uw' luister
De helderheid verspreidt door 't aaklig hemelduister.
A ch! Fingal! 't was niet dus, dat ge uwen halsvriend zaagt,
Toen 's warelds Koningen, uw erfland opgedaagd,
Ons beider arm ontvloôn, en vreugd en oorlogsglorie
Uw heuvlen overklonk by 't schaatren der viktorie!
Helaas! -'
'Eene ijdle taal (viel Konnan hem in 't woord)!
Wy vliegen over 't ruim naar Erins volkrijk oord,
Wy strijden, en gy wijkt naar Turaas donkre holen.
Wat stoft ge op heldendaân, in 't Bergwoud weggescholen?
Geef hier dien wapendosch, waar meê ge u houdt omkleed:
U voegt zijn luister niet, maar een' die voor u streed.' -

'Geen held (riep Kuthullijn) make aanspraak op mijn wapen!
Geen arm, hoe fier hy zij, is voor die buit geschapen.
Geen duizend helden saam. Ik vlood den vijand niet,
Maar 'k vlood een zwichtend heir, het geen zijn Hoofd verried.' -

‘Vermeetle! leer uw tong, uw' overmoed, bedwingen!
(Sprak Fingal) roem uw' moed onweerbren jongelingen!
Heb eerbied voor een' Held door 't wareldrond vermaard,
En kniel met siddring voor de schittring van zijn zwaard!
Neen, Hoofd van Inisfal, uw roem is onbezweken.
Verhef u, laat de moed in 't zuchtend harte spreken.
Hoor vriendschaps dierbre stem: hoor liefde en tederheid!
Denk aan de teedre Bruid, die om uw afzijn schreit!
Steeds zit zy op de rots naar d' avondwind te luisteren,
Dien ze over 't klippig strand door wier en struik hoort fluisteren.
Dan hoort zy elk geruisch op de effen waterbaan,
Voor 't troostrijk riemgeklots van uwe strandboot aan:
Dan huppelt haar het hart van 't brandendst zielsverlangen;
Dan strekt zy de armen uit om haar Gemaal te omvangen.
En gy, gy weigert...?’
‘Ach! heur luistren is om niet!
Neen, nimmer keere ik weêr. Heur oog is 't geen ik vlied.
Kan ik Bragéla zien? Na dit langdurig toeven
Haar weêrzien, om haar hart op 't troostloost te bedroeven?
Nooit keerde ik in heur' arm, dan van den roem verzeld,
Nooit, dan verwinnaar, weêr, en met den naam van Held!’ -

‘Verwinnend waart gy, ja! die roem zal eeuwig bloeien.
De glorie zal op nieuw zich aan uw' degen boeien
(Sprak Fingal.) Als een eik by 't needrig heidekruid
Breidt ze over 't wijd der aard heur kroon en takken uit.
De zege toeft u reeds in duizenden van slagen.
Ontelbren zal uw arm het bloedig gras doen knagen.
Gy, Oskar, breng ons hier de buit van onze jacht:
Sprei hier den Feestdisch uit! zij hinde en ree geslacht!
Verheuge zich 't gemoed na 't doorstaan der gevaren!
Het krijgswee is voorby, men spann' de vreugdesnaren!’

Wy zaten, spreidden 't feest: de Bardenzang hief aan:
De ziel van Kuthullijn was hevig aangedaan.
Zijn moed, zijn kracht herrees: zijne ingezonkene oogen
Ontgloeiden: de enge borst verhief zich in den hoogen.
't Genoegen wint hem 't hart, het straalt hem van 't gelaat,
En schept uit d'ijsbren nacht een heldren dageraad.

Ullijn was 't, die de Harp als Bardenhoofd aanvaardde;
Karril was 't, wiens gezang zich aan zijn harpstem paarde:
Ik vlocht mijn' Oorlogstoon door beider klanken heen,
En Krijgen, waar ik-zelf als Krijgshoofd had gestreên.
Ook deze lust verdween! mijn arm voert speer noch degen!
Mijn jeugdige Oorlogsmoed heeft roem noch eer verkregen.
Bezweken zit ik thands by mijner Vaadren graf,
En wacht in 't uiterste uur het eind mijns lijdens af.
Dus ging de nacht voorby in vreugd en Oorlogszangen.
De morgenstond verscheen met rozen op de wangen.
Vorst Fingal rijst van 't veld. Hy zwaait de Legerspeer.
En vliegt naar Lenaas strand: wy volgen met het Heir.

Wy hijssen 't zeil in top om d'ochtendwind te vangen.
De zeekust wedergalmt van onze zegezangen.
De Koning geeft het zein: de Krijgsvloot kiest het ruim,
En juichend streven wy door 't golvend waterschuim.

1805.
Naar OSSIAAN.

Eindnoten:

1 Het uitblijven.
2 M o ï n a , in den text genoemd.

Epopeën en verhalen

aant. Ilias.*
Eerste boek.

Hef aan, ô Zanggodes, zing d' onverbidbren toren,
Door Peleus dappren zoon aan Atreus zoon gezworen;
Die 't Grieksche Leger op ontelbre plagen stond;
Die duizenden te vroeg naar 's afgronds duister zond,
En 't zielloos overschot der strijdbaarste Oorlogshelden
't Verslindend roofgediert' ten prooi' gaf op de velden,
Naar d' onweêrstaanbren wil van 't achtbaar hoofd der Goôn.

Wat Godheid wrocht die twist? - Latones blonde zoon.
Dees, door zijn gramschap op het Legerhoofd gedreven,
Verspreidde een pest door 't heir, die volk by volk deed sneven,
Zijn' Offeraar ter gunst', door Atreus zoon gesmaad.
't Was Chryses: Chryses, die in 't priesterlijk gewaad,
En met Apolloos staf en sluierkroon in handen,
(Met inzicht of 't ontzag dier Godgewijde panden
Op 't hart des Griekschen volks iets tot zijn voordeel wrocht)
De havenlegering der Oorlogsvloot bezocht,
Om voor zijn huwlijksspruit, gevangen by de Atrieden,
Een' mateloozen schat tot losprijs aan te bieden.

Gy Vorsten, Atreus zoons, en strijdbre Heldendrom
(Dus sprak hy) strijdt in gunst van 't Hemelsch Godendom!
Dat geve u, Priams stad ten grondveste uit te delgen,
En schenke u eens weêrom aan Echtgenoote en Telgen:
Maar wilt mijn dierbre telg uit heuren band ontslaan,
En neemt dees dankbre gift voor heur bevrijding aan.
Ontzegt die weldaad niet aan 't vaderlijke smeeken,
En vreest den God van 't licht, die gruwzaam is in 't wreken.

Dees taal behaagde 't volk, en 't had zich des verklaard,

* Verspreide Gedichten II, 155.

's Mans waardigheid geëerd, en 't grootsch rantsoen aanvaard;
Ware Agamemnons spijt, op 's Grijzaarts rede ontstoken,
Niet, dreigende, in een' vloed van smaadreên uitgebroken:

Vermeetle! vlied mijn oog, en zoo ge uw leven mint,
Zorg, dat m'u nu noch ooit omtrent het leger vind'!
Eer de ijdle staf en kroon, waar op ge u durft verlaten,
By een' gebelgden Vorst u mooglijk weinig baten!
'k Ontsla uw dochter niet, ik geef haar niet weêrom;
Ze is mijne, en blijft mijn goed tot aan heur' ouderdom.
Zy zal, in Argos hof, en verr' van u gescheiden,
De spil hanteeren, en by nacht mijn leger spreiden.
Dus ga, en terg my niet, of sidder voor mijn wraak!

Hy sprak. De Grijzaart beefde en stond beroofd van spraak.
Stilzwijgend zwierf hy rond langs 't kabblen van de baren,
En voedde aan 't ruischend strand zijn zielsmart onder 't waren.
In 't eind: Verhoor me, ô gy, Latonaas blonde spruit!
(Dus riep hy, smeekende, in zijn eenzaam mijmren, uit)
Gy, Vorst Apollo! die, met zonneglans omschitterd,
De zilvren wraakboog voert, op d' overmoed verbitterd;
ô Smintheus, die zoo fel uw mogendheid verweert,
Wien Chrysa, Tenedos, en 't wondre Cilla eert!
Zaagt gy me uw' tempel ooit door 't heilig dak volmaken,
U immer rundrenvet of geitenspieren blaken,
Verleen, verleen me een wraak, die de aarde siddren doet,
En boete 't Grieksche volk mijn tranen met zijn bloed!

De Godheid hoort zijn bede, en daalt, in euvlen moede,
Olympus bergkruin af, en ademt wraak en woede.
De ontsloten pijlbus hangt, naast d'onontwijkbren boog,
Van 's wreekers schoudren af, verborgen voor het oog.
De pijlen rammlen vast, al schuddende onder 't zweven,
Langs rug en lenden heen, met duisternis omgeven.
Hy zet zich neêr op de aarde en in 't gezicht der vloot,
En schiet zijn' pestpijl af, bezwangerd met de dood.
De zilvren boog springt los met naar en ijslijk gieren,
Treft last- en huisdier eerst en 't soort van mindre dieren,
En spaart den Krijgsman nog, die 't zorgloos ziet vergaan.

Doch eindlijk tast ze ook dien met haar verdelging aan,
En woedt, dat wijd en zijd de stapels lijken groeien,
En hout by houtmijtvuur door heel het leger gloeien.

Tien dagen weidde aldus 't ontvolkend wraakgeweer,
En breidde een slachting uit door 't werkelooze heir,
Wen 't volk door Peleus zoon ter raadplaats' wierd vergaderd.
Want Juno, die met schrik hun uiterst zag genaderd,
Gaf zelv hem dit besluit tot hun behoudnis in;
Zy, steun van 't Grieksche bloed, en hun Beschermgodin.

De saamgevloeide schaar had nu heur' kring gesloten,
Als wakkre Achilles rees aan 't hoofd der Legergrooten,
En dus zijn aanspraak wendde aan Atreus oudsten zoon:
't Wordt eindlijk dan ons lot, ô heerlijk kroost der Goôn,
Om, wraakloos en beschaamd, uit deze onzaalge palen
(Is slechts de dood te ontvliên) en weêr te rug te dwalen;
Daar de oorlog en de pest ons beî te gaâr bestookt.
Gy ziet, hoe 't doodlijk vuur door onze tenten rookt:
Wat toeven we om zijn' loop te stuiten onder 't woeden,
En ons en 't strijdbre volk van 't wis verderf te hoeden?
Men raadpleeg 's Hemels tolk voor 't blakend veldaltaar!
Of wichlaar, die 't geheim uit lucht of droom verklaar',
(Want ook de droom is van de Goden) dat we ervaren,
Wat de oorsprong zij der ramp van zoo veel legerscharen;
Of licht Apol zoo fel verzuimde gaven wreekt,
Of mooglijk offers vergt, waarom zijn wraak ontsteekt;
En of veellicht het bloed van uitgelezen rammen
Zijn grimmigheid verzoen' door geurige offervlammen?

Dus zegt hy, zit weêr neêr, en de Opperpriester rijst.
't Was Calchas: Calchas, die, in wichelkunst vergrijsd,
In al wat is, wat was, en wezen zal, ervaren,
Der vloot naar Trojes kust het spoor wees door de baren.
Hy, die, door Febus-zelv' met hemelgeest bezield,
Achilles woord verving, en deze rede hield:

ô Vriend van 't Godendom, en steun van hunne altaren!
Gy wilt dan, dat wy u Apolloos wraak verklaren!

'k Gehoorzaam u. Maar gy, wanneer ik u voldoe,
Zeg, by de macht der Goôn, my uw bescherming toe!
'k Moet thands, of 'k zou mijn' plicht en heel het heir verraden,
Den onverzoenbren haat des Veldheers op my laden.
Een' haat, die mooglijk nu verborgen blijft in 't hart,
Maar eindloos smeulen zal tot hy verzadigd wordt!
Een' haat, dien duizenden gereed staan, op zijn wenken
Te dienen, wil me uw gunst geen zeekre toevlucht schenken!

Achilles andwoordt hem: Ontsla uw hart van zorg:
Spreek, en verheel ons niets, en neem mijn' eed ten borg.
Ik zweere u by dien God, wiens outers gy doet rooken,
Die thands, op 't gantsche heir zoo vreeslijk wordt gewroken,
En door wiens geest vervuld, uw nimmerfeilbre mond
Voor 't oor des Griekschen volks verborgenheên verkondt!
Geen stervling zal hier ooit, zoo lang ik adem hale,
Zoo lang my 't aardrijk drage, en 't licht der zon bestrale,
(Al waar 't de Veldheer-zelf, hoe veel hy ook vermag)
De handen slaan aan u, gedekt door mijn gezag!

Toen greep de Wichlaar moed; en, fier op 's Helds bescherming,
Bekrachtigd door die taal, verzeld van zijne omärming,
Herneemt hy: 't Is geen bloed, dat Febus Godheid vergt,
Geen onbevredigde eed, die zijne gramschap tergt,
Neen, 't is de hoon-alleen, zijn' Priester toegedreven,
En 't weigren, van zijn telg voor 't losgeld weêr te geven.
Dit heeft op 't Legerhoofd zijn gramschap aangezet;
Dit, op 't onnoozel volk zijn wapentuig gewet.
Hier, hierom is de God, en blijft hy, fel verbolgen,
En rust niet, van zijn wraak op 't ijslijkst te achtervolgen:
Ook zal zijn grimmige arm niet afstaan van ons bloed,
Eer 't schreeuwende ongelijk op 't plechtigst zij vergoed,
En de overschoone maagd, van 't slaafsche juk ontbonden,
Om niet, en zonder prijs, haar' vader weêrgezonden:
Met honderd lamren, versch voor 't slachtmes uitgezocht;
Of dit zijn wraak voldoen en hem vermurwen mocht!

Hy zweeg: als Atreus zoon, in gramschap opgevlogen,
Zich, gants van drift bedwelmd, met woeste en vlammende oogen

Te hemwaart wendde en sprak: ô Haatlijke onheilstolk!
Misbruikt ge uw' invloed weêr op 't neêrgeslagen volk?
Ja, smaak den wellust vry van uwe rampvoorspelling!
(Wat wrocht me uw Godspraak ooit dan de uitgezochtste kwelling)?
Stel me in den nood van 't heir als de eenige oorzaak voor,
Om dat ik Chryses telg voor 't grootst rantsoen verkoor!
'k Erken 't, zy is by my voor geen' rantsoen te slaken;
'k Weet geen begaafdheên meer, als haar alleen volmaken,
En ze evenaart voor 't minst met de edelste Vorstin.
Maar echter 'k geef haar weêr, steekt daar de redding in.
Ik wensch 't behoud des volks, en wil niet dat zy sneven:
Maar geeft me een' andren prijs zoo ik dien weêr moet geven.
Laat ik 't alleen niet zijn uit heel de Grieksche Vloot,
Die zonder krijgsprijs blijft, en zich om elk ontbloot!

[1788.]

Het slot van Damiate.

‘Wat wil dat ijslijk strijdgedruisch!
Dat gruwzaam wapenkletteren!
Wat, die ontzetbre slag op slag,
Die alles dreigt te pletteren!

Geheel de Toren beeft en trilt:
Ik voel den grondmuur schokken:
De wanden barsten, ploffen neêr,
In duizend rotssteenbrokken!

Afgrijslijk davert het daar hoog!
Ai! hoor het welfsel kraken!
Het scheurt! mijn God! het drupt van bloed!
Het spat my op de kaken![*]

* Nieuwe Mengelingen II, 31.

Neen, 't is 't rumoer van 't stormen niet;
Dat dof en dompig stommelen.
'k Hoor duidlijk door 't gekerm en wee
't Gegons der Christentrommelen.

't Geklikklak van het staal houdt op:
't Gesnor der armbandskoorden.
Alize! 't is geen strijden meer!
't Is, zonder weêrstand moorden.

Het joelend huilen neemt steeds toe;
Het jamm'ren, kermen, gillen:
Het brullen dat de woede doet,
Alleen door bloed te stillen.

Het schatert, juicht, en roept triomf
In 't midden van dit kermen!
Het krijschend A l l a h -zelf verdwijnt!
Het G o d w i l o n s b e s c h e r m e n!

Alize! wat ontzetbre dag!
De vesting is bezweken!
Gewis, de vijand triomfeert.
Zie hier het zegeteeken!

Ik zie, ik zie de Christenvlag
(Door deze muurbreuk) zwieren.
Dank, Hemel! dank! wy zijn gered!
Zie daar de Kruisbanieren!' -

Zoo sprak de schoone Vorstenspruit,
In 't roofkasteel gevangen:
De golving van de vreugd in 't hart!
De tranen op de wangen!

Zy, die, haars woesten schakers prooi,
In 't Slot van Damiate
Bewaard wierd voor de schrikbare Echt
Van dien zy gruwzaam haatte.

Zoo sprak zy, als de Friesche Graaf,[1]
Omstuwd van honderd Ridderen,
Haar kerkerwanden binnentrad,
Die van zijn' aanblik sidderen.

De Kruisvaan zwiert hem over 't hoofd,
Met Leeuw en Plompenbladen.
Het bloed druipt van zijn pantser af;
Hy scheen er in te baden!

Hy heeft den stalen helm ontgespt,
't Vizier is opgeslagen.
Zijn oog....Een heldre morgenstond
Schijnt in dat oog te dagen!

Zijn aanzicht, van den moed ontgloeid;
Zijn overschaâuwde wangen;
Zijn gants van 't bloed onkenbaar schild,
Nog vast aan d' arm gehangen;

Zijn hand, die 't triomfeerend zwaard
Nog bloot houdt uit de scheede;
't Staat al in weêrspraak met dat oog,
Dat teêrheid aâmt en vrede.

Dat oog vliegt als een bliksem rond,
Om alles aan te staren,
Of 't ergens nog een voorwerp vindt,
Om voor het staal te sparen.

Hy ziet de Vorstelijke Maagd
(Verbaasd van dit ontmoeten),
Die, met haar trouwe Medslavin,
Zich neêrstort aan zijn voeten.

‘Hoe (zegt hy)! Lieve schoonheid, hoe!
Gy hier in 't kerkerduister!’
En buigt, en heft haar van den grond,
En breekt heur wreede kluister.

‘Wat meer dan Engel van omhoog,
In deze Hel gebonden,
Gelukt het me, aan den boei te ontslaan
Dier Saraceensche honden?

O rijs, en zeg my wie gy zyt,
In wier bekoorlijkheden
Een meer dan Vorstlijke afkomst blinkt,
Een God wordt aangebeden!

Duld, schoone, dat ik u begroet',
En op dees dag van zegen
Uw dienst mijn hart en leven wij',
Met dees zeeghaften degen.’

Zoo zegt hy, gants van zin vervoerd,
En dreigt het hoofd te bukken,
Om op heur lelyblanke hand
Een eerbre kus te drukken:

Hy vat die lelyblanke hand
Vol eerbied in de zijne:
Wat is het dat zijne oogen treft?
De naam van Adelijne.

Die naam, omzet met diamant,
   Uit vrouwlijk hair geweven,
Blonk heerlijk aan heur vinger uit,
   En deed den Ridder beven.

‘O Hemel (zegt hy), zie ik wel!
   Wat moet mijn hart vermoeden!
Die naam, dit blond, dit schittrend hair...!
   Mijn God, wil ons behoeden!

Prinses, wie zijt gy? Spreek, ai spreek!
   Wat stamhuis schonk u 't leven?
Is Hollands Graaf uw bloedverwant?
   Draagt Schotlands throon uw Neven?

'k Herken een Moeder in dit hair!
   De Moeder van mijn' Vader!
Ach! zoo ze ook u den oorsprong gaf!
   Verklaar my 't raadsel nader!

Helaas! ik zag gelijken ring,
   Als een der dierste panden,
Gedragen aan mijns Vaders hand;
   Ontfangen uit haar handen!’

‘Prins (zegt zy) -! 't Vreemd verhaal is lang. -
   Maar, 'k zal u niets onthouen
Van 't geen uw ongeduld begeert:
   Gy hebt mijn gantsch vertrouwen.

Duld echter, eer ik my verklaar,
   Dat zy die u verzellen,
Dit oord en ons vertrouwd gesprek
   Voor 't luistren veilig stellen.

't Geheim is groot. - Ons beider lot
Kon aan die voorzorg hangen.' -
'Welaan, mijn broedren: gaat, houdt wacht!
Gy zult mijn' dank ontfangen.'

'Mijn Overgrootvaâr[2] droeg de Schotsche Koningskroon,
(Dus sprak ze) en treurde op 't lijk van zijn' verstorven' Zoon:
Dees gaf de Moeder 't licht, uit wie ik werd geboren.
Ge ontzet u? 'k Zal u meer, dat u verbaast, doen hooren.
Gelooft gy 't, dat de tijd waar niets aan wederstaat,
Mijn Jeugd en 't weinig schoon verschoonde op mijn gelaat?
'k Heb meer dan dertig jaar dees ijzren boei gedragen,
Vergeten en beschreid van Moeder, Vader, Magen,
En tot de Trouw bestemd van Achmed den barbaar,
Die in dit Slot gebood. Mijn keten viel my zwaar,
En eindloos traagde 't licht dat dezen boei moest slaken.
't Brak eindlijk aan. Genoeg! ik zie mijn' wensch volmaken.

Maar, Prins, 'k gevoel, mijn taal is duister en verward.
Ze is als mijn duizlend hoofd, en, zegge ik, als mijn hart!
'k Herstel me. Een oogenblik, en 'k zal u meer ontdekken.

Gy gaaft mijn beê gehoor, deedt uw gevolg vertrekken,
En vorderde uit mijn' mond...! Wat doe ik u verstaan?
Geloofbaar schijnt het nooit. Maar by dees zegevaan,
Dees standaard, my vergund in dezen arm te klemmen,
En by de tranen-zelf, waarvan mijne oogen zwemmen,
Ja, alles wat mijn lot u deerniswaardig maakt!
Ik zweer u, dat mijn hart de minste valsheid wraakt.
De waarheid zal alleen van deze lippen vloeien.

Mijn Moeder deed reeds vroeg de harten voor zich gloeien;
Naauw had de schuchtre blos die maagden onderscheidt,
Zich als een morgenstond op haar gelaat verspreid,
Of honderd Ridders, stout op lans en sabelslagen,
Betwisten zich 't geluk van heur livrij te dragen.
Maar niemand trof haar 't hart dan Hollands eedle Graaf,[3]

In de eerste jeugd als zy, en even fier als braaf.
De Koning zag met lust hun beider vuur ontsteken;
Haar Vader juichte 't toe en trachtte 't aan te kweken:
Helaas! maar al te fel ontglom die helle gloed.
Hunne echttoorts vlamde alreeds in beider teêr gemoed:
't Bood weêrstand aan zich-zelf: maar ach! dat wederstreven,
Wat is dat, dan de leus tot weêrloos overgeven!
Ach! de onervaren maagd, onwetend wat zy deed,
Loeg 't naadrend onheil toe, en duchtte voor geen leed.
De teedre Floris klemde, onscheidbaar, aan heur zijde;
Lag zuchtende aan heur kniên, waar zy zich nedervlijdde;
Hun handen vlochten zich, hun adem vloot in een;
Hun ziel had hart en wil en levenslucht gemeen!
En aâmende in elkaâr, wat kon hun jeugd vermoeden!
Hoe kon hy op zich-zelv', hoe zou zy wantrouw voeden?
Bezweken voor 't geweld van wederzijdsche min,
Smaakt Ada in zijn' arm het recht van Gemalin.
En ik, ik ben de vrucht, uit deze min gesproten.

De Koning middlerwijl, de bloem der Schotsche Grooten,
't Begunstigde al eene Echt, door beider stam verlangd,
En daar nu de eer der kroon en Adaas roem aan hangt.
Het overdier geheim liet moeilijk zich bewaren:
Ach! 't jeugdig paar versteent, het dreigt zich te openbaren!
In 't eind, hun Trouwfeest naakt, hun beider schroom verdwijnt,
En heerlijk is de zon die dezen dag beschijnt!
Volzalig was het uur, dat hun die fakkel lichtte!
En heilig 't plechtig woord, waar al hun angst voor zwichtte!

Graaf Diedrik[4] middlerwijl had Palestines strand
Bezocht, en 't heilig kruis op Akraas muur geplant;
Maar 't dringende belang van zijn geschokte Staten
Verbindt hem om zijn zege in andre hand te laten.
Hy keert; maar eer hy keert, ontbiedt hy zijnen Zoon:
“Aanvaard mijn' Legerstaf, en deel mijn lauwerkroon!”
Door de eer, den roem genoopt, door 's Vaders welbehagen,
Uit d' arm der rust gewekt, kan Floris niet vertragen.
Helaas! de Liefde boeit, zy schreit in 't heldenhart;
Maar de inspraak van den plicht verwint heur teedre smart.

Gevoeliger - maar neen, met minder moed en krachten
Begaafd, breekt Ada 't hart. Zy zwijgt en uit geen klachten;
Maar de al te wreede schok beroert haar 't teêr gestel,
En de arbeid grijpt haar aan, ontijdig, gruwzaam fel!
Helaas! de hemeltoorts doorliep slechts zeven ronden,
En ik, onrijpe spruit, word uit heur' schoot ontbonden.

Wat zal men? De Echtknoop is zoo kortlings pas gelegd,
En ik verraad 't geheim van de inbreuk op heur recht!
Aandoenlijk de eerste kreet der teedre liefdepanden!
Hoe zalft hy 't scheurend wee van 's moeders ingewanden!
Maar grievend was de mijne in 't harte dat hy trof.
Hoe ducht men dat die kreet weêrgalme door het Hof!
Men vindt me een Voedster die haar lot verbindt aan 't mijne:
Men geeft me in 't heilig bad den naam van Adelijne;
En schenkt me in dezen ring, thands blinkende aan mijn hand,
Van mijn Geboorte en doop het eenig onderpand.
Mijn Vader scheept zich in: ik, Adaas arm onttogen,
Word heimlijk weggevoerd van uit haar schreiende oogen,
En volg hem aan de borst der Voedster over 't meir,
Beklaagbre vrucht der min, en offerhand der eer!

Graaf Floris landt en strijdt. Medinaas halve manen
Bezwijken wijd en zijd voor Leeuw- en Lelyvanen,
En 't Rijk der Franken groeit in 't Saraceensche bloed;
Wen Diedrijks dood hem roept naar Rhijn en Merwevloed.
Hy draagt, voor zijn vertrek uit de Oostersche gewesten,
My zelf den Heiland op in Ptolemaïs vesten,
En heiligt aan Zijn dienst een eedle Maagdenschaar,
Wie hy zijn telg vertrouwt in hoede van 't altaar.
Helaas! de Vorst vertrok; de Christenbenden vallen;
De wakkre Saladijn bemachtigt Akraas wallen;
De moord, de woede, en roof vermeestren ons gesticht;
't Vliedt al wat vlieden kan. Ik, zevenjarig wicht,
Vliê met mijn Voedster meê, en weet niet wat ik vliede,
Noch of 't onzeekre lot my ergens schuilplaats biede.
'k Word achterhaald, geroofd, en val in Achmeds macht.
En mooglijk ware ik toen met duizenden geslacht,
Zoo niet een teedre trek in 't kinderlijke wezen

Den wreedaart in zijn woên den boezem had belezen.
Ik zag hem, die, geroerd door mijn' onnoozlen lach,
My in zijne armen nam, als ware 't met ontzag,
En, daar ik 't kruisbeeld kuste om martlares te sneven,
My toeriep: Minlijk wicht, gy zult voor Achmed leven.
Neen, neen, de Muzulman is Jezus vijand niet!
De Christen vreez' geen leed waar Mahomed gebiedt!
Mocht slechts geen blinde drift de harten dus verdeelen!
Geen woeste razerny door 't bloed der Franken spelen!
Hier zweeg hy, zuchtende; en, beveiligd voor 't geweld,
Zie ik me in zijn paleis in enge wacht gesteld,
En vind mijn Voedster weêr, die twee paar zonnekringen
Mijne eenzaamheid vertroost met Jezus lof te zingen.

Nu rijpt mijn vroege jeugd, en Achmed eischt mijn hand.
O Hemel, welk een stond, wanneer hy my zijn' brand
Ontdekte, en 't haatlijk vuur, dat in zijne oogen blaakte,
Het haatlijk wangedrocht my nog afschuwbrer maakte!
'k Was leven en behoud, 'k was alles hem verplicht;
Maar onbedwingbre schrik vervult me op zijn gezicht,
En 'k sidder voor een' wenk, een' opslag van zijne oogen,
Die vruchtloos voor my gloeit van liefde en mededogen.
Neen, Achmed, zegge ik, neen. Ge ontruktet my het graf;
Geef, geef het my te rug, ik sta het leven af.
Maar de Ouderlijke wil verbond my aan de altaren;
'k Werd aan hun dienst gewijd, voor d' opgang van mijn jaren.
Die band is heilig. Beef! aan 's Heilands kruis verloofd,
Vermeet geen trotsaart zich, dat hy mijn vrijheid rooft!

Dus spreek ik. Achmed zwijgt. Hy eert gewijde banden.
Maar onweêrstaanbre min doorgloeit zijne ingewanden.
't Ontzag voor onze wet, 't ontzag zelfs van de min
Weêrhoudt hem van geweld, en toomt zijn tochten in.
Zijn boezem zucht en lijdt. Doch van zijn liefde dronken,
Wat poogt hy? In mijn hart gelijke vlam te ontfonken.

Hy neemt zijn toevlucht tot gevloekte tooverkracht.
Een monster, in het hart van Scythië opgebracht,
Een snoode Wichlares, in 't Kunstgeheim bedreven

Van helsche gruwelrijm, dat de afgrond dwingt te beven,
De zilvren nachtschijf in haar hemelkreits beroert,
En de oogsten door de lucht op andere akkers voert,
Verschijnt op zijn bevel, om door heur aaklig zingen
Mijn maagdelijke borst tot zijne min te dwingen.
Zy naakt, de dag verbleekt: haar oogen, ijslijk hol,
Versteenen wien zy ziet. - De ontzachbre Tooverkol
Aanschouwt me. Een dof geluid schijnt in haar borst te kermen,
En jaagt me eene ijzing aan. Zy kruist haar vleeschlooze armen
Tot driewerf in de lucht, en zwaait heur wichelroe,
En gilt met heesche stem den Vorst der Geesten toe.
Het ratelt onder de aard als van verborgen' donder:
De bodem schudt en beeft: men wacht een vreeslijk wonder!
Maar siddrend roept mijn mond den naam mijns Heilands uit,
En 't helsch gespook verdwijnt in daavrend schrikgeluid.
De Best ligt, als verplet, ter aarde neêrgeslagen.
Ik zie in 't dor geraamt' het angstig harte jagen
En kloppen door de borst. Hier is mijn macht te kleen,
Dus zegt ze, en vliegt op eens door muur en welfsel heen.
'k Ontzet. Een oogenblik! haar stem klinkt door de wanden.
In neevlen zweeft zy rond, en klappende in de handen,
Neen, roept ze, ik heb nog kracht! Uw hart blijve ongeraakt!
Ik wijk voor hooger Geest, die voor uw reinheid waakt;
Maar 'k zal uw banden, 'k zal uw slaverny verlengen,
Den dag vertragen, die uw vrijheid voort moet brengen.
Ja, lijden zult gy in den kerker, in den band!
Ja, siddren van den schrik voor 't huwlijksledikant!
En, wil uw trotsche ziel zich niet vermurwen laten,
Maar haten die u mint, gy zult hem dubbeld haten,
Die haat uw foltring zijn, en ieder oogenblik
Uw borst op Achmeds naam doen ijzen van den schrik.
Ik zie de Legervaan die eens uw boei moet slaken,
Ik zie haar door de lucht op gindsche wolk genaken:
Maar neen, de macht der Hel, vereenigd in mijn macht,
Weêrstaat en houdt haar op tot aan een nieuw geslacht.
Uw Vader zal vergeefs zijn benden herwaart voeren.
'k Zal tegen hem de macht van lucht en zee beroeren.
Gy zult vergeten zijn, verloren voor 't Heelal,
Tot dat de Kruisvaan heersche op Damiates wal.

Dan zwichte ik, maar niet eer. Ach, mocht ik dit beletten!
Ach! mocht ik met het kruis u 't haatlijk hoofd verpletten!
De redding die u 't lot bestemd heeft, wederstaan,
En in den kerker u wanhopig doen vergaan!
Maar neen, gy triomfeert, dat licht zal voor u dagen.
Dit kan ik, dit alleen, zijn aanbraak doen vertragen,
En rekken heel uw lot van uit zijn tijdgewricht:
Zoo blijve uw leven staan, tot dat die morgen licht'!

Ik beefde, en zag de zaal van dikken damp doordrongen.
Mijn oog verduisterde, gewelf en muren sprongen,
En toonden my 't azuur des hemels, hel van straal.
Een dondrend krijgsrumoer, geklak van ramm'lend staal
Vervult my de ooren: 't Bloed vliet ruischend voor mijn voeten;
De piek en sabel zwicht voor Friesche Legerkloeten;
De Leeuwbanier verschijnt, en floddert in 't verschiet!
'k Zie alles wat mijn oog dit heden wederziet!
En ach! wat was 't gevolg van 't geen haar vloek my dreigde!
'k Gevoel dat vuur van haat, waartoe zy 't hart my neigde.
De woedende Achmed ziet zijn hoop te loor gesteld.
'k Word ijlings op zijn last in ketenen gekneld,
Van oord tot oord vervoerd. Vervoerd uit Palestijne,
Ontfangt my deze Wal, waarin ik eindloos kwijne.
En hy, die dag aan dag my pijnigt door zijn' gloed,
Wordt me eindlijk een gedrocht, waarvoor ik afschrik voed.

De Jaren kruipen voort, k zie alles reeds veranderen,
De vaan van Saladijn maakt plaats voor nieuwe standren.
De Voedster, die haar lot by mijne ramp betreurt,
Wordt me eindlijk door den dood van uit mijn' arm gescheurd.
De muren van 't kasteel verouden en vervallen:
De heester wordt een woud op de eerstmaal bloote wallen;
En die in 's levens kracht mijn liefde vordren dorst,
Draagt thans een' zilvren baard, die afhangt op zijn borst.
Dees, deze Alize-zelv, hier met my opgetogen,
Die met my de eigen borst als Zuster heeft gezogen;
Verloor den bloessem van heur frisheid. Ik-alleen
Behou mijn vijftien jaar, in spijt van mijn geween,
En zie dezelfde lok my 't gladde voorhoofd hullen.

Vergeefs wenschte ik den dood, ik moest den vloek vervullen.

Zie daar mijn lot geschetst. Maar gy, beminlijk Held!
Gy, Hollandsch Graaf, mijn bloed, gelijk my alles meldt!
Wie zijt gy? Ach! met my uit d'eigen schoot gesproten,
Wien danke ik mijn ontslag van mijne stamgenooten?
Een' Zoon van Floris Zoon? - Want uw zoo prille jeugd
Toont my geen' Broeder aan in dees uw heldendeugd.'

De Krijgsheld schijnt zich-zelv' als van een' droom bevangen.
Hy ziet de schoone, en zucht. Die teedre waas der wangen;
De schuchtre rozenblos, haar zwevende om den mond;
Dat voorhoofd, nog omwolkt van 's levens morgenstond;
Die boezem, die zich vormt, en, als beschaamd te zwellen,
Geen volle jeugd vertoont, maar nog schijnt voor te spellen;
Dit al, weêrsproken door heur vrije taal, verbaast,
En doet hem roerloos staan. Hy neigt het hoofd op 't laatst.
'Prinses (dus andwoordt hy), gy hebt u niet bedrogen:
Een Zoon van Floris Zoon vertoont zich aan uwe oogen.
Ja, Floris stierf met roem, de wapens in de hand.
De Oront omspoelt zijn graf in 't Antiochisch zand,
En overschaâuwt zijne asch met de Idumeesche palmen.
Men hoort zijn heldendeugd door heel het Oost weêrgalmen.
'k Ben Zoon zijns tweeden Zoons, die, Oorlogsheld als hy,
Zijn' Broeder onlangs volgde in Hollands heerschappy.
Het Saraceensche bloed heeft van zijn' kling gedropen.
Hy-zelf sloot my het pad der overwinning open.
Zie daar mijn' staat, Mevrouw, geboorte, stam, en bloed!
Duld thands, dat ik in u mijns Vaders Zusters groet'!
Mijn hart (waartoe 't ontveinsd?) had in gants andre banden
Dan die van 't bloed, gewenscht voor u te mogen branden.
Maar neem van my die liefde en al dien eerbied aan,
Die met een tederheid zoo heilig, kan bestaan!
Mijn boezem zal voor u de reinste zuchten kweken!
Nooit andre vlam mijn hart, dan voor uw heil, ontsteken!
Verbreek ik dees gelofte, een hemel die my hoort
Verlaat me, en 'k vall' ten prooi aan gruwbren muichelmoord!
Kom, volg me, en 'k voere u weêr naar 's Heilands kruisaltaren!
Daar zult ge een zuiverheid die Englen past, bewaren!

Daar straal' hun vlekloos schoon van uwe schoonheid af!
En ik, ik zweere u trouw, als Ridder, tot het graf!

Maar welk een somberheid houdt u 't gelaat betogen?
Een traan ontvalt uw oog! - Het gunstig Alvermogen
Voorkoom dit Voorspook! Hoe! de hemel voert me u toe;
Ik red u, breek de kracht van boei en tooverroê;
Ik juich in zulk een heil, mijn' naam en afkomst waardig;
En gy -!'
'Beminlijk Held, mijn siddring is rechtvaardig,
(Herneemt ze). Ik heb u veel, maar alles niet, ontdekt.
Zie hier ons Vonnis! hoor 't, en wat my leed verwekt!
'k Verzweeg dit; 'k wilde 't u, maar kan het niet verbloemen.
O Mocht ik 't voor my-zelv' alleen rampzalig noemen!
Maar neen, gy deelt er in. "Wie ooit uw boeien slaak
(Dus sprak de Wichlares in 't dondren van haar wraak)!
Wie ooit uw' band verbreek, hy heeft mijn' vloek te schroomen.
't Verraad, de moord, rijst op! hy zal dien niet ontkomen.
Ik zie, ik zie de speer zich ploffen in zijn hart!
Hy sterft, de wraak ten prooi, en gy vergaat van smart!"
Ach! nimmer stond dit lot zoo gruwzaam voor mijne oogen.
Beef, Floris afkomst! beef! en zie mijn hart bewogen!

Dit, dit ontbrak er nog aan al mijn ongeval!
O Ridder - 'k beef op 't woord hetgeen ik uiten zal.
Ja, 'k min u; 'k min u, niet als de af komst van een' Broeder;
Als een', by wien my 't bloed de plaats bestemt van moeder;
Neen! als Verlosser - ach! by 't stormend driftgewoel,
Heeft daar de weldaad deel in 't gene ik voor u voel!
Neen, 'k min u als den Held, in wiens volkomenheden
Mijn ziel zich-zelf verliest, met oordeel, hart, en reden.
Een opslag van uw oog doordrong my met een' gloed,
Die hier, die in dit hart met Helsche dolheid woedt.
'k Aanbid u, ja nog meer! Ik wensch voor u te sterven.
'k Herken de wraak der Hel. Maar doe my dit verwerven!
Geef my mijn' kerker weêr, mijn' boei, en slaverny,
En koom een noodlot voor, dat u verplet door my!'

'Onnoozle, sprak de Held! ik zoude u hier begeven!

Ach! 't noodlot waar te schoon, voor u te mogen sneven!
Verdenk mijn' boezem van die lafheid niet, Mevrouw.
Ik zweer - 'k herhaal mijn' eed - ik zweer u eeuwig trouw!
Laat andren in hun min eene aardsche vreugd genieten;
Ons doe een zuivrer vlam in wellust samenvlieten!
Ja, smaken we op deze aard (wat is ons 't woord van Echt!)
Die hemelzaligheid, Gods Englen toegelegd!'

Zoo spreekt hy. 't Krijgsgerucht vernieuwt zich in zijne ooren.
Het gruwzaam Allah klinkt en davert door de toren;
De stem van Achmed dreunt verschriklijk door 't geschal;
En Adelijne beeft wat hier van worden zal.
Een oogenblik, ô schoone, en 't onweêr legt zich neder!
De kalmte keert te rug, de nevel scheidt zich weder!
Daar sleept men Achmed-zelv', met ketenen belaân,
Den Kerkerkelder in, en biedt hem Floris aan.
De schoone deinst te rug, en siddert hem te aanschouwen.

Hy ziet den Jongling aan met edel zelfbetrouwen:
'Gy zegepraalt; 't is uit (dus zegt hy), jeugdig Held!
Het lot begunstigde u, en Achmed is geveld.
Mijn arm verloor zijn kracht. Gy ziet mijn wonden vloeien,
Maar laat ze, dit 's mijn wensch, Adéles boei besproeien!
De dood verdriet my niet, die haar de vrijheid geeft:
'k Heb niet dan voor haar haat, ik heb te lang geleefd.'
Hy zwijgt. Zijn kaak verbleekt. Hy zijgt voor Floris voeten.
Nu zucht hy! "k Mag in u Graaf Floris kroost ontmoeten
(Hervat hy); 'k was zijn slaaf. - Hy gaf me een vrijheid weêr,
Die 'k nimmer heb misbruikt tot smaad van Jezus leer. -
'k Was Christen in mijn hart, maar 't bloed in dees mijne aderen
Verbond my aan de wet van mijn verstorven Vadren. -
Had Adelijnes min mijn tederheid bekroond,
Ik had me aan uwe zij voor 't heilig kruis getoond. -
Maar, wreed van haar versmaad, en hooploos afgeslagen! -
Wat kon ik, dan de Hel mijn gruwzaam noodlot klagen! -
Zy zei my redding toe -! maar heeft my wreed misleid! -
'k Heb Adelijne een lot vol jamm'ren toebereid -
Ik sterf wanhopig. - Gy! vergoed de teedre schoone
De rampen van mijn min! - Dat dit mijn zorg beloone,

Die 't leven haar behield. - Dit verg ik u! - Vaarwel!
Ja, 's Heilands macht is groot, zy overwint de Hel.' -

Zijn adem smoort, hy sterft. De minlijke Adelijne
Bezwijmt: de Held ontroert; hoe zich zijn hart verpijne,
Onwillig stort een traan van weemoed langs zijn wang.
Hy voelt zijn borst geprangd, en weet niet wat haar prang'.
‘“Geef, Hemel, roept hy uit, op dezen dag van zegen,
Dat onze dankbaarheid uw gunsten op moog wegen;
En dat geene aakligheid in 't twijfelbaar verschiet
De weldaad ons vergall' die uit uw handen vliet!
Neem Adelijnes eed, neem haar gelofte en trouwe,
Neem ook de mijnen aan, die ik U heilig houë!
U offren we onze min! Zy, onder 't Sluierdoek;
Ik onder 't Krijgskuras, waar ik den dood in zoek.”’
1805.

Eindnoten:

1 Floris, Zoon van Willem van Holland.
2 Koning David van Schotland.
3 Floris de Derde.
4 Diderijk de Zesde.

Lucretia.*

Rutulie bezweek voor 's Tybers zegevaan:
Reeds zag men de Adelaars op al heur sterktens staan:
Thands hield de Roomsche macht de Hoofdstad ingesloten.
Geen wapen blonk er meer, geen pijl werd afgeschoten;
Geen bloed bezoedelde het platgetrapte veld:
Maar delfspade en houweel in 's gravers vuist gekneld,
Hield plaats voor 't Oorlogszwaard. Trompet en moordkreet zwijgen;
En Legervest en Burcht, die daaglijks hooger stijgen,
Slaan om de veege stad en onderkropen' wal
Een' nieuwen buitenmuur, die haar verplettren zal.
Nu zweeft de rust door 't kamp der Roomsche Keurelingen!
De bekers klinken er voor 't klaatren van de klingen;

* Nieuwe Mengelingen, II, 51.

En spel en feestgedruisch met al de dartelheên
Der Vrede, menglen zich met d'Oorlog onder een. -
De wakkre Sextus gaf een deel der Legergrooten
Een maaltijd, waar de wijn by stroomen had gevloten.
Brooddronken weeldrigheid, vermengd met dronkenschap,
Bedwelmt de hersens in een zorgloos dischgesnap.
Men slaat de Cyther, maar met onbedreven vingeren,
Men tuimelt overhoop, terwijl de hoofden slingeren,
En hupt en dartelt, als Bachanten, onbezuisd;
Terwijl men kruik en schaal en tafelnap vergruist.
In 't eind, het woelen moê, hier duizlend neêrgeslagen,
Daar, van den slaap verrast, of spraakloos weggedragen,
Verdunt zich 't gastmaal. Fier op sterker ingewand,
Ziet Sextus in triomf zijn' vriendenstoet in 't zand,
En hy, hy staat alleen in 't midden der bezwekenen
Gelijk een rots in zee, en telt zijn zegeteekenen.
Een flaauwe schemering vertoont hem Collatijn,
Die in een' hoek der tent bevangen van den wijn,
En mijmrend by 't gejuich en dartelend rinkinken,
De Roomsche deftigheid op 't voorhoofd uit doet blinken.
Glimplachend treedt hy toe, en biedt de hand hem aan.
‘Kom, waardig Bloedverwant, de Feestvreugd heeft gedaan:
't Is alles om ons heen verdwenen of gevallen:
Wy zijn het, wy alleen, die met den lauwer brallen.
Hernemen wy de kroes! De feestzang droogt de borst,
En 't uur der middernacht geeft huivrigheid en dorst.
Wel aan!’ - De Krijgsman rijst: hy schuift de tentgordijnen
Ter zijde. ‘“'k Zie 't gestarnt' met doffen luister schijnen
(Dus zegt hy). 't Maanlicht trekt zijn hoornen by elkaâr.
De lucht betrekt, en is van donderwolken zwaar.
Ja, slijten wy de nacht hier waakzaam by den beker!
De hemel hoede ons Heir! maar is de Veldwacht zeker?”’ -

‘Volzeker (zegt de Prins); verban dien ijdlen schrik!
Genieten wy de vreugd van 't streelende oogenblik!
De lucht is helder, en niets dreigt ons met gevaren:
Maar spoel die onrust af, dat zorglijk zielsbezwaren.
De nachtlucht greep u aan; verwarm u, op mijn woord,
Met dezen gullen dronk, waarin de Vriendschap gloort!’ -

Zy drinken. ‘Collatijn, wat is het, feest te houen
(Hervat hy) zonder 't zoet van minnelijke Vrouwen!
Ach! Bachus gloeie ons hart, in Venus is de vreugd
Des Levens! en 'k beklaag mijn spoorelooze jeugd
Die hier in 't harnas slaaft om luttel lauwerbladeren.
Wat meent ge? 't Warme bloed vloeit u als my door de aderen!
Kom, zaadlen wy ons ros. Naar Rome heen gespoeid!
Wy zijn te rug in 't heir eer dat de morgen gloeit!’ -

‘“Neen, Sextus, 'k blijf. Wie weet! wy wierden overvallen!
Een held vertrouwt op 't zwaard, maar nooit op legerwallen.
k Verlaat mijn Krijgspost niet. - Maar wilt gy, ga gerust:
Ik zal den Veldheerpost vervullen zoo 't u lust.
Doch, gaat gy, zie mijn Gâ. Een heimlijk boezemprangen
Beklemt my. 'k Voel my 't hart aan huis en echtkoets hangen.
Zoo, in mijn afzijn, haar iets schriklijks overviel!
Ga, breng me een tijding weêr, die rust schenkt aan mijn ziel!”’ -

‘Met vreugde, Lucius! Ik zal uw' groet haar brengen:
Uw' kus-zelfs zoo gy wilt. Maar zacht! ik mocht my zengen!
Neen, zend den vlinder zoo naby niet aan dat licht!
Wat weet ge 't - Lucius! - een nachtbezoek! mijn Nicht!
Een jongling, warm van wijn, en frisch en welgeschapen!
Gy, verr' genoeg van hand! - Neen, gaan wy liever slapen.
Gy grimlacht -? Rekent gy op uw Geliefdes trouw,
Of acht ge my zoo min gevaarlijk by een Vrouw?’ -

‘“Ja, Sextus! 'k grimlach om dien waan der Jongelingen.
Steeds meenen ze al wat leeft hun hartstocht op te dringen!
Geen Vrouw, geen Maagd weêrstaat hun lonken! Is 't niet waar?
Onnoozle! ga vrij heen, ik lach met dat gevaar!”’ -

‘Nu, terg my niet. Veellicht...! Daar zijn er meer bezweken
Dan steden. 't Is zoo licht, een teder hart te ontsteken!
't Heeft alles invloed op een zacht en argloos hart,
En 't voelt zich eer 't het weet in onzen strik verward!
Hoor, Lucius, zie daar mijn hand! Vertrouwde Magen,
Waar 't gruwzaam, zoo mijn hart uw Echtkoets zou belagen.
Ik ben niet vatbaar voor dien gruwel, stel dit vast!

Maaranders..! Beef, mijn Vriend, gy waart reeds half verrast!' -

Zoo spreekt hy, en rijst op, en vult den berkemeier
Op nieuw. - '"Neen, Sextus, neen, ik ken u, ijdle schreier!
Neen, 'k geef u vrijheid; 'k zet mijn' legerriem te pand,
Daar is hy! - vlieg, ga heen! 'k stel alles in uw hand.
Belees haar, zoo ge kunt, begoochel, en betoover!
Besluip haar als een dief, bespring haar als een roover!
'k Getroost my alles. Toon, ja, toon my wat gy zijt!
Of, Blaaskaak, wacht van my een eindeloos verwijt!
Mislukt gy, 'k zal uw' naam by al de legerbenden
Bezwalken als een' bloode, en u in 't aanzicht schenden.
'k Leg maag- en vriendschap neêr. - Nog eenmaal, 'k eisch het, ga!
Keer eerloos, of met de eer van mijn Lucretia!"' -

'Vermeetle, 't gaat te hoog (zegt Sextus, fel aan 't blaken)!
Doch, van den wijn bedwelmd en uitgeput van 't waken,
Vergeet ge u. Breken wy dit ijdle twisten af!' -

'"Neen, neen (roept Collatijn), geloof my niet zoo laf!
Ik weet het gene ik zeg, en laat mijne eer niet hoonen.
Nog eens! Gy zult me uw' roem dees nacht bewaarheid toonen,
Of de eindelooze vloek van Mavors en Quirijn
Verdelge en u en my in dezen kroes met wijn!"' -
Hy spreekt, en, drinkt de schaal ten halven uit. -
'Ontaarde!
(Zegt Sextus) 't wordt dan ernst, hoe zeer mijn hart u spaarde.
Welaan, uw vloek hou stand en treffe ons beider kop!'
En sprekend zwelgt hy 't vocht ten laatsten druppel op.

Nu scheidt men, wederzijds van d' eigen' gloed bevangen.
De gramschap, woede, en wijn staan tintlende op de wangen
En 't voorhoofd, beurtlings bleek en vlammend van de spijt.
De dolle Sextus vliegt, daar hy zijn' helm versmijt,
Te paarde en in galop. - Met onbedekte hairen
Hem zwierende om het hoofd doorstreeft hy veld en airen
En weiden akker, vliegt door sloten, hegge, en dam;
En Rome ontfangt hem straks, van zweet en nachtdaauw klam,
En ademloos van drift en kokend boezemhijgen.

Hy geeft zich naauwlijks tijd ten zadel af te stijgen,
En in een oogenblik voor 't huis van Collatijn,
Ontsluit zich hof en poort voor d' eernaam van Tarquijn.
Het graauwen was naby, de nacht nog niet verstreken;
't Gestarnte gloeide nog en wist van geen verbleeken;
Doch was de hemelkar aan 't draaiend firmament
Aan 't vallen, en de boog des dissels omgewend;
De teedre Gemalin, ten prooi aan duizend zorgen,
Verrezen by de lamp in 't wachten naar den morgen,
En heel het huisgezin, door 't voorbeeld opgewekt,
Stond vaardig, met de hand ten arbeid uitgestrekt.
In 't stille slaapvertrek, omringd van heur slavinnen,
Zat Vrouw Lucretia by 't snorrend vlokwolspinnen
En 't weeftouwkleppren van den nijvren maagdenkring,
Die uit haar eedle hand de morgentaak ontfing.
Nu moedigt zy de vlijt, dan geeft zy traagheid spooren,
En weet met elken wenk de harten door te boren,
Terwijl die zelfde rust die in haar borst regeert,
Het gansche huis vervult en alle warring weert.
Zy-zelv zit, by de lamp, met goud- en purperstrikken
Een' wollen wapenrok voor haar Gemaal te stikken;
En, zuchtend, rolt haar oog een traantjen op haar hand,
En van de hand op 't kleed, en smet zijn opperrand.
‘Ach (roept zy)! moog die traan ons slechts geen bloedvlek spellen!’ -

Nu hoort men 's Prinsen tred langs trap en voorzaal snellen,
En naadren! Hy verschijnt en stuift de kamer in,
En vindt de aanminnige, omkransd van haar gezin.
't Ontzag der deugd bevangt zijn' boezem, fel aan 't koken:
Maar neen, de spijt breekt door, de hoon heeft haar ontstoken!

‘Uws Egaâs groet, Mevrouw! (dus zegt hy.) Sidder niet:
Hy is 't, die dezen dag in mijne plaats gebiedt;
Dit kluistert hem by 't Heir. Droog af die donzen wangen!
Ik koom dit oogenblik zijn plaats by u vervangen.
Hy wilde 't. - Volg my hier in dit geheim vertrek,
Dat ik in veiligheid u zijnen last ontdekk'.’ -

De tedere argwaant niets. Zy volgt hem onverstreken.
Hy sluit de deur. ‘Zit neêr (dus vangt hy aan te spreken).

Uw Ega draagt uw deugd, uw zuiverheid, te koop.
Hy is uw hart niet waard, noch dien gewijden knoop
Die deze uw hand verbindt. Beschouw hem met verachting!
Ik, tuige van uw' hoon, als van uw deugdbetrachting,
Ik koom u wreken: ik, die al uw waarde ken,
Uw deugd, uw schoonheid eer', en hier uw meester ben!
Wat wilt ge? Voel dit hart op 't bruischendst voor u blaken;
Één woord, één lieve lonk, zal ons gelukkig maken,
Uw' kluister breken en u plaatsen aan mijn zij.
Één weigring is uw dood; kies tusschen haar en my!
Gy zwijgt. Zie hier mijn staal. Ik zal mijn' wil verwerven,
Gy, met my schuldig zijn, of, als onteerde sterven!
Uw leven niet alleen, uw eer is in mijn hand!' -
Dus spreekt hy, werpt ze flux op 't siddrend ledikant;
Ach, spraakloos zijgt zy neêr en van zich-zelv niet wetend;
Bezweken van den schrik, die stem en gorgel ketent;
En hy, hy boet zijn lust - wat zegge ik! neen, zijn wraak,
En vliedt, en is in 't Heir voor 't eind der morgenwaak.

De onzaalge Collatijn, by Veldheertent en standert,
Verneemt zijn wederkomst, en siddert, en verandert
In 't aanzicht als een blad, dat wegkrimpt voor den gloed.
Een meer dan doodsche schrik bevangt en stolt hem 't bloed.
Zijn boezem heeft geen kracht om de oogen op te heffen.
Hy vreest, in Sextus blik den bliksem aan te treffen!
Dees ziet, als uit een wolk, verachtlijk op hem neêr.
''k Herneem de Legerstaf en 't opzicht over 't Heir:'
Dit 's alles wat hy zegt. Hy treedt de Hoofdtent binnen,
En laat d' onzeekren daar, van hart beroofd en zinnen.

Wat doet hy? - Radeloos bestijgt hy 't ros, en vliegt....!
Helaas! hy voelt die stem die 't harte nooit bedriegt,
En 't voorgevoel van leed dat niet is uit te wijken.
Hy matigt drift en stap; zijn moed en kracht bezwijken.
Tot driewerf wendt zijn hand den teugel; maar het ros
Weêrstreeft, en stuift vooruit, op Romes vesten los.
Hy nadert. Ach! 't gezicht der Vaderlijke wallen
Beroert hem 't ingewand, en doet hem de aard ontvallen.
De helpoort toont zich dus voor de afgescheiden ziel!

De klepper voert hem t' huis door 't weemlend volksgekriel,
Dat fluistrende om hem zuist als mommelende biën:
Hy hoort, noch ziet, noch denkt. Met waggelende kniën
Doorkruist hy 't voorportaal, en naakt het slaapsalet.
Wat ziet hy? Ach, zijn Gâ, op 't wreedbezoedeld bed
Gezeten, badende in haar tranen, en de vlechten
Zich rukkende uit het hoofd. Daar, sprakelooze knechten,
Hier, maagden die van verr' de ontbloote boezems slaan.
‘“Ach (zucht hy)! 't is genoeg - ik heb te veel verstaan.
Vaarwel!”’ - ‘Neen(roeptze), neen,’ en stort hem voor devoeten.
‘Neen (roept ze), ik heb nog eer, om voor uw smaad te boeten!
Mijn lichaam heeft de smet, den gruwel, ondergaan;
Maar zuiver is dit bloed, en 't toon' mijne onschuld aan!’ -
Zoo zegt ze, geeft een' gil van onverduurbre smarte,
En treft zich met een pook in 't openbarstend harte,
Dat naar verlossing snikt. Zy zwijgt en geeft den geest;
En Rome heugt de nacht van 't dronken Legerfeest.

1805.

Achilles in Scyros.*

Achilles sleet dan nu aan 't Hof van Lycomeed
Zijn prille Jonglingschap in 't luchtig Nymfenkleed.
De moederlijke zorg die Thetis boezem griefde,
Lei hem die schuilplaats op, geheiligd door de liefde,
En de onbedwingbare arm tot Trojes val bestemd,
Hield purperspoel en naald met speelsche vuist geklemd.
Daar zag hem dag aan dag met Scyros maagdenreien
De verschgekaarde wol tot hairvlechtsnoeren breien,
Of korfjens vlechten met een weerelooze hand,
En stikken 't vloertapijt met bloem of myrthenrand;
Of parels en koraal aan 't buigzaam gouddraad rijgen.
Nu strookte hy de snaar en deed de winden zwijgen,
Of mengde een' voller toon dan van de maagdenkeel
Door 't Jofferlijk gezang en tokklend luitgestreel.
Deïdamië alleen erkent in haar Vriendinne

* Nieuwe Mengelingen II, 61.

De teedre Amfryze niet, maar gloeiende van minne,
En smakende aan zijn zij' geen Zusterlijke koets,
Draagt ze in heur' schoot de vrucht des wederzijdschen gloeds.
Beängstigd tracht ze 't lijf in riem en band te knellen,
En prangt de slanke heup in 't ongewoone zwellen;
Ach! elke oneigen plooi van 't losgestrikt gewaad,
Gelooft zy, dat haar schuld aan ieders oog verraadt:
Zy vreest te blozen, vreest, wen ze aanvangt met te spreken,
Dat wen haar 't blozen voegt de blos haar zal ontbreken;
En ducht, in 't zwoegen-zelf van borst en ademtocht
Te ontdekken wat haar ziel zich-zelv verheelen mocht.
Want naauwlijks had hy nog op de onbezwalkte wangen,
Van heel de nymfenstoet de vriendschapskus ontfangen,
En Thetis hem de naalde en spinrok toevertrouwd,
Of, meer dan Zusterlijk, en boven 't maagdlijk, stout,
Vervolgde hy alom in de argelooze schoone
Het voorwerp van een vlam, het speeltuig van Dione.
Vergeefs drong 't Joffrendom zich dartlende om zijn zij':
Zy was het die hy zocht uit heel de teedre rij.
Haar treedt hy immer na door Hof en Wandeldreven;
Haar schijnt hy als een windtje om hals en borst te zweven;
Haar praamt hy in zijn' arm als teedre hartvriendin,
En fluistertze in 't geheim het vuur van wellust in.
Nu kleeft haar rozenmond op zijn koralen lippen,
Verwonderd van 't vergif dat ze in heur borst voelt glippen:
Dan strookt hy 't zacht albast of levend elpenbeen
Van kaak of voorhoofd met de teerste aanminnigheên;
Of rijt het goudsnoer uit heur hairvlecht met zijn vingeren,
Om ze in een' nieuwen zwier om nek en hals te slingeren:
Dan valt hy haar in d' arm, én zijgende op haar borst,
Ontrooft ze kus op kus met nooitverzade dorst,
Of dwingt haar, aan de zijne in nooitgesmaakt genoegen,
Van onbekende lust en dartle smart te zwoegen.
De teedre siddert, slaat haar oog en gloênde kaak
Verslagen neder, en verliest zich in 't vermaak!
Zy weet niet, van wat gloed, van welk een vuur ontstoken,
Zy 't bruischend maagdenbloed met zoo veel drifts voelt koken,
Of wat, uit heel den stoet, die om haar schreden waakt,
Deze eenige Vriendin haar zoo aantreklijk maakt!

Nu zit zy naast zijn zij' by strikkorf, spil, en rokken,
En spint hem 't vlaschdraad voor, oftoont hem 't wolpluisvlokken;
Bestiert zijn vingers aan een arbeid hem zoo vreemd,
En lacht om 't broddelwerk dat ze aan zijn hand ontneemt.
In 't eind, een schuchtreschroom beveelt haar hem te ontvluchten.
De onnoozle ducht! zy ducht, en weet niet wat te duchten;
Als 't schrikkelijk geheim hem van de lippen stort,
En met de huwlijkskus op nieuw bezegeld wordt.
Sints heeft de droeve rust noch toevlucht in heur zorgen.
Nu zoekt ze de eenzaamheid, en weent zich in 't verborgen
't Gelaat tot water; zucht; en mijmert, als ontzind,
En raadpleegt met heur hart of ze al, of niet bemint;
Verteert zich in heur angst, en dreigt van rouw te sterven.
Dan vliegt zy weêr in d'arm dien zy niet weet te derven,
En plengt heur tranen met de zijnen onder een,
En 't kalme lachjen rijst uit d' afgrond van 't geween.

Thands zocht zeaan 't klippig strand een schuilhoek om te treuren.
Een somber voorgevoel scheen haar zich-zelv te ontscheuren.
Het is of 't zwellend hart haar uit den boezem berst,
En wegstroomt in den vloed die zich aan 't oog ontperst.
Zy schrikt, haar zusters, schrikt, haar Juffren en slavinnen
Te ontmoeten; vreest hem meer dan een van haar vriendinnen;
En ach! zy hijgt, haar arm hem om den hals te slaan,
En voor een' traan van hem heur leven af te staan!
Vol siddring dat de tijd het groot geheim ontdekke,
Wenscht ze, in vertwijflend wee, dat zich haar lijden rekke.
Dan wenscht zy, dat hy haar verlate! Goôn, verlaat!
Hy, wiens betoovrend beeld in haar geworteld staat!
Wiens adem haar beweegt, gevoelen doet, en leven! -
Hy nadert, en zijn komst doet heel haar lichaam beven.
Hy nadert, maar aan 't hoofd van Scyros Nymfendrom,
Ten ommegang gereed voor Bachus heiligdom,
En noodigt haar ten feest. Een woud van dichte dennen
Deed in zijn duistre nacht 't ontzach der Godheid kennen,
En hield zijne outerdienst voor 't sterflijk oog bedekt,
Daar voert de Vrouwenrij met pantherbloed gevlekt,
En golvende in den wind met losgerukte hairen.
De fakkel in de hand omkranst met klimopblaâren,

En slaat de rinkelbom met daavrend woest geluid,
Dat bosch en veld doorklinkt en op 't gebergte stuit.
Geen Jongling staat het vrij dit heiligdom te nadéren.
Dit is de aaloude wet der Priesterlijke Vaderen,
Dit dondert de Offerpaap den Veldstoet weêr door 't oor:
‘Wijkt, mannen, wijkt! staat af van Bachus Nymfenchoor!’
De Maagden volgen hem, als een van haar Gespelen,
Op 't tripplend maatgeluid, doormengd met duizend keelen
Der Wijnpapinnen, van de drift der Godheid vol,
En zwaaiende onder een gelijk de kindertol,
Die door de zweep geperst met onophoudlijk jagen,
In 't rond draait van 't geweld der felle geesselslagen.
Zy dwarlen, zwieren rond, en tuimlen, blind en doof,
En bosch en bergen langs, en aâmen bloed en roof,
Terwijl zy stam en tak van boom en wortel rijten,
En de aard vermoeien met hun schaatrend Ewan krijten.
Deïdamia gruwt van 't schrikbre feestgeroep
En d' ijsbren toestel van den redenloozen troep,
En siddert, hem voor 't oog der schaamteloosste Vrouwen
Met halfontbloote borst in 't maagdenkleed te aanschouwen.
Met opgestrikte mou strekt hy de hand haar toe,
Om ze op te leiden tot den feestrei. ‘Hemel, hoe!’
(Dus roept ze en geeft een gil)! - ‘Gy 't heiligdom onteeren
(Dit zegt haar siddrend oog), in deze uw valsche kleêren!’
Haar lippen vormen 't woord, maar smooren 't in den mond.
Van ijzing stort zy, 't hoofd voor over, op den grond
(Haar dunkt, zy ziet de wraak alreeds om 't zijne blikken),
En heel de Nymfenstoet, getuige dezer schrikken,
Roept: ‘Weer dit voorspook af, ô Godheid, weer dit af!’ -
't Vliegt alles uit elkaâr, verwerpt den klimopstaf,
En zoekt naar versche bron en teenen zuivringkransen
Ter reiniging van 't feest. De heldre middagglansen
Verdooven, en de damp verheft zich over 't meir.
Deïdamia zijgt in siddrende onmacht neêr,
En door haar gantsch gevolg uit Godsdienstschrik begeven,
Voeltze op heur matte hand Achilles lippen kleven.
‘Geliefde (roept zy)! ach! wat gruwzaam dol bestaan!
Is 't weinig, dat ik hier met kommer overlaân,
't Geheim verbergen moet, waarop ik roem moest dragen,

Zoo ge u ontdekken woudt om mijne hand te vragen,
En siddrend op het uur van eene ontbinding wacht,
Die me overstort met hoon van kunne en van geslacht?
Neen, 'k zie het al te wel! Gy mint my niet, Ontaarde,
Noch rust, ten zij de vloek van hemel en van aarde
Ons op het voorhoofd storte, u neêrploffe aan mijn' voet,
En my en mijnen schoot besprenkel' met uw bloed!
Ga, laat my aan mijn leed! laat me aan uw moeders stranden
De lucht weêrgalmen doen van 't wringen van mijn handen!
Zy beeft voor 't Trooische zwaard, maar weinig beeft zy hier
Dat op 't Cycladisch strand 't getergde bliksemvier
Dien dierbren Zoon vermale en 't lemmer kome ontrooven.
Neen, Troje vreeze ik niet; ik vrees de wraak van boven!
Ga, schud die kleeding uit, die u zoo weinig voegt!
Die ge elke stond onteert, en my tot schaamte droegt!
Of geef aan die u mint een blijk van 't mededogen,
Dat ge aan een Tijgers borst voor 't minst hadt ingezogen,
Zoo iets dat menschlijk waar uw' boezem had vervuld!
Wie boet er dan ik-zelv, voor u, voor uwe schuld!
Wie, zoo de wraak u plet zal op uw lijkasch weenen,
Wie met uw moeders oog haar tranen saamvereenen!
Wien zal Achilles lot, als jongling of als maagd,
Zoo dier staan als uw bloed en de Egâ die het draagt!' -

De Jongling ziet haar aan met een dier teedre blikken,
Die meer dan troostend zijn, die zalven en verkwikken.
'Vaar voort (dus and woordt hy) 'k weêrspreek uw klachten niet.
Maar om dees dierbre hand, die gy my schreiend biedt;
Maar om die liefde, die uw hart my heeft gezworen,
Die nooit gedoemd moet zijn om in het graf te smooren!
Wijt my het noodlot niet dat van mijn leven schikt.
Ben ik het, wien de dood op 't Trooische strand verschrikt?
Of huichel ik de maagd aan uwe vaderstranden
Om uit een doembre lust de kuischheid aan te randen?
Deïdamië, neen! Gy die my 't hart doorleest!
Gy weet het, wat er woele in mijn' beklemden geest?
Wat zoekt het, dan, gedoemd door 's noodlots ijzren wetten,
Die dagen door te staan, die my zijn strengheên zetten?
Welhaast, en 'k zie hun eind! Waar 't mooglijk, ze af te slaan,

Alcides grijsheid had mijn jeugd niet ondergaan.
En zoo mijn fiere jeugd door blinden gloed gedreven,
Aan 't hoofd der maagdenschaar den thyrs heeft opgeheven,
Waan, waan niet dat mijn arm der Goden eerdienst smaadt;
Neen, 'k hoopte uit dit bedrijf de ontdekking van mijn' staat.
Ja, 't moet...!' Hy wilde meer, maar ziet den nevel breken,
En 't mistig strandverschiet zich oopnen onder 't spreken,
En heel een Oorlogsvloot zich opdoen uit de zee,
Die Grieksche wimpels voert en aanstuift op de ree'.
Ulysses is aan 't hoofd met Tydeus zoon. Zy stappen,
De olijfspruit in de hand, langs hof- en tempeltrappen,
En brengen Scyros Vorst der Griekschen Helden groet,
Die Paris dartle vlam gaan blusschen in zijn bloed.
De grijze Lycomeed ontfangt het Krijgsgezantschap
Met de eer en plechtigheid, aan 't Grieksche bloedverwantschap
Verschuldigd, dat met hem in Huis- en Haardgoôn deelt,
Onwraakbaar Godenbloed, uit Tantalus geteeld!
De Feestvlam blaakt en licht, men sprenkelt levende ader
En wijn en lamm'renbloed aan d' algemeenen Vader,
En spreidt de tafelkoets met goud en purperpracht.
De disch buigt in en kraakt van lamm'ren versch geslacht,
En runderlendenen, geschroeid by de outervlammen,
En halve vaarzen en geheel gerooste rammen.
De frissche waassem der gezwollen malsche spier,
Van voedzaam sap vervuld en levensgeest en vier,
Stijgt geurig opwaart, en verkwikt het hart van Goden
En menschen, met den walm der versche tafelbrooden,
En zachten Scyroswijn, gewonnen op de kust.
Men spijst, de Feestzaal juicht en davert van de lust.
De Rijksprinses verschijnt, omstuwd van haar gespelen,
Gereed, den vreemden 't hart door dischmuzyk te streelen.
Zy naakt (Achilles aan heur zijde), zet zich neêr,
En vaardt de Cyther aan op 't Koninklijk begeer. -
Zy zong. Een teedre drift werd meester van de harten,
Maar, als doorsmolten met een' zweem van sombre smarten.
't Was als de schittring van een lonkend maagdlijk oog,
Maar worstlend met een traan die 't siddrend overtoog.
't Klonk schoon maar aaklig. 't Trof den boezem van den Koning.
‘Mijn Dochter (sprak hy), neen! een volle vreugdbetooning

Betaamt ons in dit uur van gastvrij feestgenot.
Men plenge aan Majaas Zoon en 's hemels Oppergod!
Stel gy de Cyther aan uw hartvriendin in handen!
Herstel ze in uwe plaats de blijdschap in dees wanden!
Amfryze, ô schenk ons een dier zangen, rijk van zwier,
Die Linus 't eerst bestond te tokklen uit de lier,
En die uwe afkomst in haar stamhuis steeds bewaarde,
Sints Herkles uit zijn hand de gouden stift aanvaardde.' -
Achilles buigt het hoofd; hy stelt de snaar; en zingt. -
Nu roemt hy de Oppermacht, waar alles uit ontspringt,
En aller Goden teelt uit Aarde en Lucht gesproten,
Met Mnemozynes koets, door Jupiter genoten,
En 't Zanggodinnendom, geboren uit die Echt.
De trits Bevalligheên met ongebonden vlecht;
En Liefde, bont gewiekt, die aan Permessus boorden
Haar opleidt tot den dans. Der Titans ijzren koorden,
En Vorst Saturnus zicht, door 's Aardrijks hand gewrocht! -
Deïdamia beeft voor 't geen er volgen mocht,
En heimlijk weet ze een snaar van 't speeltuig los te wringen,
En maakt een tijdig eind aan 't reeds uitsporig zingen,
Dat op het oogenblik zijn kunne ging verraân.

Ulysses middlerwijl ziet hem oplettend aan,
En waant in 't maagdlijk kleed den Jongling reeds te ontdekken,
Om wien zy dwars door 't meir van kust tot kusten trekken.
'Vorst (zegt hy, 't scherpziende oog op hem alleen gehecht,
Terwijl hy Lycomeed zijn last te vooren legt).
Gy weet uit welk belang van Staats- en huwlijksbanden
Wy allen, Hellaas kroost, ter Echtwraak samenspanden,
Om d' algemeenen hoon en Gastrechtschendery
Te straffen met den val van Priams heerschappy.
Zoo leere 't nageslacht aan 't zeestrand der Barbaren
Het heilig Volkenrecht en trouwe en eer bewaren,
En steeke Europe niet baldadig naar de kroon!
Men schonk den Legerstaf aan Atreus oudsten Zoon.
Dees, als der Vorsten Vorst, en Hoofd der Bondgenooten,
Die heel de Iöonsche Zee bedekt houdt met zijn Vloten,
Zendt Tydeus dappren Zoon, en my, Laërtes spruit,
Naar heel de waterkust die Egeus golf omsluit.

Wy weten, dierbre Vorst, die tijden zijn verloopen,
Wanneer gy, Wapenschrik van Tracers en Dolopen,
Bellonaas laauwerpraal deedt schittren van uw kruin,
En zegeteekens stichtte op Scyros muurarduin!
Wy vordren van uw' arm by 't overwicht der dagen
Geen' bijstand voor de zaak, die zoo veel helden schragen.
Maar 't is eene andre zorg die ons tot uwaart leidt.
De Faam heeft door 't Heelal de wondermaar verspreid,
Dat Peleus eedle Zoon, bestemd tot heldenstukken,
Wier glorie zelfs op de aard geen' Herkles mocht gelukken,
En wien voor Trojes muur de onsterflijkste eerkroon wacht,
Op een der kusten leeft, verborgen van geslacht.
Reeds zeilden wy 't gewoel der zwemmende Sporaden,
En Paros marmerkust, en Tenos kuische baden
Die Bachus schuwen, en Serifos needrig strand,
Voorby, maar vruchtloos, om dit dierbre zegepand.
Men-zegt, 't is Thetis-zelv, die, uit belachbre zorgen,
Den Jongling, voor zich-zelv' en voor 't heelal verborgen,
Op 't eenzaam zeestrand voedt in rotsspelonk en grot,
Hoe zeer zijn boezem naar de roeping blaakt van 't lot!
Ik kenne u, achtbre Vorst! zoo lage mommerijen
Zoek' niemand aan een' disch, waar gy u neêr zoudt vlijen!
Maar duld, dat morgen vroeg uw zeekust zij doorzocht,
Of dat zoo dierbaar hoofd zich daar verschuilen mocht!' -

'Ik wenschte (sprak de Vorst), dat my de gunst der Goden
Ten steun van dees mijn' throon een' Zoon had aangeboden.
Hoe zoet waar 't me, in dit uur den dierbren Jongeling,
ô Helden, voor uw oog te omhangen met den kling!
Hem op uw heldenkracht, uw' moed te leeren staren!
Te zeggen: Word met hun de geessel der Barbaren!
Maar 't noodlot staat niet toe, dat u mijn bloed verzell',
En Scyros is vervreemd van 't edel wapenspel.
Voor my, ik ben gewis, dat wy aan deze boorden
Den heerelijken naam van geen' Achilles hoorden.
Zijn Moeder heeft aan my zijn jonkheid niet vertrouwd;
En 't is geen pand van haar, dat gy me onttrekken zoudt.
Doorzoekt, behaagt het u, mijn stranden en valleien!
En moog de Hemelmacht u zulk een vond bereien!' -

Deïdamia beeft, en ziet het Trooische staal
Reeds schittrende in heur' waan om 't hoofd van haar Gemaal.
Het oog des Jonglings gloeit. (Ulysses ziet de vonken
Des opslags, maar ontveinst.) Deïdamiaas lonken
Versmooren, wat zijn hart reeds opwelde in dien gloed.
Ze omhelst haar hartvriendin. ‘Ach (zegt zy)! immer bloed!
Mijn Vader, duld, dat wy een dischgesprek verlaten,
Dat mijne Amfryze als ik, dat we alle, doodlijk haten!
De nacht verliep reeds, geef ons 't afscheid van dit feest!’ -

‘Noch slechts één oogenblik (roept 's Veinzaarts schrandre geest)!
Vergunt ons, hier onthaald door 't lieflijkst maagdenkwelen,
Heur zangerige rij een gastgift uit te deelen!’
Flux werpt hy heel een macht van Vrouwenkostbaarheên,
Kleinoodjen, speelgeraad, en lijfssieraad door een,
En, midden in dien hoop, een schild met bloed bedropen,
En koopren krijgstrompet, een werkstuk der Cyclopen.
De maagden grijpen straks, met onbezuisde hand,
Naar hals- en armring, stijf van goud en diamant,
Of elpenbeenen spoel tot wol- en gouddraadklossen,
Of hulsels, rijk gewrocht, getopt met vederbosschen,
En parelsnoeren, die, in 't dartlen om den hals,
Het blank verhoogen van het zachte boezemmalsch.
Dees past een sluierband of hairsnoer om heur slapen;
Dees d' armring aan 't gewricht; maar geene ziet het wapen,
Of acht het als een gift voor 's Konings rustingzaal.
Achilles hand alleen vergrijpt zich straks aan 't staal,
En doscht het aan den arm, en ziet met vlammende oogen
In 't rond. Men ziet zijn borst en voorhoofd zich verhoogen,
Zijn schouders rijzen, en zijn hair te berge staan!
Nu grijpt de zelfde drift de koopren krijgstromp aan,
En blaast den zegetoon der wakkre Myrmidonen.
‘Wees welkom! wees gegroet, ô roem der Heldenzonen
(Roept thands Ulysses, roept zijn Medezendling uit)!
Wees welkom Peleus kroost, en Thetis Godenspruit!
Thands kennen we u! - Vaar voort en doe den krijgstoon daveren!
Wel voegt hy by 't gebriesch van Ftiaas oorlogsdraveren!

Ga, voeg dees stalen helm by dees uw' beukelaar:
't Was Theseus wapenpronk, hy voegt Achilles hair!
Dank, hemel, 't noodlot is vervuld en doorgebroken!
Achilles is herkend, thands wordt Euroop gewroken!' -

De Koning staat verbaasd. Zijn Dochter, aan zijn' voet
Neêrstortend, badende in een' schrikbren tranenvloed,
Omhelst zijn kniën, tracht, maar heeft geen kracht te spreken!
De maagden, wijd in 't rond, besterven en verbleeken!
Hy ziet Amfryze - neen, thands geene Amfryze meer,
Hy ziet Achilles, fier en blinkende in 't geweer,
En, als een Godheid uit de wolken afgevallen;
En hoort den wapenkreet nog in zijne ooren knallen.
Nu trekt zijn Dochters rouw, dan 's Jonglings edel schoon
Zijne aandacht, en hy beeft, en zuizelt met zijn' throon.

Nu buigt de Jongling 't hoofd voor d' ongewissen Grijze.
'Mijn Vader (roept hy uit) vergeef aan uwe Amfryze,
Zoo ze u dus lang misleidde! Een onbedwingbaar lot
Vereischte 't. 'k Zwichtte, ô Vorst, maar 't was voor meer dan God.
Ja, Thetis gaf my 't licht. Maar 't was uw rijk beschoren,
Achilles oorlogsmoed by u te zien ontgloren!
Gy, die me en Thetis en mijns Chirons plaats vertradt,
Gy schonkt me oneindig meer dan Ftiaas bakermat.
Zoo echter 't Godenbloed dat omzweeft door mijn aâren,
Zoo 't bloed der Stroomgodes die zee beheerscht en baren,
Het uwe waardig zij; zie daar uw dierbre Spruit,
Aan haar behoort mijn hand: zy zij Achilles bruid!
'k Bezit haar hart, zy 't mijne; en, staken wy 't verbloemen,
Ik mag voor 't oog der Goôn haar reeds de mijne noemen:
Zy draagt het onderpand der Godgeheiligde Echt,
Die onzer beider lot voor eens heeft saamgehecht.
Ge ontzet? Bevredig u, hier leg ik voor uw voeten
Dien Trooischen wapenroem dien Koningen begroeten.
Wees Vader van een' Zoon, om wien geen Godheid bloost;
En, zoo ge Achilles smaadt, zoo wees het van zijn kroost!' -

Hier zwijgt hy. - Dichtrenschaar, die naar mijn zangen luistert!

Vervangt ze. 'k Voel mijn' geest betrokken en verduisterd.
Mijn Dichtvuur smoort. Mijn Luit geeft klank noch toonen meer. -
Gy, heft den Echtzang aan! Ik leg het speeltuig neêr.

1805.

Ines de Castro.*

Alfonzus keerde nu, na duizend Oorlogsdaden,
In 't blijde Vaderland, met lauwren overladen,
En hopende in een' Vreê voor zoo veel bloeds gekocht
De zielsrust, die de held op 't veld der onrust zocht.
Helaas! beklaaglijk lot waar de eeuwen van gewagen!
Wat delven we uit het graf voorbygevloten plagen!
Wat halen we op van haar, die, rampvolle Echtgenoot,
Een Koningskroon verkreeg, maar (Hemel!) na haar dood!

Gy waart het, gy alleen die lust schept in 't verscheuren
Van harten, wreede Min! Gy, bron van eindloos treuren!
Gy hebt haar schuldloos schoon versmoord in eigen bloed,
Als of ze als vijandin weêrstaan hadde aan uw' gloed.
't Is, Wreedaart, dan gering, door tranen heen te waden,
En, dartlende op uw' throon in 't zilte vocht te baden;
Gy eischt, baldadig wicht, en eerder rust gy niet,
Dat ook het menschenbloed langs uw altaren vliet!

Aanminnige Ines mocht den zoeten voorgeur smaken
Van de eerste bloem der Jeugd, ontluikende op haar kaken,
In die bedriegbre hoop, die kalme vreugd van 't hart,
Die 't wreevle Lot niet duldt dan tot verzwaar van smart.
Mondegoos frissche stroom zag in zijn vruchtbre dalen
Haar schoon en teder oog langs beemd en heide dwalen
Terwijl zy 't steil gebergt' en de echoos om haar heen
Den naam herhalen leerde, in 't minnend hart gesneên.

* Mengelingen IV, 150.

Die min beandwoordt hy, van wedermin aan 't blaken,
Die, mocht hy 't, voor die min de Rijkskroon zou verzaken
Die 't jeugdig hoofd verwacht, Alfonzus dierbre Zoon.
Zijn ziel gevoelt alleen voor Haar betoovrend schoon.
Dat waart hem steeds voor 't oog in zoete hersenbeelden,
In streelend nachtbedrog van droomen vol van weelden;
En wat hy hoort of ziet, of met zijn' geest ontwaart,
't Is Ines, zy-alleen, zijn eenig heil op aard.

Geen hoogstbegeerbre hand van machtige Vorstinnen,
Of Pedro slaat haar af. Wat zou zijn ziel beminnen!
Wat is er, zuivre min, het geen gy niet veracht,
Waar eens 't vermeesterd hart zich opgeeft aan uw macht! -
Van 't glansrijkst echtontwerp voor zijnen Zoon bevangen,
Door 't Vaderhart gepord, genoopt door staatsbelangen,
Ziet de oude Vorst dien Zoon zich weigren aan zijn' wil,
En hoort des Volks gemor om 's Prinsen liefdegril.

Vergramd, besluit hy straks des minnaars plichtverbreken
Op 't zoo gevaarlijk schoon der minnares te wreken,
Verzekerd dat alleen het plengen van haar bloed
De vlam versmooren kan van zulk een' liefdegloed.
Helaas! wat razerny heeft hier dat zwaard geheven,
Dat eertijds in zijn hand het Moorsch geweld deed beven,
En thands, de spijt ten dienst van d' opgeruiden Vorst,
Een weerloos offer dreigt en schuldelooze borst!

Voor 's Konings throon gesleept door woedende barbaren,
Vermurwt zy 't Vorstlijk hart: het helt om haar te sparen,
Maar 't wreed, onmenschlijk volk, door helsche drift gespoord,
Raast woedende om den throon en dringt op Ines moord.
In 't deerlijkst angstgeschrei en hartbeweeglijkst klagen,
By 't afzijn van den Prins in ketenen geslagen,
Beschouwt zy 't tweetal zoons, de pandtjens van zijn min,
En wanhoop neemt haar hart, maar voor haar zelv' niet in.

Naar 's hemels kristallijn verheft zy schreiende oogen,
Ach! oogen, welker blik een' rotssteen had bewogen,
Het harde staal vermurwd, eens tijgers hart geroerd;

(Helaas! de keten hield haar handen vastgesnoerd.)
Dan werpt zy ze op het kroost, zoo minlijk, zoo onnoozel,
Haar prangende om de kniên met kinderlijk gekozel:
‘Zy Weezen (roept zy uit)! ô Hemel, ach! verhoe 't!’
En voert dees veege taal hunn' Grootvaâr in 't gemoet: -

‘Zoo 't grimmig ongediert, geschapen tot verdelgen,
Wier leven moorden is, en vlietend bloed te zwelgen -
Zoo 't roofgevogelt'-zelf, dat, drijvende op zijn pluim,
Op prooi en slachting aast in 't ledig hemelruim,
Den kreet der onschuld hoorde, en, vatbaar voor haar kermen,
't Verlaten wichtjen redde, uit moederlijk erbermen: -
Zoo 't Oosten op de duif van Ninus kindschheid boogt,
Of de uier der Wolvin den tweeling heeft gezoogd; -

ô Gy, in wien 't gelaat een menschlijk hart doet wachten,
(Zoo 't menschlijk is, een vrouw (onweerbre vrouw!) te slachten,
Om dat haar weeke borst voor teedren gloed bezweek,)
Ontzie hun kermende angst en kinderlijk gesmeek!
Weet uw verwinnende arm uw' scepter uit te breiden,
Op al wat weêrstand biedt verderf en dood te spreiden,
ô Voeg barmhartigheid, by deugden zoo beroemd,
En geef haar 't leven weêr, die uw gestrengheid doemt.

Verban me in 't Schytisch ijs, in 's warelds middaggloeien,
Om eindloos, zonder hoop, in tranen weg te vloeien:
Sluit me in, in 't midden van 't afgrijslijkst woudgediert,
Waar leeuw en tijgerwelp van dorst en honger giert.
Licht dat die tranen iets op 't tijgerhart vermogen,
Die hier geen menschlijk hart, geen vaderhart bewogen:
Daar lonk' me in 't lief gelaat van mijn onnoozel kroost,
De man voor wien ik sterf, nog laafnis toe en troost!’

Alfonzus is geroerd; hy voelt het hart zich breken;
Vergeven zal hy -? ach! hy moet zijn grootheid wreken,
En 't wederbarstig volk, of 't onverbidlijk lot,
Gedoogt die zachtheid niet. Het gruwzaam beulenrot.
(De Grooten van zijn Hof, ô onbesefbaar woeden,
Wie plicht en Riddereed d' onnoozle dwingt te hoeden!)

Rukt, tegens schoonheid, deugd, en huwlijkstrouw, en eer,
Het moordend lemmer uit, en Ines is niet meer!

Zoo plengde op Trojes asch van Pyrrhus hand doorstoten,
Haars moeders laatste troost uit vijftig huwlijksloten,
(Een lijdzaam lam gelijk, voor 't slachtmes opgevoed)
De teedre Polyxeen, haar onbezoedeld bloed,
En bood, den wrok ten zoen, die onuitbluschlijk brandde,
Achilles wreede schim een maagdlijke offerande.

Zoo, Ines, vielt gy ook, ten prooi van laffen moord.
Die boezem golft niet meer, van 't vlijmend staal doorboord,
Die paarlen en albast in zuiverheid beschaamde,
Waar liefde, en trouw, en deugd, op zetelde en in aâmde.
Die oogen, in wier glans een hemel zich ontsloot,
Zijn toegemuurd voor 't licht ontluisterd door de dood.
Den woestaarts koomt niet op in de onbeweegbre harten,
Dat Pedro, Pedro leeft, en welk een wraak zy tarten.

Gy, zag uw alziend oog die heillooze ondaad aan,
ô Gy, wiens vlekloos licht te rug weekt op zijn baan,
Wanneer gy 't kroost, als spijs, den Vader aan zaagt richten,
En kost ge, ô zuivre Zon, dit gruwelstuk verlichten?
En gy, valleien, gy, ô rotsgalm, die in 't rond
Den naam van Pedro hoorde uit haar bestorven' mond
(Terwijl zy nederzeeg) en duizendwerv' herhaalde,
Wat deed het, dat uw stem niet met dien naam verstaalde?

Helaas! gelijk de bloem, die 't weidende oog verrukt,
Door de onbescheiden hand van 't steeltjen afgeplukt,
Op 't Maagdlijk hoofd verwelkt, van glans en kleur verstoken,
Zoo ligt de onnoozle daar, ontijdig afgebroken.
De Lenteroos verdween van 't hemelschoon gelaat,
En 't loodblaauw zwolg den gloed van 't levende inkarnaat.

Mondegoos dal verstomt, van diepen rouw bevangen:
Geen blos, geen lachjen meer versiert der maagden wangen:
Geen rei, geen maatzang meer, geen feestgalm wordt gehoord.
Heur tranen vloeien slechts. Zy vloeien eeuwig voort,

En vlieten tot een bron, aan wier verglaasde plassen
Het spieglend bloemtjen treurt, met majolein doorwassen;
Wier altijd ziltig nat haar oorsprong niet verzaakt,
En Ines gruwzaam eind den nazaat kenbaar maakt.

1808.
Na CAMOENS vrij gevolgd.

Ulysses t'huisreis.*
Het vijfde boek van Homerus Odysséa.

Aurore, uit Tithons koets al blozende opgestaan,
Bracht Goôn en sterveling het heuchlijk daglicht aan.
De Raad der Goden zat, en, aan hun hoofd verheven,
De groote Donderaar die al wat is doet beven.
Hier droeg Minerve-zelv, met teêrgevoelig hart,
Ulysses jamm'ren voor, indachtig aan zijn smart.

'Neen, Vader Jupiter, en gy, verheven Goden!
Geen Koning hou' voortaan uw rechten en geboden,
Noch toone een zachte ziel in 't zwaaien van den staf;
Maar onderdrukke en heersch', hardvochtig, wreed, en straf!
Niet een bekommert zich dien vader van zijn volken,
Die, jaren lang gesold op 't vlak der waterkolken,
Thands, op Kalypsoos kust weêrhouden door haar macht,
In droefheid nederligt en naar zijn haardsteê smacht.
Hy derft en volk en schip, dat, langs den rug der baren,
Het dierbre vaderland hem eindlijk doe bevaren:
En van zijn' dierbren zoon trouwhartig nagespoord,
Wordt zelfs die zoon bedreigd met laffen gruwelmoord.' -

Zy zwijgt; en Jupiter: 'Wat woorden laat ge uw lippen

* Najaarsbladen II, 19.

(Dus zegt hy aan Minerf) dus onbedacht ontglippen!
Gy, hebt ge zelv dien vorst zijn loon niet vastgesteld?
Doch ga, bescherm zijn' zoon (gy moogt het) voor 't geweld!
Wie op zijn leven doel', uw zorg weêrhou den snode.'

Hy sprak, en wendde 't woord tot 's hemels vluggen Bode,
Merkuur: 'Vertrek, mijn zoon, en breng Kalypso last,
Dat ze ijlings zich ontsla van haar te dierbren gast.
Hy keer naar 't Vaderland! Ga! dat hy zich bereide!
Maar God noch sterveling verstrekk' hem tot geleide!
En zie hem 't twintigst licht, na 't worstlen met den vloed,
Op 't zalig Scherisch strand, van uit den nood behoed!
Dan moog hy, hooggeëerd in 't eiland der Feaken,
Zijn dierbaar Ithaka, zijn eigen haard, genaken,
Met kostbrer schat belaân dan Trojes roof hem schonk;
Geschenken van hun hand, in goud en kleederpronk.
Want dit bestemt hem 't Lot: zijn langontbeerde vrinden,
En vaderlijken grond, en haardsteê, weêr te vinden.' -

Merkuur gehoorzaamt; ijlt, zijn brozen (die, uit goud
Gewrocht, en met een' geur van ambrozijn doordaauwd,
Hem over land en stroom, als op den aâm der winden,
Zoo verr' de lucht zich strekt, doen zweven,) aan te binden.
Hy schoeit zich; grijpt den staf, wiens tegenstrijdige aart
Het sluimrend ooglid wekt, het wakende oog bezwaart.
Nu vliegt hy, toegerust, op 't naast gebergte stappend,
En stort zich af op 't meir; en, met de wieken klappend,
Snelt strijkend langs de golf, den vluggen meeuw gelijk,
Die over 't schrikbre vak van God Neptunus rijk
Naar prooi zoekt, met den vlerk gestaâg in 't water stippend,
Nu sleepende door 't schuim, en dan weêr 't overglippend.
Zoo vloog Merkuur door 't ruim van 't bruischend pekelvocht. -
De God bereikt in 't eind het voorwerp van zijn' tocht.
Nu geeft hy 't lichaam op van uit de blaauwe kolken,
Bestijgt des eilands kust, omhuld met nevelwolken,
En vindt de ruime grot der blonde Landgodes,
In els en populier en geurige cypres
Verscholen. - 't Haardsteêvuur doorglinsterde de bogen
Der rotskloof, die heur' zang weêrgalmden in den hoogen,

Terwijl ze, een' gouden spoel in de eedle hand gevat,
By d'arbeid dien zy wrocht, bevallig nederzat.
De grot dreef wijd in 't rond in frissche balsemwalmen
Van bloeiende citroen, en cederhout, en palmen,
Vereenigd in een bosch, waar kraai en stranduil broedt
En wat gevogelt' meer zich ophoudt aan den vloed.
De holle rotssteen zag de rijpe muskadellen
Aan 't hangende gewelf in purpren trossen zwellen.
Vier beekjens slingerden heur helder vochtkristal
Langs 't hellen der spelonk, en kronkelden door 't dal,
Om groene beemden heen, door eppe, door violen;
En schenen, met vermaak den bloemhof om te doolen.
Een Godheid-zelv schiep lust in 't heerlijk veldtooneel.

Merkuur beschouwde 't al met innig zielsgestreel,
En stond verrukt van 't schoon. Hy dringt zich door de bladeren,
En treedt de berggrot in. Kalypso ziet hem naderen,
En kent hem. 't Godendom, door 't wijd heelal verspreid,
Miskent elkander nooit, wat rang hen onderscheid'.
Ulysses was daar niet: hy zat aan 't strand en treurde,
Terwijl hem 't grievend wee het bang gemoed verscheurde,
En staarde op 't bandloos meir met oogen, nat van rouw.

'Hoe!' zegt, met zachten lach, de Goddelijke vrouw,
Na dat zy d' eedlen God een' zetel deed bekleeden,
Van blinkend elpenbeen op 't schittrendst uitgesneden.
'Hoe! welk een reden toch voert met uw' gouden' staf,
ô Achtbre Hemelboô, u op mijn eiland af?
Spreek, spreek uw' wensch slechts uit: mijn hart-zelfs vliegt u tegen!
Gy weet, het eerde u steeds, het was u steeds genegen.
Doch duld, dat ik u eerst, als reizend gast, verfrissch'!' -

Zy sprak, en spreidde hem den vollen nektardisch,
En bood hem 't ambrozijn. Zy mengde hem den beker
Met purpren Godendrank, door 't heldre bronnat bleeker.
Hy, sterkte zich het hart, en laafde 't, en ving aan:

'Thands zal ik van mijn komst u de oorzaak doen verstaan,
Godin. Het is Jupijn, wiens last ik heb te ontdekken,

Die, hoe ongaarne 't zij, my herwaart dwong te trekken.
Want wie die 't ruim der zee uit vrijkeur over dwaalt,
Waar niet één stervling ons op offerspijs onthaalt,
Noch stad noch menschdom huist, noch hekatomben roken!
Doch wie weêrstaat zijn' wil, bevelend uitgesproken!

Sints lang vertoeft by u de hoogstbeklaagbre held
Van allen, die in 't wreed, in 't bloedig oorlogsveld
Tot diep in 't tiende jaar om Priams ringmuur vochten,
En eindlijk, van zijn puin, verwinnaars keren mochten.
Geslingerd op de zee, verzwolg haar ingewand
Wat met hem water bouwde, en wierp hem op uw strand.
Thands is de ontzachbre wil van 't Opperhoofd der Goden,
(En ik, als throonheraut, ik breng u zijn geboden)
Dat gy dien zwerver naar zijn vaderland herzendt.
Het noodlot gunde in 't eind een perk aan zijn ellend.' -

Hy sprak. Kalypso beefde: 'ô (riep zy, gantsch verbolgen)!
Afgunstig Godendom dat lust schept in vervolgen,
En wier vervloekte nijd geen blakende Godin
Een sterflijk voorwerp gunt van kuische huwlijksmin!
Geen teêrverliefde Auroor mocht zich Orion schaken,
Of 't moest uw' wreevlen geest tot zoo verr gaande maken,
Dat hem Diane op 't laatst met onverhoedsche schoot
In 't schuldloos harte trof, en leverde aan de dood.
Geen Ceres mocht op 't land by de omgeploegde voren,
Naar de inspraak van heur hart heur liefde en teêrheid hooren.
Of 't was Jupijn te veel; en zijn vergrimde vuist
Heeft d'armen Jasion in Ceres arm vergruisd.
Zoo, zoo benijdt ge ook my die schuldelooze weelde,
Dat ik dien sterveling op 't huwlijksleger streelde,
Dien ik den dood ontscheurde, als 't stormend zeegeweld
Hem aanspoelde op mijn kust, om 't dobbrend wrak gekneld,
Van 't vaartuig afgespat, wanneer het bliksemklateren
Zijn kiel aan flarden sloeg in 't midden van de wateren.
Toen, toen verzwolg het meir zijn manschap; en mijn strand
Ontfing hem, als gerukt uit 's afgronds ingewand.
'k Onthaalde, ik kweekte hem. Hy wist mijn hart te winnen;
Mijn boezem had gevoel, en leerde, hem te minnen.

'k Deed meer; 'k beloofde hem de blijde onsterflijkheid,
En de eindelooze jeugd, die Goden onderscheidt.
Maar 't zij zoo! 't Is vergeefsch, Jupijn te wederstreven.
Hy kere; ik zal hem 't meir, zoo 't zijn moet, wedergeven!
Doch, zenden -? Neen, Merkuur, ik heb noch kiel noch volk,
Dat hem met riem of zeil te rug voere op de kolk.
Genoeg! 'k verschuil hem niet. Geen afscheid ooit viel droever;
Maar ga hy, en bereik' zijn' Vaderlandschen oever!' -

'Welaan dan, sprak Merkuur; ontsla hem! maar terstond;
Of ducht de ontzachbre wraak der Godheid die my zond!' -

Hy week. - Kalypso gaat den schrandren vreemde vinden.
(Een zucht ontperst haar borst. Zy poogt hem in te binden.
Vergeefs. Zy gaat voldoen; maar ach! met welk een wee!)
Ulysses zit nog steeds aan d' oever van de zee.
Zijne oogen drogen niet van tranen. 't Dierbre leven
Verweent hy, 't flaauw gezicht ten hemel opgeheven,
En jammrende om zijn huis, zijn haardsteê weêr te zien.
Kalypso walgt hem thands, hy tracht om haar te ontvliên.
In de overwelfde grot, gevoelloos voor haar streelen,
En zonder in haar drift, in haar genot, te deelen,
Brengt hy de nachten door, onwillig, zonder rust.
De dagen, zit hy neêr op 't duinzand van de kust,
En blijft met schreiend oog op 't vlak der golven staren,
Verstikkende in den prang van 't innig zielbezwaren.

De Nymf treedt toe, en spreekt: 'Onnoozle, schrei niet meer!
Verheug u! 't is beslist. Ik zend, ik zend u weêr.
Kom! balken omgehakt, tot ribben uitgehouwen,
En als een kiel gevoegd om zee te kunnen bouwen!
Dan, planken tot een boord genageld op het vlot!
De Hemel eischt het dus, ik geve u op aan 't lot.
Ik-zelv voorzie uw hulk met nooddruft en verkwikking;
En, is 't des Noodlots wil, der Goden voorbeschikking,
Ik zende u van mijn kust een' goeden voordenwind,
Waar meê ge uw vaderland behouden wedervindt.' -

Zy sprak. De Held ontzette. 'Eene andre gunstbetooning

Verwachtte ik, ô Godin, hoe zuchtend naar mijn woning!
Beveel my op geen vlot aan de ongestuime zee,
Waar (zelfs al gaf Jupijn den wind des Hemels meê,)
Het best bezeilde schip in d' afgrond wierd verzwolgen.
Neen, toon u in mijn leed, meêdogend; niet, verbolgen!
'k Bestijg geen hulk, ô neen, als ware 't, u ter spijt;
Of zweer me een' duren eed, dat gy te vreden zijt!' -

Hy zweeg. Kalypso lachte, en streek hem langs de wangen.
'ô Schandre (riep zy uit)! door listen nooit te vangen!
Neen, ducht niet dat ik u misleide. Zij my de aard
En 't welvend Hemeldak ten tuige by uw vaart,
Ja zelfs de Styx (een eed, waar Goden voor ontroeren)!
Mijn hart verbergt geen' wrok om u in 't leed te voeren.
Ik biede u hulp en dienst met ongeveinsde trouw,
En verg wat, in uw' nood, my-zelv behagen zou.
Mijn boezem draagt u gunst, en met uw lot bewogen....
Ik draag geen hart van staal, maar vol van mededogen.' -

Hier zweeg zy, de Godes, en trad den Held vooruit.
Hy volgt haar naar de grot, verbaasd om haar besluit.
Hy drukt den zetel straks, die, door Merkuur verlaten,
Nog reê stond voor den disch, bezet met gulden vaten.
Zy zet hem voedsel voor, voor 't sterflijk lijf gepast,
En plaatst zich over hem, terwijl zy hem vergast.
Haar-zelv wordt nektardrank en ambrozijn der Goden
Door d' opgeschorten stoet der maagden, aangeboden.
Zy spijzen. En, gesterkt, begon hun onderhoud.

'Ulysses (zegt de Nymf), gy wilt dan dwars door 't zout
Naar 't dierbaar vaderland? Gy wilt my dan begeven? -
Welaan dan! 't Ga u wel, ook waar gy kiest te leven!
Doch weet gy, welk een wee, wat snerpend zielsverdriet
Gy nog doorworstlen moet aleer gy 't wederziet?
Hier mocht gy, in mijn grot, Kalypsoos heilstand deelen;
Hier, meê onsterflijk zijn, mocht dit uw eerzucht streelen.
Ik weet, hoe zeer uw hart naar die Geliefde tracht,
Waar om ge heel den dag van heet verlangen smacht;
Maar ben ik minder schoon, min welgevormd van leden?

Kan sterflijk bloed met Goôn in vergelijking treden?' -

Ulysses andwoordt haar: 'Grootmoedige Godin,
Misduid de teêrheid niet der reinste huwlijksmin.
'k Weet zelf, hoe eindloos verr' uw altijd frissche luister
In rijzigheid en schoon Penelope verduister';
Uw onverwelkbre jeugd haar broze sterflijkheid!
Maar 't is 't onrustig hart dat in mijn' boezem schreit,
Steeds naar het morgenlicht der t' huisreis hijgend, zwoegend. -
Vervolg' me op nieuw een God, de zilte baren ploegend,
Ik lijde 't. 'k Heb een hart, gehard tot alle wee.
Het schriklijkst stond ik door in Oorlog en op Zee!' -

Hy sprak. De zon zonk neêr om 't duister plaats te maken
Men week in 't diepst der grot, dook in 't vertrouwlijk laken,
En rustte, zij' aan zijde, en alle smart verdween. -

Als nu de Dageraad in rozengloed verscheen,
Schoot zich de ontwaakte Vorst, gerezen uit het lover,
Den wollen lijfrok aan, en 't opperkleed daar over.
Kalypso doscht zich-zelv in 't zilvren prachtgewaad,
Dat om haar voeten golft, bevallig, fijn van draad;
Omslaat den gouden riem, haar fiere heup omgordend;
En zet den sluier op, dat zy zijn afreis ordent.
Flux geeft zy hem den bijl, die in de handpalm past,
Tweesnijdend, zwaar van staal, en aan den handgreep vast;
(Olijfhout is de steel, en sierlijk uitgesneden.)
En daar een dissel by, ter effening. - Zy treden
Naar 's eilands uiterste eind, waar hoog geboomte groeit,
De populier en elst, door 't zonnevuur geschroeid,
En hemelhooge den, geschikt om 't nat te ploegen.
Zy toont hem 't woud, en keert, en - voelt haar boezem zwoegen.

Hy velt. Een twintigtal van stammen kust den grond.
Niet meer. Het werk spoedt voort. Hy kapt hen af in 't rond,
En gladt en effent ze naar uitgespannen snoeren.
Kalypso brengt hem thands, om d'arbeid te volvoeren,
Den draaiboor, waar hy 't hout op 't kunstigst meê doorgaat,
En, in elkaâr gevoegd, met nagels samenslaat. -

Zoo wijd in 't lang en breed de in waterbouw bedrevene
Eens vrachtschips bodem neemt, het geen ter koopvaart stevene,
Zoo wijd maakt ook de Vorst den omvang van zijn boot;
Hy stelde er boorden op, waar aan de grondkiel sloot;
En dekte 't met een plecht, die heel den romp voltooide. -
Nu richt hy mast en spriet, waar 't vallend zeil aan plooide;
Voorziet het met een roer, ter wending op het meir;
En vlecht er teenen om, de golf tot tegenweer.
Hy overstrijkt de hulk met taaie pijnboomtranen,
Waar door zich 't sijplend nat geen' doortocht weet te banen. -
Kalypso langt hem stof tot zeilen. Even kloek,
Geeft hy gedaante en vorm aan 't vormelooze doek. -
Nu knoopt hy touw en schoot aan zeil, en mast, en stengen;
En weet door hef boomtuig zijn kiel in zee te brengen.

De vierde zon zag thands zijn' arbeid, en volwrocht.
De vijfde rees uit zee, en gluurde naar zijn' tocht.
Kalypso wiesch hem 't lijf, en hy, verfrischt van 't baden,
Omhangen door haar hand met riekende gewaden,
Scheept in. Een leedren zak met purpren druivendrank;
Een tweede, grooter nog, uit d' êelsten watersprank
Met levend nat gevuld; verkwikkelijke spijzen
Tot voorraad, in een korf: zie daar haar gunstbewijzen!
Hier voegt ze een' voordewind, met zachte koelte, by;
En hy, de vreugde in 't hart, verlaat haar heerschappy.

Hy zet de zeilen uit, die van het luchtjen zwellen,
En stiert, op 't roer gebukt, zijn vaartuig door de wellen.
Geen sluimring overvalt hem de oogleên by de nacht,
Terwijl hy Zevenstar en Wagenvoogd betracht,
En draaiend Beergestarnt', dat (met den naam van Wagen)
Het grimmig oog steeds op Orion houdt geslagen,
En nooit het bad beproeft van vader Oceaan.
Want, 't was Kalypsoos les, op de onbetreden baan
Dit teeken 't allen tijd ter linkerhand te houën. -
Dus sneed hy 't waterspoor met moedig zelfbetrouwen,
Als 't driewerf zesde licht hem 't blaauwend bergverschiet
Van 't naderende Land in 't neevlig zuiden biedt.
't Was Scherië, in het rond, van 't golfgeklots omgeven,

En lag, gelijk een schild, op 't donkre meir verheven.

Maar God Neptuun, gekeerd van 't geurig Morgenland,
Zag hem, van 't hoog gebergt' by 't Amazoner strand,
In 't naadren tot de kust de groene golven klieven.
Hy voelt zich 't hart door spijt en dubble wraakzucht grieven,
En schudt den grammen kop. - ‘Hoe (zegt hy by zich zelv')!
Zoo heeft dan 't Godendom op 't hooge stargewelf,
Daar ik by d'Ethioop vertoefde, zijn besluiten
Veranderd, om mijn wraak op 't onverhoedst te stuiten!
Reeds is hy 't land naby, waar 't noodlot hem bestemt
Het jammer eens te ontvliên het geen hem steeds omklemt,
Maar neen! hy zal nog ruim Neptunus wraak ervaren!’ -

Hy sprak, perst wolken saam, en schuimt de woeste baren
Met zijnen drietand op. Hy rukt met eenen slag
Wat storm heet, uit zijn' hoek, en overdekt den dag.
Een donkre nacht valt neêr om aarde en zee te smooren.
Oost, West, en Zuid, en Noord, vijandig saamgezworen,
Vereenen, wentlen 't nat in bergen naar omhoog,
En mengen 't aan de wolk die om den Hemel toog.

Nu siddren hart en kniên den fieren hulkbesturer.
‘Wat (riep hy) gaat my aan, onzalig' leedverdurer!
Onstraflijk (vreeze ik) is, wat van mijn' wederkeer
Kalypso my voorzei van 't worstlen over 't meir.
Zie daar het oogenblik! - Met welk een kleed van wolken
Omhult Jupijn de lucht, en stookt de waterkolken
Van alle kant om hoog! Mijn wis verderf spoedt aan.
ô Zalig, wien het zwaard voor Troje neêr mocht slaan!
Gelukkig driewerf, ja! en vierwerf, de eedle zielen
Der Grieken die voor 't recht van Menelaus vielen!
ô Dat my meê dien dag het sterflot had geveld,
Wanneer we, in 't speergedrang der menigte bekneld,
Om 't stervend overschot van Held Achilles streden!
Dan dekte een roemrijk graf mijne uitgebloede leden;
En 't dankbre Griekenland had steeds mijn' naam verbreid!
Nu, wordt me in 't hart der zee een eerloos graf bereid.’ -

Nog sprak hy, en een golf komt brandende aangestoven,
Stort slingrend op zijn hulk, en smijt haar 't onderst boven,
Hem van de roerpen af, en, tuimlende, in de zee;
En voert met woest gekraak het splijtend masthout meê,
En zeil en zeilspriet stoof een eind weegs langs de golven.
Hy bleef een' langen wijl in 't schuimend nat bedolven,
Verbijsterd, en door 't kleed dat hem Kalypso schonk,
Bezwaard, van 't persend vocht, het geen het weefsel dronk.
In 't eind hy rijst om hoog, van 't water opgeheven,
En spuwt het walglijk vocht, door neus en mond gedreven,
En dat hem taplings af-, en van den schedel stroomt,
Ten engen gorgel uit, terwijl hem 't hart bekoomt.
Toch blijft hem 't denkbeeld van zijn vaartuig by in 't zwemmen.
Hy poogt het met de vuist, al worstlend, vast te klemmen,
En zet zich-zelv' daarop, en redt zich van 't vergaan;
Terwijl hem golf by golf nu hier dan derwaart slaan.
Zoo speelt de dolle wind met de afgevallen blaâren,
Als hier met 's Konings hulk in 't dobbren door de baren.
Nu geeft hem 't buldrend Oost aan 't gierend West ten buit
Dan 't uitgelaten Noord aan 't overstelpend Zuid. -

Thands zag hem Kadmus telg, eens sterflijk, de overschoone,
Die, thands in 't zilte meir met wier- en zeerijskrone
Gehuld, de Godlijke eer by Nereus stoet geniet,
En, zelve een prooi der ramp, tot 's drenklings redding schiet.
Zy voelt zich 't ongeluk des wakkren Konings deeren,
Neemt van een waterhoen een lichaam aan en veêren,
En vliegt, in zulk een' schijn uit 's afgronds golvend wed
Op d'overbalk der kiel; waar zy zich nederzet.

‘Rampzaalge (roept zy uit)! wat reeks van gruweldaden
Heeft u dien gruwbren haat des Zeevoogds opgeladen!
Maar neen! Ge ontkomt zijn wraak, hoe fel hy wrokke en woed'.
Hou moed, en hoor naar my, op dat ge uw leven hoedt!
Ontsla u van 't gewaad, en schenk uw hulk den winden,
En tracht met roeiende arm het naaste strand te vinden,
Waar u de redding wacht van de uitgestane smart.
Doch knoop u middlerwijl dees sluier onder 't hart.
Dees zal u aan de dood en aan haar schrik ontvoeren.

Maar als gy met de hand den oever aan kunt roeren,
Ontbind, en werp hem weêr, met afgekeerd gezicht,
Zoo verr' gy kunt, in 't meir. Dit zij uw eerste plicht! -

Zy zwijgt; doch heeft het woord nog naauwlijks uitgesproken,
Of reikt den sluier toe. En weêr in zee gedoken
In waterhoens gedaante, ontslipt zy aan zijn oog.

Ulysses peinst, en zucht; en 't bleek gelaat om hoog
Geheven: ‘Wee my, ach (dus zegt hy)! durf ik 't wagen?
Of poogt me een boze Geest in nieuw verderf te jagen!
Neen; 'k geef my aan dien raad niet over, vol bedrog.
Van verre zag ik 't land, maar welk een afstand nog!
Zoo lang dit kranke hout nog vasthoudt in zijn voegen,
Verwachte ik op mijn vlot het einde van mijn zwoegen.
Maar, zoo my 't zeegegolf de kiel aan splinters slaat,
Het zwemmen blijft dan nog mijn laatste toeverlaat.’ -

Terwijl zijn ziel dus peinst in twijfelmoedig schromen,
Drijft hem de ontzinde God der breede waterstroomen
Een hemelhooge golf al krullende over 't hoofd,
Die 't vaartuig met één' slag in duizend spaanders klooft.
Gelijk een Najaarswind de dorre korenstoppelen
Van één strooit, wijd en zijd, als lichte regendroppelen,
Zoo brijzelt deze slag de balken wijd uit één,
En smijt ze als enkel kaf door 't ruim der golven heen.
Ulysses grijpt een' balk, omvat hem stijf in de armen,
En wil zich 't veege lijf uit al zijn macht beschermen.
Het hout slaat telkens om, en tuimelt met de last,
Toch knelt hy 't met de kuiên, en zet zich schrijlings vast:
De Ruiter weet zich dus om 't steigrend paard te klemmen.
Hy trekt zijn kleeders uit, bereidt zich zelv' tot zwemmen,
En knoopt zich onder 't hart den sluier der Godin.
Nu springt hy 't deinend nat met roeiende armen in!

Neptunus ziet het aan, van ongeduld aan 't blaken.
Hy vest een grimmig oog op 't Eiland der Feaken,
En schudt het grijzend hair. Doch eindlijk, meer bedaard,
Ontboezemt hy dees taal, en wendt zich anderwaart:

‘Ga, streef, na zoo veel ramps, nu eindlijk door de baren
't Herbergzame eiland toe. Gy hebt mijn macht ervaren!
'k Genoeg my met die straf.’ - Hy noopt zijn rossen voort,
En koomt in zijn paleis aan Egaas waterboord.

Minerve middlerwijl, Ulysses steeds genegen,
Sluit andre winden af, verbiedt hun 't minst bewegen,
Maar zet het Noorden aan en breekt der golven kracht,
Op dat hy 't strand bereike waar hem zijn redding wacht.

Twee nachten zwierf hy dus en twee geheele dagen
Door 't altijd woedend nat, steeds op en neêr geslagen,
Steeds van de dood omzweefd. Doch, als den vierden dag
De blonde Morgenstond uit de Oosterkimmen zag,
Lei zich de stormwind neêr. De stilte was volkomen.
Nu zag hy 't land naby, als 't rollen van de stroomen
Hem ophief, en zijn oog een vrijer uitzicht gaf.
Zoo welkom als 't herstel eens vaders, na aan 't graf,
Op 't ziekbed door 't geweld der foltring neêrgeslagen,
Wen 't gunstig Godendom hem uitredt van zijn plagen:
Zoo welkom was den Vorst die aanblik van de kust.
Hy spant zijn krachten in met nieuwontfonkte lust,
En zwemt den oever toe met ongeduldig hijgen,
In hoop om met den voet den strandgrond vast te krijgen. -
Nu, nog een' roepkreet verr', verneemt hy 't dof gesuis
Van 't klippig rotsgesteente en klaatrend golfgebruisch.
Afgrijslijk ronkte 't daar, van branding overdolven:
't Was al met schuim bedekt der saamgeklutste golven:
Daar was voor hulk of boot geen baai of vlakke ree,
Maar hoog en klippig strand, dat trots bood aan de zee.
Hier sidderde de Held; zijn moed en hoop bezweken,
En naauwlijks had hy kracht, dees woorden uit te spreken:

‘Zoo stelt Jupijn me om niet de troost der Landkust voor!
En vruchtloos werkte ik my het golfgetuimel door!
Daar opent zich geen weg, geen toegang uit de baren.
't Zijn klippen, scherp gepunt, en steile rotspylaren,
Waarom de branding kookt en stormend loeit en woelt,
Daar de uitgestrekte voet geen' waadbren plek gevoelt.

Hier dreigt me een dwarrelstroom met plettring en vernieling,
Onmachtig meêgesleept in zijne onzichtbre wieling;
En, zwemme ik 't eiland nog in 't sterkend uitzicht om
Op glooiend oeverstrand of stillen strandbochtkom,
Zoo dreigt me een woeste wind in volle zee te sleuren,
Of koomt me een zeegedrocht met schrikbren tand verscheuren.
Ik weet, wat Tethys kolk voor gruwbre monsters voedt,
En ken Neptunus haat, die onverzoenlijk woedt.'

Dus jamm'rend by zich-zelv', en 't harte langs hoe droever,
Rolt hem een woeste golf naar 't klippigst van den oever;
En zeker waar hem 't lijf verbrijzeld op de rots;
Maar Pallas stond hem by, en matigde den bots.
Hy greep en hield de klip omslingerd met zijne armen.
De golf schoot tuimlend door, en gromde door zijn kermen;
Maar sloeg te rug van 't strand, en wierp hem onverhoeds
Van d'oever weêr te rug in 't hart des pekelvloeds.
Gelijk de zeepolyp, zijn leger uitgetrokken,
Den huid heeft overkleefd met schelp- en rotssteenbrokken;
Zoo liet de omsloten hand, de steenklip afgerukt,
Den losgescheurden huid daar klevende opgedrukt;
Hem-zelv' bedekt de vloed. Hier waar hy in de stroomen,
In weêrwil zelfs van 't Lot, onfeilbaar omgekomen,
Waar hem van Pallas-zelv' geen wijsheid toegevloeid.
Hy steekt het hoofd weêr op, van nieuwen moed doorgloeid,
En zoekt eene andre punt, die toegang aan moog wijzen,
Waar de oever zachter zij, en minder steil moog rijzen. -
Dus zwemmend nadert hy den mond der Landrivier,
Die van 't gebergte stroomt met kronkelenden zwier.
Hier mocht hy glooiend zand voor scherpe rotsen vinden;
Hier, in een holle bocht, bedekking voor de winden. -
Hy eert den Stroomgod straks, en roept hem hartlijk aan.

'Gy, Godheid, wie gy zijt (dus bidt hy)! - 't Lot ontgaan,
My door Neptunus haat op zijnen vloed beschoren,
Genake ik u en smeek. Verwaardig my te hooren!
Ook zelfs het Godendom dat nooit een traan ontleekt,
Ontziet des zwervers beê die om bescherming smeekt.
Zoo doe ik u, ô Vorst. Erbarm u mijn ellende!

Gy zijt het, aan wiens hulp ik my ter redding wende.
Ik nader tot uw' stroom, uw kniën. Neem mijn beê
Genadig aan, ô God, en voer my hier ter ree!' -

Hy zwijgt. De Stroomgod doet de golven straks bedaren,
Betoomt zijn' vloed, geeft stilte, en redt hem uit de baren
Aan d'inham van zijn' kil. Hier buigt hy thans de leên;
Hier, kniên en armen, doof van zoo veel moeilijkheên.
Het hart bezwijkt hem; 't lijf zwelt op; uit neus en lippen
Stroomt 't zeenat tapplings neêr; hem dreigt de ziel te ontglippen;
De stem en de adem smoort; - hy zinkt in onmacht neêr,
Verstijft, en 's levens kracht heeft geen vermogen meer.

Nu had de boezem lucht, en hy, zich-zelv' hervonden,
Hy strikt den sluier los, hem onder 't hart gebonden,
En werpt hem, afgekeerd, ten pekelstroomen in.
Een zeegolf voert hem meê en brengt hem der Godin.
Nu valt hy schreiend neêr, en kust de vruchtbare aarde;
Maar siddrend, wat het Lot hem mooglijk nog bewaarde.

'Ach (roept hy), welk een lot! En hoe de wreede nacht
Hier aan den boord des strooms dus laafloos doorgebracht,
In vochten neveldaauw, verstijvende avondkoude!
Wat macht, die me in dees nood het kranke lijf behoude?
Hoe waait dees gure lucht die uit het Westen stroomt! -
Maar zoeke ik heuvelwaart een schuilplaats in 't geboomt'! -
Ach, mooglijk sliep ik in, bedolven door de struiken,
Zoo koude en matheid duldt mijn oogleên toe te luiken!
Doch (Hemel!) ik ware een roof, een prooi van 't wild gediert',
En duur stond zulk een rust, van boschgespuis omzwierd!' -

Hyging nochthands; maar zuchtte, al peinzende en verlegen.
In 't kronklen der rivier een hoogte langs gestegen,
Die bloot lag tegen 't West, begeeft hy zich in 't woud,
En kiest twee bussels uit van nieuwgeschoten hout,
(Een mastik en olijf,) die, dicht door een gewassen,
Hem schutten voor de lucht en 't haastige verrassen.
Geen vochtig windgeblaas doorwaaide ze ooit van 't strand;
Geen zon doorstraalde 't loof met heeten middagbrand;

aant. Geen regen perste er door. Zoo schoten zy hun takken
In een. Hier liet hy 't hoofd in dorre bladers zakken,
Van rondom saamgeschraapt, en tot een bed gespreid,
Waar hy de ontbloote leên nu zacht op nederleit.
Hy dekt en graaft zich in, in de afgevallen bladen,
En waant zich nooit genoeg op 't kille lijf te laden.
Drie reizenden voor 't minst, in 't barre winterweêr,
Verwarmden zich daarin, al stormde 't eiken neêr.
Niet anders dan men 't vuur in donkere asschen rekent,
In afgelegen' hoek de ontgloeide kool verstekend,
Op dat zy niet vervonkle of lichte vlammen schepp',
Begroef Ulysses zich in deze bladerkreb.
Toen goot Minerf den slaap, na zoo veel bitterheden
Verkwiklijk op hem neêr by 't rusten van zijn leden.

[1808.]

Ulysses hellevaart.*
Het elfde boek van Homerus Odysséa.

Wy zagen 't eenzaam strand en 't ledig vaartuig weêr.
Nu togen wy de hulk in 't golven van het meir,
Bevestigden de mast, verbonden zeil en koorden,
En sjorden 't slachtvee in, langs de opgetreilde boorden.
Toen gaven we ons te scheep, maar weenende en bedroefd;
Van 't voorgevoel des leeds den boezem toegeschroefd.

Nu zond de Landgodes, van 's aardrijks morgenkrieken
Het blijde voordewind in de uitgebreide wieken.
Wy schikten tuig en wand, en duikende in het boord,
Dreef luchtgeblaas en riem den steven rustig voort.
Zoo kliefden we al dien dag door 't zilvren schuim der golven.
Nu dook de moede zon in 't bruischend nat gedolven,
De schaduw viel op de aard, de donkre nacht ving aan,

* Najaarsbladen I, 13.

En wy bereikten 't rijk van vader Oceaan.

't Is de ingang van zijn' stroom en grondelooze kolken,
Waar 't breed Cimmerisch land zich opdoet. Woeste volken,
In nevelen gehuld. De heldre Titan ziet
Van 't lichtverbreidend pad hun donkre boorden niet;
Niet, als hem de uchtend groet, gekroond met morgenstralen,
Niet, als hem de avondstond ten westen af ziet dalen,
Maar schrikbre nacht-alleen omringt het gruwzaam strand.

Daar stuurden wy den boeg ten oever; vatten land;
En namen 't lammrental, ten offer uitgelezen,
En voerden 't aan het oord door Circè aangewezen.
De fiere Eurylochus, met wakkren Perimeed,
Hield aan den boord des vloeds onze offerhand gereed.
Ik-zelf, in statige ernst, en over de aard gebogen,
Aanvaardde 't schittrend zwaard my van de heup getogen,
En groef een' donkren kuil, van oost tot avondstond
Een' elboog uitgestrekt, in d'omgewroeten grond.
Daar plengden we in den grond een offer voor de dooden:
Eerst honig, vette melk, den afgrond aangeboden;
Dan, schuimend druivenbloed, met water onvermengd.
En eindlijk, klare bron, met zuivre blom besprengd.
Wat smeeking, wat gelofte, en welk een stroom van eeden,
Waarmede ik 't schimmenrijk niet aanriep in mijn beden!
Wanneer 't my beuren mocht mijn haardsteê weêr te zien,
Wat rundren nam ik aan, den afgrond aan te biên!
Wat schatten schonk mijn hart de rokende outervlammen!
Terwijl ik d'eêlsten pronk der zwartgewolde rammen
Tiresias bestemde als 't hoofd der Wichlary.
Nu nam ik 't wollig vee en plaatste 't op een ry,
En sneed het een voor een de keel af met mijn' degen
Voor slachtmes. 't Zwarte bloed, in d'offerkuil gezegen,
Doorstroomde en vulde 't vak: een vloed van zielen steeg
Uit 's afgronds diepten op. Ik zag, en beefde, en zweeg.
En Bruid en Jongling kwam, en Best en Grijzaart beide,
En Meisjens, wie nog niets van kindren onderscheidde.
Een aantal, van het staal der Oorlogsspiets doorboord,
Gevallene in den strijd, nog bloedig van den moord.

Zy waarden om de gruft, met hartontzettend kermen,
En weemlend onder een als dichte zomerzwermen.
De bleeke doodschrik greep me en klom my vast om 't hart;
Mijn kniën stieten saam; mijn oog stond stijf verstart.
Ik riep mijn' Vrienden toe, de verschgekeelde lammeren
(Ten offer toegedacht aan 't grondloos rijk der jammeren)
Te ontbloten van den huid, te blaakren in het vuur,
De schrikbre Hel ten zoen, en 't gruwzaam Helbestuur;
En ik, terwijl de vlam het bloedig zwaard deed glimmen,
Zit aan den bloedkuil neêr, en schrik de ontelbre schimmen
(Vast dorstende naar 't bloed en zwierende om dit graf)
Als Nachtgevogelt', met mijn glinstrend lemmer af.

Helaas! hoe melde ik u, wat toen mijne oogen zagen!
Eerst scheen Elpenors ziel my treurende op te dagen:
Elpenors ziel! mijn vriend, my boven andren waard!
Helaas! zijn overschot had nog geen rust in de aard.
Zijn lijk bleef onbeweend, vergeten, onbegraven,
(De nooddwang perste ons voort) ten prooi van wolf en raven!
Hem ziende, daar my 't leed den engen gorgel snoert,
‘Elpenor (roep ik uit)! wat heeft u hier gevoerd?’ -

Hy andwoordt, met een' zucht waar in hy scheen te stikken:
‘Laërtes eedle zoon (de dood was in zijn blikken)!
Een geest, een wreede geest, beschoor my 't wee des doods.
Bedwelming van den wijn beving my achteloos.
Ik liet me op 't hoog terras van Circes lustwaranden
Bekruipen van den slaap en zijn fluweelen handen,
En tuimelde op den grond. Mijn schedel was vergruisd,
En de afgescheiden ziel haar woning uit verhuisd.
Thands, thands bezweere ik u by uw geliefdste panden,
By vader, gemalin, en eigene ingewanden;
Den vader, die u voedde en optoog op zijn kniên,
De kuische Huwlijkskoets, die ge arbeidt weêr te zien;
Den zoon, uw zoetste hoop, uw wellust (want, ô koning,
Ik weet, gy stiert den boeg weêr rugwaart naar uw woning!)
Gedenk me, en weiger my de laatste tranen niet,
Op dat mijn wraakgeroep niet kermende opwaart schiet'!
Neen, schenk mijn lijk der vlam, met wapenrok en wapen;

Vergun een handvol aard den trouwste van uw knapen,
En richt zijn' naam ter eer', aan Circes bochtig strand
De roeispaan, die ik voerde, in 't opgehoogde zand'! -

Hy zweeg, en 'k andwoord hem: 'Rampzaalge, wees te vreden.
Mijn hart belooft zijn' vriend de laatste plechtigheden'. -

Dus zaten we, elk om 't zeerst met tranen overdekt:
Hier, ik, met blooten kling, steeds over 't bloed gestrekt.
En daar de schim mijns vriends, my dierbaar als een broeder.

Nu rees de bleeke geest van mijn verstorven Moeder,
Grijze Anticléa, die ik levende voor 't lest,
Naar Troje spoedende, in mijne armen had geprest.
Ach, deze zag ik aan met barstend, smeltend harte;
En nog ontzeide ik haar, hoe snikkende in mijn smarte,
Te naadren by het bloed, tot 's grijzen Wichlaars geest
Verscheen. - Hy kwam in 't eind, en meê voor 't staal bevreesd.
De gouden wichelstaf blonk in zijn stramme handen,
Ik zag een glans van licht om 't graauwend hoofdhair branden,
En kende Thebes roem aan d'achtbren voorhoofdplooi.
'ô Zwerver (riep hy uit,) aan 't grillig lot ten prooi!
Waar toe, Laërtes kroost, het licht der zon ontvloden,
Om hier in 't oord des schriks te naadren tot de dooden?
Doch wijk, en keer uw zwaard van 't purpren slachtbad weg,
Op dat ik drink' van 't bloed en u uw lot voorzegg'!' -

Zoo sprak hy. 'k Trad te rug. De Grijzaart dronk in vrede,
En 'k stak 't ontbloote zwaard in de elpenbeenen schede.
Straks ving hy, na 't verslaan der branding van zijn dorst,
Dees aaklige aanspraak aan, uit enggeprangde borst:

'Gy vraagt, Laërtes zoon! (ik zie uw zielsverlangen
In dropplen aan uw oog, ja, op uw' boezem hangen.)
Een' blijden wederkeer naar vaderland en haard.
Rampzaalge! een machtig God weêrstreeft uw 't huiswaartvaart,
Ge ontkoomt den drietand niet die aarde en golven kloofde!
En wraak eischt voor een' zoon, dien gy van 't licht beroofde.
Dan, nog verkreegt gy 't eind, hoe moeilijk, van uw' tocht,

Zoo ge op u-zelven slechts, en andren, heerschen mocht.
Doch aan 't Trinakrisch strand den blaauwen vloed ontkomen,
Verwacht u 't weidend vee aan Ennaas vruchtbre zoomen,
Het heiligdom der Zon, die alles hoort en ziet.
Ach! deerde uw zwelgzucht slechts die kostbre runders niet!
Hield, hield u 't vaderland, steeds zwevend voor uwe oogen,
Van dartlen roof te rug, het noodlot wierd bewogen.
Maar vruchtloos is mijn wensch! Ik spel verderf en dood
Aan 't vaartuig dat u voert, en elken tochtgenoot.
En gy, ge ontvliedt - maar 't is, om na ontelbre plagen,
Heel 't aardrijk wijd en zijd door stormen rondgeslagen,
Van vriend en troost beroofd, in vreemde hulk gescheept,
Uw erfgoed weêr te zien, ten ondergang gesleept;
Baldadigen uw' schat verbrassen en verderven,
En om uw dierbre Gâ met bruidsgeschenken werven. -
Toch keert ge, 't leed ter wraak', u honende aangedaan. -
Maar, is 't uw' arm gelukt, die woestaarts neêr te slaan,
Ga, neem een' gladden riem van een' der schepelingen,
En wandel landwaart in door bosch en heuvelklingen,
Tot waar ge een volk bereikt, dat nimmer zee aanschouwd,
Noch 't smaaktuig heeft gestreeld door 't prikklen van het zout;
Dat nooit een denkbeeld had van roode stevenboegen,
Of, door de kracht van 't roer de zilvren baar te ploegen.
En als een wandlaar daar, dien ge op den weg ontmoet,
Wat ge op de schouder draagt, voor Ceres werktuig groet,
Plant dan uw' riem in de aard, en breng uw zoenoffranden
Den God des waters toe, en keer met reine handen!
Dan, dan worde, op uw erf, en vredig, weêrgekeerd,
Al 't Hemelgodendom met rundrenbloed geëerd,
En valle u rust ten deel -! tot uit de zilte plassen
Een zachte en zoete dood uw grijsheid koom verrassen
En wegneme uit een volk dat bloeit in uw bestuur!
Zie daar uw lot geschetst tot aan uw stervensuur!' -

Hier zweeg hy. 'k Andwoord hem: 'Dus wilden 't dan de Goden.
Welaan! Het waar vergeefs, voor 't grimmig lot gevloden.
Het treff' my, 'k ben te vreên en 't gruwzaamst zelfs getroost.
'k Heb nog een Vaderland; ik heb nog Gade en Kroost! -
Maar zeg my - 'k zie daar ginds een dierbre Moeder waren: -

Ach! spraakloos schijnt zy 't bloed des slachtkuils aan te staren,
En werpt haar' zoon geen oog, geen woord, geen zuchtjen toe.
Hoe worde ik haar bekend? Spreek, Wichlaar, wat ik doe?' -

Ik sprak. Hy andwoordt dus: 'Die wensch is licht verkregen.
Het wemelt om den kuil, maar siddert voor den degen.
Wat doode gy vergunt te naadren tot het bloed,
Dien zult gy kenbaar zijn uit al den schimmenstoet.' -

Hy had het woord voleind, en zonk te rug in de aarde;
Ik hield mijn bloedwacht uit. - Nu kwam zy die my baarde.
Ik wijk: - zy drinkt het bloed, en kent my voor haar' zoon,
En jamm'rend riep zy uit, op hollen, schrikbren toon:

'Mijn zoon! wat bracht u hier, nog levend, by de schimmen?
Wat drijft u, d' ijzren nacht des duisters in te klimmen?
Dit is geen' levenden toeganklijk. Vloed aan vloed
Omstroomt het, met een' stroom, door stormen aangevoed,
En de Oceaan vooraf, door niemand door te waden,
Maar grondloos. Koomt gy hier, met Trojes roof beladen?
En zwerft gy dus 't Heelal met schip en manschap rond,
Vervreemd van Gade en huis en Vaderlandschen grond?'

Zy zweeg. Mijn andwoord was: 'De nooddwang der ellende,
Zie daar het geen mijn' tred naar 's afgronds ingang wendde.
Mijn Moeder! 'k moest my-zelv' met hooger licht beraân,
En zocht Tiresias, den grijzaart, den Thebaan.
Want nog bereikte ik 't onze, of geen der Grieksche stranden;
Maar dwaal, vervolgd van 't lot, onzeker waar te landen,
Sints ik de Atrieden volgde op 't bruischend spoor der zee
Door jamm'ren overstelpt, en neêrgedrukt door 't wee.
Doch, meld my, welk een dood heeft u het oog geloken?
Verslond u 't vuur der krankte, in 't trage bloed ontstoken?
Of haalde u de ijzren boog van Delos Jagerin
Op 's levens hellend pad met zachte vlijming in?
Geef andwoord. Meld my meê van mijn' verlaten' vader,
En 't spruitjen van mijn heup. Wat immers raakt my nader!
Wordt, wordt mijne Oppermacht van dezen nog getorscht?
Of werd mijn staf vertrouwd aan eenig' ander' Vorst,

Daar mooglijk het Gerucht mijn deerlijk lot verraadde?
Voor alles, troost mijn ziel, ten aanzien van mijn Gade!
Zeg, of heur hart, heur trouw, my nog geheiligd bleef?
Of ze eenzaam in heur' rouw, en mijner waardig, leef?
Of ze aan mijn' zoon, mijn huis, heur plichten nog betrachte?
Dan, of ze, in vreemden arm, mijn teêrheid reeds verachtte!' -
Ik zweeg. Mijn moeder gaf me een andwoord vol van troost.
'Neen (sprak ze,) uw Ega leeft voor u en voor uw kroost.
Getrouw verduurt zy 't lot; verslijt in stille klachten
Der dagen eenzaamheid, de weduwlijke nachten,
En net uwe Echtkoets met haar tranen, dag aan dag.
Geen ander ook ontfing den scepter van 't gezag.
Telemachus behoudt uw vorstlijk goed en woning,
En stelt de feesten in met waardigheid van Koning.
Uw Vader slijt op 't land zijn droefheid om zijn' zoon,
Van stad en menschdom wars, en wars van prachtvertoon.
Geen koestrend bed noch koets, geen wollige tapeten,
Ontfangen 't dor geraamt', van zorgen afgegeten;
Maar, slaaploos in het stof voor 't haardvuur uitgestrekt,
Verduurt hy 't winterweêr, van slecht gewaad bedekt;
En, als de zomerzon de bladers uit doet schieten,
Den wijnstok schaduw schenkt, de velden leert begieten,
Dan spreidt de grijzaart zich van loten, versch gesneên,
Een leger op den grond, of vlijt zijn matte leên
Al snikkende in het gras, en smoort in boezemzuchten,
Door d' ouderdom gedrukt als door zijne ongenuchten.
Zoo stierf ik-zelv, mijn zoon, en vond de rust van 't graf.
Dianaas boogschot sneed mijn' levensdraad niet af.
De ziekte trof my niet, wier teerkracht, vol van pijnen,
Den geest van lieverleê uit de aders doet verdwijnen.
De trek, de liefde-alleen, de liefde tot mijn kind.
Ulysses - kent ge een kwaal, die heviger verslindt?' -

Zoo sprak ze, en ik, ontroerd van kinderlijk verlangen,
Stak de armen naar haar uit, om ze aan mijn hart te prangen.
Tot driewerf greep ik toe met de armen uitgebreid:
Tot driewerf greep ik lucht, en droom, en ijdelheid.
Mijn boezem schokte en kreet, en zocht zijn troost in 't kermen:

‘Mijn Moeder! rooft ge uw' zoon het heil van u te omarmen!
Ach, waarom wordt ons hart in 't rijk der duisternis
Die lichtnis nog ontzegd na zulk een wreed gemis!
Zond, zond my de afgrond dan een droombeeld zonder wezen,
En was mijn boezemwee niet hooggenoeg gerezen?’ -

Ik zweeg; wanneer ze my dit treffende andwoord gaf:
‘Rampzaligste op deze aard! tot leed gevormd en straf!
't Is de afgrond niet, noch Zy, uit Jupiter gesproten,
Die d' afgrond wetten geeft, door niemand om te stoten;
't Is geen Persefoné, wier arglist u misleidt; -
Neen, dus is 't eeuwig lot der broze menschlijkheid.
Wen 't afgestorven lijf uit aderen en spieren
Verbloedt, en 't kond gebeent' de zenuw los laat zwieren,
Verdelgt de houtmijtvlam wat menschen menschlijk scheen.
De ziel-alleen ontvliegt, gelijk een damp daar heen. -
Maar gy, keer weêr naar 't licht, en wat gy hebt ervaren,
Laat, laat uw boezem dat voor de eeuwigheid bewaren!’ -

Dus waren we in gesprek. Nu zag ik daar een' stoet
Van vrouwen, van rondom vergaadren om het bloed;
Der achtbren Helden teelt, of die hun Echtkoets drukten.
Ik zag het, hoe ze op de aard al slurpend nederbukten,
En toog mijn glinstrend zwaard my weder van de zij'.
Nu kwamen ze een voor een, zich volgende in een rij,
En ik vroeg elk van haar heur' naam en lotgevallen. -

Salmoneus eedle spruit genaakte 't eerst van allen,
De wakkre Tyro, trotsch op Kretheus huwlijkskoets:
Zy, voorwerp van de vlam des waterrijksten vloeds.
't Was Enipéus min, waar van heur kaken gloorden,
En dikwerv' schiep zy lust in 't wandlen langs zijn boorden;
Maar God Neptuun verscheen in 's jonglings schoon gelaat.
(De kruin met riet bekranst, en lisbloem op 't gewaad;)
En rustede in haar schoot, door 't uiterlijk bedrogen.
De golven rezen op, in welfsels rondgebogen,
En dekten 't kussend paar in 't dartlen voor 't gezicht,
Met waterblaauwen muur, verzilverd door het licht.
Daar zwoegt hy op haar borst, en wikkelt de overschoone

Den maagdengordel los, door d' invloed van Dione,
En luikt haar de oogen door de sluimring van de rust.
Nu had de ontzachbre God zijn tintlend vuur gebluscht,
En vat haar elpen hand, en strookt haar gloende wangen,
Van 't blaakren van de lust, en schaamte, en schrik bevangen!

‘Verheug u (sprak hy,) schoone, in 't heil dat gy genoot!
Een God, der heemlen roem, bevruchtte uw' kuischen schoot.
Gy zult, eer 't wentlend jaar zijn' kring heeft rondgesloten,
Uw kniën zien versierd met Goddelijke loten.
Kweek die zorgvuldig op met moederlijke zucht!
Maar wacht u, dat geen woord uw lippen ooit ontvlucht',
Ik ben de Watergod die 't aardrijk houdt omdolven.’

Zoo sprak hy, en verdween in de opgekloofde golven.
Bezwangerd, baart haar schoot, ten einde van haar dracht,
Den dappren Pelias, met Neleus reuzenkracht:
Dees, Pylos heerscher; dien, Iölchos wijde velden,
Met lammren overdekt, tot Koning. - Oorlogshelden! -
Aan Kretheus schonk ze een trits, de vrucht van 't Huwlijksbed,
Meê, vorsten, rijk van roem, en zonder lastersmet.

Toen kwam Antiopé, Azopus dochter, naderen,
Die meê, met Jupiter in de Echtkoets mocht vergaderen,
En hem Amfion baarde en Zetheus, over de aard
Door Thebes stichting en haar torenwal vermaard.
Want machtloos was hun arm om plonderzieke heiren
Van de onbemuurde stad, hoe bloeiende, af te weeren.

Nu trad Alcmene toe, zy die op 't Huwlijksdons,
In d' arm van Jupiter, maar met Amfitryons
Gestalte en schijn omhuld, den monsterschrik der aarde,
Den fieren Hercules, den Leeuwbetemmer, baarde. -
Toen trotschen Kreions spruit, aan 's vaders overmoed
Onschuldig, ingelijfd aan Held Alcides bloed.

Ook toonde zich mijn oog de rampspoedvolle moeder
Van schrandren Edipus, oud Thebes staatsbehoeder,
De aanminnige Epicaste, en die, door 't lot verblind,

Onwetend d'Echtknoop sloot (zy, moeder!) met haar kind.
Want hy, door 't zelfde lot onwillig euveldader,
Geleidde, laauw van 't bloed van zijn' verstorven' vader,
De onnoozle naar 't altaar en gruwelbarend bed.
Maar 't Godendom nam wraak op 't menschdom van die smet;
En hy, aan Thebes rijk en 't licht des daags ontvloden,
Verdelgde Kadmus stam, naar 't raadsbesluit der Goden.
Zy - stortte in wanhoop zich met ijsselijk gehuil,
Aan 't worgend koord gesmoord, den afgrond in den muil,
En liet hem tot een' prooi aan 't jammer en de ellende,
Die 't Huldgodinnendom in zachte rust volëndde.

Nu zag ik Chloris. Zy, wie de onafmeetbre schat
Van Neleus bruidgeschenk, ter huwlijkskoets, verbad;
En, boven 't aardsch bereik in lijfsbevalligheden,
Van 't Godendom benijd, van 't aardrijk aangebeden!
Amfions jongste telg, uit Iäzons geslacht,
Die 't heerlijkst kroost op aard, die Goôn, ter wareld bracht!
Zy gaf aan Nestor 't licht, den roem der zilvren grijsheid,
En, meer dan 't lot gedoogt, verheven door zijn wijsheid!
Met Broeders, zijner waard, en Peroos wonderschoon.
Wat oog, wat hart bezat, bood hart en schat en kroon.
Vergeefs! Haar vader drong op rijke huwlijksgiften;
Als 't breedgehorend ras van fiere runderdriften,
Ifikles weide ontroofd, de prijs wierd van de maagd.
Ontzetlijk was de daad, door 's Bruigoms moed gewaagd.
Maar 't lot vervolgde en hem en zijn geroofde stieren;
En, als zich 't jaar voltrok naar maan- en dagtoortszwieren,
Door tweepaar Horen in zijn wentling rondgeleid,
Bedwong Ifikles vuist zijn heldendapperheid.

'k Zag Leda toen, door de Echt aan Tyndarus geklonken.
Zy, wier benijdbre schoot hem helden heeft geschonken,
(Den forschen Kastor en den worstlaar, sterk van vuist,
Beroemden Polydeukt) wier bloed onsterflijk bruischt.
Want zelfs in 't schimmendal, bewelfd met aardeschichten,
Vereert hen 't Godendom als heldre hemellichten:
Zy leven beurt om beurt, en wisslen dag en graf,
Onsterflijkheid en dood, met broedrenteêrheid af.

Ifimedia naakte. Ik zag haar fiere kaken
Nog gloeien van den trots om God Neptunus blaken.
Zy, vorst Aloëus Gâ, bracht groven Epialt,
En sterken Otos voort, de rijzigste in gestalt',
Die, sints Orions val, 't verbasterd aardrijk voedde:
Ontzachlijk, kort van bloei, en van ontembre woede.
Want naauwlijks had hun oog het derde levensjaar
Ten derdenmaal aanschouwd, omkroesd met krullend hair,
Of 't meetsnoer, van hun kruin tot de enkels uitgespannen,
Hield negenwerf de maat der rijzigste Oorlogsmannen.
Hun schoudren mat de lengte eens elboogs negenmaal.
Hun moedwil dreigde krijg aan de Oppergodenzaal.
D' ontwortelden Olymp met d' Ossa saam te hoopen,
Met d'Ossa Pelion; op de Almacht storm te loopen;
Den throon van Jupiter tot nietig gruis te slaan:
Zie daar hun gruwzaam doel en roekloos stout bestaan!
Zy hadden 't ook volbracht, by meergevormde krachten;
Maar Febus trof hun 't hart met onontwijkbre schachten,
Eer de eerste bloesem nog op de elpen wang ontlook,
En de overschaâuwde mond in 't donzig melkhair dook.

Nu stapte Fedra my, toen Ariadne, nader.
Zy, al te teedre spruit van haar' ontmenschten vader,
Wie Theseus, Krete ontschaakt, naar Pallas vesten bracht;
Maar eedler' tot een prooi, dan Cecrops nageslacht.
Diaan, gy hieldt de schoone op Diaas vlakke stranden,
't Omgolfde Dia op, waar Bacchus outers branden.

Toen deed zich Procris op; - Klymene, Febus min; -
En toen, de hoon der kunne, ontrouwe gemalin,
Die om een halsjuweel haar Echtgenoot verraadde,
En 's aardrijks vloek zich-zelve op 't schuldig voorhoofd laadde.
Maar 'k meld ze u alle, 'k breng heur namen zelfs niet uit,
Wat schoonheên 'k zag, aan 't graf, aan 't aaklig graf ten buit.
Wat vrouwen, wijd beroemd als Moeders en Vorstinnen!
Wat edel Heldenkroost en Heldengemalinnen!
Eer vloog de nacht voorby die rust en sluimer daauwt!
Eer waar me en stem en hart en 's levens aâm verflaauwd!
't Is tijd, de slaapkoets roept. - Mijn lot blijve u bevolen,

U, Vorst, en 't Godendom, getuigen van mijn dolen! -

Hy sprak; en alles bleef verstomd en zonder spraak,
Nog luistrend naar zijn stem met nooitbeproefd vermaak.
Geen boezem roerde zich, noch waagde 't ademhalen,
Als vreesde m' in 't verhaal een' enklen klank te falen.
Nu vatte Arete 't woord, de staatlijke Areta:

‘Feaken, welk een man! wie zag zijn wedergâ!
Wat koninklijke zwier! wat taal en kracht van woorden!
Wat rijpheid van verstand! - Beschouwthem, die hem hoorden!
Zie daar, zie daar den Gast op wien mijn tafel roemt! -
Doch allen deelt gy de eer, die u Feaken noemt.
Ach dat we niet te dra zijn heusche taal ontbeeren!
Laat geen bekrompen hart ons gastgeschenk onteeren!
Toont, wat ons 't Godendom, en niet tot ydlen pronk,
Maar, nooddruft tot behoef, en deugd tot eerloon, schonk’! -

De grijze Echennus spreekt: hy, de oudste der Feaken,
Wien adel, wijsheid, deugd, aan allen dierbaar maken:
‘Mijn vrienden! 't klinkt gewis aan 't luistrend oor niet vreemd,
Wat de eedle Koningin uit onze harten neemt.
Welaan dan! zij haar wensch door onzen wensch gesteven!
Maar 't hange aan 's Konings woord, zijn hoog bevel te geven’. -

Toen rees Alcinous: ‘Ik geeft het, dit bevel!
Ja, zoo ik ooit belang in 't recht des scepters stell',
't Is thands. - Ja, 't is mijn wil, en 'k zal hem doen betrachten.
Maar 't vall' mijn' gastvriend zoet, hier met my te overnachten.
De morgen ziet weldra mijn eergeschenk gereed:
Ons zij zijn lot vertrouwd; hy ruste van zijn leed!’ -

Ulysses andwoordt hem: ‘Geloof my, eedle Koning,
Geen jaarkring viel my lang voor plicht- en dankbetooning.
'k Ben alles u verplicht, die my mijn rijk hergeeft,
En wiens weldadigheid mijn hoop te boven streeft.
'k Aanvaard uw aanbod, ja! 'k aanvaard uw grootsche gaven!
Zy zullen d' Ithakoois mijn' roem, uw grootheid, staven,
Wanneer ik in uw hulk mijn dierbaar vaderland

Gelukkig wederzie, en niet met leêge hand'. -

'Neen (roept de Koning uit,) verban een ijdel vreezen.
De grootheid van uw ziel is in dat oog te lezen,
Dat oog, vol eedlen trots, verbergt geen valsch gemoed,
Als de aarde ons slechts te veel in huichlaars kennen doet.
Ja, edel is uw taal; wy voelen van uw lippen
De waarheid met de kunst van de overreding glippen;
En opgetogen hangt onze aandacht, daar gy spreekt,
Het zij ge uw eigen leed of dat der Grieken wreekt.
Maar deel me, ô deel my meê, of ge uit het rijk der schimmen
Ook vrienden van uw hart, ook helden, op zaagt klimmen,
Naar Ilium met u ter eerbane opgetreên,
Wier lot zich daar vervulde in 's oorlogs gruwzaamheên?
Nog is de Nanacht lang, en verr' van 't starverduisteren;
En gy, stelt wondren voor, waar naar wy gretig luisteren.
Ja, gaarne toefde ik dus de vroege morgenstond,
Gekluisterd aan den klank van uw' bespraakten mond,
Gelustte 't u, my meer van uwe lotgevallen
Te melden. 'k Verg u dit ter gunste van ons-allen'. -

'Mijn Koning (andwoordt hem Laërtes wijze zoon!)
De wissling der Natuur is 't werk der Hemelgoôn.
Daar is een tijd geschikt voor kout en dischgesprekken;
Een andere, om de leên ter sluimring uit te strekken.
Doch eischt gy 't? acht gy 't waard, dat gy me uw aandacht leent,
Wel aan, ik melde u meer, nog waardiger beweend.
Het lot van Vrienden, wien, ontrukt aan Trojes slagen,
De t' huiskomst doodlijk was door snode vrouwenlagen'.

Wanneer nu Proserpyn der Vrouwen geestenschaar
Verdunde, en, als de wind, verspreidde hier en daar;
Verscheen my Atreus zoon, de Veldheer, als gekeelde,
En, om hem, heel een stoet die in zijn noodlot deelde.
Hy-zelf herkende my na 't slorpen van het bloed.
Nu borst hy loeiende uit in tranen, vloed by vloed,
En schreiend strekte hy zijne armen, opgeheven,
Te mywaart, om my nog aan 't kloppend hart te kleven.
Maar ach! die spanningkracht der armen, van weleer,

Die kracht, die buigzaamheid der leden, was niet meer. -
Mijn ingewand ontroerde; ik zag met doodsche blikken
Hem aan, en voelde 't woord my in den gorgel stikken:

‘ô Vorst (dit perste ik uit)! ô roemrijk Legerhoofd!
Wat noodlot heeft dus vroeg u 't heuchlijk licht ontroofd?
Heeft u des Zeevoogds wrok door woeste tuimelwinden
In 't hart des Oceaans uw' laatsten dag doen vinden?
Of heeft u de overmacht eens vijands, uwer waard,
In stad- of runderroof doen sneuvlen door het zwaard?’ -

Dus sprak ik, en terstond beandwoordt hy mijn vragen.
‘Ulysses (ving hy aan)! Gy ziet my, ja, verslagen!
Maar 't is geen oorlogszwaard, geen vijand, die in 't veld
My aantrof, 't geen my doodde, of bruischend stormgeweld.
Neen, 't was Egist, Egist, die my door moord verraste,
Daar 't gruwlijkst huisverraad my aan den disch vergastte,
En Clytemnestre-zelf dreef met ontmenschte hand
My 't slachtmes, dat hy wette, in 't rokende ingewand.
Daar stortte ik, als een stier, voor 't outer neêrgestoten;
Daar stortten me aan de zij', mijn trouwste tochtgenooten,
Den gorgel afgesneên, en weêrloos omgebracht,
Als evers, voor een feest, ten vriendendisch geslacht.
Ach! dikwerf zaagt gy 't bloed door moord of veldslag vlieten,
Maar nooit een' schrikbrer blik van heilloos bloedvergieten.
Daar lagen we in het rond om kruik en disch gestrekt,
Den vloer met golvend bloed, met lijken overdekt!
'k Voel nog Kassandraas stem, die ik in 't sterven hoorde,
Daar mijne ontrouwe Gâ haar op mijn lijk vermoordde;
'k Hief nog de handen op, en greep in 't snijdend staal -
Vergeefs! haar ruischend bloed vloot gulpend door de zaal;
En, eer haar zachte hand my 't oog nog had geloken,
Vloog hare ontvleeschde geest naar de onderaardsche spoken.
Wat gruwlen, welk een vloek, waar 't schaamtloos wijf voor bloost!
Ja, echtbreuk broedt den moord van Echtgenoot en kroost!
Ulysses, ach! in 't zoet, in 't zaligend verlangen,
De kindren uit mijn heup, aan 't zwoegend hart te prangen,
Keere ik te rug, en zy -! bezoedelt door haar feit
Voor eeuwig heel haar kunne en alle tederheid.’ -

Hy sprak. ‘ô Gruwbre moord (dus riep ik, vol ontroering)!
Wat wrocht ons 't noodlot niet door vrouwenlistvervoering!
Hoe velen stortten er om Helena in 't zand!
En gy, gy wordt vermoord door Clytemnestres hand!’ -

‘Onpeilbaar (andwoordt hy) is 't grondloos hart der vrouwen.
Geef aan haar tederheid geen onbepaald vertrouwen!
Maar neen, Ulysses! neen; u treft die gruwel niet:
U is geen dood bestemd van die gy liefde biedt;
Uw boezem voed' geen vrees dat zy uw min verrade.
Neen, deugd en wijsheid zijn vereenigd in uw Gade.
ô! Welk een schuchtre blos van eerbaar, maagdlijk, rood,
(Terwijl gy 't knaapjen kuste en in uw armen sloot,
Daar 't aan haar boezem lag) wanneer we uw kust begaven,
Ons schepende over 't meir om 't Huwlijksrecht te staven!
Gelukkige! ach, dat kind, toen lachende aan de borst,
Zit thands met mannen neêr, die 't rechtsgestoelte torscht.
Hem zal zijn vader zien, te rug gekeerd van 't dwalen!
Zijn gloeiende oudermin in 't hart zijns vaders stralen!
Helaas! mijne oogen zelfs te weiden op mijn kroost
Misgunde 't monster my voor 't sterven, als een troost!
Maar zeg my, kwam u niets van mijnen zoon ter ooren;
Het zij in Pylos stad of Spartes landburchtoren?
Want (dank zij 't Godendom!) mijn dierbre Orestes leeft!’ -

Hier zweeg hy. 'k Andwoord hem, terwijl my 't harte beeft,
Van weedom, tederheid, en duizenden van tochten,
Als in één oogenblik, verdeeld en aangevochten:
‘Wat vraagt gy me, Atreus zoon! Niets wete ik van uw spruit.
De Hemel spaar hem 't hoofd en brei zijn glorie uit!’ -

Dus vloeide, in 't droef gesprek, ons beider hart in tranen.

Nu kwam Achilles ziel, de geessel der Trojanen;
Patroclus nevens hem; de geest van Nestors zoon;
En Ajax, 't strijdbaarst Hoofd na d'eedlen Myrmidoon. -
De Jongling, licht te voet, met Hectors roof omhangen,
Herkent me, en roept my toe, met natbedrupte wangen:

‘Wat doet ge, Ulysses? hoe, wat waagt ge u in den nacht
Der schimmen, enkle schijn van 't rustend Voorgeslacht?’ -

Ik andwoord: ‘Peleus zoon, verhevenste onzer helden!
Hier kwam ik, dat me een geest mijn naadrend lot mocht melden.
De nooddwang dreef my hier naar 's grijzen Wichlaars schim,
Of eindlijk nog mijn voet mijn' drempel weêr beklimm'?
Want nimmer mocht ik nog het erfland van mijn vaderen,
Ja nimmer Pelops kust, noch 't fier Achaaie naderen,
Steeds balling van mijn' haard en speelpop van 't geval.
ô! Zalig is uw lot, benijdbaar boven al,
Achilles, die, op de aard vereerd als een der Goden,
Thands onder 't Geestendom bevel geeft aan de dooden!
Berouwe u nooit zoo'n schoon, zoo'n kort, maar heerlijk lot!’ -

‘Neen (riep hy op die taal, als uit een' heeschen strot,)
Ulysses, zwijg, ô zwijg! wat zou den doode troosten!
Ja, liever wilde ik 't veld by 't heete middagroosten
Bedaauwen met mijn zweet, voor kleen en sober loon,
Dan drukken, hier om laag, der schimmen koningsthroon. -
Doch meld my van mijn' zoon! Verhaal my van zijn daden!
Zeg, of hy meê ten krijg in 't Trooische bloed dorst baden,
En aan de spits van 't heir den voortocht leidde als Hoofd;
Dan, of zijns vaders moed in hem wierd uitgedoofd? -
Meld, meld van Peleus ook! - of nog de Myrmidonen
Hem eeren, of wellicht zijne achtbre Grijsheid honen?
Ach, ik heb steun noch hulp dien vader aan te biên:
De kracht mijns arms verdween, de schuts der Oorlogsliên.
ô Wierd my slechts een zweem dier Heldenkracht hergeven,
Hoe zou 't vermeetle volk voor mijn verwoedheid beven,
Dat mooglijk thands zijne eer in d' ouderdom verguist,
En met de slagen spot van dees vermolmde vuist!’ -

Hy zweeg. - ‘Van Peleus lot is 't minst my niet gebleken;
Maar 'k wil u van uw' zoon, uw' dappren Pyrrhus spreken
(Dus andwoordde ik). Ik-zelf, ik bracht hem over 't meir
Uit Lycomedes rijk naar 't schittrend Grieksche heir. -
Wanneer m'om Trojes wal den oorlogsstorm beraamde,
Hy voerde een taal vol vuurs, die mannenmoed beschaamde;

't Was Nestor slechts, en ik, wier tong hem overmocht:
En welk een oorlogsroem, dien niet zijn arm bevocht!
Nooit hield hy in 't gedrang aan rijen of gelederen,
Maar stoof de heirspits voor, of 't waar, op arendsvederen,
Steeds kenbaar aan zijn' helm; brak door den dichtsten drom
Der strijdbre Troojers heen, en wierp hun vleugels om.
Hoe meldde ik u den oogst van strijdren, door zijn' degen
In 't krijgsperk afgemaaid, of van zijn lans doorregen!
Ik noeme Eurypylus, ik noeme u dien alleen,
Den zoon van Telefus omstuwd van zijn Keteên,
(In vrouwelijk livrei versierd met minnegaven)
Gevallen door zijn' arm, in Trojes veld begraven!
En schooner zag mijn oog nooit stervling van gelaat,
Dan Mnemon, 't godlijk kroost der blonde Dageraad. -
Wanneer we ons in den buik van 't eiken ros betrouwden,
Dat, door Minerves geest, Epéus handen bouwden,
(Wy, Hoofden van het heir, en bloem der Grieksche vloot),
En ik de donkre poort van 't holle voertuig sloot:
Wat zag ik wangen nat! wat, siddren en verbleeken!
Van hem, van hem-alleen, geen enkel siddringsteeken!
Ja dikwerf hijgde hy, de hand aan 't zwaard gelegd,
Of, drillend met de speer, naar 't jongste nachtgevecht. -
Na dat wy Priams vest nu tot den grondvest slechtten,
Trad Pyrrhus, onverzeerd na honderden gevechten,
Zijn krijgshulk zegerijk, met buit en glorie, in,
En voerde Hectors weêuw ten krijgsroof als slavin.
Geen vluggevederd staal had ooit in 's Oorlogs woeden,
Door 't blinde lot bestierd, zijn frisschen huid doen bloeden,
Geen arm hem ooit een wond, een kneuzing, toegebracht,
Hoe fel Bellone woelde in 't bruischen van de slacht.' -

Hier zweeg ik! De eedle schim scheen van mijn taal te vreden,
En wandelde in gepeins met groote en forsche schreden
De veldweide op en neêr met Affodil begroeid,
Die, Proserpijn ter eer', op elken dag herbloeit.

Ook de andre zielen van door 't zwaard gevallen Helden
Verschenen me; elk, gereed zijn noodlot my te melden.
Slechts Ajax stroeve schim week af op mijn gezicht,

Nog grimmig van den wrok die hem onttrok aan 't licht,
Wanneer ik, voor de vloot, in 't rechtspleit zegepraalde,
En door de kracht der taal Achilles roof behaalde.
Ach! dat my in dien strijd de zege ware ontgaan!
Wat moest ze een' Held als hem op 't dierbaar leven staan,
Na Peleus zoon-alleen den strijdbaarste uit ons allen!
Ontzachlijk van gestalt'! den schrik van duizendtallen! -
Ik sprak den krijgsheld aan, op minnelijken toon:

‘ô Kroost van Telamon! zoo groot eens Vaders zoon!
Ach! kunt ge, zelfs na 't graf, die wapens niet vergeten,
(Dat twistooft, ons ten vloek in 't Grieksche heir gesmeten!)
En hecht die wrevel u noch immer in 't gemoed?
Onzaalgen! 't kostte ons meer dan uw vergoten bloed.
Gy, onze krijgsmuur, vielt; die, na Achilles sneven,
Ons troosten van zijn' dood, hem ons weêrom moest geven.
Smoor eenmaal, smoor den wrok! Buig neder voor een' God!
't Is Jupiter-alleen die schuld heeft aan uw lot.
Die heeft, in grammen moed', de Grieksche legerbenden
Geteisterd door uw' val, den krijgsroem om doen wenden.
Treed toe, rechtschapen Held, en hoor my die u eer'!
Bedwing uw fiere ziel, en voed geen' wrevel meer!’ -

Ik sprak. Maar zonder vrucht. Geen woord ontvlood zijn lippen;
Ik zag hem in den drom mijn starend oog ontslippen,
En mooglijk had ik hem, uit innig leedgevoel
Nog verder nagespoord in 't weemlend schimgewoel,
Waar niet die teedre zucht voor sterker trek geweken,
Om andre schimmen, die zich opdeên, aan te spreken.

Nu wendde ik mijn gezicht op Minos, fier en strak,
Die, met zijn' gouden' staf, verstorv'nen vonnis sprak.
Hy zit in 't rechtgestoelt', en 't wriemelt om hem henen
Van schimmen, die om recht, om wraak, om redding, weenen,
Uit duizend poorten van den afgrond aangespoed,
En saamgevloten als één breede watervloed.

Naby hem zag mijn oog langs de Affodillenheuvelen
Orions reuzenlijf (nog schrikbrer na het sneuvelen)

In jacht op schimmen van gedierte, reeds gedood
Op 't eenzaam rotsgebergt'; dat eeuwig voor hem vlood.
Zijn saamgeklemde vuist hield de ijzren knots besloten. -

Ook zag ik Tityus, uit 's aardrijks schoot gesproten,
Die, kruiswijs op den grond in ketens uitgestrekt,
Tien bundren akkerlands door 't grove lichaam dekt.
Twee gieren op zijn borst, doorboren de ingewanden
Des monsters, die zich weert met ijslijk knarsentanden,
Eu dringen, dwars door 't vleesch, hun snavel, beet by beet,
Den vruchtbren lever in, steeds groeiende onder 't leed;
Ter straf van vrouwenkracht en dartle bedonteering
In vrouw Latoon gepleegd tot Jupiters trotseering.

Ook zag ik Tantalus, tot aan den hals in 't nat,
Dat, spoelende om zijn borst, zijn dorre kin bespat,
Maar afwijkt, als hy buigt om 't lavend vocht te leppen.
Ik zag hem, heet van dorst, de purpren lippen reppen,
En lekken met de tong. Vergeefsch is 't, wat hy poog'!
Het water zonk te grond zoo dra hy 't hoofd bewoog:
Een Helgeest droogde 't op. Ook zag ik vruchtbre takken
Met applen, met granaat, olijf, en vijgen, zakken
En weemlen om zijn hoofd en voor zijn' dorren mond,
En ademen de lust, de terging, wijd in 't rond.
Helaas! zoo dra zijn hand zich uitstrekt om te plukken,
Een stormwind koomt haar voor, met alles weg te rukken.

'k Zag Sizyfus daarna, by 't wentlen van den steen
Bezwijkende onder 't zweet hem golvend langs de leên.
Hy spant zijn krachten in, rekt zenuwen en spieren,
Zet hals en voeten schrap, wringt lendenen en nieren,
Om 't pletterend gevaart' te stuwen naar omhoog.
Hy vordert, heft den steen, de vreugde blinkt in 't oog;
Doch neen! op eenmaal rolt, de dringende arm ontgleden,
De ontzetbre rotsklomp om, en tuimelt naar beneden.
Flux wendt hy weêr op nieuw de zelfde poging aan,
En de eindloos foltrende angst heeft, eeuwig, nooit gedaan.

Naby hem mocht mijn oog Alcides schijn ontwaren.
Zijn' schijn: - want hy, hy-zelf, ten starren ingevaren,
Geniet der Goden disch in nooitverstoorbre vreugd,
Met Hebe in d' arm gevat, in eeuwiggroene jeugd.
Hier stond hy in 't geruisch van klepperend gevleugelt',
Als ware 't, van een' zwerm van zwevend nachtgeveugelt',
Dat, door de vlam verschrikt, in onbesuisde vlucht
De vlerken samenklapt en klatert door de lucht.
Hy zag, de boog gerekt, de pijl om af te snellen
Gereed, verwoed in 't rond om monsters neêr te vellen.
Den donkren nacht gelijk, met kolen vuurs in 't hoofd,
En grommende als een wolf van 't zuigend jong beroofd.
Ontzachlijk stond de huid, zijn schouders omgehangen,
En scheen door 't gouden slot zijn breede borst te prangen.
De riem blonk zelf van goud, en 't heerlijk kunstgewrocht
Was eedler dan de hand eens stervlings toonen mocht.
Men zag er beeren op, en evers blikkertanden,
En 't vonklend leeuwenoog van woede en bloeddorst branden,
En moord, en slachting, met al 's Oorlogs ijslijkheên.
Hy zag me, en met een' blik waar 't jamm'rend hart in scheen:

'Ulysses! (klonk zijn stem, vol innig zielbezwaren)
Ook u vervolgt het lot door jamm'ren en gevaren;
Niet anders dan ik 't zelf verduurd heb boven de aard,
Zoo lang my 't licht der zon en 't leven werd gespaard.
Ik, telg van Jupiter, ik was gevormd voor 't lijden,
Voor dienstbaarheid, voor ramp, voor hard en eindloos strijden.
Ook herwaart dreef me een last (afgrijslijk, ongehoord!)
Om 's afgronds drempelwacht te kluistren voor de poort.
'k Volbracht het - 'k deed nog meer: ik sleepte hem op de aarde.
Want Pallas stond my by, en hy wien Maja baarde.' -

Hy zweeg, en trad te rug in 's afgronds diepe nacht.
Ik bleef, en toefde als nog naar meerder Voorgeslacht.
'k Zag Theseus, en, met hem, zijn' Halsvriend, Godenzonen! -
Toen drong me een woest geknal van duizend jammertonen
Afgrijslijk in het oor, en brak den bloedkuil uit.
Mijn kniën sidderden en knikten op 't geluid,
En 't was me, als of de Hel my 't nest der Razernyen,

't Gorgonisch schrikbeeld, toonde, en duizend wraakharpijen.
Ik koos (bedwelmd) de vlucht, en zocht mijn vaartuig op,
Beval den wedertocht, en haalde 't zeil in top.
De riemen kneedden 't nat. Wy wendden roer en steven,
En werden door den vloed de landkloof uitgedreven.
Nu vliegen wy voor wind door d' open' waterkom,
En zien Eëaas kust en Circes hof weêrom.

1807.

De ondergang der eerste wareld.*

Eerste zang.

Ik zing den ondergang van d' eersten Wareldgrond,
En 't menschdom dat, met Hel en Duivlen in verbond,
In gruwelen verhard, Gods Hoogheid durfde trotsen
En 't aardsche Paradijs beklautren langs zijn rotsen,
Tot de Almacht, worstlens moê met Adams zondig bloed,
Des aardrijks bodem sloopte en omkeerde in den vloed,
Wat adem haalde op 't droog, van d' afgrond in deed zwelgen;
Één huisgezin behield in 't algemeen verdelgen;
En, op 't verbrijzeld puin in lager lucht verspreid,
Het sterflijk kroost vernieuwde, en 't zaad der eeuwigheid.

Wien smeek ik, die mijn oog, ten hemel opgeheven,
Die wareld weêr herbouw' en weêr herroep' in 't leven,
Die, wat der waatren stroom in 't denkbeeld achterliet,
In de eb der eeuwen met heur' afloop dreef in 't niet?
Wie voert haar uit die nacht van 't ondoordringbaar duister
Te rug? - U roep ik aan, ô Gy, wier hemelluister
Tot d' afgrond doordringt, en den dag voert in 't gezicht
Waarheen gy d' opslag van uw Godlijk aanschijn richt!
Gy, Dichtkunst, 't zij ge om hoog aan 't hoofd der Englenchoren

* Uitgave 1820 en 1834.

Gods lofzang aanstemt, die geen' weêrgalm schept in de ooren,
Maar elken zenuwdraad en drupjen hemelsch bloed
Bezielt, en op zijn' toon welluidend trillen doet,
En tot één' enklen zang, één' zangtoon samenvlieten,
Waar alles by beweegt en wegsmelt in 't genieten:
Het zij ge, uitdeelster van Gods weldaân aan 't heelal,
De harten hier om laag met d' eigen hemelval
By dropplen laaft, en 't heil der diamanten zalen
Den stervling overbrengt in amethysten schalen:
Gy! schiet uw Godheid in een' lichtstraal uit! Gebie,
Die dartle klanken niet van aardsche melodie,
Waarop de weelde en lust met lichtgeschoeide voeten,
In hupplend nachtgebaar den bleeken morgen groeten,
En 't lachende vermaak den kommer drukt in 't hart: -
Neen, schep hier klanken, waard den Koninklijken Bard,
Wen hy 't Onsterflijk oog, op de aarde neêrgeslagen,
't Gevallen menschdom toont, en Godlijk laat beklagen!
Schep tonen, waar de ziel in huppelt tot Gods eer!
Of, Dichtkunst, wees my ziel; geen Dicht-geen Zangkunst meer!
Gevoele ik slechts door U! beveel, doordring mijn zinnen!
Voer, voer my d' afgrond door en hoogste hemeltinnen
Waar de aadlaar van het zwerk de wieken druipt, en geef
Den Zanger vleugelen waarop hy zeker zweef;
Of, valt hy, laat zijn val die Almacht niet onteeren
Wier wraak hy zingt! -

Maar Gy, die boven 's Hemels sfeeren
Aan 's Vaders rechterhand den ongeschapen throon
Beklomt: Gy, God uit God, en menschgeworden Zoon!
Gy die, in 't graf gedaald, ook d' eersten wareldvolken
Uw vrede en zoenbloed bracht in de onderaardsche kolken,
Waar ze, in een ijzren nacht gekerkerd, hunnen band
Verbroken zagen door uw zegerijke hand! [1]
Verlosser! zic, zie neêr op dit vermetel pogen!
Begunstig 't, is 't iets meer dan Dichterlijke logen;
Maar, stijgt het stouter dan eens Christens Godvrucht past,
Verstoor het uit genade, en leg mijn' waanzin vast!

Aartsvader Adam had, met twee paar rijen neven,
Natuur den tol betaald, den stervling voorgeschreven;
En 't menschelijk geslacht, het aardrijk overspreid,
Zich reeds, naar 't Godlijk woord, vertalrijkt uitgebreid.
In steden saamgeschoold, beschut voor 't overvallen
Met ondoordringbaar woud of opgeworpen wallen,
Bebouwde 't, met een' arm, door d'arbeid sterkgespierd,
Zijne akkers, zonder vrees voor 't woeste roofgediert';
Of 't zwierf, met draagbre tent, en zuivelrijke lammeren,
De bergvalleien langs, te vreden in zijn jammeren.
Het fiere Hanoch, 't oudst der burchten, stak het hoofd
In 't uiterst Oost omhoog, van d'ochtendgloed gestoofd,
En telde, als moederstad, van Land- tot Landgewesten,
Een overtalrijk kroost in meer bekrompen vesten,
Tot waar de Hiddekel by d'avondgroet der zon,
Zijn' Westelijksten tak te rug boog naar zijn bron.
Om, dwars door 't steil gebergt', in slorpende aard bedolven,
Een' weg te zoeken ter ontlasting van zijn golven.
De middelvlakte was van Gihons kil besproeid,
Met Pizon, arm in arm, doorstrengeld en doorvloeid,
En zag, door cederbosch, en palmen, en olijven,
Den Frath zijn' sneller stroom naar de open zeekust drijven
Alwaar de middagzon zich spiegelde uit het Zuid,
En strekte een heuvlenrij naar Hanochs landpaal uit.
Het Noorden, door een' muur van hoog gebergt' omsloten,
Weêrhield den stormwind daar, die, 't aspunt afgeschoten,
Het landomvaâmend meir van uit zijn kolken joeg,
Om 't droog te omspoelen dat des aardrijks rug besloeg. -
Een koopren schild gelijk, dat zwellende uitgebogen,
Zich opheft uit zijn rand, met blaauwend staal omtogen,
En door 't geweld des krijgs met bult en bluts bedekt,
Lag daar 't bewoonbaar vlak, van oost naar west gestrekt. -
Zijn bodem was graniet, met aardmulm overtrokken.
Men zag geen menigte door een geworpen brokken
Van rots 't eenvormig strand, of, midden in het meir,
De golven scheiden, of geen spits het hemelsch heir
Verbergen. 't Was één land, van éénen plasch omgeven:
Één eiland, in één zee; geen andre kust daar neven.
Één bergrij, vlak van kruin, omheinde 't voor het Noord,

En bracht den fieren pijn en statige olmen voort.
Geen heuvels, dan alleen waar zachte beekjens gleden,
Die, wellende uit den grond, zijn bovenkorst doorsneden,
En in de vlakte zich verloren, of hun nat
Den stroomen huwden, eerst in Edens Hof ontspat.
Één hooger grond alleen, in nevelen en wolken
Gehuld, verborg dien Hof aan 't kortziend oog der volken,
Waar nog des Levens boom zijne appels, maar de tronk
Der Kennis, bladers en onvruchtbre bloessems schonk,
Sints 't doodelijk vergrijp der Oudren, door zijn vruchten
Verlokt. Een zoete walm van balsemige luchten
Doorwaaiden uit dien hoek de lager liggende aard
By wijlen, zoeter dan de Lenterozengaard
Waar 't bietjen honig puurt en dartle nachtegalen
In zwijmen van vermaak: maar de omgelegen dalen
Erkenden 't aan dit merk noch aan de onzichtbre wacht
Van Hemelingen die 't omzwierden dag en nacht.

De stam van Kaïn hief, in weinige geslachten
Zich boven 't zaad van Seth. Door meerderheid van krachten,
Door yver, altijd schrap op voordeel, buit, of baat,
Niet sluimrend in de rust, noch zorgloos tegen 't kwaad,
En, door een' schrandren geest, by 't forsche lijf, gesteven,
Scheen de eerstling na den val nog in zijn kroost te leven:
Die zoon, dien Eva groette als nieuwgeboren' God,
Die de aard verzoenen zou van 't doodlijk proefgebod! [2]
Hoe blind in 't lot, helaas! Wat zaagt ge, ontroerde Moeder,
In hem den moorder niet van zijn' godvruchten broeder,
Gods lust en de uwe? Maar Gods goedheid spaarde uw hart
Het aaklig voorgevoel der grievendste oudrensmart;
Te vroeg nog trof zy u. - De wakkre Kaïnieten
Bedekten de aard weldra, sints Abels bloedvergieten
Hunn' stamheer, met den vloek geteekend van dien moord,
Naar 't diepst van 't Oosten dreef en Pizons slinkerboord,
Om aan der heuvlen voet, waar Ur en Ets zich voegen,
In eenzaam zelfverwijt een ledig erf te ploegen.
Dat erf werd eigendom, en dierbaar, zelfs door 't zweet
Dat druppelde op zijn zand; maar dierbrer nog om 't leed
Des zwervens, daar verpoosd: hoogst dierbaar, door de panden

Van 't vruchtbaar huwlijksbed. Met opgeheven handen
Riep Kaïn, toen zijn zoon, zijn Hanoch, hem gewierd,
Den God des zegens toe: ‘Gy hebt gezegevierd!
'k Verhard mijn borst niet meer, ik zink in tranen neder,
ô Almacht! ja 'k versmelt, mijn ziel werd week en teder,
Ze is menschlijk. 'k Ben, ô God, 'k ben vader, 'k voel het bloed
Van vader in dit hart, 't verandert my 't gemoed.
Twist' kinderlooze met uw Almacht! Vloek' verwaten
Zich-zelv' en U, en dwing' zijn boezem zich tot haten,
Die in 't aanvallig kind zich-zelven niet herteelt,
Geen hemel aanblikt in den aanblik van zijn beeld!
Ik kan niet langer...., niet verstokt zijn, Uw genade
Niet trotsen; neen, mijn God! Ik heb en kroost en gade;
ô Wijt hun 't misdrijf niet van vader en gemaal!
Straf, straf me, ach! niet in die in wie ik ademhaal!
Dit, dit-alleen is straf, dit, lijden voor een' vader!
'k Aanbid U, God! genâ voor d'eersten plichtversmader!
Mijn oudren zondigden; ik, trapte in dollen zin
My-zelven, U ter spijt, het hart, de ribben in,
Ik doodde, in Abels dood, my 't leven van het leven.
ô! Zegen thands mijn kroost, en 'k zal, u dankbaar, sneven.’

Hier zeeg hy spraakloos neêr, in tranen als versmoord.
Men zegt, een Engel stortte, op 't uitgesproken woord,
Een' hemeldaauwdrop op zijn voorhoofd, die het teeken
Des bloedvleks, als een schim by d' ochtend, deed verbleeken,
En 't uitgewischt had, had aan 't wraakgeschrei der aard
De vloek zijns vaders zich, by 't misdrijf, niet gepaard.

Hoe 't zij, hy rees verkwikt, en aâmde een ander leven.
Aan Hanochs voedstergrond werd Hanochs naam gegeven,
En 't uitgestrekte Nod, tot d' oever van den Frath,
Werd één vereenigd Rijk met Hanochs bakermat.
Sints zette 't volkrijk land, tot aan den boord van 't Westen
Langs elken landstroom uit, in honderden van vesten.
Gelukkig, zoo hun ziel by overvloed en macht
Geen' God vergeten had, geen zede en deugd verkracht;
Of, zoo de dartelheid der ongebonden weelde
In gruwlen maat behield, noch snood- uit snoodheên teelde!

Het nageslacht van Seth, aan Abels spoor getrouw,
Was veeteelt meer geneigd dan straffen akkerbouw,
En plach, van erfgrond wars en vaste landverblijven,
Door 't onbeheerschte veld zijn kudden om te drijven;
Maar stond den Kaïniet, op zoetheid van 't bezit
Verslingerd, en weldra op roofgenot verhit,
Ten doel, wen deze, stout in 't aangeschoten wapen,
Den herder dolend trof, onweerbaar als zijn schapen,
En, als een wreede gier of havik, op zijn prooi
Geschoten, nederwierp in 't midden van zijn kooi,
En plonderde, of verdreef, of in zijn bloed deed baden,
En de opgevangen roof, den schouder opgeladen,
Zich eigende, als het recht der strijdkolf in zijn vuist:
Of wen hy, met een' troep van roovren, onbesuist,
In plaats van in 't gebergt den woudos af te jagen,
De velden afliep, kudde en manschap voor zijn slagen
Als slachtvee henendreef, en omdeelde als zijn buit.
Wie drukt de onmenschlijkheid der dolle hebzucht uit,
Of schildert d' overmoed, als ze eenmaal, losgebroken,
De teugels afschudt? als in 't bruischend hart aan 't koken,
De drift zich uitzet en het zuizlend brein besmet!
Dan gaat ze in stroomen bloeds, in bloed en brein, te wed,
En holt zich-zelven blind, en stoot op post en wanden
Het hoofd te barsten, om den Hemel aan te randen,
Tot eens de Godswraak, door die gruwlen afgemat,
Den bliksem aangrijpt en het schuldig brein verspat!
Zoo heb ik Nederland, sints overmaat van weelde
Brooddronken moedwil en verdwaasden waanzin teelde,
En bandloosheid den klem der wetten had verkracht,
Zien opstaan in geweld, en moord, en broederslacht.
Zoo zag ik 't van zich-zelv', van plicht, en eer verbasteren,
Den God die 't steeds behield, verzaken, honen, lasteren,
Zijn dienst verschoppen en vertrapplen met den voet,
En hen door wie 't bestond, mishandlen in hun bloed:
Hem eindlijk, die 't, verplet, van 't wis verderf behoedde,
Voor weldaân wrevel biên en opgezette woede;
Tot de Almacht, afgetergd, het overgeve aan 't zwaard,
En wegvage uit den rang der volken van deze aard.

Zoo ging 't in Kaïns stam. - Om have en lijf te dekken,
Sethiet, bestondt ge ook u met wal en vest te omtrekken,
Of mengde uw afkomst met des broedermoorders tak,
En koost hun veiligheid voor 't zwervend herderdak;
Naamt in hun spelen deel, hunn' roof, hun dartelheden
En, werdt gelijk aan hen in inborst, hart, en zeden;
Haalde op uw broedren buit, vergat u-zelv' en God,
En huwde aan Kaïns zaad uw smeltend overschot.

Het aardrijk walgde toen van 't menschenbloed te slorpen,
En torschte 't zwaar gevaart' van steden, sterkten, dorpen,
Met weêrzin: 't riep tot God. - Ook de Almacht hield altaar
Noch offer meer. Men zag verdwaasde schaar by schaar
Zich Goden zoeken in Gods dienaars, in de lichten
Des hemels, en voor hen de rookende outers stichten,
Die, afgevallen, God bestormden tot hun straf,
En wien de ontzinde mensch zich roekloos overgaf.

Doch hooger liep het kwaad. Een volksstam, breed van schouderen,
En meer dan menschlijk sterk, onkundig van zijne ouderen,
En als de distel, of de rups van 't dorrend blad,
Verschenen, onbewust uit wie het oorsprong had,
Stond op. De tederheid van vaderlijke zorgen,
De moederlijke zucht was dit Geslacht verborgen;
En, opgegroeid in 't woud, by berg- en boschgedrocht,
Was menschlijkheid hun vreemd en menschelijke tocht:
Verworpen bastaartkroost, met de intreê van het leven
Uit schaamte of wederwil 't verderf ten prooi gegeven,
Maar dat van wolf en beer, bewogen door 't gehuil,
De speen gezoogd had met de welpen in hun kuil,
Tot dat ze in rijper kracht, by wie zy deernis vonden,
Vermoordden, en verwoed hun voedsters zelfs verslonden;
En, vijand even zeer aan alles wat bestaat,
Niet leefden dan van roof, en moord, en gruweldaad.
Een volk, zoo gruwzaam, hief sints twee paar deinzende eeuwen,
Den stuggen nek omhoog, onbandig fier als leeuwen.
Des aardrijks bodem dreunt op 't bonzen van zijn' voet.
't Rukt eik en ceder om, en lescht met tijgrenbloed
De dorst van 't brandend hart; en, van één drift aan 't zieden,

Wil heerschen over de aard, wil al wat is, gebieden.
Verdelgen naar zijn lust, vertrapplen, nederslaan:
En wee, die voor hun bukt, maar meer, die durft weêrstaan!

Dit schrikbaar Reuzenvolk, uit Kaïns zaad gesproten,
Was over 's warelds vlak als veldkruid opgeschoten.
't Had lang in 't eenzaam Noord, aan 't steigren van 't gebergt',
Den boschstier in zijn hol, de tijgers uitgetergd,
De berggeit op de kruin des standmuurs nageklommen.
En onder zich den storm in d'afgrond hooren grommen:
Maar eindlijk tot één hoop, één legermacht, vergaârd,
Verspreidde 't schrik en dood door heel de zuchtende aard.
't Naburig Arbal zag hun benden nederzakken
Als stroomen, van 't gebergt' in onderscheiden takken
Afvlietend, maar omlaag hereenigd tot één vloed,
Die, door den wind gezweept, al buldrend zeewaart spoedt,
En herder, hut, en hond, en lamm'renkooi, en wolven,
Op 't hoofd stort, sloopt, en moordt, en omkeert in zijn golven.
Het bloeiend Nod bezweek voor de overmacht en vlood;
't Omwalde Hanoch zwichtte, en niets, dat weêrstand bood!
Niets, dat het dol geweld in d'eersten schok betoomde!
Toen gold het Hemaths dal, waar 't bloed by beken stroomde.
De weerloosheid van Seth, de roof, op hem behaald,
Stond Kaïns trotschheid duur, en werd te wel betaald.

Na was de dolle Krijg ontketend. - Kaïns Neven,
Eerst zenuwloos van schrik, en Westwaart heengedreven,
Vergaderden ter wraak, en vormden zich een heir.
Men strijdt; grijpt, strijdend, moed; en eischt zijn haardsteên weêr.
Van toen was 't staâg gevecht. Men sneed ahornen bogen,
Gewiekte pijlen, die van 't drillend peeskoord vlogen,
En de arm trof verder dan hy reikte, met een vlucht
Van steenen, uit een snoer geslingerd door de lucht:
Men wapende de knots met ijzren spits of axten:
De list vervulde in 't kort de minderheid der zwaksten;
En 't grove Reuzenrot, met moed en kunst bestreên,
Week naar den hooger grond, als in zijn schansen, heen.

Die zege was behaald; het vaderland herwonnen!

De grond herbouwde zich! Een reeks van vijftig zonnen
Zag Kaïn bloeiender dan eertijds, als het dal
Op nieuw weêrgalmde van vijandlijk moordgeschal.
Vertalrijkt, rukt de Reus zijn bergkruin af naar onderen,
Om 't oud en vruchtbaar Nod te teistren en te plonderen,
Rooft vrouwen, kinders, vee, en moordt den Hanochiet,
En vestigt zich van de Esch tot daar de Nilho vliet.

Nu scheen een andre stand voor 't Wareldvlak geboren.
De zetel van het Rijk van Kaïn was verloren:
Een deel der landstreek lag in ijzren slaverny;
Het oovrig, leeg gevlucht, ten doel der roovery;
En Hemath stond omringd, van 't heuvlig land der beken,
Tot daar m' in 't neevlig West de dagtoorts zag verbleeken.

Thands stond het Reuzenvolk naar 's aardrijks Oppermacht,
Als afkomst van een grootsch, een hemelsch Voorgeslacht,
't Was thands dat volk niet meer, dat onbesuisde tanden
In wolvenspieren sloeg en runderïngewanden,
Het zwangere ooi verzwolg met 't onvoldragen lam,
Of eikels zamelde op den omgeworpen' stam.
Het kende 't voedzaam graan, de vrucht van 't land beteelen,
Met Kaïns weelde, en lust, en feestvermaak, en spelen,
En wat de schrandre kunst, in dartlen bloeistand, schiep,
Of tot verderf van 't hart in samenzweering riep.
't Verslingerde op 't genot dier zoetheên van het leven,
Maar machtloos om zich-zelv' dat streelend lot te geven:
't Bood vrede; of eer, 't gebood, op naam van vreêverdrag,
Geschenken, cijnsbaarheid, en Opperstaatsgezag.

Wat, Dichtkunst, was die eisch? Vermeld hem op mijn smeeken:
Gy weet het. U geheugt, wat 's menschen geest ontweken,
In golven wegdreef, die geen oog vervolgen mag,
Geen kracht te rug brengt met den weggevloten' dag.
Men eischte 't meerderdeel van vee en akkergaven,
Ten jaarlijksch schattingrecht, en duizenden van slaven,
En maagden, hemelschoon, met trippelenden voet,
En wulpsch van zangstem, ter ontsteking van het bloed,
Op luitspel afgerecht, en dartle schouwgebaren;

En, bergen smijdig goud, gezuiverd uit zijne aaren;
Robijn uit Pizons kil; en hellen diamant;
En d' eêlsten roofschat van het parelvoedend strand.
Zoo klonk de wreede wet, der Wareld voorgeschreven!
Geen andre keus dan dit: te buigen, of te sneven!

Tien stammen hadden reeds, onmachtig af te slaan,
Den nood gehuldigd, en hun vordring toegestaan.
Een deel, besluitloos, rekte in radeloos beraden
De dagen, onbeslist, terwijl zy uitkomst baden
Aan Goden, doof voor hun. Argostan stond alleen
Onschokbaar, bracht een heir van strijdren op de been,
En ging dien vijand op zijn' eigen grond bestoken.
Van Hiddekel en Frath naar Hemath opgebroken,
Zwoer al wat moed bezat, en, op zijn krachten fier,
Het juk versmaden dorst, Argostans krijgsbanier.
Het gloeide in dezen hoop van ijvergloed van woede,
Van wraakzucht die in 't hart op stoute ontwerpen broedde;
En, zucht voor 't vaderland, voor Huwlijkskoets en kroost,
Maakt al wat wapen droeg den wissen dood getroost.

Verblindend Bygeloof, voor afgoôn neêrgebogen,
Dat monster, helsch van stam en bastaartvrucht van Logen,
Uit zinlooze Angst geteeld, stak middlerwijl den kop
In 't trekkend leger, met verschrikte blikken op.
Heur fluisterende stem, die muren door kan boren,
Die elken weêrgalm vangt en harder weêr doet hooren,
Verhief zich: mommelde eerst als zuizend bij'gebrom,
Maar zong weldra 't geluid der oorlogstrompen stom.
Zy eischte een plechtig feest ter eer der Hemellichten,
Als waarborg in 't gevaar. Flux gaat men de outers richten,
En stapelt zoden, of omhangt die met gebloemt'
En kruideryen, naar der starren naam genoemd,
En slacht by honderden, in 't ruischen der schalmeien,
De varren, 't juk nog vreemd, de vaars der klaverweien,
Het argelooze lam, van d'uier afgerukt,
En 't borstlig ondier, met den snuit in 't slijk gebukt;
Den dartlen geitenbok; en 't hoofd der runderstallen,

Den stier, na jaren dienst, voor 't kouter neêrgevallen:
Ontweidt ze, en wroet om strijd in 't lillende ingewand,
En smijt ze, druipende, in den sissende-outerbrand.
Men plengt er olie by, en melk, en kroont het offer
Met specery van Chus uit gouden' wierookkoffer,
Of lauwerbeziê, en welriekend styraxblad;
En heft de handen op, van 't sprenklend bloed bespat.
Nu prevelt men gebeên terwijl de vlammen steigeren,
Roept vloek en neêrlaag uit op vijand en bedreigeren,
En smeekt het Englendom, dat ieder Licht beheert,
Bevestiging des eeds, dien Hemaths krijgshoop zweert. -
'Gy, Geesten (roept men), die uit de ongenaakbre sfeeren
Op stervelingen ziet; wier invloên ons beheeren;
Wier glans ons toelicht! Gy, het zij ge in ruimer baan
Om 't wentlen van onze aard een trager kring moogt slaan,
Of nader aan de bron des vuurs, met meer bezieling
Van gloed, in sneller vaart herombruischt in uw wieling! -
En Gy vooral, die, met uw zilvren aangezicht,
Uw hoornen afkeert van uws broeders schitterlicht,
De tijden regelt, en de ontembre waterplassen
Waarheen gy de oogen wendt, heur boorden uit doet wassen:
Nachtfakkel, wie 't geheim der diepste duisternis,
Ja, 't hart des afgronds tot zijn binnenst, zichtbaar is:
Wier koude stralen de aard het gift der akonieten,
Bezwangerd van de dood, in nachtschade uit doen schieten,
En 't worgend Geestendom met aaklig nachtgerucht
Op vleêrmuisvlederen doen reien door de lucht! -
En Gy, wiens bloedig licht, met blaauwen damp omtogen,
Den bliksem van het zwaard doet schittren in onze oogen;
Verdelger! - En ook Gy, der starren middelpunt,
Die elk rondom uw' throon zijn eigen loopperk gunt,
Als wachters, nimmer moê op uwen wenk te zwieren,
ô Goddelijke Zon! - Aanschouwt onze offervieren!
Wy slachten u den keur van kudde, en kooi, en stal.
De vlam stijg' t' uwaart op! 't vereerend feestgeschal
Boor' door de wolken heen! de walm der wierookgeuren
Doorwaassem' en doorvloei' de onoverstijgbre scheuren
Des afstands, die ons van uw zetels scheidt! Vcrhoort!
Wy aâmen rust by wraak; de vijand, bloed en moord.

U wijden we onzen arm, wanneer wy monsters slachten,
Die zelfs uw Godheên in haar hemelloop verachten. -
Verzwaart de slagen van ons wapen! Trekt ons voor,
Gelijk ge, ô Morgenstar, op 't effen hemelspoor
Den blonden Dageraad, of 't heir der vaste starren
Ter heirbaan voorstapt om den slagboom los te sparren:
En velt aan onze spits die Reuzen, wier geweld,
Uw grootheid zelfs te trotsch, aan alle boord ontzwelt!' -

Nu slingert men door een, en schaart, en scheidt zich weder,
Met staatlijk Kerkgebaar. Men werpt zich beurtlings neder,
En rijst, en zingt op nieuw: Geduchte Hemelgoôn,
Redt Kaïn en 't Heelal des aardrijks! - op een' toon
Van weemoed, of triomf, vertrouwen, hooploos smeeken;
Naar de outersmook zich heft, der Goden gunst ten teeken,
Of neêrduikt, in zich-zelv' gewenteld; of zijn bocht
Wordt afgedreven door der winden ademtocht.

Een rei van Maagden volgt, in linnen statiekleeden,
En zwiert door de outers heen met afgepaste treden,
Of huppelt, in een' kring, met zon- en maanlicht om,
En schudt de sisterroede of doffen rinkelbom,
En slaat, terwijl in 't rond de krijgers DOODSLAG galmen,
De uit angst gezonken borst met blanke handenpalmen.
De Veldheer ziet het aan, en jammert in 't gemoed
Om 't kwisten van een' dag, door 't morgen nooit vergoed.
Zijn ongeduld ontvlamt; hy steunt op heldenkrachten,
Geen hulp, geen' onderstand van ongeziene machten.
Zijn spijt verkropt zich; maar het zwellen van 't gelaat
Verkondt een hartsgeheim dat zich te wel verraadt.

Het offer is verricht. - Gy ook, Sethietsche schoonen,
Omgingt het in den rei, met bruine myrthenkronen
Gehuld? Gy ook, ô gy, tot beter dienst bestemd!
Uw zuivrer hand heeft meê den bedetak [3] geklemd,
Met bloed besprenkeld, God ten gruwelhoon vergoten!
Waar gaat gy thands? - Gy volgt uw feest-uw speelgenooten,
Daar, waar de disch u toeft met dartle tafelvreugd
En kozeryen van een bandelooze jeugd.

Genoegens, waardig dat Afgodisch offerplegen!
Uw deel is met haar: gaat! wellustig aangelegen!
Haast zal de onkuische dans....Uw oog reeds vangt haar aan,
En 't hart in 't hupplend oog verbiedt my voort te gaan.
Ach, Seth werd Kaïn in zijne afkomst: uw vriendinnen
Gewenden u voorlang aan haar ontuchtig minnen,
En, zwoert ge uw' God niet af, voor 't minst, gy sloot Hem 't hart,
En blindling stort ge 't hoofd in 't net dat u verwart.

Maar wie ontbreekt hier by uw avondfeestvermaken? -
Elpine - Elpine-alleen, onvatbaar, vreugd te smaken.
Elpine, uit Kaïns stam, maar opgevoed by Seth
En met geen godendienst, geen wulpsche lust besmet.
Zy, schoonste uit heel uw' kring; zy, wees; uit 's vijands banden
Verlost, wanneer hy week uit de ingenomen landen;
En, door Methuzalah tot tucht en deugd gekneed.
Haar lust was 't eenzaam woud. Maar 't algemeene leed
Deed thands haar kaken niet van tranen overstroomen.
Zy klaagt, dit oogenblik, aan 't lommer van de boomen
Den naam van oudren niet, haar veel te vroeg ontscheurd,
En daaglijks, maar haar hart nog nooit genoeg, betreurd.
Helaas! de onnoozle zucht om andren kommer, wreeder
Dan kinderlijke smart om oudren dood, hoe teder!
Zy zucht om de onschuld van haar kindschheid: om 't gemis
Van 't geen haar dierbaarst bleef, maar onherroeplijk is:
Zucht, om 't noodlottig vuur, 't betoovrend van een weelde,
Die eerst in zoeten droom 't onwillig harte streelde,
Daar na, door wonderkracht, der menschheid veel te hoog,
Haar overstelpte en dwong, en aan zich-zelve onttoog.
Zy zucht om 't geen ze in 't hart, en onder 't hart, voelt woelen;
Om, die dat hart de vlam der liefde deed gevoelen,
En nergens vindbaar is. Met doodschrik ziet zy uit
Naar 't vreeslijk uur dat haar den gordelriem ontsluit,
En moeder maken moet, om met een kroost te sneven,
Aan wie geen vader ooit den vaderkus zal geven,
En dat ze aan 't daglicht moet verbergen met zich-zelv'.
Zy heft de handen naar 't vergraauwend blaauw gewelf,
Waar reeds de morgenkim 't gestarnt' schijnt op te jagen,

En gilt haar wanhoop uit; en heeft geen' moed tot klagen!
Nu zinkt ze in felle smart verbleekende op de kniên,
En wringt de handen, en vertwijfelt, waar te vliên:
Dan verft een nieuwe storm van woede haar de kaken,
Vliegt op, en wil een eind aan 't foltrend leven maken;
Of rent, als razende en met zweepen aangespoord,
Onwetend werwaart heen, in eenen adem voort,
Kwetst d'al te teedren voet aan struiken en struweelen,
En houdt op eenmaal stand, als siddrend voor het kwelen
Des nachtegaals in 't woud, of 't knappend uilgesteen,
Dat uit een' hollen tronk haar toeroept in 't geween.
Zoo ijlt ze en streeft in 't wild door duizend slingerpaden,
En wenscht de dood, en schrikt op 't ritslen van de bladen:
Tot ze op een' heuvelgrond, door heldere Ur omstroomd,
Zich raadloos nederwerpt in 't hangen van 't geboomt'.

Hier, spraakloos, rolt een traan uit de opgezwollen oogen
Heur' matten boezem langs. Het boomloof wordt bewogen.
Een adem, als een wind, met leliegeur bevracht,
Omfladdert ze en hergeeft haar de uitgeputte kracht.
Een zachte en teedre stem, gevoeliger voor 't harte
Dan merkbaar voor het oor, sprak: ‘Smoor uw boezemsmarte,
Wees kalm, Elpine: uw lot verandert. Wees gedwee,
Ik waak, ik zweve om u: ik, oorzaak van uw wee.’
Ze ontzet. ‘Gerechte God!’ dus roept ze, en kan weêr snikken,
Weêr woorden uiten, en weêr tranen die verkwikken.
‘Wat hoorde ik? welk een stem! bedriegt mijn hart zich, of
Ontwaardde ik inderdaad de troosttaal die my trof?
Wat Geest, wat Engel huist of waart in deze bladeren,
En stort de onheilige dien hemeldaauw door de aderen?
Is dan 't onstoflijke ook gevoelig voor ons lot!
Vindt menschenbroosheid nog, verpletterd, heul by God!
Of, Hemel, zou ook hier een Paradijsslang wemelen,
En logen sissen op den waarheidtoon der hemelen,
Door 't schomm'lend groen bedekt, verhuld in duisternis?
Aartsgoedheid, red me, ô red, zoo redding mooglijk is!
Is aan 't gevallen kroost, in nieuwen val verloren,
Is d' afval van het hart verdelging toegezworen,
Verplet me! of stort my in dien afgrond, dien mijn voet.

Met overwelvend zand omtogen, overspoedt
Zoo lang hy de aard betreedt. Ik kus uwe ongenade!
Maar wreek ook de onschuld van de uit slijk gekropen made!
Een nieuwe Satan....Ach, wat zegge ik! Neen, ô neen,
Ik smeek geen wraak, ô God! ik smeek barmhartigheên.
Vergeef, vergeef hem, kan uw Heiligheid vergeven,
Wat liefde en zwakheid (maar geen wrevelzucht) misdreven!
ô Breng hem weder voor mijne oogen! Toon my hem,
Wien ik, mijns ondanks, nog in 't bevend hart omklem!
Naar wien ik in den slaap nog de armen uitstrek, gloeiend
Van schaamte, en van een vlam....! Ja, door mijne aadren loeiend
En klaatrend, overheert ze en volgt my waar ik 't pand
Van zijne omhelzing draag, met onuitdoofbren brand.
Mijn God! 'k ontsluit u heel mijn' boezem - zie my lijden,
My-zelv, mijn eigen ziel, mijn zelfgevoel bestrijden.
Geef, geef verademing, geef uitkomst! 'k kan niet meer.'

Dus zegt ze, en zijgt op nieuw in matte ontroering neêr.

Hweede zang.

't Was nacht. De heldre maan bescheen de breede vlakte
Waar langs de kronklende Ur al kabblend nederzakte,
En strooide 't rimplend nat met zilvren loverglans.
Het koeltjen ging door 't woud op 't hupplend groen ten dans,
Of joeg met luchte vlerk de golfjens voor zich henen,
En kuste Elpines wang en boezem onder 't weenen.
Vergeefs! Die boezem voelt der wroeging felsten prang,
En 't traantjen droogt niet op langs de uitgebleekte wang.

Daar zat zy, troosteloos, in diepen rouw verzonken,
En scheen een zielloos beeld, uit marmersteen geklonken.
De dagtoorts zonk ter kim, door de avond afgelost,
En 't heldre nachtgestarnt' betrok zijn hemelpost;

Haar oog bemerkte 't niet, en, troostloos neêrgeslagen,
Had de engbenepen keel geen' adem meer tot klagen,
Het hart geen krachten meer tot doorstaan van zijn wee,
En 't was haar, of de ziel haar matte borst ontgleê.

Een oogenblik vervloog. Zy vond zich weêr in de armen
Des Jonglings, voor wiens drift geen deugd haar kon beschermen.
Hy wien haar hart aanbad, en 't aan zich-zelf beleed,
Terwijl het hem 't verwijt van al haar jammer deed.
Zy voelt het drukken van die armen, voelt het kloppen
Van d' eigen' boezem aan haar hart, en vangt de droppen
Van 't rozenriekend hair dat om zijn' schedel speelt,
En hemelbalsems daauwt, in hooger lucht geteeld.
Maar 't schemert voor haar oog, met nevels overtogen.
Een druk der lippen sterkt de halfgeopende oogen,
En ach! zy ziet, ze erkent, den zelfden hemeling,
Die eenmaal aan heur borst in dartle omarming hing,
Van wien zy 't liefdepand zich onder 't hart voelt leven!
Ze erkent hem, en gelooft van enkle vreugd te sneven.

De Jongling spreekt haar toe, terwijl een morgenlicht
Hem afstraalde uit den blos van 't vlekloos aangezicht.
‘Elpine, ô teêrgeliefde! ô bloem, het zalig Eden
(Der vaadren erfgrond) waard, ja waardig aangebeden!
Herademl! zie my weêr, die voor uw schoonheid kniel,
En d' Englenrei ontzeg waar uit ik nederviel,
Om u, om u-alleen mijn' boezem op te dragen.
Herken hem, die in d' arm, om uwe heup geslagen,
Het hoogste heil omvat dat aarde of hemel heeft,
En, zelfs de onsterflijkheid voor uwe liefde geeft!
Maar neen! Hy geeft haar niet, dan om haar weêr te winnen,
En eeuwig in uw' arm te leven en te minnen.’

Dus sprak hy, en de roos van 't uitgebleekt gelaat
Heropende om haar kaak een' nieuwen dageraad.
Een parel blonk in 't oog, en rolde langs de wangen,
En, stollende op den mond, bleef aan heur lippen hangen.
Haar oog ontvonkte, en schoot door 't wolkjen van de smart
Het waatrig licht der hoop die weêr ontglimt in 't hart.

Dan, spraakloos bleef haar tong; haar boezem stikte in 't wellen
Van zuchten, zonder tal, die naar den gorgel zwellen,
Wier worstling onderling den doorgang zich verbiedt.
Zy drukt des Jonglings hand, en meer vermag zy niet.

‘Elpine (vangt hy aan)! ontfang my als uw' Gade!
Vergoed my, 't staat aan u, des Hemels ongenade.
Mijn noodlot is beslist. Ik deel met uw geslacht
De ballingschap der aard, vrijwillig, zonder klacht.
Of - gy, gy zult met my den heilstand uwer vaderen
Hernemen. Hemellucht zal stroomen door uwe aderen,
En, door mijn' arm hersteld in 't leven zonder dood,
Zal Godlijk Englenkroost ontspruiten uit uw' schoot.
Doch hoor my! 'k zal u meer, en wonderen, verhalen.

Elpine! 't Is één stam, waar uit wy beide dalen.
Ja, de eerste stervling gaf ons 't aanzijn uit zijn bloed:
Maar my, in Edens hof, van fijner geest doorvoed
Dier Heemlen, welker lucht dien blijden Hof doorwemelt;
En hun, wier spruit gy zijt, reeds balling en onthemeld.
Gy weet: dat eerste paar, der Englen zorg en vreugd,
Leefde opgehoopt met heil, in onvergangbre jeugd,
Ontvatbaar voor 't besef der eensbezuurbre kommer:
En sleet zijne eeuwigheid in Edens zuivre lommer,
In volle zaligheid en onbeperkt genot.
De hooger Geesten zelfs benijdden 't heerlijk lot.
Het viel, het overtrad en werd naar de aard verdreven,
Om aan d'ondankbren grond zijn drupplend zweet te geven.
Het vlammend zwaard der wraak, en meer, 't besef der schuld,
Sloot allen rugkeer af, en 't vonnis werd vervuld,
Dat, van dat uur af aan, zijn ongeboren loten
Uit Godenheerlijkheid in 't jammer neêr moest stoten.
ô Kroost, rampzalig kroost, dat voor uwe Oudren boet!
ô Oudren, die dat kroost uw' wangreep nooit vergoedt!

't Gedoemde paar vlood heen, van wanhoop ingenomen.
Nog had de troost geen plaats van nokkend tranenstroomen;
Nog wist de zucht geen' weg te vinden naar om hoog.
't Vlood siddrend, hand in hand, met zwartbeneveld oog,

Vergat zich-zelf, en 't kroost dat in hun bruiloftsweelde
Een nog onwraakbre min in Godenreinheid teelde,
En wachtte, elkaâr aan 't hart, in één', één' zelfden nood,
't Nog onbegrijpbre leed der hun bedreigde dood.

Wy, vruchten van hun koets, wy, spruiten uit hun lenden,
Wat zagen we op die stond, daar zy zich dalwaart wendden!
Onzalig Oudrenpaar, hoe bleef uw kroost verstomd!
Nog hoor ik 't bliksemvuur dat door de wolken gromt,
Waar nooit dan Englenzang den weêrklank had doen hooren
Der Hemelmelody van de onbevlekte Choren.
't Was of ons Paradijs, al schuddende op zijn' grond,
Verbrijzelde op de puin van 't lager wareldrond.
't Was vuur, verterend vuur, met buldren, kraken, donderen,
Met rook en zwavelvlam, dat Eden af moest zonderen;
't Was stikdamp, dien de hel van ondren opjoeg, om
Ten muur te strekken van der zaalgen heiligdom.
't Ontzag, de vrees, de schrik, hield tong en oog gebonden.
Wy strekten de armen uit, of wy ze omhelzen konden.
Ons harte vloog hen na. - Vergeefs! een zwarte nacht
Verzwolg het dierbaar paar dat ons had voortgebracht.
Hoe schetse ik u den staat van ons, ontzette telgen!
Gods Almacht daalde omlaag met alverwoestend belgen!
Wy sidderden, van liefde en deernis aangedaan,
Maar offren ons gevoel, en bidden zwijgend aan.
Ja, heel de schepping zweeg, en cederstam en heester
Hing loverkruin en tak om 't jammer van zijn' meester;
Het Paradijsooft bleekte, en 't vooglenzangchoor zweeg,
Dat dwars door 't bladgewelf ten hoogsten hemel steeg.

Ik maal u 't ijslijk niet van Adams aardrijkploegen;
Zijn leven niet, verteerd in 't rustontbeerend zwoegen;
Noch 't scheuren van den schoot dier Moeder, die haar leed
Met dubblen weêrzin torschte om 't geen zy zich verweet.
Gy kent hun echt-, en wee-, en rouw-, en moordgeschichten,
Hun uitzicht, en hun troost in wrange levensplichten,
Hun jamm'ren, met één woord; en waarom die herhaald!
ô Oogenblik van lust, wat werdt gy duur betaald!

Maar, dierbre Elpine, ik heb nog andre ramp te melden.
't Waar weinig, zoo de ploeg moest snijden door de velden,
En 't voedsel, door de spa' gedolven uit het zand,
De prijs des arbeids was van de onvermoeide hand.
't Waar weinig, van een' grond, met bloedzweet overdropen,
Den mondvol smaakloos brood voor pijn en angst te koopen:
Maar 't lichaam zelf ontaardde, uit groven klei gevoed,
Verdierlijkt, en hersteld uit rund- en lamm'renbloed.
't Verloor den hemelgeest, die 't eenmaal door mocht stralen,
't Oorspronklijk weefsel zelfs, in 's aardrijks woeste dalen,
Die veêrkracht, die 't verhief en uitbreidde in de lucht,
En 't nam die logheid aan, waar onder 't velddier zucht.
Wy mogen, met een lijf, uit fijner stof geweven,
Op d' adem onzer borst door lucht en ruimte zweven,
En zwieren naar 't ons lust, verheven op den stroom
Des Ethers, heemlen door, tot 's warelds buitenzoom
En waar 't oneindig N i e t de nooit beklimbre bogen
Van 't levenvol Heelal met nevels houdt omtogen.
Wy spannen 't lichaam uit, en schenken lucht en licht
Een' doorgang, die 't verbergt voor aangreep en gezicht:
Of doen het, meer verdikt door stoflijk samentrekken,
En, weer biên aan 't gevoel, en, 't oog ten voorwerp strekken,
Gelijk ik thands aan U my aanbiê, schoone Maagd.
Zoo zag, zoo minde ik u, daar gy te rusten laagt,
Voor u onzichtbaar, tot, van heete drift aan 't blaken,
Mijn ziel zich uitstortte op uw' boezem, op uw kaken,
In kussen, daar uw hart onwillig deel in nam.
Maar ach! wat schetse ik u den oorsprong van mijn vlam!
Hoor eerst de strenge wet des Hemels. - Afgesneden
Van 't Godlijk menschenkroost, bewoners van zijn Eden,
Bleef Adam nog de schuts der Englen toegezegd,
En, by die Englen, ook der spruiten van zijne echt.
Wy zweefden om zijn koets, die van de lamm'renvachten
Gespreid was, die zijn hand op 't veldaltaar moest slachten
Als 't eerste zuiglam blaatte aan moederlijke speen,
En smolten onze beê met zijn gebed in één.
Wy waakten by zijn' slaap, en telden, by 't ontwaken,
De zuchten, die zijn borst aan Evaas borst mocht slaken,
En samenklotsen met de snikken van haar hart.

Wy hoorden 't noodgeroep by Evaas barenssmart,
En hielden, onbemerkt, haar kniën onder 't kermen,
Of steunden 't wringend lijf, en vingen 't kroost in de armen,
Dat eens de onzalige aard die 't in zijn kommer voedt,
In weêrvergelding, met zijn lijken spijzen moet.
't Gejammer by de dood diens Abels, dien Gods liefde
Ter dood voerde, als hem 't staal zijns woesten broeders griefde,
Klonk ons in de ooren en doorsneed ons 't ingewand:
Maar 't was ons niet vergund, de kinderlijke hand
Den vader of zijn kroost ooit zichtbaar toe te strekken.
Hy stierf. Ik zag het zand zijn zielloos rif bedekken.
'k Zag zes geslachten na hem opstaan, en vergaan.
Maar de aard nam middlerwijl een ander aanschijn aan:
De velden tooiden zich, dank 's stervlings rustloos wroeten!
De dalwind scheen allengs zijn' adem te verzoeten;
De zon, met minder gloed te drukken op het hoofd,
Terwijl zy eetbaar kruid en volle halmen stooft.
De lucht, van bloem en plant met nieuwe geur doortogen,
Werd zachter; en 't gedierte, in 't menschlijk juk gebogen,
Verloor zijn' schuwen aart, werd minzaam en gedwee,
En gaf, in 's menschen dienst, verlichting aan zijn wee:
't Gevogelt'-zelf, gelokt door de uitgeworpen koornen
Des akkers, zocht zijn hut, en hupte door de doornen;
Gaf voor zijn slaapsteê dons, en zong zijn zorg van 't hart;
Of zalfde door 't muzyk de reeds verdraagbre smart.
Ja 't scheen, of Adams val door heuvels en valleien
Het Eden, hem bestemd, op 't aardrijk uit moest breien.

Doch, Adam was geweest; zijn weêrhelft daalde in 't graf,
En brak den band der aard met Edens burgren af.
Ons, meer verheven tak der zwakker menschlijke orden,
Was 't broederlijk geslacht allengskens vreemd geworden.
De stervling werd steeds meer vertrouwlijk met zijn lot,
En wischte 't denkbeeld uit van Englendom en God.
Wy vonden 't grover hart van onze stamgenooten
Voor d'invloed onzer zorg vereeld en toegesloten:
Wy gaven 't de Almacht op, en, aan Heur eer verknocht,
Niet een, die Adams kroost op 't aardrijk meer bezocht!

Nu rezen moord, geweld, en bloeddorst! - 's Afgronds Koning
Sloeg de ijzren valdeur op der Helsche gruwelwoning,
En aâmde een' pestdamp uit die alles overtoog!
Ja, de aarde werd een poel, afzichtlijk in ons oog.
Men zag 't verdwaasd geslacht, zijn' Schepper afgevallen,
Dat Goden zocht om laag, gehuisd in aarden wallen:
Hun kniên gebogen voor 't gewelfde firmament;
En, die hun 't aanzijn gaf, in blinde drift, ontkend.

Een enkle tak hield stand in de algemeene boosheid.
God zag 't, en stelde een perk aan 't woên dier zinneloosheid.
Zijn Engel daalde en riep! en 't waardig kroost van Seth
Bekeerde, of hield zijn ziel dier gruwlen onbesmet,
En zocht zijn' Schepper weêr, geloovend, brandend, hopend.
Nu scheen ons de aaklige aard weêr dierbaar en geopend:
Nu dwaalden we op een nieuw zijn ruime vlakte door;
En 't menschdom kwam in eens ons weêr beminlijk voor.

't Was, ja, de tijd niet meer, dat Adam, forsch van spieren,
Den nek bedwingen kon der ongetemde stieren,
Den leeuw zijn kaken brak, den groven elefant
Voor 't dreigen siddren deed van de opgeheven hand:
Dat Eva, als vorstin, den tijger aan haar voeten
Zag knielen, 't pantherdier haar siddrend kwam begroeten;
Dat de arend uit de lucht zich neêrvlijde aan heur schoot;
En de aanblik van haar oog, wat adem had, gebood.
Doch 's menschen heerschappy, in enger kring omschreven,
Leed door verzwakking niets, maar werd door geest gesteven,
En 't schouwspel van zijn rijk was Englen toezicht waard:
Ja, 't scheen dat God in hem zich zetelde over de aard.

Beklaaglijk was 't gezicht, ja, Goden-zelv' beweenbaar,
Dier schoonheid, die 't volmaakte, aan 't sterflijke onvereenbaar,
Aan dier- en plantaard huwde, en Godlijk samensmolt,
Als watervloeibaarheid tot diamant gestold.
ô Eva, kunstgewrocht der Godheid, voor wier oogen
Gods Englen, als voor God, vernietigd nederbogen,
En sluiers zochten om dien gloed te wederstaan
Die uitstroomde uit uw schoon! hoe greep u 't jammer aan!

Geen roos verwelkt zoo snel, gebroken van haar stengel!
Hier schreide en Cherubijn en afgevallen Engel!
Ja, Satan-zelf werd week, en voelde om u, berouw.
Der schepping heerlijkheid, wat is zy, dan de vrouw?
Ach, bloemen van den grond! ach paauw- en fenixvederen!
Wat zoude uw vroeg verval de vaste ziel vertederen!
Wat zijt gy, siersels, maar geen deel-zelf, waar het hart
Aan wortelt! Eva, ja, gy wierdt der Englen smart!
Hoe zagen we uw albast verrimplen en verschroeien!
Hoe 't morgenrood der kaak, zoo schittrend eens in 't gloeien,
Verduisterd, weggewischt! het oog van glans beroofd,
En 't stralend zonnegoud verzilverd op uw hoofd!
Hoe 's levens welbron aan uw' boezem, uit wier togen
Wy eens de Onsterflijkheid en Englenfierheid zogen,
Verdroogd, verflenst! Ai my, wat wierd die volle borst?
Een stroobosch, door den staf des jammers uitgedorscht!
Een nevel overtoog, een wreede worm verknaagde
Het Godlijkst in 't Heelal, waar op ooit zonlicht daagde.
Ja, Evaas ouderdom was aller Englen straf,
En trok ons oog en hart van aard en menschdom af!

Dan, zachter, teêrder lucht, met balsemende geuren
Doortrokken, sints 't gebloemt' den schedel op mocht beuren,
Bedekking van het kleed, van 't hagelkeerend dak,
Voor Zomers roostend vuur en winterongemak,
Een stiller levenswijs, aan haard en huis gebonden,
Genoegens, die het hart in 't lijden, sterken konden,
Ja, 't slijten van dien rouw, die 's lichaams bloei verslindt,
En, 't geen gewoonte aan 't leed, in 't leed behaaglijk vindt;
Dit al, was vruchtbaar, en, vereenigd in vermogen,
Herriep de roos der wang, de morgenstar der oogen,
't Aanlokkend lipkoraal, 't yvoor van arm en hals,
En 't donzend wolkensneeuw van 't golvend boezemmalsch.

Een deel van Edens teelt, gewoon zich te onderscheien
Als 't Godlijk menschenkroost, zag Kaïns dochters reien,
En 't sloot zijn boezem niet voor hare aantreklijkheên:
Het Eden, 't Englendom, de Hemel, God, verdween!
Elpine was nog niet; en echter, zy bezweken.

Zy vielen op die prooi, als in dees lager streken
De havik op de duif. Vergeefbrer lust voor 't minst,
Dan blozende appels, of gevaarlijke overwinst
Van kennis, ons te hoog, vervoerde ons. Ach, Elpine!
Hy weet het, die ons kent, de vleklooze Ongeziene;
't Was alles weggesleept, betooverd, zich ontvoerd;
En de Engel zweeg in 't hart, door 't maagdlijk schoon geroerd.
Nu was hun Paradijs op 't aardrijk, en ze omvingen
Wat de aarde hemelscht had, en teelden stervelingen!
Ontzachlijk Reuzenvolk ontsproot uit deze min,
En nam in luttel tijds den hooger berggrond in.
Zy, mengling uit het zaad van tweederlei geslachten,
In 't sterflijk lijf voorzien van meer dan stervlingskrachten,
En blakende in het hart van dien ontembren moed,
Die Englen, Goden toont, als d' oorsprong van hun bloed!

Elpine! melde ik u den overmoed der rooveren?
Gy zaagt de helft der aard door hun geweld veroveren;
Wat weêrstond, neêrgeveld, verdreven, of vergaan.
Gy-zelv naamt in uw wieg hun wreede kluisters aan,
Als woeste Ramanoth van Nob- en Gezerstroomen
Zijn Leeuwenspitsers dreef naar Bethurs balsemboomen,
En de Ur, met bloed gemengd, de lijken zeewaart joeg,
Van daar 't verwoestend heir zijn' groenen zoom besloeg.
Ja 't aardrijk is te kleen, om onder hen te deelen;
Hun zucht is, meester zijn, en heerschen, en bevelen,
En ach! dit-zelf is niets voor de eensontruste ziel.

Van toen de vrome Seth zijn schreiend kroost ontviel,
Vergat ik de aarde, en zocht in. 't altijd bloeiend Eden
't Genieten mijns bestaans in d'uitvloed der gebeden,
En 't streelende onderhoud van 't hooger Geestendom.
Doch eindlijk trof 't geruisch van Arbals reuzendrom
Den Hemel, en ook ons in 't stoorloost onzer dreven. -
De ontzachbre Michaël had d' arm reeds opgeheven;
Reeds blonk de bliksem ter verplettring in de vuist
Eens Engels, en heel de aard ware op die stond vergruisd,
Had niet de Serafijn die vóór het Hemeldonderen
Der vromen zuchten in zijn reukschaal gaârt van onderen,

En de uitverkoornen op zijn vingren telt, den slag
Verbeden, en God-zelv' bewogen tot verdrag.
Wy hoorden in den Hof den voorknal van 't ontbranden;
Den kreet der Geesten, die, met opgeheven handen,
Ontzett'en van den schrik, reeds daavrend door 't Heelal,
En afgebroken door hun dankend juichgeschal.

Wy deelden in dien dank; ons hart versmolt en weende:
't Gevoelde, welk een band, en ons en de aard, vereende,
En nooit beproefde ik zoo de teêrheid van dien band.
Een dorst, haar weêr te zien, beving my 't ingewand.
Wat zag ik -? Moedwil, moord, verdrukking, dartelheden.
Hier, de onschuld, zwak van teelt, door overmacht vertreden:
Daar wulpsche geilheid, die en ziel en lijf verslond;
En arglist, met geweld en onrecht in verbond.
Ginds gruwbaar ongeloof met bygeloof gesteven,
En God verlochend om voor 't ijdel niets te beven;
Of de inspraak van het hart versmoord door razerny
Van driften; ja, de deugd gedoemd als huichlary.
Ik ging! - Maar ach! Elpine, ik voelde my gekluisterd
Door wondre tooverkracht. Mijn oog was als verduisterd;
Mijn hemelsch lichaam werd getrokken naar deze aard: -
'k Had (Hemel!) 'k had Elpine, en menschlijk, aangestaard.
Haar oog, haar houding, ja de lucht-zelfs die ze omzweefde,
Waar in zy adem vond, door wie haar boezem leefde,
Was Godlijk in mijn oog, en bond my als den steen.
Volschoone, ik minde, en ach! mijn laatste heilzon scheen!

Elpine, u heugt de dag, dat eenzaam, droef, aan 't dwalen,
En zichtbaar voor uw oog, mijn oor de nachtegalen
Beluisterde in dit woud. Het maanlicht scheen, als thands,
In statelijke pracht aan de onbewolkte trans,
Maar half bezwemen naar het Oosten. 'k Zag u weder.
Gy knielde op 't graauwe mosch, en zeegt in weemoed neder,
En stortte tranen, die geen Engel ooit moest zien
Of, meer dan Engel zijn, ja meer dan God misschien!
Ik nader, en - ô God, Gy zaagt het, ben ik schuldig,
Wanneer ik in uw werk uw blijkbre Godheid huldig;
Aanbidde, en neêrstort, en in de onmacht van mijn' gloed

My-zelv' en u vergeet, en aardsche lusten voed'?
Elpine! 't was geen kus, in sluimring opgedrongen!
't Was, van uw maagdlijk hart de grendels afgewrongen!
't Was 't onbegrijplijk, dat geen Engel smaken mocht;
En, voor den hemel zelfs niet duur genoeg gekocht.
Geliefde, sints dat uur, en wat dat uur u kostte,
Wat leed ik, eer mijn hart zich 't wondre raadsel loste,
Om eeuwig de uwe - ja, voor eeuwig u te zijn;
U (sterflijke), in mijn' arm, en zonder einde, mijn!' -

'Ik de uwe, en eeuwig! Gy, ô Engel uit den hoogen,
My sterflijke....? ach, laat af! (Dus roept zy, teêr bewogen.)
Neen, tot dien oogwenk slechts zij 't leven my verlengd,
Dat dees mijn zwangre schoot den moederplicht gehengt.
ô Drukk' de onnoozle vrucht, my spartlend tegen 't harte,
Mijn borst, mijn lippen eens, en sterve ik dan van smarte!
En gy, verlaat my; gy, ô voorwerp al te waard!
Laat me over, 't is mijn lot, aan de op my wachtende aard.
Haar moet ik met mijn bloed, als met mijn tranen baden.
'k Behoor haar: 'k ben, als zy, met 's Hemels vloek beladen,
Die drukt my. Vlied me, ô vlied, of, neem my 't levenslicht
Dit uur zelfs, en met een' aan 't ongeboren wicht!
Wat zoude 't door zijn lach my 't moederwee verzoeten,
Om, nog, by Adams val, ook ons vergrijp te boeten? -
'k Verwijt u niets, maar - vlied me, en laat my ademtocht;
En dan, dan danke ik 't lot; het heeft mijn ramp volwrocht.' -

Zoo spreekt ze, en scheurt zich los, en rukt met woeste vingeren
De vlechten uit het hoofd, terwijl haar leden slingeren
En schudden. Ach! zy vliedt, maar stort, op d'eersten tred
Den Jongling weêr in d' arm, als van een schrik verplet.
'Onnoozle (roept zy uit), ik ging u dan verlaten!
Ik wilde u - minn'lijkste, ach! vermocht ik u te haten!
U, die my liefde zwoert, my weêrvindt in mijn' rouw,
En zelfs uw Eden liet, voor my, onzaalge vrouw!
Neen, spreek, ik hoor u. Spreek! Hoe God en vloek verbeden?
Hoe, my, aan 't graf verwant, vereenigd met dat Eden?
ô Zoo mijn bloed..de dood..Ja, 'k wensch haar te ondergaan
Indien ik aan uw zijde eens juichend op mocht staan!

Ach, had des Hoogsten gunst u daar toe uitgelezen,
Om Heiland van Elpine, en - haar Gemaal te wezen!' -

'Ja (zegt hy) 't is beslist, Elpine! 'k Zweer by Hem
(En dees ontzachlijke eed geev' aan mijn opzet klem!)
By Hem, wiens raadsbesluit, nooit wanklend of verwrikbaar,
Ook Geesten siddren doet, aan heel de schepping schrikbaar.
Ik zweere 't by uw schoon, by mijne onbluschbre vlam:
Ik voere u 't Eden in, dat Hy uw' oudren nam.
Het kroost der Englen zal met dat der stervelingen
Niet wriemlen over de aard met eeuwig handenwringen.
Zij Adam om 't vergrijp eens oogenbliks gedoemd,
Met wat zich naar den naam van doemling Adam noemt;
Zij, wat zijne aardsche koets aan 's aardrijks vloek mocht geven,
Tot banneling geteeld, en om als hy te sneven!
Ons, afkomst van den Vorst, gesteld in Edens rijk,
Van Adam, nog oprecht, zijn' Schepper nog gelijk,
Ons treft die vloekspraak niet van 't schendig overtreden;
Ons kroost behield zijn recht op 't eeuwigbloeiend Eden,
Dat graf noch jammer kent; (aanminnige!) en die schoot
Die Englen telgen geeft, behoort niet aan de dood.

Gy siddert! hoor my uit. Die forsche Reuzenkrachten,
Die armen, afgericht op dier-en menschenslachten,
Die boezems, van een bloed als 't Englendom doorstraald,
Maar minder week dan wy, en voor 't gevoel verstaald;
In 't kort, dat fier geslacht, dat alles kan bedwingen,
Is voor deze aard te groot, te groot voor stervelingen.
Het lot der dierbre vrucht, die my uw schoot belooft,
Verbindt me aan hun belang. Ik stel my aan hun hoofd:
Hun zal ik, en die Gâ, die 'k eeuwig zal beminnen,
Het erfgoed van hunn' stam, het Paradijs herwinnen.'

Hy zweeg. De schoone beefde, en zag zijn aangezicht
Betrokken, en de glans van 't hem omvloeiend licht
Op 't heldre voorhoofd als een avondstond verbleeken.
Zijn stem verloor allengs haar melody in 't spreken,
En nam een schorheid aan, als in de keel beklemd.
Zijn open oog vertrok, en wemelde onbestemd,

In blikken, die, of 't waar, het daglicht niet verdroegen;
En 't hart verried eene angst, die heel zijn borst deed zwoegen.
't Zij dat de Godswraak, door die stoute taal verstoord,
Hem aangreep op de stond, of 't uitgesproken woord
Den boezem siddren deed die 't voortbracht, en vertsaagde,
Of 't innig plichtgevoel aan 's levens ader knaagde;
't Zij dat de Godheid-zelv dien invloed wederhield
Die 't hemelzalig mensch- en englendom bezielt;
Iets schriklijks scheen in eens zich op 't gelaat te spreien.
Elpine schokte, en wilde, en ach! zy kon niet schreien.
Haar tong verstijfde. In 't eind, ‘O (riep zy), mijn gemaal,
Wat doet ge, en welk bestaan! Wat schrikbre bliksemstraal,
Wat donder op dit hart! ô laat my, laat my sterven!
God leeft, Hy, eindloos goed, ook hun die Eden derven!
Hy weegt ons noodlot met zijn vaderlijke hand:
Hem drage ik me op, en hoop, hoe streng Hy vierschaar spant.
Hoe wilt gy 't droef vergrijp verdubblen van onze Ouderen?
Hoe Satans eeuwgen vloek u laden op uw schouderen;
En moet de Hemel hier een' tweeden opstand zien
Die de Almacht naar de kroon...Wat zegge ik, die misschien
Geheel het menschdom, in dien gruwelbond begrepen,
In 't eindeloos verderf onredbaar meê zal sleepen!
Te rug, mijn eenigste! Keer weder tot u zelv'!
Ja, Lucifer bezweek aan 't Hemelsche gewelf;
En gy, des menschen kroost, omstuwd van sterflijke armen,
Bestrijdt Gods vonnis? - Neen, toon deernis, toon erbarmen,
Toon liefde aan uwe Elpine, aan haar, die om u lijdt,
Wie ge alles, wie ge meer dan zelfs Gods almacht zijt!
Ja, 'k veins niet, heel mijn hart, mijn ziel, mijn gantsche wezen,
Hangt thands aan u, aan u. Wat heeft dit hart te vreezen,
Daar 't graf nog open staat en God ontferming biedt?
Maar neem, ô neem mijn ziel die dierbre toevlucht niet.
Neen, de Almacht heeft voor ons, in Adams doem verstoten,
Voor 't kroost van onzen schoot, uw Eden toegesloten;
Wy erfden vloek van hem, ellende, en ramp, en graf,
Niets hoogers: maar - één hoop, één uitzicht by die straf.
Die hoop is Gods genâ, verlossing, en herstelling!
Verbeiden wy, getroost, in de engste zielsbeknelling!
Verbeiden wy het uur, dat Gods geheimenis

Onthuld, en in de rij der toekomst zeker is.
Dít erfdeel van mijn vrucht zij nimmer opgegeven!
Dít zal zijn Eden zijn, dít is zijn eeuwig leven!
Voor u, keer weder, val Gods grimmigheid te voet!
Boet voor uw opzet, keer Zijn wraakvuur eer 't ontgloed'!
Vergeet voor eeuwig die u minde, die gy 't harte
Verscheurde, en in 't heelal geen' balsem voor haar smarte,
Geen troost meer, overliet. Ja, dat ik 't u bezweer'!
Verplet Gods wraak me, en u, ziet gy my immer weêr!'

Zoo spreekt ze en ijlt vol drift den Jongling uit zijne oogen.
Hy stond, een rots gelijk, ontbloot van denkvermogen,
Beweging, en gevoel; en, had de hooger kracht
Der Geesten, onbekend aan 't stervend Aardsch geslacht,
Hem 't hoofd niet opgebeurd, zijn lenden niet gesteven,
En spier en zenuwdraân een' nieuwen steun gegeven,
Hy waar bezwemen, en het aardrijk had voor 't eerst
Onsterflijkheid gezien, van 't kil der dood beheerscht.

Nu zag de morgen uit. 't Gevederd choor ontwaakte;
Het West verzwolg de nacht: het schittrend Oosten blaakte.
De Wachter van het licht, heraut der uchtendstond,
Had reeds door Bethurs dal den nieuwen dag verkond,
Om 't vadzig menschdom tot den arbeid aan te manen,
En 't veldkruid beurde 't hoofd uit de uitgestorte tranen
Des nachtdaauws, dien het licht in nevelen verhief.
Elpine voerde in 't hart haar nimmer heelbren grief
Door 't bloeiend palmwoud rond, dat Arbals zandvalleien
Omarmde, en schaduw gaf aan Nivals rundrenweien,
Tot daar het eikenbosch zijn kruin boorde in de lucht,
En 't koelend windtjen zocht dat uit het Westen zucht.

Hier had, ter rechter zij' van Rigons zoute vlieten,
Argostan, opperhoofd der strijdbre Kaïnieten,
Zijn legermacht vergaârd, gewapend met de knots
En peesboog: 't lichaam met gevlekten tijgerdosch
Omhangen, en gegord met tijgren ingewanden,
Tot taai en stevig koord gewrongen met de handen.

Het aardrijk had tot nog de zwaavlige ijzerschacht
Niet opgedolven noch ontledigd van heur dracht,
Niet uit de onzuivere erts een rein metaal zien smeden,
Het staal was zeldzaam, en geen harnas sloot de leden
In banden, noch gaf snede en puntvlijm aan de speer.
De dierenhuid-alleen was deksel; 't hout, geweer.
Hy-zelf hy droeg op 't hoofd, om hooger uit te steken,
Een blaauwe reigerbosch tot kroon en veldheerteeken;
En zwaaide, op de eiken kolf, eens evers blanken tand,
Aan 't grimmig dier ontrukt met wapenlooze hand.
De moed, de woede, en spijt, glom in zijn oog, en vonkte
Den ruigen wenkbraauw door, die langs het voorhoofd pronkte
En 't licht verduisterde van 't schittrend oogbolgraauw.

Een drom van Geesten zag, van uit het weemlend blaauw,
Den Krijgsman, en zijn heir. - Den starren afgestegen,
Hun ingenomen plaats na 't aardsche minneplegen,
(Want Eden was ook hun door 's Hoogsten doem ontzegd,
En 't zwerven door de lucht tot boetstraf opgelegd,
Tot veertig eeuwen, voor één heuchlijk licht verbleekend,
Een tijdstip baarden, ter vergifnis afgeteekend,)
Ontvlamden ze op 't gezicht. Hun afkomst bleef hun dier,
En, schoon men hen om laag met smokend offervier
Onthaalde en aanriep als beheerschers der getijden
En regelaars van 't lot, wier giften de aard verblijden,
't Belang der Reuzen ging het vaderhart te na.
‘Mijn Broeders,’ riep terstond de grimmige Ahila,
Die, buiten 's aardrijks baan, en 't aardrijk naast, gezeten,
In 't midden van den rei der drijvende planeten,
Zich-zelv' gevestigd had op 't rood en vonklend licht,
Door de Oudheid naderhand haar Krijgsgod toegedicht:
‘Mijn Broeders, welk bestaan! Gedoogt gy 't? - Wreevle slaven
Verheffen tegen ons hun trotsche Legerstaven!
Pinéhel, Fuäl, en gy-allen, ziet gy 't aan,
En wachten we, uit de lucht hen ijlings neêr te slaan?
Mijn vrienden! zal een hoop van nietige Aardelingen
Ons dierbaarst, ja ons-zelv' in ons geslacht, bespringen? -
Hoe gloeit de vader niet op 't dreigen van zijn' zoon!
Of zien we ons slechts ten spot vereerd als Hemelgoôn?

Koomt, wreken we ons gezag, ons bloed; of eer, verweeren
We ons recht! Het is aan hen, om de aarde te overheeren:
Hun, Koning Adams stam, en van geen sterflijk zaad!
Wat is zijn wierook my, die naar mijn glorie staat?' -

Hem andwoordt Fuäl; hy, die kwijnende en verslagen,
Gods vonnis wettigde, en zijn borst weêrhield van klagen,
Maar de oogen neêrsloeg met een ziel vol naberouw;
Gevallen, maar in 't hart aan God en plicht getrouw.
Hem kon in ballingschap geene eerzucht troost verschaffen.
Hy voelde de Almacht slaan, en, in die slagen, straffen.
Vaak wandelde hy 's nachts in stille mijmering
Van dwaal- tot dwaalstar, of door uitgestrekter kring
Waar hooger zonnen, van heur warelden omvangen,
Uitschittren, en met die in 't perkloos ijdel hangen:
Doch nimmer koos hy zich verblijf of zetel uit.

'Neen (zegt hy), 't waar te veel op 's Hoogsten raadsbesluit
Voor uit geloopen. Neen, wat zouden we ons vermeten?
Hangt 's warelds noodlot niet geschakeld aan één keten,
Die de Almacht in heur hand, en elk omneveld, houdt?
Wie 't heerschen werd ontzegd, is vruchtloos sterk en stout.
My bloedt het hart als u: wy voelen vaderzorgen -
Maar....God-alleen regeert - Zijn wil is ons verborgen!
En - wat Hy ooit bestemm', die ons door 't harte ziet;
Na de eens begane schuld, verlokt me een tweede niet.'

'Lafhartige,' roept straks Piné hel, verontwaardigd;
Die d'andren 't voorbeeld gaf (zoo 't voorbeeld ooit rechtvaardigt!)
Van wetteloozen gloed, en nog met wuften zin
Door vrouwlijke armen vloog, van de eene in de andre min:
'Verrader van uw bloed, duik neder! red u-zelven,
En zie uw telgen dan in 't bloedig stof bedelven
Indien 't u lust! Zie hen vertreden door den worm
Des dals, van kracht ontaart, verbasterd van zijn vorm;
En graaf hun zelf het graf, onteerd, gesmaad, mishandeld;
Nu sluimerlaauw, welhaast in d' eersten klei verwandeld
Waar uit ge wierdt! Voor my, - wat is my aarde of hel
Of (zelfs) vergruizing! 'k Zei mijn vaderland vaarwel;

Mijne afkomst is my 't al. Zy kost my God en Eden,
En, zou ik ze ongestraft door d' Aardling zien vertreden?
Dat hoede Hy, om hoog, die - my verplettren kan,
Maar ook dat hart my schiep het geen ik nooit verban!'

De zachte Fuäl zweeg, en deinsde, en week ter zijde.
Nu juichte 't woest door een! 'Ten oorlog! ja, ten strijde!
Ons kroost verdedigd!' - Ja 't geliet zich, aan 't gedruisch,
Als wierd de lucht vervuld met worstlend golfgebruisch.
Reeds stond men op het punt om de onderaardsche stormen
Te ontbreidlen in hun hol; om bliksemen te vormen
Uit dampen zwavels, in de wolken opgegaârd,
En neêr te storten op het leger, over de aard.

Maar een der Duivlen, uit den jammerpoel geschoten,
Vloog op, en riep hun toe: 'Wat wilt gy, Stamgenooten
Der aarde! Laat aan my, erfvijand van den mensch,
't Verdelgen over, mijn' en 's Afgronds heetsten wensch! -
Wat zoudt gy, A dams kroost, en niet voor 't kwaad geboren;
Wien 't misdrijf poging kost, en poging, steeds verloren
In wroeging? - Lafaarts, ons, ons voegt het, ons alleen!'

Hy spreekt en snort op 't woord voorby en door hen heen.
Hy zweeft, en blaast de Hel uit neus en muil. Nu rooken
De dalen als een oogst, op d' akkers aangestoken,
Eer 't vuur nog veld wint, en het smeulen van den gloed
In vlammen om zich grijpt en zonder teugel woedt.
Het was het vuur der twist, verdelgendste aller rampen,
Dat rondsloop onder 't Heir, verborgen in die dampen,
En 's vijands zegepraal beloofde zonder slag.

Reeds stond het Heir geschaard van de aanbraak van den dag,
En 't Priesterdom had nu zijn rijmen en gebeden
Voleindigd, als de Vorst, aan 't voorhoofd opgetreden,
Dees taal een' doorgang gaf door 't blikkerend gebit:

'Spitsbroeders (roept hy uit), voor 't ouderlijk bezit,
Voor haard- en legersteê gewapend opgetogen!
U danke ik heirvoogdy en schittrend Rijksvermogen.

Gy weet het, of mijn arm verslapte, waar men streed:
En u, u verge ik niets dan 't geen ge u schuldig weet.
Een gruwzaam Reuzenrot, verwant aan hemelgeesten,
Verstoort ons eigendom, en jacht-, en offerfeesten,
En dreigt verdelging aan heel Adams nageslacht,
Vermetel op hunn' stam en ongelijkbre kracht.
Gy kent hen, en 't gewicht van hun ontzachbre slagen!
Wat wilt ge? 't harde juk der onderwerping dragen?
Van jonger broeder slaaf, uws vaders schande zijn,
En blozen voor u-zelv', voor 's hemels zonneschijn?
Wy, eerstelingen in des aardrijks eenzame oorden;
Wy, zwervers over de aard, bevolkers harer boorden,
Door wie haar dorren schoot, met oudren zweet gedrenkt,
Het voedsel wierd ontperst, dat zy den stervling schenkt:
Wy, zuiverden 't gewest van Leeuw- en tijgerklaauwen;
Wy veiligden dat erf, waarop zy ons benaauwen;
En, felle bastaartteelt uit Kaïns eigen zaad,
Verwoesten ze onzen grond, en moorden wie weêrstaat.
Dit lijdt uw recht, uw moed, dit kan uw hart niet lijden:
Vergaan wy, zoo 't moet zijn; maar sneuvlen we in het strijden!
Nog weegt ons aantal aan hun sterkte dubbeld op.
Wat toeft men, tot hun list der bergen engten stopp',
En zy, van hooger grond, uit ontoegangbre wallen,
Ons, ingesloten wild (dan redloos) overvallen?
Ja, Kaïns overschot, heel 't menschlijk kroost, heeft uit,
Ten zij één stoute daad hun woesten moedwil stuit.
'k Vergaderde u daar toe, en durf die van u wachten.
Beleid en dapperheid zijn meer dan reuzenkrachten.
Die leeuwen temmen kan en tijgers sluit in band,
Is vrijheer van zijn arm, en duldt geen Dwingeland.'

Hy sprak, en wierp zijn' staf verachtlijk in den hoogen.
'Gy Geesten (ging hy voort), die in de wolkenbogen
De nevels samenperst, en op den wind gebiedt!
Gaat, staat uw afkomst by; Argostan vreest u niet.' -

Nu zweeg hy. 't Voorhoofd rookte, en 't schuim der breede lipp en
Stoof ziedende om den mond! Men hoort geen' adem glippen:
't Stond alles, als ontzet. Een zacht en flaauw gebrom

Verhief zich, groeide, en liep den kring des legers om.
Nu steeg een holle kreet ten wolken: ‘Ja te wapen,
Maar 't Geestendom ontzag!’ - Met palmblad om de slapen,
Trad een der Grijzaarts voor, der zonnedienst gewijd:

‘Vermeetle (riep hy uit), die tegen Geesten strijdt!
Wat wilt ge? 't wis verderf op onzen schedel storten?
De Goden van de lucht in 't aardbestier verkorten?
Herroep die gruweltaal, en ken, gy Legervoogd,
De palen van uw recht, en wat het mijn gedoogt!’ -

De gramme Vorst, van spijt aan 't blaken, gaf een teeken
Tot zwijgen. - ‘Heldenschaar (dus ving hy aan te spreken)!
Hoe! daar wy 't Reuzenvolk manmoedig tegentreên,
Zal 't muitende verraad ons kankren door de leên!
Men durft uw Legerhoofd hier aan uw heirspits honen!
Gy lijdt dit? - Krijgers, neen! gy zult my trouw betoonen.
Ik terg den Zongod niet, maar wie mijn vijand staav',
Dien zeg ik oorlog aan. Beproef het, Outerslaaf!’

Zoo sprak hy, en de knots vloog ijlings uit zijn vingeren
Den Priester op de borst. De Legerrijen slingeren
En woelen door elkaâr. Één woeste schreeuw van ‘m o o r d ’
En ‘h e i l i g s c h e n n i s ’ wordt door heel het heir gehoord.
De Grijzaart smoort in 't bloed, zijn' gorgel uitgevloten.
Een deel der Offraars raapt, wanhopig toegeschoten,
De palmkroon van zijn hoofd, met bloed en slijk bemorst,
En toont haar aan het volk, en wijst het op den Vorst.

Nu vliegt het al in roer. De woeste pijlen gieren
En snorren door de lucht; de legerkolven zwieren.
Men eischt des priesters wraak, des heiligschenners bloed,
Omsingelt, en bevecht zijn Krijgsvoogd dol te moed!
Hy strijdt, verweert zich 't lijf; en honderd slagen breken
Op 't wapen dat hy grijpt. - Reeds honderd zijn bezweken,
En, door zijn dappre vuist op 't aardrijk uitgestrekt,
Ten wal geworden die hem 't halve lichaam dekt:
Nog twintig om hem heen, van de eersten in 't bespringen,
Zijn thands die leeuwen niet, die hem naar 't leven dingen,

Maar aangevallenen, wier arm zich 't lijf verweert
In slagen, op zijn knots al splintrend afgekeerd,
En deinzen; als een schicht, ten peesboge afgedreven,
Hem treft, en onverhoeds een eind maakt aan zijn leven.
Hy zinkt gevoelloos, en zijn voorhoofd toont, verbleekt,
De Heldenfierheid nog, in 't bruischend hart gekweekt.

Thands schijnt een sombre schrik het vorstlijk lijk te omzweven.
't Zwijgt al. Men hoort geluid noch 't minst geritsel geven.
Het leger blijft versteend en starende op den grond,
Of rolt een aaklig oog door al de benden rond.

Één flaauwe stem alleen in 't midden van de troepen
Waagt, uit een enge borst, den Offraars h e i l te roepen:
'H e i l , p r i e s t r e n !' - Alles brult en knarstandt op dit woord,
En 't wordt, zelfs in den mond, op 't oogenblik gesmoord.
Tien knotsen heffen zich, één schedel spat in gruizelen,
En 't gonzen van dien slag doet alle hoofden suizelen.

Die slag scheen tot de leus van grooter moord bestemd.
Reeds ziet men lijk by lijk dat in een bloedstroom zwemt.
De Krijgsliên vallen hier de kermende Outerpapen,
En daar, elkandren aan. Het opgevatte wapen
Den Reuzen toegedacht, slaat eigen spitsbroêrs neêr,
In wraak, in wederwraak, in weer, in tegenweer.
De woede en razerny stijgt immer onder 't woeden;
Geen doodslag dien de dood niet tienwerf moet vergoeden!
Geen onderscheid, geen keur, van vijand of van vrind;
Met wien, voor wien men strijdt! 't is offer wat men vindt.
Geen rij of legerspits, geen teeken, geen banieren!
Men valt verwoed door een als aangehitste stieren,
En moordt en wordt gemoord, vertrappeld, en vertreên,
En nergens veiligheid dan in den moord-alleen.

Zoo weidt dat wapentuig dat sabel, speer, en degen
Vervangt. De vloek van 't staal is thands in 't hout gelegen.
De pijl rust werkingloos. Het wapen heeft geen doel;
't Treft wat naastby is, en 't treft blindlings, by gevoel.
De naaste is vijand, is gevaarlijkst, moet voorkomen:

De laatste-alleen bestaat; al 't oovrig bloed m o e t stroomen:
Men vecht voor zelfbehoud, geen Vorst- noch outerhoon.

Dus woedt, dus raast men in bedwelming. Stapels doôn
Staan, als in 't barre duin de heuvels, opgeheven.
't Gestalde en lillend bloed, waarin de voeten kleven,
Verbreidt zich als een meir by zwellend springgetij',
En kent noch peil noch boord, maar streeft zich steeds voorby.

Doch, even als de vlam, door d' adem van de winden
In 't dichte woud gejaagd, niet ophoudt van verslinden,
En, strevende in het rond, de stammen nederslaat;
Maar echter hier en ginds een boomtronk overlaat,
Die by de walmende asch de ontblaârde kruin en takken
Of, stout verheffen blijft, of, moedloos neêr laat zakken;
Zoo stond het in het dal van Nival met het heir.
Daar was geen legermacht, daar was geen bende meer.
Driehonderd strijders slechts, door lijken afgezonderd,
Braveerden 't sterflot nog, uit dertigmaal driehonderd;
En hieven, afgemat, op heuvelen van doôn
Een uitgeputten arm en knikkend hoofd ten toon.

Derde zang.

Een' dichten zwerm gelijk, van vliegend roofgediert'
Dat, als de pestsmet woedt, om 't rijzend kerkhof zwiert
En rondgiert onder 't zwerk, en, waar zy lijken rieken,
Al schaatrend nederstort en klappert met de wieken;
Hief half de Hel zich op by 't klaatrend moordgerucht,
En juichte 't bloedbad toe, al hangende in de lucht.
Tavoach middlerwijl, die de eerstgezaaide sprenkels
Der twist steeds aanblies, en op plat gekneusde schenkels
En bekkeneelen trad, als zoo veel krijgstrofeên,
Verliet het slagveld, daar een hooger Macht verscheen.

Gods Engel toonde zich: Zijn hand droeg purpren koornen
Van Hemelsche granaat, de spijs van de eerstgeboornen
Der schepping, vredevrucht, en tegengift der twist,
Dat wrokken uitroeit en verwoede veeten slist.
Thands opent hy de vuist. De gloênde korrels dalen
Als regen, en den wind verbiedt hy aâm te halen,
Op dat ze in 't vallen niet verstrooien door het ruim.
Dus, wen Orîons knots het bruischend pekelschuim
In golven opklutst, die, van ongeduld aan 't koken,
Het hobblend zeekasteel beklautren en bestoken,
Dat, van den vloed geperst, naar roer noch teugel hoort;
Als dan de Zeeman van zijn aangegrepen boord
De rug der baren, tot zijn ondergang vereenigd,
Met gulle stroomen van een lichter vloeistof lenigt,
En Pallas olie of het bolsterkaf van 't graan
By kuipen uitgiet, die heur gramschap nederslaan,
De golving breken en met effen pad bevloeren,
Om de afgebeukte kiel ten haven in te voeren;
Zoo lag op 't oogenblik by 't zich verdelgend heir
Verbittring, grimmigheid, en hartstochtbarning neêr.
Men reikt zich, zelf verbaasd om de uitgebrande woede,
De handen, rookend klam van uitgegoten bloede,
Omhelst zich, en vernieuwt in 't aanzien van 't heelal,
Dien eed, die niets voortaan op 't aardrijk schenden zal.
De tranen vloeien van ontroering, en de harten
Hereenden. - De Afgrond zag met onuitspreekbre smarten
Den vreê herrezen; maar, 't vooruitgezicht getroost,
Voorspelt zy uit dien vreê 't verderf van Adams kroost.

Het Edensch Geestendom, nog zwevende in de wolken,
Zag thands de burgerschap der onderaardsche kolken
Zich naadren in de lucht, en deinsde naar omhoog
Met d' afkeer in 't gemoed, en d' afschriksblik in 't oog.
De Duivlen volgen hen, met wieken uitgeslagen
(Als reigers van omlaag de sperwers voor zich jagen),
En roepen: ‘Menschenkroost, meê balling thands, als wy!
Wat schuwt ge ons, Englen van geen minder stam dan gy?
Legt, legt die fierheid af, die burgers voegt van Eden,
Maar geen verlaagd geslacht, als wy in 't stof getreden!

Die hooggewelfde borst, die blik ontzet ons niet;
De Hoofdstof waar ge in zweeft, behoort tot ons gebied.
Geen geur van heiligheid, die waassemde uit uw vlechten,
Verwijdert d' afgrond meer, indien ze u wou bevechten.
Maar neen, we ontmoeten u als lot- en lotgenoot,
Wie één belang verbindt in hun gemeenen nood.
Reeds zaagt ge ons nog dit uur ter uwer hulp volvaardig.
Kent, kent ons als getrouw, en, uw vertrouwen waardig!
Wy eischen 't. - Op den top van 't gindsche berggevaart'
Vergaadren we, om het lot te reeglen van heel de aard;
Vereenigt u met ons. Wy gaan om raad te plegen:
't Geldt wat gy dierbaarst houdt!' - Zy trokken voort, en zwegen.

Afgrijslijk klonk die taal 't gebannen Geestendom
In de ooren en door 't hart. - 't Bleef van ontzetting stom,
En voelde in d' eersten schok den adem zich ontbreken,
Die 't ophield in de lucht. Het had geen kracht tot spreken,
En zonk alreeds van uit de hoogte daar 't in dreef,
Als drupplen die de wind tot kooglen ijs versteef,
En thands, onvatbaar om hun vocht meer uit te zetten,
Ter neder storten en den groenen halm verpletten.
Een zucht herstelt hen, en een uitroep: 'Groote God!
Verhoed Gy, dat uw volk met d' afgrond samenrott'!
Gebannen zijn wy, en Uw doemspraak onderworpen;
Maar, de aarde moge ons bloed, indien het zijn moet slorpen;
Wy sterven de uwen steeds.' - 't Was Fuäl, die dus sprak,
Hy, minder schuldig in zijn schuldvergrijp dan zwak,
En, waar de zwakheid-zelv geen misdaad in Uwe oogen,
ô Gy die kracht verleent, wellicht het mededogen
Des Hartenkenners waard. - Doch! Uw rechtvaardigheid
Behoort het oordeel, nooit door valschen schijn misleid. -

Hy sprak. - Pinéhal bromt: 'My lust geen samenzweeren.
Met d'afgrond: Maar 't is plicht, indien we ons kroost verweeren.
Men hoor' 't ontwerp der Hel, verstoore of wijke 't uit,
Of - zie het zwijgende aan! Zie daar mijn raadsbesluit!'

Nu heft zich Sadon op. 'Wat lafheid, hier te beven!
(Dus zegt hy.) Toeft men nog die helpers na te zweven,

Wier bondgenootschap ons verzekert in ons recht?
Wat zorg ik, aan wiens zij' of wien mijn arm bevecht? -
Wy, doemelingen, wy, den doemling afkeer dragen!
Zijn hulp versmaden; wy, als viel ons iets te wagen!
Gods hand onttrekt zich ons, verstoot ons, werpt ons neêr.
Welaan, men steun' zich-zelv', niets anders rest hier meer.
Ja, roemrijk is 't en groot, met Duivlen-zelv' te deelen,
Wanneer ge of slaaf moet zijn, of met hun, kunt bevelen.
Men volg' my, heeft men moed. Ik meng my in hun Raad:
Ik ken noch afgrond meer, noch plicht, noch euveldaad.
't Is Afgrond, waar de spijt een Hel in 't hart doen branden.
Hier woont ze, in dees mijn borst. Ik draag ze in de ingewanden.
't Is Hemel, waar ik heul, vertroosting, lichtnis vind,
Verdelgen mag, vertreên, en niets my meer verbindt:
Waar ik den sterveling, zijn wellust, zijn genoegen,
Zijn' aardboôm, nieuwen vloek by d' ouden toe mag voegen,
Den mijnen van mijn hoofd ontlasten door de wraak,
En 't sterflijk broederkroost affoltren tot vermaak.
Dit wil, dit zal ik, dit! en in deze aardsche dalen
Gods straffend banbevel met woekerwinst betalen.
Nog eens: ik vlieg.' - Hy sprak, en knarstandde, en verdween.

Nu stormde 't in den drom vervaarlijk onder een.
Een aantal week te rug van 't Almachtlastrend brullen
Des monsters. Andren weêr, als uitgelaten dullen
Aan 't schaatren, juichen op die gruweltaal, (gereed
Hem na te volgen), met een ijsselijken kreet.
De felle Meschomod roept eindlijk: 'Geen beraden!
Verga hy, die den arm des bystands durft versmaden!
En gy die twijfelt, leert, by 't sterflijk aardsch geslacht
Ook heel de Hel weêrstaan, wanneer gy haar veracht!
Wy strijden voor ons kroost, met Kaïn en Sethieten:
Maar wie, wie onzer, deed die bloedrivieren vlieten,
Waarvan de laauwe walm nog opgaat door het dal?
Wie bracht die dappren met één ademtocht ten val?
Wat vrage ik? Toon' men my één proef van ons vermogen;
Van schrikbaarheid voor hun die ons beoorelogen!
Het oorlogswapen dreigt onze afkomst onverhoeds,
En wy, van gramschap warm en van de zucht des bloeds,

Wy zoeken stormen; wy, wy gaadren donderstoffen
Met onbedreven vuist, om krachtloos neêr te ploffen;
En, had Tavoach niet ter redding toegesneld,
Geen vijand lag dit uur, maar half ons kroost, geveld.
Neen, weerloos Krijgrental, begeeft, vergeet uw telgen!
Geeft hen aan 't mierennest des aardrijks uit te delgen!
Of - treedt met d' Afgrond in dat bondschap dat ze u biedt.
Voor 't minst, verwekt haar macht ook tegen de Uwen niet.'

Hy zwijgt. Een menigte schoolt samen, op die woorden,
En zweeft, op zijn gelei' naar 't hoogomtopte Noorden.
Het oovrig deel, verbaasd, zweert, met een duren eed,
Dat ze in geen Helschen band met Gods verworpnen treedt.
Zy volgen echter, op den voorgang van hun broederen;
Maar de angst, de knagende angst doorknabbelt hun gemoederen.
Tot driewerf keeren zy, by 't naadren van 't gebergt'!
Tot driewerf, als door 't hart tot stoutheid aangetergd,
Hernemen zy hun vaart, en dalen onverschrokken
Op 't vlak der hoogste kruin, bedekt met wintervlokken.
Waar hen die Raad verwacht, die Helsche gruwelraad,
Die, zwanger van geweld, van moord in arbeid gaat.

Gy, Fuäl, gy-alleen bleeft eenzaam, mijmrend, achter.
Gy zaagt naar Edens Hof, en d' onverbidbren wachter
Die 't vlammende rapier aan d' ingang opheft, om,
Terwijl uw glansloos oog in zuivre tranen zwom.
Gy vielt op 't aardrijk, op uw voorhoofd neêr, en weende.
Neen, 't was uw boezem niet die door de straf versteende:
U was zy heiliging. Volhard, ô Adams zoon,
Uw beden zijn uit God; zy klimmen voor Zijn throon!
Ga, lijdende! in berouw is balsem; - mooglijk, heeling;
En - de eeuwigheid verklaart der schepslen lotbedeeling.

In 't middelpunt der aard, in onverstoorbre nacht
Van tastbre dampen, die, uit gisting voortgebracht,
Met stinkend luchtmoeras haar holle buik doordringen,
De borst benaauwen, en den gorgel samenwringen,
En vlammen scheppen, maar verschroeiend, zonder schijn,

Doch blaakrend voor 't gevoel met onverdraagbre pijn;
Daar 't oog by eigen licht, in 't duister uitgeschoten,
De jamm'ren scheemrend raamt, hier stroomende uitgegoten.
Daar, in dat ijslijk hol, heeft 's aardrijks dwingeland,
Hier neêrgebliksemd, zijn afgrijsbren throon geplant.
Hier is zijn Hofgezin, zijn tuig- en wapensmisse.
Hier wordt de pijl gesmeed voor 't dolende Gewisse,
Hier, de angel van de lust, die in de boezems haakt,
Die meêsleept, en verscheurt, en oprijt, wat zy raakt,
En wonden achterlaat, die, door geen hand te heelen,
De ziel verpesten, en de dood in de aadren telen.
Hier wringt men koorden voor de geessels van 't gemoed;
En 't scherpend vlijmsnoer, dat, vertaaid in menschenbloed,
En in de onzichtbre vuist der Wroeging opgeheven,
De beenders brijzelt, en om 't lichaam vast blijft kleven.
Hier eindlijk schept men gift en zwadder voor den beet
Der slangen, en verscherpt de doornen van het leed
Voor 't zuchtend menschdom, van zijn God en plicht vervallen.
De dienaars van zijn macht, by honderd duizendtallen,
Omzwerven rusteloos zijn waggelenden stoel,
Die zonder steunpunt hangt in 't midden van den poel.
Hy zendt ze als bliksems uit. Zy rijzen uit de kolken,
En kruipen over de aard, of zwieren door de wolken;
Besluipen listig, of doorbreken met geweld
De zwakke boezems. Hun wanschapen klaauw omknelt
Een pesttoorts, rookende van Helsche folterdampen,
Die in de lucht ontvlamt, en gruwlen spat en rampen;
Of, draagt het lokaas bloot dat aantergt tot de schuld,
Maar de ijsselijke roê met zacht gebloemt' omhuld.

De Vorst der duisternis had op des aardrijks boorden
Een veldwacht uitgezet. Dit was die Raad van 't Noorden.
Zy, tot verdelging, tot verwoesting toegerust,
Had Kaïn in den stroom van Godvergeten lust,
Van gruwlen, broederslacht, en afgodsdienst gedompeld;
Zy, Kaïn door den arm der Reuzen overrompeld,
En dreef nu d' Arbaliet, naar 's warelds rijk te staan,
Maar, om hem op zijn beurt in 't bloed te doen vergaan.

Men zat; of eer, men was op 't sneeuwdons neêrgelegen,
Het lijf verheven; 't hoofd was op den arm gezegen,
Met d'elboog rustende op de halfgevouwen kniên.
Tavoach was aan 't hoofd. Geschapen tot gebiên,
Doorvonkelde zijn oog de dubble rij van Geesten,
Hier ordenloos geschaard, de minsten naast de meesten,
En hield hen door 't ontzag beteugeld. - Kringsgewijs
Stond, schuddende en bedeesd, het kroost van 't Paradijs
Op afstand, als, of 't waar, door 't hart te rug gestoten;
Gelijk een boschkat, aan de schildpad vastgesloten,
Uit ingeschapen schrik zijn keten rekt en spant,
En siddrend om haar kruipt aan 't uiterst van zijn band;
Of 't staal der zeenaald, van des zeilsteens kracht doortogen,
Door tegenstrijdigheid van 't eigenst trekvermogen
Wordt afgestoten, wen een andre pool haar naakt; -
En 't hart verraadt door 't oog hoe verr' het zich verzaakt.
Slechts enklen naadren, of verheffen schaamtlooze oogen:
Zy, wier verhard gemoed zijn aart heeft uitgetogen,
De wrekende Almacht niet als Rechter vreest van 't kwaad,
Maar met een Duivlenhart en als een vijand haat.

'Gy (riep de Raadsvoogd) die, getrouw en onbezweken,
Het Rijk des duisters sticht, en roemrijk uit doet breken!
Gy kent den toestand van dees wareld. 'k Melde u niet,
Het geen gy, met een meer dan arendsoog, doorziet.
Hier strijden om 't Heelal twee sterfelijke machten;
Dees, moedig op getal, die, op heur meerder krachten.
Wien eischt het hoog belang des afgronds....(By dit woord
Weêrhield hy zich, en 't bleef ten halve nog gesmoord.)
Wien, vraag ik, voegt het ons, te staven, te onderschragen,
Te sterken? wien den staf des aardrijks op te dragen?
Zal Kaïn....? Maar gy kent de wuftheid van dit volk:
'k Doorlees uw hart alreeds, en vraag geen andren tolk.
Of maakt dat stout geslacht, dat uit onsterfelijken
Geteeld, in Heldenkracht zich onzer waard doet blijken,
Rechtmatige aanspraak op een bystand die beslist?
En, waapnen we ons voor hun met krijgsgeweld of list?
'k Heb reeds hun vijand in zijn optocht voorgekomen:
Gy-allen zaagt zijn bloed door eigen handen stroomen;

Maar sterker poging wordt gevorderd. - Biedt u aan,
Gy, Hoofden, die verlangt den Reuzen voor te staan!'

Hy zweeg. Arîoch rees: 'Ik ben gereed te strijden
Voor de eer van Lucifer, aan die, aan beide zijden.
Ik ken geen vijand, dan als vijand van 't heelal:
Gebied, en wijs my aan, wien ik verworgen zal.'

Dus sprak hy. IJlings stond Alastor op, en trilde
Van bruischend ongeduld, terwijl hy 'D o o d s l a g ' gilde,
En klaauwen toonde, met geronnen bloed omkorst,
En 't bliksemteeken des Aartsengels op zijn borst,
In d'ijsselijken strijd des hemels weggedragen,
Toen Lucifer, vol schriks gedonderd uit zijn wagen,
De onthelmde kruin verborg, en leenkroon, en gebied,
En morgenstar, verzaakte, en God de zege liet.

Nu klonk het alles 'M o o r d ', en weder 'M o o r d ', in 't ronde;
Dan 'L i s t ', dan weder 'M o o r d '. - Met uitgezworen wonde,
Steeds gapende, in de hals, en 't voorhoofd half geplet,
Sprak Zardach: ''t Is de list die Leeuwen voert in 't net;
Haar stemme ik. Kaïns kroost weet kunst met moed te paren;
Het triomfeert gewis op woestaarts en barbaren
Ten zij men 't keer! 't Geweld mislukte ons eens. Wie weet....!
Zoo hier een S t e r k e r a r m zijn rechten gelden deed! -
Bezadigdheid en list zijn veiligst. 'k Ken dat wapen.
Bekruip in vriendenschijn den vijand onder 't slapen;
Mislei; bedrieg; vervoer! Ik openbaar niets meer,
Maar leg wat ik vermag voor 's konings voeten neêr.'

Tavoach grijnslacht. ''k Weet uw grootsche dienstbewijzen
(Herneemt hy). 's Afgronds Rijk herdenkt ze met afgrijzen
En wellust. Satan-zelf, uw koning, ging dus voor,
En gy wrocht wondren uit op zijn doorluchtig spoor.
Wien dankt hy, dan zijn list, geheel zijn rijksvermogen?
Wien, 't opstaan van de Dood? hy, schepper van den logen!
En wy, wat danken we u, wat zijn we u niet verplicht,
Misleider, na uw Vorst de schranderste onder 't licht!
't Belang der Hel alleen verbindt me, uw grootsche daden

Te smoren. Ja, de kracht des Afgronds is - verraden.
Ga, dien by Kaïns zaad uw koning door 't bedrog!
Ook de arm die machtigst is, behoeft de valschheid nog.
En gy, Arîoch! gy, Alastor! Gy, verdelgers!
Gy, die in 't moorden leeft, gy, bloed- en tranenzwelgers!
Wier drift geen prikkel eischt, geen voedsel voor uw gloed;
Gaat! 'k laat u over aan u-zelven; moordt en woedt!
Gy, aartsvijandigen van leven en bezieling,
Spreidt, spreidt verwoesting uit, vergruizing, en vernieling!
Voert, voert het Reuzendom dien bystand zichtbaar aan;
En doet de ontvolkerde aard in vlam en rook vergaan!
Dat Lucifer voortaan op 't licht moog zegepralen,
Zijn stoel op 't aardrijk stichte, en God' in 't oog durv' stralen!
Gaat, vliegt, Getrouwen, ik beziele u met den geest
Des konings, die ook nog geen dreigende Almacht vreest!'

Hy sprak. Als 't dof gebrom van verre donderslagen,
Op vleugels van den storm de dalen rondgedragen,
En met den hollen galm van kluft en rotsspelonk
Al romm'lend voortgerold in dreunend berggeronk,
Verhief zich 't woest gejuich der Duivlen naar den hoogen;
Klonk door, tot voor den throon van 't Eeuwig Alvermogen,
En bonsde op 't wolkgordijn dat voor den zetel strekt,
En 't vlekloos Wezen voor der Englen oog bedekt;
Ja, 't stoort één oogenblik de Choren onder 't zingen.
Tavoach wendt het woord tot Edens bannelingen:
'Gy hoort het (roept hy uit,) wy treên in uw belang.
Vereent u thands met ons tot Kaïns ondergang!
Uw afkomst zegepraalt; haar vijand gaat bezwijken.
Uw Eden zij voortaan een Ararat van lijken!
Wie wraak in 't leed bemint, onze Afgrond lacht hem aan:
Zy is 't die wreken durft, al zou zy zelv vergaan.' -

De Helsche gruwelraad herrees en was ontbonden;
Misleiding en verraad door 't menschdom uitgezonden,
In nevelen omwolkt van ondoorzichtbre mist,
Tot luchtkales gevormd voor 't gruwzaam kroost der List.
Zy planen over 't dal der vette stroomolijven,
Als duiven die in 't zwerk op vlakke vlerken drijven,

Geen slagpen roeren, maar, onmerkbaar in heur vaart,
Zich hangende op de lucht, ter neder zien op de aard.
Hier strijken ze eindlijk neêr. Maar Sadrach neemt de leden
Van Grootvaâr Hanoch aan, om legerwaart te treden.
De zilvren lok hangt langs zijn slapen, hol en blaauw:
De baard bedekt de borst met achtbaar nevelgraauw:
Zijn schedel nokt en schudt als 't schuddend popellover:
Het rimpelvol gelaat buigt op zijn boezem over:
Zijn oogen weemlen, als van d' ouderdom verdoofd;
En 't lichaam gaat gebukt van de overwicht van 't hoofd;
Een blanke lamm'renvacht hangt van zijn heup te zwieren;
Een staf is in zijn hand om 't wagg'lend lijf te stieren;
En, met den zachten tred eens grijzaarts, na aan 't graf,
Daalt hy in 't holst der nacht voor Segols rustkoets af.

't Was fiere Segol, stoutste uit Kaïns Legergrooten!
Argostan was met hem uit éénen schoot gesproten,
Aan de eigen borst gezoogd, maar dappren Zimdrachs zoon;
Hy, telg van Omra, die in Beth-ur had geboôn.
De dood zijns broeders bracht zijn jeugdig bloed aan 't koken.
Geen slaap had sints dat uur zijn heldenoog geloken.
Zijn brein, aan 't woelen, smeedt ontwerpen, keer aan keer,
Van staatsverheffing, wraak, en schittrende oorlogseer;
En, afgefolterd door het mijmren, slaat aan 't walen,
Gelijk een wervelwind in 't vluchtig zand der dalen,
Of draaikolk, die in 't meir de schepen zwelgt aan 't strand,
En dan weêr opgeeft uit het brakende ingewand.
In dees gesteltenis treedt hem het Nachtspook nader:
‘Ken Hanoch (zegt hy), Zoon! der Kaïniten vader.
'k Verliet het dompig graf om u, om ons geslacht.
Hun nood drong tot my door in de onverstoorbre nacht. -
Argostan viel - en gy, gy zult zijn plaats vervullen! -
Maar 's Warelds diadeem moet haast uw kruin omhullen, -
Rijs! - roep het Leger saam - het noodlot legt ze u toe!
Vaarwel - en vrees geen dood, daar ik u 't lijf behoê.’

De ontroerde Segol rijst. Het schijnsel is vervlogen.
Hy geeft een woesten schreeuw, en wrijft de scheemrende oogen,
Als Zilfa op 't geluid de veldtent binnen treedt;

Zy, door den boei der min aan Segols hart gesmeed!
‘Mijn weêrhelft (roept zy,) wat ontrust u? Welke droomen
Beroeren u? Wat geest, wat spooksel doet u schromen?
'k Werd meê van Geesten op mijn nachtsponde aangerand,
En sidderde voor u.’ - Zy vat zijn koude hand,
Van 't kille zweet nog klam, en hangt hem aan de leden;
Maar vruchtloos: hy is koel voor al haar tederheden.
In 't eind, hy rukt zich uit hare armen. ‘Wees getroost
(Dus zegt hy), 't is geen schrik, waarvan my 't voorhoofd bloost!
Aanschouw my! 't is de moed, 't is de eerzucht! - Mijn Geliefde,
Ga heen, verban de vrees, die u den boezem griefde!
Haast....(of mijn hart bedriegt me, en 't voorspook dat ik zag,)
Breng ik u 's aardrijks kroon; en - mooglijk, nog dees dag.’

Hy roept. Men vliegt door een. Hy doet het heir vergaderen.
Nu rijst de morgenwind en ritselt door de bladeren,
En 's hemels graauw verbleekt, verheldert, en ontgloeit
Tot goud en purper, dat heel de uchtendkim omvloeit. -
Men schaart zich. - Heel het volk had Geesten hooren wandelen;
Gezuis van booggeschut, geruisch van wapenhandelen,
En 't gonzen van den steen des slingers door de lucht
Vernomen; nu, doormengd van akelig gezucht,
Dan, van een woest gehuil als onderaardsche winden;
't Aandoenlijk noodgekerm van afgejaagde hinden;
Of 't brullen der hyene, in aanval op haar prooi.
Een ooilam wierp, die nacht, in de aangelegen kooi
Een ruigen leeuwenwelp, die door de kudde woedde.
Een slang ontsprong aan 't ei waarop de stroomzwaan broedde!
Een bloedwel had gevloeid uit beuk en eikenkloof.
Dit alles was gezien; voor 't minst, het vond geloof.

De somberheid in 't oog, van heimlijke angst bekropen,
Stond daar 't verminderd heir, in vier verscheiden hoopen
Slagordenwijs gevormd: helaas! geen leger meer,
Maar overblijfsel van 't nog gistren schrikbaar heir.
Men schokt op 't aanzien van de ruimgeworden vlakte
Die eerst hun kring benaauwde, en siddert van zijn zwakte.
Men breidt zich uit, verdunt zijn rijen, en verbreedt
De Heirspits, en verbergt zich d'aanblik van zijn leed.

Nu biedt zich Segol aan. Hy draagt op bei zijn handen
Argostans veldheerknots, gepunt met evertanden,
En legt haar aan de spits des legers staatlijk neêr.
‘Dit eenmaal zoo geducht, thands uitgediend geweer
(Dus zegt hy,) voegt de hand die aan uw hoofd zal strijden.
Hy voere 't, die uw hals van 't dwangjuk mag bevrijden!
Aan my behoort het niet. Ik, neêrgebukt van rouw,
Blijf aan mijn broeder, aan mijn broederplicht, getrouw.
'k Verwijt u niets, ô neen: gy hebt zijn dood gewroken:
Ik zie geen handen hier van 't bloed diens broeders rooken.
Doch duldt, dat ik me onttrekke aan zulk een legermacht,
Waar 't oproer op één sprong zijn eigen Krijgshoofd slacht...
(Een murmelend geluid ontstaat op deze woorden)
En 't hoofdloos heir versmelt in onderling vermoorden
(Dus gaat hy moedig en onafgebroken voort). -
Waar zijn die benden thands, van 's warelds versten boord
Verzameld door zijn zorg? waar zijn die Reusbekrijgers,
Die - op 't vijandlijk bloed uit wraak verhitte tijgers?
Hun lijken liggen ginds op 't bloedveld uitgestrekt,
Door d' adem van den wind met luttel zands bedekt,
En 't blank gebeente zal na honderden van eeuwen
By onbekend geslacht nog wraak en gruwel schreeuwen,
Wen spade of ploegstaart hier door 't vetgemeste dal
Op hoofdscheelsplinters, ribbe, en heupbeen stuiten zal.
Gaat, gaat, mijn broeders, - gaat met sleepende banieren
Uw uitvaart, geen triomf op uw bestrijders, vieren!
Ik voer geen wapen meer; maar 't hart der woesteny
Zal me eenzaam sterven zien, gelijk de Woudos, vrij.’

Hy keert zich weenende om. Het Leger, diep verslagen,
Schudt als een korenoogst, waardoor de stormen jagen;
Breekt ordning en gelid, omvangt hem in een ring,
En roept: ‘Blijf, dappre Held! gebied aan onzen kring!
Aanvaard dit wapen, dat Argostans handen zwaaiden,
Wanneer zy 't oorlogsveld met lijken overzaaiden!
't Behoort u. Kaïns heil hangt aan uw dappren arm:
Wy allen, wy vergaan, ten zij hy ons bescherm'.
Gebied!’ - Hy andwoordt: ‘Hoe! ik u ter dood geleiden!
Den arend van 't gebergt' uw spieren af doen weiden

En drenken met uw bloed? Gelooft gy 't, dappre schaar?
Dat bloed is my te dier, dit viel mijn hart te zwaar!
Hoe! 't men schdom, wijd verstrooid, en door geen band verbonden
Dan, naauwlijks aangegaan of ijlings weêr geschonden,
Verdeelt, en levert zich, by hoopen, zonder kracht,
Een' vijand in de hand die trotscht op overmacht!
Wat zou uw veldheer hier, wat zoude uw moedbetooning?
Neen, schenkt aan 't wareldrond één heerscher, schept een koning!
Hy schikk' van 's aardrijks macht, vereen' haar in zijn kroon!
En ik, ik strij met u, en buig my voor zijn throon.' -

'Wees gy die Koning, gy! Wien zou de scepter passen
Dan u, roemruchte held, ten oorlog opgewassen!
U groeten we als Monarch des aardrijks. Heersch! gebied!
Heel de aarde ontfange uw wet, zoo verr' haar 't meir omvliet!
Wy stellen 't wareldrijk, ons leven, in uw handen.
Omstrenglen wy uw kruin met die gewijde banden
Waar 't Goddelijk ontzag van afstraalt! Neem hen aan!
U zweeren we onze trouw, en - vloek die u weêrstaan!'
Zoo roept men. - Segol zwijgt. - Nu knielt men aan zijn voeten:
'Heil, Koning! Laat uw volk zijn meester thands begroeten!' -
Men rijst, en heft hem op de schouders in 't geruisch
Der stemmen, juichend met een stormend stroomgebruisch,
Dat sluizen openbreekt en dammen doet bezwijken.
Daar staat hy, forsch van leest, gelijk een God, te prijken,
En schijnt geboren tot die grootheid. Hoog van borst,
En rijzig van gestalt', verkondigt hy den Vorst,
En slaat het oog om laag, als van een hooger orde. -
Hy bindt den lijfriem om, die Hanochs heupen gordde,
By 't Nakroost heilig, en door niemand sints geraakt,
Waarin de chrysoliet met gouden vlammen blaakt;
En strikt een heilig snoer, ontvlochten van de altaren,
Voor blaanwe diadeem om de ongebonden hairen;
Terwijl de lucht op nieuw van 't golvend juichen dreunt. -
Nu stijgt hy, door den arm eens legerhoofds gesteund,
(Als ware 't van een throon of hoogen staatsiewagen,)
Den schouder staatlijk af, met d' arm om de axt geslagen,
Die Hanoch had gevoerd. 'Gy, wapen (roept hy uit),
't Geen thands een mindre vuist, maar Hanoch waard, omsluit!

By u, en by die zon, die meineed weet te straffen,
Zweere ik mijn' broeder wraak, en 't aardrijk rust te schaffen.
Het bloed des Arbaliets zal boeten voor ons bloed;
De wareld, veilig zijn van Reuzenovermoed.
Ik zal des warelds juk op hun gebeent' verbreken;
Of - faal ik in 't bestaan, haar op my-zelven wreken!
Maar gy, mijn broeders! thands mijn kinders, mijn gezin!
Gy, eenig voorwerp van mijn zorg en vadermin,
Voor wie het my een plicht, een wellust is, te leven!
Gy eischt het! 'k Ben door u ten wareldthroon verheven!
Welaan! Gehoorzaamt thands den Koning dien ge u gaaft.
Zijn wil is de uwe thands, gy hebt dien reeds gestaafd.'

Hy spreekt en geeft bevel! - Gezwinde boden zweven
Naar 's Aardrijks uitersten, als door den wind gedreven,
En dagen wijd en zijd, op 's Konings ongenâ,
Wat arm kan roeren, met houweel of akkerspa',
Naar d' oever van den Frath om Hemaths heir te schragen.
De zwervers van het West, die lynx en vossen jagen,
De koordpees spannen, en in 't afgaan van den boog
Den pijl bestieren met het halfgenepen oog;
De herders, die den wolf op d' esschen staf verwachten;
De bouwliên, die door 't staal haars moeders schoot verkrachten;
En zy, wie, naast aan 't Zuid, van 't golvend meir besproeid,
De zeewind blakert en het lichaam samenschroeit;
Met die den Hiddekel, waar hy in dorre heiden
Zijn stroomen rugwaart perst, door 't aaklig vlak geleiden;
Die allen dagvaart thands zijn dwingend Rijksbevel. -
Nu stelt hy wachten, die van Rigons pekelwel
Tot aan des Gezers bron, en na aan Hanochs wallen,
Het heir bewaken voor vijandlijk overvallen,
En, wierd men onverhoeds uit Arbal aangerand,
Gebiedt, hier wijken, daar, verwoeden tegenstand.

Maar teedre Zilfa zag, in mijmering verzonken,
Met angstig voorgevoel den ochtend doorgeblonken,
En peinsde op 't geen zy-zelv, 't geen Segol, in de nacht
Gezien had, zoo vol schriks en siddrings doorgebracht.
Nu schijnt haar woede en moord als voor 't gezicht te spelen!

Dan ziet ze, als in een droom, zich-zelv voor 't outer kelen!
Dan weêr den donder, die haar Egâ 't hoofd verplet!
‘Ach!’ roept ze, en werpt zich neêr voor 't dierbaar huwlijksbed,
Dat Segol in haar schoot zag smelten, eer de woede
Des vijands tot den wal van 't lieflijk Bethur spoedde,
Maar weduwlijk bewaakt sints de algemeene nood
Den krijgsheld in den band der oorlogszorgen sloot.
Hier knielt ze, en strekt zich uit, in weemoed, om haar zuchten
Een loop te geven, die geen tuigen heeft te duchten,
En zwemt in tranen, als een sluimring haar bevangt.
Haar docht, zy stond in 't woud, van dicht geboomt' omprangd,
Van monsters aangegrimd: daar was noch weg noch open.
Haar kleed, haar sluier, was met Segols bloed bedropen.
't Geboomte schudde van zijn wortel, wijd in 't rond.
Een golvende oceaan rees borr'lende uit den grond,
Hief lijken in de lucht, die onder de aarde sliepen,
En spoelde in d' afgrond weg, wie dobb'rend bystand riepen:
En, daar ze in 't doodsgevaar in Segols armen vlood,
Verzwolg haar, aan zijn hart, de zichtbre muil der dood.

Nu hoort ze 't blij gejuich, ontwaakt in duizend vreezen,
En vliegt, nog half onthuld, en siddrend opgerezen,
Haar Egâ te gemoet'! die intreedt met den trots
Eens meer dan aardschen, meer dan sterfelijken Gods,
De diadeem om 't hoofd. - ‘Ach (roept ze), 't is dan waarheid!
Dees morgen ging dan op uit zulk een nacht van naarheid!
Dank! heilrijk licht! heb dank! En gy, ô nijdig Lot!
Barst uit! ik tart u thands met heel het Reuzenrot!’ -
Zoo spreekt ze, en kust zijn hand. Hy strookt haar natte wangen
En voorhoofd, nog van schrik zoo wel als vreugd bevangen,
Omarmt haar, en geleidt ze in 't binnenst van zijn tent.

‘Mijn Zilfa (zegt hy), 't is aan 't Godendom bekend -
Maar ach, wat Godendom! ik ben uw God, geliefde,
Gy mijne. Ja, gy weet wat ooit mijn boezem griefde,
Sints 't eerst bewustzijn ons in 's levens morgenstond
Door wederzijdsch gevoel voor de eeuwigheid verbond.
Geen schuchtre maagdenblos ontgloorde uw frissche konen,
En reeds waart ge in mijn oog de minlijkste aller schoonen:

Geen jonglingsbloed bruischte in miju boezem, als uw hart
Reeds met het mijne deelde in wenschen, vreugde, en smart.
En ach! herroepe ik u de tederste aller weelde,
Toen liefde en lust en jeugd door beider aders speelde,
Gy me alles wierdt, ik u! ô Zoete dweepery
Van 't harte, ô droombeeld! Maar die tijden zijn voorby:
Eens mochten wy voor ons en onze liefde leven.
Thands wordt me een andre plicht door 't noodlot voorgeschreven.
Het lot der aard hangt aan mijn wenken. 'k Leef voor haar,
En ken geen laffe min by 't dringend krijgsgevaar.
Ik moet me, ô Zilfa, thands aan uwen arm ontscheuren.
Hier baat geen wederstand, geen hartverslappend treuren:
De nood beveelt. Maar meer! Uw eigen veiligheid
Verbiedt dat ge in dit oord het doodlijk uur verbeidt,
Dat 's vijands overmoed, den landpaal ingebroken,
Heel Hemath andermaal van 't golvend bloed doe rooken.
'k Zet vruchtloos wachten uit, breng volk by volk te veld,
Terwijl hy als een vloed van 't hoog gebergte snelt,
Het overschot verdelgt van wat hem weer moest bieden,
En zelfs de wegen sluit om aan zijn knots te ontvlieden.
Voor my, geen wijken duldt mijn glorie, noch mijn plicht.
Mijn kroon verlies ik niet dan met het levenslicht.
De dapperheid alleen bevestigt ze op mijn schedel:
't Zij verr' dat ik haar ooit door schijn van vlucht ontedel'!
Doch gy, mijn dierbre, zoek uw schuilplaats in een oord,
Wiens rust geen wapenkreet, geen krijgsallarm verstoort.
Aan de overzij' des Fraths, daar 't bochtig strand de heide
Bepaalt, waar 't kroost van Seth zijn lammers jaagt ter weide,
Rijst in abeelenschaâuw een overoud gesticht,
Door Kenach, Enos zoon, ter woning opgericht:
Dit zij uw vrijburg! Ga, beveel gy in die streken.
In Koning Segols naam.' - Hy had voleind te spreken;
De schoone staat verstijfd, de frissche rozengloed
Besterft haar om den mond. De welbron van het bloed
Staat stil in 't vloeien, met den levensslag der aâren. -
Nu staat zy, sprakeloos, den krijgsheld aan te staren. -
In 't eind: 'Het is dan waar (dus zegt ze), en deze uw kroon
Ontrukt me uw hart!' - Zy snikt, bedaauwt de bleeke koon
Met tranen, en barst los: 'Onzaligste op deze aarde!

Dit dan, dit was het, ja, het geen mijn ziel bezwaarde!
Waarom ik slapeloos, en mijmrende, en verplet,
Mijn bleeke lippen drukte in 't eenzaam huwlijksbed!
Ja, 't was mijn afscheidskus. 'k Verlaat u, dierbre sponde,
Den boezem opgescheurd met de allerwreedste wonde:
'k Word uitgeschud, verjaagd. Ik heb geen Egâ meer,
'k Omarmde u voor het laatst zoo onuitspreeklijk teêr! -
Vaar voort! voltooi uw werk, doorstoot my 't hart volkomen!
Toon, toon my, die mijn plaats alreê heeft ingenomen!
Verzend my niet; neen, trap mijn gorgel toe, barbaar!
Wees Zilfaas beul niet; wees meêdoogend moordenaar!
'k Zie in uw boezem, ja, geen vuur is 't, dat verkoelde;
Nooit voelde uw ziel voor haar, wat zy voor u gevoelde.
Gy minde niet, maar 't was slechts veinzen van een vlam;
Uit deernis licht, die deel in mijne zwakheid nam;
En mooglijk is mijn hart u dankbaar voor 't misleiden,
Dat zulk een bloemrijk kleed op zulk een afgrond spreiden
Maar me éénmaal domplen moest in 't schrikbaarste aller weên.
Dit immers wete ik dank voor 't geen my waarheid scheen!
Dit, die verrukking, dit, die zaligheid van 't minnen!
Dien hemel, uitgestort door ziel en hart en zinnen!
Die zaligheid van weelde, een' stervling licht te groot!
En wee! den vloekbren dag, die my het oog ontsloot!
Maar, hebt ge uw boezem ooit tot deernis kunnen dwingen,
ô Segol! - om dit vocht, dat ge aan mijn oog ontspringen,
Mijn boezem baden ziet, - dat druppelt op uw hand;
Ja, om de weelde-zelv van 't huwlijksledikant,
Ook u eens dierbaar, laat me uw ziel geheel doorlezen,
Verberg my niets! - Uw wil....! hy zal my heilig wezen,
'k Gun andren met my deel in de Echtkoets, in uw hart:
'k Zwicht voor uw voorkeur, ja, en overwin mijn smart.
Maar zend me, ô dierbre, niet onmenschlijk uit uw oogen!
'k Zal sterven aan uw zij', en met u oorelogen.
'k Zal, weerloos, onbevreesd, met dees ontblote borst
Uw boezem dekken, en, van eigen bloed bemorst,
De pijlen, u bestemd, in 't brandend harte vangen.
Of, wilt gy 't, 'k zal de knots in deze vuisten prangen,
En liefde zal my kracht verleenen. Segol, ach!
Maar, eer ik u verlaat, zie hier mijn jongsten dag!' -

Zoo spreekt ze, en klemmert zich met saamgestrengelde armen
D' ontroerden Segol om de kniën, stokt in 't kermen,
En, nederzijgend, bukt het voorhoofd op den grond.
Hy grijpt haar in den arm en kust haar rozenmond:
‘Geliefde (zegt hy), neen! geen andre minnevonken
Ontglommen in dit hart. Aan u is 't weggeschonken,
En 't blijft u heilig. Neen, gy wierdt mijne echtgenoot,
Mijn weêrhelft, mijn geluk, en eenig, tot de dood.
Maar 't hoogst belang....! Ontzie het ijslijkst lot te tergen!
Laat Segol van uw hart dit blijk van liefde vergen!
Geen klacht, geene achterdocht, en u en my te laag,
Wanneer ik voor uw heil, voor 't aardrijk, alles waag!
Mijn oogmerk is, den Reus op eigen grond te trotsen,
Hem af te wenden, hem te ontrusten in zijn rotsen.
Geen macht is hier by een, om, tast hy-zelf ons aan,
Zijn dubbel overwicht krachtdadig af te slaan.
'k Voorkom hem. Mijn getal, te zwak ons erf te dekken,
Is machtig, wel geleid, zijn heuvels om te trekken,
En aan te vallen waar geen vijand wordt verwacht.
'k Verdeele, op deze wijs, en wederhou zijn macht.
Maar, 't stout ontwerp gelukk', het k a n mijn' arm mislukken!
Een enkle Reuzentroep doet Hemaths landstreek bukken!
En, wie beschermt u dan, wanneer ik, verr' van hier,
Op Arbal schrik versprei', hier Beth-ur wage aan 't vier?
Genoeg! het moet zoo zijn. Mijn wil is u gebleken:
Ik eisch gehoorzaamheid, en kan als Koning spreken.’ -

Hy zwijgt, en vaagt haar wang van 't overstelpend vocht.

Zy kropt haar zuchten op en hijgt naar ademtocht:
‘Welaan (dit hikt zy uit, door 't snikken afgesneden)!
Verzeker my dat hart....! Maar neen, ik verg geen eeden.
Zweer echter by die kroon die thands uw schedel drukt,
En u den teedren arm der teêrste Gâ ontrukt,
En by die heilige axt, die aan uw heup mag blinken:
Zweer, eer de derde zon in 't Westen neêr zal zinken,
Te storten aan dit hart, waarvan gy de adem zijt:
En hoede - 't lot - de Goôn - uw arm - u in den strijd!’

Hy zweert haar. ‘Ja, ô ja, ik zal verwinnaar keeren,
(Dees arm verstrekt my borg,) en d' Arbaliet verneêren.
Ik zie u weder eer de vierde morgen daagt,
En kroone u Koningin, als hy mijn ketens draagt!’

Dus sprak hy. - Jonadab, de vlugste zijner knapen,
Ontfing zijn last, en roept het oorlogsvolk te wapen.
Maar Iram, van zijn jeugd aan Segols huis verknocht,
Bereidt zich tot gelei' van Zilfa by heur tocht.
De nacht rolt middlerwijl haar sluier over de aarde,
Sluit d'afgeronnen dag, die zoo veel wondren baarde,
En levert aan den slaap wat bloed of adem heeft.
Het schrikgedierte-alleen dat in het duister zweeft
Gaat om, en snort door 't woud met piepen, krassen, knappen,
En schijnt het naadrend licht met angst te moet' te stappen,
Of rouw te spellen aan het menschdom. Maar het lot
Vervolgt zijn loop en kent geen meester dan in God. -

Vierde zang.

Geen morgenzon had nog het hoofd weêr opgebeurd:
De nevel van de nacht was naauwlijks nog gescheurd:
Reeds zweeg het nachtgespuis: nog zwegen de orgelkelen
Der bosschen. Nacht en dag scheen door elkaâr te spelen;
Niet, als de roos der wang, met donzig lelieblank,
Of 't git der oogen, met des levens flonkersprank
Versmolten, maar als 't groen der gladgeschubde slangen
In 't zilver zich verliest, met weemlend beurtvervangen:
Als Segol, brandend van ontembren oorlogsgloed,
Des uchtends traagheid door zijn voorspoên blozen doet.
Hy schaart zijn benden; deelt haar wapens. Boog en pijlen,
Geschouderd, en gepaard met knots en akkerbijlen,

In riemen vastgehecht, en aan de heup gegord,
Bewaapnen elk soldaat in ieder krijgskohort:
Een zesmaal twintigtal, de bloem der Hanochieten,
Vervult de stoute vuist met zware pijnboomsprieten,
In Arbal-zelf gehakt, ontbloot van tak en schors,
Onwrikbaar in hun arm, en als die armen, forsch.
Dees zijn des Legers kracht, op wien zijn hoogst vertrouwen
Zich vest. Zy treffen 't oog by 't staatlijk wapenschouwen.
Als stieren, breed van hoofd, met kromme hoornenpracht
En breedgewelfde borst, de roem van hun geslacht,
In 't midden van een drift van rundren, in de weiden
Zich door hun fiere schoft en houding onderscheiden,
Den wolf verwachten op een voorhoofd van metaal,
En trots biên aan de knots als aan den vlijm van 't staal;
Zoo pralen ze in de rij. De standaart van hun koning
Maakt in hun middelpunt een schrikbre prachtvertooning,
Door 't afgehouwen hoofd eens luipaarts, op een spits,
En strekt heel 't leger op hun wapentocht ten gids.
Hy splitst zijn oorlogshoop in drie verscheiden drommen,
In rijen opgestuwd tot buigende kolommen.
Een aandeel, met den bijl in d' elboog, streeft voorait;
Waaraan zich 's legers kracht op kleinen afstand sluit,
Met Segol-zelv' aan 't hoofd, verzeld van legergrooten.
Van achtren wordt de stoet door schuttren opgesloten,
Wier pijlen ramm'len in hun kokers, of den moord
Reeds aâmen, drillende op het half gespannen koord.

Dus trekt men Noordwaart aan langs Gihons kronkelstroomen;
Doorwaadt ze, en naakt het woud van olm- en beukenboomen,
Dat boven d' oorsprong van de kruipende Esch zijn kruin
Verdicht, en 't veld bekleedt met schaduwachtig bruin
En lommer, waar geen straal van zonlicht door kan breken.
Hier gaârt men kondschap uit de bygelegen streken,
En wint berichten, dat de vijand wijd uit één,
In kleene hoopen zwerft, door boschjens afgesneên,
Op aanval onbedacht, en min, op zelfverweeren:
Hier, sluimrend uitgestrekt; daar, wolf en winterbeeren
Vervolgend door 't gebergt'; of, zwelgensmoê van 't bloed
Der lamm'ren, versch geslacht aan 't wed van Gezers vloed.

De Vorst beveelt een deel den Gezer om te trekken,
En langs den heuvelgrond zich Noordwaart uit te strekken,
Terwijl de legerkracht den Pizon oversteekt,
En, van den lager grond, in Arbals landpaal breekt,
Den Reuzen opdaagt, als een donder, uit het Zuiden
Gebliksemslingerd eer de wolken samenkruiden:
Daar de achterhoede haar aan d' uitgang van het woud
De rug moet dekken en den hertocht veilig houdt.

Nu toont zich de Arbaliet, die, achtloos by zijn feesten,
Het bloed en merg verslond van slacht- en offerbeesten,
Uit Hemath weggevoerd. De wapenschreeuw gaat op;
De schichten vliegen: daar, van elken heuveltop;
Hier, midden uit den drom der naderende troepen,
Die H a n o c h , S e g o l , W r a a k , en B l o e d , en D o o d s l a g roepen.
De reuzen ploffen straks door 't vliegende geweer
By menigte, in de vlucht, of eer zy opstaan, neêr;
Doormengen met hun bloed het bloed der runderdieren,
En sterven, met den tand in 't vet der lamm'renspieren;
Vertreên elkander in verwarring, schrik, en vrees,
Onwetend van wat kant dit baldrend onweêr rees.
De slachting noopt de vlucht. Reeds storten lijk by lijken,
En stervende, op elkaâr, die in hun bloed bezwijken;
Hier, door een felle schicht genageld aan den grond;
Daar, machtloos uitgestroomd in 't vloeien van hun wond;
Met knie of heup verlamd, en kruipende op de handen,
Of worstlend met de dood, gehaakt in de ingewanden;
En brakende in den gulp die keel en gorgel stikt
De long en 't purpren bloed, tot éénen klomp verdikt.
Een deel ontvlood alreeds, maar vliegt, in nieuwe pijlen
De dood weêr in 't gemoet, terwijl zy haar ontijlen.
Nu breidt het heir zich uit: en vaart op 't doodlijk veld
Afgrijslijk rond, terwijl de bloedstroom telkens zwelt.
Men trappelt met den voet, men kneust, en splijt, en plettert,
Wat nog de leden krimpt of met de tanden knettert.
En knots en polaxt zwaait meêdoogenloos, en treft,
Wat uit dien poel van moord nog hoofd of arm verheft.
Reeds vleit zich 't grimmig hart met lichtbehaalde zege.
Het overvallen rot verstrooit zich allerwege,

En wijkt te bergwaart heen, in 't brullen van ‘verraad,’
Terwijl 't verwinnend heir wat stand houdt, nederslaat.

Zoo deed Beäldar; hy, in d' opgang van zijn leven,
De schoonste jongling uit den Reuzenstam; gesteven
Door vijftien knapen, op zijn oorlogsroof vergast,
En, met hem, wapenloos door 't pijlgegons verrast.
Dees vat een boomtronk; die, wat de afgeknaagde schenkels
Hem leevren tot geweer. Het bloed omspat hun enkels,
En alles dreunt in 't rond van 't snorren van den boog,
En nog geen vijand, die zich aanbiedt aan hun oog!
In dolheid, vliegen zy d' onzichtbren aanval tegen.
Vijf hunner waren reeds doorboord en neêrgezegen,
Eer 't opwaart rukkend heir van Segols oorlogsvolk
Zich toonde, en uitbrak uit een stof- en nevelwolk.
't Verschijnt. Zy vliegen toe met de ijsselijkste slagen,
Om, elk, met zich in 't graf een vijand meê te dragen,
En alles davert. Een van Segols krijgshoop sneeft;
En heel zijn legerspits bewondert hen en beeft.
Hun wapen echter zwicht. Omringd van alle zijden,
Zijn 't leeuwen, die met tand en bloote klaauwen strijden,
En, in een breeden kring van jagers dicht omzet,
Met vijftig knotsen in een oogenblik verplet.

Slechts enklen vallen nog, in 't vlieden rondgedreven,
Den Kaïniet in d' arm; verdedigen hun leven,
Of zoeken, stervend, wraak: Maar welk een wederstand,
Van strijdren, reeds vooraf door doodschrik overmand!

't Gerucht stijgt middlerwijl, en weêrkaatst door de bergen,
Dat Kaïn d' Arbaliet op eigen grond koomt tergen,
In 't bloed zijn stappen zet, en moord, en schrik verspreidt;
En 't Reuzenhart zwelt op met dubble grimmigheid.
Een aantal jaagren vliegt, verzameld in de bosschen,
En laat den ever daar, en hertebok, en losschen,
Vereenigt zich, en trekt geregeld op en stout,
Maar stort door 't booggeschut in d' uitgang van zijn woud.
Een sterker krijgshoop schiet van d' Oostkant uit spelonken

En holen op, gevoed met raauwe menschenschonken,
En niet dan menschlijk in gedaante: tijgerfel,
Verscheurende of verscheurd, en helscher dan de hel.
Dees stuiven woedend aan, van stuivend stof omgeven.
De Koning zag een wolk ten hemel opgeheven:
Hy ziet haar naadren, en een uitgebreide rij
Zich opdoen, brullende van schrikbre razerny.
Hy schaart zijn bende op nieuw, beveelt haar toe te treden,
En voert zijn speerhoop aan, verdubbeld in geleden,
Die met gevelde spriet in welgesloten drom
Den schok ontfangen moet van 't grimmig reuzendom.
Vijf rijen voor elkaâr, van aangelegde speeren
Verdedigen hun spits om d' aanval af te keeren,
Waarachter 't boogvolk met den uitgerekten pees
Den pijl reeds toelegt, voor hun vijand vrij van vrees.
De Reus veracht dien hoop, zoo dicht in één gedrongen,
En waant haar even snel verpletterd als besprongen;
Vliegt toe. Een pijlzwerm snort; stijgt uit dien krijgsdrom op;
Valt als een hagel neêr; bestelpt hun hals en kop;
En treft in ribbe en borst: en twintig hunner bijten
In 't zand, en spuwen 't bloed met d' adem onder 't krijten
Van ‘wraak’; en 't woord van wraak wordt duizendwerf her haald,
Terwijl op 't oogenblik een tweede hagel daalt.
Nog vijftien tuimlen by hun broeders. Nieuwe woede
Bezielt die tijgers thands. Zy storten dol te moede
Op 't leger, met een vaart, door niets te wederstaan,
De knotsen in de lucht, gereed om toe te slaan.
Zy vallen schaatrende in. De fiere Hemathieten
Ontfangen ze op de punt van hun gevelde sprieten,
Dat borst en borstbeen knorst, en knarst, en barst, en kraakt,
En de opgereten buik zijn ingewanden braakt,
Terwijl de slagen flaauw op 't taaie pijnhout breken.
Zy zijgen spartlend neêr, en grijnz'len, en verbleeken.
Men werpt zich andermaal op de ondoordringbre spits,
In nieuwen aanval, en met dubbel volkgemis;
Herhaalt het zevenwerf met steeds verdubbeld pogen,
Terwijl de lijken vast tot stapels doôn verhoogen,
't Gedarmt' zich kronklend aan de legerspeeren hecht,
Of, over de aard gesleurd, zich om de voeten vlecht

Des strijders, die, verward, en in hun plooi benepen,
Zich, struiklend, in den dood zijns makkers meê voelt sleepen.
't Gekerm verdooft het oor, en 't woedende misbaar
Loeit dwarlend door 't gegil. Men worstelt door elkaâr,
Vertrappelt, wat er viel, en glibbert in de plassen
Van 't uitgestroomde bloed, die steeds onmerkbaar wassen.
Men breidt zich uit, en valt den krijgstroep in de zij'. -
Vergeefs! de zelfde punt verdedigt ieder rij;
En, als een egel, die, met uitgestoken pennen,
Den dashond bassen hoort en op zich af ziet rennen,
Zich als een hairbol in zijn stakklen samentrekt,
En 't lijf den tanden biedt, van alle kant gedekt,
Hoedt Segols schrandre vond zijn bende voor 't bespringen.
't Is heirspits, wat men ziet, onvatbaar voor 't doordringen.
Het rot der Reuzen grimt in 't rond, gelijk een leeuw
Die, brullende uit den buik met hongers scherpen schreeuw,
Den schaapsstal omvliegt en geen open weet te vinden.
Zijn brandend oog en muil aâmt moorden en verslinden;
Hy zweept zijn lenden met den geessel van zijn staart,
En bonst op deur en muur, en tuimelt over de aard,
En mat zich woedende af, met opgesparde tanden
En nagelkrommen klaauw, op de onbeweegbre wanden.
Zoo brult en briescht men om de speerbende; ijlt uit één;
Vliegt nogmaals toe; en deinst in wanorde; en stuift heen
By hoopen, smal gedund; en proeft op nieuw in 't wijken
De schichten, die op nieuw een menigt' doen bezwijken.
Vierhonderd laten zy op 't slagveld in hun vlucht;
En Kaïns zegekreet klinkt daavrend door de lucht.

De Vorst beveelt het heir zijn vleugels uit te breiden,
En treedt aan 't voorhoofd op. ‘Gy ziet dees woeste heiden
(Dus zegt hy) met het bloed des vijands overstroomd,
En d' onbedwingbren leeuw van Arbal ingetoomd.
Men steek den feestklaroen, dien schrandre Jubal smeedde,
Ten teeken van triomf, en schenk' het Noorden vrede!
Den krijgsplicht is voldaan. Geen vijand was bestand;
Thands voeren we onzen roem in 't juichend vaderland.
Versterkt uw harten thands.’ Hy wenkt zijn Legergrooten.
‘Gaat, (zegt hy) 't is genoeg, de veldtocht zij besloten!

Een vlugge bode streef naar Gezers bron en roep'
't Bevel van aftocht aan den uitgezonden troep!'

Hy zwijgt, de bode vliegt. - 't Vermoeide heir hukt neder,
En spijst met luttel broods. Een flesch van runderleder
Verfrischt, uit Gihons stroom, hun uitgedroogde borst;
En 't heir herneemt zijn weg op 't teeken van den Vorst.

Intusschen was een drom van Reuzen uit het Noorden
Den bergreep afgevloeid tot aan de Gezerboorden,
En had de schutters door zijn menigte afgesneên.
Daar streed men. De overmacht der forsche reuzenleên
Bestelpte 't siddrend rot, reeds uitgeput van pijlen,
En tot zijn knots bepaald en aangegorde bijlen.
Het streed, maar, zonder hoofd, in luttel tijds verplet.
Slechts enklen, door de vlucht in 't kreupelbosch gered,
Ontduiken daar de dood. De krijgsbô ziet hen vlieden,
Herkent gestalte en dosch van Segols oorlogslieden,
En keert, den schrik in 't hart, naar 't reeds verdwenen heir.
Een stofwolk ziet hy nog, maar nergens leger meer.
Hy dwaalt, en mist het spoor door 't rijzen van de heuvelen;
Ontmoet een vijand, strijdt wanhopig, doet hem sneuvelen;
Maar zinkt op 't bloedig lijk en blaast den adem uit.

Het heir, te middlerwijl, was, nergens nog gestuit,
Thands op den lager grond den Pizon weêr genaderd,
Die honderd banken vormt, met dieper kil dooraderd.
De Koning voert het heir van d' oever af in 't nat,
By smalle hoopen, en geleidt het over 't wad,
Hier plasschend tot de kniên, en elders (naar het glooien
Van d' ongelijken grond) tot de opgeschorte plooien
Des mantels, in den riem om 't middellijf geklemd;
Terwijl een kleene hoop door 't dieper water zwemt,
Met de armen om zich roeit, en door de golving spartelt,
Of, op zijn vlugheid stout, al duiklend speelt en dartelt,
Het vocht met handen schept, en argloos zich vermeidt.
De Koning treedt hen voor met fiere staatlijkheid,
Wanneer hy, nu gereed op d' overboord te steigeren,
Een Reuzenhoop verneemt, die toe- en doorgang weigeren.

De schrik verspreidt zich in zijn krijgren op 't gezicht.
Hy-zelf, hy grijpt een boog, en drijft den eersten schicht
Een' vijand door de borst, die neêrstort voor zijne oogen.
Nu vliegen, op zijn stem, tweehonderd legerbogen
In éénen adem los, terwijl men opwaart klimt,
Zich rugsteunt, opstuwt, en den woestaarts tegengrimt,
Die saamgeraapten steen en zware beukentakken
Op 't wadend leger uit hun hoogte nedersmakken,
En, waar men d' oever zoekt, met knotsen, rood van bloed,
De hoofden brijz'len en doen wentlen in den vloed.
Vergeefs een kleen getal door borst en hart getroffen,
Een menigte ijlt weêr toe voor hun die nederploffen,
En groeit op elken stap. Het wagg'lend heir staat stil,
En wacht de onfeilbre dood in 't midden van den kil.

De Koning staat versuft. - Hy voelt zich 't voorhoofd bleeken.
De schaamte ontvlamt zijn borst en doet zijn oog ontsteken.
‘Op! helden (roept hy), die van 's vijands bloed nog druipt!
't Gevaar ligt in de vrees, wanneer zy 't hart bekruipt.
Uw Koning streeft u voor; hebt moed hem na te streven,
En, sterv' wie strijden kan, en vatbaar is voor beven!’

Hy spreekt. Hy rukt den spriet een' krijgsman uit de hand,
En stoot den sterksten reus, van ondren op, in 't zand:
Een tweeden, dwars door 't hart; een derden in 't verheffen
Der knots, door d' oxel heen, eer nog zijn arm kan treffen.
Zy vallen; en de Vorst, door nieuwe drift ontgloord,
Wint, in één oogenblik, de steilte van den boord.

Hy staat. Zijn gloeiend oog ontzet den moed der reuzen;
Zy deinzen. Maar een steen, die 't hoofd hem dacht te kneuzen,
Vliegt uit eens vijands hand, en slingert langs zijn borst,
En, 't Leger geeft een gil en siddert voor zijn Vorst.
Hy duizelt, zinkt te rug, het bloed schuimt door zijn lippen
By golven, en zijn hand laat knots en wapen glippen.
Men ondervangt hem daar hy neêrzijgt, dringt verwoed
Het Reuzendom op 't hart, en steigert uit den vloed;
Omringt den Koning, die, met de oogen halfgebroken,
‘Voort, Hanochs nakroost!’ roept, ‘uws Konings bloed gewroken!

Voor u is 't dat het vloeit.' Hy eischt een watertoog,
Heropent, met een lach, het ingezonken oog,
En spoelt den mond van 't bloed, dat borrelde uit de longen:
'Neen (zegt hy), zege en kracht zijn Segol niet ontwrongen.
Hy leeft nog, tot de straf van 't gruwbre Reuzendom!
En gy, mijn dierbaar volk, gy hebt uw Vorst weêrom.' -

Hy spreekt, en doet hen flux de pijnboomspietsen vellen,
En in driedubble rij den vijand tegensnellen.
Zy horten hem op 't lijf, en breken door zijn drom,
En werpen met één bots geheel zijn heirspits om.
Nu vliedt hy, met den schrik, den doodschrik, op de hielen. -
De boogpijl vliegt hem na, met moorden en ontzielen,
En Segol leidt zijn hoop aan 't lommerspreidend woud,
Dat de achterhoede by den ingang veilig houdt.

Zoo dacht hy. Maar vergeefs de krijgstromp hier doen hooren!
Geen andwoord! - Hy genaakt: wat koomt zijn oog te voren!
Geen legerbende meer! - Een aantal lijken dekt
Den grond, waar heen hy ziet, zoo verr' het oog zich strekt:
Hier, strijdende gedood, met borst en voorhoofdschedel
Gespleten; daar den rug, als vluchtende en onedel,
Gekneusd: hier, hoopsgewijs, en 't wapen in de hand;
Daar wijd en zijd verstrooid, als weerloos aangerand.
Het bloed, op de aard gestald, maar rood, als versch vergoten. -
Het leger zucht, en rilt, en kent zijn tochtgenooten,
En, enkle reuzen, meê in wederstand geveld.

Nu voelt zich 's Konings hart van killen schrik bekneld.
De hairen rijzen hem te berge van de ontroering;
Hy stampt, en slaat de hand in schrikbre driftvervoering
Op d' open boezem; rukt de sluierkroon van 't hoofd
En geeft een heeschen schreeuw, die lucht en wolken klooft.
Men vliegt al siddrend toe: Hy ziet zijn bende beven,
Bedwingt zich; tracht zijn borst den adem weêr te geven;
En breekt in klachten uit, maar op den sombren toon,
Die aan een Koning voegt, het evenbeeld der Goôn.
'Goôn (zegt hy)! Kan het zijn? Terwijl we in 's vijands streken
't Gebergte van zijn bloed, zijn stroomend bloed, doen leken,

Weidt hier zijn woedende arm door onze broeders rond,
En verft, van zijnen kant, den volgezwolgen grond!
Wat doen wy? - Keeren we, om de moorders na te sporen? -
Maar welk een lot misschien werd Hemaths dal beschoren!
Licht heeft zijn moedwil daar....!
Verhoed het, gunstig lot!
En, sterk mijn arm ter wraak, vermoogt gy 't, Oorlogsgod!
Mijn vrienden, spoeden wy ter redding onzer panden!
Licht, dat dit oogenblik heel Hemaths daken branden!
Licht, dat de ontmenschte Reus en maagd en kinders moordt,
En in ons dierbaarst bloed....(mijn tong verstijft op 't woord.)
Zijn wreede klaauwen wascht! - En wy, in ijdle woede,
Wy laten huis en have en telgen zonder hoede?
Koomt! vliegen we, of de spoed dat jammer nog voorkwam!'

Zoo spreekt hy, leunt zich aan een half ontblaârden stam,
En zegt: 'Gy offers van uw plicht! Ik zal u wrcken:
Ja, schoon mijn woedende arm den afgrond op zou breken,
Haar, wapens vordren, meer verdelgend dan het zwaard
Des Engels, dat om hoog oud Edens poort bewaart!
Rijs, vader Hanoch, rijs ter grafsteê uit! Omwemel
Uw afkomst met uw schim. Omnevel' zy den hemel!
Neem uw bescherming weêr; maar, schaf my 't zoet dier wraak,
Dat de allerlaatste Reus van my den doodslag smaak!'

Hy zwijgt; treedt peinzend voort. Het leger volgt zijn schreden
In sombre mijmering en nare angstvalligheden.
't Draagtthands den schedel, 't draagt de borst niet meer zoo hoog;
Geen vonkling meer dier vreugd die tintelde in hun oog:
Hun schrede klinkt niet meer, als wilden ze onder 't stappen
Het aardrijk door 't gewicht van 't fiere lijf vertrappen,
Daar de opgeheven blik zich uitbreidde in het rond,
En tuige voor zijn roem in ieder voorwerp vond.
Neen, sleepende van tred, met neêrgeslagen blikken,
Schijnt de adem in de borst van heimlijke angst te stikken,
En moedloos hangt het hoofd, als wilde 't aan den dag
Ontduiken. 't Hart beklemt een halfversmoorend a c h
Voor 't vrolijke gejuich, waar 't straks van overvloeide,
En 't schijnt een ander heir dan eerst uit Hemath spoeide,

Den dood in Arbal spreidde, en uit des Pizons vloed
Verwinnaar wederkeert. De spijt doorwoelt het bloed,
Doch bruischt en kookt in 't hart, en doet de kaken bleeken
Van radelooze drift by omnacht zich te wreken.
De nacht daalt middlerwijl, en valt, als plotsling neêr;
En 't dichtbewassen woud heeft zelfs geen schemer meer.
Hoe fel ook 't harte dringt, hoe heet de boezems blaken,
De duisternis verplicht den legertocht te staken.
De Koning geeft bevel. Men kiest een rijzend vlak,
En sticht een avondvuur van kruid en heestertak,
En houwt een beuk om verr' tot voedsel voor de vlammen.
Nu velt men wijd in 't rond een aantal oude stammen
Met breedgetakten top, en werpt ze met hun kruin
Naar buitenwaart, en vlecht hun armen als een tuin
Te samen, om het heir voor overval te dekken,
Of (licht) de ontstoken gloed een vijand aan deê trekken,
Of woedend roofgediert' dat omdwaalt by de nacht.
Een deel der krijgren houdt aan alle hoeken wacht:
Het oovrig strekt zich uit. De Koning, warsch van slapen,
Zit op een boomtronk neêr, en houdt zijn bloedig wapen
In d' arm. Zijn schouder drukt met zijlings hangend hoofd
Een jeugdig appelhout, dat nog geen vrucht belooft.
Dus mijmrend, roept hy een der dappre Legergrooten
('t Was Régol, met hem uit Mechujaël gesproten):
‘Mijn Régol (zegt hy)! deel, in dit zoo aaklig uur
Mijn nachtwaak, by de glans van 't koestringaâmend vuur.
De rust is voor 't gemeen, dat niet dan d' arm kan roeren;
Geen Vorsten, die 't bevel van rijk of leger voeren.
Ons lost van onze wacht geen nacht, geen duister af;
Voor ons geen andre slaap dan in den schoot van 't graf!
Zit neder. - Grijzaart, aan wiens witbesneeuwde hairen
De winters zichtbaar zijn, u over 't hoofd gevaren,
't Zwijgt alles om ons heen. Alleen de zorg in 't hart
Waakt met ons in 't gevoel des angels van de smart.
Meld, meld my (want gy dronkt de wijsheid onzer vaderen
Met gretige ooren in, en zwolgt haar in uw aderen),
Wat lot, wat gruwbre macht, die lust in tranen schept,
Dees schrikbare aard regeert, zoo gy 't vernomen hebt.
Waar, waarom treedt de Reus, uit bastaartzaad geboren,

De wareld op den nek? Wat Godheid in haar toren
Bracht ons, ons menschen, voort, en doemde ons weêr tot stof?
Wat dicht men van de lust van d' ongezienen hof,
Dien vader Hanoch nooit, dien Kaïn nooit aanschouwde,
Maar dien (gelijk men wil) de hand van Adam bouwde?
Wat zwoegen we op deze aard, en moorden, en vergaan
Door eigen handen, wy? en bidden Goden aan
Die niet verhooren? Spreek.' -
De Grijzaart schudt zijn lokken
Die glinstren by het vier, als verschgesneeuwde vlokken,
Terwijl zijn voorhoofd bloost. 'Mijn Koning (roept hy uit),
Neen, waan niet dat ik die verborgenheid ontsluit'!
Ik zag Mechujaël, mijn Grootvaâr, in zijn grijsheid;
Maar lijden, maar geduld, niets anders, was zijn Wijsheid.
Hy drong niet verder in 't ontzachlijk Albewind;
Maar boog het needrig hoofd, in lot en hemel blind.
Dit echter leerden my der vaadren Dichtverhalen:
Één Wezen, 't geen geene aard, geen hemel kan bepalen,
Wrocht alles, en regeert het geen Hy oorsprong gaf.
Dit aardrijk werd vervloekt, der menschlijkheid tot straf.
Onze Oudren vielen af, van uit een hooger orden.
Dat Eden, Adams Hof, is hun ontzegd geworden.
God trok zijn invloed van het aardrijk, en een stoet
Van mindre Goden heerscht op 't lichaam en 't gemoed.
Zy storten, naar 't hun lust, verdelging uit en woede,
En nemen hier de deugd, daar boosheid, in hun hoede.
Wy offren hun. - Maar in mijn kindschheid nog bestond
De stam van Kenos, die, met de Almacht in verbond,
Haar eenig rookte, aanbad, en offerde op de altaren.
Wat zoude ik u hun leer van 's menschen val verklaren?
Van Hemelgeesten? van gedoemden? van den staat
Der zielen, als heur walm het stervend lijf verlaat? -
Ik volg het voorbeeld na, en 't voorschrift van mijne Ouderen;
En nimmer nam ik 't juk dier dweepers op mijn schouderen,
Dat boete, onthouding, eischt, en afstand aller vreugd.
Ik zag hun aanhang ook verdwijnen sints mijn jeugd.
Één huisgezin alleen bestaat nog, naar 't vermelden
Van 't loopende gerucht, niet verr' van Arbals velden,
En schuilt in nevelen by 't steeds omwolkt gebergt'. -

Zie daar het gene ik weet van 't geen uw weetlust vergt!
Doch, wilt gy, 'k zinge u een van Enos offerzangen,
Uit de oudheid, eeuwen door, van hand tot hand ontfangen?'

De Vorst bestemt het; en de Grijzaart ving dus aan:
'Gy, ongeschapen bron van leven en bestaan!
Gy, onbegrijpbre, die uw ontoegangbre glansen
Omnevelt met de zon: wiens lof de morgentransen
Verbreiden met het licht! Gy, Almacht, Gy gebiedt
En 't is er; roept, en 't wierd, ontsprongen uit het niet.
Gy breidt uw handpalm uit; 't is weldaad en bezieling!
Gy sluit ze, en al wat is, stort ijlings in vernieling!
De Duivlen siddren, en het Englendom ontzet,
Waar heen Ge uw opslag wendt, die bliksemend verplet.
De Cherubijn bedekt het aanzicht voor den luister
Des zetels dien Gy drukt, omvloeid met vlammend duister.
De starren wandlen op uw wenken. Dag en nacht
Eerbiedigen uw wet. Maar 't zondige geslacht
Der aarde onteert uw naam door schuldige euveldaden.
Genadige! Zie neêr: zie ons in tranen baden!
Ons! afgevallen - ons! van U verwijderd kroost,
Maar in uw heilbelofte, in al uw wil, getroost.
Aanbiddend buigen wy, en kussen alle slagen
Der hand, wier roede ons treft: want Gy geeft ze ons te dragen.
Ja, tref ons, Vader! tref, doorgrief 't verdorven hart!
Doorlouter 't uit genade, en reinig 't door de smart!
Maar neem, Algoede, ô neem onze onderworpen beden,
Neem deze onze offers aan! ach, enkle nietigheden,
Maar die Gy heiligt door den boezem waar Ge in straalt!
Wy, wormen uit het slijk, beneden 't slijk gedaald,
Wy weten 't: eens zal de aard met de aardsche lust verdwijnen,
De heemlen opgaan als gescheurde tentgordijnen,
En Uwe ontzachtbre wraak zal dondren door 't Heelal,
Wen Uw geheiligd Recht de vierschaar spannen zal.
Dan sterft de boosheid, de verworpene in uw toorne!
Dan werpt Ge in eeuwig vuur den distel met de doorne,
En sticht het Godlijk Rijk, vol waarheid, deugd, en plicht!
ô Heilige! beveel; en daag dat heuchlijk licht!' -

De Koning blijft een wijl als van een droom bevangen.
‘Neen, Régol (roept hy)! neen, dit zijn geene Aardsche zangen!
Die Godheid, die gy meldt, gaf ze in. Die Godheid leeft!
Die is het dat ik eer; die, voel ik, dat me omzweeft!
Ik wil die vromen zien, uit Enos voortgesproten:
Ontbied hen. 'k Heb voorlang die valsche Goôn verstoten
Die gruwlen dulden, ja bevelen. 'k Bid geen Maan,
Geen Starren, 'k roep geen Zon tot mijn bescherming aan:
Mijn arm was my genoeg. Maar in deze oogenblikken
Gevoel ik me aangetast door onverwinbre schrikken.
Neen, de arm eens stervlings is te nietig: en ons lot
Drijft zeker op den wenk van één beschermend God,
Die wreken, straffen zal, en weldaân voor de jammeren
Des levens spreiden wil. Hem koomt het bloed der lammeren,
Hem 't smokend rundervet op 't heilig outer toe!
Hy zij des aardrijks God, wanneer ik 't bukken doe!’ -

In yver rijst hy op. ‘Ja (zegt hy), ijdle spoken,
Vergaan zy, die voortaan op uw altaren rooken!’ -

‘Mijn Vorst (zegt Régol)! 'k Heb Argostans val gezien.
Gy met my. Welk een macht deze aarde moog gebiên,
Geen stervling is in staat met hooger kracht te strijden.
De Goden in de lucht verdelgen en bevrijden.
Vier eeuwen voert mijn arm de legerknots met roem;
Vergun my, dat ik u de waarheid niet verbloem'!
'k Zag duizendmaal de kracht bezwijken: duizendmalen
Den moed bedrogen, en de zwakheid zegepralen!
Ja, 's menschen arm is stof. Hy trotsch' de Geesten niet,
Wier ongeziene hand de kans des strijds gebiedt!’

Dus sprak hy, week ter zijde, en Segol bleef verzonken
In mijmring. - 't Vuur verging in gloeiende asch en vonken.
Zijn hoofd boog neder op zijn boezem, en de rust
Besloop zijn leden met een zachte sluimerlust.
Nu stond hem 't achtbaar beeld van Hanoch weêr voor oogen,
Maar, 't lichaam niet verzwakt noch op den staf gebogen.
En helder licht straalde uit zijn boezem op hem af,
Als of de omwolkte maan haar zilvren schijnsel gaf;

En de uitgebreide palm der opgeheven armen
Scheen zeegnende uitgestrekt met vaderlijk erbarmen.
De Vorst knielt neder, vol van eerbied en ontzag;
Maar 't ratelt om hem heen van bliksemslag op slag:
Zijns vaders oog ontroert. Hy ziet zijn handen vallen,
Zijn aanzicht afgekeerd; en, nieuwe donders knallen,
Wanneer een nachtzwerm van gevogelt' door de lucht
Zich opheft en die glans omnevelt met zijn vlucht.
Thands hoort hy 't scherp gesis van schuifelende slangen,
Die slingrende om zijn lijf, zich aan zijn leden hangen,
Zijn borst benaauwen, en met ijsselijken beet
Hem 't hart verknagen dat steeds aangroeit onder 't leed. -
Hy siddert, hy ontwaakt, met doodzweet overdropen. -
Maar de akelige nacht is midd'lerwijl verloopen.
Hy ziet den schemer van den morgen; wekt het heir;
Breekt op; en daalt, door 't woud, naar Hemaths laagte neêr.

Men spoedt. - De dagvorst steekt het voorhoofd uit de kimmen.
Men zag den Gihon thands van zilversprenkels glimmen;
Het Leger won den stroom: doorwaadde 't; en terstond
Vertoont zich 't groen tapeet van Hemaths vruchtbren grond.

Nu ging de blijmaar op van 't zegevierend Leger
In Hemath weêrgekeerd. Geen stem, geen adem zweeg er:
't Juicht alles. Alles streeft den Koning in 't gemoet,
En strooit hem rozen, strooit narcissen voor zijn voet.
‘Wees welkom (roept men), Vorst, in 's hemels gunst gegeven!
Verwinnaar! Heldenhoofd, voor wien de Reuzen beven!
Verheug uw volken met uw aanblik weêr, en straal
Ons gunstig toe. Keer weêr, in Godenzegepraal!’
Men biedt hem versche room, geschept in zilvren nappen;
Verkwikkend boomgaardooft met balsemige sappen;
Met geurige citroen, in schalen uitgeperst,
En wat het brandend hart des dorstenden ververscht.

Hy neemt een gullen dronk; aanvaardt die dankbre gaven
Met minn'lijkheden, die der volken hart verslaven;
En spreekt: ‘Mijn volk, ô ja, ik keer, ik zegevier:
Maar ach, die zege staat het hart uws Konings dier.

Ook wy, wy stortten bloed. Een deel van onze Helden
Bedekken met hun lijk de vijandlijke velden.
Wat vreugde geeft den arm die 't oorlogswapen zwaait,
Een tas van dooden, in verwoedheid afgemaaid,
Voor broedren bloed gekocht! Dat bloed zij fel gewroken,
Dit hart blijft onvoldaan, blijft van verwoedheid koken,
En vliegt den dag te moet (waar toeft, waar blijft hy, ach!)
Die d' allerlaatsten Reus mijn woede leevren mag.
Gaat echter, viert dees dag met jubel, met gezangen!
'k Bestemme 't. Laat de doôn uw dank, hun recht, ontfangen!
De huppelende tred der maagden streele 't hart!
Voor my, mijn boezem voelt niet anders dan zijn smart.
Doch hoort me, en offert thands geen' mindren Hemelmachten!
Geen stargevonkel, doof voor menschelijke klachten;
Maar 't Wezen dat omhoog op al wat is gebiedt:
Hem eere onze outerdienst! De Luchtgoôn achte ik niet!'

Men gaat. Het leger wordt ontbonden; 't Veldheerteeken
Voor Segols tent geplant. - Hy, voelt zijne oogen leken,
Herdenkt het nachtgezicht, nog warend voor zijn geest,
En walgt van 't vreugdgejuich en dartlend zegefeest.
In 't diepste van zijn tent, van alles afgesloten,
Ontbiedt hy voor zijn sponde een trits van Hemaths Grooten:
'Gy, die in 't olmenbosch het bloedig schouwspel zaagt
Der slachting, die ons hart met dieper smart beklaagt
Dan 't immer vreugde smaakt om zege of welkomzangen!
Gy weet het, welk een schok mijn boezem moest ontfangen.
Gy zaagt mijn siddren toen voor dit ons Vaderland,
En de onrust woelt my nog door 't kloppende ingewand.
Ik zie dit Hemath weêr; niets anders vliegt my tegen,
Dan blijdschaps welkomkreet, ten hemel opgestegen;
Maar Beth-ur trekt my 't hart. Daar ga, daar vliege ik heen.
Mijn afzijn blijv' bedekt! Gy zult mijn plaats bekleên!' -

Hy zweeg. - Men hoort op eens de tentgordijn verschoven,
En Iram toont zich daar, met stof en asch bestoven.
Zijn hol gezicht verraadt verschrikking, en 't gelaat
Staat bleek. 't Geronnen bloed kleeft rondsom op 't gewaad:
Zijn kniën schokken aan elkandren van het beven;

En naauwlijks weet zijn borst een heesch geluid te geven.
Hy valt op 't aanzicht: ‘Vorst (dus zegt hy), spoed ter hulp'! -
Het vuur der Reuzen weidt door hut en herderstulp. -
Een drieste menigte vervult de Zuiderstreken. -
Wy streden, - bogen voor hun overmacht, - en weken. -
De zeekust staat in bloed; - en Beth-urs burcht vloog leêg. -
En - Zilfa....’
‘Hemel, ach! (riep Segol, daar hy zweeg)
Voleind!’ -
‘Zy is gered,’ hernam hy; en met eenen
Vertrekt hy 't hoofd, zijgt neêr, en de adem is verdwenen. -
De Koning ziet het, ziet den doodstuip om den mond;
En werpt zich by het lijk wanhopig op den grond.
‘Getrouwe!’ stamelt hy; meer kon zijn hart niet uiten,
En 't scheen hem in de keel den gorgel toe te sluiten. -
In 't eind, hy rijst. - ‘Die weene en vier den weedom bot,
Wien eedler plicht niet roept, niet opheft boven 't lot!
(Dus roept hy, met dien gloed, die vonkling, op de kaken
Waarvan in holle nacht doorgloeide kolen blaken
En tintlen.) ‘'k Trek vooruit, en volg' my wien de borst
Voor Eer, voor Vaderland, voor Vrijheid gloeit en Vorst!’
Zijn Grooten volgen hem, en, met hun, vijftig strijderen.

Reeds zien zy uit hun oog de legerplaats verwijderen.
Reeds werd van 't brandend Zuid, in d' Oceaan gekoeld,
Het zoele luchtjen als met golfjens aangespoeld,
En 't ruisschen van den Frath, die met gezwinde stroomen
Zijn weg naar zee verkort, van naderby vernomen;
Wanneer een menigte van uit het deinzend West
Zich opdoet, als een wolk, uit nevels saamgeprest,
Die wandelt voorden wind. - ‘Mijn Heirmacht (roept de Koning)!
Indien het vijand zij, ik vorder plichtbetooning.
Wy sterven, strijdenden en wrekers onzer dood.
Maar wacht van dezen kant geen reuzenmacht, zoo groot!
Wat zoude een ijdle vrees uw moedig hart vertsagen?
't Is hulp, die op mijn last het leger op koomt dagen.
Men toev' hen!’ - 't Was zoo. 't Was de nieuwgeworven macht
Van 't Westen, die, gedoscht in 't wapen van de jacht,
Hun arm kwam aanbiên, met den roof der woestenyen

Omhangen, om den Vorst der wareld toe te wijen.
Dit brachten boden uit hun midden; en de moed
Verhief zich met de vreugde in Segols heldenstoet.
Hy-zelf, hy treedt ter zij', beladen met zijn kommer,
En zoekt een groene olijf, die vruchten biedt en lommer;
En 't luttel manschap van zijn heirkracht houdt hier stand,
En hukt, naar 't Noord gekeerd, in 't reeds ontgloeiend zand.

Niet werkloos bleef de Hel. Zy had van uit het Noorden
Het Reuzenrot gevoerd naar Hemaths zuiderboorden,
Door 't Oosten omgeleid. Hier stichtte zy den stoel
Des oorlogs thands in 't bloed; en sloeg den Jammerpoel
Hier open. 't Bleek haar reeds, hoe woeste kracht der spieren
Moest onderdoen voor kunst en schrander krijgsbestieren;
En 't Reuzendom, hoe stout, hoe schrikbaar ook in 't eerst,
Wierd (zoo 't dus voortging) haast van 't menschenkroost beheerscht.
Zy wanhoopte aan 't geweld, ten zij, met eigen handen,
De krijgsmacht des Verderfs de menschheid aan koom' randen;
En mooglijk had zy reeds dit uiterste bestaan,
Had niet eene andre drift die drift te niet gedaan.
Zy voelt d' onzichtbren boei zich om de lenden prangen
Der keten, die haar bindt, van de Almacht af doet hangen,
En, als ze ontzachlijkst holt, te rug houdt en bedwingt
Zoo dra zy te onbedacht haar perken overspringt.
Zy vreest, zoo ze onvermomd zich vlijt tot menschenslachten,
Een weêrstand, die haar fnuikt, van 's Hemels hooger machten:
En Zardach streeft op nieuw, met nieuwe last, naar de aard.

De Zuiderluchtkreits hangt met waterdamp bezwaard,
Die, opgeheveld door den gloed der zonnestralen,
Zich zaamlen in een wolk, en weêr in nevels dalen
Wanneer de bron van licht en warmte naar het West
Zich aflaat, en haar vlam in 't sissend water lescht.
Uit dezen vult de wind zijn opgezette kaken
Wanneer hy 't land verfrischt van 't heete middagblaken:
Uit dezen spreidt zijn aâm verkwikking langs de kust,
En strookt dien 't voorhoofd laauw, die in zijn labbring rust. -
Hier toog de Helgeest heen, in 't neevlig zwerk gedrongen,

En stort daar 't vuur der pest in d' adem van zijn longen,
Van d' afgrond zwanger, en vermengt het met den gloed
Des middags. - 't Windtjen waait, en 't spreidt de dood in 't bloed.

Een deel des Legers was, met de afgematte leden,
Nog door geen rust verkwikt, in zachten slaap gegleden:
Een deel lag werkeloos, en dronk met blijden zin
Het weemlend koeltjen als een zoeten nektar in.
Straks voelt men 't fijn vergift zich om het hart vergaderen,
En 't stort, voor vluchtig bloed, een vloeibaar lood door de aderen:
Gewricht en spier verstijft; en de adem prangt de borst;
Ja, 't hoofd wordt van de hals met wederwil getorscht.
De leden zoeken steun en weigren zich 't bewegen.
De geest-zelf ligt, verkracht, als machtloos neêrgezegen:
En vindt, op 't onverhoedst in 't werktuig aangetast,
Het leven pijngevoel, en heel het lichaam, last.

Vijfde zang.

De krijgshoop nadert vast. Twee Grooten treên hun tegen
En leiden ze op. De steilte eens heuvels opgestegen,
Wacht Segol hen met die ontzachtbre houding af,
Die achtbre lijfsgestalt' by 't hart eens Konings gaf.
Men buigt zich, legt den schat van 't Westen aan zijn voeten,
Roept: ‘Leven, zege, en heil den Koning dien wy groeten!
Den grooten Aartsmonarch die voor zijn volken strijdt!
Aan hem behoort onze arm! ons bloed is hem gewijd!’

De Koning wenkt hun toe. - ‘Treedt nader, wakkre troepen,
Gehoorzaam waar u de eer, de plicht, de glorie roepen!
Ja, dierbaar is me uw hulde, en dierbaar dees uw moed
Waarmeê ge in 't hoogst des noods 't Heelal ter hulpe spoedt.
Van u wacht de aard haar steun: haar redding uit de banden,
Haar vrijheid, hangt aan u. De macht der morgenlanden

Bezwijkt, ten zij uw arm haar schrage, en op haar boôm
't Geweld der Bloeddorst stuite eer ze alles overstroom'.
Welaan, beproeft met my, wat moed en eer vermogen?
Wat, armen, die geen juk, geen laffen boei, gedoogen?
Die pijl, die 't eenzaam West van monsters zuivren mocht,
Vindt hier nog eedler doel in woedender gedrocht.
Ploff', ploffe 't voor u neêr!' - Meer had hy nog gesproken,
Maar 't bruischend ongeduld, in 't wellend hart aan 't koken,
Beneemt hem d' adem, en de bliksem van 't gezicht
Voleindt de rede met een schittring van zijn licht.

Thands wordt de tocht vervolgd. - De pijlbus omgehangen,
Den peesboog in de vuist, en tripplend van verlangen,
Trekt half een duizendtal van Jagers op aan 't hoofd,
En Hemaths bende volgt, maar thands van kracht beroofd.
Ach! 't werkend gift der lucht heeft hart en levensstroomen
Door d' ademtocht verpest, de zenuw ingenomen;
Ontspannen, steunt de spier het wagglend lijf niet meer,
En stelt den wil te loor door 't lammen van zijn veêr.
Het licht bezwaart het oog; het straks nog lieflijk bruizen
Van 't West, het gonzend oor, waarin de golven zuizen.
Het hoofd hangt moedloos op de schouder, en de borst
Klopt angstig onder 't wicht van 't wapen dat men torscht.
De boezem schudt en hijgt, en buik en oogen zwellen.
Een vuurgloed schijnt het hoofd in laaie vlam te stellen
Die tong en mond verdroogt, de dorre keel verschroeit;
En - de aarde ontzinkt den voet of houdt hem vastgeboeid.
De speer ontvalt de hand; het lichaam, zijn gewrichten;
En spraakloos stort men neêr met bleekende aangezichten,
Blijft roerloos, of verkrimpt in pijnen, nooit gevoeld;
En 't is of dood en hel door iedere ader woelt.

Wat zal de Veldheer thands? Hy, die onzichtbre machten
Zijn stout ontwerp weêrstaan, zijn poging ziet verkrachten!
De schaamte, woede, en spijt vermeestert zijn gemoed.
Knarstandend roept hy uit: 'Neem, noodlot, neem mijn bloed!
Maar neen, eerst wreken we ons! Ook midden in de flitsen
Is nog, waar toorne en wraak zijn krachten samenhitsen,
De tijger, schoon alleen, schoon doodelijk gewond,

Zijn' vijand schrikbaar in zijn laatste levensstond.
'k Ben tijger, meer dan hy, in 't midden dezer tijgeren,
Verwoesters van 't Heelal. Wat hoeve ik macht van krijgeren?
Dees arm is my genoeg, dees heirbijl in mijn vuist,
En 't vuur dat door mijn borst in stroomen zwavels bruischt!
Mijn vrienden, 't waar vergeefsch, hier aan uw zij' te sterven;
U wreken is mijn plicht, en dan, het licht te derven.
Ja u, mijn gade, en kroon, en 't overstelpt Heelal
Dat nooit in kluisters stort, dan met zijns konings val!
Vaart wel - en hoede een God - is alles saamgespannen
Tot staving van 't geweld der vloekbaarste aartstyrannen,
Daar leeft er één (mijn hart gevoelt het, dat by leeft)
Die in mijn boezem spreekt, mijn hart den adem geeft -
Ja, hoede een hooger God, die Goden kan doen beven,
En u en 't zuchtend volk! ik ga voor allen sneven!'

Zoo spreekt hy, werpt een oog door 't flikkren van een traan
Vertederd, op zijn bende, en blijft nu roerloos staan.
Slechts enklen, door de kwaal min hevig aangegrepen,
Staan, om hun Vorst geschaard, van stille smart benepen,
En zweeren, zijn gelei' te volgen in de dood.

'Neen (zegt hy), 'k laat mijn volk niet over aan hun nood.
Hun krankte eischt lafenis en bystand. Hen verlaten
Waar Arbalieten waard, niet, Segols onderzaten!
Neen, scheppe uw blik hun troost by 't aaklig stervensbed.
En luike uw hand hun oog naar de ouderlijke wet!
Of, zoo mijn zuchtend hart een zoeter hoop mag voedsteren....
Maar neen, voldoet Natuur, met lijdenden te koesteren!
Dees plicht moet heilig zijn, ook boven 't Vaderland:
Dit moog verloren gaan, de menschlijkheid houdt stand.
My roept en huwlijksband en koningsplicht te gader,
Vaartwel!' -
Men volgt hem na, - 'ô Uwer volken vader,
(Dus roept men) blijf ons by; wy snellen voor u heen,
Of duld dat onze moed zich met uw vuist vereen'!
Wy kruipen, zoo 't moet zijn, als weerelooze wormen,
Om met ons stervend rif uw borst een wal te vormen,
En smooren, voor uw oog, met wellust, in dat bloed

Dat u geheiligd is, zijn' Koning vlieten moet!
Blijf, Koning, blijf!' - Die stem stijgt vruchtloos naar den hoogen.
Te laat! reeds is hy 't oog en 't hol gegalm ontvlogen!
De heft der weinigen, tot wapendienst in staat,
Beeft echter dat hun arm den dappren Vorst verraadt,
En ijlt hem na op 't spoor. Het hart der min vermetenen
Voelt zich door 't streng bevel aan 't krankenleger ketenen,
En, siddrend voor het lot dat hunn' Monarch verbeidt,
Smelt als in tranen weg van angst en tederheid.

De Voortocht, middlerwijl, den Vorst vooruit getogen,
Trok Zuidwaart; doch, welhaast door 't heuvlig zand bedrogen,
Verdoolt ze en raakt verward in 't dichte Palmenbosch,
Waar zich de Reus onthoudt, op Beth-urs plondring trotsch.
Hier vindt zy zich, op eens, met overmacht van krachten
Bestookt, eer ze iets vermoedt of vijand kan verwachten.
't Gezicht dier monsters, hoog van lichaam, woest van blik,
Verwekt den jaagrentroep een nooit beproefden schrik.
Hun schorre wapenkreet doorklinkt by 't overvallen
Het woud, en treft hun 't hart als 't hevigst donderk nallen.
Zy siddren. Dus bezwijkt de wolfhond, stout van moed,
Wanneer de rosse leeuw op 't daavrend jachtgetoet
Hem opdaagt uit zijn hol met de opgesparde kaken.
Ja, starend zien zy ze aan, als twijflend of zy waken,
En grijpen naauwlijks naar hun wapens; eer geslacht
Dan op verweering van hun eigen lijf bedacht.
Men deinst; men woelt door een; men loopt de dood in de armen,
En vruchtloos kromt de boog, nu machtloos tot beschermen.
De mengling van 't gevecht maakt ijlings 't fel geschut
Hoe vreeslijk in hun vuist, ten wederstand onnut.
Zy vlieden. Velen, door de reuzenknots verslagen,
Bedekken de aarde met hun lichaam. Meer op jagen
Dan oorlog afgericht, beeft hier de zelfde hand
Die op 't gediert' des velds geen boogpees vruchtloos spant,
En weinig pijlen zelfs, die niet heur doelwit misten;
Ja, 't schijnbre van den strijd is hooploos bloedverkwisten.
Maar ook de vlucht kost bloed door 't onbekende woud,
Daar de angst geen weg herkent, en pad noch voetspoor houdt.
Een derde bleef, ontzield, of in der vossen holen

De dood die hen vervolgt voor 't oogenblik ontscholen;
Het oovrig wint de vlakte, en, van den schrik bekneld,
Vliegt ademloos in 't rond door 't onbegrensde veld.

Thands nadert Segol: ziet zijn voorhoede, en, aan 't vluchten.
Wat, Hemel, moet hy meer in zoo veel rampen duchten!
Hy roept. Zijn forsche galm klinkt in de lucht weêrom,
En maakt in 's vluchtlings hart de stem der doodsangst stom.
Men staat. - Hy nadert, spaart, in weêrwil van zijn smarten,
De schaamte van 't verwijt aan hun getroffen harten,
Ontveinst zijn ongeduld, en smoort zijn felle spijt.
‘Spitsbroedren (zegt hy), hoe! gy trokt alleen ten strijd?
Gy waandet uwen Vorst te dienen met uw wonden?
Neen, met een ander doel waart gy vooruit gezonden.
Men strijdt niet, waar hy-zelf de heirspits niet gebiedt:
Waar bloed vergoten moet, ontziet hy 't zijne niet!
Getrouwen, 't was te veel; uw hart heeft u bedrogen.
Leert onder zijn gelei' de kunst van 't orelogen.
Die moed, die u bezielt, waarvan gy 't blijk doet zien,
Zal, met hem, wondren doen, als hy u zal gebiên.
Hier is hy: voegt u t' saam; herstelt u; schept vertrouwen!
Maar wacht u, 't oorlogsperk voor louter jacht te houen.
Gehoorzaamheid aan 't Hoofd is wat onwinbaar maakt;
Maar breidellooze drift heeft ijlings uitgeblaakt.’

Hy zwijgt, verdeelt hun bende, en voert zijn tochtgenooten
(Ter wederzijde, van den schuttrendrom omsloten)
Naar 't woud, waar uit hun vlucht hem 's vijands macht bewees.
Nu druischen Reus aan Reus, bemoedigd door hun vrees
Met dubble stoutheid, uit dien schuilhoek, meer tot moorden
Dan vechten. - Segol spreekt, en de uitgespannen koorden
Der bogen zenden thands, op 't teeken dat hy gaf,
Met vaster hand dan eerst, de pijlen op hen af.
De monsters vallen, en verdunnen steeds in 't naderen,
Gelijk by Najaarsstorm de drooggeworden bladeren
Van ijp- of olmenhaag. Hun stoute ziel bezwijkt,
En de overwinnaar, op zijn beurt verwonnen, wijkt.

De zege schijnt beslist. - Dit kan uw borst niet lijden,

Argebar! Reuzentelg, die opgegroeid in 't strijden,
Reeds driewerf Beth-urs burg verbrand hadt en vergruisd.
Gy zwaait een olmentak in de opgestoken vuist,
En stuit den Arbaliet, gereed den rug te bieden:
‘Lafhartigen, houdt stand! Hoe, gy voor Kaïn vlieden?
Gy, door Natuur gevormd tot meesters van 't heelal!
Ja, vliedt, maar door mijn bloed, als u mijn arm ontvall',
Niet eer! - Wat ducht ge? - Een zwerm van hardgespitste rieten!
Jaagt die den schrik in 't hart van moedige Arbalieten?
Ontzinden! Is 't de pijl, of is 't de zwakke hand
Die ze afzendt, die uw kracht ter nederploft in 't zand?
Die, waar ge uw knotsen velt in onbedwingbare armen,
Hun tengre leden voor uw aanval kan beschermen?
Neen, de afstand is 't alleen, waarvoor gy duchten moet;
Die stelt uw arm te loor, die kost u wonde en bloed.
Dit is hun wapen, dit. - Te naadren, is verpletten.
Snelt, broeders! ons verderf is aarzlen en verletten!
Slechts weinig stappen, en die pijlzwerm heeft gedaan.
De zwakkre strijdt van verr'; de heldenkracht grijpt aan.
Komt, volgt my!’ - 't Schuim der woede omspat zijn breede kaken
En ruiggekroesden baard: zijn nijpende oogen blaken:
Hy stampt, ziet driewerf om, en vliegt zijn bende voor;
Zy volgt hem, en men streeft den afstand buldrend door.

De Koning, aan het hoofd der zijnen, ziet dit ijlen.
Zy naken, en de wolk der afgeschoten pijlen
Is reeds min moordend: Maar wat zal hy in dees nood,
Met Jaagren zonder moed, van wapenweer ontbloot?
't Is hier dat leger niet, dat op gevelde sprieten
Den reus verwachten kon, de bloem der Kaïnieten!
Te kleen in aantal tot verdubbling van hun rij,
Belemmert zelfs de speer in 't strijden van naby.
Reeds ziet hy, in zijn geest, hun bende doorgebroken,
Omcingeld, en verstrooid, en Arbals bloed gewroken.
Hy peinst een oogenblik. Nu vat hy nieuwen moed,
Hy breidt zijn slagorde uit, en deelt zijn schuttrenstoet
In hoopen, ordent hun, om 's vijands loop te teugelen,
Van af- tot afstand plaats, aan 's legers beide vleugelen,
Met tusschenwijdten in een dubble reeks geschaard,

Die 't middelpunt des heirs voor d' overval bewaart.
Dus sluit zijn kleene macht door 't kunstige verbreeden
Een ruimen veldgrond in, die, met een kreek doorsneden,
Den vijand ophoudt en steeds blootstelt aan de schicht,
Thands uit een halven kring op zijnen drom gericht.
Die - vliegt doldriftig toe; maar, onder 't wondengaderen,
Om 't spillen van zijn bloed steeds meer verhit in 't naderen,
Raakt aan den boord der beek in kreupelhout verward,
En gilt van woede en spijt en ongeduld en smart.
Men overspringt, doorkruipt, doorwaadt, de hinderpalen,
Of baant zich weg door 't nat, met boomen uit te halen
En loof en tak en stam te ploffen in 't moeras,
En kloutert langs die brug, of smoort zich in den plasch.
Een aantal wendt ter zijde, en dreigt met woedend rennen
Het laatste schuttrenrot in eens op 't lijf te schennen.
Maar de eersten vinden zich van allen kant verrast,
En tuimlen langs den grond, by hoopen saamgetast.
Argebar nog streeft door, en, wie er om hem sneven,
Hy wekt den moed in 't hart van al wie overbleven,
En, met een vijftigtal waaraan hy 't voorbeeld gaf,
Rukt op het middenvak van Segols heirfront af.
De Koning geeft bevel. Zijn speerbende, aan het schudden,
Dringt samen, biedt hun spits, gelijk de rundrenkudden
Den veewolf stuiten op der hoornen punt. De spriet
Doorboort Argebar-zelv', en heel zijn drommel vliedt,
En ploft, den rug doorpriemd van pijlen, neêr in 't vluchten.

Maar meerder had het heir aan 't uiterst punt te duchten,
Waar derdhalf-honderd reeds in 't bloed der jaagren baadt,
Wier smaldeel, eens bereikt, geen oogenblik weêrstaat.
Vergeefs had Segols last den plicht hun voorgeschreven,
Te wijken, en den Reus hun slagorde op te geven,
Om in de ruimten van der vleuglen tweede rij
Zich weêr te vormen en te sluiten zij' aan zij'.
Zy stonden: vloden straks; maar, woest uit een geschoten,
Verspreiden zy hunne angst door al hun strijdgenooten.
Geheel die vleugel schokt, en trekt zich thands in een,
En 't wordt een zwakke hoop, wat eerst een leger scheen.
Hier voerde Choch de knots aan 't hoofd der reuzen. Dapper,

Als ginds Argebar was, en in den arm niet slapper,
Stijft hy zijn menigte door 't voorbeeld, en vergruist
Wat nek of schedel biedt aan de opgeheven vuist.
De slagen regenen om 't dichtst op een, en spelen
Door 't om zich spattend brein en open bekkeneelen,
En brijzlen arm en boog in 't rekken van de pees,
By 't menglen van 't gejoel van razerny en vrees.

De Koning ziet de vlucht, de wanorde, en 't verwarren,
En knarstandt van de spijt. Als duizend ijzren harren
Of grendels, rood verroest, en in hun ring verwrikt,
Zoo klinkt het door de lucht, en heel het heir verschrikt.
Hy kent der Reuzen kracht en de onmacht van zijn strijderen,
En hoe zijn zege hangt aan d' afstand en 't verwijderen.
‘Wie uwer (roept hy uit), gy, spanners van den boog,
Is zeker van zijn hand en onbedrieglijk oog?
Hy spreke, en trede voor!’ - Slechts vijftig mannen treden
De slagorde uit. - ‘Genoeg! (dus zegt hy) 'k ben te vreden;
Gy, volgt my! 't overschot des legers sta hier pal!’ -
Flux spoedt hy aan hun hoofd door 't uitgebreide dal
En valt de reuzen met een pijlzwerm in de lenden.
Geen schicht, die 't doelwit mist. Zy vallen, worst'len, wenden,
Vertrapplen zich, terwijl een tweede bui reeds treft,
En, van den zelfden kant, de derde zich verheft.
Een derder hunner ligt verslagen. Driewerf dertig
Verzaamlen zich, terwijl de meesten meer flaauwhertig
Een vrijburg zoeken in hun bosschen. Maar die hoop
Snelt op den Koning toe, onstuitbaar in zijn loop.
De schutters sidderen. De Koning ziet hen naderen;
Het vuur des ongedulds woelt bruischend door zijne aderen;
En mooglijk dat hy thands, in overmaat van moed,
Zijn bloed gemengeld had aan 't laauwe reuzenbloed,
Zoo niet een sterker macht van uit de hooger kringen
Zijn schedel had bewaakt. De taaie koorden springen
Nog eenmaal los, en wat zich bloot gaf, ligt geveld,
Terwijl de ontzachbre troep als voor het oog versmelt.
Nog naakt zy, en de knots in de opgeheven armen
Wankt over Segols hoofd en wie dat hoofd beschermen.

Hy-zelf ontzet niet, maar de heirbijl in zijn hand
Houwt d' arm die hem bedreigt met eenen slag in 't zand,
En klooft de breede borst aan drie paar forsche reuzen,
Wier hand de boom ontvalt waarmeê zy hersens kneuzen.
Choch nadert, alles beeft. Een pijl doorboort zijn strot.
Hy rukt hem woedende uit; wanneer een tweede schot
Door de eigen hand bestierd, hem plotsling neêr doet zijgen
In 't lillend hart geraakt. Men hoort zijn adem hijgen
En 't borr'len van zijn bloed dat uit zijn wonden welt.
Doch 's Konings keurtroep wordt van rondom fel bekneld;
De boog wordt werkeloos, en oog noch handgreep baten.
Geen jagers eischt dees nood; geoefende soldaten.
Dan, Segol strijdt, en zy, door 't voorbeeld aangespoord,
Bezwijken niet, maar staan, in 't midden van den moord.
Thands wordt de pijl een dolk, in 's schutters vuist gesloten,
Waarmeê zy elk die naakt in buik en boezem stoten.
Men valt, maar wreekt zich-zelv' terwijl men nederstort,
En 't ijzren reuzendom schiet by hun kunst te kort.
De vlugheid (op de jacht geoefend) van hun leden
Wijkt hier de slagen uit, duikt elders naar beneden,
Ontspringt den vijand, of verbijstert hem 't gezicht,
Of lamt hem arm of knie in 't ledend beengewricht.
Men dringt zich driftig voor den Koning, die in 't strijden
Nu her- dan derwaart vliegt, de dood aan alle zijden
Verdeelt, en overal dat wapen schittren laat,
Dat nergens keerbaar is, maar bliksemslagen slaat.

Nu was 't geen strijden meer van krijgren, geen slagorde,
Maar leeuw- en wolvenmoord in de overvallen horde
Van herders, wie de nood, van allen kant omringd,
Tot weêrstand in de dood, tot moed en wanhoop dwingt.
Met nagels, tand, en vuist, weêrstaat men klaauw en kaken
Van 't grimmig roofgediert' en de uitgerukte staken
Der schaapskooi strekken voor de jachtspriet of voor 't zwaard;
En worstlend stort de leeuw by die hem worgt ter aard.
De Reuzen, in getal verminderd, eerst bespringers,
Zijn thands besprongenen: De knots ontvalt hun vingers,
En treft te langzaam om den stoet die hen bestookt
Te keeren, daar hun 't bloed uit al de poren rookt!

Zy werpen 't wapen weg, en grijpen met de handen
De jagers by de keel, of zetten heete tanden
In 's vijands spieren, dien hun woeste kop rammeit
En neêrploft, dan vertrapt in dolle grimmigheid,
Of woedend opscheurt met gekromde nagelspitsen,
Meer scherp en meer gepunt dan Segols jaagrenflitsen,
Waarvan hun eigen borst de doodkwetsuur ontfangt,
Terwijl 't gedrochtlijk lijf zijn overwonn'ling prangt
En d'adem uitperst of den gorgel breekt. - De Koning-Alleen,
ontzachlijk, staat in schrikbre machtvertooning
Met d' opgeheven bijl in 't midden van een wal
Gesneuvelden, gelijk een hooge ceder, pal.
Iets Godlijks schijnt dit uur als uit zijn oog te stralen!
Zijn fiere boezem wordt verwijd in 't ademhalen:
‘Op, Helden (zegt hy)! op! voltooit uw zegepraal!’

Die stem doorklonk het veld, en ('t scheen) een bliksemstraal
Vloog teffens door de lucht. Zy treft den Reus in de ooren
Hy geeft den weêrstand op en acht zich-zelv' verloren,
En, nietig overschot, bedekt met wond en buil,
Ontvliedt hy 't schriktooneel in angstig noodgehuil.

Men volgt, en zet het woud, waarin zy schuilplaats vinden,
In vuur. De vlam stijgt op, by 't bruizen van de winden,
En 't vijandlijk geslacht, verdreven door den brand,
Keert, als vertwijfeld weêr, en zoekt zijn vaderland.

De strijd gaf zege en moed; de moed, vernieuwde krachten.
Men leert den schrikbren stal des Arbaliets verachten,
En 't gantsche leger roept van uit de volle borst:
‘Ten vijand! naar den strijd! geleid ons, Wareldvorst!’

De Koning kent den aart van 't bruischend driftvermogen:
Hy vreest den geest des volks, als vlottend zand bewogen,
Dat, naar de wind zich wendt, dan her- dan derwaart drijft,
En weemlende in zijn kolk geen zeekren kring beschrijft.
Hyzucht. ‘Mijn vrienden, neen! (dusspreekt hy) staaktuw schreden;
Uw arm voldeed zijn plicht. Men rust' de moede leden,
En spaar zich voor het heil der wareld, tot de dag

Verkoele, en 't bloed verfrisch', nog kokend van den slag.
Ververscht u in dit oord: het biedt u rijpe olijven,
Met dadel, druif, en vijg. Tot nieuwe krijgsbedrijven
Gesterkt, wat wacht mijn hoop van zulk een heldenstoet,
Die by zijne eerste proef reeds zulk een poging doet!'

Hy zwijgt. Men zet zich neêr in afgeperkte rijen,
Van 't zonlicht afgekeerd. Hy plaatst ter wederzijen
Een drom van schutteren tot wachters. Slechts een deel
Gaârt ooft en lafenis langs 't groenend veldtooneel,
En wisselt telkens af, om op zijn beurt te rusten.

Maar welk een sappig ooft kan Segols hart gelusten,
Zijn smaaktuig streelen? Ach! gespleten van de dorst,
Verhardt gehemelt', tong, by 't gloeien van de borst.
Doch 't is geen boomvrucht, 't zijn geen ruime waterteugen
Die 't koelen, die den brand zijns boezems dempen meugen.
Dat vuur zit dieper. 't Wee om Zilfaas deerlijk lot
Doorvlamt zijn aderen en ronkelt door zijn strot.
Hem walgt van rust en spijs. Hy stapt met wijde schreden
't Verpoozend leger langs. Zijn straffe vuisten kneden
De lucht; zijn adem bruischt; zijn boezem rijst omhoog;
En 't schijnt een stroom van vuur die uitbarst uit zijn oog.
'ô (Roept hy hijgende uit) Gy, eenig hoogst Vermogen!
Gy, zoo Gy beden hoort, ô sla uw heilige oogen
Op Segol - op dit stof dat Segols ziel omkleedt!
Geef kalmte aan 't lijdend hart, dat wegsmelt in zijn leed!
Ach! 'k wilde 'saardrijks kroon, 'k hergeef haar, God der Goden.
U zij ze, en U-alleen, geen' stervling aangeboden!
Geen middelbaar gezag op lucht of firmament!
Maar toon u, sterke God, word Segols hart bekend!'

Hy zwijgt. Een zachte koelte omstroomt zijn moede leden.
Een nevelachtig licht omwemelt hem in 't treden,
Als of een wolk van damp zijn stappen onderving.
Zijn statig voorhoofd bloost, omschenen met een kring
Van stralen, die hun glans om 't rijzig lichaam spreiden,
Dat, vonklende als een yuur, zich thands schijnt uit te breiden,
En 't purper bleeken doet, dat om zijn schouders drijft,

En slingrende in de lucht een golvend welf beschrijft.
Zijn voeten raken thands geen grond, maar opgeheven
Van de aarde, schijnt hy als een hemelgeest te zweven.
Zijn leger siddert, valt op 't aanzicht, en verwacht
Stilzwijgend d' uitslag van een aanblik, zoo vol pracht.

Gy, Dichtkunst, reine Geest des Hemels, my by 't leven
Tot zalfster aller weên, geleide, en schuts, gegeven;
Gy, hangende aan de borst op moederlijken schoot,
My zoeter dan de melk die uit heure aders vloot;
En, trouwe gezellin door ballingschap en plagen;
Mijn wellust tot aan 't eind der my bestemde dagen!
Meld, meld my, geef my in, verkondschap door mijn mond,
Het wonder dat ik zing, zoo Gy 't verklaren kondt.
Maar ja, Gy kunt het, die, in hooger kring geboren,
Niet naspoort, maar doorziet; geen onbetrouwbare ooren,
Maar 't eigen zelfgevoel tot waarborg hebt: Ai spreek,
En spiegel in mijn zang (gelijk een heldre beek
De drift der wolken in de rimpling van het water
Met golven naspeelt) wat ons ijdel klankgeklater
Der denkkracht voorstelt: Dek het kleed der heemlen op;
En kleure uw zon heur licht in onzen regendrop!

[1810.]

[*In de* 3^{e}. *Uitgave van het Dichtstuk*, *onder den titel van* BILDERDIJKS EPOS, *leest men nog de volgende regels*, *gevonden op een strook papier*, *met des Dichters hand beschreven en geplaatst in een HS*, *waarin de zestien laatste regels tusschen teksthaakjes slaan:*

Nu hief een wervelwind hem hooger dan de wolken.
Hy zag de drijvende aard en waterblaauwe kolken
Zich wentlen in de verte, en 't scheemrend licht der maan
Bescheen hem van omlaag. Een siddring greep hem aan
Wen een onzichtbre hand zich in de zijne kleefde,
Hem opvoerde, en met hem den ethersfeer doorzweefde,
En Segol, Segol, riep!.....
Noot van den Uitgever.]

De bruiloft van Peleus en Thetis.*

o Nimis optato seclorum tempore nati
Heroes, salvete!

De pijnboom, 't bergtopkroost van hoogen Pelion,
Doorzwom (dus meldt de Faam) Neptunus pekelbron
Naar Fazis golven en Eëtas woeste stranden,
Wen Griekens jonglingschap, van oorlogsmoed aan 't branden
En doelende op den roof van Kolchis gouden vacht,
Zich wagen dorst aan 't nat, met dees hun kiel bevracht
En schuimend van den slag der houten waterspanen,
Waarmeê zy zich een weg door 't golfgeworstel banen.
De Burchtgodin gaf zelv den krommen steven vlucht,
En dreef het zwellend zeil door d' aandrang van de lucht.
Toen zag de gave zee zich eerst de rug doorploegen,
En onder 't nieuw gevaart' heur blaauwe golven zwoegen,
En witgegeesseld door de riemen. 't Nymfendom
Verhief het groene hoofd van uit de waterkom,
En zag dit wonder, in verbaasdheid opgetoogen.
Toen was 't, en anders nooit, toen was 't, dat sterflijke oogen
De Zeegodessen met het lichaam halfontbloot
Aanschouwden, opgedaagd uit 's afgronds donkren schoot.
Toen was 't, dat Thetis ook van Peleus liefde blaakte,
Dat Thetis voor zijne echt den Godenrang verzaakte,
Dat Thetis vader-zelf haar Peleus niet ontzei'. -
ô In gewenschten tijd geboren Heldenrei!
U groet, u roep ik aan, uit Godenbloed gesproten!
U, uit een Hemelstam op aard gedaalde loten,
U vloeit mijn zang ter eer! en u, ô Halve god,
Thessaaljes steun, vereerd met zulk een Eehtgenot!
U, Peleus, wien Jupijn by 't bruisschen van zijn liefde
De schoonheid overliet, die hem zoo teder griefde.

* Nieuwe Uitspruitsels, 3.

U heeft die Thetis dan ontfangen als uw bruid!
U, Vader Oceaan die de aard in de armen sluit,
U Tethys, beider telg in de echtkoets opgedragen!
Gelukkige! en dat licht mocht voor een stervling dagen?-
Ja, 't noodlot wilde 't dus. - Thessaalje vloeit by een;
't Blinkt alles van de vreugd; 't is alles op de been
En brengt geschenken aan. Heel Scyros ligt verlaten;
Ftiotië loopt leêg van dal- en heuvelzaten;
't Stroomt alles naar Farzaalje en 't huwlijkshooggetij'.
De steeds gedrukte hals van 't runddier ademt vrij:
Geen os doorklieft de kluit met neêrgebogen kouter:
Geen dartle wijngaard vreest de sikkel: niemand bouwt er:
Geen snoeimes dunt den boom zijn schaduwrijke kruin:
De ploegstaart ruilt zijn glans voor 't mat en roestig bruin.
Maar 't Vorstlijk Hof zinkt weg in luister van metalen:
De tafels schitteren van gouden feestbokalen;
De zetels, van de glans van 't blinkend elpenbeen;
En Koningsschat by schat straalt flikkrend onder een.
In 't binnenst van 't paleis, in een der schoonste zalen,
Staat de elpen Bruiloftskoets met purpren gloed te pralen,
Bespreid met naaldwerk en tapijten, rijk van stof,
En, waar de wondre kunst natuur in overtrof,
Door beelden, die voor 't oog de aaloudheid doen herleven.
Men ziet er Theseus in, door wind en stroom gedreven,
En Ariadne, die van Naxos bruischend strand
Hem naoogt, met de woede in 't blakend ingewand,
En zelf 't geloof ontzegt aan haar verbijsterde oogen,
Daar ze aan 't bedrieglijk zoet eens valschen slaaps onttoogen,
Zich eenzaam, hulploos ziet, in dit verlaten oord.
De Jongling drijft zijn hulk met riem en zeilen voort,
En geeft zijn huwlijkseed ten spel van wind en baren.
Ze aanschouwt het, bleek van kaak, met losgereten hairen,
Versteend, en in 't gelaat gelijk een wijnpaapin;
Gefolterd door de vrees, de wraakzucht, en de min.
Geen sluier dekt haar 't hoofd, of de open borst in 't zwellen:
Geen borstsnoer klemt het hart, van schrikbre drift aan 't wellen:
't Ligt alles, afgescheurd, te dobbren voor haar voet,
In 't water weggespoeld by 't brijzlen van den vloed.
Zy vraagt naar sluiers niet, of wat haar boezem snoerde,

Maar hangt met heel haar ziel aan hem die haar vervoerde;
Rampzalige, al te wreed door Venus aangerand,
Toen Theseus door het meir, van Egeus bochtig strand,
In wreeden Minos rijk zijn eersten voetstap zette'!
Want doodelijke pest, die volk en vee besmette',
Dwong (zegt men) 't fier Atheen, Androgeos ten zoen,
Een jaarlijksch offer van haar edelst bloed te doen.
Sints zag men 't puik der jeugd in jonglingschap en maagden,
(Die 't lot en 's hemels wraak ter gruwbre schatting vraagden)
Ten prooi geleverd aan 't verschriklijk wangedrocht,
Bewaard in 't kunstgebouw, door Dedalus gewrocht.
Gevoelig voor dit leed, wenscht Theseus eer zijn leven
Te schenken, dan dien cijns aan Kretes kust te geven.
Hy brengt een hulk in zee, en spoedt met voordenwind
Naar Minos koningshof, waar hy dien heerscher vindt.
En naauwlijks liet de maagd heur oogstraal op hem dwalen
(Zy, in haar moeders arm en verr' van vreugdemalen,
By 't kuisch en maagdlijk bed in 't eenzaam opgevoed,
Maar bloeiende als de myrth omtrent Eurotas vloed,
Of 't lieflijk Lentgebloemt, in Westerlucht ontloken)
Of ijlings voelt zy 't bloed door al heur aders koken
En 't hart in vlam staan. Gy, ô wreedaart, die uw schicht
In gal en honig doopt, ontzachlijk Minnewicht,
En Gy, die Golgos en Idaaljes lustwaranden
Beheerscht! hoe schokt ge een maagd de tintlende ingewanden!
Wat zuchten, dag en nacht, perst haar die vreemdling af!
Hoe vaak verbleekt haar mond, als zeeg zy neêr in 't graf,
Wen Theseus zich, getroost het uiterste te lijden,
Of dood of glorie zoekt, en 't monster wil bestrijden!
Niet vruchtloos echter brengt haar boezem t' elke stond
Geloften aan de Goôn, die sterven op den mond:
Want, als een wervelwind, die een der staatlijkste eiken
Op Taurus hoogsten top, die tot de wolken reiken,
Of harstdoorslaanden pijn van voet en wortel rijt,
En slingrend door de lucht, langs 't woest gebergte smijt,
Met d' afgerukten stam, in kringen omgedreven,
Al wat hy treft, verplet en door den val doet beven,
Zoo ploft de Atheensche held het gruwlijk monsterdier,
Hoe zeer het in den wind met de ijdle horens gier',

Ter aard', en keert met de eer, door zijnen arm bevochten,
En volgt den dunnen draad door de onnagaanbre bochten
Waarin hem 't kronklend pad met duizend slingers windt,
En de ongewisse voet noch weg noch uitkomst vindt.
Maar wat, wat weide ik uit? wat melde ik in mijn zangen,
Hoe de ongelukkige, van 't hevigst vuur bevangen,
Haars vaders aanschijn schuwt, haar zusters tederheid,
En, zelfs de moeder die haar dochters wee beschreit,
En alles, alles gaf voor Theseus, Theseus liefde!
Of, hoe zy 't golvend schuim met haar vervoerer kliefde!
Of, hoe de ondankbre haar op Naxos dorre kust
Verliet, het lonkend oog bezwemen van de rust!
Hoe dikwerv' heeft zy daar, in razerny geschoten,
Het hart al gillende in vervloeking uitgegoten;
't Gebergt' beklouterd, en 't verwilderde gezicht
Op d' onafzienbren vloed des Oceaans gericht;
Dan, 't nederhangend kleed ten kniën opgenomen,
En met haar blanken voet door 't kabblen van de stroomen
Gewaad; en, stikkende in heur tranen, deze klacht,
Van snikken overstelpt, den winden uitgebracht!

Gy, gy verlaat my dus, eedbreukige Verrader!
Gy rooft my aan my-zelv, aan Vaderland, en Vader,
En laat me alleen ten prooi aan wildernis en zee,
En voert, waarheen gy vaart, den vloek des meineeds meê?
Zoo werd uw wreede ziel door niets op aard bewogen?
Geen deernis trof u 't hart, geen menschlijk mededogen!
En niets vermurwde uw borst voor haar die gy verliet!
Ach, dit beloofde uw mond, dit spelde uw oog my niet.
Is dit die heilrijke echt, de onnoozle toegezworen?
Dit de onverstoorbre vreugd, my door uw hand beschoren?
Helaas! de zelfde wind waarmeê gy van my vlucht,
Jaagt mijn verwachting met uwe eeden door de lucht.
Maakt op geene eeden staat, ô lichtbedrogen vrouwen!
Geen man verdient geloof, geen minnaar ooit, betrouwen,
Die in zijn woeste drift geen eed te dierbaar acht,
Maar, na gekoelde lust, met woord en godheên lacht!
Hoe! van den storm des doods aan alle kant besprongen
Ondankbre, heb ik u den zeekren moord ontwrongen;

En gy, voor broederbloed in 't uiterst vrijgekocht,
Geeft me aan den klaauw ten roof van gier en boschgedrocht!
Dien geeft gy me, om voor u, mijn boezem op te scheuren;
En zelfs geen hand vol aard mag aan mijn lijk gebeuren.
Wat ondier bracht u voort in kille strandrotsgrot;
Wat afgrond wierp u uit van uit zijn hollen strot;
Wat zeekolk welde u op in 't schuimen van heur baren;
Die voor des levens gift my zulk een loon kost sparen! -
Ondankbre! was mijn hand uw trotsche ziel onwaard;
Weêrhield u 't streng ontzag eens vaders, stug van aart;
Zoo mocht gy me als slavin by uw slavinnen voegen,
En 't waar my zoet geweest, in uwe dienst te zwoegen,
Den marmren voorhofvloer te wisschen met de spons,
Of 't purpren praaltapijt te spreiden over 't dons.
Dan ach! wat barst ik uit in vruchtelooze klachten
Voor de ijdle lucht en wind, die op geen jamm'ren achten,
Maar, ongevoelig voor mijn kommer, noch verstaan,
Noch andwoord geven, noch mijn zuchten gadeslaan.
Hy streeft van voor mijn oog door 't midden van de baren,
En op dit ledig strand is mensch noch God te ontwaren.
Het lot benijdt my zelfs, dat in mijn hoogsten nood
Een stervling mijn geween genegene ooren bood.
Almachte Jupiter! ach, waar de Grieksche steven
Aan Kretes oevers nooit, aan Gnossus, aangedreven!
Had nooit, met d' offercijns voor Kretes stier bevracht,
De Atheensche kiel zijn tocht naar Minos rijk volbracht,
Dat deze ontmenschte nooit om maagden te vervoeren
Mijn vaderlijken grond met voeten aan mocht roeren!
Helaas! waar berg ik my? waar wijk, waar vlucht ik heen?
Mijn ouderlijk gebied is voor my afgesneên,
Door ijsselijke zee, van al wat leeft, gescheiden.
Of zal ik op de hulp van mijnen Vader beiden?
Hem, wien mijn schuldig, wien mijn eerloos hart vergat,
Daar ik den jongling volg met broeders bloed bespat?
Of is 't eens Egaas trouw waaruit ik troost mag scheppen?
Ik zie hem in zijn vlucht de vlugge riemen reppen.
En ach! geen enkle stulp op deze afgrijsbre ree'!
Geen uitgang uit dit oord, omringd van golf en zee!
Geen redding! nergens hoop! niets toont zich aan mijne oogen

Dan wildernis en dood, waar zy zich wenden mogen.
Maar, eerder sluiten zy hun aanblik niet voor 't licht,
Noch zwicht my 't matte lijf voor 's onheils overwicht,
Dan ik het Godendom tot straf des booswichts dagen,
En met bestorven mond gerechte wraak zal vragen.
ô Gy, die gruwlen wreekt (gy, Helsche zustrentrits,
't Afschuwlijk hoofd bedekt met slang- en addrenklits),
En d'afgrond draagt in 't hart! daagt op, en hoort mijn vloeken!
By u is 't, u-alleen, indien ik troost moet zoeken:
U roep ik hulploos aan, en dol van woede en spijt;
Tot u is 't dat mijn hart, dat heel mijn boezem krijt.
Laat, laat mijn leed niet ongewroken, Wraakgodinnen!
Moog Theseus, wat hy mint, als Ariadne minnen!

Die rouwklacht, deze vloek ontvloog haar angstig hart.
Der Goden vader-zelf had deernis met heur smart.
Hy knikt, en 't aardrijk beeft: de flikkerende starren
Verschieten, en 't heelal schudt daavrende op zijn harren;
En Theseus wordt in eens verbijsterd in 't verstand,
Vergeet zijns Vaders last, en naakt het Attisch strand,
Maar hijst geen teekens op, die uit den schoot der baren
Zijn leven en behoud en wederkomst verklaren.
Want als de grijze Vorst, by de afreis van de kiel
Zijn teêrgeliefden Zoon voor 't laatst in de armen viel,
En opgaf aan den wind die in zijn zeilen speelde,
Sprak Egeus: ô Mijn telg, mijn grijsheids dierste weelde!
Gy, wien mijn ouderdom nog naauwlijks wederzag,
Nu, 't hachlijkst lot betrouwt, en niet onttrekken mag!
Mijn Zoon! dewijl het lot tot mijne ondraagbre smarte,
En 't vuur waarvan gy blaakt, u afscheurt van mijn harte,
Eer zich mijn flaauw gezicht, van u te zien, verzaadt,
Geloof niet, dat ik u blijmoedig van my laat,
Of dat ik u vergun, by dit mijn zielsontroeren
De teekens van de vreugd ten masttop meê te voeren.
Mijn ziel ontboezemt zich in onvertroostbre klacht;
Mijn graauwe schedel is met aarde en stof bevracht;
En dit uw vaartuig zal geene andre zeilen dragen,
Dan die door 't aaklig zwart vereenen met het klagen,
Dat Egeus harteleed aan zee en stranden meldt.

Doch geeft u de oppergod van 't bruischend pekelveld
(Beschermer van ons huis en van de Atheensche stranden)
Dat de ijselijke stier moog vallen door uw handen,
Neem dan mijn last in acht (ik eisch het als een plicht,
Die, zoo ge uw Vader eert, u teêrst op 't harte ligt),
En zorg, dat ge, als uw oog by 't heuchlijk t' huiswaart spoeden,
De heuvels onzer kust ziet rijzen uit de vloeden,
Den doodschen toestel strijkt, die louter smart verraadt,
En blanke doeken van uw stengen zwieren laat,
Waaraan ik 't heil erken, na zoo veel tranenplengen,
Dat in 't volzaligst uur mijn zoon my weêr komt brengen.

Die last des grijzaarts hield de jongling steeds voor 't oog.
Maar, als een wolk van mist die om een bergspits toog,
Op 't blazen van den wind verstrooid en weggedreven,
Wijkt ze ijlings uit zijn hart, en kost den vader 't leven:
Want Egeus, midlerwijl, die van de burchtwaltinn',
Versmeltende in den gloed der ouderlijke min,
Steeds uitziet naar zijn' zoon met duldloos zielsbezwaren,
Beschouwt het donkre zeil dat aanbruischt langs de baren,
En stort zich van den top der steile rotsklip neêr,
En waant, zijn eenigste, zijn Theseus, is niet meer.

Dus keerde Theseus dan ten vaderlijken dake
Met rouw en lijkmisbaar; de schoone maagd ter wrake,
Die, van de gruwzaamste angst benepen in de ziel,
Al siddrend staren blijft op 't deinzen van zijn kiel.
Doch, van een andren kant, getroffen door haar weenen,
Zweeft Bacchus in een choor van Saters en Silenen,
En zoekt de aanloklijke, en vertroost haar door zijn min.
Men ziet den woesten troep, die, weggerukt van zin,
In 't juichend evoë dat weêrkaatst uit den hoogen,
De hoofden schudt en schokt, op nek en hals gebogen.
Een aandeel zwaait den thyrs met wijngaardlóof versierd,
Of smijt verscheurde leên van rund- of woudgediert';
Een ander, slingert zich met slangen om de leden,
Of draagt het heiligdom, onzichtbaar aangebeden,
In koffers aan het oog van d' ongewijden drom
Verborgen. Andren slaan de rinkelende trom,

Of bekkens van metaal, met opgeheven palmen,
Doen domphoorn of klaroen zijn schorre tonen galmen,
By 't akelig gekrijsch der Frygiaansche fluit.

Zoo was het kleed gewrocht, dat de overschoone Bruid
Haar huwlijkspeuluw dekte, en om de sponde plooide,
En 't heerlijkst schildery met gouden loofwerk tooide.
Thessaaljes jeugd verzwolg dien luisterrijken praal
Met de oogen, en ontruimt de Godgewijde zaal.
Niet anders, dan wanneer by 't koele morgenruischen
Het opgezette West de golven op doet bruischen,
Die, uit den slaap gewekt door 't murmlend windgeblaas,
Eerst samenscholen met een kabblend stroomgeraas,
Dan, met het schuimend hoofd ten hemel opgestoken,
Losbuldren, en elkaâr verdringen onder 't koken:
Zoo bruischt, zoo wemelt het in 't voorhof van den Vloed,
Van 't zich verspreidend volk, dat uit elkander spoedt
En plaats maakt aan de Goôn. Met rijke veldbloemtrossen
Treedt wakkre Chiron op, van de uitgestrekte bosschen
Des hoogen Pelions, en waar de landrivier
Haar rand borduren ziet door d' adem van Zefier,
En kransen, die het Hof doorwalmen met heur geuren,
Waaruit de Lente lacht in duizenden van kleuren.
Penéus volgt hem straks, die Tempes bloeiend dal
Verlaat, en 't Nymfendom van bosch en waterval,
Dat op haar vlakte juicht met dartelende reien.
Hy-zelf, niet ledig, bracht, voor teedre bruiloftsmeien,
Geheele beuken op hun wortel, en lauwrier,
En schreiende amberboom, nog pooplend voor het vier
Dat Faëton verzengde, en luchte cyparissen,
Waarby hy veldähorn noch beukwilg laat vermissen.
Die allen strengelt hy langs d' uitgestrekten wand,
Dat heel de voorhof groent, als door Natuur beplant
En omgeschapen tot een veldprieel van bladeren.
Nu ziet men 't schrander hoofd, den held Prometheus, naderen,
Nog wanklend, en verzwakt door 't uitgestane leed,
Van toen hy, door Jupijn aan 't rotsgebergt' gesmeed,
Zijn leden in den band der stalen ketens rekte,
En met zijn hartebloed den raauwen kei bevlekte.

Toen kwam der Goden Vorst, met kroost en gemalin
Ten hemel afgedaald met 's hemels hofgezin,
En niemand bleef er, dan gy, Febus, die den wagen
Des hemels ment, en, van uw wachtbeurt nooit ontslagen,
Geen' Peleus voortrekt aan de dienst der kwijnende aard';
En zy, die, nevens U, ter eener dracht gebaard,
Taygétus berggevaarte en Idris top besteigert,
En Thetis huwlijkstoorts heur feestversiering weigert.
Men vlijt de leden thands op 't blinkend elpenbeen,
En richt de tafels toe met keur van kostbaarheên
En Godenspijzen, wen de grijze Schikgodinnen
Met bevend keelgeluid den bruiloftszang beginnen.
Een hagelwit gewaad, omboord met purpergloed,
Omwindt haar 't trillend lijf en hangt haar op den voet.
Een rozenhairband bindt de zilverblonde lokken.
Zy dragen spille, en rok, bekleed met lamm'renvlokken
En d' eeuwgen arbeid, die steeds voortgaat, nimmer staat.
Heur linker houdt de spil, heur rechterhand den draad,
Die telkens zich verlengt in 't grijpen van de vingeren,
En door den zwaai der duim de klossen om doet slingeren,
Tot de altijd scherpe tand hem afsnijdt t' elke stond,
Daar 't raaflen van de wol haar vastkleeft om den mond.
Het zachte lammrenvel, in net gevlochten teenen,
Blinkt, op haar schoot geplaatst, door de ijle korfjens henen.
Zy heffen, en 't geluid beweegt de teedre draân,
In heilig beurtgedicht, dees huwlijkslotzang aan:

ô Gy, by 't edelst bloed, door eigen deugd doorluchtigst,
Thessaaljes oorlogsschuts, maar door uw spruit roemruchtigst!
Hoor, hoor de Godspraak die het spinnend zustrental
U toespelt, van een lot dat niet vertragen zal.
Loopt, draden! loopt, loopt af, en draait de klos in 't spinnen!

De heuchlijke avondstar verschijnt aan de ochtendtinnen,
En voert u, met heur gloed, de dierbre bruid aan 't hart,
Dat in de wellust smelt der teêrste minnesmart.
Haast zal ze uw fiere hals in strenglende armen prangen,
Met dartelenden schoot aan uwe leden hangen,
En zwijmen aan uw borst van tintelend genot.
Loopt, draden! loopt, loopt af, vervult den wil van 't lot!

Geen stervling mocht op aard een zulke trouwkoets drukken;
Geen liefde, zulk een paar in 't Echte juk doen bukken,
Geen harten smolten dus, geen zielen dus in een:
Loopt, draden! loopt, loopt af, en maakt hen lotgemeen!

Uw huwlijkskoets spruit uit. Zy zal Achilles telen,
Die steden slopen zal, aan de oorlogskans bevelen,
En 't vluchtig hert der heide in snelheid achter laat.
Loopt, draden! loopt, loopt af, vervult der Goden raad!

Geen Krijgsman zal hem ooit op 't slagveld evenaren,
Wanneer hy 't Trooische bloed vermengt met Xanthus baren,
En 't trouwloos Ilium, na eindeloos gevecht,
Voor Pelops kleinzoon zwicht, ter grondvest toe geslecht.
Loopt, draden, loopt, loopt af! en nadert, grootsche dagen!

Hoe zal het wareldrond van zijnen krijgsroem wagen,
Daar elke moeder hem haars lievlings dood verwijt,
Den boezem open, en het hair aan flarden rijt!
Loopt, draden! loopt, loopt af, en laat die uren spoeien!

Want, als de bouwman die by 't stekend zomergloeien
Op 't goudgeel akkerveld de seissen drijft in 't graan,
Zal zijn ontzachbare arm de Trojers nederslaan.
Loopt, draden! loopt, loopt af, vervult den wil der Goden!

Scamander, laauw van moord, en overdekt met dooden,
Zal Hellas snelle vloed bestelpen door hun last,
En wentlen in het bloed dat langs zijne oevers plascht.
Loopt, draden! loopt, loopt af, en maakt zijn roem volkomen!

Het zuiverst maagdebloed zal op zijn lijkasch stroomen,
Daar de eedle Polyxeen, door 't offermes ontzield,
Zijn gramme schim verzoent en voor de houtmijt knielt.
Loopt, draden! loopt, loopt af, vervult den loop der dingen!

Vereenigt! smelt in een, gelukkige Echtelingen!
Ontfang' de bruîgom zijn geliefde Zeegodin!
Streef de ongerepte bruid haars Egaas armen in!

Loopt, draden! loopt, loopt af, en geeft de toekomst wieken!

De teedre voedster werpt by 't vroege morgenkrieken,
Het maagdlijk halssnoer weg, dat thands uw gorgel klemt:
Loopt, draden, loopt, ja loopt, tot zoo veel heils bestemd!

Geen moeder zal haar hoop op 't minlijkst kroost betreuren;
Geen droeve huwlijkstwist de vruchtbre sponde scheuren:
Loopt, draden, loopt, loopt af in 't streelendst heilgenot!
Wy spellen 't, loopt, ja loopt! vervult den wil van 't Lot!

Dus had de orakelzang den teedren Echtgenooten
De toekomst, door den mond der zustrentrits ontsloten.
Want in dien vroegen tijd, als Godvrucht bloeide op aard,
Was 't Godendom den mensch, de mensch den Goden waard,
En zelf de Hemel plach by 't vieren van de altaren
Te deelen in de vreugd van feest- en kerkgebaren.
Vaak zag der Goden Vorst, in 't blinkend Choor gedaald,
Door honderd wagenen zich hulde en cijns betaald.
Vaak leidde Bacchus-zelf van Pindus steile tinnen
Den ongehulden stoet der woeste wijnpaapinnen,
Daar Delfos in den drang der hem gewijde kring
Den God met wierookgeur en outervlam ontfing.
Vaak zag men Mavors-zelv' zijn oorlogsdrommen stijven,
En midden in den strijd, tot moord en slachting drijven,
Met strenge Nemesis en woedende Belloon.
Maar sints de onheilige aard tot afschrik wierd der Goôn,
De gruwlen van de lust en recht en deugd verbanden,
Het bloed des broeders droop van broederlijke handen,
Het kroost geen tranen heeft voor 't ouderlijk gebeent',
De vader 't vroeg verlies zijns telgjens niet beweent,
De dochter 's vaders bed met kinders durft bevlekken,
En wien zy 't leven gaf, den dartlen schoot ontdekken;
Sints toont geen Godheid meer het glinstrend aangezicht
Aan 't wederspannig volk, vervreemd van trouw en plicht.

1810.

Ilias.*
Zesde zang.

De Goden hadden nu het oorlogsveld begeven,
En Trooische en Grieksche macht, door eigen moed gesteven,
Verspreidde aan allen kant de slachting over 't veld,
Van daar de Simoïs, tot daar de Xanthus zwelt.

Eerst breekt de strijdbre Held, uit Telamon gesproten,
De Trooische Legerspits, en maakt zijn' tochtgenooten
Een open, daar zijn arm den groven Akamant
Aan 't hoofd der Thraken treft, en nederploft in 't zand.
De speer doorboort den helm, bedekt met paardenmanen,
En dringt in 't voorhoofdsbeen, en doet hem de oogen tanen.
Axylus valt door 't staal van Tydeus wakkren zoon.
Hy, Teuthras afkomst, had Arisbaas stad ter woon:
Weldadig menschenvriend, die, wat hem 't lot bestemde
Den plicht van 't gastrecht schonk en d' onverzorgden vremde.
Maar, wien zijn huis vergastte of heul en toevlucht bood,
Geen hunner vliegt te hulp, of redt hem van de dood.
Hy stort; en, nevens hem, door de eigen hand verslagen,
Verzelt Kalezius (de menner van zijn' wagen)
De schim zijns meesters naar des afgronds duistre nacht.

Reeds had Euryalus Ofeltius geslacht
En Drezus, als hy op Ezépus en zijn' broeder
Een dubblen aanval doet. Een Naïs was hun moeder.
't Was Abarbarea, die aan Bukolion
(Roemruchten bastaartspruit van Vorst Laömedon),
Terwijl hy 't wollig vee als herdersknaap bewaarde,
Uit heimelijke min die tweelingzonen baarde.
Hen maakt Mecistus telg ten vroegen prooi van 't graf,
En rukt hun wapendosch den blanken schoudren af.

Nu viel Astyalus, door Polypeet getroffen,
Terwijl Ulysses spiets Pidytes neêr deed ploffen,
En Arataöns kracht voor Teucers wapen bukt,

* Affodillen II, 29.

Daar Nestors dappre spruit Ablerus 't licht ontrukt.
Vorst Agamemnon, 't hoofd der Grieksche legerscharen,
Treft Elatus, gevoed aan de altijdheldre baren
Waarmeê Satnioïs heur hooge burcht omvliet;
En Fylakus ontduikt de speer zijns vijands niet.
Terwijl hem Leïtus al vluchtende achterhaalde,
En eene oneedle wond zijn' levensloop bepaalde.
Melanthius werd door Eurypylus geveld.
Maar eedle Adrastus viel in Menelas geweld,
En levend: Zijn gespan, door woesten schrik aan 't hollen
Deed, hakende in een' myrth, hunn' meester zuizebollen,
En vloog, wat vluchtede, naar Trojes poort vooruit;
Daar de omgeworpen kar, ontraderd, en gestuit,
Den ongelukkige, vast knersende op de tanden,
Voorover stortte in 't zand met wapenlooze handen,
Waar Atreus zoon hem ziet, en toevliegt met zijn speer.

Adrast bevangt de schrik voor 't dreigende geweer:
Hy zinkt aan 's vijands voet, blijft aan zijn kniën hangen:
Hou op, ô Atreus zoon, en maak my uw' gevangen!
Versmaad geen rijke gift tot losgeld voor het bloed,
Dat ge in d' onweerbren staat eens vijands stroomen doet.
Wat baatte u dees triomf, op zulk een wijs bevochten?
Het huis mijns Vaders blinkt van goud en kunstgewrochten;
En welk een dure prijs waar 't Vaderhart te hoog,
Indien hy 't bloed zijns zoons daar voor behouden moog! -

Dus sprak hy, en zijn taal vermurwde de ingewanden
Des braven: de oorlogsspeer ontzonk hem uit de handen;
Doch, vaardig om zijn prooi te leiden naar de vloot,
Vliegt Agamemnon toe, en ademt wraak en dood.
ô Weekaart, roept hy uit! Hoe! gy Trojanen sparen?
Voorzeker is uw huis daar heerlijk by gevaren!
Neen, dat geen Trooische hals het Grieksche zwaard ontvlied'!
Ook de onvoldragen vrucht in 's moeders lichaam niet!
Vergaan zy, tot den laatste; en zij van 't graf versteken
Wat Ilium behoort! zóó voegt het, ons te wreken. -

Dees taal veranderde zijns broeders zacht gemoed.

Hy stoot den smeekende, nog hangende aan zijn' voet,
Thands van zich met de hand, als vreemd van 't mededogen.
En Agamcmnon-zelf, met grimmigvonklende oogen,
Doorsteekt d' onzalige, die neêrstort. Argos Vorst
Zet lachende den hiel op 's overwonlings borst,
Trekt de esschenhouten spiets, in de enge wonde klemmend,
Te rug, en laat het lijk in 't golvend bloedbad zwemmend.

Maar Nestors achtbrc stem doorklinkt het gansche heir:
Mijn vrienden! Heldenschaar! Krijgshaften, Hellas eer!
Thands legg' zich niemand toe om krijgsbuit weg te dragen:
Ilierna den roof gegaard! nu, vijanden verslagen!
't Behoud des oorlogsvelds geeft zeekren wapenbuit:
Verwinnaars in den slag, schudt ge uw verwonnen uit. -

Hy sprak. Een nieuwe gloed deed alle boezems koken;
En mooglijk waar dat uur de Trooische macht verbroken,
En, voor den dappren Griek bezwijkende op het veld,
Den muur van Ilium met doodschrik ingesneld,
Had Trojer Helenus, de roem der Wichelaren,
Dit onheil niet gekeerd door 't inzien der gevaren.
Eneas, sprak hy, en gy Hektor! want de last
Des oorlogs rust op u, wien zwaard en heirstaf past,
In heldenmoed en kracht en wijsheid zoo uitstekend.
Gy ziet het Grieksch geweld door onze heirspits brekend;
Gaat, stuit de benden die reeds wanklen, eer ze, aan 't vliên,
Des vijands overmacht de ontblote lenden biên,
En, om in d' arm van gâ en schreiend kroost te wijken,
Den toegang tot de poort bezaaien met hun lijken.
Streeft al de drommen door, en vuurt hunn' ijver aan;
En wy, wy zullen hier den vijand tegenstaan:
De nood gebiedt het ons, hoe zwaar de strijd moog vallen.
Maar gy, ô Hektor, vlieg! begeef u naar de wallen,
En zeg de moeder die ons beiden 't leven schonk,
Dat ze uit haar overvloed van kostbren kleederpronk
't Voortreflijkst praalgcwaad van de cêlste stof en verve,
In staatlijke omgang draag, ten tempel van Minerve.
Zy legge 't dierbaar kleed dier Godheid in den schoot,
(Of ze in dit haehlijk uur den Trojer bystand bood!)

En zegg' haar 't offer toe van zespaar runderdieren,
Van 't ploegjuk ongekreukt, en glad van huid en spieren,
Indien ze zich ons huis en weerloos kroost erbarm',
En 't heilig Ilium voor Tydeus zoon bescherm';
Dien woesten Oorlogsman, en dood- en doodschrikspreider,
Die geen' Achilles wijkt, den grootsten heirgeleider,
En wien een Godheid-zelve erkend heeft als haar vrucht.
Geen stervling, die den slag van zijnen arm niet ducht! -

Hy sprak; en Hektor springt, in 't midden van zijn strijden,
Ten oorlogswagen af. Hy streeft aan alle zijden
Door 't Trooische leger rond, en, drillend met zijn speer,
Ontsteekt hy nieuwen moed in 't rugwaartdeinzend heir.
Nu vat, nu wint men grond, en staat den vijand tegen.
Nu waant men, dat een God, ten hemel afgestegen,
Hen bystaat en hereende; en 't Grieksche heldenkroost
Verflaauwt in d' aanval, deinst van zijnen kant, en bloost.

De wakkre Hektor gaat, in helm en volle wapen.
De vlotte paardenmaan zweeft dwarlende om zijn slapen.
Zijn beuklaar glinstert hel, en kleppert met den rand
Op d' enkel, daar hy stapt, en 's helmrings onderkant.
Thands ziet men Diomeed, en Glaukus, fors van leden,
Van weêrzijde uit hun heir elkandren tegentreden.
Reeds heffen ze arm en speer met één gelijken moed,
Als Tydeus dappre zoon den vreemde dus begroet:

Wie zijt gy, strijdbaarste, of vermetelste aller kloeken?
Want nooit ontmoette ik u waar Helden glorie zoeken.
Gy durft mijn legerspeer verwachten? Vreemdling, beef!
Rampzalig, wie mijn' arm op 't slagveld tegenstreef!
Of, zijt ge meer dan mensch, en een der Hemelgoden,
Ik neem geen' tweestrijd aan, door Godheên aangeboden:
Lykurgus boette zwaar voor zulk een stout bestaan;
Hy durfde een snode hand aan Bacchus voedsters slaan,
Daar Thetis in haar vloed den jongen God behoedde.
Sints was hem 't godendom vijandig om zijn woede.
Ik - wederstreef geen Goôn; maar, draagt gy sterflijk bloed,
Treed toe, en vind hier 't eind van dees uw' overmoed! -

Hem and woordt Glaukus dus: Wat vraagt gy naar mijn vaderen?
Het menschelijk geslacht is even als de bladeren.
De stormwind zweept hen af, een nieuwe teelt ontspruit;
Zoo zijn wy: de een verwelkt, en de andre bot weêr uit.
Maar, wenscht gy de afkomst waar ik roem op draag, te hooren;
Welaan! zy zijn bekend, uit wie ik werd geboren.
't Is Efyra, een stad op Argos grondgebied,
Waaruit het bloed ontsproot, dat door mijne aders vliet.
Daar woonde Sizyfus, het schranderst hoofd op aarde;
Hy, zoon van Eölus, den overal vermaarde!
Hy-zelf had Glaukus, dees Bellerofon tot zoon,
Met gadelooze deugd en schoonheid van de Goôn
Beschonken, maar het land door Pretus uitgedreven.
Want Pretus, door Jupijn op Argos throon verheven,
Was machtiger dan hy. 't Was Pretus gemalin,
Die, blakende in het hart van wettelooze min,
Den Jongling, veel te braaf om naar heur' wensch te hooren,
Vervolgde, om in zijn bloed de onleschbre vlam te smooren.
ô Pretus, sprak zy, breng Bellerofon ter dood,
Of sterf! Die onverlaat belaagt uwe Egaas schoot. -
Zy zweeg, en Pretus brandde in gramschap op die woorden.
Zijn hart gehengde niet den strijdbren held te moorden;
Maar veinzend zendt hy hem naar Lycie, onbewust
Van 't doodelijkst verraad. ter slachtbank uitgerust.
Hy voerde in heimlijk schrift het vonnis van zijn sneven,
Door Pretus eigen hand in 't zwijgend wasch gedreven.
Hy gaat. Der Goden gunst verzelt hem op zijn' tocht.
De Vorst ontfangt den held en voedt geen achterdocht,
Keelt negen runders, en vergast hem negen dagen,
En wacht zich, naar het schrift van Pretus hand te vragen.
Doch, als de morgenstond die 's hemels voorhang plooit,
Ten tiendenmaal het Oost met rozenvingren tooit,
Ontfangt hy't, en beschouwt zijns schoonzoons schrikbretrekken.
Nu peinst hy 't middel na, dat hem ten beul mocht strekken,
En eischt, dat hy Chimeer, 't onwinbre monster, slacht;
Chimeer, uit godlijk bloed, geen sterflijk, voortgebracht,
Wie 't schrikbre geitenlijf in drakenslingren kronkelt,
En uit wier leeuwenmuil verwoesting vlamt en vonkelt.

Hy, echter, brengt haar om, door 't Godendom geleid. -
Nog gaf hy sterker proef van heldendapperheid.
Hy moest de Zolymers, het strijdbaarst volk, verwinnen.
Toen, 't Amazonenheir der woedende manninnen.
Hy keerde: Een hinderlaag der dapperste oorlogsliên
Omringt hem; - doch niet een vermocht zijn zwaard te ontvliên;
Niet een, die overbleef! Nu werd hy d' eedlen Koning
Bekend als 't kroost der Goôn, door zooveel moedbetooning:
Hy schonk hem 't erfrecht met de weêrhelft van zijn kroon,
En by zijns dochters hand den eernaam van zijn' zoon.
Wie kent de telgen niet, uit dees zijne echt gesproten?
Wie kent de droefheid niet dier tedere echtgenooten?
Een zoon, in 't oorlogsveld door Mavors afgemaakt!
Een dochter, door Jupijn haars Vaders huis ontschaakt,
Wier schoot Sarpedon baarde, en die Dianaas woede
Bezuurde met haar bloed, wanneer ze in arren moede
De onnoozle 't harte trof met haar onfaalbre schicht!
My gaf Hippolochus, hun tweede zoon, het licht.
Dees zond me in Trojes wal, en hield my 't bloed voor oogen,
Dat in zijn echte sprank geen lafheid kan gedogen.
Zie daar mijne afkomst dan, die 't geen ik my vermeet
Rechtvaardigt, daar ik 't spoor van mijn geslacht betreed! -

Een zachte vreugd ontlook op 't hooren dezer rede
In 't oog van Diomeed, en schetste pais en vrede.
Hy stak de legerspeer in 's aardrijks mullen grond,
En minn'lijk klonk de taal, hem vloeiende uit den mond:

Zoo zijn wy dan in 't bloed dat ombruischt door onze aderen,
Verbonden, door den band der vriendschap onzer Vaderen;
En ik uw gastvriend, gy de mijne, naar dat recht,
Dat in der oudren eed hun nageslacht vervlecht!
Want Koning Eneus heeft, voor langvervloten jaren,
(Waarvan we in Tydeus hof het sprekend blijk bewaren)
Bellerofon vergast, die Argos wal bezocht.
Ik-zelf bezit de schaal uit smijdig goud gewrocht,
Die hem uw Grootvaâr tot een vriendschapspand vereerde,
Wanneer hy uit ons huis naar uwent wederkeerde.
Een gordel die door 't goud van schittrend purper blonk,

Zie daar, met welk een gift de mijne hem beschonk!
Den zelfden vriendenplicht, die eer en godvrucht huldigt,
Zijt gy me in Lycië, ik in Argos u, verschuldigd.
Neen, zij ons wapen met geen dierbaar bloed bespat,
Noch rukke 't banden los die 't menschdom heilig schat;
En zorgen we, in 't gevecht elkander steeds te mijden!
'k Vind Trooiers, en genoeg, gy Grieken te bestrijden.
Doch wisslen wy dit uur van rusting, voor elks oog,
Dat de ouderlijke band bevestigd blijken moog. -

Nu springen ze in den ijl van hunnen oorlogswagen,
Vernieuwen 't vriendschapsrecht, en, hand in hand geslagen,
Verwisslen ze onderling 't verzeeglend liefdepand;
Daar Glaukus, door Jupijn beneveld in 't verstand,
Voor 't gouden lijfpantsier, een' koopren dosch aanvaardde,
En honderd rundren gaf voor negen rundren waarde.

Als Hektor, middlerwijl genaderd tot de stad,
De ontsloten slaghamei der Zuidpoort binnentrad,
Omwemelt hem een vloed van echtgenoots en maagden,
Die uit geprangde borst naar man of kinders vraagden,
En broeder of verwant, of waar haar 't hart aan kleeft.
De Held geeft moed en troost, hoe luttel troost hy heeft.
Nu stapt hy door de reeks van blinkende pylaren
In 't Hof, waar, op een rij, de vijftig kamers waren,
Door Priams zoons bewoond, met marmer geplaveid,
En kostbre koetsen, tot de huwlijkslust gespreid;
Terwijl een mindre reeks van zespaar slaapvertrekken,
Die tot het vast verblijf van 's Konings dochters strekken
Het open binnenhof aan de andre zij' bepaalt,
En in haar gallery met d' eigen luister praalt.
Hier was 't, dat de eedle Held zijn moeder-zelve ontmoette,
Die juist Laödice, haar schoone telg, begroette.
Zy valt hem in den arm, en, met beangsten toon:
Wat voert van uit den strijd u herwaart, dappre zoon?
Ach! kan den schrikbren Griek geen wapen meer bedwingen,
Den muren reeds naby, om in de vest te dringen;
En drijft u 't moedig hart, dat ge op de trans van 't slot
De handen opheft tot den grooten Dondergod?

Vertoef! ik hale u wijn om aan de Goôn te plengen,
En dan in 't moede lijf vernieuwde kracht te brengen.
De wijn toch sterkt het hart, en gy, mijn dierbaarst pand,
Hoe mat ge u-zelv' niet af voor volk en vaderland! -

Zy sprak. De wakkre Held vervangt zijn moeders woorden:
Geen wijn, mijn Moeder, neen! hy zou mijn krachten moorden.
Ontzenuw d' arm my niet, aan 't Vaderland gewijd,
Daar hy in 't hachlijkst uur voor u en de onzen strijdt!
Ook brenge ik aan Jupijn met deze onzuivre handen,
Met ronnend bloed bekroosd uit menschlijke ingewanden,
Geen offer, 't geen de wet van 't heiligdom verbiedt.
De ontzachbre Donderaar wil zulk eene eerdienst niet.
Maar gy, trek zelve aan 't hoofd der achtbre Trojaninnen,
Met reukwerk in de hand, om Pallas gunst te winnen,
En leg 't voortreflijkst stuk van heel uw kleederpracht,
Of wat ge uit al dien schat als dierst en kostlijkst acht,
Heur Godheid in den schoot. Vergeefsch zijn heldenspieren;
Het is van 't Godendom, zoo krijgers zegevieren.
Maar smeek, mijn Moeder, smeek, en zeg haar 't offerbloed
(Indien ze uw beê verhoort, den vijand vlieden doet,
En zich ons kroost erbarmt en weerelooze vrouwen)
Van zes paar rundren toe, nog vrij van zeel en touwen.
Verlies geen oogenblik. Ik vlieg naar Paris heen,
(Hem, de oorzaak van den nood des Vaderlands alleen!)
Of ik 't verbasterd hart nog opwekk'! - Mocht hem de aarde
Verzwelgen, wien het lot tot Trojes onheil spaarde!
Dan, als ik hem in 't graf zag zinken, en niet eer,
Lei mijn vergrimd gemoed zijn' fellen wrevel neêr. -

Hy gaat. De Koningin beveelt haar dienstbre maagden.
Een Trooische vrouwenschaar van eedlen en bedaagden
Vergadert. - Zy ontsluit het ceedren kabinet,
Waarvan de geur zich spreidt door heel het slaapsalet,
Met kleederpracht vervuld en al wat spoel of naalde
In sluier of gewaad voor 't oog verruklijkst maalde:
Sidonische arbeid van de meesterlijkste hand,
Door Paris meêgebracht van 't Tyriaansche strand,
Wanneer hy de eedle bruid waarvoor zijn boezem blaakte,

Van over 't ruim der zee haar vaderland ontschaakte.
Hier nam ze een praalkleed uit, tot eergaaf voor Minerf,
Op 't heerlijkst pronkend door verscheidenheid van verf
En bloemen van gesteent' die heldre stralen schoten;
Maar kostlijkst door zijn grootte, en zorglijkst weggesloten.
Nu stelt zy zich aan 't hoofd van d' achtbren vrouwenstoet
In plechtige ommegang. - Met statelijken spoed
Bereikenze op de burcht die Trojes Oostzij veiligt,
Den tempel, aan Minerf, der volken schuts, geheiligd.
Theano opent haar, als Pallas Priesterin,
De deur des tempels; zy, Antenors Gemalin!
Al schreiend strekken zy haar opgeheven palmen
Naar 't beeld der Godheid uit, met saamgemengeld galmen,
En vrouw Theano legt het offer op haar kniên,
En smeekt haar: Schutsgodes, wier outer ik bedien!
Verheven Godheid, ô! Verhoor ons aller smeeken!
Wil Diomedes speer (dit smeeken we u) verbreken,
En werp hem neder voor de poort die hy bestookt!
Zoo worde u 't rundrenbloed op 't outer toegerookt!
Wy biên u 't offer aan van tweewerf driepaar stieren,
Van 't juk nog ongerept, om onzen dank te vieren;
Erbarm u onzer, en der vruchten van onze echt! -
Zoo sprak zy; maar de beê werd door Minerf ontzegd.

Dus doen zy beêgelofte in Pallas hoogen tempel.
Maar Hektor middlerwijl verschijnt op Paris drempel,
En treedt den ingang door van 't vorstelijk gesticht,
Door 't schranderst kunstbeleid der Trojers opgericht:
Een woning, uitgebreid in zalen en vertrekken
Die zich van Priams Hof tot Hektors huizing strekken.
De speer, met koopren spits, gevat in gouden rand,
Drilt flikkrend onder 't gaan in 's Veldheers rechterhand.
Hy vindt zijn' broeder daar, in 't slaapvertrek aanwezig,
En met zijn legerboog en fraaie rusting bezig,
Terwijl hy helm en schild en sierlijk pantser gladt;
Waar Grieksche Helena by haar slavinnen zat,
En 't kostlijkst handkunstwerk der Aziaatsche weelde
In 't midden van haar kring als huismeestres verdeelde.
Hy spreekt, en doet den prins dit grievende verwijt:

Gy zorgt voor d' opschik nog, ellendige als gy zijt!
De benden staan in 't veld voor Trojes hooge wallen,
En 't is om u-alleen dat zoo veel duizend vallen,
En wapenkreet en moord geheel de vest omringt;
Ja, wie den strijd ontwijkt, gy zijt het die hem dwingt.
Rijs op, eer heel de stad in vlam en asch verkeere,
En hoon mijn weldaad niet, indien ik u verweere! -

De schoone Paris zucht, en andwoordt: Hektor ja,
'k Verdiende dit verwijt; 'k gehoorzaam, en - ik ga.
Doch waan my, zoo ik hier in 't slaapvertrek verbeidde,
Niet zorgloos over 't lot der Trojers. Neen, ik schreide,
En zocht in de eenzaamheid een' uittocht voor mijn smart.
Maar mijn Geliefdes stem maakte indruk op mijn hart,
En 'k volg haar. 'k Ben gereed, en gord my reeds ten strijde:
De krijgskans weifelt steeds aan de eene en de andre zijde.
Dus toef een oogenblik, dat ik me in 't harnas vlij';
Of, wilt gy, streef vooruit, en 'k ben u straks naby. -

Hy sprak. Maar Hektor zweeg, en stond met grimmige oogen;
Als, met een' diepen zucht, haar schoone borst onttogen
De zachte Helena hem aansprak: Broeder, ach!
(Zoo ik, rampzaalige, u als zuster noemen mag,
Ik, bron des oorlogs! ik met schaamte en schuld beladen!)
Ach, dat me een wervelwind met de afgevallen bladen
Had opgenomen en in 't bruischend meir gevoerd,
Eer door mijn dartle vlam een wareld wierd beroerd!
Of, werd ik tot dit leed, door 's hemels wil, geboren,
Voor 't minste, hadd' my 't lot een' strijdbrer man beschoren,
Voor de eer gevoelig en voor de opspraak! geen' gemaal
Aan wien het hart ontvalt by d' ijdlen wapenpraal!
Helaas! hoe zal hy zich dien wankelmoed beklagen!
En gy, gy moet de last van onze dwaasheên dragen,
Die 't noodlot heeft bestemd om nog by 't nageslacht
Berucht te worden door die euvlen en veracht.
Doch gun my dat ik u in de open zaal moog leiden,
En daar een' zetel biede, om op mijn Gâ te beiden. -

'k Erken uw heusch onthaal, hernam de Veldheer weêr.

Maar, Helena, ô neen: geen Hektor zet zich neêr,
Terwijl het strijdend heir, aan de overmacht ten prooie,
Verlangende, om my zucht, als steun van 't wagglend Troje.
Drijf gy uw weêrhelft aan, en hy, hy volg my na;
My trekt het hart naar huis en huwlijkspand en gâ:
Licht mag ik ze in dit uur voor 't allerlaatst aanschouwen!
Wie kan op 't hachlijk lot des woesten krijgs vertrouwen!

Hy zweeg, en vloog; - maar zocht zijn dierbre Andromaché,
Vergeefs. - De kaak bedrupt van 't hartdoorfoltrend wee,
Stond ze op de burgwaltrans het krijgsgewoel te aanschouwen
Met heur nog spraakloos wicht en een der dienstbre vrouwen,
Aan hare zij' verknocht. Helaas, met welk eene angst!

De Veldheer vindt haar niet, en, brandend van verlangst,
Vraagt aan haar maagdenstoet die wacht houdt aan den drempel,
Of ze in den ommegang naar Pallas achtbren tempel,
Met Trojes Koningin de plechtigheid verricht',
Of een der zustren groet', uit zusterlijken plicht?

Neen, zegt de huisvoogdes: Geen zusterlijk begroeten,
Geen tempelplechtigheid, die Pallas moog verzoeten,
Drong haar 't geprangde hart; maar 't grievende gerucht,
Dat Trojes strijdbaar heir voor 't Grieksche leger vlucht.
Dit deed haar, radeloos, en van den schrik gedreven,
Met kind en voedsteres naar Trojes burgmuur streven.

Zy sprak. Hy ijlt terstond door nette straat aan straat,
En naakt de Zuidpoort reeds, die naar het slagveld gaat,
Wanneer zijn dierbre Gâ zich opdoet voor zijne oogen:
Zy, door Eëtion in Theben opgetogen,
Waar hy Cilicie beheerschte, rijk van hout,
En zijn doorluchte telg aan Hektor had getrouwd.
Zy ziet, en treedt terstond den grooten Hektor nader,
Verzeld van haar slavin die 't beeld van zijnen vader,
Hun eenig huwlijkspand, beminn'lijk, hemelschoon,
En beider wellust, aan haar boezem draagt ten toon.
Hy gaf aan 't teder wicht den vloednaam van Scamander;
Trojanen, d' eedler naam van Trooischen legerspander:

Want Hektor hield alleen den vijand in ontzag.

Hy zag zijn telgjen met een vaderlijken lach,
Terwijl Andromaché, die in haar tranen baadde,
Zijn handen drukte, en riep: ô Al te dappre Gade!
Wat wil die woeste moed? Hy leidt u in de dood.
Heb deernis met uw telg, en my, uwe echtgenoot,
Die haast uw weêuw zal zijn! terwijl gy de oorlogsspeeren,
Op u-alleen gericht, niet tevens af kunt keeren,
Maar eindlijk bukken moet voor 't saamvereend geweld.
Rampzaalge Andromaché, zoo Hektor ligt geveld!
Ach! beter ware 't my, dit oogenblik te sterven.
Geen troost, geen uitzicht meer, wanneer ik u moet derven,
Maar louter onheil! 'k Heb noch Vader, noch Geslacht.
De wreede Achilles heeft mijn Vader omgebracht,
Mijn vaderstad verwoest, haar wallen neêrgeworpen:
En de aarde moest het bloed van al mijn broeders slorpen:
Zy allen vielen op één dag, door 't zelfde zwaard;
En zelv mijn moeder werd door 't noodlot niet gespaard.
Gy, dierbre, strekt my thands voor vader, gy voor moeder;
Gy strekt my in de plaats van aanverwant en broeder!
Gy die me uit 's vaders huis en 't maagdlijk slaapsalet
Naar Trojes wal geleidde en 't eerbaar huwlijksbed!
Erbarm u over haar, die de ochtend van haar leven
U offerde, en haar ziel u over wenscht te geven.
Verhoor haar beê, mijn Gâ, haar nood- en wanhoopschreeuw;
En maak uw kind geen' wees, uw wederhelft geen weeûw!
Neen, blijf, en doe het heir naar 't Vijggebergte trekken,
Om daar de ontblote stad voor overval te dekken,
By 't rijzen van den grond en lichtbeklimbren wal.
Want driewerf zag ik reeds, het zij door 't bloot geval,
Het zij door wichlary of krijgsbeleid gedreven,
Niet slechts Idomeneus met opzet derwaart streven,
Maar beide de Aiaxs-zelv met dappren Diomeed
En Atreus trotsche zoons, de werkers van ons leed.

Haar andwoordt Hektor dus: Vertrouw dit aan mijn zorgen.
Maar eisch niet, dat ik hier, in muur en wal verborgen,
Het krijgsgevaar ontschuil', van oorlogsroem verzaad,
Den Trojer tot een schimp, en vrouwen-zelv' tot smaad.

Dit laat my 't hart niet toe. Ik leerde nooit te vlieden,
Maar, aan de spits van 't heir den vijand weêr te bieden,
Mijns vaders en mijn' roem te staven door het zwaard.
Daar koomt, dit weet mijn hart, dit houdt het hier bewaard,
Een dag, dat Priams volk, dat Priam, zal bezwijken,
En Ilium in vlam zal opgaan met hun lijken.
Maar weinig treft mijn hart het naadren van dien nood,
Of Troje, of Hekuba, of grijzen Priams dood,
Of al mijn broederen en oorlogshafte magen,
Op 't slagveld door de vuist des vijands neêrgeslagen,
By 't geen mijn ziel gevoelt voor u, mijn hoogste goed,
Wen één gevloekte Griek, bespat met Priams bloed,
U schreiend henensleurt, gebonden in zijn keten;
Of Argos u beschouwt, aan spille of spoel gezeten;
Of, daar ge in wreeden dwang uit Hyperias wel
Het water ophaalt op eens meesters streng bevel;
Terwijl men u den rouw verdubbelt onder 't weenen,
En weeûw van Hektor noemt, den geessel der Helleenen,
En gy, by elke smaad die u het harte breekt,
De schim van uw Gemaal vergeefs om bystand smeekt.
Maar eerder zal my de aard het koud gebeente dekken,
Dan, dat ik u ten doel van 's vijands smaad zie strekken!

Dus sprekend strekt hy d' arm naar 't lief aanvallig wicht;
Maar 't schuwe kind krimpt weg, en bergt het aangezicht
Aan 's Voedsters boezem, bang, en barstende uit in tranen,
Als schrikkende op 't gezicht der zwarte paardenmanen
Die van den koopren helm hem fladdren om de leên.
Zijne ouders lachen om dit kinderlijk geween;
En Hektor neemt dien helm waarop het angstvol staarde
Van 't rijzig heldenhoofd en legt hem neêr op de aarde.
Nu neemt en wiegt hy 't kind op de armen, kust dien zoon,
En heft hem naar om hoog voor 't aangezicht der Goôn:
Gy, Goden, roept hy uit, en aller Goden Vader!
Geeft, dat dit dierbre kind zijns Vaders asch vergader',
Na hem, der Volken steun, en heul, en glorie zij,
En Priam volgen moog in Trojes heerschappy!
Ja, zeg men als hy keert van 't zeegrijk oorelogen,
Het bloedig wapen torscht, den vijand uitgetogen,

En 't moederlijke hart van vreugde en glorie zwelt:
Hy is zijn Vader waard, en grooter oorlogsheld!

Dus spreekt hy, stelt het kind zijn Gemalin in de armen,
Die 't aan heur boezem drukt, heur hart bedwingt van 't kermen,
En de overstelpte wang door 't tederst lachjen tooit.
Hy strijkt de parels weg, die 't oog haars ondanks strooit:
Geliefde, wees getroost, dus zegt hy; staak uw treuren!
Geen stervling kan zich ooit aan 't ijzren lot ontscheuren,
Geen bloodaart of geen held, die eenmaal 't licht genoot;
En 'k sterf niet, dan in 't uur bestempeld met mijn dood.
U voegen spille en naald in deze uw spichte vingeren;
My past het, de oorlogsspeer met dees mijn vuist te slingeren:
Keer tot uw maagdenstoet, bestier heur noeste vlijt,
En ik, ik voere in 't veld de mannen tot den strijd.

Hy sprak, herneemt den helm, en drukt hem op zijn lokken.
De droeve Andromaché weêrhoudt haar siddrend nokken,
Verlaat hem, ziet steeds om, en stikt in 't harteleed.
Zy vindt haar woning weêr, vervuld van jammerkreet
En snikken, en gehuil, en wringen van de handen,
Waarvan de nare galm te rug kaatst van de wanden,
Daar 't hopeloos gezin hunn' meester reeds beschreit,
Wien niemand uit den slag nog levend weêr verbeidt.

Dan Paris toefde niet. In koopren harnasplaten
Gedoscht, en vlug ter been, doorstreeft hy Trojes straten.
Het ros gelijk, dat aan de garstkreb wel gevoed,
Zijn' toom ontsnapt, en 't veld al trapplend schudden doet,
Het hoofd om hoog steekt, en de manen onder 't draaien
Der hals, langs de effen schoft en in den wind doet zwaaien,
En, fier op lijfsgestalte en onbedwongen tred,
Ombrieschende in de lucht, in 't stroomnat gaat te wed;
Zoo gaat de fiere prins, van top tot teen volschapen,
Afschittrende als een zon in 't overkunstig wapen,
En juicht zich-zelven toe, en rept den lichten voet,
Tot daar hy Hektor vindt, en, met hem, veldwaart spoedt.
1811.

Uittreksels uit Apollonius van Rhodus.*

Derde boek.

Intusschen vloog de Liefde onzichtbaar door de lucht,
Geweldig, als op 't land de dolle horzelzucht
De jonge runders treft, van razerny aan 't loeien.
Een nieuwe en wreede schicht die 't ingewand doet gloeien,
Nooit afgeschoten of op d' elpen boog gepast,
Rukt hy den pijlbus uit, zijns schouders gulden last.
Nu sluipt hy onbemerkt in 's konings marmren bogen,
Hupt onder Jazon door, en nijpt de listige oogen,
En stelt den kerf der pijl op 't uitgerekte koord,
Die afvliegt, en door 't hart der schuchtre schoone boort,
Onwetend wat haar treft en straks van schrik bevangen.
Hy keert, terwijl de lach hem schittert van de wangen;
Maar 't wapen gloort en brandt de onnoozele onder 't hart,
Een laaie vlam gelijk, met nooit beproefde smart.
Thands blijft haar helder oog op Ezons zoon geslagen,
En zucht op zucht verraadt een angstig boezemjagen;
En alle denkbeeld en herinn'ring wischt zich uit
By 't kommerzoet gevoel dat heel haar ziel vrijbuit.
Ja, als een schaamle vrouw, wie de altijd nijvre handen
Door 't ruischend spinrad voên met tengre liefdepanden,
Den slaap ontschoten eer de morgenschemer blikt,
Om de opgedolven kool een handvol stopplen schikt,
En 't vonksken om zich grijpt, en stroohalm en gebladert'
Tot stuivende asch verteert, en als zijn prooi benadert,
Zoo nam 't wreedaartig vuur der heimelijke min
Geheel het ingewand van 't lijdende offer in.

* Affodillen II, 57.

De doodkleur en de blos getuigen van dit blaken,
En wisslen af en aan, en worstlen op heur kaken.

Nu was de disch gespreid, en 't Grieksche heldenbloed
In 't laauwe bad verkwikt van stof en middaggloed,
En 't hart had zich gesterkt met spijs en wijnstokgaven.
Aetes wendde 't woord tot de aangezeten braven:
'ô Gy, mijn dochters kroost uit Frixus echt geteeld,
Wien 't gastrecht me in zijn bloed nog teder aanbeveelt,
Wat oogmerk. of wat lot heeft u van 't vlak der vloeden
Naar 't Faziaansche strand en weêr te rug doen spoeden,
In weêrwil van mijn last en 't voorschrift van den tocht?
'k Heb zelf op Febus kar Hespeerjes kust bezocht,
Wen hy mijn zuster voerde in 't uitgestrekte Westen,
Waar ze afgelegen woont, en verr' van Eaas vesten.
Meldt my 't beletsel dat u ophield, en, met een,
Wat mannen ge aan uw zij' mijn tafel doet bekleên?'

* * *

De maaltijd was voorby. - Medeaas boezem woelt
Van zorgen, waar heur ziel zich door geslingerd voelt,
En alles wat de min aan 't maagdlijk hart doet lijden,
Wen liefde en zedigheid om de overwinning strijden.
Nog zweeft haar Jazon, nog zweeft alles haar voor 't oog!
Die opslag van 't gelaat, die haar zoo teêr bewoog!
Zijn houding, daar hy sprak! daar hy den zetel drukte!
En opstond, en zich-zelv' aan haar gezicht ontrukte!
En 't kostelijk gewaad dat van zijn schoudren hing!
Zy waant in 't wijd heelal geen zulken Jongeling.
Steeds klinkt haar 's vreemdlings stem en honigzoete reden
Door 't oor. De afgrijslijkste angst doortintelt haar de leden,
Dat of Aëtes, of der rundren overmacht
Hem moorde: en ze acht hem reeds als voor haar oog geslacht.
Een teedre deernistraan rolt neder langs haar wangen,
En 't nokken smoort in 't hart de zuchten die haar prangen.

* * *

Een vaste en zachte slaap had middlerwijl de maagd

Op 't vorstlijk ledikant de zorg van 't hart gevaagd.
Nu wordt ze op eene stond door droom- op droomverschijning
Ontzet, verschrikbre vrucht der droeve minnekwijning!
De vreemdling wordt haar thands voor 't sluimrend oog gebracht;
Daar hy 't gevaar trotseert, maar om geen gouden vacht.
Een andre, een dierbrer buit verlokt hem 't lijf te wagen:
Haar tracht hy, als zijn bruid, ten vechtprijz' weg te dragen.
Zy-zelv treedt in zijn plaats, dus schetst haar 't nachtgezicht,
En temt het stiergespan, en de arbeid valt haar licht.
Doch vruchtloos 't rundrenpaar in 't ploeggareel gedreven!
Dit werkstuk was zijn vuist, geene andre voorgeschreven.
Haar ouders weigren haar. Een felle twist ontbrandt.
Men stelt van wederzij' haar noodlot in haar hand.
Haar keuze dobbert niet. Zy werpt zich straks in de armen
Des vreemdlings, 's vaders woede en 't moederlijke kermen
Ten spijt! Een woeste kreet verheft zich door de lucht,
En met een fellen gil zijn slaap en droom gevlucht.
Beangst ontvliedt zy 't bed, ziet met verwilderde oogen
Het rustvertrek in 't rond, door 't spooksel nog bedrogen,
En keert bezwaarlijk tot zich-zelve weêr, en schreit.
‘Rampzaalge, roept zy uit in diepe angstvalligheid!
Wat akelige droom! wat schrik doortrilt mijn leden!
Wat dreigt my 't nakend lot, vervuld van gruwzaamheden!
Heeft tot mijn onheil dan, tot mijn verderf-alleen,
Het Grieksche heldenkroost der golven rug doorsneên?
Die Jongling...! ô mijn hart, mijn opgetogen zinnen!
Hy keere, en neme een bruid, daar ginds, uit zijn Griekinnen
My lust de maagdenstaat en 't vaderlijke dak;
En zwijge een woeste drift die band en teugel brak!
Licht zoekt mijn zuster-zelv, bekommerd voor haar zonen,
My aan, d' uitheemschen held een teedre hulp te toonen.
Kom! storten we onze ziel in heur getrouwen schoot!’
Dus sprak ze. In 't onderkleed, met voet en boezem bloot,
Ontsluit zy de elpen deur, en stapt met schuchtre schreden
De slaapzaal uit, en toeft, en siddert voort te treden.
De schaamte kluistert haar in 't ruime voorportaal;
Zy zucht, en keert te rug; vermant zich andermaal,
En schrikt, en keert op nieuw, met diep ontroerde zinnen.
De zedigheid weêrhoudt en drijft haar weêr naar binnen;

De liefde geeft haar moed, en smoort de stem der eer.
Tot driewerf treedt zy toe, en driewerf keert zy weêr,
En eindlijk stort zy zich voorover op de sponde
In 't pas verlaten dons, met bloênde hartewonde. -
Gelijk een teedre maagd, door vaderlijke hand
Den bruidegom verknocht voor wien haar boezem brandt,
Wanneer een doodlijk lot de onzalige verloofde
De vreugd van 't huwlijksbed in haar gemaal ontroofde,
In 't eenzaam bruidsalet by de aaklige echtkoets schreit,
En nog op 't denkbeeld bloost van 't geen zy had verbeid;
Zoo smelt Medea weg in tranen, schokt in snikken,
En siddert, dat haar 't oog der maagden aan mocht blikken. -
Een jeugdige slavin, verbonden aan haar dienst,
Genaakt haar slaapvertrek, treedt toe op 't onvoorzienst,
Wordt tuige van haar leed en uitgegoten zuchten,
En meldt Chalciope haar zusters ongenuchten.
In 't midden van haar kroost zat deze, diep ontroerd,
En wenschte aan haar belang Medea vastgesnoerd.
Dit denkbeeld woedt haar door den boezem. Fel verslagen
Verneemt zy 't droef bericht en voelt door 't hart zich jagen:
Zy ijlt, zy vliegt van de eene in de andre slaapzaal heen,
En vindt de onzaalge maagd, zich badende in 't geween,
De kaken opgekrabt, en roerloos van de smarte.
‘Mijn zuster, roept zy uit, zoo dierbaar aan dit harte!
Waar, waarom bigglen u die stroomen langs 't gelaat?
Wat jammer greep u aan, wat zielbedroevend kwaad?
Zond, zond een Godheid u een krankte door de leden?
Of hebt ge een grimmig woord, vervuld van bitterheden,
Uit 's Konings mond verstaan, dat u - voor my misschien,
Of mijn geliefkoosd bloed, iets doodlijks doet voorzien?
Ach, konde ik huis en stad voor verr'gelegen kusten
Verwisslen, waar zijn naam my nimmer mocht ontrusten!’
Zy zweeg. Medea bloosde; en 't maagdelijke rood
Verried de schaamte in 't hart, die haar de lippen sloot.
Haar andwoord golfde om hoog, maar stervende op de boorden,
En 't ingewand verzwolg zijne opgewelde woorden.
Zy tracht te spreken, maar haar stem en adem stokt.
In 't eind, door schaamte en min gedrongen en geschokt,
Verhult zy 't geen zy denkt in wel belegde reden.

‘Mijn zuster (zegt zy), ja! van innige angst bestreden
Voor 't leven uwer zoons, ontzet me een wreede droom;
En 't is Aëtas, 't is mijn vader, dien ik schroom.
Ach! dat een gunstig God dit voorspook af mocht wenden,
En scheuren ze uit de dood, met Hellas onbekenden.’
Zoo sprak ze, om 't angstig hart der moeder te onderstaan,
Of zy ter hulp dier zoons geen poging voor zou slaan.
Ondraagbre kommer treft ze in 't harte. ‘Dierbre zuster,
(Dus zegt ze) ook ik, ik beve, en vond my nooit ontruster.
Ach, zoo gy noodhulp weet in dit zoo hachlijk uur,
Ik smeeke 't. Om u-zelve, om de inspraak der Natuur,
Zweer, zweer my, by 't Heelal, by 's Hemels hooge machten,
Uw bystand! Laat mijn kroost niet voor mijne oogen slachten!
Vergaan zy, 'k sterf met haar, en zweve t' allen stond
Als Helsche razerny verbitterd om u rond.’
Hier zwijgt ze, en stort een vloed van tranen, slaat aan 't kermen,
Valt voor Medea neêr, en klemt haar kniên in de armen,
En drukt het voorhoofd aan haar boezem. Zucht en zucht
Uit beider hart, vereent, en steigert door de lucht:
De tranen menglen zich, die uit hare oogen bruizen,
En 't welfsel galmt weêrom van 't naar en aaklig zuizen
Der snikken, door den rouw aan beider borst ontprest. -
Dus blijven ze als verstomd. - Medea breekt op 't lest
Het zwijgen: ‘Mocht mijn kunst uw moedertranen stelpen,
Rampzalige! ach, mijn hart (vermocht ik 't!) wenscht te helpen.
Wat rept ge my van spook of 's afgronds razerny?
ô Stond hun redding vast, of hun behoud aan my?
Wat kan my dierbrer zijn, wat heiliger op de aarde,
Dan die me een zusters schoot tot eigen broeders baarde?
Ja, 'k noem me uw zuster en uw dochter, die mijn dorst
Als zuigling op uw kniên gelescht hebt uit uw borst!
Ja, 'k zweer met Kolchos eed, den heiligste aller eeden,
By 's Hemels maatloos ruim, en 't aardrijk daar beneden,
Der Goden moeder, 'k zal, zoo verr' mijn kracht vermag,
Uw moederlijk gemoed bewaren voor dien slag.’

* * *

Het duister spreidde thands zijn nevel over de aarde.

De zeeman die uit zee op 't beergestarnte staarde,
Den reizende op zijn weg, den wachter op zijn wacht,
Bekroop de huivring van de sluimerzucht der nacht.
De ontroostbre moeder-zelv die om haar telgen weende,
Sliep snikkende in op d' arm waarop haar hoofd zich leende.
't Gebas der honden zweeg. Geen onrust, geen geluid,
Brak by de diepe stilte in 't zwarte donker uit.
Geen zoete slaap nochtands besluipt Medeaas oogen,
Door zorg op zorg gewekt van 't blaakrend minvermogen.
Gelijk een zonnestraal, te rug gekaatst van 't nat,
Nog weemlend langs den boord van 't volgegoten vat,
Bestemd Iäcchus gloed met frissche bron te koelen,
In staâge kringen draait, en vonkelt onder 't woelen,
Zoo woelt haar 't krank gemoed als in een maalstroom rond.
De druppels van haar oog besproeien kaak en mond:
De pijn verzengt haar 't hart, en dringt met rustloos bruizen
In 't diepst der zenuwdraân en teedre levensbuizen,
Waar 't wee zich zetelt en het walend brein bestookt
Als de onbedwingbre min door de ingewanden kookt.
Nu wil zy 't stiergespan door kruidery betemmen:
Nu siddert ze op 't besluit, en voelt zich 't hart beklemmen:
Nu wil zy sterven, en hem redden dien ze aanbidt;
Dan, aan zijn zij' vergaan, en kent geen ander wit.

In 't eind, zy recht zich op, geslingerd heen en weder
Als onder 't stormgebrul een halfontwroete ceder,
En zit, der twijfling moê, by 't laauwe rustbed neêr.
‘Rampzaalge (roept zy uit), waar ik my wende of keer!
'k Ben raadloos: 'k blaak; en waar, waar zal ik heul verwerven?
Ach, had me een snelle schicht van Febes boog doen sterven
Eer hem mijn oog aanschoude; eer Frixus moedig kroost
Zich inscheepte op een tocht, te zeer verroekeloosd,
Van waar ze een wreede God of een der Wraakgodinnen
Te rug voerde, om mijn hart voor 't eerst te leeren minnen! -
Doch sterv' hy, wil 't het lot, op 't doodlijk akkerveld! -
Hoe toch verborg ik my in 't bystaan van den held?
Hoe blindde ik 't Oudren oog? wat reden zal ik geven?
Wat list, of welk geheim zal mijn bestaan omweven? -
Of vinde ik hem alleen, en werp my om zijn hart? -
Bedrukte! zoo hy sneeft, waar eindigt dan uw smart?

Wat wanhoop toeft my dan? - Neen, leer' de schaamte zwichten!
Zwicht zedigheid! en eer! en kinderlijke plichten!
Behoude ik hem; en hy, door mijne min behoed,
Keer' na voleindigd werk op d'ongestuimen vloed!
Ik zal den zelfden dag na zijn tiomfbehalen
Mijn haatlijk lot door 't koord of moordend gift bepalen. -
Maar ach! de naspraak zal my volgen tot in 't graf:
Mijn sterven breekt den smaad van mijn vergrijp niet af.
Geheel mijn Vaderland zal van mijn noodlot wagen.
En Kolchos maagdenrei my vloeken, niet beklagen;
Die om een vreemdling sneefde, en uit een dollen gloed
Geslacht en huis onteerde en voor die schennis boet. -
Die schande is dan mijn deel? - Neen, dat wy heden sneven;
En oneer beide en schuld ontvlieden met het leven!'
Zy sprak, en schreide, - en greep uit al haar kostbaarheên
Een koffertjen, gewrocht uit blinkend elpenbeen,
Waarin ze en artseny en doodlijk gift bewaarde,
(Geschenken, uit den schoot der alvoortbrengende aarde).
Zy plaatst het op haar kniên, en jammert om de dood.
De tranen rollen langs haar boezem, langs haar schoot,
By stroomen neder, daar zy 't opent, en haar handen
Naar 't hevigst moordäas strekt voor nuchtere ingewanden.
Maar plotsling valt de schrik des afgronds haar op 't hart.
Nu denkt ze aan 's levens zoet, in 't midden van heur smart;
Herinnert zich de lust der vrolijke gespelen,
Het maagdlijk hart zoo waard, en wenscht ze nog te deelen;
Herdenkt aan 't blij verschiet der pas ontloken jeugd,
En wat heure argloosheid zich voorstelt van haar vreugd.
Haar boezem voelt zich thands van kalmer lucht bewogen,
En 't zonlicht straalt haar thands beminlijker in de oogen
Dan ooit. De kruidery ontglijdt haar van de kniên:
Zy hijgt naar 't morgenrood om Jazon hulp te biên;
En dikwerf ziet zy uit, verlangend uit, naar 't dagen,
Gereed voor 't geen zy mint den stoutsten stap te wagen.

1813.

Aanteekeningen.

Aanteekeningen.

Bladz. 194.

‘Naby aan Turaas Wal, by 't ruischen van een pijn
Hem ritslend over 't hoofd, zat d' eedle Kuthullijn.’

Kuthullijn, in de minderjarigheid van Kormak, (den Opperkoning van Ierland) Veldoverste der Iersche stammen, was de zoon van Zemo, en kleinzoon van Kaithbath, Kathbaith, of Kabait, een Druïed; en is in de overlevering zeer vermaard wegens zijne wijsheid en dapperheid. Nog zeer jong, trouwde hy Bragela, de dochter van Zorglan, aan wie 's Dichters Zang van den dood haars Gemaals gericht is. Hy werd in de wapenen onderwezen door Konnal, Koning van Tongorma en Dochterszoon van Kongal, Koning van Ulster in Ierland, waar het zij zijne betrekkingen, het zij de lust tot zwerven, hem heen riepen. Als voogd over den jongen Ierschen Koning, voerde hy het bevel over den oorlog tegen Zwaran, den Koning van Schandinavie (Lochlin), die het onderwerp dezer Zangen uitmaakt. Na ontallijke Heldendaden werd hy in het derde jaar van zijne voogdy, in een anderen oorlog, tegen Torlath, die in Konnaught tegen Kormak opstond, verslagen; nog geen volle zeven en twintig jaar oud zijnde. Zijne sterkte is zoo beroemd in de Schotsche Berglanden, dat het tot een spreekwoord geworden is: Zoo sterk als Kuthullijn. Men toont de overblijfsels van zijne Burcht of Hal, als men 't eertijds noemde (een woord, het zelfde met ons Nederduitsch z a a l) in Dunscaich op 't Eiland Skije; en de steen, aan welken men wil dat hy gewoon was zijn Jachthond Luath vast te leggen, draagt nog tegenwoordig dezen naam. Dit Eiland van Skije, wordt by Ossiaan veelal het Misteiland genoemd. Niet oneigenlijk, daar zijn hooge bergtoppen de wolken aantrekken, waar door men er meest altijd regen en nooit een' recht helderen hemel heeft. Tacitus zegt dit reeds van de Britsche Eilanden in het algemeen. Coelum crebris imbribus ac nebulis foedum. (Agric. c. 12.) Het zelfde is van alle de bergspitsen in de Noordzee wier vereeniging Eilandtjens maakt, in minder of meerder mate onloochenbaar. Hoe bergen de wolken aantrekken, ondervindt men zelfs in het hart van Duitschland; en gelukkig, waar frissche Zeewinden ze ten minste verdelen, verdrijven, en afwisselen. Strabo bevestigt Tacitus getuigenis, en stelt ons Vaderland daar in met de Britsche Eilanden gelijk. Doch alles was toen moeras.

De dood van dezen grooten Veldoverste wordt door Ossiaan in-een zijner schoonste Dichtstukken bezongen, te vinden in het III Deel mijner Mengelingen [D. II. Bladz. 151], doch het geen in mijne Navolging zich

niet weinig (want waarom verbloemd het geen mijn hart toestemmen moet) van de zwakheid gevoelt, waarin ik, nog bedlegerig van mijne voorige ziekte, het uitwerkte; het geen aanleiding tot onnaauwkeurigheden gegeven heeft, die my anders niet eigen zijn, maar in eene verzwakking en uitgeputheid, als de mijne toen was, niemand verwonderen konnen.

Tura is eene burcht in Ulster.

De Dichter heeft in dit stuk, zoo men het in der daad als een E e n i g D i c h t s t u k, en niet bloot als door de aaneenschakeling des onderwerps samenhangende gezangen beschouwen mag, de kunstgreep gevat, van zijnen Held niet te doen optreden, dan waar de omstandigheden zijner waardig zijn, en hy-alleen, als een Achilles van Homerus, het verslagen Ierland door zijne erkende en alles verr' te boven gaande meerderheid redden kan. Hy bereidt het Tooneel door den eersten persoon na zijn' Held in den uitstekendsten luister van een' rechtschapen' Krijgsman en kundig Legerhoofd af te schilderen, en zulks met meer stoutheid dan een beschaafd Dichter zou durven wagen, daar hy hem in het oog stralende voordeelen geeft, waarvan Fingal verstoken is. Wy zullen dit in het vervolg nader zien, zoo wel als of hy in staat was dit te wagen, zonder daar door zijnen Held te kort te doen?

Bladz. 194.

> Hy, die aan 't Noordlijk strand de waterkust bewaakte.

Men wist in de woestheid der oude tijden zoo weinig van regelmatige strandwachten als grensplaatsen; echter waren in den krijg de Legerwachten niet onbekend. Men vindt er een schoon voorbeeld van in den L a t h m o n (M e n g e l i n g e n II D. bladz. 36.) [Bladz. 140] en in den V i e r d e n Z a n g van den F i n g a l. - Doch de Oorlog met Lochlin was uitgebroken, en men wachtte dus op een landing der Noren, die het Noorden met hun schepen vervulden, en wier vloten zoo talrijk waren, dat, naar de grootspraak in den T w e e d e n Z a n g, zy zich in staat achtten om den grond van geheel Ierland daar in weg te voeren. Van daar de uitzetting der strandwachten op de kusten, zoo wel als de verkiezing van een Legerhoofd en Rijksbewindhebber gedurende den krijg. Terwijl Kuthullijn deze schikkingen maakte om de kust tegen eenen onverwachten aanval des vijands te verzekeren, zond hy naar Fingal (zijnen ouden Vriend en Bondgenoot, wien hy-zelf tegen de Romeinsche benden bijstand gedaan had) om hulp. Men trekt hier uit een gevolg tot de geringe bevolking van Ierland in dien tijd, welke ook daaruit zichtbaar genoeg is, dat een eenig Romeinsch Legioen genoeg werd gerekend om het Eiland in volkomen bedwang te honden. Was dit zoo, zoo moet zekerlijk Ierlands bevolking niet zoo oud zijn als men in de voorige Eeuw haar vrij algemeen geloofde, toen men het voor het Moederland der Schotten hield. Een gevoelen, volstrekt onaannemelijk voor ieder die deze stoffe genoegzaam heeft doorgezien. Alhoewel het niet ten eenenmaal onmooglijk is, dat er eenige grond van

gedeeltlijke waarheid in ligt. Griekenland is uit Azie, en Azie wederkeerig uit Griekenland bevolkt geworden; en zoo kan een deel Iersche zwervers of schipbreukelingen zich ook wel op een' hoek van Kaledonie neêrgezet hebben, even gelijk Kaledoniers in Ierland. Doch dat de Kaledoniers Kelten waren, en de Ieren Kelten van eene andere volkplanting, (het zij dan uit Spanje, zoo men eertijds wilde, of niet), is licht uit te maken.

Men zou vragen mogen: waarom dit Bericht van de landing zoo laat gebracht, en haar eerst aangezien? Doch men achtte 't onedel, zich tegen 's vijands landing te verzetten, en hem niet op gelijken grond te durven afwachten. Even weinig verzet zich Zwaran hierna tegen Fingals landing. Even zoo vond men 't onedel, den vijand in den nacht te overvallen zonder den allarmkreet te geven. Men zie den L a t h m o n . De Noren, die van ouds op zee omzwierven om buit te maken, hadden den naam van in dit opzicht niet zeer edel te denken, en van daar Konnals waarschouwing, op het eind van dezen Eersten zang.

Bladz. 194.

‘Rijs (sprak hy), Veldheer! rijs! Ik zie de Noordsche kielen.’

De kielen van L o c h l i n ; het geen de algemeene naam van Schandie of Scandinavie was, en de drie Rijken van Noorwegen, Zweden, en Deenemarken begrepen kan hebben. Hoe zeer de uitgestrektheid het zij van Lochlin, het zij van Scandinavie alzins onzeker is, en ik voor my meest genegen zou zijn om het eerste van een klein gedeelte van den Noorweegschen kust te verstaan, en geheel van het oude Scandien, waar van de naam nog in het Eiland S c h o n e n over is, te onderscheiden.

Bladz. 194.

‘'t Is Fingal, die zijn hulp ons aanvoert door de baren!’

Van Fingal hier een bijzonder naricht te geven, geloof ik overbodig. Doch veellicht is het dit niet, tot beter verstand van deze en gene plaatsen van dit Dichtstuk aan te merken, dat hy de zoon van Komhal was, uit Morna, de Dochter van Thaddu; en dat zijn Vaderlijke Grootvader Trathal was, wiens Vader, Tremmor, Inibaka, de Zuster van een' Koning van Lochlin huwde; waarom Fingal ook, van zichzelven sprekende, in den Zesden Zang aan Zwaran zegt:

‘Uw bloed, ô Lochlins Vorst, vloeit in uws vijands aderen.’

Bladz. 195.

‘Wy worstelden: -’

Op de hoogte van Malmor in Morven. Men zie den Zesden Zang.

Hoe de geweldige gezwollenheid van deze beschrijving met de zedigheid van Ossiaan samenstemt, die by alle zijne Amplificatien altijd gematigd is, en zulks wel, verre boven het geen men van zijn' onbeschaafden tijd zoude kunnen verwachten; dit bekenne ik niet te begrij-

pen. BLAIR in zijne verhandeling over Ossiaan, wil deze hollende H y p e r b o l e door de vrees van de strandwacht verschoonen. De vrees, zegt hy, vergroot alle voorwerpen; en even zoo berichtten de Hebreeuwsche verspieders uit Kanaan, dat zy by den stam van Enak als sprinkhanen schenen. N u m e r i XIII. Ik laat dit gelden, waar deze strandwacht Zwarans gestalte beschrijft, die echter zoo overgedreven niet is, maar hier doet hy Zwaran spreken. Men vergelijke het gevecht tusschen Fingal en Zwaran in den V i j f d e n Z a n g ; en ik twijfel naauwlijks of men zal hier eene invlechting in erkennen, van iemand die de laatstgemelde plaats heeft willen overtreffen. Men zie ook het Bericht van den Noordschen Kondschapper aan Zwaran in dezen zelfden Zang. Men zou mogen denken, dat Ossiaan (zoo het van hem zijn kan) den Noren een geest van grootspraak tot karaktertrek heeft willen geven, zoo dit zich doorgaande staande hield. Doch in den Z e s d e n Z a n g toont Zwaran zich geheel vrij van zoo iets. Het is waar, dat hy daar, als overwonneling,

Projicit ampullas et sesquipedalia verba;

maar het geen in het karakter is, moet echter blijven doorstralen. Hoe 't zij, ik beslis hier niets; vooral daar een bewijsreden, uit den Zesden Zang getrokken, voor den Oordeelkundige weinig kracht kan hebben.-

Bladz. 195.

‘- Fingal zeî, dat Zwaran was bezweken,’

Bijzonder opmerklijk is, in eene zoo onbeschaafde Eeuw, Fingals bescheidenheid. Hy gevoelt zich, het is waar; want zonder dit zelfgevoel heeft geen heldenmoed plaats, maar hy gevoelt zich niet met het gevoel der bedrieglijke Eigenliefde, of brommende verwaandheid.

‘Mijn arm vindt in den krijg licht machtiger dan ik.’ zegt de Overwinnaar die nooit zijns gelijk vond, noch in kracht, noch in krijgsbeleid of wapenkunst. Altijd spaart hy dus ook de hardheid van overwonnen te zijn aan die dit lot treft. Hy voelt Zwaran waggelen in dezen proefstrijd, en staat af eer hy hem neêrwerpt, te vreden met zijne eigene meerderheid, zonder dat die anderen in het oog straalt. Hy laat Zwaran de eer van te kunnen zeggen:

- wy bleven onverwonnen;
De zangtoon voegde ons saam. - (VI Z a n g .)

Dit is de ware zin, waar in men deze uitdrukking van Zwaran verklaren moet.

Bladz. 195.

‘Laat sombre Kuthullijn voor zulk een sterkte bukken,’

Ieder Held heeft by Ossiaan meestal zijn' karaktertrek in een Bijwoord of Epitheton by zich. Dit is mede eene overeenkomst welke hy met Homerus heeft: doch doorgaands volgen die Bijwoorden op den naam:

S h o n m h o r nan lan (Schommor van 't zwaard, dat is strijdbare Schommor): L e a r - t h o n n a n l o n g (Larthon van schepen, dat is zeevarende Larthon): C h a t h m o r n a n c r u a i - b h e u m (Karthmor van 't strijdgewaad, dat is, geharnaste Kathmor): C h o n m o r n a m b u a i g h (Kommor van overwinning, dat is, heldhafte of zeegrijke Kommor). En even zoo met de plaatsen of landen: A l b i n n a m b u a i g h ('t over-winnende Albion); I n i s - u i n a n a n t o n (Iniswina van golven of 't omgolfde Iniswina); enz.

Bladz. 195.

'Klink Zemoos koopren schild;'

De algemeene allarmslag geschiedde op het schild, het zij van den Veldheer-zelven, het zij van een zijner beroemde voorvaderen. Op deze wijs riep men het heir ten strijde. Een hoorn diende om het ten aftocht by een te roepen. Ook om den vijand ten strijd te dagen.

In de Temora wordt het schild van den Koning van Atha beschreven als hebbende tot dit einde zeven verschillende bulten of uitgedreven halve kogels, ieder van eenen verschillenden toon. Eene verregaande verfijning in der daad in het middel van den allarmklank te geven, en waardoor deze bijzonder gewijzigd wierd.

Seachd coppain a bh', air an scé,
Seachd focuil an Ri do shluagh
A thaomagh air osna nan speur,
Air finacha mor nam Bolg.

Z e v e n b u l t e n o p h e t s c h i l d , z e v e n t o n e n d i e d e K o n i n g s l a a t , d i e r o l l e n o p 't w i n d t j e n d e s h e m e l s o v e r d e s t e r k e s t a m m e n v a n B o l g a . - E n o p i e d e r B u l t s t o n d e e n s t a r v a n d e n n a c h t afgebeeld.

Air gach copan ta reul do n'oicha.

Bladz. 196.

'En naadren als een stroom, enz.'

De juistheid van deze Gelijkenis is zeer opmerklijk. Van alle kanten vloeit het volk samen, door de verscheiden wegen die naar de wapenplaats loopen. Dit levert volmaakt het beeld van den stroom die van 't gebergte in takken nedervliet om in 't dal samen te loopen. De legermenigte, in donkere lederen kolders gedoscht, volgt op de Hoofden, wier stalen wapendosch in de zon uitschittert; zoo ziet men de donkere regenwolk voortkruien van bliksem en weêrlicht voorgegaan. Zulke beeltenissen kentekenen den Dichter die niet slechts vurig van verbeelding is, maar schilder geboren. Het opgaan van het-stof onder de voeten, voltooit het tafreel.

Bladz. 197.

‘Gy, eedle Konnal, spreek; gy, Schild- en Wapenklover!’

Konnal, zoon van Kaithbait (Hoofd van Tongorma) en van Fionkoma, dochter van Konal. In den T w e e d e n Z a n g zegt Kuthullijn den krijg van hem geleerd te hebben. In den D o o d v a n K u t h u l l i j n, en elders wordt hy ook zoon van Kolgar genoemd, niet naar zijn' vader, maar naar een' zijner vroeger voorvaderen: 't geen ik hier tot verhoeding van misvatting opteekene. - Tongorma, is een Eilandtjen van de Hebriden. Togorma of Tongorma, zeg ik, want men moet hier op een letter niet zien; het een is de ware spelling, het ander de uitspraak van 't woord, dat eigenlijk b l a a u w e g o l f beteekent. G o r m, is blaauw: dus g o r m-l a n blaauw zwaard; g o r m-u l, of g o r m-u i l, blaauw oog. Met dit u l of u i l koomt het Fransche oeil overeen. Het woord naamlijk is van Keltischen oorsprong. In een tweeden zin beteekent het geleider, en van daar de benaming van een der zeven Noordelijke starren, u l-o i c h o, Nachtgids.

Bladz. 197.

‘Ga, man van Vrede! vlied (riep Kalmar, fel aan 't branden)!’

Kalmar, zoon van Matha. Doorgaands geven de Dichters den rol van aanraders ten krijg, aan lieden wier gebrek aan moed naderhand voor den dag koomt. Kalmar echter behoort tot dezen niet, maar houdt tot zijn einde toe den roem van rechtschapen' heldenmoed staande.

Bladz. 197.

‘Laat niet eene enkle hulk den weg naar Inis vinden!’

I n i s is de algemeene naam van alle Eilanden. N a a r I n i s is niet meer dan n a a r 't E i l a n d. Naar dat naamlijk waar zy van daan komen. I n is de wortel, die Eiland beteekent. Van daar zoo vele namen van Eilanden die dien wortel hebben, I n i s t o n, I n i s t o r e enz. In welke men dus ook deze saamenstelling weglaten kan. Even zoo is het met B a l, het welk een stad beteekent, en in die beteekenis voor de namen der rivieren geplaatst wordt. Dus is B a l k l i j d e 't zelfde als K l i j d e s w a l, waarmeê ik het verwisseld heb (K a r t h o n. P o ë z y I. d Bl. 32. [Bladz. 73]) dat is, de stad of wal van de rivier Klijde, welk Klijde ook Kluath genoemd wordt. Even zoo is T u r a a s r o t s juist hetzelfde met K a r r i k t h u r a. Ik merk dit hier op, om te toonen dat men my niet lichtvaardig van willekeurigheid moet verdenken, wanneer mijne namen juist niet met Macpherson overeenkomen, zelfs dan, als ik zijne lezing volg.

Bladz. 198.

‘Vier steenen (was 't bericht, dat hy ten andwoord gaf)
Verheffen 't naakte hoofd op strijdbren Kathbars graf.’

De naam van Kathbar is zeer algemeen, zoo wel als Kathmor,

Kathmin, Kathbaith enz. die alle den zelfden wortel in de samenstelling hebben; die van K a t h naamlijk, g e v e c h t. Het wederomkeeren van denzelfden naam geeft daar door somwijlen verwarring, wanneer men niet weet of van denzelfden dan van verschillende personen gesproken wordt. Zoo bezingt Ullijn, in den V i j f d e n Z a n g, eenen anderen Ullijn.

De Begraving der oude Schotsche berglanderen geschiedde op deze wijs. Men dolf een' kuil van zes of acht voeten diepte, en bestreek dien met gladden klei: daarop lei men den Doode, en, indien het een krijgsman was, zijn zwaard, met de punten van twaalf pijlen, nevens hem. Op het lijk werd een lage van klei gelegd, en daar in de Jachthoorn des verstorvenen. Dit al werd met molmaarde en voorts, waar men die by de hand had, met zoden overdekt. Een' Krijgshoofd werden vier steenen om het graf gezet, die er den omtrek van afpaalden. Dat dit eereteeken aan een' Bevelhebber eigen was, blijkt uit Fingals rouwbeklag over zijn' jonger zoon, die, als nog geen Legerbende geboden hebbende, dit ontbeeren moest, en wiens graf met een' enkelen steen bedekt wierd. V i j f d e Z a n g.

Het graf van Ossiaan-zelven in het graafschap Perth, ter gelegenheid van het graven van een Heirweg gevonden, was met een steen van zeven en een half voet langte en vijf voeten breedte bedekt, en had, even als die hy zijn' helden geeft, vier graauwe steenen aan de hoeken opgericht. Maar het was bovendien met een breeden kring van steenen omringd, die wel zestig voeten in den omtrek had, en waar van de stukken steens meer dan drie voet hoogte hadden. Dit was een bijzonderheid, die een soort van vergoding aanduidde, welke men aan het overschot eenes mans bewees, wiens nagedachtenis nog heden by zijne Landslieden boven alle verbeelding vereerd en geliefd is.

Men achtte dat de zielen der afgestorvenen dadelijk op hare afscheiding van het lichaam, in nevelen opstegen; van waar zy zich somtijds met flaauwe schemering in de duisterms aan hun vrienden vertoonden. Van daar het o p d e w o l k z w e v e n, het o p d e n w i n d r i j d e n, het a f d a l e n o p e e n' l i c h t s t r a a l enz. waarvan de Gezangen dezes Dichters overal vol zijn. Prachtige beschrijving vindt men hier van in B e r r a t h o n. Zie mijne M e n g e l p o ë z y, bl. 136 en 137 [Bladz. 58]. In deze nevelen waande men de Dooden om te zweven, met wellust naar de Harpzangen te hooren, en niet te rusten voor hun de laatste eer in het Lijklied bewezen was. Dit behoorde tot het recht des uitvaarts. Van daar de omzwerving van de schim van Hidallan in den k r i j g m e t K a r o s. M e n g e l i n g e n, II d. bl. 7 [Bladz. 126]. Van daar het geheele stuk van K o n l a t h ('t welk ik tot eene andere gelegenheid beware), waar in Ossiaan door den geest van zijn' vriend wordt opgewekt, om zijn' lijkzang te zingen. Voor 't overige was hun bezigheid zich in deze nevelen op gelijke wijs te vermaken als zy op de aarde deden.

‘Zy gaan ter jacht op schuchtre neveldieren,
Die door de lucht in mist en wolkdamp zwieren,
Terwijl hun vuist den dunnen luchtboog spant,
Op aard, de lust van hun gezwinde hand.

zegt Oskar in den krijg van Inistona. Mengelpoëzy, bl. 34 [Bladz. 7]. En in den Berrathon houden zy feesten even als op aarde, met Harpzangen vervrolijkt. Zie boven. - Men eigende hun de kracht toe van in deze nevelen de lucht te beroeren, stormen te verwekken, en donder en bliksem te slingeren. Schoon is de plaats in Berrathon daaromtrent, Mengelpoëzy, bl. 154. en 155 [Bladz. 67]. Van daar, geen storm in Ossiaan, die niet aan de geesten wordt toegeschreven. Ook waarschouwen zy somtijds hunne Vrienden. In 't bijzonder zuchten en huilen zy over de velden waar hun landgenooten in den slag zwichten moeten. Men zie het einde van dezen Zang. Zoo toonen zy zich in verhevelingen of dwaallichtjens, waar een veldslag moet voorvallen. Vierde Zang. Zelfs zonderden de Heirvoogden zich des nachts af van hun leger, om de invloeden en waarschouwingen der geesten te ontfangen. Men zie den Kathlin, Mengelingen, I d. bl. 9 [Bladz. 95] en 10. ook bl. 5 [Bladz. 93] den krijg met Karos, Mengelingen, II d. bl 13. [Bladz. 129] Lathmon, Mengelingen, II d. bl. 25. [Bladz. 134]. - Of men ten tijde van Ossiaan andere geestelijke wezens erkend hebbe dan dezen, is niet uitgemaakt. Doch men mag gissen, dat by de invoering der Christlijke Godsdienst, al wat daarop toespeelde, als Afgodendienst ademende, uit deze gezangen geligt is. Het geen zoo veel te waarschijnlijker wordt, als men in aanmerking neemt, dat de oude Schotten van Keltischen oorsprong waren, en oudtijds, als dezen, hunne Druieden hadden. Nog hier en daar blijkt het, dat van deze Druieden in Ossiaans leeftijd bestonden, en in groot aanzien van heiligheid en kennis van verborgenheden gevestigd waren. Men zie, onder anderen, wegens Ierland, den Vijfden Zang. Dit laat zich niet ramen met eene volstrekte ontblootheid van alle Godlijke eerdienst of begrippen van hoogere wezens, die, wat het lot der Druieden in het Noorden van Schotland ook geweest moge zijn, eens plaats gegrepen hebbende, zelfs met den val van die Priesterorde niet uitgeroeid konden zijn, maar noodwendig voort moesten duren. Van de Godsdienst der Scandinavische volken vindt men by Ossiaan ook blijken genoeg. Zoo is het met den steen van Loda in de Karrikthura, Mengelpoëzy, bl. 88 en bl. 90 en volgenden: [Bladz. 45 enz.] in den Derden Zang van den Fingal, enz. Zoo is het met dien van Brumo in den Zesden Zang van den Fingal De uitdrukking van Steenkreits is daar in 't oorspronklijk aanmerkbaar, daar men nog in Wiltshire in Engeland eene hoogst opmerkingwaardige dergelijke steenkreits vindt, by overlevering voor een' Druiedentempel bekend, schoon anderen er geheel iets anders van gemaakt hebben, en er beschrijvingen genoeg van zijn, die in geenen deel met de eenvoudigheid van de zaak overeenkomen, welke niet dan een dubbele ring van losse opgerichte en twee aan twee door een dwarssteen vereenigde stenen is, van eene gracht

en een opgeworpen' dam omringd. Zoo dat het in der daad eene steenkreits, of steenen tempelkreits is, voor geen overwelving of deksel geschikt. In het midden van zulk eene kreits stond een vierkante steen, die, zoo men achtte van de macht des afgronds doordrongen wierd, en voor dezen (het zij men dien als een altaar of veeleer als den zetel der Godheid-zelve beschouwde) stortte men gebeden, gezangen, offergaven, en wijrook, en werd ook de Priester van den geest der voorspelling bevangen. Overblijfsels hier van vindt men nog, diep in Lapland. In deze kreits hield men ook de mindere Geesten, van 't ontzag voor de Godheid der plaats vervuld, met aaklig gehuil en gejoel om te zweven. In deze kreits word dan ook Grumal gebracht, het zij om zijne bewaring aan de Godheid te betrouwen, het zij om daar ten eenigen dage geofferd te worden. Want dat de Druieden ook (somtijds ten minste) menschlijke ingewanden op de altaren raadpleegden kan in geenen twijfel getrokken worden. Het is geloofbaar, dat deze Tempelkreitsen met hoog geboomte omringd waren, het geen mooglijk is, dat op den heuvel in Wilthshire geslecht en uitgeroeid, wellicht verbrand, is geworden; en door welke wegruiming-zelve de plaats verontheiligd en tot verdere afgodsdienst onbekwaam werd gemaakt. Men noemt deze steenkreits, waar van ik spreke, in de nabuurschap, met den nietsbeduidenden naam van S t o n e -h e n g e . Doch de grootte en gelijkmatigheid der steenbrokken geeft er iets ontzetlijks aan, wanneer men den heuvel beklommen heeft. In de Orkadische Eilanden zijn meer zulke steenkreitsen, die nog den naam van Loda dragen, en welke men nog min of meer met een bijgeloovig oog aanziet; doch dezen heb ik niet bezocht.

Wat Godsdienstige denkbeelden echter de Schotsche Helden van Fingals tijd gehad mogen hebben, het blijkt dat zij weinig eerbied hadden voor de voorwerpen der vereering van andere Natiën; hoe zeer zy die nogthands als waarachtige Geesten die het lot der aardsche zaken in de hand hadden, erkenden. Want, dat zy ze waarlijk daar voor hielden blijkt uit de straks aangehaalde plaatsen waar zy voorkomen (niet naar het zeggen, of gevoelen van anderen, maar onbepaald en volstrekt) als het lot niet alleen vooruitwetende, maar zelfs beslissende. Bijzonder mede uit de prachtige beschrijving van Lodaas Geest in den D o o d v a n K u t h u l l i j n (M e n g e l . III D. bl. 15) [Bladz. 157], en uit het geen zijnen offeraren en Bezweerderen toegeschreven wordt in den K a t h l i n (M e n g e l . I D. bl. 11 [Bladz. 96]): zoo als zy ook de Druieden voor kundig van het verborgene en toekomende hielden; waar toe nevens de plaats van Allad in den V i j f d e n Z a n g van den F i n g a l , ook die van K o m a l a behoort (M e n g e l . I D. bl. 25.) [Bladz. 102] Doch het hoog gevoel dat zy van zich-zelf hadden was geschikt om hun den schroom te doen verzaken voor wezens, welke zy in louter damp deden bestaan, en zy handelden de Stormgeesten even als de

Noordsche Afgoden: Vergelijk den D e r d e n Z a n g van den F i n g a l bl. 70 [Bladz 227], met de K a r r i k t h u r a bl. 90 tot 92 [Bladz. 45 en vervolg.]. Zwaran-zelf, schoon Noorlander, roemt, zijne Goden te durven trotseeren. F i n g a l I Z a n g, bl. 22. [Bladz 204]. Stormen en onweeren zijn zekerlijk (dit tuigt de overeenstemming aller tijden en volkeren) van het ontzetlijkst in de Natuur; en by Natiën wier ligging en gesteldheid van land hen daar onophoudelijk aan blootstelde, konden zy licht als de werking van Bovennatuurlijke wezens aangezien worden, zoo als dit ook het algemene gevoelen was. Maar de Helden van Fingals tijd wilden zich boven de bijgeloovige vrees der menigte verheffen, en van daar die pralende stoutheid om wezens aan te tasten, die zy begrijpen moesten, hun te machtig en boven hun bereik te zijn! Zy werden Godenstormers als die de Grieksche Mythologie ons vertoont, uit loutere overmaat van dapperheid. Dat deze dapperheid echter met groote vrees en angst vermengd is geweest, blijkt uit de verbalen-zelve, en uit de begoocheling van het geen zy meenden verricht te hebben. Diomedes moed in het kwetsen van Mars en Venus is van een geheel anderen aart.

Dat het licht was voor de eerste Christenen in dat land de overblijfsels van den Druïdischen Godenleer in de stukken van Ossiaan te onderdrukken en ze daar door voor het Nageslacht verloren te doen gaan, zal men dadelijk begrijpen, als men in aanmerking neemt, dat volgens de standhoudende overlevering, de Christelijke Godsdienst reeds ten tijde van onzen Dichter, in zijn Vaderland begon op te komen, en een zijner Dichtstukken, (het zij dan de K a l t h o n het zij de s l a g v a n L o r a) aan een' Christenzendeling ingericht is. - Vraagt men, waarom zy dan ook de Goden van Lochlin en Kraka niet onderdrukt zouden hebben; het andwoord is gereed. Deze komen, zoo al niet als machtlooze spooksels, ten minste niet als voorwerpen van vereering voor de Schotten voor; daar men in tegendeel onderstellen moet dat hun Kaledoonsche Demiurgen en hoogere geesten door hunne vereerers als Godlijke wezens met inboezeming van eerbied en aanbidding voorgesteld geweest moeten zijn.

Bladz. 202.

‘Hy waant een' Winterstorm in Gormals woud te hooren.’

Gormal, het gebergte van Lochlin, ontzachlijk door zijne hoogte, de dichtheid van zijne wouden, en de verschriklijkheid van zijne stormen.

Bladz. 203.

‘Hy vonkelt van gesteente, en blikt den schrik in de oogen, enz.’

Welk eene beschrijving! Zal dit wederom de vrees doen? Maar de vrees vergroot wel de voorwerpen en spreidt er een' sluier van verschriklijkheid over, maar zy

schildert geene voorwerpen duidelijk, en tot in hunne minste kleinigheden. Zelfs in weerwil van alle vrees en

verwarring van geest die zy meêbrengt, beschrijft Arno hier alles. Ja veel meer dan hy heeft kunnen zien, zonder of gevangen genomen of van den vijand voorgekomen te worden. Inderdaad die dit van Ossiaan acht kent zijnen grootschen eenvoud niet.

BLAIR bedriegt zich geweldig, wanneer hy dezen kar voor een' blooten rosbaar (h o r s e-l i t t e r) verklaart. Op die wijze kan men alles van alles maken. 't Is een zeer kunstig gemaakte wagen, waar van niet alleen de boom uitgesneden of bebeeldhouwd is, maar wiens bak in een schoonen schelptrek gevormd is. En dan de gesteenten? het elpenbeen? het goud? Men kon in Fingals tijd dat alles, het is waar, door de Romeinen kennen, en het is mooglijk, dat men hun P h a l e r a e overnam, nabootste, versmeedde, en anders aanwendde. Strabo maakt gewag van elpenbeenen breidels en halssieraden, die een deel van den Handel tusschen Brittannie en Gallien uitmaakten. Ook is gesteente een zeer algemeen woord. De Barnsteen is in de Noordlijke landen niet vreemd, en de Noordwestkust van Schotland heeft blinkende keisteentjens in menigte; om van de Basaltsteenen niet te spreken, op de Schotsche Eilanden zoo talrijk en schitterende. Dit verzacht zekerlijk het stuitende dat deze beschrijving by Ossiaan voor ons heeft; maar hoe 't zij, de geheele trant van dit gedeelte is zoo ten eenenmaal buiten zijn geest en aart, en schijnt zoodanig den stempel van een later tijd te dragen, dat ik niet begrijp hoe iemand onvatbaar voor dit onderscheid zijn kan.

De Krijgskar was in een tijd, waar in (na de eerste speerstoten, ten minste) alles op den sabel aankwam, van het uiterste gewicht, om de vijandlijke slagorde te breken. Om zijne uitwerking nog ontzachlijker te maken bekleedde men hem by eenige volken met zeissen en pieken, aan de assen, velgen, en disselboomen. Tot het zelfde einde voornaamlijk dienden de Elefanten. En het zijn deze twee uitvindingen die de in een doorgaand en onafgebroken front strijdende volken noodzaakten, om zich met tusschenwijdten te scharen; waar door zy met een wending van twee bijzondere afdeelingen den loop van den vijandlijken Krijgskar of Elefant verijdelden, met hem ruimbaan te maken. En dit is tot eenige eeuwen na den aanvang onzer Tijdrekening ook de vaste slagorde der Romeinen gebleven, die ook in vele opzichten hare voordeelen heeft, mits de afzonderlijke benden genoegzame breedte van front hebben. De zelfde Krijgskar en Elefanten hebben aanleiding gegeven om de diepte der slagorden aanmerkelijk te verminderen; waar door niet alleen de verwoesting der wagenen en Elefanten, waar zy uitwerking deden, minder gemaakt wierd; maar waar door ook het openen der linie om hun doorgang te geven gemaklijker en eenvoudiger wierd. Ons geschut heeft dit nog noodzaaklijker gemaakt. Zeker is het, dat daar door echter de linie in vastigheid veel verliezen moest, en het overhoop werpen het werk van een oogenblik worden. Doch daarom

met Folard de Kolom weêr te willen invoeren is dwaasheid. De kracht van de Kolom zij zoo groot zy wil in een' storm, zy bestaat uit de kracht der drie eerste geleden. Het vierde doet reeds niets meer; maar het voordeel dat er in ligt, bestaat in den spoed waar meê zy de vallenden verplaatst, en by 't doorbreken van een linie of borstweer zich in de breedte kan uitbreiden, en dus den vijand van een scheiden en overvleugelen. Doch de schok-zelf, zoo wanneer men geen Macedoonsche Phalanse heeft, die vijfdubbele rijen van piekijzers voor zich heen drijft, is niet geweldiger. - En nog veel minder verleent zy eenen sterker wederstand tegen den schok van een' vijand die er op instort. In een dichten hoop steunen de achtersten de voorsten niet, maar worden door dezen gedrongen en overhoop geworpen. Het doen vervangen van de uit hun plaats gedrongenen en vertredenen door anderen, is alleen het geen mogelijk is, zoo men dit ongeluk door een welgesloten slagorde die den vijand op speer of bajonet weet te ontfangen, niet voor kan komen. Voeg hier by, dat de achterste rij door de voorste gedrongen meer belemmerd en verschrikt wordt dan de voorste-zelve op wie de vijand onmiddelijk invalt; om geene andere reden, dan dat zy werkeloos is, en dus aanstonds gereed, naar de hielen om te zien. Want dit ligt in de Natuur van den mensch, tegen het gevaar in te druischen of er voor te vlieden. Het werkeloos door te staan, doet of een gevoelloooze Kozak, of een Filosoof-alleen.

Het was de onzin van Folard, in dien tijd by de halfkundige Franschen aaugenomen (want ook in de krijgskunst heeft mode plaats) die hen in den slag van Fontenoy den Engelschen warklomp, die log en vormloos op hen afkwam en de weinige kracht die hy had, noch kende, noch wist te gebruiken, voor eene geregelde Kolom deed houden, waar van zy zoo groot een denkbeeld hadden opgevat. Zonder dit waren de Engelschen reeds twee uren vroeger geslagen, en hun domheid had nooit in het oog van eenige onkundigen voor Heldenmoed en onderneming doorgegaan.

Bladz. 204.

‘Ontmoeten Inisfal en Lochlin zich in 't veld.’

Inisfal, is Ierland, dus genoemd van de Fallen, een volk dat zich daar nederzettede. Inis-fál is het eiland der Fallen.

Anders is Ierland Erin, 't geen de wortel van den tegenwoordigen naam is. Erin beteekent West-Eiland. Men schrijft ook Ierne, 't geen hetzelfde is. Ear of iar is West. - ‘Deze naam is verscheidenlijk van de Ouden toegepast. Men zie Strabo Lib. II, die het voor het Noorden van Brittannie schijnt te gebruiken, doch kwalijk.’ Dus Macpherson. Niets echter zou verhinderen, dat deze benaming van het westergedeelte van Brittannie gebruikt ware, het geen gelegenheid tot de misvatting gegeven kon hebben. Zoo noemen de Oostfriezen ons Friesland met den naam van Westfriesland, dien wy aan

Noordholland geven. Maar Strabo zegt niet, het geen Macpherson hem doet zeggen. Hy onderscheidt zijn □*έρνη* overal en altijd van Brittannie, dat hy B*ρετανικ*□ noemt, als een byzonder Eiland; maar bedriegt zich alleen in de plaats, door het nog Noordelijker te stellen. Men zie byzonder Straboos Vierde Boek: - E□*σι δ*□ *κα*□ □*λλαι περ*□ *τ*□*ν* B*ρετανικ*□*ν ν*□*σοι μικραί· μεγ*□*λη δ*□□ □*έρνη, πρ*□*ς* □*ρκτον α*□*τ*□ *παραβεβλημένη*. Of men moest N□*σος* voor een P e n i n s u l a nemen, gelijk in P e l o p o n n e s u s . Doch dit zelfs schijnt de samenhang niet te lijden, daar hy 't onder de Eilanden r o n d o m Brittanje telt.

Bladz. 204.

> ‘De speer, der vuist ontsnapt, beschrijft in 't nederzinken
> Een' heldren kring van licht, verschriklijk by zijn blinken.’

Zie daar een' recht Dichterlijken trek! Het kenteekent den Dichter niet, vreemdigheden te zoeken; maar het geen eenen ieder onder het oog is, en door ieder voorby wordt gezien, op te merken, en met eene gemaklijkheid van uitdrukking te vertegenwoordigen, dit is Dichterlijk. En hier van is Ossiaan niet misgedeeld. Zelfs kleinigheden hebben hieromtrent groote waarde. Homerus is overrijk in zulke kleinigheden, en somtijds te overladen daarmeê. Maar duizendmaal beter die overvloed dan de schraalheid der Hedendaagschen, die nooit iets opmerken waar zy geen voorbeeld van vinden by hunne voorgangers. - Even zoo merkt Ossiaan in den Derden Zang de verschillende helling der masten op naar de bocht der golven op of nederwaart gaat. Meer zulke eenvoudige opmerkingen heeft hy, die zijne schilderijen juistheid en volkomenheid geven.

Bladz. 205.

> ‘ô Maagd van Inistoor! stort tranen, ja stort tranen!’

De Dochter van Gorlo, Koning van Inistore, de Orkadische Eilanden, of veellicht slechts een daar van. Trenar, haar minnaar, was broeder van den Koning van Iniskon, 't geen men meent de Eilanden van Schetland te zijn. De Noordlijke eilanden van de Noordzee gehoorzaamden allen aan den Koning van Lochlin; geen wonder zoo hy, na zoo groote uitbreiding van zijn macht, ook op de anderen aanspraak maakte. - 't Is van daar, dat in de opnoeming der Hoofden in Zwarans Legermacht, deze Eilanden gedacht worden. V i e r d e Z a n g .

Bladz. 206.

> ‘Zijn Jachtstoet huilt van angst: zijn schaduw treft hun 't oog. enz.’

Men waande dat op 't oogenblik van iemands verscheiden, zijne afgescheiden ziel, ongeacht den afstand, dadelijk in zijne woning omwaarde, waar zijne verschijning of zijn aanzijn ten minste, door velerlei teekenen kenbaar wierd.

Bladz. 206.

‘Aan de overschaâuwde zij' van Kromlachs wildernis, enz.’

K r o m l a c h is de eigen naam van een gebergte in Ulster. K r o m l e a c h, was ook een algemeene naam aan de heuvels der Druiedentempels gegeven.

De wijze van het wild voor deze groote gastmalen te bereiden, is hier zeer wel afgeschadnwd. Men groef een' diepen en ruimen kuil, die men met effen steenen ophaalde, en hield eene menigte andere gladde en effen steenen vaardig. Zoo wel den kuil als deze laatste steenen maakte men doorheet met heidekruid, struiken en dergelijken. Dan lei men eene Lage Wildbraad in den kuil, en overdekte haar met deze gehitte steenen. Hier op kwam een tweede Laag vleesch, wederom met gehitte steenen overdekt; en zoo, Laag aan Laag, tot den rand van den kuil toe. Het geheel werd dan met zoden toegemaakt en dichtgestampt, om er den waassem in te houden. Weinig tijds was er nodig om deze bereiding vaardig te hebben.

Bladz. 207.

‘Ga, grijze Zanger, ga, hy zij mijn dischgenoot.’

De Barden, als behoorende tot de Druieden, deelden in het karakter van heiligheid dat men hun toeschreef, en van daar dat zy als Gezanten en Herauten in den krijg gebruikt wierden. In later tijd ging dit op de Minstrels die de Barden van hunnen tijd waren, over (M e n e s t r i e r by de Franschen, S c h a l d by de Denen en Anglen); die somwijlen van deze hunne onschendbaarheid niet ontzagen misbruik te maken. Wellicht is 't van daar, dat men nog in den Oorlog de Trompetters op gelijke wijze gebruikt.

Bladz. 207.

‘Eer Luvars stroom van 't bloed van al zijn Helden schuim'!’

L a v a r of L u v a r een stroom in Ulster, vloeiende tusschen de gebergten van K r o m l a c h en K r o m m a l.

Bladz. 210.

‘Geliefde! uw helder oog staat vruchtloos op de baren
't Verheffend golvenschuim voor zeilen aan te staren.’

Dit zelfde beeld vindt men, en meer uitgewerkt in d e n D o o d v a n K u t h u l l i j n. M e n g e l i n g e n III d. bl. 4. [Bladz. 151]. Zie ook den K a r t h o n P o ë z y I d. bl. 37. [Bladz. 75] en waar het zelfde beeld op het gehoor overgedragen wordt, F i n g a l

VI. Z a n g . - Is het, als zoo veel andere, voor eene gemeene plaats te houden, of mag men deze plaats hier als navolging van eene andere hand aanmerken? Het laatste koomt my het waarschijnlijkst voor.

Bladz. 211.

‘Zy zwieren over 't heir; en Lenaas holle schoot
Weêrgalmt een schrikbre zucht, het voorspook van de dood.’

Nog meent men onder het Gemeen in dit zelfde Bergland, waar het Tooneel van dit Dichtstuk geplaatst is, dat wanneer iemand sterven zal, zijn Dood door de zuchten van een' zijner afgestorven Magen aangeduid wordt, die 's nachts op een verheveling twee of driemaal over de plaats waar hy blijven zal, rondzwiert, en dan onder eene opvolging van afgebroken zuchten den weg zijner Lijkstatie afteekent, en op de begraafplaats verdwijnt. Men zie ook mijne M e n g e l i n g e n . II d. bladz. 128 [Bladz. 146].

Bladz. 211.

‘En Krugal zweefde op 't licht als op een effen pad,’

Deze verschijning is zeer uitvoerig geschilderd. Het zakelijke, en waar in zy alle overeenstemmen, is het aankomen op een wolk, het nederdalen op een' lichtstraal, en het vertrekken in windgeruisch. Men voege hier by de zachte stem, waar van Karril in dezen Zang, bladz. 216, en de doorschijnendheid van het nevellichaam, waar meê men de ziel omkleed waande. Men zie hier van ook de K a r r i k t h u r a [D a r t h u l a] M e n g e l p . bl. 51. [Bladz. 16].

Bladz. 212.

‘De Nachtvorstin gelijk, wen ze aan den hemel taant.’

Het woord Nachtvorstin vindt men wel niet by Ossiaan; maar wel D o c h t e r v a n 't z w e r k of D o c h t e r d e s h e m e l s , 't geen even zoo eene persoonsbeelding is. Anders beteekent het woord dat hy voor de Maan gebruikt eigenlijk 't b l a n k e l i c h t v a n d e N a c h t . - Ik ben echter spaarzaam met deze uitdrukking geweest, om dat ik my alom een' regel gemaakt heb, van den Dichter geenerlei beelden te leenen, zelfs niet door eenvoudige vernoeming, die ik niet werkelijk by hem vond. Ook weet ik niet, ergens buiten deze eenige uitdrukking, van dezen mijnen grondregel afgeweken te zijn.

Bladz. 213.

‘Ga, zoon van Kolgar, ga, en doe den beuklaar klinken,’

Zie boven op bladz. 468.

Bladz. 214.

‘In Konaas bergvallei.’

De Kona is een riviertjen dat door Glenco in Argyleshire stroomt,

waaromstreeks de naam van Fingal nog in de levendigste gedachtenis gehouden wordt. 't Is van dezen vliet, dat Ossiaan zich somtijds de Z a n g s t e m of Z a n g e r v a n K o n a noemt: als by voorbeeld, in de K a r r i k t h u r a , de B e r r a t h o n , den K o n l a t h , enz.

Bladz. 214.

‘Daar 't worstlend springgetij' hun water steigren doet,’

Ik geloof hier den zin van den Dichter juist uitgedrukt te hebben, schoon iets korter. Macpherson, dien ik by deze niet zeer klare plaats raadpleegde, schijnt my toe haar niet getroffen te hebben Ook de kundigste in de Taal, mist somwijlen den zin van zijn' schrijver.

Bladz. 215.

‘Sta Zwaran, by 't gebied van Erins Noorderstreken,
Uw Bruid en Jachthond af,’

By alle de wilde en meest van de Jacht levende Volken is de Jachthond een van de hoogstgeschatte bezittingen. En de Wilde in 't hart van de Noordamerikaansche woestenijen voegt hem nog by zijne Bruid, als alles wat hem 't dierbaarst is: en dat zelfs in zijne Minnezangen.

Dit is hier de Vrede,
Dien Lochlin Vorsten schonk, a l s m e e s t e r o p h u n n ' g r o n d .

Heel iets anders is de K o n i n g s v r e d e , waar van in de K a r r i k t h u r a . M e n g e l p . bl. 96. [Bladz. 48]

Bladz. 216.

‘Moet ze eenzaam, als een vreemde, in 't holle burgslot leven,’

Pas gehuwd en door haren gemaal zijne woning ingeleid, wordt zy gezegd, daar als nog vreemd in te wezen.

Bladz. 217.

‘Een enkle bliksemslag van 't bliksemend geweer enz.’

Ontzettend, maar getrouw, is deze afbeelding van het instorten eener welgeschaarde en geoefende slagorde, op zijn' vijand, waar by die zwaarden in eens nederstorten,

en in den zonneschijn als een' enkelen straal of stroom van oogverblindend licht toonen, oneindig schrikbarer dan het hevigste vuur van 't geschut.

Bladz. 217.

- ‘'t jeugdig Jaagrenrot den nieuwen ijfel kromde.’

Men weet, vertrouw ik, dat de ijfel de taxisboom is. Van dien maakte men oudtijds in 't Noorden de bogen gewoonlijk.

Bladz. 218.

'Het strijdend Legerhoofd zag van zijn' Krijgskar rond:'

Hy ziet den slag verloren, en geen nieuwe benden hebbende om de mismoedigde en bezwijkende te vervangen, denkt hy natuurlijkerwijze aan de aftocht.

Bladz. 218.

'ô Konnal, braafste op aard, die immer sabel droeg! enz.'

Wonderlijk is hier de text, en allerzichtbaarst door eene uitlating bedorven Wy zijn genoeg. Schoon zy vlieden, zullen wy den vijand niet bevechten? Zegt Kuthullijn aan zijn' Halsvriend; en ondertusschen, hy laat Konnal by zich op den wagen klimmen, zy zwaaien hun schild, en vertrekken. Hoe hangt dit samen?

Macpherson heeft kwalijk: THOUGH Erin's sons have fled. Men moet lezen, TERWIJL zy vlieden, of TOT DAT zy ontvloden zijn. Hy wilde niet BLIJVEN veehten, dit zou dolheid geweest zijn, maar hy wilde 't, zoo lang als noodig was om hun vlucht veilig te stellen

En zoo doet hy. Macpherson heeft het gebrek van het oorspronklijk afschrift niet gezien. Hy verstond niets van de krijgskunst, en daar door heeft hy meermalen misgetast. Ossiaan is in dit punt voortreflijk, en men ziet klaar, dat zijn werk niet van den tijd is, dat de Barden geen krijgslieden meer waren, maar dat de Dichter krijgsman en kundig Veldheer is. Men ziet dit zelfs, daar hy in zijn' eersten Veldslag zijne eigene onkunde ten toon stelt. In Berrathon naamlijk. - Ik heb derhalve hier eenige verzen ingevlochten die den zin samenheehten, en een denkbeeld van de zaak geven kunnen.

Bladz. 220.

'Wat waart ge? een regenboog in 's hemels waterwolken!'

Rijzig en blank was hy als de regenboog, volgens Macpherson: 'Tall and fair he was like the rain-bow of heaven' Nooit kon Ossiaan zoo iets schrijven. Gy waart als de regenboog, zegt hy; ja, naamlijk een oogenbliklijk verschijnsel, flux verdwenen. Dit meent hy.

Bladz. 221.

'In duizend stroomen ging zijn hertentroep te wed: enz.'

Eene schoone en nieuwe uitdrukking, om de grootheid van zijn gebied te kenmerken. Zulke trekken tonen de rijkheid van Genie; waar aan het, inderdaad, Ossiaan niet

ontbroken heeft. Maar het getal der voorwerpen, die hy kende, was beperkt. En zoo lang de Dichtstukken voortbrengsels van het oogenblik zijn en niet geschreven worden, moeten

zy noodwendig doorzaaid zijn met telkens weêrkomende gemeene plaatsen, die in overgangen, gelijkeuissen, en dergelijke, bestaan; waar van de gestadige herhaling ons even zoo zeer walgt, als zy in dien tijd den Hoorderen aangenaam was, om dat dezen ze van buiten kenden, en dus, door de herinnering daar van, met den zanger eenigermate in de samenstelling des Dichtstuks schenen te deelen; en waar door hun ook het van buiten leeren der Dichtstukken aanmerklijk verlicht wierd. Van daar die gedurige misten, regens, stroomen, stormen, koeltjens, bosschen, golven, waterschuim enz. die zeer dikwijls in dezelfde bewoordingen voorkomen, en waar van de uitdrukking zelfs niet voor genoegzame verscheidenheid in eene Navolging vatbaar is, zoo men niet buiten de gelijkheid van stijl zal geraken, en tot eene gezochtheid vervallen, die altijd stuiten moet.

Het is even zoo met Homerus. Zijn

T□ν δ□□παμειβόμενος προσέφη κρείων □γαμέμνων

en dergelijke, zoo wel als de E p i t h e t a zijner Helden zijn volstrekt in den zelfden trant. Doch zijne gelijkenissen en beschrijvingen zijn oneindig meer verscheiden. Of zy 't echter in dezelfde maat geweest zijn eer zy geschreven en daar na met de uiterste zorgvuldigheid gezuiverd wierden, is eene andere vraag. Ossiaan heeft zeker ook vrij veel anders gezegd dan het tot ons gekomen is, en die dit niet gevoelt, die heeft zekerlijk een genoegen voor my vooruit, dat ik hem niet misgunne. De kinderliedtjens die men in mijn kindschen schooltijd nog zong zonder dat iemand ze meer verstond, en waar ik, drie en vier jaar oud zijnde, my het hoofd zoo geweldig meê brak om er zin in te vinden, terwijl ik nergens voorlichting kon aantreffen, waren mooglijk niet veel meer verstommeld dan deze gedichten, waarin op honderden van plaatsen nieuwere voor oude woorden in de plaats gesteld zijn, doch de samenhang vooral oneindig geleden moet hebben. Die er zich op toeleggen kon om ze te zuiveren, zou by de ware geleerdheid (die toch alleen strekken moet om den geest van den mensch te leeren kennen) een' grooten dauk verdienen. Doch hier behoort een leeftijd toe, en duizenden van hulpmiddelen, die meer dan één' leeftijd vorderen, eer men ze vergaderd kan hebben.

Bladz. 223.

‘Herneem, ô grijze Bard, herneem de Heldensnaren,’ enz.

In den Eersten Zang is de landing van Zwaran, Kuthullijns toebereidsel ten strijd', en zijn veldslag tegen Zwaran, door den Nacht afgebroken, beschreven. De Tweede levert ons het hervatten van den slag, waarin het Iersche Leger, ondanks de dapperheid van Kuthullijn-zelven en Konnal, geslagen wordt. De zaak is in dien stand gebracht, dat Kuthullijn, naar de hoogten geweken, waar natuurlijker wijze de vijand hem met den morgen vervolgen zal, wanhoopt het overschot van zijn

heir te redden. In dit tijdstip moet Fingal wel opdagen zou hy niet te laat komen. Hy verschijnt ook werklijk in 't gezicht van de kust; maar de invallende nacht doet zijn vloot uit het oog verliezen, en verbiedt hem de stranden te naderen. In deze geschapenheid van zaken sloot de Tweede zang, en hier ook vat de Derde den draad weder op, Kuthullijn in den avond des tweeden dags by het avondvuur vertoonende, waar hy, naar de gewoonte dier tijden, den Bardenzang hoort. Hy doet zijnen Hoofdzanger een lied aanheffen 't welk hy in Fingals burcht gehoord had, en Fingals Liefdegeschiedenis met Agadekka, de zuster van Zwaran behelst. Macpherson laat niet na, op te merken, dat die geschiedenis hier zeer gepast ingevlochten wordt (T h e s t o r y o f A g a d e c c a i s i n t r o d u c e d h e r e w i t h p r o p r i e t y, zegt hy), om dat zy de betrekkingen tusschen Fingal en den Noordschen Koning doet kennen, waaruit zijn geheel gedrag jegens dien vijand verklaard moet worden. Zeker was het noodig, dat de Lezer deze betrekking wist, maar of een Dichter het geen (om het dus te noemen) den sleutel van zijn stuk uitmaakt w i t h p r o p r i e t y te pas breugt, als hy het by wege van herhaling van een' ouden Tafelzang invoert, is eene andere vraag; en dit middel dunkt my even zoo goed, als of Sofokles in zijn' beroemden Edipus het voorval van Laius dood door een' blindeman op de straat, zonder oogmerk, had laten opzingen. Het lied is voortreflijk; maar de inhoud van een ingevoerd lied maakt geen werkend deel van het Dichtstuk uit, en het tot oplossing van de Hoofdzaak te doen dienen, is zich tegen den aart der zaken vergrijpen. Beter had men die betrekkingen tusschen den Schotschen en Noordschen Vorst kunnen aanvoeren in de raadplegingen van Kuthullijn in den Eersten zang, waar Konnal voorslaat, Fingals komst te wachten en zoo lang een hoofdtreffen te ontwijken. Zy hadden een reden van wantrouwen aan Fingals te hulp schieting kunnen opleveren, en dus, tot voldoenden grond strekken om zich op de onzekere hoop van zijne aankomst niet te verlaten. Zy hadden....Doch wat zeg ik? Op honderde wijzen, had een bekwaam Dichter en die de kunstgreep der schikking verstond, dit gepast en eigenaartig kunnen invoeren: doch van sommige Kunstbeoordeelaars kan men wel, met een' der oude Redenaars, zeker zijn, dat wanneer zy iets toejuichen, er een Engelsche b l u n d e r begaan is. Niet dat ik dit in onzen Ossiaan zo kwalijk neme, in wien men den opleg en r e s s o u r c e s van eenen Heldendichter niet vorderen noch onderstellen mag: maar ik heb door de dwaze loftuitingen en niet minder dwaze berispingen onzer zogenoemde Oordeelkundigen, in mijn vaderland zoo veel kwaads zien uitwerken, dat ik 't een plicht achte, jonge Lezers ten minste tegen dezen vreemden Kritikaster te wapenen.

Men merke aan, het geen zelfs hier niet geschiedt, zoo als het ook in Ossiaans tijd niet noodig was, dat Starno de vader beide van Zwarau en Agadekka is.

Bladz. 224.

‘Die Lodaas heiligdom met stem en feestgebaar
Deed daavren,’ enz.

Men zie de Karrikthura. Mengelp. bladz. 88, 90 en volgende. [Bladz. 45 en volg.]

Bladz. 224.

‘Drie dagen zij mijn disch ter uwer eer gespreid!
Drie dagen’ enz.

Het was een algemeen gebruik, een' vreemdling van aanzien drie dagen lang te vergasten; hem dan het worstelspel met de voornaamsten des lands aan te bieden, en ter jacht te voeren. Zoodanig een worstelen was dat van Zwaran met Fingal, in den Eersten zang bl. 5 [Bladz. 195.] gedacht; en dit bedoelt Zwaran ook in den Zesden zang, waar hy aan Fingals kinderen niet alleen een gulhartig feestonthaal toezegt zoo wanneer zy zijn rijk bezoeken mochten, maar ook stoffe om roem te behalen. Men zie den Krijg van Inisthona, Mengelp. bl. 35. [Bladz. 7.]

Bladz. 225.

‘Verschijnt ze in al heur' glans voor Morvens heldenjeugd.’

Wat de eigenlijke perken zijn, waarin Morven besloten lag, is onzeker. Men meent echter, dat het waarschijnlijkst een algemeene naam was voor de heuvelige, dat is de Noordwestkust van Schotland.

Bladz. 226.

‘En, zoo een hemelgeest van schrikbaar nachtvermogen
In 't wolkgespansel drijft’ enz.

Macpherson wil, dat dit de eenige plaats van het Dichtstuk is, die een' schijn van Godsdienstbegrip of Godsdienstige vereering toont. Wat hy echter van die twee gemeend heeft, weet ik niet. Hy zoekt het in Kuthullijns apostrophe to the spirit. Doch ik zie 'er geene apostrophe van Kuthullijn aan den Geest in, en hy-zelf zeker ook niet (ten minste toont zijne vertaling het niet), maar wel aan de Maan. En zoo hy hier aan de Maan, dikwijls door nevels verduisterd, een kracht tocschrijft, beneden den geest des nevels, dit doet hy alom. Men zie by voorbeeld de Gezangen van Zelma, bl. 120. [Bladz. 32.] Maar gelijk nergens, zoo heeft dit hier ook geen de minste betrekking tot een denkbeeld van de Godheid. Men zie onze Aanteekening op bl. 11. [Bladz. 198 en 469].

Bladz. 227.

‘Als de onweêrwolk genaakt.’ -

Men zou mogen denken dat hier aan een Hoos gedacht wordt, welke

in die streken gemeener dan elders zijn. Thands breekt men ze met het grof geschut. Doch het is moeilijk te begrijpen, dat de Held in dat geval niet met boot en al in de lucht weggestoven zou zijn. - Dan, het zou dwaasheid zijn, in deze Fabelen eene volkomene waarheid te zoeken.

Bladz. 227.

‘Mijn stem zal donderen door 't enge bergkloofpad.’

Men heeft my onlangs gemeld, dat in eene Recensie van mijn B u i t e n l e v e n mijne koppelwoorden berispt waren geworden. Ik vertrouw, dat in die Recensie wel meer blijken van onkunde in het Nederduitsch en in den Dichtstijl voorgekomen zullen zijn. Echte Taalkenners ten minste hebben altijd grooten prijs gesteld op een gelukkig koppelwoord. Maar in een' tijd dat men zich naar den walglijken smaak der Duitschen vormt, en onze goede Dichters, zoo wel als de Grieksche, voor Hoogduitsche vodden die het menschlijk verstand onteeren, achterliggen, is het niet vreemd, zoo men gants tegenstrijdige begrippen met die der opbouwers van onze Taal- en Dichtkunst koestere. Hoe het zij, ik weet niet, de Recensie gezien te hebben, en zy is my ook geheel onverschillig. Maar mijne Landgenooten, laat u het edel en voortreflijk voorrecht onzer taal, dat zy met de schoone Grieksche gemeen heeft, niet ontnemen!

Ik begrijp nochthands dat het mooglijk is, dat iemand die de melodie onzer Taal niet vast heeft, aan sommige zeer goede koppelwoorden haken blijft. Dit kan niet wel anders, sedert dat de D e c l a m a t i e zoo verwaarloosd is, als bijzonder sedert de Herbouwing van den Amsterdamschen Schouwburg en den daar toen ingevoerden smaak van het Fransche zoogenaamd Natuurlijk spelen, plaats heeft gehad. En inderdaad kan niemand thands zich een denkbeeld maken van het geen wy, in Hoogvliet of Vollenhove by voorbeeld, gevoeld en bewonderd hebben, wanneer Duim of Punt die Poeeten ons voorlazen. - Natuurlijk spelen! Ach, om dit te zien, ga ik naar geen' Schouwburg; dat vind ik overäl Maar karakters boven de gemeene Natuur, en in de Dichterlijke Idealenwareld behoorende; in eene Dichterlijke samenvoeging van betrekkingen en omstandigheden, Dichterlijk te zien uitvoeren: met één woord de uitvoering van een Dichtstuk by te wonen, en daar door hart en verbeelding verwarmd en my boven my-zelven opgeheven te gevoelen; dit vrage ik van 't Schouwtooneel. En waar het Tooneel ophoudt dit op te leveren, daar wordt het in plaatse van eene schoole van Dichtkunst en zeden, gelijk ik het in mijne kindschheid nog gekend heb, van langzamerhand een bron van zedenverderf, verstrooiing, lediggang, en wat hatelijker en afschuwelijker is dan dat ik 't hier noemen zou. En zoo is het in Duitschland en Engeland.

Van daar, van daar 't verval, dat volk aan volk beweenen!
De aaloude steunsels van den staat,
Der Helden nakroost is verdwenen,
Voor een van God veroordeeld zaad.

Helaas! een schuldige eeuw heeft trouw en Huwlijkskluister
Verscheurd, en 't heilig bed bevlekt;
Het edelst bloed beroofd van luister,
En de aard met bastaards overdekt.

Ach, wat voor de afkomst gaat der Cezars en Bourbonnen
Is mooglijk uit een' valschen schoot
In schendig overspel gewonnen,
En 't zaad van een' verworpen' Jood.

Zie daar de vrucht der weelde en valsche schijnvermaken!
Dit leert u 't leerzaam schouwtooneel,
ô Volken! God en plicht verzaken
Voor zielverdervend zingestreel.

Hoe! waar de Poëzy haar hemelval deed hooren,
En 't hart verheffen moest tot deugd,
Daar streelt u de ontucht oog en ooren,
En wordt de voedsteres der Jeugd.

't Onnoozel maagdelijn, aan 't woelen van de tochten
Nog vreemd, nog zelfs niet rijp voor 't kwaad.
Wordt door begeerten aangevochten,
Waar by geene onschuld meer bestaat.

Haast spreiden dartle dans en wulpsche aanloklijkheden
Verhitte lust in 't gestend bloed:
Reeds kittlen zich de Maagdeleden,
En tintlen van onkuischen gloed.

Op 't vrolijk bruiloftsmaal, by 't strenglen van haar band u,
Beantwoordt ze op 't ontuchtig bal
Den druk van eens verleiders handen,
Die baast haar bed beklimmen zal.

ô Zwijg, onteerde sponde! ontdek geen gruweldaden,
Niet hoorbaar voor een kuisch gehoor;
Maar neen, gy zult ze niet verraden;
Zy breken op haar voorhoofd door.

Maar ik wil dit tafereel niet verder uitschrijven, 't geen ik elders meen te plaatsen. - Ik heb hier gezien wat het Schouwtooneel, zoo het thands is, uitwerkt. Even gelijk ik gezien heb, wat de eeuwig valsche zedenleer der Hoogduitsche Romannen van een zielbedervenden La Fontaine (ik spreek van den Duitschen Schrijver van dien naam) op onschuldige harten vermogen. Doch het is hier de plaats niet, daar over uit te wijden. Met eene onbeschrijflijke aandoening las ik voor geruimen tijd deze ernst en oprechtheid ademende regels:

‘ô Bataafsch gemeenebest!
Ach! hoe is uw smaak verpest! -
Schaamte, door de Konsttyrannen
Van het hoog tooueel gebannen,
Hang een sluier voor 't gezicht....!
Ouders! wat zijn thands tooneelen?
(Bloos, mijn zangster!) schier bordeelen,
Waar men kindren, onder 't spelen,
In verderving onderricht.’

Verzen, den Dichter van het treurspel van Saulus waardig.

Bladz. 231.

‘De rotsen storten, van hunn' bergvoet afgevaagd:’ enz.

Men geloove niet, met deze plaats, die zeker van Ossiaan is, mijne Aanmerking op bladz 5. [Bladz. 195 en 466] van den Eersten zang te ontzenuwen. Dit wordt hier niet van Fingal gezegd, maar van den Geest by wien Fingal geleken wordt, en die in den storm brokken rots en boomen af- en omwerpt

Bladz. 231.

‘En Fergus schijnt de dood omneveld uit te deelen.’

Van zijn' boog naamlijk, zonder dat men zag, van waar zy kwam.

Bladz. 231.

‘Helaas! de grijsheid had mijn kracht my niet onttogen, enz.’

Aandoenlijk zijn zulke te rug brengingen van 't voorledene tot het tegenwoordige ongeluk. Even zoo op het eind van dezen Zang, bl. 85. [Bladz. 235.]

- Die vreugde heeft gedaan! enz.

Niet van uitwerking ontbloot is ook het geen voorkoomt, in den Vierden zang, bl. 92. [Bladz 237.]

- Helaas, wie had my, jeugdig held,
In 't schittren van die vreugd dees ouderdom voorspeld!

En bladz. 105. [Bladz. 244.]

Maar ach! wat zegge ik? Ik! verlaten, grijs, en blind!
Ik, die den grafsteen zag tot van mijn laatsten vrind! enz.

Doch dit heeft men, om het stuk te verlangeren, in den Zesden zang overal, en hier en daar ook in den Vijfden, ingedrongen.

Hoe korter zoodanige trekken zijn, hoe beter. Zoo is het schoon by Voltaire in zijne Henriade:

> Qui depuis....mais alors il étoit vertueux.

De verzwijging doet aldaar meer, dan de beste uitdrukking die men in woorden zou kunnen bevatten.

Bladz. 232.

‘Naby hem, naast zijn speer op 't veldgras neêrgelegen,
Ziet hem mijn Oskar aan,’ - -

Die aan dezen trek den waren Dichter, die de verheven Natuur weet te vatten en met eenvondigheid uit te drukken, niet herkent, leeze geen Dichters. Dit aanzien is verheven: het is meer dan de tranen van Thucydides by de voorlezing van Herodotus geschiedenis. Dit aanzien schildert de ziel van den Jongeling, en belooft alles van hem.

Bladz. 233.

‘Mijn arm vindt in den krijg licht machtiger dan ik;’

Dit edel mistrouwen op zijne krachten by de uiterste onverschrokkenheid komt nergens in den Dichter voor, dan alleen als Fingals karakter. Alle andere helden zijn blaaskaken, die zich nog meer verbeelden dan zy verrichten kunnen. Fingal-alleen is meer dan hy-zelf weet te zijn. - Dit is eene waarneming niet slechts voor den Dichter, maar voor den zielkundige. In alle voortreflijkheden is het gelijkelijk waar, dat die er een hoogen trap in bereikt heeft, er nog een oneindig hooger ideaal van heeft, waar van hy zich zeer verr' af voelt, en 't geen hy anderen naderby acht om te bereiken dan zichzelven, van wien hy 't onmooglijk vindt. Dit is in kunsten, in kennissen, dit in zedelijke dengden waar. Vergelijking met anderen die veel by hem te rug staan, moge zoo iemand somwijlen eene vlaag van verwaandheid aanwaaien; maar deze zal bloot betrekkelijk zijn, en niemand zal zijne eigen gebreklijkheid meer gevoelen dan hy; niemand ook genegener zijn om de voorrechten die een ander boven hem heeft te erkennen. - Maar halfkundigen, die zich boven kundiger verheffen willen, of de wet geven in het geen zy niet verstaan; ja, voor dezen is hy misschien de zachtmoedigste niet.

Bladz. 233.

‘Mijn Vader, Krakaas Vorst,’ -

Men meent dat het een van de Eilanden van Schetland was. Daar is er, die het in den omtrek van Scandinavie willen zoeken om de overeenkomst der Eerdienst. Doch voor die het aangevoerde op bl 12 [Bladz. 199] van den Eersten zang wel overwogen heeft, vervalt deze grond: en het is natuurlijker, dat een Meisjen-alleen in haar vaartuig

van een nabijgelegen Eiland, dan van zoo wijd af als de kust van Noorwegen of Denemarken, haar toevlucht tot Fingal koomt nemen.

Bladz. 234.

> ‘'t Was toen, dat Gaöl met zijn ijzren heldenborst
> En donderende stem zich aanbood aan den Vorst.’

Gaol, de zoon van Morni, was Hoofd van een' stam, die lang tegen dien van Fingal gestreden had. Morni zelf had tegen Fingals Vader de wapenen gevoerd; doch hunne verdeeldheid was in eene vaste vrede, vriendschap en bondgenootschap veranderd. Men zie den L a t h m o n , in het Tweede Deel mijner M e n g e l i n g e n . [Bladz. 133] - Gaöl, was een jongman, ongemeen dapper, vurig van aart, en eerzuchtig. Het evengemelde Dichtstuk toont dit reeds in zijnen eersten aanvang, daar hy, door zijn' Vader aan Fingal aanbevolen, met Ossiaan, toen nog even zeer een jongeling, 's vijands leger ging waarnemen. Men behoeft met Macpherson hem van geen w a n t o f c o n d u c t (gebrek aan beleid) te beschuldigen, om dat hy, gewoon aan het hoofd van zijn' eigen kleinen troep te vechten, op wien hy staat maken kon, nu als Legerhoofd zich te veel bloot gaf, en veellicht in een' pas omzet raakte, waar de Armee zich niet ontplooien en hem bijblijven kon. 't Was een gewichtige feil, maar de feil van een' vurig jongman, en dien Fingal-zelf hem niet verweet, die toch vry wat meer van de Krijgskunst verstond dan Macpherson. Zonder c o n d u c t had Gaól den kundigen en dapperen Zwaran niet geslagen, gelijk hy reeds gedaan had, wanneer de hitte in 't vervolgen hem (het geen zoo velen anderen Krijgsoversten gebeurd is) de overwinning verliezen deed.

Het verwondert my, dat Macpherson hier niet weêr de schranderheid van den Dichter bewondert, in het geven van gelegenheid dat Fingal het beleid van den slag aan een' ander overlaat, om zelf stil te zitten: want zonder dat ware het zoogenaamde Heldendicht aanstonds uit geweest. Ik, voor my, kan het niet helpen, zoo ik de schouders moet ophalen over alle die hulpmiddelen, om het zij Treurspelen, het zij zoogenoemde Heldendichten te rekken, die niet in het eerste denkbeeld des ontwerps zelf besloten liggen. Wat de Dichter daarstelt, moet in eens gedacht, en door de eenvoudigste ontwikkeling van dat eerste denkbeeld voortgebracht zijn, zonder inmenging van iets nieuws, van iets, dat niet in dat eerste denkbeeld-zelve gelegen heeft. Dit is (zoo het woord eene beteekenis hebben zal) het SCHEPPEN van den Dichter; het andere is samenstellen, en, met een woord van wat lager beteekenis, KNOEIEN. Daar zijn knoeiers van groote vermaardheid, ik weet het, mijne Lezers. En zelfs lees ik liever sommige knoeiwerken dan sommige brokken van scheppende geesten, even als ik liever een goed stuk van Gerrit Douw dan den Ganymedes van Rembrant zie. De uitwerking kan schoon zijn schoon ook het plan zeer gebrekkig en alles behalven kunstmatig is. Maar echter de ware Dichtkunst is scheppen, en in geene der fraaie kunsten is het SCHOON dat haar eigen is, of

het uitwerksel dat zy voortbrengen MOET, waar de volkomen eenheid ontbreekt. Die zich met minder vergenoegen wil, ik vergun het hem, maar ik kan niet nalaten te betreuren, wat zijn moest en kon, en niet is - Ja de Dichtkunst is Goddelijk, zy schept alles in één' oogwenk, en niet by gedeelten

Bladz. 235.

‘Wie koomt daar zingende ten heuvel afgezegen?’ enz.

Dit Episode, al wat in een Dichtstuk niet te pas koomt, heet toch Episode in onze dagen; by de Ouden was het de wijze van uitvoering des ontwerps; dit Episode, zegt Macpherson wederom, is noodzakelijk om verscheiden plaatsen die nog volgen moeten, te verklaren. Des te slimmer, zou ik zeggen. Het geen, of het is of niet is, tot de bereiking van 't einde niets doet, is nutloos: maar het nutlooze is er my te beter om, zoo ik 't zouder nadeel kan overslaan; en kan ik dit niet, zoo is het dubbel kwaad. Wederom een schoon brok; maar helaas! een brok.

Bladz. 236.

‘Indien ik Heerscher waar van 't machtigst rijk der aard,
Ik schatte u, Heldenzoon, den keur der schoonen waard.’

‘Schoon ik twaalf schoone Dochters had, gy zoudt de keur hebben.’ Dit eigenlijk zegt Ossiaan. Ik geloof, dat men my dank weten zal, dit een weinig opgeluisterd te hebben.

Bladz. 236.

- ‘Wy zien hen tot ons streven,
En gaan hun zevental te keer met andre zeven.’

Ossiaan had twaalf Jongelingen in zijn gevolg: doch het zou onedel geweest zijn Kormak met een' grooter hoop te bestrijden. Deze kleene partijen waren een soort van lijfgevecht van Hoofd tegen Hoofd in gezelschap van een gelijk aantal strijderen. In de Riddertijden waren zy gemeen. Zoo zond Lodewijk van Valois, Hertog van Orleans, nog in 1402 aan den Koning van Engeland eene uitdaging, om met honderd Ridders van wederzijde, tegen hem te komen vechten, à combattre jusques au rendre. Waarvan de uitdagingbrief met het andwoord des Konings in het Codex Juris gentium Diplomaticus van Leibnitz gevonden wordt - Zulke uitdagingen geschiedden ook wel zonder bepaling van getal, met bestemming alleen van tijd en plaats, gelijk Karel van Anjou aan onzen braven Koning Willem den Tweede deed, hem de plaats en tijd overlatende, doch uit ijdele grootspraak, als by de uitkomst bleek. Men zie Melis Stoke III Boek, die dezen beminnelijken Vorst

in een veel beter licht stelt dan waar in men tegenwoordig schijnt afgesproken te hebben om hem te doen voorko-

men. Hetgeen zijnen vijanden den Duitscheren te vergeven is, maar ons, Hollanderen, waarlijk besehamen moet. Doch in de geschiedenis moet men ook al de Duitschers nabaauwen, God betere 't' -

Macpherson heeft ter wederzijde acht helden. Doch het getal zal er niet toe doen. Op de namen is ook weinig staat te maken, want de latere Barden maakten niet zeer veel zwarigheid om in het zingen dezer Liederen hier en daar een' naam in te voegen, die vermaak deed aan de genen die hen aanhoorden; en van daar moet het niet verwonderen zoo die somtijds verschillen.

Bladz. 237.

'De zang op Lenaas hei' sliep met het leger in:'

Hier wordt de draad des verhaals wederom opgevat.

Bladz. 237.

'En 'k stemde, als naar gewoonte, een' ouden Krijgsdeun aan.'

Deze gewoonte koomt dikwijls voor: dus doet Ossiaan-zelf, in den slag van Lora (Mengelingen III D. bl. 35). [Bladz. 166.]

'Ik-zelf, ik ben de laatste, en mompele onder 't treden
Een' zang van d' ouden tijd, die maat houdt met mijn schreden.'

Even zoo doet Rijno, in den krijg met Karos (Ald. bl. 5.) [Bladz. 125.] Zoo bromt Arnijn op zijne wijze onder 't gaan, in den Vijfden zang van den Fingal - Ik heb het woord deun hier te eigenaardiger gevonden om dat het zelf Oud Schotsch is.

Bladz. 238.

'De Koning ziet het schild nog hangende aan zijn' arm;'

Hier uit ziet hy, dat Oskar uit een gevecht kwam. Anders hing het met een' schuinschen riem over den schouder En dit is hetzelfde, dat men in de Ridder-romans uitgedrukt vindt door aan den hals, gelijk Huydecoper aanmerkt

Bladz. 241.

'Held (riep hy)! Heldenzoon! en Hoofd van zoo veel Helden!'

Niemand achte hier deze samenvoeging van naamwoorden, en de herhaling van dat van H e l d , te onpas. Dit maakte, als Macpherson zeer wel aanteekent, voornaamlijk het wezen uit van deze (hoe zal ik ze noemen?) onvoorbedachte R i j m e n , gelijk de evengemelde Schrijver ze noemt Ik zeg o n v o o r b e d a c h t ; dit zal wel het naast aan het

improvisato der Italianen komen. Ons kniedicht onderstelt het Dichtstuk geschreven. Voor de vuist zegt men somtijds; doch het zou uit de vuist moeten zijn; want uit de vuist is zonder toestel, maar voor de vuist is openlijk, zonder achterhouding of list. De Duitschers zeggen uit den stijgbeugel, (aus dem Stegreif) met eene uitdrukking, ontleend van den Dichter Walter die van Koning Dagobert, met een vers in het opstijgen van zijn' wagen te maken, het span Ossen verdiende dat er voor stond.

'Adscendit Walter, veniat bos unus et alter.'

Het spijt my dat Koning Dagobert thands niet leeft. - Men begrijpt, hoop ik, dat men hier door stijgbeugel den beugel aan den wagen verstaan moet, en geen paardenstijgbeugel. Even zoo zeggen wy op de valreep voor in het afscheidnemen, met eene uitdrukking van de aan een scheepsboord onthaalde gasten ontleend.

Doch dit alles doet wederom niets (ik zal juist niet met de Grieken zeggen *πρ□ς Διόνυσον*, maar) tot Ossiaan Hooren wy Macpherson. 'De gewoonte van de strijdenden met extempore rijmen aan te moedigen, is genoegzaam tot aan onzen tijd toe voortgeplant geworden. Nog zelfs bestaan er verscheiden van deze Oorlogszangen, maar de meeste zijn een bloote samenvoeging van Epitheta, zonder de minste schoonheid of welluidendheid, en ten eenenmaal ontbloot van Dichterlijke verdienste.'

Bladz. 242.

'- Waaien ze uit, en vlammen ze in de lucht,'

Fingals standaard was bekend by den naam van den zonnestraal; waarschijnlijk, om zijn blinkende kleur, en dat hy met goud doorstikt was Van daar dit vlammen in de lucht. - Zoo noemden de Franschen hunnen standaart Oriflamme, om dat zy goudkleur, dat is Oranje, was; en het is deze, die met den Etendard Roial welke blaauw, en den Etendard de la Cavallerie, die wit was, te samenvereenigd, onze Prinsenvlag uitmaakt; welke Hendrik de Vierde, aan Prins Willem den Eerste, ten teeken van vriendschap en achting veroorloofde saam te paren; waarom zy ook tot onzen tijd altijd den naam van Prinsenvlag, en, op de kleine mast gevoerd, dien van Prinsengeus gedragen heeft. De Statenvlag is rood met de gouden Leeuw en pijlen. Gelijk in de geheele Wapenkunde is 't Oranjenrood, eertijds menie, in de vlaggen, eerst tot vermiljoen, en naderhand tot nog donkerer rood overgegaan; maar de oorsprong is goudkleur, waarom het ook van de Franschen met een van het Hollandsche woord geel verbasterd woord gneule genoemd wordt. En nog voor honderd jaren werd het menierood in de vlaggen gebruikt Van daar ook de oude Matrozenkreet van Oranje-blanje-bleu, en die van Oranje-boven; welke laatste de uitroep was by 't hernemen van een' Koopvaar-

der of Visscher, die van den Spanjaard met omgekeerden wimpel weggevoerd wierd. - Dit ook, en niet de bloote overeenkomst van den naam der kleur met den tijtel van het Stadhouderlijk huis, is het geen het Oranje het eerst op den hoed heeft doen zetten, als het merk van vrijheid en ontslag uit vijandlijke overmacht. De Watergeuzen hebben geene Oranje linten of koorden gebruikt, en zoo men napjens toont met een Oranjenkoord, dit koord is er niet voor den tijd van Willem den Derde aangevoegd. - Ik heb niet ondienstig geacht. my hier wat wijdloopiger over nit te laten, omdat ik den oorsprong van de C o c a r d e t r i c o l o r e der Franschen, die hier ook van is, voor eenigen tijd in een Fransch werkjen kwalijk zag voorgesteld

Dat de O r i f l a m m e , den naam van f l a m m e voerde om dat zy de gedaante van eene f l a m m e of puntig toelopend banier had, begrijpt men ligt. Het is de kleur alleen die deze f l a m m e met den naam van O r i f l a m m e benoemen deed.

Bladz. 242.

'En Konnal, eêlste bloem van Soraas oorlogsteelt!'

Men begrijpt stilzwijgende, dat dit een andere Konnal is, dan die zich by Kuthullijn onthoudt: Merkt een der uitgeveren aan.

Bladz. 242.

'Beschouwt (zegt Fingal), hoe zich Lochlins macht verdeelt!'

Het moet een stout Dichter zijn die na den slag van Kuthullijn, en daar na, dien van Gaöl, beschreven te hebben, het herstel van den laatsten door Fingal durft aanvatten, en er zich met eere doorvoert Ook doet onze Dichter dit laatste veeleer door zijne Krijgs- dan door zijne Dichtkunst. Dat de gezangen van Ossiaan hem toebehooren, is zelfs daar door alleen overvloedig bewezen, dat na hem geene Barden meer Krijgshoofden geweest zijn; daar hy nergens van een' veldslag gewaagt, of de Krijsoverste onderscheidt zich. - Aangenaam is de onbewimpelde erkentenis van zijne onbedrevenheid in de eerste veldtocht die hij gebood, waar alles in verwarring raakt en de persoonlijke dapperheid-alleen zegenpraalt. Men zie B e r r a t h o n . (M e n g e l p . b l a d z . 147). [Bladz. 63] Fingal onderscheidt zich altijd door zijne dichtgesloten rijen en onverwrikbaar legerfront, waar geen doorbreken aan is. Men zie by voorbeeld, de schone schildering in K a r r i k t h u r a , M e n g e l p . b l a d z . 96. [Bladz. 48.] By Kuthullijn trekken de benden in kolommen te samen, maar by een gevloeid, scharen zy zich, en m a r c h e e r e n e n f r o n t d e b a n d i e r e . Even zoo wacht hy den vijand af op den volgenden dag. Men zie den T w e e d e n z a n g van den F i n g a l bl. 43 [Bladz. 214.] Zoo is in zijn' aanval op Zwaran ook alles

eenstemmende, en de sabelslagen vallen als op 't woord en ééntijdig neêr, tot de mengeling der tegen een gekante strijderen, het vallen der dooden, en het opdringen van anderen in hunne plaatsen, de verwarring der slagen tot een algemeen geklikklak en gebons doen overgaan, dat met zijne ongeordende gruwzaamheid de ooren verdooft. - De misslag, van geen welgesloten en welondersteund front te vormen, dien Zwaran in de verwarring waar in hy gebracht was, beging, of die hy misschien wel met opzet, beging, om na zijn geweldig verlies en 't verminderen zijner troepen, zijn front zoo veel verder uit te breiden zonder zijn diepte te veel te verminderen, waar door het, te zwak geworden om den schok van den aanval uit te staan, in eens overhoop geworpen mocht worden; deze misslag kon Fingal niet ontslippen, en hy trekt er, als een goed Generaal, dadelijk party van. Zwarans afgezonderde divisien, geen' steun aan elkander hebbende, worden elk afzonderlijk overvleugeld, omeingeld en afgemaakt. Met nog minder kunst gaat de vijand te werk in K a l t h o n , P o ë z y , bl. 65. [Bladz. 88.]

Wanneer men na zulke schilderingen, by hare eenvoudigheid, vol verstand, de gevechten der Hedendaagsche by latere Dichteren ziet, in welke de kunst en het oog van den Veldheer nog veel meer moest doen, zoo is het in der daad moeilijk, zich met hun gedonder der kartouwen, en een partij rook, stof, bloed, en dooden, in 't wilde gesmeten, te vreden te stellen. Niemand jammerlijker nochtands in een heerlijker onderwerp dan Voltaire in zijn ellendig P o ë m e d e F o n t e n o i , waar iets zoo schoons van te maken geweest was! Maar kan men wel kwalijk nemen, daar de veldslag by toeval en zonder eenig doel of plan van den Engelschen Bevelhebber tot op het punt gebracht was van gewonnen te zijn, en even zoo weêr verloren wierd, dat de P o ë e t niet meer Krijgskunst bezat dan die; of dat hy zich even als de Fransche Generaals door de vreemdheid der zaak in de engte liet brengen, en eindelijk blij was, als zy, zich met eenige Kanonschoten te redden?

Mochten onze Dichters, want Historieschrijvers (dit is eenmaal overal zoo ingevoerd) behoeven niets te verstaan van het geen waarover zy schrijven, en kunnen dan des te stouter alle Helden, Vorsten, Geleerden, Staatsmannen, vonnissen; mochten, zeg ik, onze Dichters zich toch toeleggen om vooraf wel te verstaan wat zy afschilderen willen! welke ontzachlijke moeite heeft de onsterflijke Dichteresse van den Germanicus zich niet gegeven om meesteresse van haar onderwerp te zijn! - Alles kan niet volmaakt zijn; maar de misslagen van een' kundige zijn nog heel iets anders dan van een' onkundige, en daar de eersten ons leed doen, zijn de laatsten meestal belachlijk En zoo is schier alles wat we by de Hedendaagschen van gevechten en veldslagen lezen. Voltaires veldslag van Ivry in de Henriade is nog van de beste. Maar lees hem, mijn Lezer, en maak er u een denkbeeld van, zoo gy kunt.

Bladz. 243.

- - ‘de zeven Hoofden
Van Lanoos dampig meir, die Zwaran hulp beloofden!’

Lanoos meir wordt in den krijg vau Iniston breeder gedacht. M e n g e l p . bl. 25 e n v o l g e n d e . [Bladz. 3 en volg. en Bladz. 459.]

Bladz. 246.

‘Wat laat ge door den rouw uw moedig hart verslinden?’ enz.

Dat het begin van dezen zang, indien het een afzonderlijke zang geweest is, waar aan men twijfelen mag, verloren geweest, en door latere Barden op hunne wijze vervuld is, zal, vertrouw ik, uit mijne vertaling-zelve merkbaar zijn; hoe zeer ik getracht heb het te verbergen.

Bladz. 247.

‘De ontembre Krijger wordt in kluisters vastgebonden.’

Men neme dit k l u i s t e r s , even als de k e t e n e n van Tonthormo, in de O ï n a , M e n g e l . I D. bl. 39 [Bladz. 109.], niet te letterlijk: 't waren eigenlijk lederen riemen, zoo als in de G e z a n g e n v a n Z e l m a , M e n g e l p . bl. 128, [Bladz. 36.] die by de oude Schotten overal voor touwen gebruikt wierden, zelfs tot het touwwerk der schepen. Maar men moet zich somtijds wel een kleine afwijking veroorloven. als het beeld te gering is. Kundigen zien ligt in, waarom ik Erath in leêren riemen liet, en Zwaran en Touthormo kluisterde.

Bladz. 248.

‘Hy vindt een Krijgshoofd van de vijandlijke machten:’ enz.

Dit Episode bereidt het hart tot een aandoenlijk voorgevoel van het geen volgen moet De Krijgsman van Lochlin, zwaar gekwetst, en gewis van zijn' dood, tracht uit glorieznchт door het zwaard van Fingal te vallen. Hier stelt hy eene eer in, die hem den dood verzoeten kan, even gelijk K a r t h o n in het Dichtstuk van dezen naam Zie P o ë z y I D bl. 48 [Bladz 81.]

Fingal blijft zich-zelven altijd gelijk, vriendlijk tegen den zwakkere, en genegen tot sparen, behouden, en weldoen, dan zelf als hy woedt - Zoo heb ik in het hollen der felste partijzncht en binnenlandsche onlust, de braven van wederzijde tegen hunne tegenpartij met den brandendsten gloed zien yveren, en echter hare i n d i v i d u s weldoen en in nood met den zelfden ijver als hunne eigen aanhangers voorstaan Dit is het Hollandsch karakter, en het was dat van Fingal

Bladz. 249.

> ‘Doorstoot my: dat mijn Gâ de tijding van mijn dood
> Verneme aan Lotaas vliet, en wie mijne oogen sloot.’

Laat ik hier eene aanmerking maken, die hier niet meer dan elders t' huis behoort, maar algemeen is. Ik heb in mijne Verhandeling over de geslachten der Naamwoorden (die ik nog niet weet of in het licht verschenen zij dan niet, schoon zy reeds voor een halfjaar op de ophelderingen na, afgedrukt was) aangetoond dat het woord d o o d by ons een p a r t i c i p i u m p r a e t e r i t i t e m p o r i s of p a s s i v u m, en daardoor noodwendig Vrouwelijk is Ik gebruik het dan ook doorgaande zoo, echter zal men 't somwijlen in het Mannelijk geslacht by my vinden. Is dit nu geene ongelijkheid? - Waar ik 't zelf dus geschreven heb, mijne Lezers, zeker niet Iets anders is het g e d o o d w o r d e n, iets anders h e t d o o d e n. Het uitwerksel is de d o o d in het Vrouwelijk geslacht, het geen een praeteritum is van een gants ander werkwoord: de daad, is de wortel van het werkwoord d o o d e n, dat afkomstig is van het voorgezegde praeteritum, maar waar van de wortel, als de wortels van alle werkwoorden, Mannelijk is. Dikwijls is dit onderscheid zeer fijn en naauwlijks bemerkbaar, en dan behoort het woord Vrouwelijk gebruikt te worden, als zijnde 't praeteritum, dat ouder dau 't daar van gemaakte verbum is: maar somwijlen is het zeer in het oog stralende. En daarvan is ook de tot een persoon gemaakte dood by ons Manuelijk, als 't wezen dat d o o d t; niet g e d o o d i s g e w o r d e n. Dus zal ik de a f s c h u w e l i j k h e i d d e r d o o d zeggen, wanneer ik van de g e d o o d e n spreek, maar i k v r a a g d e n d o o d v a n u w h a n d, als ik meen, d a t u w h a n d m y d o o d e. - Dit is tevens een algemeene sleutel voor de zoogenoemde tweeslachtige naamwoorden in onze taal, die er in der daad niet zijn: want in zoodanig geval zijn de twee eensklinkende zeer verschillende woorden en van eene zeer verscheiden vorming. Ik kan my op dit punt hier niet nader verklaren, maar gedraag my aan de evengcmelde Verhandeling by de Wed. Doll ter perse. - Doch, wat ik niet helpen kan, is dat men by mijne verwijdering van de Drukpers, even gelijk men somtijds het eene woord voor het ander neemt, zoo ook somwijlen geslachten en spelling verandert, zoodat niets ongelijker zijn kan, dan het geen van my gedrukt is. Wanneer ik my hier over beklaag, legt men gewoonlijk de schuld op het handschrift; en, met een hoofd, vervuld van duizend voorwerpen en beslommeringen, is het licht mooglijk dat ik my dikwijls genoeg verschrijve. Maar dat men my daar in echter verongelijkt, is zeker, dewijl ik, by voorbeeld, op honderd plaatsen het ellendig 'ER met een teeken van afsnijding er voor gedrukt vindt, schoon het vast gaat, dat ik 't nooit zoo geschreven heb noch schrijven kon, daar er nooit een tijd geweest is, dat ik niet zeer wel wist dat het een vol-

komen woord is, en dat niets gemeen heeft met DAAR, waar meê sommigen het zeer te onrecht verwisselen.

Bladz. 250.

‘Blaas d' aftocht, Morvens kroost! stel palen aan 't vervolgen!’

Fingals hart is vertederd. Dit is eene voorbereiding voor het geen volgen moest. Om uitwerking te doen, moest de dood van Rijno hem treffen, of in een oogenblik van zelfverheffing, of in een van vertedering. In het eerste geval, zou het de spijt, die men over eens trotsaarts opzwellend harte gevoelt, streelen. In het laatste grieft het door het diepste gevoel voor den genen dien men boven het ongeluk wenscht. - Schoon ik hier geene lessen in de Dichtkunst voor mijne Landgeuooten schrijf, geloof ik echter, dat zy 't my ten goede zullen houden (zy hebben 't altijd gedaan), zoo ik hier en daar eene kleine aanwijzing of wenk geve. - Er is hier nog iets aan te merken, dat ik aan den oplettenden Lezer-zelven overlaat, waar over Engel aanleiding kan geven om na te denken, daar hy over Lessings E m i l i a G a l o t t i handelt.

Bladz. 251.

‘Vier steenen heffen 't hoofd van uit zijn rustplaats op.’

Men zie boven, in de Aanteekeningen op den Eersten Zang, bladz. 469.

Bladz. 251.

‘Hier ligt hy, hier Arnijn, die schild- en helmenklover!’

Zonderling is het, dat dees van U l l i j n , den grijzen zanger, bezongen Held, ook U l l i j n zou moeten heeten Schoon ik voor de echtheid van dien van A r n i j n even weinig insta, geloof ik nochtands mijn Lezers hem hier verkiezen zullen.

Bladz. 252.

‘Ga, Ferchos, zoek, ô zoek den grijzen Bergdruied,’ enz.

De Druied Allad wordt in het oorspronklijk de zoon van de rots genaamd. Ossiaan maakt hier weder gewag van de s t e e n k r e i t s . Een blijk dat in Ierland dezelfde Druiedendienst plaats had als in de overige Eilanden.

Bladz. 253.

‘Zy slaat haar boezem, als wanhopig, blaauw en blond.’

Zoo schrijve ik, dewijl men het nu eenmaal zoo heeft aangenomen, schoon ik zeker ben dat, als meer gebeurt, de botte en van de Voorouders overgeleverde volksuitspraak hier beter is dan de oordeelkunde

der Geleerden. B l o n d is g e e l, zegt men, en te recht, en het slaan geeft blaauwe en gele plekken. Wat, indien ik het ontken? B l o n d is eigentlijk in zijn' oorsprong b l i n k e n d, zoo wel als b l a n k; en g e e l is h e l, dat we nu h e l d e r noemen: en daarvan is g e l in het oud schotsch b l a n k, en G e l c h o s s a (waar van hier gesproken wordt) is b l a n k v a n v o e t e n; en even zoo G e l l a m h a, w i t v a n h a n d e n. Welk g e l, eigenlijk g e a l geschreven wordt. Als een blinkende kleur is het g e e l by ons en g e e l en b l o n d genoemd. Maar de plekken die men slaat, zijn niet geel; zy worden 't eerst naderhand; by het langzaam verdwijnen van het onder de huid uitgestorte bloed. - Doch het b o n t dan? Dit beteekent thands tweekleurig, en waarom, zal ik straks melden: maar oudtijds beteekende het g e v l e k t, of b e s p a t: het woord is saamgetrokken uit b e h o n t; h o n (thands zeggen wy h o o n, waar van ook de Franschen hun h o n n y hebben) is een spat, een smet, die ergens op kleeft. Daar van was iemand h o n e n, oudtijds, hem e e n l a k o p w e r p e n, l a s t e r e n, of ook, e e n l a k v o o r w e r p e n, dat is beschamen; in beide gevallen, onteeren. Van gelijke beteekenis (dat ik dit in 't voorbijgaan zegge) is ook het woord l a k, het woord s m a a d, het woord s p o t, en p l e k, en meer anderen zoo men tot hunnen oorsprong opklimt; en de namen van h o e n en h o n d waren daarom in de vroegste tijden ook alleen aan gevlekte of gespikkelde dieren gegeven; terwijl het algemeene ras een geheel anderen naam had, nu of geheel onbekend geworden, of geheel anders toegepast. En dus is de uitdrukking eigenlijk niet b l a a u w e n b o n t maar b l a a u w b o n t, naar de tegenwoordige taal, oudtijds b l a a u w e n d b o n t, daar men b l a a u w e n d' b o n t van gemaakt heeft, toen het werkwoord b l a a u w e n niet meer algemeen gebruikt wierd - Dat b o n t thands tweekleurig beteekent, is uit de wapenkunde, waar het voor het Fransche v a i r gebruikt wierd, en niet voor h e r m e l i n, gelijk sommigen het te onrecht opgevat hebben. Voor dierenhuid is het ook oorspronklijk nooit anders dan als geplekt of gevlekt gebruikt, en noch sabel noch hermelijn heette b o n t, in de vroegere tijden.

By de Hoogduitschen beteekent b o n t tegenwoordig m e t v e r h e v e n o f o p g e l e g d s n i j w e r k v e r z i e n. Deze beteekenis is in eenige streken zeer oud. Zy stamt mede af van het denkbeeld eener opgeworpen kladde. B l a u w e n b o n t s l a a n, zou dus ook kunnen beteekenen b l a a u w e n m e t b u i l e n s l a a n; en dit zou een zeer goed denkbeeld opleveren. Maar deze beteekenis van het woord is meer aan Duitschland, de eerste meer aan onzen Nederlandschen taaltak verknocht

Bladz. 255.

‘Hy was gelijk de boog van 't zevenkleurig licht,’ enz.

Zie hier den Regenboog andermaal; maar hier is hy als een teeken van kalmte aangevoerd.

Bladz. 255.

‘- Maar ik, hoe moet ik treuren!’ enz.

Men zie onze Aanmerking op den Derden zang

Bladz. 257.

‘Het Noordgestarnte rijst op Erins golvend meir.’

Men verdenke deze uitdrukking der oudheid niet. De Ouden zeiden de starren te rijzen of op te gaan, wanneer zy verschenen, dat is zichtbaar wierden, en pasten de spreekwijze dus zoo wel op de starren die nooit ondergaan, als op die toe welke zich van achter de kimmen des zichteinders verheffen: het geen ik hier met opzet bewaard heb.

In de Temora worden de zeven starren van 't Noorden genoemd, waar van de eene C e a n - m a t h o n, dat is H o o f d v a n d e b e e r. Macpherson vindt dit vreemd, en twijfelt daarom aan de Etymologie van dien naam. Even of het niet natuurlijk was, daar het uit de Talen-zelf bewijsbaar is dat alle volken de zeevaart van de Feniciers geleerd hebben, dat zy het Noordgestarnte even zoo noemden.

Bladz. 258.

‘Een duizend eiken brandde en wolkte naar den hoogen.’

By het neêrslaan van 't leger, en in 't algemeen by het aanrichten van een Avondmaal, was het omhouwen van eenige eikenstammen tot verwarming en verlichting by 't feest, zoo wel als tot zuivering van de nevelige en vochtige lucht, eene eerste vereischte. Ossiaan vergeet ook niet licht daar melding van te maken by de legerfeesten; zoo min, als van het verflaauwen en smeulend uitgaan dezer brandende stammen, wanneer het leger in slaap valt. Doch duizend eiken zijn hier wat veel, en ik twijfel of Fingal ze op zijn gantsche vloot had kunnen laden. Om duizend eiken om te houwen moest het gastmaal al etlijke duizend man sterk zijn, en Fingals woeste landstreek was zoo ruim niet bevolkt, als van elders blijkt. In K a r r i k t h u r a waren drie eiken voor Fingals leger genoeg. (Zie M e n g e l p . b l a d z . 89.) [Bladz. 45]. Zouden deze duizend niet van later Barden ingestopt zijn met het grootst gedeelte van dezen zang?

Bladz. 258.

‘Ontzachlijk streve 't zwaard en schittringvol ten strijde;
Het streelt geen' waren Held, dan rustende aan zijn zijde!’

Schoone Aanmerking, zeer wel voegende in den mond van Fingal, die den vrede door den oorlog zocht, en met tegenzin het zwaard opvatte. Men zie beneden op dezen zelfden zang. - Maar beter nog klinkt het by Antonides:

‘Leer, Munsterlander, dat geen Krijgsman ooit met recht
Zich van het zwaard bedankt, eer hy het nederlegt!’

De zin is niet volkomen dezelfde, maar alle de fijne n u a n c e s van denkbeeld, die hier tusschen liggen te ontwikkelen, daar toe behoort meer dan de gewoonlijke Aesthetica onzer dagen.

Bladz. 258.

- ‘Het buldrend Westen woei,
En Tremmor streefde op Zee door 't Noorder golfgeloei.’ enz.

Wederom een Lied, dat gelegenheid geeft tot de ontknooping, zoo ik het dus noemen mag, van het Dichtstuk. Ik zeg, zoo ik het dus noemen mag: want ware ontknoping is er uiet in; of zoo zy er in is, zoo hebben wy ze reeds gehad en het stuk is uit. En dit is het inderdaad zoo de knoop in het gevaar van Erin gezocht moet worden, gelijk men in Engeland wil. Die is losgemaakt met het gevangen nemen van Zwaran; en de rest is toegift, even zoo goed als een dertiende Boek van de Eneis met Turnus begraafnis - Waarlijk, die van Fingal een Heldendicht maken wil, moet...ja, laat ik niet te veel zeggen, men geeft toch voor, dat ik my somtijds wat sterk uitdrukke - boe voleindig ik dus best dezen volzin zonder bitter te worden? - die moet, zal ik met eene oude en zeer n a i v e Hollandsche uitdrukking zeggen, daar E n g e l s c h v e r s t a n d van hebben. - Macpherson is hier wederom in de weer met eene stilzwijgende bewondering: ‘The story is introduced to facilitate the dismission of Swaran’ - Dit moet een gezang doen; en, ware 't lied weggebleven, of een andere zang gekozen, hy zou niet ontslagen zijn. Zoo herinner ik my een Treurspel, waar de gantsche ontknooping afhangt van dat de held of heldin zich-zelven by toeval noemt:

‘Goôn, beschermt Theonoe!’

Had zy gezegd, als natuurlijk was, G o ô n , b e s c h e r m t m y ! zoo had het stuk geen of een geheel ander einde gehad: en had ze T h e o n o ä geheeten, zoo ware 't ook niet uitgekomen, want zy moest op w e e , ô w e e rijmen Zie eens welk eene kleinigheid een Treurspel maakt!

Voor 't overige is dees geheele Zesde zang een samenraapsel van nabootsiugen en herhalingen van het geen in de voorige zangen gezegd is; en Ossiaan heeft er weinig deel aan, schoon er hier en daar wel brokken van hem ingemengd zijn. De gemeene plaatsen vloeien er inzonderheid in over, en zijn de eene aan de andere gehecht. De schoone trekken van den Derden en Vierden zang dien wy in de aanteekeningen op het Eerste deel opmerkten, worden er tot walging toe in nagebaauwd, en telkens veel slechter dan de voorige reis. En het zou eene kunst zijn, die zeer groote inspanning vorderde, deze trapsgewijze ver-

mindering in eene vertaling juist te doen gevoelen. Doch de zaak is der moeite niet waardig. Voorts Kuthullijns klacht uit den Derden en Vierden zang, die, zoo schoon zy ook is, reeds eens te veel was geweest. Enz. enz. - Van zulke herhalingen heeft de Vijfde zang reeds en men kan zeker wezen, dat de beide laatste in later tijden samengesteld zijn. - Na de geschiedenis van Grumal wordt het stotende; daar men vervolgens niets meer ontmoet, dan wat ieder verstandig Dichter, al ware hy verr' beneden Ossiaan, na het geen voorafgegaan was, zorgvuldig vermijd, en zoo hy het niet vermijden kon (het geen zeer doenlijk was) zoodanig in nieuwe omstandigheden omwikkeld en veranderd zou hebben, dat het iets, geheel verschillend van het voorige, geworden ware. Niets, inderdaad, ware lichter geweest Alles laat zich Dichterlijk en nieuw voordragen, zoo het slechts met den onuitputtelijken rijkdom van het Dichterlijk gevoel gedacht wordt. Maar waar dit ook geen plaats heeft, valt men in het nabaauwen, of het is het Horatiaansche:

> Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
> Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.

Bladz. 258.

> - ‘Alles, alles vlood voor 't bliksemend gebit:’

Men zij niet verwonderd, het f u l m i n e o d e n t e van de Latijnen hier aan te treffen. Ik heb geoordeeld, wat meer houding aan dit gedeelte van het verhaal te moeten geven, zonder 't welke het al te onbeduidend zou geweest zijn.

Bladz. 258.

> ‘De Krijgsheld streeft het na, bestookt het van ter zijden,’

Moest dit dan ook niet zijn t e n z i j d e n, gelijk ik onlangs aanmerkte dat men t e n b a r e n, t e n g o l v e n, t e n s t a r r e n uitstijgen of opvaren zeggen moet? - Neen: in deze oude spreekwijze is t e r z i j d e n enkelvoudig; want de vrouwelijke woorden namen eertijds de n in den derden en zesden naamval aan.

Bladz. 259.

> ‘En Lochlin had geen' Held, die niet voor Tremmor boog.’

Hoe? Men zie de verklaring in mijne Aanteekening op den Derden zang.

Bladz. 260.

‘Mijn arm zij nog te jong om d'uwe te evenaren!’

Honderdmaal heb ik in diergelijke uitdrukking het hartzeer gehad van te zien drukken d e n u w e n . Het mocht hier wederom gebeuren

dat men 't by Letterzetter of Lezer voor een schrijf- of drukfeil hield; laat ik er een enkel woord van zeggen.

Geen adjectif, als zoodanig kan met het artykel gebruikt worden of een van beide heeft plaats: men gebruikt het als een substantivum, of men verstaat er het substantivum onder. Het pronomen possessivum nu is een adjectif. Maar het substantivum kan ik er niet onder verstaan, want ik kan het er niet by uitdrukken. Ik kan niet zeggen, d e n u w e n a r m . Er blijft dus niet overig dan dat ik het als een substantivum gebruik, en even gelijk in het meervoudig zeggen zou, d e w i j z e n , d e o u d e n , d e u w e n , zoo moet ik in 't enkelvoudig zeggen, d e n w i j z e , d e n o u d e , d e n u w e , waar toe ik het in mijn denkbeeld ook t' huis brenge Ik moet het adjectivum naamlijk in zoodanig geval als substantivum buigen en niet als adjectivum.

Bladz. 262.

‘Geen vaartuig (sprak de Held) zal Fingal ooit aanvaarden.
Geene overweldiging onteer' zijn Krijgsstandaarden!’

Dit karakter vervult Fingal altijd en in alles. Billijk, rechtvaardig, zachtmoedig, heeft hy niets van de woestheid eens overwinnenden geweldenaars. Maar het geen nog sterker is in een' altijd zegepralend' Krijgsheld als hy, is dat hy den krijg niet bemint, maar alleen als een' plicht en een' harden plicht, betracht. Dikwijls beklaagt hy zich over het eindloos strijden, waar de omstandigheden hem toe noodzaken.

‘Neen, Fingal haat den krijg, al weet hy krijg te voeren.
Mijn roem is, de overmacht te teuglen door het zwaard:
De trotsche beve er voor! Die glorie is my waard!
Helaas! de slag vangt aan, de braafste helden vallen!
Mijn volk versmelt als sneeuw by gantsche honderdtallen!
Hun graven groeien aan langs de uitgestrekte hei!
En ik, die zegevier, ik zie het aan en schrei!’

Dus drukt hy zich uit in den L a t h m o n . M e n g e l . II. D. bl. 46. [Bladz. 145] Doch hy betreurt niet alleen het verlies van volk; hy voorziet er ook den ondergang van zijn Gebied uit. Dus in den S l a g v a n L o r a . A l d III. D. b l a d z . 29. [Bladz. 163]

‘ô Geest van Trenmor! ô mijn vader! zie, zie neêr!
Wanneer vindt Fingal rust van zwaard en oorlogsspeer!
Geboren in den strijd, in al zijn gruwzaamheden,
Moet ik naar 't wachtend graf door bloed en lijken treden:
Het strijden is mijn lot. -

En wijders:

‘ô Morven!'k zie de reeks van stormen, die mijn Hal
(En hoe naby veellicht') geheel verstoren zal,

Wen 't rustelooze zwaard mijn Telgen zal verslinden,
En Zelmaas ledig Hof niet een' bewoner vinden.' enz.

Ossiaan heeft dien ondergang ook beleefd. De omstandigheden van die gebeurtenis zijn onbekend, en het geen daarvan gezegd wordt is onzeker, ja ten deele onbestaanbaar; doch de zaak blijkt uit zijne gezangen overal.

Bladz. 263.

- 'Geen schrikbre Luchtkomeet
Was schrikbrer' enz.

Even zoo in de D a r t h u l a : (M e n g e l p . b l . 63.) [Bladz. 22.]

'Geen dove star, by nacht met uitgeschenen gloed
Omzwervende over 't zwerk, en flux tot niet verdwenen,
Geleek de wakkre Held om wien mijne oogen weenen;
Maar die verheveling, die aan den Hemelboog
Zich naar eene andre kreits ontrukkende aan ons oog,
Verwoesting met zich voert, en, met ontvlamde roede,
De slachting en de dood ons toewenkt in heur woede.'

Zy hielden naamlijk de Komeeten voor blote Luchtverhevelingen, en de zoogenoemde vallende starren, voor ware starren. Van de laatsten wordt meermalen melding gemaakt.

Bladz. 264.

'(Want dus had Brumoos macht van 't lot des strijds beslist.')

Gelijke macht schrijft de geest van Loda zich toe in de K a r r i k t h u r a . M e n g e l p . b l . 91 [Bladz. 46].

'Ik ben 't, die in den slag den oorlogskans gebied'.'

En zoo wordt hy ook in den aanvang des Derden zangs beschreven, als

'Die in 't vijandlijk heir en schrik en slachting schikt.'

Bladz. 266.

'Toen 's warelds Koningen, uw erfland opgedaagd,
Ons beider arm ontvloôn.' -

Onder dezen naam verstond Ossiaan de Romeinsche Keizers. Fingal heeft krijg gevoerd tegen de Romeinen onder Caracalla, waar van de K o m a l a en de

Karrikthura, en tegen Karausius, waar van de krijg tegen Karos. Doch welk laatste stuk eenige redenen van verdachtheid tegen zich heeft.

Bladz. 266.

- ‘Een ijdle taal (viel Konnan hem in 't woord)’ enz.

Konnan was van het geslacht van Morni, doch geleek niet naar hem of zijn twee zonen, G a ö l en K o n l a t h , in moed. Hy koomt niet anders voor dan in het karakter, hem hier gegeven.

Iljas. (Eerste boek). bladz. 271.

Of deze kleine brok Vertaling dan Navolging zij, zal ieder by den eersten opslag blijken kunnen. Ik geef ze voor geen van beide; en ware zy niet voor meer dan twintig jaren, als eene bloote uitspanning gedrukt in een weekblad, waarin men de vervulling van een blad van my vroeg, ik zou haar thands niet doen drukken. Het oogmerk van dezen bondel vordert dit echter, en derhalve het zij zoo! maar niemand zoeke er meer in, dan het luchtig werk van een verloren uur. [1809].

Ulysses hellevaart. (Het Elfde boek van Homerus Odysséa.) bladz. 323.

Deze Navolging des elfden Boeks van HOMERUS ODYSSEA was geschikt ter voorlezing by de Maatschappij van F e l i x M e r i t i s in Amsterdam, welke my de eer had aangedaan, my tot de vervulling eener spreekbeurte te verzoeken. Mijne zwakheid verhinderde my, aan die uitnoodiging (zoo vaardig ik haar ook aangenomen had) te voldoen, en de Heer Jeronimo de Vries nam edelmoedig de uitvoering op zich. Zijne voorlezing vol kunst en gevoel, had ten gevolge, dat men by verschillende Maatschappyen mijner Geboortestad hem een tweede, eene derde lezing van dit Dichtstuk verzocht. Het onthaal dat het ook daar ontmoetede, bevestigde het eerste; en het zou eigenzinnig schijnen, na zoo veel toejuiching als men het stuk scheen toe te keuren, het der vergetelheid te willen offeren. Ik geef het derhalve hier; schoon het voorrecht, waaraan het zijn' toenmaligen opgang dankte, het hier niet verzellen, noch de geringe waarde die ik-zelf daar in stelle, verhoogen kan. Veellicht trekt het echter, als een Brok van Homerus, eenige aandacht; veellicht vergenoegt zich de goedwillige Lezer met het geen ik hem daar in kan aanbieden, al mist hy wat ik wenschte

dat het had kunnen zijn. Want dat ik, Homerus vertalende, my slechts eenigermate voldeed, zal toch wel niemand my toeschrijven. Doch wie heeft of zal dit ooit! - Mijne V o o r a f s p r a a k zal uit het gemelde, licht ontfangen.